Porkoláb István

festő

szül. 1896. szept. 2.

Nagynombatban él.

A prágai képzőművészeti

akadémián tanult.

Szemes műve felsorolva.

Tomán 537. l.

DUNÁNTULI SZEMLE
I—VI. ÉVF. VASI SZEMLE
SZOMBATHELY
SZENT IMRE-U. 5.

NYOMTATVÁNY — IMPRIMÉ

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos
An die Redaktion

Teleki, koszorú, hét vezér

Szobrokat öntögetnek Kőbányán

A koszorú megvan, de egyelőre nem tudni, mikor kerül a helyére – talán így lehetne összefoglalni azt, amit a budai honvédemlékmű egyik markáns elemérő, a magyar nők által adományozott bronzkoszorúról jelenleg tudunk.

Prohászka László Szoborsorsok című, 1992-ben megjelent kitűnő könyvében még fényképet is közöl az emlékművet egykor díszítő koszorúról: jól látható rajta a pálmaág és a három szalag, amelyen többek között egy jelmondat és *Kossuth Lajos* aláírása is olvasható. A könyv szerzője ugyanakkor fájlalja, hogy a koszorúnak – az emlékmű más elemeivel együtt – már hosszabb ideje nyoma veszett.

Ezek után nem kis meglepetéssel tapasztalja, aki a kőbányai Barabás utca környékén jár, hogy a Szobor és Színesfém Kivitelező Kft. öntödéjének udvarán ott fekszik a hiányzó koszorú. Csodára azonban nem kell gondolni. Mint megtudtuk, a koszorú csak *olyan*, de nem *az*: *Madarassy Walter* alkotása, melyet egyelőre, a talapzat rossz állapotának és a pénzhiánynak betudhatóan nem tudnak visszahelyezni a honvédemlékműre.

A Szobor és Színesfém Kivitelező Kft.-ről az utóbbi időben különösen sokat hallani. Annak idején ők szerelték le, hozták rendbe és állították fel új helyükön, a szoborparkban az elmúlt évtizedek idejét múltnak minősített alkotásait, és a kőbányai öntödében újulnak meg a millenniumi emlékmű vezérszobrai is. Az utóbbiakkal egyébként – mondja *Szabó József*, a vállalkozás vezetője és tulajdonosa – jóval több a munka, mint a felmérések alapján gondolták. A hét vezér állapota meglehetősen rossz, de Szabó József ennek ellenére biztos abban, hogy időre elkészülnek a felújítással.

Az annak idején a Művészeti Alappal közös vállalkozásban indított, majd Szabó úr egyszemélyi tulajdonába került, ma már százötven főt foglalkoztató kft. kőbányai telepén az említettek mellett mindenféle műalkotás látható: a vezérszobrok mellett például a felfedező Teleki bronzalakja őrködik. Mint megtudjuk, a pályázatokon is rendszeresen résztvevő cég megrendelői között első helyen a Budapest Galéria áll, de dolgoznak több önkormányzatnak, vidéki városnak és számos művésznek is.

Szabó József azonban – legalábbis saját tapasztalatai alapján – úgy véli: az önkormányzatok az utóbbi években egyre kevesebb pénzt tudnak az efféle megrendelésekre fordítani.

N. K. J.

A magyar nők ajándéka

A szellem szabadságának háza

A nagy budapesti irodaházépítkezések sorában nemcsak csupa üveg, csupa márvány palazzók emeltettek. Az ilyen beruházásokhoz szükségesnél kisebb pénzű, leleményes vállalkozók korábbi házak felújításával, a nemes anyagoknál szerényebb megoldások alkalmazásával tesznek kísérletet arra, hogy továbbra is benn maradhassanak az egyre nagyobb kínálatot nyújtó bérirodaüzlet versenyében. Ehhez pedig ötlet kell. Olyan tudatos vagy ösztönös képesség, amellyel a ház megalkotói rátalálhatnak a szükséges építészeti kialakításmódra, azokra az olcsó anyagokra, amelyek attraktív megjelenése kitöltheti az irodaház műfajában már-már kötelező gránitok, rézkorlátok hiányát. A sok pénzzel emelt épületeken többnyire a közelmúlt osztrák–német építészeti ízlése érvényesül, míg a kisebb beruházások trükkös, ötletes kialakításán jobban fölismerhető a honi jelleg.

Két éve már, hogy a Váci út 202/C alatt új tulajdonba került a hajógyár egyik irodaháza. A hatvanas-hetvenes évek kibírhatatlanul unalmas kockaháza volt ez. Homlokzatán egyenlő távolságra egymástól keretezetlen ablakszemek néztek a széles útra. Kék buszokon akár évekig utazgathatott előtte az angyalföldi nép anélkül, hogy észrevette volna. Mindenesetre a volt hajógyári irodaépület helyén megújult ház a szellem szabadságát hirdeti. Az uniformizált létezés korszakának végét. Itt már az *én házam, az én váram* várurának akarata érvényesül, irodaházról lévén szó, ezúttal városképileg meghatározó léptékben. Az impozáns épület ugyanis rózsaszín.

Lám, milyen fontos is lehet a szín kiválasztása. Itt nincsenek alibiből a bejárat köré hordott márványlapok. Hiányoznak a belvárosias proccolás unalomig ismert attribútumai. Külsejéből olvasva ez a ház nem szenved identitászavarban, tisztában van a világban elfoglalt helyével itt, Újpest kapujában. Harsány és vagány az Illés László tulajdonos intenciói alapján Porcsalmi Zoltán terveiben magára találó ház. Ez néha egy csipetnyivel több is. A tervező ugyanis szokatlan megoldást alkalmazott, amikor a késői funkcionalista házra historizáló díszítőelemeket helyezett. A Váci út 202/A épülete az egyik legkomolyabb szocreál ház a bulvár ezen szakaszán. Mogorva neoklasszicizmusa, bumfordi arányai sokkal karakteresebbek, mint az egykori szomszéd, a kádári konszolidáció szürke és sima falú irodaháza, amely most az említett vásári rózsaszínbe virult ki. Porcsalmi visszaklasszicizálta a lapos tetős, raszterhomlokzatú épületet: két emelet magason festett és fejezetekkel, párkányelemekkel gazdagított lizénákat futtatott a falra az ablaksorok közeiben. Ez az osztás kiséri a szomszédos szocreál ház kimódolt ritmusát. Történeti stílusokat idéző formáit azonban a rózsás alapra helyezett zöldes fejezetek oldják. Az így létre jött cseppet sem kellemetlen látványtól Le Corbusier minden bizonnyal sírógörcsöt kapna, ám annál elégedettebben hümmögne Révai elvtárs, aki az 1951-es nagy építészeti vitán minden érvet bevetett, hogy a legkiválóbb, nemzetközileg elismert építészeink beleszeressenek a timpanonokba. A szocreál a folklór része lett, s az egykoron a szocreál irracionalizmusából menekülő újmodernizmus e szerény képviselője most önmaga megtagadott nagypapájának öltözik. Egyetlen mentsége, hogy hülyét csinál belőle és önmagából is.

A városnak ez a része, hasonlóan a többi befutó széles és hosszú úthoz, eleven változékonyságával lepte meg a fővárosi közönséget. Ez a változás nemcsak a tegnapiból a mai felé tart, hiszen a piaci viszonyok miatt ezentúl itt sosem lesz megállapodás. Irodaházunk sem hordoz semmilyen olyan karakterjegyet, amely az állandóságra utalna. Azaz, a lábazati megoldáson kívül a hatalmas betonkocka az átmenetiség, az ideiglenesség emlékműve is. Tehát a jelenkor életöröme fejeződik ki benne.

A városképileg meghatározó, mégis provizórikus hatású épületek új jelenségek minálunk. A ház eme tulajdonsága, főképpen pedig az oldalára festett legnagyobb budapesti kólareklám miatt tagadhatatlanul hordoz némi dél-amerikai jelleget. Még nincs, nem is lehet annyira lepusztulva, mint teszem azt Sao Paulo külvárosa, ám az amerikanista multinacionálisok minden közteret befaló nyomulása csak az ottani, miénkéhez hasonló második-harmadik világban lelhető föl. Meglehet, nincs is ezzel semmi baj, öt-hat emeletes palackok látványa, puszta monumentalitásuk miatt is jelentős látványesemény. Talán, ha nem lenne valami kinosan feszélyező abban az agresszivitásban, ahogy a nyári szezon kezdetére minden falusi budi ajtaján a pezsgő barna levekkel üzletelő cégek feliratai ütöttek ki, még élvezném is a látványt. Csakhogy, amíg ez az épület a korábbi uniformizmus elleni gesztusával tünik fel, akár saját hibáján kívül is, mára egy másik, s nem kevésbé ostoba uniformizmus elkötelezettje lett.

Bojár Iván András

Ostoba uniformizmus VELLEDITS ÉVA FELVÉTELE

Nyereményóvoda Lágymányoson

Ma, amikor a harmincon felüli polgárok agyában végképp összefolynak az elmúlt évtizedek telefonos, levelezős és stúdióvetélkedői, egy dologra azért bizton lehet számítani: aki látta annak idején a Fekete, fehér, igen, nem című játékot, mindig emlékezni fog rá. Ez volt ugyanis a műfaj klasszikusa, hosszú volt és kicsit akadémikus – a résztvevő budapesti kerületek a városrészek történetéből kaptak válogatottan komplikált kérdéseket –, de egy ország figyelte lankadatlanul. Sajátos mozgalom született ugyanis általa: a kerületek először szembesültek azzal, hogy átfogó városrésztörténeti monográfiák korábban soha nem készültek. A versenynek köszönhetően természetesen a helytörténeti művek kiadása is felgyorsult, ám akad valami, ami még kézzelfoghatóbban emlékeztet a huszonöt évvel ezelőtti vetélkedőre.

Az első díj, a Fekete-fehér óvoda ott áll a lágymányosi lakótelep bejáratánál, a Bogdánfy úton. Nevéhez méltón fekete és fehér, ott van az oldalán a márványtábla is, emlékeztetve a XI. kerület negyedszázaddal ezelőtti győzelmére. Odabent éppen a nyári takarítás, rendrakás folyik, a városban rekedt gyerekek most a pár méterrel arrébb lévő másik épület udvarán szaladgálnak.

– Ez most szerencsésen alakult, mert a másik óvodának jobb állapotban van a pancsolója. Ezt jövő nyárig ki kell csempéztetni – mutatja *Bujdosó Péterné*, a két intézmény vezetője. A kertben szárazon árválkodó kismedence alja valóban hámlik, de a park ettől függetlenül idilli és csöndes. – Nagy előny – mondja a vezető, aki szerint ennek is köszönhető az óvoda népszerűsége.

Az 1971-ben száz gyerekre méretezett óvoda ugyanis kifejezetten népszerű. A lakótelep lakossága az elmúlt évtizedekben jórészt kicserélődött, az akkori fiatalok helyét mai ifjak vették át, úgyhogy óvodásban nincs hiány, sőt a régi növendékek rokonai-leszármazottai gyakran még a város túlfeléről is legszívesebben visszakéredzkednének. Ez azonban nem megy, hiszen a nyereményóvoda ma is önkormányzati fenntartású, az állami nevelési programot követő intézmény.

Erre a kitételre rá is kérdezek, Bujdosó Péterné azonban megnyugtat: ez azért nem ugyanaz, mint az én gyerekkoromban, amikor folyton a legjobb játékot szakították meg a katonás *foglalkozások*. Azóta szerencsére eltelt jó néhány év, a korábbi merevség tovatűnt, a rend mindent felülmúló uralmát felváltotta a személyiség fejlesztésének igénye. Ma már a nevelés stációi egymásra épülnek, a korábban rajtaütésszerűen bekövetkező gyurmázást-rajzolást felváltotta egy jóval teljesebb, sokoldalú kreativitásra nevelő program.

A Fekete-fehér óvodában például a természetes anyagok használata a kulcsszó. Meglátszik ez a berendezésen is, a kis székek-asztalok jórésze fából készült, sok a növény, a puha szőnyeg, terítő mindenfelé. A gyerekek természetesen nemcsak természetes anyagok között élnek, bánni is megtanulnak velük. Az általuk használt festék – legrosszabb esetben – meg is ehető, de az biztos, hogy a színei sokkal szebbek, mint az átlag gombfestéknek; a gyurma helyett agyagot használnak, szőnek, nemezelnek, batikolnak; kukoricacsuhéból, termésekből bábokat csinálnak, s mindemellé teát isznak, mégpedig mindig az évszaknak-időjárásnak megfelelőt. Mindez talán első hallásra túl szépnek tűnik, tudni kell azonban, hogy a Fekete-fehér rendkívül jó adottságú óvoda. Az itt dolgozó pedagógusok mindegyike főiskolát végzett, az intézmény régóta részt vesz az óvónőképzésben, Bujdosó Péterné pedig a vezető óvónőknek szánt menedzserkurzus hallgatóinak tart gyakorlati órákat.

Ülünk az óvoda emeletén, Bujdosó Péterné egy kisszéken kucorog – mint mondja, megszokta. Előttünk ott az óvoda emlékkönyve, megannyi miniszterfeleség, küldöttség, külföldi újságíró látogatásának emléke. Aztán végignézzük az eredeti berendezés megmaradt darabjait, azaz *Csavlek Etelka* mesejeleneteket ábrázoló színpompás tűzzománc képeit. Minden más új. Két évvel ezelőtt ugyanis egyszercsak lezuhant néhány négyzetméternyi plafon, figyelmeztetve arra, hogy a lágymányosi talaj szüntelen mozgása életveszélyessé tette az épületet. A felújítás során minden megszépült. Amikor azt kérdezem, hogy omlás nélkül sor kerülhetett volna-e minderre, az óvodavezető csak a fejét rázza: ha úgy vesszük, szerencséjük volt.

N. K. J.

Nevéhez méltón fekete és fehér SZANDELSZKY BÉLA FELVÉTELE

BARÁTAINKNAK A KAMAT MOSTANTÓL 0%

Csak így magunk között mondva, szerintünk Ön különleges bánásmódot érdemel, ezért ha megengedi, mi most el fogjuk kényeztetni...

behízelgő árainkkal: nálunk már 1.398.000,- forintért kényelmes családi autót vehet • a fizetési feltételekkel: melyek közül kedvére válogathat

hitelekkel: aminek a kamata igazán baráti, 0% • könnyű elérhetőségünkkel: már a város három pontján várják szalonjaink

DAEWOO MOTOR DAEWOO CENTER

1095 Soroksári út 38-40 Tel: 216 1190 • 1039 Rákóczi út 31(Szentendrei út folyt.) Tel: 06 20 427 227 • 1149 Mogyoródi út 32 Tel: 220 5080

AKCIÓ
ESPERO GLX
luxus limuzin
most alapáron
metálfény,
légkondícionáló,
immobiliser
ajándékba
2.258.000,-Ft

PORCSALMI Zoltán emlék

HANGVERSENY

ROCK SZÍNHÁZ SÁTOR 31-én 19 órakor Dzsesszest: Snétberger trió, Rosenberg trió, Leaders együttes (Kőszegi, Babos, Pege, Tomsits).

MARGITSZIGETI SZABADTÉRI SZÍNPAD „Carmen" flamenco balett (Spanyolország).

TÁRLATOLGATÓ

ADY EMLÉKMÚZEUM (V., Veres Pálné u. 4–6.) Ady Endre otthona.

ARANY SAS PATIKAMÚZEUM (I., Tárnok u. 18.) A patika története. Gyógyszerészet a reneszánsz és a barokk korában.

ART-X GALÉRIA (II., Pasaréti út 55.) Hermann Zoltán festőművész női aktokat ábrázoló képeinek kiállítása.

AQUINCUMI MÚZEUM ÉS ROMKERT (III., Szentendrei út 139.) Istenek, katonák, polgárok Aquincumban.

BARTÓK BÉLA-EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29.) Bartók Béla emlékszobái. Bartók Béla életútja. A Magyar Posta bélyegei Bartók Béláról. Bartók a képzőművészetben.

BÁLINT ZSIDÓ KÖZÖSSÉGI HÁZ (VI., Révay u. 16.) Zvolszky Zita festőművész és Sárkány Péter képzőművész kiállítása.

BÉLYEGMÚZEUM (VII., Hársfa u. 47.) A világ postabélyegei. Az 1945–1946-os magyar infláció türelmi időszakai.

BOD ÉVA KIÁLLÍTÓTERME (II., Bimbó út 72.) Kerámiaszobrok, mozaikasztalok, vázák.

BUDAPEST GALÉRIA KIÁLLÍTÓHÁZA (III., Lajos u. 158.) Pátzay Pál állandó kiállítása. Odd művészcsoport kiállítása.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM – VÁRMÚZEUM (I., Szent György tér 2.) Gótikus szobrok a budai királyi palotából. Buda középkori királyi várpalotája. Régészeti ásatások Budapesten. Budapest a középkorban. Gyarmathy Tihamér kiállítása. Utak Európába – Aquileia – római kori borostyánkövek kiállítása.

CONTRA AQUINCUM (V., Március 15. tér) A Pannonia limes védelmére épített Aquincum ellenerődje a Duna ősi átkelőhelye mellett.

CSILI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (XX., Nagy Győri István u. 4–6.) Mai orosz festők alkotásai.

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA (V., Váci u. 25.) Ajtai Tamás és Székács Zoltán pasztelljeinek bemutatója.

CSONTVÁRY GALÉRIA (V., Vörösmarty tér 1.) Válogatás mai kortárs képzőművészek alkotásaiból.

DOROTTYA GALÉRIA (V., Dorottya u. 8.) Lencsés Ida kiállítása.

DUNA GALÉRIA (XIII., Pannónia u. 95.) Urbán Tibor festőművész kiállítása.

ERDŐS RENÉE-HÁZ (XVII., Báthory u. 31.) Tarjáni Simkovits Jenő festő és grafikus 100. születésnapjára rendezett kiállítás.

ERNST MÚZEUM (VI., Nagymező u. 8.) Lossonczy Tamás kiállítása.

ÉRI GALÉRIA (V., Ferenciek tere 5.) Magyar és külföldi kortárs művek.

EVANGÉLIKUS ORSZÁGOS MÚZEUM (V., Deák tér 4.) Evangélikusság a magyar kultúrában.

FEDERICO KÁVÉHÁZ – MŰVÉSZ MOZI (VI., Teréz krt. 30.) Arctérképek – Szebeni András fotógalériája.

FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT (IX., Mester u. 5.) Nagybányai Nagy Zoltán Klub művészeinek kiállítása.

FERIHEGYI GALÉRIA (Ferihegy, I. terminál) Elekfy Jenő festőművész centenáriumi kiállítása.

FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJA (VI., Andrássy út 112.) Menyhárt Tamás festőművész kiállítása.

FORGÁCS MŰVÉSZETI ANTIKVÁRIUM (V., Stollár Béla u. 12/C) Bánhegyi László Vesta című kiállítása.

FORTUNA 11 GALÉRIA (I., Fortuna u. 11.) Képzőművészeti alkotások, a herendi majolika bemutatása.

FÜRDŐMÚZEUM (III., Flórián téri aluljáró) Előzetes bejelentés alapján látogatható (telefon: 180-4650).

GAÁL IMRE GALÉRIA (XX., Kossuth L. u. 39.) Az érzelmek üzenete című kiállítás.

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40.) A kézifegyverek története. Tizenhárom nap... 1956. október 23.— november 4. Magyar Aero Múzeum, Oshawa, Ontario, Kanada. A Magyar Királyi Honvédség, 1922–1945. Katonák, várak, fegyverek (vármakett, XV. század). A hadak története Magyarországon, 896–1686. Díszudvar: a XII–XIII. századi városfal maradványai. Híretek együtt él velünk – emlékkiállítás a Magyar Királyi Honvédség 125., a Hadilevéltár és a Hadimúzeum alapításának 75. évfordulójára. ...És Magyarország hadszíntér (1944–1945). Buda vára a miénk – emlékkiállítás Budavár 1849. május 21-i visszavételére. A hazáért mindhalálig – a Magyar Királyi Honvéd Ludovika története (1808–1944). Vegyi harc, vegyi védelem. Szabadságharc és forradalom képekben – a Magyar Honvédség napja alkalmából gyermekpályázatok alkotásaiból rendezett kiállítás. Kiállítás a magyar űrhajózás 15. évfordulója alkalmából.

HÁRIS GALÉRIA (XII., Városmajor u. 48/B) Változatok a rendre című kiállítás.

HERCULES-VILLA (III., Meggyfa u. 19–21.) Előzetes bejelentés alapján látogatható (telefon: 180-4650).

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM (IX., Üllői út 33–37.) Művészet és mesterség. Historizmus és eklektika. Paradoxon – Üveg – Művészet.

JÓKAI EMLÉKMÚZEUM (XII., Költő u. 21.) Jókai Mór-emlékszoba.

JÓZSEF ATTILA-EMLÉKSZOBA (IX., Gát u. 3.) József Attila-emlékkiállítás.

JÓZSEFVÁROSI KIÁLLÍTÓTEREM (VIII., József krt. 70.) Ted Bos festőművész kiállítása.

KAROLINA GALÉRIA (XI., Karolina út 17.) Balog Anita keramikus és Árvay László festőművész kiállítása.

KASSÁK MÚZEUM (III., Fő tér 1.) Kassák Lajos irodalmi, képzőművészeti munkássága, 1919–1967. Ország Lili kollázsai (1953–1972).

KEMPINSKI GALÉRIA (V., Erzsébet tér 7–8.) Orosz János Romantikus realizmus című kiállítása.

KERENGŐ (Jáki kápolna, XIV., Városliget, Széchenyi-sziget, Vajdahunyad vára) A galériához tartozó képzőművészek alkotásai.

KISCELLI MÚZEUM, FŐVÁROSI KÉPTÁR (III., Kiscelli u. 108.) Emlékek Pest-Budáról, XVIII–XIX. század. Válogatás a Fővárosi Képtár XX. századi gyűjteményéből. Az Arany Oroszlán patika. Fővárosi nyomdák a XVIII–XIX. században. Új szerzemények a Fővárosi Képtárban.

KISPESTI VIGADÓ (XIX., Fő u. 22.) Szabó Árpád festőművész kiállítása.

KNOLL GALÉRIA (VI., Liszt F. tér 10.) Ingeborg Strobl (Ausztria) kiállítása.

KODÁLY ZOLTÁN EMLÉKMÚZEUM ÉS ARCHÍVUM (VI., Kodály körönd 1.) Pillantás az alkotóműhelybe. Emlékszobák.

KORINTHOSZI TEREM (Műjégpálya, XIV., Olof Palme sétány 5.) Kagyló-, csiga- és korallkiállítás.

KOSZTOLÁNYI KULTURÁLIS KÖZPONT (IX., Török P. u. 3.) Koszta Zsófia iparművész Magyar tarot kiállítása.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11.) A közúti közlekedés története. A városi közlekedés fejlődése. Repüléstörténeti és űrhajózási kiállítás (Petőfi Csarnok). 100 éves a magyar állami hajózás. Vásárhelyi Pál és a reformkori mérnökgeneráció. 25 éves a budapesti metró.

KRESZ GÉZA MENTŐMÚZEUM (V., Markó u. 22.) A magyar mentésügy 100 éve. A világ legnagyobb mentőszervezetei 1244-től napjainkig. Titanic-emléksarok.

LAKÁSMÚZEUM (III., Fő tér 4.) Kun Zsigmond néprajzi gyűjteményéből rendezett kiállítás.

LENGYEL INTÉZET (VI., Nagymező u. 15.) Ötvenhét hónap – a lengyel társadalom a második világháború alatt.

LISZT FERENC EMLÉKMÚZEUM ÉS KUTATÓKÖZPONT (VI., Vörösmarty u. 35.) Liszt Ferenc egykori berendezett lakása a Zeneakadémián. Liszt Ferenc és korának magyar irodalma.

LORD MAJOR GALÉRIA (Városmajori Szabadtéri Színpad) Ezüst György festőművész kiállítása.

LUDWIG MÚZEUM (Budavári Palota, A épület). Nemzetközi kortárs művészet.

LUTTÁR GALÉRIA (XIII., Hegedüs Gyula u. 24.) Vasarely-grafikák.

MAGYAR ÁLLAMI FÖLDTANI INTÉZET TUDOMÁNYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNYE (XIV., Stefánia út 14.) Kőzetek, ásványok, geológiai ritkaságok.

MAGYAR ELEKTROTECHNIKAI MÚZEUM (VII., Kazinczy u. 21.) Az erősáramú elektrotechnika története.

MAGYAR NEMZETI BANK BANKJEGY- ÉS ÉRMEGYŰJTEMÉNYE (V., Szabadság tér 8.) A pénzkibocsátás Magyarországon.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (I., Dísz tér 17.) Középkori és reneszánsz kőtár. Gótikus faszobrok és táblaképek. Késő gótikus szárnyas oltárok. Késő reneszánsz és barokk művészet. XIX. századi festészet, szobrászat. XX. századi festészet, szobrászat és éremművészet. Munkácsy Mihály és Paál László művészete. Aranyérmek, ezüstkoszorúk – Műpártolás és művészkultusz a XIX. században.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM (VIII., Múzeum krt. 14–16.) A magyar koronázási jelvények.

MALOMIPARI MÚZEUM (IX., Soroksári út 24.) A malomipar története.

MARTON GALÉRIA (I., Tigris u. 55.) Marton László szobrászművész kiállítása. A tárlat előzetes telefonbejelentésre látogatható (telefon: 175-0985).

MÁTYÁS-TEMPLOM (I., Szentháromság tér) Egyházművészeti gyűjtemény.

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Városliget, Széchenyi-sziget, Vajdahunyad vára) A magyar mezőgazdaság és állattenyésztés története. Fénykép a változó paraszti társadalomban – Egy falusi fotográfus képei (1936–1970). Földosztás, 1945. A paprika története Magyarországon.

MTA ZENETÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Táncsics M. u. 7.) A zeneélet és a hangszerkultúra emlékei Magyarországon. Bartók műhelyében. Körösényi Tamás Tájhangok című kiállítása.

MŰCSARNOK (XIV., Hősök tere) Mai magyar szobrászat.

NEMÉNYI LILI–HORVÁTH ÁRPÁD-EMLÉKSZOBA (Pesterzsébeti Múzeum, XX., Baross u. 53.) Emlékkiállítás.

NÉPRAJZI MÚZEUM (V., Kossuth tér 12.) A magyar nép hagyományos kultúrája. Santiago de Compostela-i zarándokút és A katedrális átalakulása című kiállítása. A jó kalászok dicsérete – szlovén tokmányok.

NO. 5 GALÉRIA (V., Apáczai Csere János u. 5.) Állandó kiállítás a galéria művészeinek munkáiból. Szőnyi György Drops című kiállítása.

ÓBUDAI HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY (III., Fő tér 1.) Kispolgári szecessziós enteriőr a Kőszegi-hagyatékból. Játéktörténeti „raktárkiállítás" kicsiknek és nagyoknak.

ORSZÁGOS FÖLDTANI MÚZEUM (XIV., Stefánia út 14.) Magyarország ásványai, kőzetei, ősmaradványai. Őslatok lábnyomai. A hazai földtan története. Lechner-emlékkiállítás.

ORSZÁGOS MŰEMLÉKVÉDELMI HIVATAL (I., Táncsics Mihály u. 1.) Mendele Ferenc életműve. ART ÖR csoport kiállítása.

ORSZÁGOS MŰSZAKI MÚZEUM ÖNTÖDEI MÚZEUMA (II., Bem J. u. 20.) A magyarországi öntészet 1000 éves története.

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR (Budavári palota, E épület) De profundis – Halász Gábor-emlékkiállítás.

ŐRMEZEI KÖZÖSSÉGI HÁZ (XI., Cirmos u. 8.) Rózsa Zsuzsa textilképei.

PARLAMENT GALÉRIA (V., Kossuth tér 9.) Kesztyűs Ferenc grafikus- és festőművész kiállítása.

PATAKY GALÉRIA (X., Szent László tér 7–14.) A századforduló iskolája – iskolatörténeti kiállítás. Középkori ribillió – N. Kiszely Melinda baba- és jelmeztervező művész kiállítása.

PESTERZSÉBETI MÚZEUM (XX., Baross u. 53.) Pesterzsébet és Soroksár történeti emlékei.

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM (V., Károlyi u. 16.) Petőfi és kora, A Hetedik (József Attila). Irodalmi évfordulók 1995: Nagy László-emlékkiállítás. Moser Zoltán irodalmi fotói.

POSTAMÚZEUM (VI., Andrássy út 3.) Postatörténeti állandó kiállítás.

RÁDIÓ- ÉS TELEVÍZIÓMÚZEUM (Diósd, Rádióállomás, Kőbányai u.) A magyar rádiózás története.

RÁTH GYÖRGY MÚZEUM (VI., Városligeti fasor 12.) Kína művészete. Japán művészete. Koreai írószoba a XIX. század végén.

REICH KÁROLY-EMLÉKSZOBA (XII., Tusnádi u. 31.) Az emlékszoba telefonbejelentésre látogatható (156-1726).

RÉT GALÉRIA (XI., Törökugrató u. 9.) Wolsky András Orientáció című kiállítása.

SEMMELWEIS ORVOSTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Apród u. 1–3.) Képek a gyógyítás múltjából.

STÚDIÓ GALÉRIA (V., Képíró u. 6.) Sárkány Sándor kiállítása.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Dózsa György út 41.) Egyiptomi kiállítás. Régi képtár. Barokk szoborgyűjtemény. XIX. századi gyűjtemény. XX. századi gyűjtemény. Román opalka. Bernard Schultze Nagy formátum című kiállítása.

SZOBORPARKMÚZEUM (XXII., Balatoni út–Szabadkai utca sarok) A többtonnás szocializmus.

TECHNIKATÖRTÉNETI MTV-GYŰJTEMÉNY (IX., Lenhossék u. 35.) A televízió négy évtizede képekben és gépekben.

TELEFÓNIAMÚZEUM (I., Úri u. 49.) Távközlés-történeti állandó kiállítás.

XI. KERÜLETI HELYTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS (Petzval J. u. 42.) A kerület régészeti, építészeti és repüléstörténeti emlékei.

VÁR GALÉRIA (I., Táncsics M. u. 17.) XX. századi magyar és külföldi, valamint kortárs festmények, grafikák, szobrok.

VÁRMEGYE GALÉRIA (V., Vármegye u. 11.) Imets László fametszőművész kiállítása.

VASARELY MÚZEUM – KAMARATEREM (III., Szentlélek tér 6.) Czitrom Béla (Finnország) kiállítása.

VÉGÁLLOMÁS GALÉRIA (II., Hűvösvölgy, 56-os villamos végállomása) Forster Jakab festőművész kiállítása.

VIGADÓ GALÉRIA (V., Vigadó tér 2.) Almásy és Szemethy kiállítása.

ZVOLSZKY GALÉRIA (V., Szervita tér 2., III. e. 1.) Kortárs képzőművészeti lakásgaléria. Látogatható előzetes telefonbejelentkezéssel [118-3880, (06-20) 347-160].

ZSIDÓ MÚZEUM (VII., Dohány u. 2.) A zsidó vallás kegytárgyai. A második világháború magyar zsidótörténete. Áldozatok és gyilkosok – Gedő Ilka gettórajzai és Román György portréi a háborús bűnösök népbírósági tárgyalásáról.

M. Kecskés András pantomimművész Planéták című előadássorozatának utolsó darabja 30-án 21 órakor lesz a Magyar Kultúra Alapítvány Székházának Corvin Termében (I., Szentháromság tér 6.).

A mai napon nyílik kiállítás Kesztyűs Ferenc munkáiból a Parlament Galériában (V., Kossuth tér 9.).

BULI VAN

ALMÁSSY TÉRI SZABADIDŐKÖZPONT (VII., Almássy tér 6.) 29-én a Westwind Nemzetközi Folkegyüttes koncertje.

BÁLINT ZSIDÓ KÖZÖSSÉGI HÁZ (VI., Révai u. 16.) 31-én 19 órakor Vodku V Glatku orosz-zsidó kocsmazene.

E-KLUB (X., Népliget) 1-jén listerem: New Marathon, nagyterem: Hobo Blues Band, 2-án disco & rockcirkusz.

KIRÁLYI PALOTAKERT 1-jén és 2-án diszkó, soul, funky, rock and roll.

KÖZGÁZ D. C. (IX., Fővám tér 8.) 1-jén Four Wheel Drive (Winand Gábor együttese), mozifilmek: Die Hard – Az élet mindig drága, Dobd fel magad.

MADE INN MUSIC CLUB (VI., Andrássy út 112.) 30-án Ladánybene 27, Acid jazz party, 21-én City meeting.

PETŐFI CSARNOK (XIV., Zichy M. út 14.) sörkert: 29-én Topo Hungarock Trupp, 30-án Sing Sing.

RINCON LATINO – LATIN KOCSMA (VIII., Kiss József u. 12.) Mindennap latin-amerikai ízek, koktélok, zene. Szerdán, pénteken és szombaton 21 órától tánczene.

OTP BANK GALÉRIA
Budapest V., Nádor u. 15.
Nyitva: naponta 10–18 óráig.
Augusztus 24.–szeptember 7.
Csontos Jolán fotóművész kiállítása
100783 KJ

MAGÁNSZÁMLA
A számlabetét éves kamata 12%
MEZŐBANK
KEREPES, Vasút u. 42. ZSÁMBOK, Turai u. 1.
DUNAHARASZTI, Iparos u. 2.

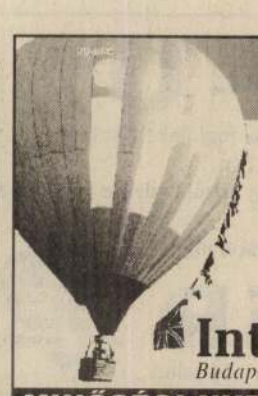
angol
Tanfolyamok mindenkinek
kezdőknek, haladóknak, üzletembereknek és nyelvtanároknak
heti 2x2, 3x3 és 5x4 órában
szeptember 11-től
ih
International House
Budapest II. Bimbó út 7. Tel: 212 4010 ,212 4219
MINŐSÉGI NYELVOKTATÁS VILÁGSZERTE

MAGÁNSZÁMLA
A számlabetét éves kamata 12%
MEZŐBANK
BUDAPEST II. Patakhegyi út 83-85.
V. Bajcsy-Zs. út. 74.
IX. Budafoki út. 20.

Porkoláb Sándor, festőművész
Györfy László: Pólusok. Porkoláb Sándor kiállítása. (Fészek Művészklub, 1987. XI.

Pólusok

Porkoláb Sándor kiállítása

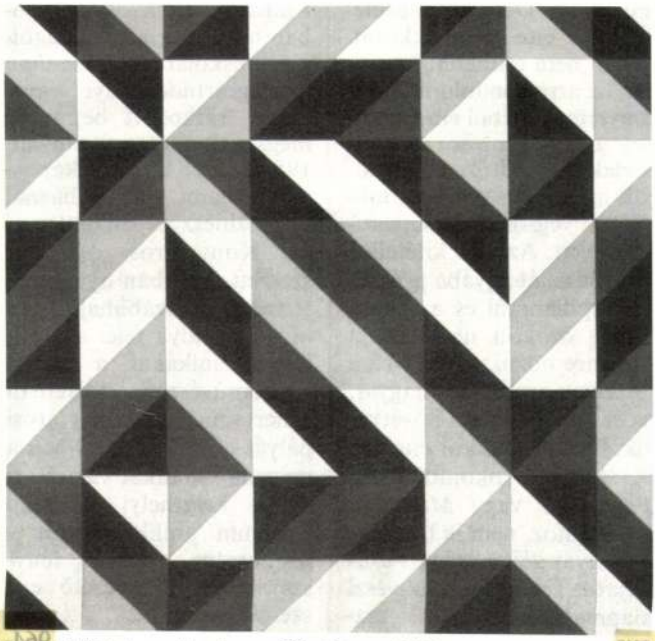

Porkoláb Sándor: olaj, vászon, 80 × 80 cm, 1984
(fotó Barnaföldi Gábor)

Művészet, 1988. jún., 3-old.

Pólusok

Porkoláb Sándor kiállítása

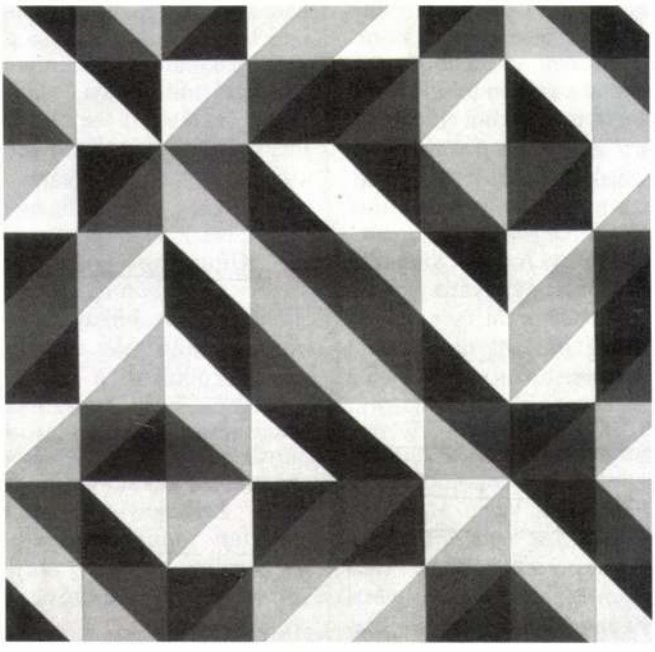

Porkoláb Sándor: olaj, vászon, 80 × 80 cm, 1984
(fotó Barnaföldi Gábor)

Elöljáróban két életrajzi tényt fontos *Porkoláb Sándor*ral kapcsolatban megemlítenem. Az egyik, hogy a miskolci Nehézipari Egyetemen végzett, és 1959-től gépészmérnökként néhány évig tervezőirodában dolgozott. Hogy ezt abbahagyva eredeti, ősi népi hangszerek fafaragásával foglalkozott, majd a festészet következett, ez már inkább csak a választott életutat jelzi.

Ha a képeit nézzük, igen pontos rendszerelvűséget fedezhetünk fel. Alapegységekből, háromszögekből és négyszögekből áll össze a látvány, mondhatnám úgy is – és talán itt lehet az előbb említett életrajzi adatot figyelembe venni –, mintha mérnöki számítások egymás mellé rendezésével alakultak volna a művek. De a jól ismert képzőművészeti kifejezések helyett, mint op art vagy strukturalizmus, megkockáztatnám, hogy ezeken a képeken inkább jelteremtést látunk. Porkoláb festészeti alapkérdése ugyanis a tér. A tér, amiben a mozgó, látó, halló, gondolkodó emberi lény él. Hogy milyen ez a tér, ezt faggatja a maga sajátos jelteremtéseivel, miközben a vizuális nyelv szindinamikai és színpszichológiai kísérleteivel örvendeztet meg bennünket.

Porkoláb, miután megtalálta kicsiny geometriai formáit, ezeket a szerkezeteket próbálja újra megfogalmazni, és piros, zöld, kék, sárga átlókkal és egymásba fonódó gyűrűkkel érzékeltetni azt, hogy minden mindennel összefügg. S mint minden alkotó, egyúttal egyetemes mondanivalóval is szolgál. Ezt kell nekünk, nézőknek

elemi részecskék, melyekből Porkoláb építkezik, a népi hímzések díszítéseire hasonlítanak. És itt említendő meg a másik életrajzi adat: Porkoláb Derecskén született, ott élte gyermekkorát. Talán nem erőltetett hasonlat, ha arra gondolunk, hogy a gyermekkorból emeli vissza a népi hímzésű lepedőszélek, ágyterítők, kötényaljak motívumait, a népi művészet végsőkig lecsupaszított jeleit. Azzal a kitétellel, mintha saját agyába próbálna bepillantani és a genetikailag örökölt népi jeleket felszínre hozni. S hogy ez a festészet mennyire magyar, az elmondottakból következik. De ugyanakkor európai is, hiszen rokonithatnám *Paul Klee* vagy *Max Bill* munkáihoz, nem is beszélve a magyar származású *Vasarely*ről. Tehát, mint művészi alapmagatartás akár a magyarság sorsát is tükrözheti; kívülállás és egyúttal elvegyülés az európai kultúrában, életsorsban. Éppen ezért Porkoláb, úgy gondolom, képeivel mindig egy másik embernek ad lehetőséget arra, hogy a saját szabad asszociációival kiegészítve, tovább gondolja az ő vizuális élményeit. Kép- és színfantáziával baráti jobbot nyújt a nézőnek, miközben pillanatnyi vizuális fantáziálásra ösztönöz bennünket, éles és kemény vagy éppen egymásba folyó színek és átgondolt szerkezetek, jelek egymásutánját villantva szürkeséghez és hétköznapi zűrzavarossághoz szokott szemünk elé.

Ahogy ő vallja: tér + idő = a világegyetem kiterjedése. Ennek lehetséges megfogalmazását próbálja, és ez nem kis festészeti vállalás. (Fészek Művészklub, 1987. XI.)

Győrffy László

M. Kiss József kanyargós úton jutott el a festészethez. Nevében az M szülővárosát, Marcalit jelöli, ahol 1936-ban látta meg a napvilágot. Középiskolái elvégzése után az agrártudományi egyetemre iratkozott be, majd megszakítván tanulmányait, 1956 és 1958 között a kaposvári Állami Bábszínháznál volt színész és díszlettervező. Könyvtárosi oklevelet szerzett, azonban nyugtalan természete továbbhajtotta a művészi pálya felé: a grafikai technikákat a lipcsei képzőművészeti főiskolán ismerte meg. A könyvtárosi pályát elhagyta, 1969-ben a múzeumi munkát választotta: a keszthelyi Balatoni Múzeum grafikusa volt – restaurátor, grafikus, fényképész, nyomdavezető egy személyben.

Munkáival először 1964-ben Keszthelyen aratott sikert, de részt vett minden megyei képzőművészeti kiállításon, és pályázati díjakat is nyert. A Veszprém megyei múzeumi kiadványokat illusztrálta, majd grafikai sorozatokat készített. *A balatoni hajózás története linómetszetekben* című művelődéstörténeti értékű sorozat tizenkét színes linómetszetet tartalmaz.

Az örök elégedetlenség, mely alkotói hajtóerő is egyben, mindig újabb művészi területek meghódítására ösztönöz: M. Kiss 1964 óta foglalkozik ex libris-szel, kisgrafikával – a kezdeti szecessziós reminiszcenciák feloldódnak, és az expresszionista-konstruktivista kifejezés diadalmaskodik művészetében, a múzeumi tárgyakat ábrázoló sorozatában pedig archaikus íz érződik. Sommás, lényegretörő, olykor kontúros, kétdimenziós

Tizenegy pedagógus

Iskolakezdés előtt Hajdúnánáson

Szeptember közeledtével egyre hatványozottabb figyelem fordul az iskolakezdés körülményeire. Egy ország, egy nép felemelkedésének döntő záloga az emberi alkotóerő kibontakoztatásának biztosítása, s ehhez az alapot az általános iskola teremti meg. A kormányzat, felismervén a kérdés jelentőségét, kiemelten kezeli az alsó fokú oktatás ügyét, de a számottevő fejlesztések ellenére még mindig nagyon sok feszítő gond akadályozza a képzés és a nevelés színvonalának igazodását a kor megkívánta követelményekhez. A helyzet területenként, településenként eltérő lehetőségeket mutat, de természetesen kitapinthatók általános tendenciák is. Mi ezúttal Hajdúnánás város iskolakezdés előtti állapotáról kívánunk tájékoztatást adni a *Virágh Júlia* művelődési osztályvezetőtől szerzett ismereteink segítségével; azzal az előzetes megjegyzéssel, hogy a cseppben valamennyire a tenger is felfedezhető.

Enyhe hullám

Tedejt is ide számítva, Hajdúnánáson hat általános iskola működik 2 és fél ezer gyerekkel, 162 pedagógussal. A városon nem vonult át olyan erős demográfiai hullám, mint a nagyobb helységekben, de hatását azért érezték az iskolákban. Az osztályok létszáma megközelítette vagy elérte a negyvenet, s ez elég magas ahhoz, hogy feszültségeket okozzon; de még nem indokolja új osztályok indítását. Elérte természetesen a napköziket is, s mivel mind több szülő áll munkába, valamennyi jelentkező gyereknek helyet kell biztosítani. Ez szintén igen magas csoportlétszámokat eredményez.

Amúgy a legkisebb iskola a tedeji 100 tanulóval, a legnagyobb a 6. számú 550 gyerekkel. A 4. számú iskola kivételével mindenütt 16 osztályban, délelőtt folyik a tanítás. Ezt rendkívül gondos szervezéssel, a számba jöhető termek legteljesebb kihasználásával tudták elérni, s azért akarták mindenáron megoldani, mert tisztában vannak a délelőtti és a délutáni tanítás hatékonyságának különbségével. De a 3. számú iskolának e célra igénybe vett két épülete egy kilométerre van egymástól; ez is indokolja, hogy a VII. ötéves tervben új iskolát kapjon a város. Jelenleg nem egyenlő az intézmények igénybevétele: a város központjában épült lakótelepekre sok fiatal, gyerekes család költözött, ezért az 1. és 2. számú iskolában magas a tanulók létszáma. Több gyereket kénytelenek a lakóházuktól messzebb eső iskolába irányítani, s ezt bizony nem fogadják kitörő örömmel a szülők. Speciális tagozatok (ének-zene és testnevelés) az 1. és 6. számú iskolákban működnek, ezek körzete ezért érthetően az egész város.

Elég-e az alap?

Berendezés, felszereltség dolgában különösebb panaszra nincs okuk a hajdúnánási iskoláknak. A legfontosabb feltételek adva vannak, a beszerezhető, alapvető felszerelésekkel, szemléltetőeszközökkel el vannak látva az intézmények. A fejlesztés tervszerű, körültekintő — más kérdés, hogy nem mindig tudják megvásárolni azt, amire szükségük van. A folyamatosan emelkedő árak miatt olykor bizony le kell mondani egy-egy kívánt eszközről, bútordarabról. Még úgy is, hogy az igazgatók bizonyos rátartással gazdálkodnak a költségvetésből.

Az utóbbi évek fontosabb beruházásai tornatermek építéséhez és a gázfűtés bevezetéséhez kapcsolódtak. Egészében véve a felszereltségben nincsenek jelentős különbségek az egyes iskolák között; a szint kiegyensúlyozott, az alapok biztosak.

Akiken a legtöbb múlik

Oktatás nem létezik megfelelően képzett, a hivatásnak elkötelezett pedagógusok nélkül. Nos, ebből a szemszögből nézve a hajdúnánási iskolaigazgatók egyik szeme sír, a másik meg nevet. Problémája a tanítókkal nincs, amennyiben akad elegendő jelentkező a keretek betöltésére. Az idén hat pályakezdő tanító vállalt munkát a városban, közülük négyen helybeliek. Az igazgatók tudatosan keresik a végzős nánási tanítókat: egyrészt azért, mert lakásgondjuk megoldott, másrészt mert hosszú távon is biztos munkaerőnek látszanak. Ha mégsem jelentkeznek helybeliek, akkor a 17 szolgálati férőhely megkönnyíti letelepedésüket. Hogy — a tanárokkal szemben — tanítókból miért nincs hiány? Talán mert eleget képeznek belőlük. Van persze egy ridegebb tény is: ezzel a diplomával más pályán nem nagyon tudnak elhelyezkedni. Pedig a 2600—2800 forintos kezdő fizetés nem az az összeg, ami a hivatástudat erősítéséhez hozzájárulhatna.

Míg a nevető szem az alsó tagozatot látja, a síró a felsőn azt a bért; de a pedagógusok kesereg. A hiány itt évek óta növekvő, pillanatnyilag 6,7 százalékos. Tizenegy állás maradt betöltetlenül az új tanévben; mindössze egyetlen új nevelő pályázott hajdúnánási munkakörbe. Az iskolák főleg a magyar és énekszakos tanárokat nélkülözik, márpedig az olvasáskultúra szempontjából tragikus következménnyel jár a szakos tanárok hiánya. Az igazgatók személyesen járnak agitálni a nyíregyházi főiskolára — láthatóan kevés eredménnyel. A végzősök az utolsó pillanatig várnak a pályázással: debreceni szerződéses állásra számítva.

A tendencia aggasztó, s nemcsak Hajdúnánást, hanem a nagyvárosokból a napi kijárással elérhető távolságnál messzebb eső településeket is sújtja. Hiába jó a pedagógusok lakáshelyzete Nánáson, hiába nem jellemző a letelepedettekre a fluktuáció — kötődni egyre kevesebben akarnak a kisvároshoz. S hogyan lehet tanítani pedagógusok nélkül? Kényszermegoldásokat kell alkalmazni, amelyek hatásfoka bizony nem optimális. Vagy visszahívnak nyugdíjasokat, vagy belső helyettesítéseket alkalmaznak, vagy képesítés nélkülieket vesznek fel. Az idén eddig három képesítés nélküli nevelőt alkalmaztak; tavaly hat volt a hoz csak a végső esetben folyamodnak, hiszen tisztában vannak kényszer jellegével.

Ez az érdektelenség azért is aggasztó, mert különben nincs szó arról, hogy drámai volna a hajdúnánási pedagógusok helyzete, hogy állandóan a boríték tartalma foglalkoztatná őket. Természetesen az sem elhanyagolható, és megnyugtatóbb volna, ha a túlterhelés és a túlórák nélkül érdemelnék ki ugyanazt a bért; de a pedagógusok növekvő, pillanatnyilag 6,7 százalékos. Tizenegy állás nyek és a kudarcok az elsődmaradt betöltetlenül az új legesek: az, hogy befektetett tanévben; mindössze egyet- energiáikból mi térül meg. len új nevelő pályázott haj- Az anyagiak nem hatnak vissza a munkára.

S alighanem ez a mozzanat az, ami az oktatásügyet életben tartja.

Turi Gábor

ISTVÁN, A KIRÁLY

1021

Művésztelep Hajdúszoboszlóért

„...AHOGY A SÁMÁN ŐRZI A VIZET..."

A megnyitó szakmai, így aztán az alkotókon, a rendezőkön kívül csak a szűk protokoll s a néhány „mecénás" üzem, vállalat képviselője van jelen.

A makettek az asztalon sorakoznak, a másik asztalon — a körülültön — kóla és rágcsálni való sütemény. Elhangzanak a köszöntő szavak, a kölcsönös bemutatkozás, s megfogalmazódnak a legfontosabb gondolatok, emberi, művészi célok. És kézbe kerülnek a három—hat méteres szobrok makettjei, s az alkotók vallanak műveikről. Hol csendes szerénységgel, hol szenvedélyes vitalitással, de mindig hittel.

— ... láttam a tölgyfát, nagyon jó, kitűnő... és a fűrészgép?... Amennyiben elkészül a betonelem sablonja, naponta legyártható lesz egy-egy öntvény... — s számomra már a hangfoszlányokból is kitűnik: ez már munka.

Kint tombol a kánikula, augusztus elseje van, késő délután: Hajdúszoboszlón megnyílt az első képzőművész-alkotótelep.

A védnök levele

Másnap a művelődési központ két egybenyitott előadói irodája zsong a nyári kulturális program szervezését, lebonyolítását végző előadók nyüzsgésétől, amikor Kovács Lászlóval, a művelődési központ igazgatójával a pillanatokkal előbb Franciaországból érkezett levél fölé hajlunk.

„Kedves Vezetők, Vendégek. Őszinte üdvözletem és szeretetem a városi tanácsnak!

Nemcsak hogy mennék, de repülnék máris — ha tudnám biztosan, hogy két lábon állok Ferihegyen, s a telep megnyitóján... Olyan betegségem van, amelytől kitelik, kihagyja... a legkritikusabb időben az áramot... Nehéz elmagyarázni azt az érzést, amikor az ember... magányban haldoklik vagy csodálatosan jól érzi magát — ha csak rövid időre is. Ezeket a pillanatokat úgy vártam, mint a mozdulatlanul álló gyermek a lepkét, és most éjjel fél háromkor megírhatom ezt a levelet, melyben sok sok sikert kívánok a vállalkozáshoz.

Nagyon szerettem volna ott lenni a megnyitón, és megragadni azt a ritka alkalmat, ahol az ember szűkebb hazájának leróhatja tiszteletét. Sok őszinte tisztelettel Szabó László."

Este — a szokásos munkamegbeszélésen — felolvassák a levelet. A világhírű hajdúszoboszlói származású szobrászművész elvállalta a telep tiszteletbeli elnökének, védnökének tisztét, s a levél után, azt hiszem, titokban mindenki azt reméli, betegsége ellenére mégiscsak megérkezik.

A telep karaktere

— Az, hogy Szabó László elvállalta a művésztelep védnökségét, bizonyos mértékig meg is határozta karakterét — mondja Kerékgyártó István, a telep szakmai vezetője, művészettörténész, a Népművelési Intézet vizuális osztályának vezetője —, akinek csak órákra volt szüksége, hogy otthonosan mozogjon Hajdúszoboszlón. Járja az utcákat, tereket — talán már a jövő évi művésztelep érdekében „szövi terveit". Felkeresi a város, a telepet segítő üzemeinek vezetőit, de ott van a művészek között is, valahányszor fontosabb fázishoz érkeznek az alkotás során. Egyéniségéből nyugalom árad, úgy tűnik, fáradhatatlan.

— Amikor a telep profilját kerestük — folytatja —, arra törekedtünk, hogy olyan szobrászokat, festőket hívjunk meg, akik Szabó László hoz hasonlóan organikus művészetet akarnak teremteni. Korunkban elszaporodtak a szögletes, szervetlenül komponált, sematikus formák. Szükséges, hogy a művész újra megtalálja kapcsolatát a természettel, az íves, a szabad formákkal, a népművészettel, felhasználja és XX. századi módon újra teremtse e kollektív hagyományokat. De amikor Kovács László a város vezetőinek egyetértésével felkeresett, és megfogalmaztuk a leendő telep profilját, az így hangzott: Legyen olyan közhasznú művésztelep, amely hozzájárul a város esztétikai arculatának bensőségesebbé tételéhez. Ehhez természetesen olyan alkotói gárdát kellett válogatni, akikben megvolt a kellő ambíció és önzetlenség, hogy részt vegyenek egy ilyen városszépítő, környezetformáló, térszervező programban.

Kerékgyártó István megtalálta ezeket a művészeket. Egyelőre csak öten vannak: Porkoláb Sándor festő, Budahelyi Tibor, Koncz Béla, Mitsui Sen, Csutoros Sándor szobrászművészek. Rajtuk kívül kísérletképpen meghívtak amatőr alkotókat is: Kurta Zsuzsát, Kozma Józsefet, Uzonyi Pált és Rácz Györgyöt. Ők már bizonyítottak, játszótérre készült térelemeik, játékaik országos pályázaton nyertek díjat. A városnak most elkészítették munkájuk teljes tervdokumentációját. Mindenesetre ők is itt vannak, s ott vannak — több hajdúszoboszlói üzem, vállalat nyújtotta segítőkkel együtt — a művészek mellett, hogy segítsenek, hogy tanuljanak. A telep karakteréhez tehát ez is hozzátartozik.

Alkotók, alkotások

Korábban azt hittem, sikerül majd minden művészről portrét „festenem", bemutathatom alkotásaikat, s azt a jókedvű adakozást, amellyel legbensőbb álmaikat valósítják meg a fürdővárosban.

Budahelyit, akinek lénye — a 6 méter magas acélrugó mobilja elkezdése előtt — valamiféle iszonyú feszültségről árulkodott.

Mitsui Sent, a japán szobrászt, aki bár ért magyarul, mégis inkább szerényen hallgat, és mosolyog művének elismerő fogadtatása láttán. A rajtkövön startra váró ugró női alakja, az újfiguralitás megtestesítője. Első látásra absztrakt szobornak vélné az ember, de néhány pillanat után fölfedezzük egy női figura körvonalait, a középütt megjelenő negatív formában pedig egy gyermek alakját. Olyan művészet ez, amely az elvont és konkrét forma határmezsgyéjén születik. A mű keltette asszociációk elemzése oldalakat igényelne.

Csutoros Sándor: Sámán

Koncz Béla hitvallását is el kellene pedig mondanom. Azt a folyamatot, ahogyan megtalálta a paraszti kézműves kultúra elemeit — a jármot, és a gerendát — s ahogyan 10—15 év alatt felépítette belőlük a XX. századot tükröző szárnyas téridomrendszerét. (Hajdúszoboszlón egy U alakú lakótelep lezárásául szolgál majd ez a konstrukció.)

Beszélni kellene Porkoláb pannójának variációgazdag forma- és színvilágáról, Arról, ahogy festményének geometrikus rendszerébe belerejti az emberi kultúra alapvető jeleit. De nem lenne igaz bemutatása, ha nem szólnék arról is, ahogy saját készítésű fafurulyán népdalokat fújt, amikor elfáradtunk a beszélgetésben.

És el kellene mesélnem, hogyan is született meg Csutoros Sámánja, hogyan érlelődött a művészben — hónapokon át —, míg tanulmányozta Hajdúszoboszló múltját, néphagyományait, egy 3,6 méter magas faszobor formavilága. Ez a négy elemből álló „építmény" koronás királyi fejjel, tornác-oszlopokkal, harangláb, fejfa formákat idézve őrzi a lecsurgó vízsugarat, a város kincsét. S mindez, túldíszítettség nélkül, sallangmentesen, tiszta szerkezettel.

Már magam is tudom, tévedtem. Mű és művész bemutatásához ennyi kevés. De a városban hagyott alkotásaik, hiszem, pótolják majd szűkszavúságomat.

* * *

Végül megint és még egyszer a megnyitó, melynek utolsó mozzanatát, a pohárköszöntőt, azért hallgattam el, hogy egyetlen gondolatát végszóként idézzem:

„... ahogy a Sámán őrzi a vizet, úgy őrizzék meg alkotók és vendéglátók e művésztelep szellemét, humanitását, tisztaságát..." **Tatár Éva**

PORKOLÁB SÁNDOR

MTI SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 NOV 21

1021

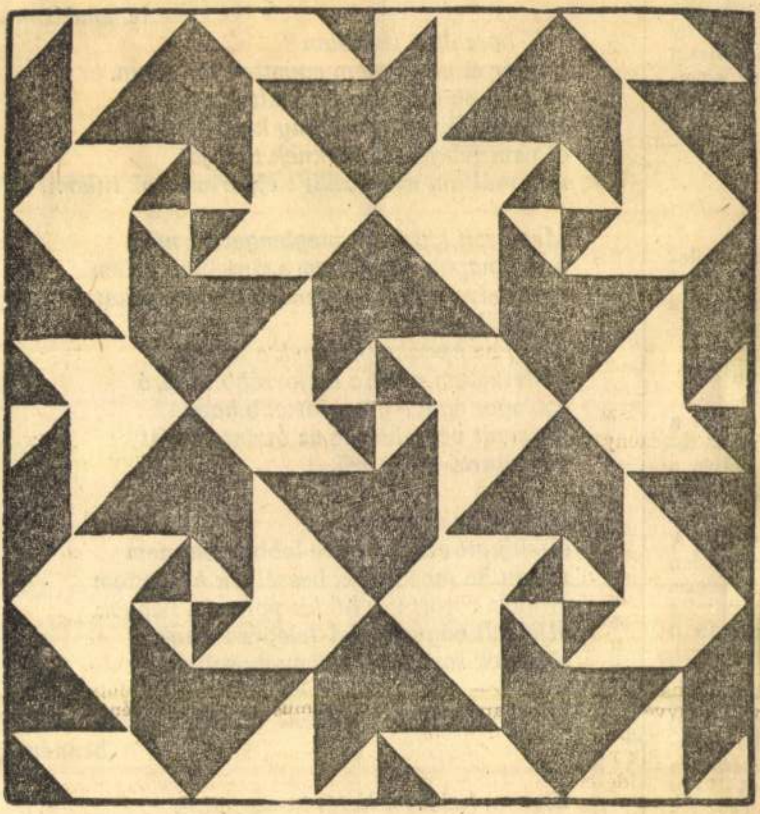

Porkoláb Sándor: Mustra

lét millió szine,
múltam, csa

borzongó tu
így fér el minde
Mindig ők éltett
bánatok, örömök
el nem felejthet
míg múltam megőszült s elporladt sok titkom.

Megviselt kalapom meglengetem néha
ünnepnapok régen nem számolnak velem
megkedveltem könnyen a hétköznapokat
egyedül vagyok hát
hideg az éjszaka, hidegek a napok
költészetem most a legforróbb takaró
csillagos ég a legmeghittebb haza
dermedt végtelenség az őszinte barát
s megtartó mély erő.

Nagynéha álmodom
elfelejtett ezrek kedve lobban bennem
ritkán ha mozdulok: beszélnek helyettem
milliók között így hű kis porszem vagyok
elföldelt vágyaim fel-felébredeznek:
tömegek sosem élt öröme mosolyog.

Mondhatnám-e szebben: sértődés nincs
bennem?

Életem, halálom határán megállok
körülvesznek szinek, remények, emlékek
tűnt sorsom, látomás, ős vágyak, emberség
könnyen búcsúzhatok: itt hagytam az álmom.

Gyula dr. urnak,

Budapest.

IX. Ráday u. 10.

Poros István

épitész

végezte az alabbi-
kápolna átalakítási
munkálatait Pannon-
halmán 1936–37-ben

Pannonhalmi Szemle

1937. 385. l. (A Szt.
István – emlékkápolna
oltáraimak felszentelése.)

Forkoláb Sándor, festőművész. 1.) Folytatás

Forkoláb Sándor kiállítása a MÉSZ-ben.

1

1. Kerekek, 1980

2

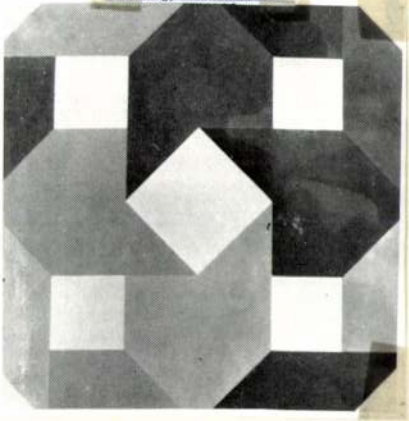

2. Négy évszak II, 1980

Magyar Építőművész, 1984. 5. 59-old.

Farkasfalvi Sándor, festőművész. 2.) Folytatás.
Farkasfalvi Sándor kiállítása a MÉSZ-ben.

3

3. Térrács, 1980

4

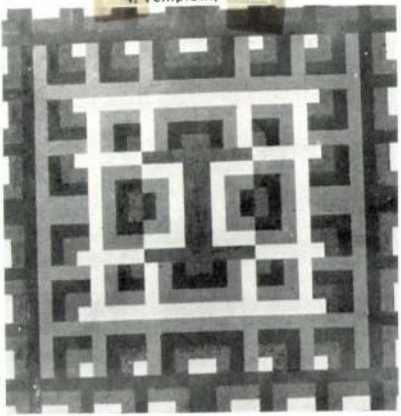

4. Templom, 1981

5

5. Átváltozás, 1981

1.

Magyar Építőművészet, 1984. 5., 59-old.

az összes munkára: Mód Lajos 232.220 29 f., Robelly Aladár (Szeged) 226.131 11 f., Székely Marcel 217.367 kor. 25 fi

a kőfaragó munkára: ifj. Walla Józs 6739 kor. 30 fill.-rel (mükő);

a vas munkára: Vasgerendákat árus r. t. 11.526 kor. 10 fill, Grünwald (Nagyvárad) 11 810 kor. 10 fill.-rel;

a burkoló munkára: Walla József r. 6516 kor. 90 fill., ifj. Walla József 7421 k

célra és méretben.

. t 11.130 kor.;

a Zách- és Zsoldos-utcák kövezésére: Ámon A. 5231 kor.;

a Királyhegy-utcának rendezésénél a járdák aszfaltozására: Posnansky és Strelitz 11256.96 kor., Szirmai és tsa 11348·48 kor., Magyar aszfalt r. t. 11165·44 kor. fent. 15 fill., Hirsch M. 10890·88 k., fent. 15 fill., Angol aszfalt r. t. 11348 48 kor. fent. 15 fill., a kocsiutnak keramittal leendő burkolására: Magyar keramiaigyár 49.249·20 kor., Kőszénbánya és téglagyár társulat 49.420·80 kor. fent. 40 fill: a kövezési előmunkára: Schrödling T. keramit esetén 6903·45 k. 3/4-es bazalt kocka esetén 10970 37 kor. Schödl J. 10716·58 kor., Hirsch M. 7038 75 kor.

az Orom-utcában tervezett csatorna építésére: Halász H. 9653·38 k., Pessi G. és tsa 9123·95 k., Melocco P. r. t. 8517·18 k., Walla J. r. t 12794·84 k., Deutsch I. 8839·71 k, Schäfer és Wellisch 14017·59 kor.;

a Pázsit- és Küküllő-utcákban tervezett csatorna építésére: Halász H. 14522·82 k., Pessi G. és tsa 15846·15 k., Melocco P. r. t. 12772 89 Walla J. r. t. 12838·72 k., Deutsch I. 14715·09 k., Schäfer és Wellisch 18902 23 k.;

a városligeti szökőkut építésére: Halász H. 9213.18 k., Saile A. 10096.10 k., Pessi G. és tsa 10762.16 k., Walla J. r. t. 7973.54 k., Schäfer és Wellisch 10169.36 k., Melocco P r. t. 8837.11 k.;

a királyhegy utcai burkoláshoz szükséges 11.000 db. kockakő szállitására: Korláti bazaltbánya r. t. 1000 db.-ként 490 kor. a jobbszartra 2½% felülfizetéssel.

másiberen
lomáson.) A
február 16-
állomáson létesi
állomási „Intze"
vezeték berende
és Ormai (B
Károly (Budape
és tsa (Budapes
pestiszív
72.920 kor. 50
pest) 75.884 ko

Döntés még
Kolozsvár. (A
telep bővit
a vizvezeték sz
vitésére (90.900
tés tartott. Két
keméti ga
vasöntőde
Ormai (Kolo

Az ajánlatok
S.-A.-Ujhely. (
épités.) A
57·698—60 610
szakaszának kisk
és ezzel kapcs
pontjából szüks
tésére a sátoralj
hivatal febru
Ajánlatot tettek:
r. t. (Budapest)
csonyi baza
fill, Magya

ECKMAYER PÉ

UHR SANDOR
VILLAMOS MŰSZAKI VÁLLALATA
BUDAPEST VIII. József-körut 14.

Villamos
legmessz
csengők

Porkoláb Sándor

Mezei Ottó: Rendszerbe foglalt jelek. Porkoláb Sándor képeiről.

Művészet, 1981. február - 34. oldal.

csalogatni a szemlélőben azok
meket vagy hasonlókat, amik
hozatták a művet.

– *Érzékeli-e azt a társadal*
az embereknek azt a csoportjá
hatnak munkái? Amelyben
csolatra találnak érzései, műve

– A befogadás tudata,
a fogyasztásé jó dolog, de
akkor is azt csinálnám, ami
ha nem lennék bizonyos abban
holnap, holnapután megért
Hiszem, hogy szellemi érté
létre, ez elsőrendű feladatom.
az értékek mikor és milyen m
ködnek, számomra másodran
Persze a visszajelzés – akár p
negatív – mindenképpen font
válaszoljak konkrét kérdésére
tudja, hogy az ember elsősorb
mának dolgozik, napi szinten
munkásságának elfogadását.
dáshoz speciális ismeretek,
műveltség kell és kellett mindig
tudja az üzenetet dekódolni, ak
birtokában van.

– *A formaolvasás valóban er*
mai ízű dolog. Ám zenei élmény
annak az embernek lehet, ak
olvasva élvezi a zenét. La
élménye annak az embernek is, aki csak hallja, akinek érzéseire hat a zene. Ilyen hatásteremtőknek éreztem én a maga régebbi portréit. S dobozaiban is érzékenységének továbbműködését látom, de az érzékenységgel együttjáró bizonytalanságot is. A ma lehetséges képzőművészeti magatartások közül maga a valósággal szembeni érzékenységet választotta. Ez nagyon szimpatikus magatartás. De ez a pozíciója sem menti fel a választás dilemmájától. Választania kell a világ jelenségei közül, hogy mi méltóbb érzékenységéhez, vagy hogy az hogyan tudna a legtöretlenebbül megmutatkozni.

– Az a fajta akarás, hogy a világot fel-

hogy a körülöttem zajló jelenségeket előítéletektől, beidegződésektől mentesen próbáljam szemlélni. Tehát a választás a munka során számomra mindig azt jelenti, hogy megpróbálom megőrizni nyitottságomat.

– *Igen, a művészi munkát akarati és alkati szándékok inspirálják. Én az alkati formálódásokat keresem rokonszenvemmel. Tetszik, hogy nem köti magát célokkal, hogy erőkoncentrálása lényegében a nyitottság akarása a valóság megértésére, befogadására. Korunkban értéktételeink még ingadozik a választásban, hogy a céljait megvalósító embert vagy a világ jelenségeit megértő embert sorolja*

harmonikus. Pont egy olyan szituációt szerettem volna képletbe rakni, feldolgozni magamban vagy feldolgoztatni, amely éppen hogy nem idilli, sőt inkább az ellenkezője.

– *Párna formát idéző szobrai azzal hatnak rám, azt gondolom róluk, hogy velük az otthon melegét teszi a természet ridegsége mellé. Ez lényegében a természet domesztikálása. Nem tagadhatja, hogy ebben van valami nőies gesztus.*

– Én nem érzem csapásnak nememet saját munkáimban.

– *Hol lenne az a konkrét hely, ahová párnáit képzelte?*

– Egy füves völgyben hevernek majd szanaszét, fekete bazaltból kifaragva. Tervezett méretük: 4,5x5x2 m, 3,5x4x1,5 m stb.

– *Ezek a párnák olyanok is, mintha óriásokra várnának. Fejpárnának használnák vagy leülnének rájuk.*

– Vagy sok gyerek mászkálhatna, csúszkálhatna rajtuk. Nemcsak a természet „domesztikálásának" szánom. Örök vágyunk, hogy – mint az óriás a népmesében – hét lépéssel kimérjük a világot. Az ember, a szellemével hetet lépő óriás emlékműve lenne ez a szobor.

Kovács Gyula

3

3 Bakos Ildikó: Bronzkor I–III., öntött bronz, 8,5x8,5x5,5 cm, 1980
4 Bakos Ildikó: In situ I., vegyes technika, öntött bronz, ólom, kő, fa, vasdobozban, festett, 1979
(fotók Somfai)

Rendszerbe foglalt jelek

Porkoláb Sándor képeiről

A hazai Vasarely-láz tetőzésének idején, 1970-ben rendezte első kiállítását Porkoláb Sándor egy nemigen jegyzett kiállítóteremben, az Eötvös Klub helyiségében. 1974-ben már rangosabb helyen, a Ferencvárosi Pincében mutatta be munkáit, 1970 és '78 között vidéki művelődési házakban, kisgalériákban vándorolt a szakmailag megbecsültebb fórumot is érdemlő anyag. A tíz év alatt mindössze egyetlen értékelő bírálat látott napvilágot munkáiról (Művészet, 1971/8. 44. o.), amely tartózkodó hangjával aligha volt alkalmas arra, hogy Porkoláb művészete iránt – a nagy visszhangot kiváltó Vasarely-kiállítással számolva – komolyabb érdeklődést keltsen. Különben is visszavonultan dolgozott, magányos autodidaktaként, miután 1959-ben – mint okleveles gépészmérnök – a néhány éves tervezőirodai elfoglaltságot feladva, feledésbe merült népi hangszerek (magyar duda, fa cimbalom stb.) készítése mellett elsősorban a festészetnek élt.

Harmadéves egyetemista korától fest, eleinte naiv jellegű, majd posztimpresszionista képeket. Ezeket követő akvarelljei, vásznai egy magára talált, fokozatosan kibomló s formai eredményeit céltudatosan fejlesztő alkotóra vallanak. Művészete mutat bizonyos érintkezési pontokat a hazai és a nemzetközi törekvésekkel, de végső soron belső késztetésből fakadó formai immanencia eredménye. Munkáinak egy része pointillista vízfestmény, érett olajképei előzményeinek – ha a rájuk jellemző azonos elemekkel való építkezést vesszük alapul – ezek a gazdag fantáziájú, leheletfinom színhatású lapok tekinthetők. E lapokon a természeti motívum vajmi csekély szerepet játszik, a tényleges motívumokra utaló címadás sem nyújt közelebbi támpontot az azonosításhoz. A művész valójában a térben, a hófehér papír látszatterében könnyedén lebegő, röpködő, mozaikszerűen összeálló lényeket, lárvákat, különös alakzatokat varázsol elénk, s e meseszerű, groteszk világ a formai megjelenítés hasonlósága ellenére mégsem a pointillista *Seurat*-t, *Signac*ot, vagy a természeti motívumokat hónapok, olykor évek munkájával absztrahálva fejlesztő *Veszelszky Bélá*t juttatja eszünkbe elsőként, hanem a valódi szellemtárs, *Paul Klee* vonalas vagy ugyancsak pointillista fantáziaképeit.

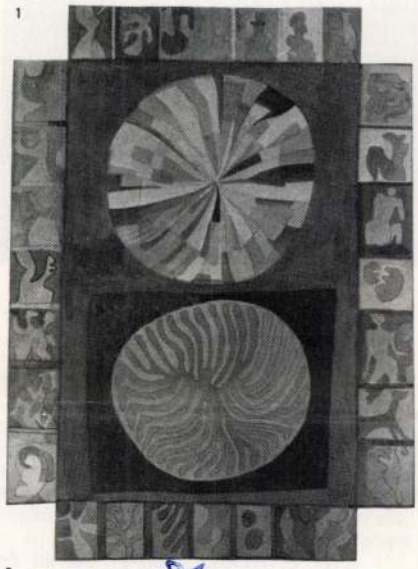

1

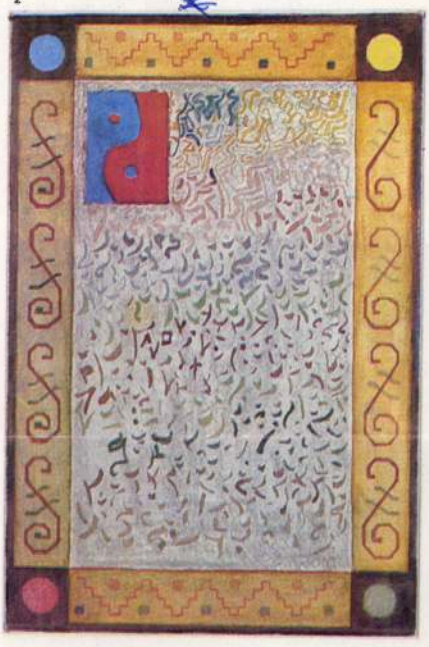

2

1 Porkoláb Sándor: Gyertya, akvarell, papír, 41x32 cm (fotó Haris)
2 Porkoláb Sándor: P., akvarell, papír, 50x35 cm (fotó Haris)
3 Porkoláb Sándor: Halas kompozíció, olaj, vászon, 75x75 cm (fotó Barnaföldi)
4 Porkoláb Sándor: Kompozíció négy pontra olaj, vászon, 70x70 cm, (fotó Barnaföldi)
5 Porkoláb Sándor: Kék-vörös, olaj, vászon, 70x70 cm (fotó Haris)

A szokványos technikával készült akvarellek közül kettő, a *Gyertya* és a *P.* a fentiektől merőben eltérő. Akár megelőzték az érett olajfestményeket, akár nagyjából egyidősek azokkal (Porkoláb nem datálja képeit), figyelmet érdemlő módon, jelszerű utalással tolmácsolják a művész szellemi magatartását, olajképei struktúrájának működési mechanizmusát. A művész ugyanis képei megfestését – mint mondja – az ember és az univerzum közötti összefüggések érzékletes demonstrálásának tekinti, ami képeinek sajátos költőiséget, más esetben logikus szerkezetet biztosít. A *Gyertya* és a *P.* e kozmikus vonatkozásokat – inkább sejtetve, mint egyértelműen kinyilvánítva – a több síkú értelmezhetőség poétikus mezébe burkolja. A művész – képletesen szólva – a mindenséget kívánja rajzlapnyi felületbe sűríteni. Mi más szándékot tulajdoníthatunk a négy oldalról hét-hét miniatűr szegélyképpel övezett, két egymás fölött elhelyezkedő kör alakzatot ábrázoló festménynek, amely két kör alakzat közül az alsó – négyzetbe zártan – organikus-ágas szerkezetet fog közre, míg a felső színkerék módjára körcikkek befoglalója *(Gyertya)?* S mi más szándékra gondolhatunk a miniatúrával ékesített, kódexlaphoz hasonlatos *P.* láttán, amely a kép kétdimenziós terében nyüzsgő jelek közt ténylegesen megjelenő P betű után ítélve magára a művészre utaló jelentést hordoz, s amelyből tágabb horizontú jelentést olvashatunk ki azzal, hogy a művész szegélydíszként két olyan alapjelet alkalmazott, mint a lépcső és a spirál, a lap négy sarkát pedig a négy elemi alapszínnel ékesítette, egyenként körbe foglaltan, a négy elemmel (tűz, víz, levegő, föld) azonosított pirossal, kékkel, sárgával és zölddel? Maga a P betű pedig jin-jang jellé alakított miniatúrának tűnik.

Porkoláb művészi koncepcióját további két képe hitelesíti, a *Halas kompozíció* és a *Kompozíció négy pontra.* Mindkettő 1966 körül készült olajfestmény, s első két darabja annak a szép számú festményből álló sorozatnak, amely a fentiek után aligha meglepő teljességigénnyel és következetességgel a szokványos térfogalmat egy dinamikus és kozmikus térfelfogással helyettesíti; így teremti meg a művész annak lehetőségét, hogy egy folytonos genezisfolyamatnak jelszerű megjelenést adjon.

A *Kompozíció négy pontra* ténylegesen

négy pontra szerkesztett, körző segítségével, ám e geomatrikus szerkesztettség s az így kibontakozó alakzatok sem leplezhetik el a kép valódi motívumát és jelentését, a képalkotó tevékenység értelmét. A művész ugyanis a koncentrikus körökbe foglalt hármas alakzattal olyan formaegyüttest hozott létre, amely azonos mértékben statikus és dinamikus, valójában a forgórózsa, a napkereszt eszmei megfelelőjét állította elő, amely kettős állapotában szemlélve kozmoszdiagramként működik. Az értelmezéssel kapcsolatos esetleges kételyeinket eloszlathatja a *Halas kompozíció*, amelynek belső mezője kiterjedésben az előző képen látható geometrikus-ornamentikus alakzattal azonos, azzal a lényeges különbséggel, hogy a *Halas kompozíción* e köré az üresen hagyott – negatív térrészként funkcionáló – alakzat köré, fokozottabb mozgást sugallva, négy hal képe fonódik.

Kozmoszdiagram számos nép és kultúra művészetéből ismeretes, létrejötte minden esetben a szokványos sémáktól nem befolyásolt s az ember szűk határain messze túltekintő ősi térszemléletre, eszmei tér-, idő- és világfelfogásra vall, amely az ugyancsak ősi eredetű kultikus tevékenységekben is kifejezésre jutott. Szerkezetileg hasonló jellegű kozmoszdiagramra bukkanhatunk a távol-keleti (például a hindu), az egyiptomi, a prekolumbián, a trák művészetben s természetszerűen minden korok és helyek népművészetében, míg a hazai történeti anyagból kiemelkedő analógiaként Galimberti Sándor *Amszterdam*ját (1915) említhetjük, amelyen a halak helyét körbefutó árbocos hajók foglalják el.

Nem ok nélkül időztünk Porkoláb e két nyitótételszerű kompozíciójánál. Az analógiák felsorakoztatásával nem csupán a hosszú múltra visszatekintő azonos, illetve rokon képszerkezetre és térfelfogásra kívántuk felhívni a figyelmet, hanem az ebből eredő alkotási módszerre is, amely Porkoláb festményeire jellemző. Ezeket – egy részüket legalábbis – a nyugati törekvéseken pallérozott szem első közelítésre stilisztikai megjelenésük alapján op art-szerű munkáknak ítéli. E megállapítást elfogadva az is hihetőnek tűnik, hogy a Porkoláb-képek szerkezeti váza azonos azzal, amely Vasarely vagy Albers képein fellelhető, vagy amely – ceruzával a kézben – képeik alapján kielemezhető: mindhárman (s még mások is, így a hazai textilesek közül például Szilvitzky Margit) szívesen alkalmazzák a négyzet, illetve háromszög osztású „végtelen mintát", amely (a legelemibb alakzatokról lévén szó) páratlan lehetőséget nyújt az optikai illúzió és a „lehetetlen formák" előállítására, s ezzel összefüggésben a térbeliség benyomásának fölkeltésére. Vasarely maga írja egy helyütt, hogy eleinte milliméterpapíron szeretett dolgozni, ami nagyban megkönnyíti ilyen szerkezetek kialakítását; Albers megtévesztő módon kapcsolódó hasábokat ábrázoló grafikai munkáiról Werner Hofmann mutatta ki, hogy lényegében hasonló eljárással készültek, s Porkoláb akvarelljei között lapozgatva ugyancsak találhatunk milliméterpapírra festett alakos és meghatározott színtagoltságú absztrakt munkákat.

Amíg azonban Vasarely – kétségkívül ellenállhatatlan módon – a vonalegyüttesek majdhogynem sokkszerű hatására, a szemünk teherbírására, a formák és színek látványos térhatására apellál, s amíg Albers az átlós és vízszintes vonalhálózatot kizárólag a „lehetetlen formák" előállítására használja fel, Porkolábot gyökeresen más elgondolás vezeti. Látszólag ő sem áll ellen annak, hogy kettős olvasatú formák létrejöjjenek, de ezt nem célként, programként tűzi ki, mint Vasarely vagy Albers, az optikai illúzió – ha a kifejezés egyáltalán helyénvaló – melléktermékként jelentkezik, az alkalmazott módszerből következik. Egyik „végtelen mintából" alakított képe az első olvasásra átlósan emelkedő „lépcsősort", a második (vagy harmadik) olvasásra a térben kitárulkozó sztereometrikus formává egyszerűsödő forgórózsát ábrázol, amint a képsíkot betöltve megsokszorozódva kapcsolódik az egyik a másikhoz. Egy másik „végtelen mintás", pozitívban és negatívban ugyanazt az alakzatot mutató képét úgy szerkesztette meg, hogy az alapidom fokozatos elforgatásával egy eszmei középpont körül mintegy körbejárta a felületet. Más esetekben szintén rejtjeles módon nyilatkozik meg a geometrikus alakzatokká álcázott forgórózsa, a tér fő irányainak kijelölésével. S a vízszintes, függőleges, illetve átlós irányban elhelyezkedő s az olvasásnak megfelelően előre-, illetve hátralépő és eszerint „telt" vagy részben „üres" színforma-együttesek a térmélységet is érzékeltetik, miközben a mozgás a képtér egészét mintegy hatalmába keríti.

Találomra válasszunk ki néhány képet, amely különbözőképpen demonstrálja nem szükségszerűen a jellé desztillálható forgórózsát, hanem magát a körmozgást. A *Négy szín térben* mozgást sugalló szerkezete a következőképpen alakul: a kép középpontjába helyezett, 45°-kal elfordított négyzet mint tengely köré (torzult négyzet lévén eleve tér- és mozgásbenyomást kelt!) átlós irányban két-két, összesen négy, ugyancsak 45°-kal elfordított, kiterjedt méretű négyzet illeszkedik piros, kék, sárga és zöld színben, oly módon, hogy az egyes színformák a középpont felé haladva fokozatosan sötétebb árnyalatúak (mélységhatást keltenek). E négy alakzat középpontját összekötő eszmei vonal, amely valójában a fokozatos színátmenetek folytán alakul ki, egy újabb, ám stabil helyzetű négyzetet sejtet, azt az alakzatot, amelynek mozgását, körmozgásának egy-egy lényeges pontját szemlélteti a négy színmező, maga a kép.

3

4

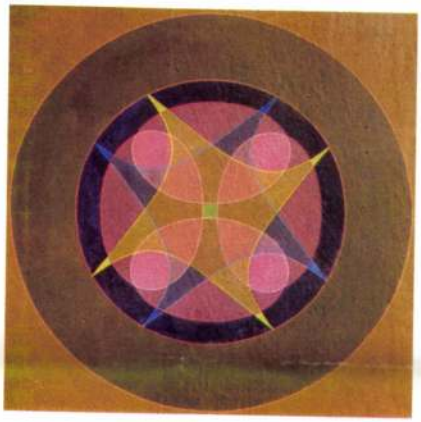

5

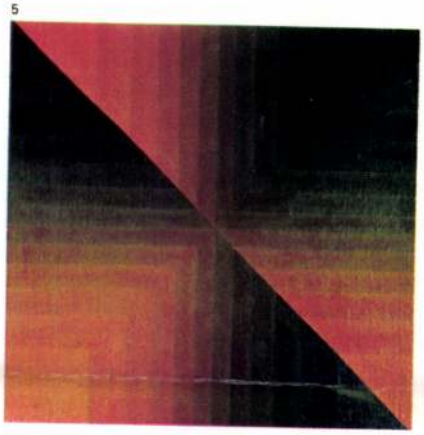

6

7

A *Négy szín dinamizmusa* 8x8 négyzetnyi színforma-egységre oszlik. A raszteres mezőben egy-egy szín (piros, kék, sárga, zöld) négyszer jelenik meg különböző helyen, az azonos színű négyzetek összekötésével kialakuló s egymásba kapcsolódó, egymásba hatoló idomok napkeresztszerkezetet sejtetnek. A negatív térként értelmezett fehér színű képmezőben kirajzolódó kozmoszdiagramot (a képmezőben a szerkesztés során számos egység fehéren marad, miáltal mintegy betekinthetünk a térbe!) a gyakorlottabb szem szerkesztővonalak nélkül is kitapinthatja. S vajon nem ugyanezt a körmozgást szemléltetik forgórózsa alkalmazása nélkül is azok a visszafogott színhasználatú, de színárnyalatban annál gazdagabb körbe szerkesztett kompozíciók, melyek a térbeli mélység érzékeltetésében éppúgy kitűnnek, mint a négy színre építettek?

A forgórózsa ősi jel, nem kevésbé az a több képen megjelenő jin-jang kettős princípium. Nem a közismert formájában utánozza Porkoláb, nem látványszerűen megnyilatkozó dialektikáját szemlélteti, hanem négyzetbe szerkeszti, s a rétegesen elhelyezkedő, növekvő mélységet érzékeltető színsíkok, színárnyalatok alkalmazásával – lényeglátató módon – statikus s egyben dinamikus jellegét, az elkülönülés és az egymásba kapcsolódás mozzanatát hangsúlyozza, ami ugyancsak a sík-térben folyó mozgás benyomását kelti *(Kék-vörös)*. Az egyik ilyen jellegű képet, amelyen a kettős princípiumot – megsokszorozva – két-két csúcsával érintkező háromszög alakzatba foglalja, érdemes összevetni Vasarely négyzeteket és korongokat halmozó képeivel (*Orion MC*, 1963; *Boglar–III.*, 1966). Porkoláb kevésbé látványszerűen komponál, csupán az ellenpontos, a színnel kiemelt motívum szerkezetét, geometrikusra átírt formáját tartja szükségesnek közvetíteni.

Nem kétséges: az elemi alapformákat azért alkalmazza előszeretettel Porkoláb, hogy a különböző mélységű tereket érzékeltető színforma-építkezéssel, vizuális gondolkodásra késztetve s elkerülve a tetszetősség buktatóit, az ősi, a népművészetből és a magas kultúrákból ismeretes alapjeleknek változatos, valójában rendszerjellegű megjelenést adjon. Ebbe az egyetemességre törekvő jelrendszerbe olyan képei is beilleszkednek, melyek az elemi alapformák és a népművészeti motívumok szerencsés, formailag kifejező egymásba fonódását mutatják, mint a *Sámán*, *A páva kapuja* vagy a *Titán*. E rendszerjelleg – mint láttuk – nem kifejezetten a „végtelen mintából" adódó kombinatív lehetőségek szemrevaló kiaknázását jelenti. A forgórózsa vagy a jin-jang sokféleképpen alkalmazott jel Porkoláb festészetében, de az alkotás folyamataként megélt tevékenység módszer is, mely a fentieknél jóval összetettebb, színre és formára messzemenően kiható módon jelentkezhet.

E módszer alkalmazásánál, amire a *Négy szín dinamizmusa* is példa volt, egy-egy raszteres osztású négyzet középső részét a négy elemi alapszínnel jobbról balra, illetve balról jobbra haladva „körbejárja" a kezdő szín (piros, kék, sárga vagy zöld) sorrend szerinti váltogatásával (az adott mező színét két azonos szín találkozása adja ki) s minden egyes négyzet oldalsó színeinek a következő négyzetre való átvezetésével (egy-egy sorban fehér mezők is vannak), ami az egyes négyzetek közötti kapcsolatteremtést biztosítja. A végleges színformaegyüttes a kép nagyságától és a követett eljárástól függően egy sokféleképpen megoldható logikai folyamat eredménye, egy szellemi tevékenységforma lenyomata, amely – bármelyik megoldást véve alapul – eszmei körmozgást tételez fel. Korábbi megállapításunkat, amely szerint Porkoláb ősi jeleket, ősi jeleinket végletesen egyszerű, mainak tekintett formai köntösbe öltözteti, egy továbbival egészíthetjük ki. Maga a formateremtő mentalitás őrzi az ősiség bélyegét, amiről ha a formai megjelenés nem nyújt is minden esetben kellő felvilágosítást, megadja azt a mű rejtett szerkezete, végső soron a képi rendszer működési mechaniżmusa.

Kár lenne tehát Porkoláb festészetét a geometrikus absztrakció, az op art vagy a strukturális törekvések Prokrusztész-ágyába kényszeríteni. Közbülső helyet foglal el, amit végül is másodlagosnak tekinthetünk. Lényegesebb az, ami sajátossá, különlegessé teszi: az ősi alapjelkészlet rendszerjellegű, tevékenységformaként is megélt, magát a jelteremtő magatartást tükröző kialakítása, s ebből eredően egyfajta teljességre való törekvés, ami – úgy tűnik – további formai lehetőségek, kompozíciós megoldások tárháza.

Mezei Ottó

8

9

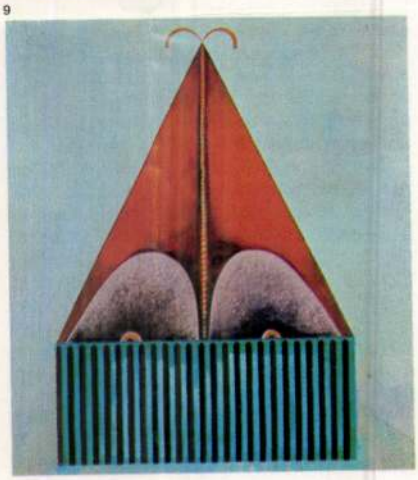

6 Porkoláb Sándor: Négy szín térben, olaj, vászon, 80x80 cm (fotó Haris)
7 Porkoláb Sándor: Négy szín dinamizmusa, olaj, vászon, 80x80 cm (fotó Barnaföldi)
8 Porkoláb Sándor: Titán, olaj, farost lemez, 80x60 cm (fotó Barnaföldi)
9 Porkoláb Sándor: Sámán, olaj, vászon, 80x70 cm (fotó Haris)

Porosz Márton

ércöntő nobrász

XVI. nazad.

Ipolyi A. A középkori nobrászat.

75. l.

Magy Iván. Magyarországi képzőmüvészek a legrégibb időktől 1850 ig.

Szirádott. 1874 évf 190. l.

Porosz Márton

II. Uláfló Királyunk
sírszobrát öntötte érczből.

Postevner. 374 l.

PF

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Porosz Márton

lásd

Pasteiner

A mivenetek tört

374. l

most Bernben van nem szinházi ujságjó, [illegible]
az egész világon elterjedt és amellyel bizonyára nagyobb eredményeket ért volna el, mint a Szinházi Élettel. De az is bizonyos, hogy Incze Sándor talaja mégis csak Pesten gyökerezik, mert öröme, barátsága és szórakozása mégis csak Pest és nyilván minden szerkesztői és kiadói sikernél nagyobbnak tartaná, ha jobb römijátékos lenne Jób Dánielnél. De az is lehet, hogy az, csak szerénységből és üzleti érdekből nem mutatja.

Incze Napoleonja a szinház világának. És még egy ujságirót ismer a bohémtársadalom, aki hasonló olthatatlan szerelemmel vonzódik a deszkák birodalmához: Kázméri Kázmért. Ez a csendes, halkszavu, tehetséges ujságiró, aki Kassától Kolozsvárig és Miskolctól Szegedig minden vidéki várost végigjárt, hol lapot szerkesztett, hol szintársulatokat menazsált, aki biztos állását bármikor szivesen felcserélte a bizonytalan reflektorfény káprázatával, szintén egyike a szinház örök és kielégitetlen szerelmeseinek.

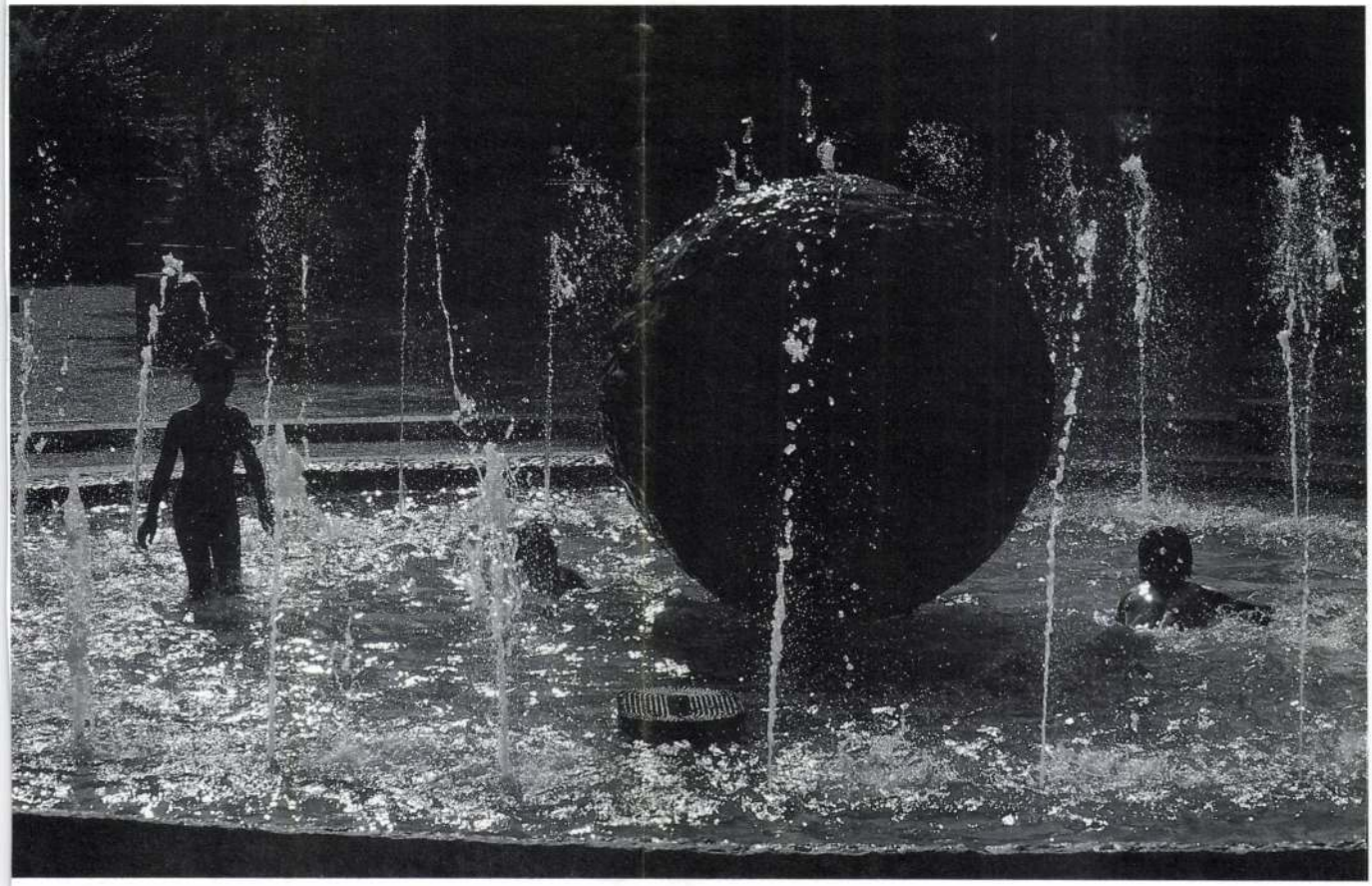

szélyes. A megállapodás, amely, nyilván, mérföldkő a két népképviseleti szerv történetében, csak abban hibádzik, hogy csak azok nem tudtak a megkötéséről, még szándékáról sem, akikre tartozik. Ezért fogadják husángokkal a fővárosi szakembereket, amikor valahol megjelennek, szemlézgetve, hol alakíthatnának ki lerakókat. Már a háztartási hulladék is felbőszíti az embereket, mivel falujuk lefokozását látják a szándékban. Arról nem szólva, hogy váltig állítják: nincs garancia arra, hogy csak és kizárólag háztartási hulladék lesz majd a szállítmányban. És ha már ott a szemeteskocsi, akkor késő bánat. Jobb hát megelőzni a bajt, vélik, és tiltakoznak, ameddig lehet. Amiből az következik, hogy a veszélyes hulladék egyre távolodik Budapesttől. Már van szemetünk a hejőcsabai cementgyárban és Leninvárosban, a Tiszai Kőolajipari Vállalatnál. Hírek szerint egy, csak egy veszélyeshulladék-lerakó épül: Aszódon, hamarosan indulnak a próbaüzemmel.

Mit lehetne tenni a veszélyes meg a kommunális hulladékkal? A szakemberek ismerik a megoldást, de ahányat felsorolnak, gyorsan hozzáfűzik: erre sincs, meg arra sincs pénz. A legegyszerűbb: új lerakók kijelölése és kialakítása. Ez, láthattuk-hallhattuk, nehezen keresztül vihető. A másik: gyarapítani kell a megfelelő ártalmatlanító eljárások, technológiák számát. De miből?

És a kör bezárul.

Lakótelepi reptér

Környezetünket erősen megterheli a zaj is. *Schwenk Zsuzsa* zajfelügyelőtől tudom, a főváros négyezer üzeméből 1100 hangosabb a megengedettnél. Fellépnek ellenük — a lakossági panaszok száma mind több —, de eredményt az esetek zömében nem érhetnek el. Az üzemek többsége valamikor a város határában épült, távol a központtól, hogy ne zavarja a lakók nyugalmát. Egy darabig nem is okozott különösebb gondot az ipar és az emberek szomszédsága, ám a terjeszkedő metropolis körbekerítette a gyárakat. Néhol még a legminimálisabb védőtávolságot sem tartották be. (Lásd Ferihegy. Nem csoda, hogy egyre mélyül a válság, anélkül, hogy bárki segíthetne abban, hogy az üzemek és a lakosság végre elássa a csatabárdot. Hiszen a repülőtér is, meg a lakótelep is mozdíthatatlan.) A kérdés csak az, hol voltak a hatóságok, amikor ezeket a létesítményeket engedélyezték? Miért nem tiltakoztak a tervezett építkezések ellen?

Szónoki kérdés, amelyre köztudottan nem illik felelni. Annyit mégis: a lakásszám mindenáron való növelésében mindenki egyetértett. A politika is, a saját fedélre várakozó is. Kit érdekelt az a néhány aggályoskodó szakember? Mára azonban már más a helyzet. Nem csupán azért, mert alig épül állami beruházású lakás. Hanem azért is, mert a hatóságok most már messzemenőkig figyelembe veszik a védőtávolságok betartását. Ezzel a panaszözönt is mérséklik, ha mérséklik.

Tavaly 312 beadvány érkezett a kerületekhez és egyéb helyekre, felpanaszolva, hogy akkora a zaj, hogy nem lehet meglenni miatta. Hatvanegy ügyben szabtak ki bírságot, 51 millió forint értékben. A legtöbbet a Budapesti Bútoripari Vállalat (1,8 millió forint), a Magyar Kábel Művek (1,2 millió) és az Írószergyár (1,3 millió forint) fizetett. Nem mintha ebben a városban ők okoznák — abszolút értelemben — a legnagyobb zajt. Ez a cím a BKV-t illetné meg, kivált a szentendrei HÉV vonalának két oldalán élők nyögik tömegközlekedésünk technikai színvonalának fejletlenségét.

Végül is romlott vagy javult környezetünk állapota? Nem tudni. Már csak azért sem, mert a helyzet bonyolultabbá válásával még egyértelműbben jelentkeznek személyi és tárgyi feltételeink fogyatékosságai.

Amíg nem állnak rendelkezésre megfelelően képzett környezetvédelmi szakemberek, addig nem lesz hitelük a szakvéleményeknek sem. Amíg nincsenek kellően megalapozott szakvélemények, addig nem jelölhetők ki a gyakorlati tennivalók. Amíg nincsenek kialakítva az egyes szakterületek feladattervei, addig csak kullogunk az események után, rögzítve a paraméterek alakulását. És amíg csak kullogunk, addig — értelemszerűen — nem haladhatunk.

Sovány vigasz, hogy nemcsak a környezetvédelemben vagyunk ezzel így.

SEREGI LÁSZLÓ

Poroszkay Ignác, író
Endrei Walter: Pesti levegő.

MINT LEHETNE

PESTET

JOBB LEVEGŐVEL

ÉS

JOBB KUTAKKAL ELLÁTNI?

MELLETTE

BUZAKERESKEDÉSÜNKET

LISZTKERESKEDÉSSÉ ALAKITANI?

EGYSZERSMIND AZ ALSÓ DUNA BALPARTJÁN

400,000 HOLD MOCSÁRT LECSAPOLNI?

600,000 HOLDAT ÖNTÖZTETNI?

EGY MILLIÓ HOLDAT

ÁRVIZ ELLEN MENTESITENI?

ÉS

MI HATÁSA VOLNA ILY FEJLÖDÉSNEK

AZ ALFÖLDI VASÚT IRÁNYÁRA?

Pesti levegő

Stadtluft macht frei! — azaz a városi levegő szabaddá tesz, tartotta a középkori jogrend. Ha a földhöz kötött jobbágy a városba szökött, és egy esztendeig és egy napig ott tartózkodott, végleg megszabadult hűbéri kötelezettségeitől.

Utóbb a városi levegő meglehetősen sokat veszített vonzerejéből. Nemcsak a túlzsúfoltság, tömegnyomor okozta ezt, hanem éppen a fizikai értelemben vett városi levegő egyre tűrhetetlenebbé váló megromlása. Elsőként a legnagyobb középkori agglomerációk büzhödt levegőjéről értesültünk: Párizs nyílt csatornákban folyó szennylevéről, Velence nyári hónapokban (mindmáig) miazmás lagunájáról és persze a korán iparosodó Londonról. Bizony már 1273-ban eltiltotta a londoni tanács a kőszénnel való fűtést, 1307 óta a visszaeső bűnöst kályhájának lerombolásával sújtották. A 15. században német orvos figyelmeztetett a kőszén füstjének ártalmára, John Evelyn pedig 1661-ben ,,fumifugiumot'', füstemésztőt szabadalmaztatott a káros részecskék felfogására. Ő írta le az örök érvényű szavakat: ,,A levegő egy nagy tál, melyből minden lélegzetvételkor étkezünk: tisztán kell tartanunk.''

A gőzgép elterjedése folytán a kezdetleges kazántüzelés következtében a panaszok annyira elszaporodtak, hogy 1819-ben az angol parlament bizottságot küldött ki a kazánfűtés ellenőrzésére, de hiába. 1843 óta törvény szankcionálta a levegőszennyezést, 1859-ig már 185 angol kapott szabadalmat füstgázmentes tüzelési eljárásra, most száz esztendeje pedig létrejött a Coal Smoke Abatement Society, vagyis a szénfűtés ellen harcolók szövetsége. Mégis csak az 1952. évi nagy szmogkatasztrófa, mely mintegy 4000 ember halálát okozta, kényszerítette ki a Clean Air Act-et, a Tiszta levegő törvényt (1956). Ez egyebek közt a szénfűtésről olajtüzelésre való áttérést írta elő, és olyan drasztikus fordulatot hozott, mintha Budapesten betiltanák a kétütemű gépkocsimotorok használatát.

Ám fővárosunk az ipari forradalom idején egészen más gondokkal küszködött: Széchenyi még Por és sár ellen hadakozott: ,,Kocsin jöttem a városig a kerepesi (ma Rákóczi) úton, s oly vastag széllel s még vastagabb porral szemközt ...mi egy darabig nem mint ködben levők — mert ez kevés volna —, hanem mint lavinával borítottak, betű szerint egy cseppet sem láttuk egymást'' (a mellette ülő útitársával.) Másutt gúnyolódva a ,,győző isteni bajnokként szárnyaló gödi homokot'' emlegeti. Ha éppen nem fújt számum, a pesti levegő akkor sem volt ámbra illatú, hiszen a Szépítő Bizottmány által 1840-ben kijelölt és az 50-es években megépített csatornák szabadon ömlöttek a Dunába, alacsony vízállás esetén nem úsztatták le a szennyet, nagy zápor esetén pedig a csapadékkal keveredve utcát-pincét elöntöttek.

A múlt század közepén csak a Belváros volt jól-rosszul csatornázva, az ekkor már sűrűn lakott Teréz-, József- és Ferencváros, sőt az elegáns Lipótváros nem. ,,Például a Király utcát — írja Wigand — még a régi, roszszagú módszerrel tisztították'' (nach der alten, übelriechenden Methode), vagyis a szippantó járművek kézműves változatával. A belvárosi kis számú csatorna nem sokat ért, kivált nyáron. Ezt tanúsítja Poroszkay Ignác 125 esztendeje megjelent pamfletje is, melyben javaslatot tesz arra, miként lehetne Pestet jobb levegővel ellátni: (Alacsony vízálláskor) ,,ott forrnak az ürülékek a csatornákban, és egészségtelen bűzhödt gőzeikkel eltöltik az utcákat, mi leginkább Június, Július s Augustus hónapokban tapasztalható legkellemetlenebbül, a legnagyobb hőségekben akkor, midőn, jó, friss, hűs levegőre leginkább volna szükségünk'', bezzeg ,,ha utczai csatornáiban folyvást friss Dunavíz folyhatna mindannyi hatalmas patakok alakjában... úgy hiszem mindenki előtt világos, hogy akkor a csatornákból nem dögletes párák, hanem friss, éltető, hűs levegő jönne az utczákba, és hasonlíthatatlanul tisztább friss Dunavíz szivárogna a kutakba.''

Elgondolása, mely egyebek közt a későbbi Kvassay-zsilip eszméjét is tartalmazta, sohasem valósult meg. Pest város tanácsa a nagyobb gyakorlattal bíró londoni közmunkatanácshoz fordult segítségért. Ennek főmérnöke, Bazalgette nevéhez fűződik a végül is száz esztendeje megkezdett, 1906-ban befejezett mai csatornarendszer megtervezése. A végső terv irányelveit Reitter Ferenc dolgozta ki, aki — ahogyan Preisich megállapítja — ,,alapos szakismeretről tanúskodó... alapelvként leszögezi, hogy a város jövő fejlődését figyelembe kell venni akkor is, ha ez nagy pénzáldozatokkal jár...'' Ennél fogva egy százéves perspektíva jegyében 1973-ra esztrapolálva a demográfiai adatokat egy 500 000 lakosú fővárosra méretezte a csatornahálózatot. Fokozatos bővítése révén mára 2200 kilométer hosszúvá vált és kielégíti igényeinket. A pesti levegő elleni panaszok mindazonáltal nem szűntek meg, csak más és más okokra vezethetők vissza: először a gyáripar volt, ma pedig a közlekedés a ludas.

Vagyis a Poroszkay által felvetett talány — akár Ferma teorémája — ma sem hagy nyugodni bennünket: vajon ,,Mint lehetne Pestet jobb levegővel ellátni?''

ENDREI WALTER

Budapest folyóirat, 1988, 10., 10–11.

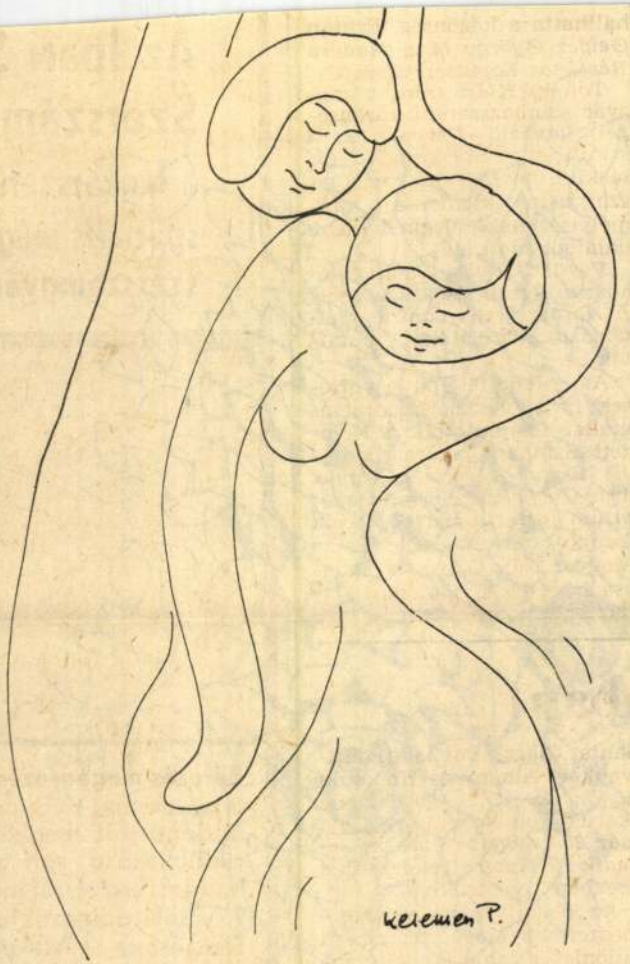

Kelemen Pál **TÁNC**

De termettem én végi
utakra, izzó homok
horizontjára, múltnak
roncsaitól roskadozó
vonszolására!

De inpókos már a lábi
csimbókos a szőröm, é
zöld nyáladzásán
átsütnek kicsorbult,
sárga fogaim . . .

Mit akarsz még tőlem,
te szörnyűséges lovas?
Tán elhajszolnál
mostmár a tüzes
napkorongig?

Gombár Endre fordítása

Jukka Vieno

ILLATOD

Kezem
az orrom előtt legyez

Illatod nem hagy nyugodni
a szélbe szippantok
hajszolom, nem eresztem
ölemből szökni, libbentek
szoknyát, becézek
lábat és combot
hason fekszem
a hangamezőn
suhog a fű erdeje

Csillapodván
leselkedem
tűzzel is játszanék már

s eléd hordom az utcáról
a felperzselt hangafüvet

Pere Gyöngyi fordítása

1963 DEC 3

1021

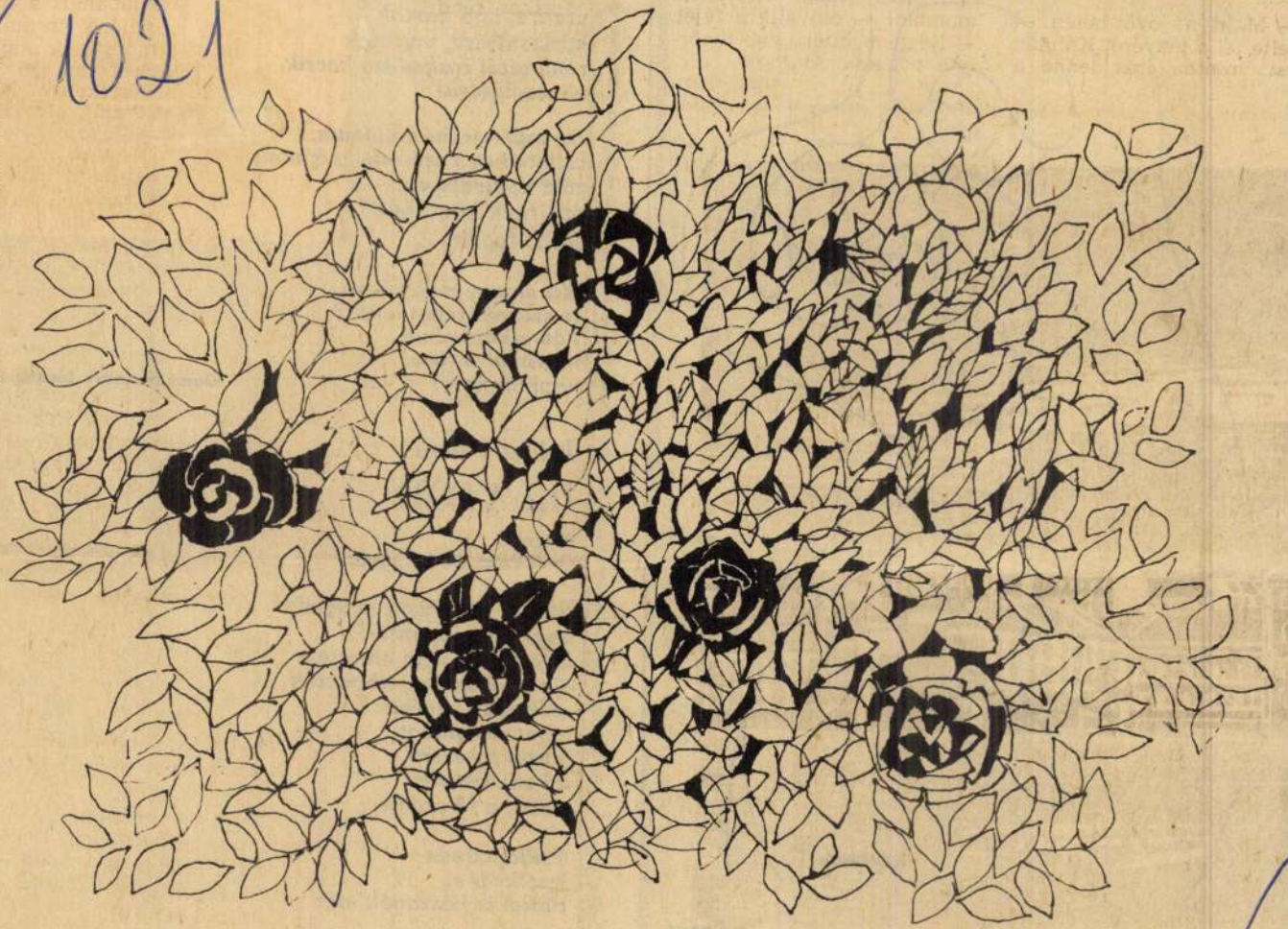

Porkoláb Sándor

VEGETÁCIÓ

Porkoláb Sándor

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

1983 JÚL 0 9

egy percig se maradt. Mai

1071

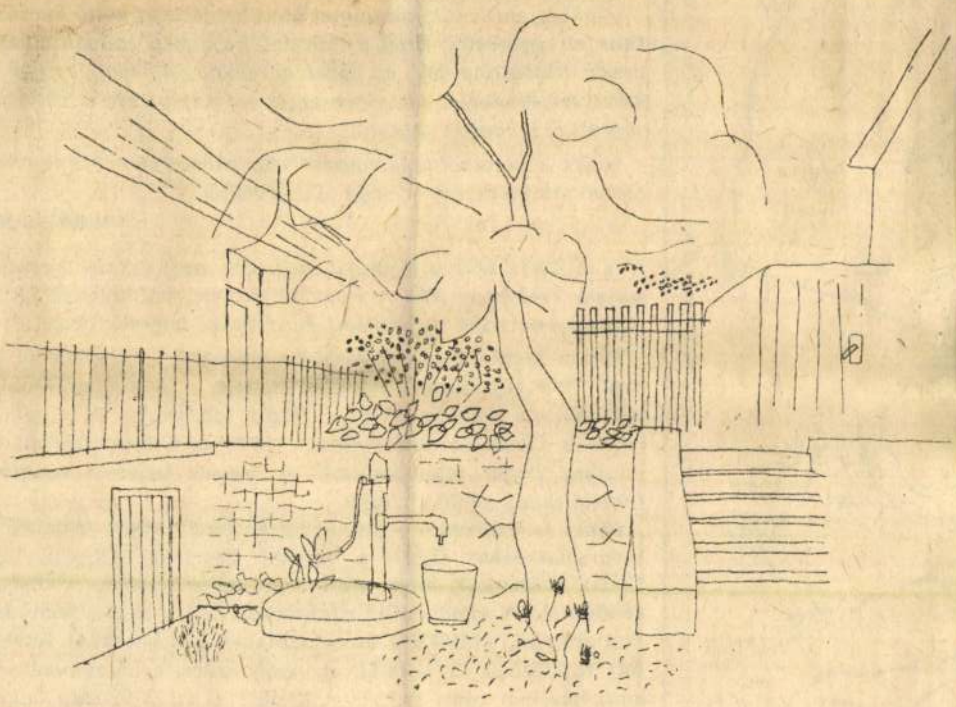

Porkoláb Sándor **UDVAR**

Porkoláb Sándor

GYULA-VERSHEZ

gyekbe ment, és részt v
is. Beszélt életének erre
úgy, mint aki mellékgon
ségét teljesítette.

Végül is, mint sok küz
tunk el egymástól, azza
zendő kötelességeink, és azzal a reménnyel, hogy ezeket a kötelességeinket az igazságosság és szabadságszeretet célkitűzésével el is fogjuk végezni.

Innen a távolból még egyszer köszöntöm Todor Manojlovičot, a bátor embert és nagy sikerű költőt.

Kassák Lajos

A teljesség kedvéért annyit szeretnék megjegyezni: Németh László 1940-ben „Híd a Dráván" címmel tanulmányt írt a magyar—délszláv művelődési és irodalmi kapcsolatokról.

Csuka Zoltán 25 évvel később ugyanebből a tárgykörből — saját műfordításainak felhasználásával — dokumentumműsort állított össze a Magyar Rádió felkérésére és a címet Németh Lászlótól „kölcsönözte". Adásban akkor hangzott el előzőleg Todor Manojlovičcsal és Kassák Lajossal készített felvételekből néhány részlet.

Miért is vallottam e műsor történetéről? Miért időszerű e megnyilatkozás? Ősszel a zágrábi Egyetemi Könyvtárban Csuka Zoltánnak több mint száz műfordításából kiállítást rendeznek. E rendezvény egyúttal felöleli a neves jugoszláviai írókkal, költőkkel, szerkesztőkkel, kritikusokkal folytatott levelezését és a fotók anyagát. Érden, a Jószomszédság könyvtárában most gyűjtik a kiállításra szánt értékes dokumentumok sokaságát. Talán a megnyiló kiállítás egyik érdekessége lesz, hogy a két egykori jóbarát, Kassák Lajos és Todor Manojlovič is megszólalnak magnetofonszalagról, ha már a sors megtagadja tőlük a boldog viszontlátást.

Tertinszky Edit

FERENCVÁROSI
PINCETÁRLAT

IX. Mester u. 5.

PORKOLÁB SÁNDOR

Porkoláb Sándor
1975

75 292 fnyv 13

Budapest Főváros IX. ker. Tanácsa

meghívja önt

Porkoláb Sándor

festőművész

kiállításának megnyitására

1975. február hó 28-án, este 6 órára

A kiállítást megnyitja

Németh Lajos

művészettörténész

A kiállítás nyitva:

1975. február 28-tól március 13-ig,

hétfő kivételével hétköznap 14—19,

vasárnap 10—12 és 14—19 óra között.

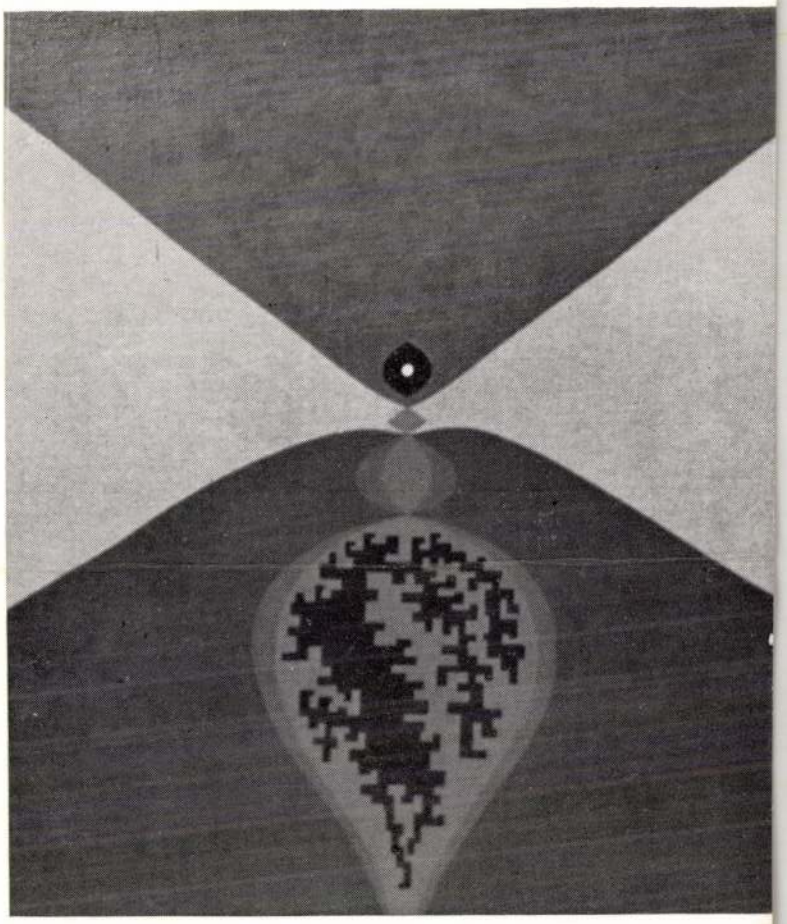

A kiállítás anyagát válogatta és rendezte:

KORNISS DEZSŐ

festőművész

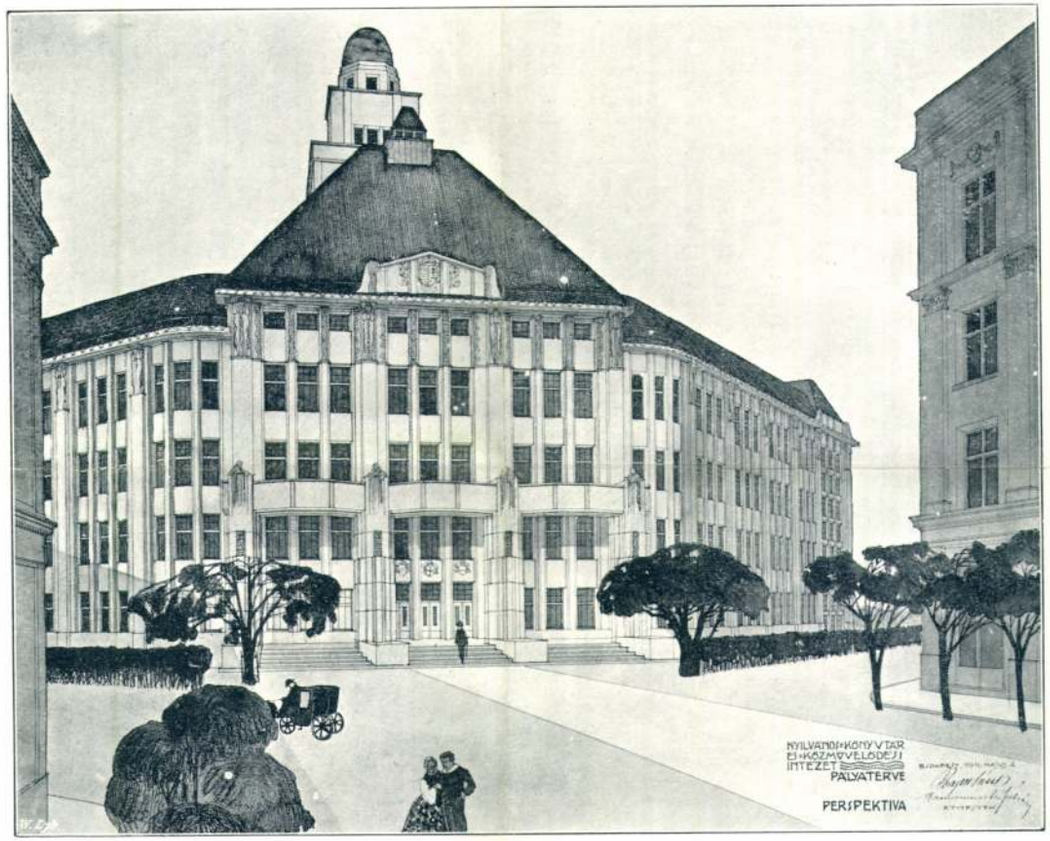

TÁVLATI KÉP.
PORGESZ JÓZSEF ÉS WANNENMACHER FÁBIÁN, BUDAPEST.

A budapesti közvégi nyilvános könyvtár és közművelődési intézet tervpályázata
Magyar Építőművészet
1911. 8. 7.

Vid.

nem díjazott terv

29 – 30. l.

és a könyvtár helyiségei a kívánatos szoros kapcsolat mellett is könnyen elkülöníthetők legyenek.

Tervezet a normálistól eltérő különösebb szerkezeteket nem igényel. A beépített köbtartalom tervezők szerint 84.650·41 köbméter. Építési költséget tervezők nem mutattak ki.

Az utánszámításnál figyelembe vétetett, hogy az emeletmagasságokra nézve a programmban megadott 4·50 m. padlótól-padlóig értendő, nem pedig, mint a tervezők jelezték metszetükben, t. i. csakis a belméretre, mely előbbi esetben a beépített köbtartalom a megejtett utánszámítás szerint 77.346·83 köbméter.

Alaprajzi megoldás szerencsésnek mondható, az egyes részek szervesen kapcsolódnak egymáshoz, noha a különböző rendeltetésű épületrész azért kellőképen szét is választható; homlokzata kedvező tagozásával igen tetszetős hatást igér, kiképzése az épület rendeltetésének megfelel.

Tervező: *Lajta Béla.* 4. számú pályaterv. A tervezett épület alapelrendezése a Tisza-Kálmán-tér Népszinház-utca felé eső negyedrészének három oldalról való beépítését tünteti fel; az így keletkező, csak egy oldalról nyitott udvar a Luther-utca folytatását képező irányban fekszik és pergolával, ke ítéssel van elzárva. Az épület, a szinház felé eső részének végén a nagyterem és evvel szemközt pedig a nyitott udvar túlsó oldalán, a másik szárny végén a nagy könyvraktár által van hangsúlyozva. A Szilágyi-utca tengelyének meghosszabbításában, a hosszhomlokzat folyosója által alkotott metszőpontban egy szabadon álló kampanilét létesít a tervező, amely toronyban elhelyezett lépcső nemcsak a csillagvizsgálóhoz vezet, hanem innen az egyes emeleteket összekötő folyosón át a népházába is mint külön bejárón át fel lehet jutni.

Helyiségek mérete, világítása és szelőztetése megfelelő.

Minthogy a népháza és könyvtárépületnek közös nagy lépcsőháza van, tervező a lépcsőházak elrendezésére alternativát mutat be, amely szerint a két épületrész szétválasztása előnyös módon jut érvényre. A nagyteremnek teljesen külön bejárata van, azonban ezen részeken is kell klozetekről és ruhatárakról gondoskodni. A nagyterem földszintjén és karzatán a padsorokat átszelő közlekedő utak beiktatása kívánatos.

Ruhatárak a programmtól eltérőleg vannak elrendezve és pedig emeletenként 2—2 helyen, a folyosóknak a klozetek közötti kibővített helyein.

Helyiségek csoportosítása néhány kivétellel megfelelő. A gépész és kapus lakása a programmban előírt kétszobás helyett csak egyszobás.

A nagyteremtől és a dolgozó termektől távol eső nyilvános étkezőnél pótlandó a társalgó hiánya.

A gondnok irodája a népházban és így a csomagolóanyagszertár helyiségektől távol van,

Mótorkocsi és kerékpárgarázs hiányzik.

Egy kisebb tanterem szintén hiányzik.

Ezek elhelyezése azonban könnyen pótolható.

Több helyen a tervező a kívánt területet jelezte egy-egy összefüggő helyiség-csoport részére, azonban az elosztó válaszfalakat nem tüntette fel, ú. m.: gyüjtemények, bibliográfia, olvasótermek, gyermekkönyvtár, vakok könyvtára, könyvkötészet helyiséginél.

A nagy könyvraktár mikénti kibővítése nincsen említve. Homlokzatokra és szerkezetekre a műleírás irányadó.

Tervező a köbtartalomszámítás részletezését nem mutatta be, hanem csak a mű leírásában hivatkozik arra, hogy a beépített köbtartalom 66.200 m³; az építési költség: 1,600.000 K.

A beépített köbtartalom megfelelő számítás eredményeképen 73.451·54 m³-ben állapittatott meg.

A tervnek egyszerű világos alaprajzi elrendezése és megfelelő térhatást nyújtó egyéni felfogású homlokzata van; a felemlített hibák könnyen kiküszöbölhetők.

Tervező: *Tornallyay Zoltán.* 15. számú pályaterv. Zárt épülettömb egy nagyobb és két kisebb belső udvarral. Szimmetrikusan fekszik a Népoperával. Erre néző felében van a népháza, egyéb részén a könyvtár. A Luther-utcai szárnyon végigmenő folyosó biztosítja a kettő közötti közlekedést.

A könyvtár főbejárata a Dologház-utcai főhomlokzat axisában van. Az előcsarnokból lépcsőfokok vezetnek le a mélyebbre helyezett, de feltétlenül felemelendő földszinti padló-nivóra.

A nagy raktár a Tisza-Kálmán-tér felőli oldalszárnyon van. Jórészében kétoldali direkt világítása van. Esetleges megnagyobbítását tervező az utcai homlokzat egy részének kitolásával véli eszközölni, A fontosabb helyiségek, mint kölcsönkönyvtár, kézikönyvtár, a nagyraktárnak főhomlokzat felőli oldalán-, a bibliográfia, fiókok középpontja az ellenkező oldalon vannak s vele — az egyes emeleteken — közvetlen összeköttetésben állanak.

A többi különböző könyvtári helyiségek a programm szerint helyeztetnek el s összeköttetésük is megfelelő.

A gyermek- és kölcsönkönyvtárt belső lépcső köti össze.

A gondnok és anyagszertár, továbbá a bibliográfia, fiókok központja és csomagoló szoros összefüggésben vannak, de a csomagoló nincs a földszinten s így kocsival nem közelíthető meg. A gondnokhoz és a fiókok központjába csak a csomagolón át lehet jutni.

A bejárat közelében ruhatár nincs. A főlépcső melletti gépészlakás (a földszinten) s a fölötte levő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Pörkölab Sándor

ÉLET ÉS IRODALOM

1973 JUN 15
1021

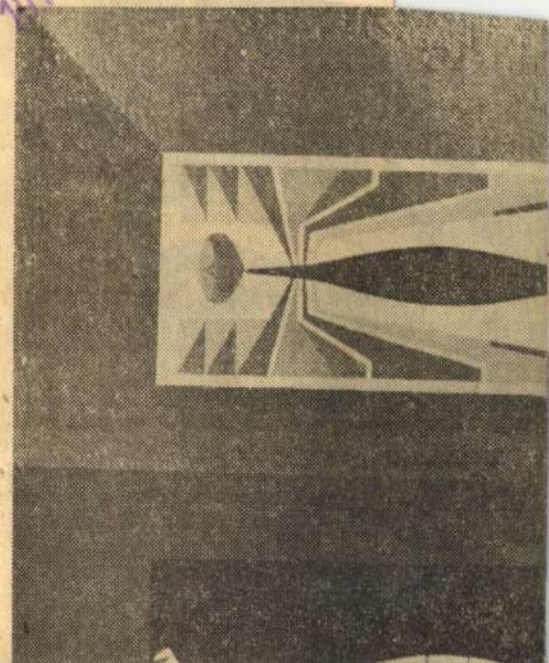

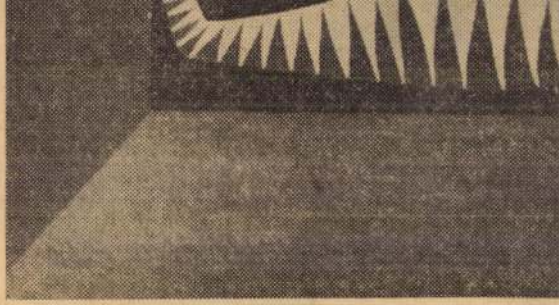

Porkoláb Sándor kiállításáról

A hivatali helyiségek elrendezése programszerű és megfelelő. Sajnálatos az, hogy a földszint beépítésénél kevés üzlethelyiségről gondoskodott.

A bizottság a szavazás eredményeképen egyhangúlag a terv díjazását határozza el.

A »STYLUS« TÁRSASHÁZ. *Porgesz József* azok közé a kevesek közé tartozik, kiknek tevékenysége leginkább a bérházépítésre szorítkozik. Általában ugyan — eléggé nem helyteleníthetően — valami alárendelt, igazi építészhez nem igen méltó, alacsonyabb rendű valaminek tartják a bérházépítéssel való foglalkozást. Ha azonban számot vetünk azzal, hogy a bérház milyen óriási részét képezi a nemzeti vagyonnak, továbbá, hogy jól megoldott és megépített bérház mennyi előnyt és kényelmet nyujt lakóinak a sokszor drága magánházzal szemben, akkor arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a bérház minél jobb megoldása elsőrendű közérdeket képez, aminek elérésére minden lehetőt el kellene követnünk.

Porgesz e téren ritka terjedelmű érzékkel és tapasztalatokkal rendelkezik, a bérház minden legapróbb szükségletével tisztában van és ezeknek kivétel nélkül eleget is tesz a lehetőségek határain belül. A most közölt »Stylus« társasház Porgesz legutóbbi alkotásai közül való és igen alkalmas arra, hogy magunknak munkásságáról megfelelő képet alkothassunk.

BUDAPESTI BÉRHÁZAK. Amikor a nevesebb építészek bérházterveit ide sorakoztattuk, ugyanakkor meg kell emlékeznünk azokról a kiválóbb építőiparosokról is, akik e bérházakat létrehozták.

A PHÖNIX BÉRPALOTÁT:

Ast Ede és Társai (Bajza-utca 30., telefon : 10—3—98) építették. Dacára az épület hatalmas komplexumának (97.500 m³ beépítés, 24.000 m² saját rendszerű rapid födém). 1928 júliusától 1929 augusztus 1-ig, tehát egy év alatt teljesen elkészült. Az építkezésnél

»STYLUS« R.-T. TÁRSASHÁZ
PORGESZ JÓZSEF: VESZTIBÜL

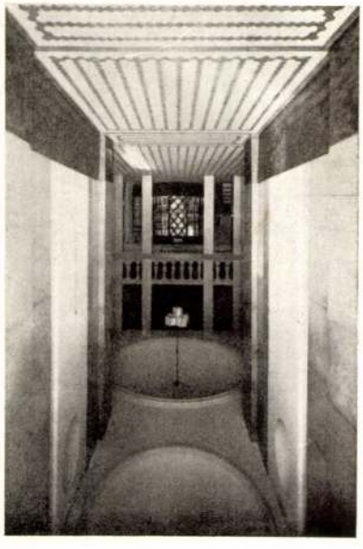

ovát használtak el. Hogy a bérház 148 lakásába öltözhetett, az főképen az építkezés vezetőjének érdeme.

X., Márton-utca 35/a, telefon : 340—71) rendezte

laüveg és tükörraktár, képkeretező (Vilmos császár- üvegezést.

R.-T. (Nádor-utca 21., telefon : 272—58) végezte tályú parkettázó munkáit, felerészben.

Gőzfűrészi R.-T. (Személynök-utca 16., telefon : részét, ugyanolyan I. osztályú, kifogástalan ki-

-T. (Meder-utca 4/b, telefon : 914—82) a homlok- sőket.

t 27., telefon : 228—29) a szigetelési munkákat.

a 7., telefon : 909—40) a vasportálokat.

GRI ISTVÁN KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZ- VEZETÉK, CSATORNÁZÁS
I., ROTTENBILLER-U. 28. TELEFON: J. 318—01

PORGESZ JÓZSEF:
A „STYLUS" R.-T. LOGODI-UTCAI TÁRSASHÁZA
A HOMLOKZAT „KORAZIT" NEMES VAKOLATTAL

— Lám, ott megy, a kivel a levelet Svanskogba küldte! — mondta. — Tessék megkérdezni, hogy a papkisasszony volt, vagy pedig a tiszteletes asszony, a ki megkérte, hogy vigye el.

A lelkész épen azt akarta mondani, hogy már nem akar többet hallani az egész dologról, de Csöppség makacsságában volt valami, a mi másra birta. Fölállott és az ajtóhoz ment. Midőn hirtelen fölrántotta az ajtót, valakibe ségnek. A következő pillanatban már ott volt a kis szobában, a hol csak könny és bánat uralkodott és elbeszélt mindent. Eleinte alig hallgatott rá a papkisasszony, de midőn végül megértette, hogy édes apa megtudta az igazat, akkor fölugrott.

— Nagymama, nagymama! Fölmegyek édes apához és megnézem, hogy van!

De ugyanakkor kinyilott az ajtó és belépett édes apa.

Midőn Maja Liza odáig jutott, hogy láthatta a Pihenő-követ, hirtelen megállott. Egy férfi ült ottan, de nem a kivájt padon, hanem a sziklatömb tetején. Előrehajolva ült, állát tenyerébe támasztva. De nem a földre nézett, hanem egy fatörzsre. Egy rigónak fütyölt, a melyik ott ült a nagy fenyőn az út másik oldalán, utánozta és versenyre ingerelte, hogy annak már majd megszakadt a torka.

Annyira benne voltak a játékban, ő meg a

Halmos Miklós fölvételei.

A TISZAFÖLDVÁRI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSE. — A szobrot Poroszlay Sándor készítette.

Vas. Ujs. 1914. 397. l.

olyan bohó. Mintha nem tudná, hogy ismét valami kellemetlen üzenettel jött. Bizonyára a bátyjáról akar beszélni. Egy kicsit nyugodtabb viszonyok között akarja bizonnyal sógornője ajánlatát előterjeszteni.

Tényleg úgy volt, a mint gondolta. Nagy előzékenységgel kisérte el a Pihenő-kőig, azután fölsegitette a sziklára, a hol ő ült az előbb, míg maga megállott az uton. Azután egész barátságosan megkérdezte, hogy igazán nem érez valami vonzalmat a bátyja iránt?

Úgy volt, mint Svanskogban! Nem tudja miért haragudott meg egyszeriben, miért lepte el egész lelkét a bosszuság, úgy hogy haragosan azt felelte, nem érti, miért fárasztja magát ezzel a kérdéssel. Csak nem gondolja, miután nehány óráig együtt volt a bátyjával, hogy azonnal belészeretett.

Észrevehette, hogy megsértette ezzel a bosszus felelettel. Szinte hihetetlen volt, hogy ő volt az, a ki az előbb itt ült és fütyülgetett a rigónak. Annyira kimért lett, mintha üzletet akarna kötni és minden szót már jó előre megfontolt. Bizonyára ilyen szokott lenni, midőn vasat vásárol, vagy midőn szerződést köt a szenes kocsisokkal.

Kérte, hogy ne gondolja őt tolakodónak, de meg kellett kérdeznie, hogy megtudja, szabad-e a szive, mielőtt tovább menne.

Ellenállhatatlan kedve támadt, hogy egy kicsit ingerelje és megingassa nagy biztosságában.

— Az még nem olyan biztos — jegyezte meg — hogy szabad a szivem azért, mert nem vonzódik Liljecrona lelkészhez. Hiszen van még más is . . .

Erre egy kicsit gúnyosan meghajolt.

— Ez mind igaz — mondotta. — És ha a legkisebb kilátás is van arra nézve, hogy az, a kihez Maja Liza kisasszony vonzódik, el fog jönni, hogy megkérje Maja Liza kisasszony kezét, akkor nem is beszélek tovább.

Minden vér az arczába szökött, de midőn bánatterhes szemébe nézett, mégis igy felelt:

— Nem, arra nincs semmi kilátás.

— Úgy, akkor tanácsot szeretnék Maja Liza még kisértésbe sem jött. A kedvese sirjába temette el szivét és onnan nem támadhat föl többé. De, Maja Liza kisasszony, a fiatal ember néhány hónappal ezelőtt egy szegény és elhagyott gyermekkel találkozott. Annak szeméből a gyöngédség és alázatosság legbájosabb keverékét olvasta ki, és a mi a legjobban meglepte, az a menyasszonyával való csodálatos hasonlósága volt. Egyszerre a legnagyobb vonzódás fogta el. Úgy tetszett neki, mintha a halott azt suttogta volna a fülébe, hogy segitse meg ezt az ifjú elhagyottat, a ki az ő hasonmása. A fiatal ember megkisérlette, hogy összehozza őt a legnemesebbel, a kit ismert, a saját bátyjával. Látta a találkozást, látta együtt ülni őket a tűz előtt és már a legnagyobb boldogságot álmodta számára, mikor gonosz körülmények jöttek közbe. A fiatal ember szándéka, a mivel boldogságot akart mind a kettőjöknek, szerencsétlenségbe döntötte őket. A drága testvér a legszörnyüségesebb nyomorba dobta magát és midőn meg akarta menteni, a fiatal leányt is ártatlanul a legsúlyosabb helyzetbe sodorta. A fiatal embernek úgy tetszett, mintha mindennap hallaná jegyese hangját, mely a sirból azt suttogja felé, kérje meg legalább a fiatal leánykát, hogy ossza meg otthonát vele, hol gyöngéd gondoskodással készitse elő boldogságát, hol védve legyen attól a durva kéztől, mely most hatalmában tartja. Ezen gondolatok közben irta meg, drága Maja Liza kisasszony, a fiatalember ezt a levelet. Ma reggel akarta a postára tenni, de ingadozni kezdett. Úgy gondolta, hogy előbb feltétlenül öntől kell kérni tanácsot, Maja Liza kisasszony.

Elhallgatott, de ugyanakkor az ölébe tette a levelet. Elolvasta a czimzést. Tiszteletes és Tekintetes Liselyus Erik lelkészhez volt czimezve.

Soha, soha egész életében nem érezte magát Maja Liza ennyire megsértve. Midőn olyasmit tett, a mit sohasem várt, midőn megkérte a kezét, de ilyen módon! Csak azért, mert sajnálta! Föl akart ugrani, hogy apró darabokra szakitsa szét a levelet és az arczába dobja. Jobban haragudott rá, mint édes apára, mikor feleségül vette Raklitzát. Azt gondolta: «Már haragudni arra, a ki előidézte, hogy megtanulhassa, mi a szerelem.

Liljecrona utána ment és már közel volt hozzá. Midőn hirtelen megfordult, szembe kerültek egymással.

Bizonyára gyujtónak kellett annak a tűznek lennie, a mi benne égett! Az ő szemében is fölgyulladt a visszfénye, vagy talán nem is volt csak visszfény? Nagyon is erősen lobogott. Még oly keveset tudott, de az a hevesség, a mivel magához ölelte, úgy tetszett, hogy ép olyan, mint az a vágyódás, a mely őt hozzá vonzotta.

Nagy volt csodálkozása. Nem akart hinni érzékeinek. De rövidre fogott szavai, kedves kérdése, hogy szereti-e őt, az a boldog vallomása, hogy az első percztől szerette, de szégyelte gyöngeségét, az a fölháborodó megbánás, hogy hizelegni akart magának és elrejtőzött szerelme elől, az a merész beszéd, hogy nem törődik többé sem az élőkkel, sem a holtakkal, jöhetett-e mindez más szivből, mint olyanból, a mely érte lobogott ugyanolyan lánggal, mint a milyennel az övé érette perzselődött?

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Pusztai szellő. *Somlay Károly* novellás könyve új irót vezet elénk. Érdemes foglalkozni vele és jóindulattal fogadni, mert van egy tulajdonsága: nagyon ismeri a falusi magyar életet. Történetei mind falun játszódnak le, kis paraszt-házikókban, apró kúriákon és az alakok is, a kik mozognak bennük, magyar földről vannak metszve. Ez a rész, az ethnografikumnak szépirodalmi felhasználása ér a novellákban legtöbbet. Bizonyos tekintetben emlékeztet Vas Gerebenre: alapjában véve primitiv eszközökkel dolgozik történetei komponálásában s az alakok megrajzolásában egyaránt, szereti fölsallangozni őket tarka népies diszletekkel, parasztos szólamokkal és gyakran keveri bele a mesemondás folyamába a maga megjegyzéseit, okoskodásait, néha tudálékosságát is. Novellái olyanformák, mint a régi tájképek, melyeken az előtérben levő emberi alakok és csoportok csak ürügyei a háttérben szélesen elterülő tájnak: nála is rendszerint a falusi háttér a fődolog, a történet a mellékes.

A LEÉGETT ZBORÓI RÁKÓCZI-KASTÉLY.

rigó, hogy észre sem vették, a mint oda közeledett. Egy darabig csöndben állott és hallgatta, és szinte csodálkozva figyelte meg őt. Valahányszor eddig találkozott vele, mindig tele volt gonddal. Csak ma este vette észre, hogy alig lehet több huszonöt évesnél. Valósággal gyermeknek látszott. Ez annyira meglepte, hogy hangosan fölkaczagott.

Fölemelte erre a fejét és hallgatózott, de egy másik fa csúcsára nézett, mert azt hitte, hogy onnan jött a hang.

Erre újból kitört Maja Lizából a nevetés. Most már tudta, hogy mi volt. Leugrott a kőről és feléje ment. Épen őt várta, mondotta. Meglátogatta Britta barátnőjét Lobyban, hogy megtudja, mint lehetne Maja Liza kisasszonynyal egyedül találkozni. És Britta árulta el, hogy minden este ki szokott sétálni ide, a Pihenő-kőhöz.

Szive olyan gyorsan dobogott, mintha valami nagy örömet várna. Ah, ah, de hogy lehet olyan bohó. Mintha nem tudná, hogy ismét valami kellemetlen üzenettel jött. Bizonyára a bátyjáról akar beszélni. Egy kicsit nyugodtabb viszonyok között akarja bizonnyal sógornője ajánlatát előterjeszteni.

Tényleg úgy volt, a mint gondolta. Nagy előzékenységgel kisérte el a Pihenő-kőig, azután fölsegítette a sziklára, a hol ő ült az előbb, mig maga megállott az uton. Azután egész barátságosan megkérdezte, hogy igazán nem érez valami vonzalmat a bátyja iránt?

Úgy volt, mint Svanskogban! Nem tudja miért haragudott meg egyszeriben, miért lepte el egész lelkét a bosszuság, úgy hogy haragosan azt felelte, nem érti, miért fárasztja magát ezzel a kérdéssel. Csak nem gondolja, miután nehány óráig együtt volt a bátyjával, hogy azonnal belészeretett.

Észrevehette, hogy megsértette ezzel a boszszus felelettel. Szinte hihetetlen volt, hogy ő volt az, a ki az előbb itt ült és fütyülgetett a rigónak. Annyira kimért lett, mintha üzletet akarna kötni és minden szót már jó előre megfontolt. Bizonyára ilyen szokott lenni, midőn vasat vásárol, vagy midőn szerződést köt a szenes kocsisokkal.

Kérte, hogy ne gondolja őt tolakodónak, de meg kellett kérdeznie, hogy megtudja, szabad-e a szive, mielőtt tovább menne.

Ellenállhatatlan kedve támadt, hogy egy kicsit ingerelje és megingassa nagy biztosságában.

— Az még nem olyan biztos — jegyezte meg — hogy szabad a szivem azért, mert nem vonzódik Liljecrona lelkészhez. Hiszen van még más is . . .

Erre egy kicsit gúnyosan meghajolt.

— Ez mind igaz — mondotta. — És ha a legkisebb kilátás is van arra nézve, hogy az, a kihez Maja Liza kisasszony vonzódik, el fog jönni, hogy megkérje Maja Liza kisasszony kezét, akkor nem is beszélek tovább.

Minden vér az arczába szökött, de midőn bánatterhes szemébe nézett, mégis így felelt:

— Nem, arra nincs semmi kilátás.

— Úgy, akkor tanácsot szeretnék Maja Liza kisasszonytól kérni — szólt és a pénztárczájából kivett egy jól lepecsételt levelet, melyet a kezében tartott, a nélkül, hogy a czímet megláthatta volna. — Mondja meg Maja Liza kisasszony, föltegyem ezt a levelet a postára, vagy pedig összetépjem?

Maja Liza nem válaszolt semmit. Arra a reggelre gondolt, midőn leugrott a farkasverembe. Egy ütés ide, egy ütés oda, mind egy pillanat műve volt. «Miért nem tesz most is egy hirtelen ugrást — gondolta magában — és miért nem üt egyenesen oda, hogy megtudja, mit akar? Minek ez a nagy körülményesség?

— Ezt a levelet, Maja Liza kisasszony, — folytatta még sokkal hidegebb és üzletszerübb hangon, mint az előbb — egy fiatal ember irta néhány évvel azután, hogy a menyasszonya sírjánál állott, a hol megfogadta, hogy egyedül küzdi át az életet, nehogy valaha őt elfelejtse. Azóta a fiatal embernek egy pillanatig sem jutott eszébe, hogy megszegje fogadalmát, sőt még kisértésbe sem jött. A kedvese sirjába temette el szivét és onnan nem támadhat föl többé. De, Maja Liza kisasszony, a fiatal ember néhány hónappal ezelőtt egy szegény és elhagyott gyermekkel találkozott. Annak szeméből a gyöngédség és alázatosság legbájosabb keverékét olvasta ki, és a mi a legjobban meglepte, az a menyasszonyával valo csodálatos hasonlósága volt. Egyszerre a legnagyobb vonzódás fogta el. Úgy tetszett neki, mintha a halott azt suttogta volna a fülebe, hogy segitse meg ezt az ifjú elhagyottat, a ki az ő hasonmása. A fiatal ember megkisérlette, hogy összehozza őt a legnemesebbel, a kit ismert, a saját bátyjával. Látta a találkozást, látta együtt ülni őket a tüz előtt és már a legnagyobb boldogságot álmodta számára, mikor gonosz körülmények jöttek közbe. A fiatal ember szándéka, a mivel boldogsagot akart mind a kettőjöknek, szerencsétlenségbe döntötte őket. A drága testvér a legszörnyüségesebb nyomorba dobta magát és midőn meg akarta menteni, a fiatal leányt is ártatlanul a legsúlyosabb helyzetbe sodorta. A fiatal embernek úgy tetszett, mintha mindennap hallaná jegyese hangját, mely a sírból azt suttogja felé, kérje meg legalább a fiatal leánykát, hogy ossza meg otthonát vele, hol gyöngéd gondoskodással készítse elő boldogságát, hol védve legyen attól a durva kéztől, mely most hatalmában tartja. Ezen gondolatok közben irta meg, drága Maja Liza kisasszony, a fiatalember ezt a levelet. Ma reggel akarta a postára tenni, de ingadozni kezdett. Úgy gondolta, hogy előbb feltétlenül öntől kell kérni tanácsot, Maja Liza kisasszony.

Elhallgatott, de ugyanakkor az ölébe tette a levelet. Elolvasta a czimzést. Tiszteletes és Tekintetes Liselyus Erik lelkészhez volt czímezve.

Soha, soha egész életében nem érezte magát Maja Liza ennyire megsértve. Midőn olyasmit tett, a mit sohasem várt, midőn megkérte a kezét, de ilyen módon! Csak azért, mert sajnálta! Föl akart ugrani, hogy apró darabokra szakitsa szét a levelet és az arczába dobja. Jobban haragudott rá, mint édes apára, mikor feleségül vette Raklitzát. Azt gondolta: «Már úgy vagyok, látom, hogy csak azokra tudok igazán megharagudni, a kik szeretnek.»

De Maja Lizát annyi minden érte már azóta, mióta édes apa és Raklitza ellen támadt, hogy most uralkodni tudott magán. Csak lecsúszott a kőről, a levelet az útra ejtette és azután szó nélkül lefelé indult.

Jó darabig mehetett, egészen a kőkerítésig, a nélkül, hogy valaki utána ment volna.

Csak mikor itt volt, vette észre, hogy micsoda szép este van. Madárdal a bokrok között, szunyogtáncz a levegőben, fényes friss lomb, vizcsobogás a patakban, zizegés-zirrenés a fű között, úgy tetszett, mintha az ember hallaná a növésüket. De lám, ez még jobban növelte haragját! Megérthette volna, hogy épen egy ilyen estén kellett volna igazán egyenesen kezdeni, ha már meg akarta mondani. Ah, ha ilyen okos lett volna! Ilyen boldogtalan nem volt, a mig csak álmodott felőle.

Annyi belátása lehetett volna, hogy előbb utána néz a helyzetnek, mig ezt a megaláztatást elébe terjeszti. Ha tudta volna, hogy már kibékült édes apával és hogy édes anya még azon este megszökött, mikor ő meg Liljecrona tiszteletesné Lövdalában voltak, megszökött szó nélkül és még nem jött vissza, úgy hogy Maja Lizának nincs szüksége az ő könyörületességére.

De hát ez egyre megy. Még ha a legnagyobb szükségben volna is, akkor is haragudnék rá, mert csak szánalomból kérte meg. Másvalakire nem haragudott volna így meg, lám a bátyja nem haragitotta volna föl, ha ugyanezt cselekszi.

Hirtelen megállt. De miért is haragudott meg rá? Egyszerre, mint valami kinyilatkozás, eszébe jutott a felelet. Azért, mert *szereli* őt!

Igen, igen! Ez volt a szerelem. Olvasta a könyvekből, énekelte a dalokban, de eddig sohasem érezte magában. Pedig ott lappangott, mint gyönge parázs egész tavaszszal a lelkében, de nem tudta minek elnevezni. Most föllobbant benne a szerelem, mint lobogó láng. Szinte csodálkozott, hogy nem fénylett és ragyogott.

Megfordult. Minden megváltozott egyszerre. A szerelem égett benne. Mióta ez a nagy csoda megesett, nem volt már ugyanaz. Nem tudott haragudni arra, a ki előidézte, hogy megtanulhassa, mi a szerelem.

Liljecrona utána ment és már közel volt hozzá. Midőn hirtelen megfordult, szembe kerültek egymással.

Bizonyára gyujtónak kellett annak a tűznek lennie, a mi benne égett! Az ő szemében is föllgyulladt a visszfénye, vagy talán nem is volt csak visszfény? Nagyon is erősen lobogott. Még oly keveset tudott, de az a hevesség, a mivel magához ölelte, úgy tetszett, hogy ép olyan, mint az a vágyódás, a mely őt hozzá vonzotta.

Nagy volt csodálkozása. Nem akart hinni érzékeinek. De rövidre fogott szavai, kedves kérdése, hogy szereti-e őt, az a boldog vallomása, hogy az első percztől szerette, de szégyelte gyöngeségét, az a fölháborodó megbánás, hogy hizelegni akart magának és elrejtőzött szerelme elől, az a merész beszéd, hogy nem törődik többé sem az élőkkel, sem a holtakkal, jöhetett-e mindez más szivből, mint olyanból, a mely érte lobogott ugyanolyan lánggal, mint a milyennel az övé érette perzselődött?

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Pusztai szellő. *Somlay Károly* novellás könyve új irót vezet elénk. Érdemes foglalkozni vele és jóindulattal fogadni, mert van egy tulajdonsága: nagyon ismeri a falusi magyar életet. Történetei mind falun játszódnak le, kis paraszt-házikókban, apró kúriákon és az alakok is, a kik mozognak bennük, magyar tőről vannak metszve. Ez a rész, az ethnografikumnak szépirodalmi felhasználása ér a novellákban legtöbbet. Bizonyos tekintetben emlékeztet Vas Gerebenre: alapjában véve primitiv eszközökkel dolgozik történetei komponálásában s az alakok megrajzolásában egyaránt, szereti fölsallangozni őket tarka népies diszletekkel, parasztos szólamokkal és gyakran keveri bele a mesemondás folyamába a maga megjegyzéseit, okoskodásait, néha tudálékosságát is. Novellái olyanformák, mint a régi tájképek, melyeken az előtérben levő emberi alakok és csoportok csak ürügyei a háttérben szélesen elterülő tájnak: nála is rendszerint a falusi háttér a fődolog, a történet a mellékes.

A GYERMEKNAP BUDAPESTEN MÁJUS 8—9-ÉN. — Balogh Rudolf fölvételei.

LILJECRONA OTTHONA.

Regény. *(Folytatás.)*

Irta *Lagerlöf Selma.* — Svéd eredetiből fordította *L. B.*

— Elmehetsz — mondta a lelkész. — Először nem értettem, hogy miért nem Maja Liza kézirása a levél. De most már világos. Most elmehetsz hozzá és megmondhatod neki.

Csöppség nem mozdult.

— Mégis a *tiszteletesné* az, a ki a levelet megiratta velem — mondotta. — És a *tiszteletesné* az, a ki bezárt a szekrénybe.

— Ugy-e összebeszéltetek, hogy ezt mondjátok, te meg Maja Liza?

A lelkész nagyon haragosnak látszott. Belátta, hogy hamarosan kiutasítja, ha valamiképen meg nem győzi. Tanácstalanul tekintett össze-vissza. Ekkor szemébe ötlött a szegényasszony, a ki épen ott ment el az ablak előtt.

— Lám, ott megy, a kivel a levelet Svanskogba küldte! — mondta. — Tessék megkérdezni, hogy a papkisasszony volt, vagy pedig a tiszteletes asszony, a ki megkérte, hogy vigye el.

A lelkész épen azt akarta mondani, hogy már nem akar többet hallani az egész dologról, de Csöppség makacsságában volt valami, a mi másra birta. Fölállott és az ajtóhoz ment. Midőn hirtelen fölrántotta az ajtót, valakibe beleütközött, a ki szorosan ott állott. A tiszteletesné volt.

Ránézett, megállt és azután még egyszer megnézte, mintha biztos akarna lenni, hogy ő az, azután kiment a lépcsőre és néhány kérdést intézett az öreghez. Midőn visszatért, a tiszteletesné már eltünt.

Leült az iróasztal mellé és magához hivta Csöppséget.

— No most már beszéld el, hogy hogyan is irtad a levelet! — mondta.

Csöppség azután részletesen elmondta az egészet, hogy most már a legcsekélyebb kétsége sem maradt a dolog felől.

— Látom, hogy igazságtalanul bántam veled kis Viharka — mondta a lelkész — de most megkapod a jutalmadat, hogy lemehetsz Maja Lizához és mindent elmondhatsz neki.

Ezt már nem kellett kétszer mondani Csöppségnek. A következő pillanatban már ott volt a kis szobában, a hol csak könny és bánat uralkodott és elbeszélt mindent. Eleinte alig hallgatott rá a papkisasszony, de midőn végül megértette, hogy édes apa megtudta az igazat, akkor fölugrott.

— Nagymama, nagymama! Fölmegyek édes apához és megnézem, hogy van!

De ugyanakkor kinyilott az ajtó és belépett édes apa.

És nem a tegnapi meg a mai édes apa volt, hanem a régi jó édes apa, egy kedves, szerető édes apa állt ott és tárta ki karjait feléje.

A pihenő-kőnél.

Néhány nap múlva a nagy eset után Maja Liza a szokott időben kiment az országútra Csöppséggel.

De ma este már nem ballagott olyan fáradt, erőtlen léptekkel, hanem most mind a ketten kiáltoztak az echónak, ketten kerestek csillámot a homokbányában, ketten hánytak gátat a pataknál és ketten téptek kökörcsint a ligetben.

De már a fülesbagolylyal nem volt kedve ingerkedni, hanem ott hagyta Csöppséget a nagy nyirfánál és egyedül ment a Pihenő-kő felé. Úgy látszik, a bagoly ma különösen barátságos kedvében volt, mert Csöppség nem szaladt utána a kisértő kőfalnál, sem pedig azután.

Midőn Maja Liza odáig jutott, hogy láthatta a Pihenő-követ, hirtelen megállott. Egy férfi ült ottan, de nem a kivájt padon, hanem a sziklatömb tetején. Előrehajolva ült, állát tenyerébe támasztva. De nem a földre nézett, hanem egy fatörzsre. Egy rigónak fütyölt, a melyik ott ült a nagy fenyőn az út másik oldalán, utánozta és versenyre ingerelte, hogy annak már majd megszakadt a torka.

Annyira benne voltak a játékban, ő meg a

Halmos Miklós fölvételei.

A TISZAFÖLDVÁRI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSE. — A szobrot Poroszlay Sándor készítette.

— Lám, ott megy, a kivel a levelet Svanskogba küldte! — mondta. — Tessék megkérdezni, hogy a papkisasszony volt, vagy pedig a tiszteletes asszony, a ki megkérte, hogy vigye el.

A lelkész épen azt akarta mondani, hogy már nem akar többet hallani az egész dologról, de Csöppség makacsságában volt valami, a mi másra birta. Fölállott és az ajtóhoz ment. Midőn hirtelen fölrántotta az ajtót, valakibe ségnek. A következő pillanatban már ott volt a kis szobában, a hol csak könny és bánat uralkodott és elbeszélt mindent. Eleinte alig hallgatott rá a papkisasszony, de midőn végül megértette, hogy édes apa megtudta az igazat, akkor fölugrott.

— Nagymama, nagymama! Fölmegyek édes apához és megnézem, hogy van!

De ugyanakkor kinyilott az ajtó és belépett édes apa.

Midőn Maja Liza odáig jutott, hogy láthatta a Pihenő-követ, hirtelen megállott. Egy férfi ült ottan, de nem a kivájt padon, hanem a sziklatömb tetején. Előrehajolva ült, állát tenyerébe támasztva. De nem a földre nézett, hanem egy fatörzsre. Egy rigónak fütyölt, a melyik ott ült a nagy fenyőn az út másik oldalán, utánozta és versenyre ingerelte, hogy annak már majd megszakadt a torka.

Annyira benne voltak a játékban, ő meg a

Halmos Miklós fölvételei.

A TISZAFÖLDVÁRI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSE. — A szobrot Porrszlay Sándor készítette.

Vas. Ujs 1914. 297. l.

olyan bohó. Mintha nem tudná, hogy ismét valami kellemetlen üzenettel jött. Bizonyára a bátyjáról akar beszélni. Egy kicsit nyugodtabb viszonyok között akarja bizonnyal sógornője ajánlatát előterjeszteni.

Tényleg úgy volt, a mint gondolta. Nagy előzékenységgel kisérte el a Pihenő-kőig, azután fölsegitette a sziklára, a hol ő ült az előbb, míg maga megállott az uton. Azután egész barátságosan megkérdezte, hogy igazán nem érez valami vonzalmat a bátyja iránt?

Úgy volt, mint Svanskogban! Nem tudja miért haragudott meg egyszeriben, miért lepte el egész lelkét a bosszuság, úgy hogy haragosan azt felelte, nem érti, miért fárasztja magát ezzel a kérdéssel. Csak nem gondolja, miután nehány óráig együtt volt a bátyjával, hogy azonnal belészeretett.

Észrevehette, hogy megsértette ezzel a bosszus felelettel. Szinte hihetetlen volt, hogy ő volt az, a ki az előbb itt ült és fütyülgetett a rigónak. Annyira kimért lett, mintha üzletet akarna kötni és minden szót már jó előre megfontolt. Bizonyára ilyen szokott lenni, midőn vasat vásárol, vagy midőn szerződést köt a szenes kocsisokkal.

Kérte, hogy ne gondolja őt tolakodónak, de meg kellett kérdeznie, hogy megtudja, szabad-e a szive, mielőtt tovább menne.

Ellenállhatatlan kedve támadt, hogy egy kicsit ingerelje és megingassa nagy biztosságában.

— Az még nem olyan biztos — jegyezte meg — hogy szabad a szivem azért, mert nem vonzódik Liljecrona lelkészhez. Hiszen van még más is . . .

Erre egy kicsit gúnyosan meghajolt.

— Ez mind igaz — mondotta. — És ha a legkisebb kilátás is van arra nézve, hogy az, a kihez Maja Liza kisasszony vonzódik, el fog jönni, hogy megkérje Maja Liza kisasszony kezét, akkor nem is beszélek tovább.

Minden vér az arczába szökött, de midőn bánatterhes szemébe nézett, mégis igy felelt:

— Nem, arra nincs semmi kilátás.

— Úgy, akkor tanácsot szeretnék Maja Liza meg kisértésbe sem jött. A kedvese sirjába temette el szivét és onnan nem támadhat föl többé. De, Maja Liza kisasszony, a fiatal ember néhány hónappal ezelőtt egy szegény és elhagyott gyermekkel találkozott. Annak szeméből a gyöngédség és alázatosság legbájosabb keverékét olvasta ki, és a mi a legjobban meglepte, az a menyasszonyával való csodálatos hasonlósága volt. Egyszerre a legnagyobb vonzódás fogta el. Úgy tetszett neki, mintha a halott azt suttogta volna a fülébe, hogy segítse meg ezt az ifjú elhagyottat, a ki az ő hasonmása. A fiatal ember megkisérlette, hogy összehozza őt a legnemesebbel, a kit ismert, a saját bátyjával. Látta a találkozást, látta együtt ülni őket a tűz előtt és már a legnagyobb boldogságot álmodta számára, mikor gonosz körülmények jöttek közbe. A fiatal ember szándéka, a mivel boldogságot akart mind a kettőjöknek, szerencsétlenségbe döntötte őket. A drága testvér a legszörnyüségesebb nyomorba dobta magát és midőn meg akarta menteni, a fiatal leányt is ártatlanul a legsúlyosabb helyzetbe sodorta. A fiatal embernek úgy tetszett, mintha mindennap hallaná jegyese hangját, mely a sírból azt suttogja felé, kérje meg legalább a fiatal leánykát, hogy ossza meg otthonát vele, hol gyöngéd gondoskodással készitse elő boldogságát, hol védve legyen attól a durva kéztől, mely most hatalmában tartja. Ezen gondolatok közben irta meg, drága Maja Liza kisasszony, a fiatalember ezt a levelet. Ma reggel akarta a postára tenni, de ingadozni kezdett. Úgy gondolta, hogy előbb feltétlenül öntől kell kérni tanácsot, Maja Liza kisasszony.

Elhallgatott, de ugyanakkor az ölébe tette a levelet. Elolvasta a czimzést. Tiszteletes és Tekintetes Liselyus Erik lelkészhez volt czimezve.

Soha, soha egész életében nem érezte magát Maja Liza ennyire megsértve. Midőn olyasmit tett, a mit sohasem várt, midőn megkérte a kezét, de ilyen módon! Csak azért, mert sajnálta! Föl akart ugrani, hogy apró darabokra szakitsa szét a levelet és az arczába dobja. Jobban haragudott rá, mint édes apára, mikor feleségül vette Baklitzát. Azt gondolta: «Már haragudni arra, a ki előidézte, hogy megtanulhassa, mi a szerelem.

Liljecrona utána ment és már közel volt hozzá. Midőn hirtelen megfordult, szembe kerültek egymással.

Bizonyára gyujtónak kellett annak a tűznek lennie, a mi benne égett! Az ő szemében is fölgyulladt a visszfénye, vagy talán nem is volt csak visszfény? Nagyon is erősen lobogott. Még oly keveset tudott, de az a hevesség, a mivel magához ölelte, úgy tetszett, hogy ép olyan, mint az a vágyódás, a mely őt hozzá vonzotta.

Nagy volt csodálkozása. Nem akart hinni érzékeinek. De rövidre fogott szavai, kedves kérdése, hogy szereti-e őt, az a boldog vallomása, hogy az első percztől szerette, de szégyelte gyöngeségét, az a fölháborodó megbánás, hogy hizelegni akart magának és elrejtőzött szerelme elől, az a merész beszéd, hogy nem törődik többé sem az élőkkel, sem a holtakkal, jöhetett-e mindez más szivből, mint olyanból, a mely érte lobogott ugyanolyan lánggal, mint a milyennel az övé érette perzselődött?

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Pusztai szellő. *Somlay Károly* novellás könyve új irót vezet elénk. Érdemes foglalkozni vele és jóindulattal fogadni, mert van egy tulajdonsága: nagyon ismeri a falusi magyar életet. Történetei mind falun játszódnak le, kis paraszt-házikókban, apró kúriákon és az alakok is, a kik mozognak bennük, magyar tőről vannak metszve. Ez a rész, az ethnografikumnak szépirodalmi felhasználása ér a novellákban legtöbbet. Bizonyos tekintetben emlékeztet Vas Gerebenre: alapjában véve primitiv eszközökkel dolgozik történetei komponálásában s az alakok megrajzolásában egyaránt, szereti fölsallangozni őket tarka népies diszletekkel, parasztos szólamokkal és gyakran keveri bele a mesemondás folyamába a maga megjegyzéseit, okoskodásait, néha tudálékosságát is. Novellái olyanformák, mint a régi tájképek, melyeken az előtérben levő emberi alakok és csoportok csak ürügyei a háttérben szélesen elterülő tájnak: nála is rendszerint a falusi háttér a fődolog, a történet a mellékes.

Porscht Frigyes

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1960 APR 2

ba.

— PORSCHT FRIGYES *grafikus művész felszabadulási emlékkiállítása ma nyílik meg a Vadász utcai Szabó Ervin Könyvtárban.*

elegendő nagy lesz a partok között a csatornamélység állandó fenntartására; legfölebb a bevezető csatornában lesz szükséges időnkint kotorni.

A Barnstable-bai-ben épülő hullámtörő az Északamerikai Egyesült Államokban szokásos minta szerint készül. Hossza 915 *m*, ebből 790 *m* nyúlik a tengerbe 9 *m* mélységig. Koronája a közepes nagy vízszín felett van, szélessége 2·5 *m*. A rézsük hajlása 1 : 1, illetőleg 1 : 2.

A csatornát két híd fogja keresztezni. Az előirányzat 50 milliom korona. Közli *Király Kálmán.*

VEGYESEK.

Kinevezések. A miniszterelnök a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál *Salkovits* Károlyt műszaki tanácsossá és *Fodor* Sándort min. főmérnökké nevezte ki.

Sztoczek-utca. Már ilyen is van Budapesten, azaz hogy csak *lesz valamikor*, ha t. i. a Duna szivárgó vize elvonul arról a területről, amelyre ezt az utcát a Fővárosi Közmunkák Tanácsa — tervezi. Azért bátran azt mondhatnók: bárcsak ne lenne. Mert adtál uram esőt, nincs köszönet benne. Amint a technikus eszme iránt is meglehetős kevés érzék nyilatkozik meg a nevezett Tanács határozatában, amidőn a mai magyar technikus nemzedék bámulva szeretett tanárának, a „műegyetem büszkeségének" a nevét olyan utcához akarja kötni, amely ma még csak mocsárban leledzik — bár valamikor a műegyetemnél *fog* kezdődni, de a műegyetem mögött nagyon is eldugott helyen és éppen nem szem előtt. Hát bizony az *ilyen* megtiszteltetés nem nagy megtiszteltetés; nem az illetőre magára, akinek ez a megtiszteltetés már *nem árthat*, hanem egyenesen sértő az egész magyar technikus karra, amely valósággal rajongott volt tanáráért és amely bizony nem számított az ilyen (és még hozzá: *jövendőbeli*) kitüntetésre és talán nem is szolgált rá. Pedig a Főv. Közmunkák tanúsíthatna valamelyes elismerést a magyar technikusok iránt, akik úgy mint eddig soha, még az ilyen „kitüntetés" dacára sem fognak megszűnni a székesfőváros javára és fejlesztésére minden erejükkel közreműködni. Annál kevésbbé érthető ez a mostoha eljárás, mert a Főv. Közmunkák Tanácsának magának is nemcsak számos technikus tagja van, és összes működésének is a technikusok munkálkodása alkotja az alapját, hanem a Tanács alelnöke, vagyis a vezetője is technikus, a magyar technikus világ egyik elismert előkelősége. Tőle joggal várhatjuk, hogy ezt a — méltán bántó mellőzésnek nevezhető határozatot kellő alakban meg fogja változtatni, és méltó fekvésű és jellegű *mai* utcát fog megtisztelni a magyar tudományos világ mindenki által elismert kitűnőségének nevével! Hisz Sztoczek a Magyar Tudományos Akadémiának másodelnöke és a műegyetemnek évtizedekig igazgatója, rektora és tanára volt! Hogy ezt még mondani is kell?! Lehet, hogy túlságos érzékenyen látszunk felfogni ezt a kérdést, de azt hiszszük, hogy a mai helyzetben a jelzett eljárást helyesen értelmeztük. — *m* —

Tervpályázat eredménye. A budapesti orth. izr. templom és iskola tervpályázatán díjat nyert tervezők között megtartott szűkebb körű pályázaton a díjat *Porgesz* József és *Skukeczky* Sándor építészek nyerték el. A bíráló bizottság a terveket építésre is ajánlotta a hitközségnek.

† Hosztalek Károly előkelő budapesti építőmester f. hó 1. napján saját fegyverével oltotta ki életét. Nagy tevékenységet fejtett ki hosszú életpályáján, de — úgy látszik — a sors ő vele is éreztette változandóságát.

Mérnököket keres a török kormány, mert belátta, hogy nagyon sokat kell alkotnia, hogy Európa nemzeteinek a kultura terén közelébe juthasson. Erre a célra hívja és gyűjti a technikusokat, mint a civilisatio legalkalmasabb terjesztőit. Főleg út- és hídépítőkre van szüksége, akik évi 18.000 frankot kapnak, berendezésekre még 1500 frankot, utiköltséget és utazásokra 20 frank napidíjat.

Budapest új gázgyára terveit *Weisz* Albert zürichi gázgyári igazgató elkészítvén, a múlt héten bemutatta a városi építő bizottságnak, azután a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben is ismertette részletes előadás keretében. A tervet átalánosságban ezekben mi is ismertetjük: Az új gázgyár telke Óbudán, a hajógyári dunaág mellett, a Homokos-dűlőben van. A telek háromszögletes és a Duna és az államvasút körvasútja határolja. Tehát más teleknek nincs közvetetlen szomszédságában. Árvíz ellen védőművekkel biztosítják a telket, amelynek 112.322 négyzetöl (403.983 négyzetméter) a terjedelme. A gázgyár nagy forgalmának lebonyolítására a gyár területén körülbelül 10.000 *m* hosszúságú vágányhálózatot terveznek, amely a jobbparti körvasúttal lesz összekötve. A gázgyár első nagyságát a programm huszonnégy óránkint 250.000 m^3 termelőképességgel állapította meg. Minthogy pedig az előzetes tanulmányok azt mutatták, hogy ez a terület elég 750.000 m^3 napi teljesítményű kőszén-gázgyár építésére is, a gyárat és annak berendezését úgy osztották be, hogy az háromszor 250.000 m^3 teljesítésére is alkalmas legyen. Szénrakodó helyet a megfelelő szállító berendezéssel hármat terveztek a napi 250.000 m^3 gáztermelésnek megfelelő szén elraktározására és csinálnak két nagy kokszrakodó helyet is, amelyek mindegyikén 200.000 *q* lehet elraktározni. Ki van jelölve a hely hat, egyenkint napi 125.000 m^3 gáz termelésére berendezhető kemenceház számára, amelyek közül a programmnak megfelelően az első alkalommal kettő épül ki, illetőleg ennyinek kiépítésére készült részletes terv és költségelőirányzat. A nedves és száraz tisztítás számára két-két épület szolgál, mindegyik akkora nagyságban, hogy abban három-három kemenceházban termelt nyersgáz tisztítására szolgáló készülékeket helyezhetni el; a gázmérők és szabályozók az egész telepére természetesen egy épületben lesznek elhelyezve. A három nagy szénrakodót közvetetlenül a Duna mellé helyezik el olyan módon, hogy mindkét oldal felül vasúti vágányokkal is megközelíthető legyen. Az egész gázgyár területe négy részre oszlik. Az első részbe a nyersanyagokat szállítják és itt dolgozzák fel. A másik részben a nyersgázt tisztítják és a mérő és szabályozó készülékeket helyezik el. A tulajdonképpeni gyári épületektől teljesen elkülönítve vannak a kezelő- és irodaépületek, a műhelyek, raktárak és a munkásjóléti berendezésekre szolgáló épületek. Külön áll a két nagy gáztartó, amelyek mellett a gázszivattyúház van, amelyből a gázt turboszivattyúk segítségével az esztergomi vasúti hídra felfüggesztett 600 *mm*-es magasnyomású vezeték szállítja a gyárból a pesti oldalra, az ott elhelyezett gáztartó állomásokba. A gáztartók közelében vannak még elhelyezve a gazdasági épületek, valamint a teher- és személyszállító automobilok elhelyezésére szolgáló fészerek. És mindezektől egészen elkülönítve egy tervezett nagy parkban (terjedelme körülbelül 100.000 négyzetméter), amit később esetleg más célra használnak fel, helyezik el a tisztviselők, altisztek, szolgák lakóházait. — Az előadás után élénk vita volt különösen abban az irányban, hogy az új gázgyárat úgy kellene berendezni, hogy *magyar szenekből* is gyárthasson gázt.

Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat csütörtökön tartotta gróf Hadik-Barkóczy Endre elnöklésével 25. évi rendes közgyűlését. *Hadik-Barkóczy* Endre elnök nagyobb szabású beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Művészeti politikáját fejtette ki az egybe gyűltek zajos helyeslése közben. „Szükségünk van — úgymond — olyan következetesen végrehajtott művészpolitikára, mely a művészet és az iparművészet föllendülését a közönség intenzivebb művészi nevelésével biztosítja. Társulatunk jövő munkásságának is egyik fő céljául azt tartom, hogy igyekezzék minden rendelkezésére álló eszközzel a művészet iránt való fogékonyságot és a becsületes munka méltatását minél szélesebb körben ébreszteni. A „L'Art pour tout", „művészetet a népnek" nem üres jelszó, hanem jogos kívánság. Joga van a művészet áldásaihoz a nemzet minden polgárának. Egyes kulturnemzetek megmutatták, miként lehet a művészet, a szépség, a célszerű és becsületes munka iránt való érzéket terjeszteni és átalánosítani. E megszívlelni való példákat követnünk kell. Hogy e törekvéseket megvalósíthassuk, a társadalom szélesebb rétegeinek együtt működése szükséges. Még nem vált köztudattá az az igazság, hogy nemzetünk fennállását és egészséges fejlődését biztosító legerősebb fegyver: a nemzeti kultura. Ennek érdekében karöltve kell dolgozni minden hazafias gondolkozású, intelligens magyar embernek." — A közgyűlés ezután elfogadta a zárszámadásokat és az 1910. évi költségvetést és megadta a fölmentvényeket, majd megejtették a választásokat. Az egyik alelnökké egyhangúlag újra *Zsolnay* Miklóst választották meg. A választmány tagjai lettek: gróf Andrássy Géza, Ary Pál, Árkay Aladár, dr. Bárczy István, Faragó Ödön, Fieber Henrik, Fittler Kamill, Gerster Kálmán, Hajts Jakab, Huszka József, K. Lippich Elek, Lyka Károly, Nádler Róbert, Olgyay Viktor, Péterffy Lajos, Szalay Imre, Szmrecsányi Miklós, Telcs Ede, gróf Teleki Sándor és Vig Albert.

Magyar Műszaki Múzeum. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet a múlt évben a Kossuth utazási pályadíjat Gálocsy Árpád, dr. Varsányi Emil és Tóbiás Károlynak ítélte oda azzal a megbizatással, hogy az illetők a Bécs, München, Páris és Londonban levő műszaki múzeumok tanulmányozása alapján véleményt adjanak arra vonatkozólag, hogy mily modon kellene hasonló múzeumot Budapesten létesíteni. A kiküldöttek tapasztalataikról a napokban számoltak be a Mérnök- és

II. Az étterem tetőszerkezete.

A főtartók, melyen a 8 *cm*, illetőleg a szélső mezőben 11 *cm* vastag lemezek nyugszanak, $11{\cdot}_{20}$ *m* nyílásúak, az egymástól való távolságuk pedig $4{\cdot}_{0}$ *m*. A tartók, melyek egyszerű kéttámasztékú tartókként működnek és $1{\cdot}_{20}$ *m* magasságúak, kedvező architektonikus hatás elérése céljából a semleges tengelyen alul üregesen készültek (l. 6. ábrát). A tetőt a tartók kivételével Rabitz-boltozattal látták el. A tartók fölött vasból készült széttolható szellőző és üveges tető van. A vasbétontető födése kettős aszfaltlemezzel ugyanúgy készült, mint a színházon.

A méretezéskor számba vett terhelések ugyanazok, mint a színházban, kivéve a szélnyomást, melyet a tető kis hajlása miatt figyelmen kívül hagytunk.

A lemezeket a többtámasztékú tartók elve szerint számítottuk; a legnagyobb nyomatékot a szélső mezőkben kaptuk, $m = 58800$ *kg/cm*; a megfelelő magasság 11 *cm*, vasbetét 5 cm^2 *fm*-iknt.

A legjobban megterhelt szélső tartókban a maximális nyomaték $m_{max.} = 2340000$ *kg/cm*; a szükséges méretek: $h = 120$ *cm*; $b_1 = 25$ *cm*; $f_e = 20$ cm^2.

A fölfekvések felé a nyomatéki görbének megfelelően a tartó magassága csökken. A föllépő igénybevételek

$$\sigma_v = 1050 \text{ kg/cm}^2$$
$$\sigma_b = 15 \quad \text{„}$$
$$\sigma_o = 5{\cdot}0 \quad \text{„}$$

A vasbetétek alakítása a 6. ábrán látható.

A béton előállításához bányakavicsot és homokot természetes keverő arányban, valamint elsőrendű beocsini portlandcémentet használtunk. A homok részben agyagos volt, amiért is meg kellett mosnunk. Egy köbméter kész vasbétonban 300 *kg* cémentet dolgoztunk fel; a keverés kézzel történt. Vasbetétül 8—22 *mm*-es gömbvasat használtunk, úgy hogy az összes hajlításokat hidegen végezték.

A vasbétonszerkezetek készítése párhuzamosan haladt a kőmívesmunkával 1909 júl. 1-től nov. 1-ig és körülbelül 85 munkanapot vett igénybe. *Dr. Sándor Ödön.*

A Cod-fok csatornája.

Bostontól 100 *km*-nyire délnek fekszik a Cod-fok, amely Massachusettsnek, az Eszakamerikai Államok egyikének az Atlanti Oceánba való kiszögelése. A fok körülhajózása a gyakori sűrű köd és a számos zátony miatt igen veszedelmes. Ezért már 250 év előtt belátták az amerikaiak, hogy a fok tövén hajózó csatornát kellene építeni. Az építés megkezdésére azonban csak a mult évben került a sor.

Régente a hajók a *Scussets* folyón haladtak fölfelé és közel 5 *km*-nyire *Barnstable*- és *Buzzard*-öböl közti vízválasztótól kirakták terhüket. A rakományt azután a *Monument* folyóig szárazföldön kellett szállítani, hol ismét hajókra lehetett rakni, amelyek a *Buzzard* öbölbe mentek. A forgalom ily módon való lebonyolítása igen hosszadalmas és költséges. A fok körülhajózása pedig gyakran napokon keresztül a sűrű köd miatt megkísérelhető sem volt. Ezért határozták el a csatorna megépítését, amelynek partjait kivilágíják, azért a hajók még ködös időben is közlekedhetnek (2. ábra).

A csatornaépítés *Massachusetts* állam felügyelete alatt folyik és valószínűleg $3^1/_2$ évig fog tartani. A csatorna nagyjában követi azt az útat, melyen régente az árúkat szállították, ha nem akarták vele a fokot megkerülni; a csatorna ennek folytán nem egyenes vonalban, hanem ívben fog haladni; hossza 13—14 *km* lesz. A hajók útja a csatornaépítés folytán tetemesen meg fog rövidülni. Például az út *Boston* és *Newyork* között 200 *km*-rel rövidebb lesz a csatornán át, mint a Cod-fok megkerülésével. A Cod-fokot megkerülő hajók száma évente 30.000, ezek közül 6000 gőzös, a többi vitorlás.

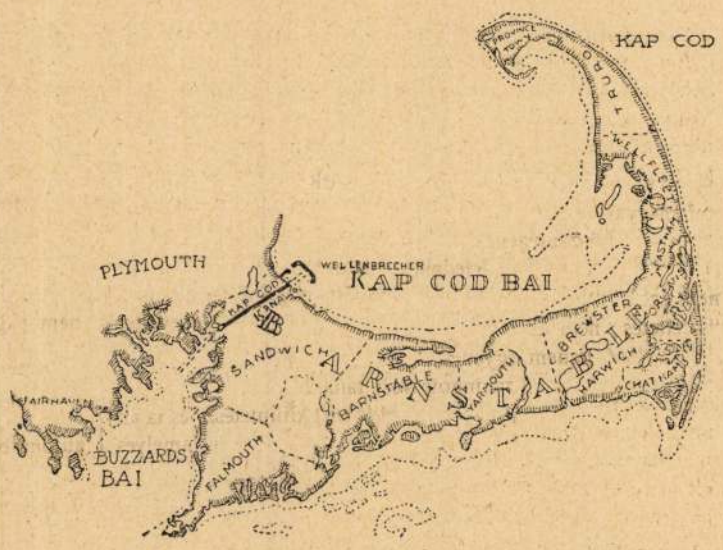

2. ábra.

A csatorna kavicsot tartalmazó homokos talajban vonul végig; ezért lehetséges, hogy különleges építőmódok alkalmazása válik majd szükségessé. A csatorna átlagos mélysége $7{\cdot}_{6}$ *m* lesz a közepes kis vízszín alatt. A talpszélesség $30{\cdot}_{5}$ *m* lesz, a rézsük hajlása 1:2. A kis vízszín alatt $1{\cdot}_{8}$ *m*-nyire mindegyik oldalon $1{\cdot}_{8}$ *m* széles padka lesz. Ettől fölfelé a nagy vízszín fölé $1{\cdot}_{8}$ *m* magasságig kőburkolattal látják el a rézsüket (1. ábra).

A kerülésre három 61 *m* széles és 244 *m* hosszú kitérőket építenek. Nemcsak a csatornákat világítják ki, hanem még a nyugati parttól 10 *km*-nyi távolságig világító bójákat is helyeznek el az öbölben. A bójákat a 8 *m* mélységre, 76 *m* szélességben kikotort levezető csatorna mindkét oldalán horgonyozzák le.

A legnagyobb lesz a bevágás a *Monument* és *Scusset* folyó közti vízválasztón; itt 150 *m* hosszban $16{\cdot}_{2}$ *m* mélységre kell lehatolni. A kiemelendő köbmennyiséget 12,000.000 m^3-re becsülik. A Buzzard-öbölben a kotrást egy létráskotró már megkezdte. Mihelyt a keleti oldalon tervezett hullámtörő megépült és elég védelmet nyujt, megkezdődik ezen az oldalon is a kiemelés. Az így kikerülő anyagot a mocsaras környék feltöltésére fogják felhasználni, miáltal területet is nyernek.

Mivel a dagály és az apály közti különbség a Buzzard-öbölben $1{\cdot}_{2}$—$1{\cdot}_{4}$ *m*, a Barnstable-öbölben pedig $2{\cdot}_{4}$ egész $2{\cdot}_{7}$ *m*, és az ebből származó áramlás nem elég erős ahhoz, hogy a partokban kárt okozzon: zsilip építését egyelőre nem találták szükségesnek. Ezt majd akkor fogják megépíteni, ha ez egy évi üzem után szükségessé válnék. Remélik, hogy a jelenlegi áram

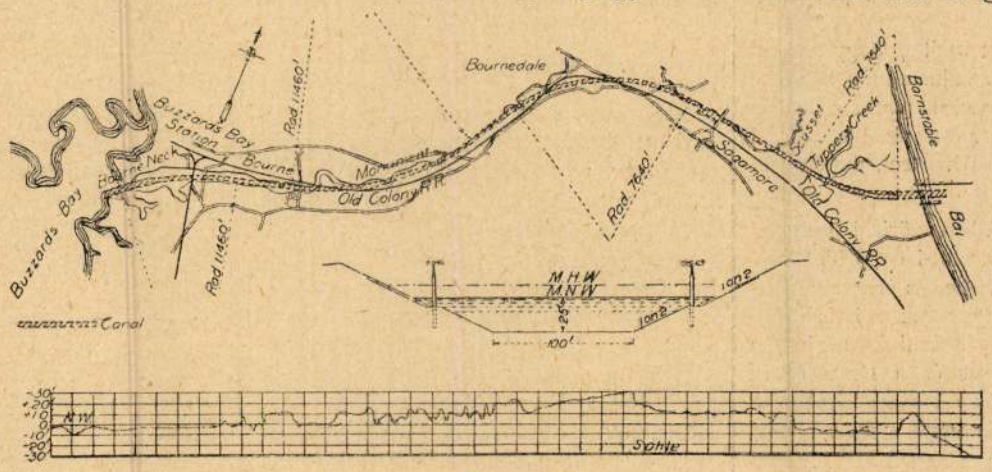

1. ábra.

Porsche Emil

üveggyárs

l. Telkes Simon

Üvegiparunk

Bp. 1895. 78. l.

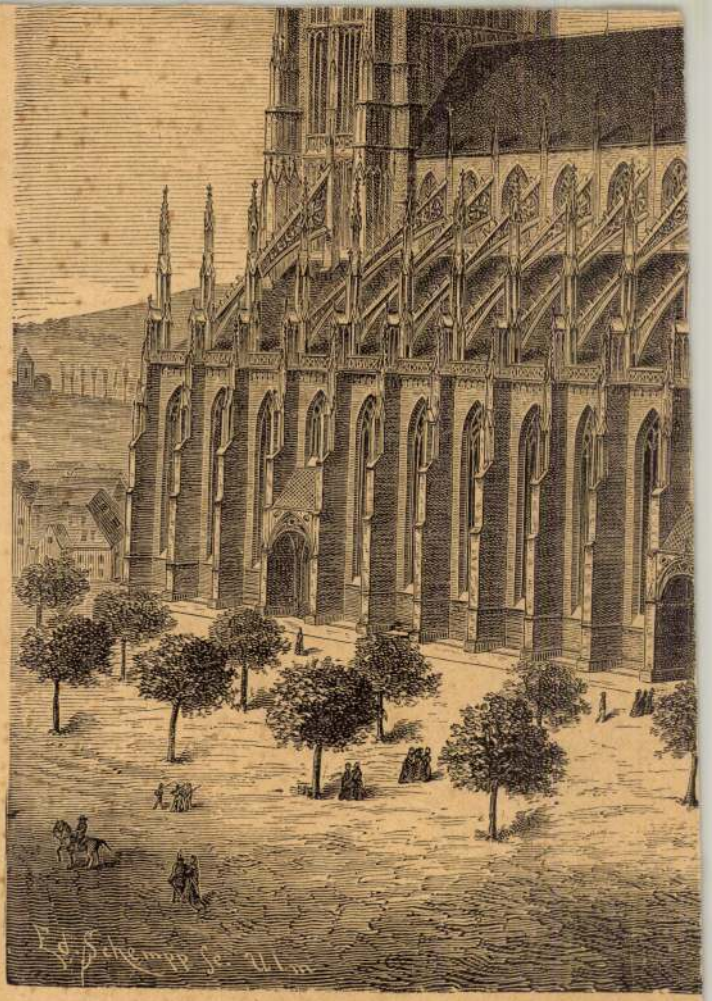

Der Mü

pedig ha iparosra vagy kereskedőre szükség van, annál nélkülözhetetlenebb a technikus. Tudtunkkal ezek az új technikus képviselők: *Borbély* Lajos gépészmérnök, *Dobieczki* Sándor mérnök, *Hieronymi* Károly mérnök, *Hlatky Schlichter* Lajos építész, *Jakabffy* Ferenc építész, *Ilosvay* Lajos műegyetemi tanár, vegyész, *Jónás* Ödön műegyetemi tanár gépészmérnök, *Kossuth* Ferenc építész, *Röck* Iván mérnök, *Söpkéz* Sándor műegyetemi tanár, gépészmérnök.

Rektorválasztás a műegyetemen. *Bodola* Lajos, a jövő iskolai évre most májusban megválasztott műegyetemi rektor, egészségi állapotára való hivatkozással lemondott rektori méltóságáról s emiatt a műegyetem tanácsának új rektort kellett választania. A műegyetem tanácsa sajnálattal vette tudomásul a lemondást, nemkülönben annak méltánylást igénylő okait és minthogy *Bodola* Lajos elhatározását megváltoztatni nem lehetett, f. hó 10-én másodszori rektorválasztásra gyűlt össze. A választás eredménye az, hogy 1910/11. tanévre rektorul K. *Jónás* Ödön ezidei prorektort, prorektorul pedig *Hauszmann* Alajost választották meg. A jövő tanév tisztikara tehát ez: Rektor K. *Jónás* Ödön, választott prorektor *Hauszmann* Alajos; dékánok: a mérnöki és építészi szakosztályban *Kovács* S. Aladár, a gépészmérnöki szakosztályban *Zipernowszky* Károly, a vegyészmérnöki szakosztályban és egyetemes osztályban dr. *Daday* Jenő.

A debreceni ref. templom tervpályázatára az 1. díjat *Tóásó* Pál, a 2-ik díjat a Református, a 3-ikat (piros mezőben fehér csillag) jelű mű nyerte el.

A Magyar Épitő- és Iparművészeti Rajzolók Országos Egyesületének építőipari és építőművészeti szakosztályai június 1-én tartották meg tisztújító üléseiket *Porgesz* József egyesületi alelnök vezetése alatt. Az építőipari szakosztály tisztikara következőleg alakult meg: elnök *Kaiser* Hugó; előadó *Weidlinger* Andor; jegyző *Rácz* Lipót. Az építőművészeti szakosztály tisztikara a következőleg alakult meg: elnök *Wannenmacher* Fábián; előadó *Berger* Dezső; jegyző *Dorman* Jenő. Az építőipari szakosztály működő bizottságának tagjai lettek: *Székely* Dezső, *Rothauser* József, *Reppmann* Gyula, *Goldmann* Izsó, *Gyulai* Bernát, *Seiler* József, *Neugröschl* Richárd, *Vágó* Ármin, *Scheuer* János, *Braun* Mór, *Schvartz* Elemér, *Vágó* Lipót, *Heiszler* Ferenc, *Réti* Rezső, *Duneitz* Marcel, *Hoffmann* Dezső, *Fejér* Zoltán, *Müller* Károly, *Walther* Lajos, *Lengyel* Jenő. Az építőművészeti szakosztály működő bizottságának tagjai lettek: *Horváth* Antal, *Málnai* Béla, *Porgesz* József, *Molnár* Ferenc, *Molnár* Sándor, *Skuteczky* Sándor, *Károly* Lajos, *Krausz* Ármin, *Cortellini* Lajos, *Jäger* Tamás. Ugyanakkor megalakult az egyesület iparművészeti szakosztálya is, melynek elnökéül *Roth* Manót választották meg.

A treneséni törvénykező épület és fogház terveire hirdetett pályázat eredménye felett bíráló bizottság következőleg alakíttatott meg: 1. Az igazságügyminiszterium részéről: *Dusóczky* Károly miniszteri tanácsos és dr. *Záborszky* István miniszteri osztálytanácsos. 2. A kereskedelemügyi miniszterium részéről: *Berczik* Gyula miniszteri tanácsos (pótlótag *Bierbauer* István műszaki tanácsos). 3. Az igazságügyminiszter megbízásából *Hauszmann* Alajos műegyetemi tanár (pótlótag *Aigner* Sándor építész). 4. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet részéről *Orth* Ambrus építész (pótlótag *Reiss* Zoltán építész).

A debreceni Kossuth-szobor létesítésére alakult bizottság megbízta *Margó* Ede szobrászt az emlékmű elkészítésével és felszólította dr. *Magoss* György tiszti főügyészt, hogy kösse meg a szerződést *Margó* Edével, meg *Pongrácz* Siegfried építészszel. A második (3000 k.) díjat *Istók* János, a harmadik (2000 k) díjat pedig *Róna* József nyerte el. A pályadíjakat nem nyert budapesti szobrászok munkáit a bizottság ezer-ezer koronáért megvásárolta.

A magyar ipar pártolása. A budapesti andrássyúti Goldberger-féle Párisi árúház csiszolt üvegeit Bécsből szállítják.

A német épitőiparosok közt f. hó 15-én helyreállt a béke. A megegyezés tételei ezek: A *munkaidő* a régi marad. Ahol 10 óránál hosszabb a munkaidő, ott 10-re kell leszállítani. Azokon a helyeken, ahol a lakásügyi és közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, helyi tárgyalás indítható a 10 órai munkaidő leszállítása érdekében. A *bérek* a jelenlegi formájukban maradnak meg a szerződés tartamára. Az *akkordmunka* megengedhető. Az akkordban való dolgozás mindenkor az egyes munkáltató és egyes munkás között való megállapodástól függ. A helyi szervezetek a szerződés megkötése után hat héten belül árszabályt készítenek az egyszerűbb akkordmunkákra. Az akkordmunkában a mutatkozó munkabérfölösleget az akkordmunkában résztvevő munkások közötti arányosan föl kell osztani. *Rendszabályozni* a szervezetek tagjait, illetőleg zárlat alá helyezni épületet vagy műhelyt, főképpen a kizárásból kifolyólag, nem szabad. A munkások alkalmazása és elbocsátása az egyes munkáltató belátásától függ és ezen a téren a szervezethez való tartozandóság figyelembe nem vehető. *Súrlódások* elintézésére és a helyi szerződések fölügyeletére helyi békéltető bizottságok alakulnak, amelyekben a munkások és munkáltatók egyenlő arányban vannak képviselve. A szerződés 1913 március 31-ig érvényes.

Nemzetközi pályázatot hirdet — mint már említettük — a párisi „Revue Olympique" egy Párisban berendezendő olympiai játéktér terveire. Egyelőre csak eszmei pályázatot hirdet a rendező bizottság, amennyiben úgy az elhelyezést, mint a hely megválasztását és berendezését teljesen a pályázóra bízza, valamint azután a művészi kiképzést is. El kell készíteni ennek a sporttelepnek legalább 4 és legfölebb 8 rajzlapját és a magyarázó szöveg 4000 szónál több nem lehet. A pályázaton résztvevő minden egyes művész megkapja az olympiai címet, melyet alapításától, 1894-től máig csak 17 esetben adtak ki. A pályázati határidő 1910 november 15., a jury is nemzetközi lesz és csupán 5 tagból áll. A pályázatról közelebbieket Gaston Trélat igazgató (Boulevard Raspail 254.) ad. *D—y.*

Nagy viadukt-vasút. Néhány hónap mulva az Egyesült-Államok déli részén egy olyan vasút fog elkészülni, amelyet joggal lehetne „repülő vasút"-nak is nevezni. A vasút ugyanis Florida-félsziget legdélibb pontját köti össze Key-West-szigettel és így számos viadukton és több kis sziklás szigeten vezet majd át. A vasútvonal hossza 290 kilométer és a sok viadukt közül, amelyeken épült, az egyik, a Long-Key-sziget és Vaceas-Key közötti öt kilométer hosszú. A valóságos világcsodának nevezhető vasútvonalnak az építése óriás nehézségekkel járt, mert a műhelyeket is, amelyeknek felállítására a vonal építésekor szükség volt, mind hidakra kellett építeni. De nehézségekkel járt az építés azért is, mert nehezen lehetett munkásokat kapni. Azon a vidéken ugyanis nagyon sok a moszkító és a váltóláz is gyötri az embereket. Ezen aztán a vállalkozók végül is úgy segítettek, hogy összeszedték az Unió minden csavargóját és ezekkel dolgoztattak, természetesen jó bérért. Az új vasútvonal két célra is épült. Egyrészt azért, hogy a Newyorkból Kubaszigetére utazóknak az útját megkönnyítse, másrészt stratégiai célokból.

HIVATALOS.

BUDAPESTI ÉPITŐ-, KŐMŰVES-, KŐFARAGÓ- ÉS ACSMESTEREK IPARTESTÜLETE.

Elüljárósági ülés. Az ipartestület elüljárósága ülést tartott e hó 14-én *Jakabffy* Ferenc elnöknek elnöklése mellett. Az elnök, aki országgyűlési képviselővé történt megválasztása óta először találkozott az elüljárósággal, meleg szavakban köszönte meg mind az elüljáróság, mind a testület összes tagjainak azt a meleg érdeklődést és azt a feláldozó támogatást, melylyel képviselővé történt megválasztatását előmozdították és amelynek az elért sikerben nagy része van. Hangsúlyozta, hogy a képviselői állást nem kereste, azt éppen a kerületbeli iparosok ajánlották fel és a szerény kezdetből indult ügy folyton nőtt és gyarapodott, míg végre győzelemre vitte az iparosság által felkarolt eszmét. Az új állással új kötelességek hárultak reá; ezeket első sorban az építő ipar, de azontúl az egész ipar érdekében kívánja teljesíteni. A zajos tetszéssel fogadott üdvözlés után dr. *Erős* Sándor alelnök üdvözölte *Jakabffy* elnököt mint megválasztott országgyűlési képviselőt. Kiemelte, hogy az ipartestület *Jakabffy* Ferencnek elnökké történt megválasztása előtt is magas színvonalon teljesítette feladatát, de csak administrativ működést fejtett ki. *Jakabffy* Ferenc elnökké történt megválasztatásával új irányokat jelölt a testület működésének. A Közlemények és az Évkönyv megalapításával szorosabb kapcsolatot létesített a testület és a tagok közt és módot nyujtott a tagoknak szakismereteik bővítésére. A pallértanfolyam szervezésével emelte a munkavezetők ismereteinek színtjét, a munkavezetők könyvtárának kiadásával oly feladatot oldott meg, melyre a kormány siker nélkül tett kísérletet; megalapította a népies műszaki irodalmat. Ezzel testületünk működését oly térre terelte, mely annak dicsőséget szerzett. Az ipartestület ezért hálával tartozik Jakabffy elnöknek; ezért karolta fel oly lelkesedéssel és segítette az ő jelölését győzelemre. De ezzel Jakabffy ismét az ipartestületnek kölcsönöz dicsőséget, hogy közvetetlen képviseletet nyer a parlamentben, amelyre biztosan számíthat. Ezért kívánja, hogy az Isten *Jakabffy* Ferenc elnököt egészségben és tetterejében az ipartestület élén soká tartsa meg. Az elüljáróság zúgó éljenzése közt köszönte meg *Jakabffy* dr. *Erősnek* üdvözletét.

$$D_{max} = \alpha . P + \beta . Q$$

$\frac{l_2}{l_1}$	2 nyílású gerenda	3 nyílású gerenda (simmetrikus nyílás-beosztással)		4 nyílású gerenda (simmetrikus nyílás-beosztással)			
	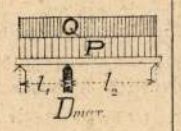	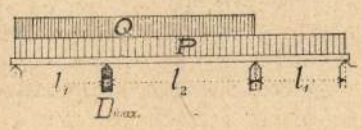		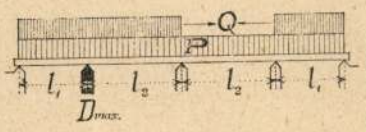		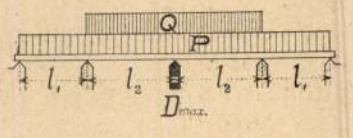	
	$\alpha = \beta$	α	β	α	β	α	β
0·2		0·317	1·063				
0·3		0·322	0·885				
0·4		0·328	0·755				
0·5	0·688	0·333	0·696	0·348	0·438	0·018	0·600
0·75	0·640	0·352	0·634	0·309	0·411	0·160	0·569
1·0	0·625	0·367	0·600	0·286	0·407	0·232	0·570
1·5	0·650	0·405	0·593	0·273	0·433	0·309	0·563
2·0	0·688	0·445	0·610	0·282	0·474	0·354	0·557
3·0	0·792	0·528	0·668	0·308	0·560	0·398	0·536

oszlop teljes keresztmetszeti területének legfölebb 4·0%-a lehet. Az oszlop szilárdságára fontos vízszintes kötéseknek egymástól való távolsága pedig legfölebb akkora legyen, mint amekkora az oszlop keresztmetszetének rövidebb oldalhossza, illetőleg átmérője, de semmiesetre se nagyobb 30 *cm*-nél.

6. Ha a nyomás *excentrikus*, az ebből származó hajlító nyomatékot is figyelembe kell venni. A béton megengedhető legnagyobb feszültségeire nézve ebben az esetben is a 3. pontban megadott táblázat értékei az irányadók az $m : v$ arány szerint.

5. §. 1. A bétonépítő vállalkozó a vasbetétes bétonépítkezésnek a helyszínén való állandó vezetésével csak olyan egyéneket bízhat meg, akik ezt az építésmódot minden részletében ismerik s a tervszerinti pontos kitüzésben, valamint az egyes munkák szakértő végrehajtásában a kellő gyakorlatot megszerezték, amit az építtetőnek vagy a hatóságnak fölhívására bizonyítani is tartozik.

Az egyes munkanemekhez gyakorlott munkásokat kell alkalmazni, akiket az építkezés terjedelme szerint kellő számú szakképzett vezetők (előmunkások, pallérok) fölügyelete alá kell helyezni.

2. Ha az építtető a munkát a helyszínén nem állandóan ellenőrizteti, a vállalkozó tartozik az építtetőt az építés minden fontosabb mozzanatáról — a vasbetétek elhelyezésének befejezéséről, a bétonozás megkezdéséről, a mintadeszkázat és az állás kibontásáról stb. — előzetesen és idejekorán értesíteni.

6. §. 1. Vasbetétes bétonépítkezésekhez jó fajta, lassankötő *portland*-cementet kell használni.

2. A cément minőségére nézve a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletől kiadott cément-normálék a mértékadók azzal a változtatással, hogy a nyomószilárdságnak 160 *kg* helyett legalább 220 *kg*-nak kell lennie.

3. A vállalkozó az építtetőnek, illetőleg a hatóságnak fölhívására az építkezéshez kiszállított cémentet az állami szilárdsági kísérleti állomáson megvizsgáltatni tartozik.

7. §. 1. A homokhoz a legfölebb 5 *mm*-nyi szemnagyságú anyagot számítjuk; ennél nagyobb szeműt pedig a kavicshoz.

2. A homok tiszta s inkább vegyes szemű legyen, mint egyformán durva, vagy — ami még kevésbbé megfelelő — egyenletesen finom.

3. A kavics — folyam- vagy bányakavics — szintén tiszta, szilárd anyagból való és minél kisebb hézagférős legyen, tehát inkább vegyes szemnagyságú, mint egyforma szemű. Természetes kavics helyett jóminőségű aprított — természetes vagy mesterséges — kő is használható.

4. A vasbetéteket körülvevő bétonban a kavicsnak még megengedhető legnagyobb szemnagyságát az a követelmény határozza meg, hogy a vasbetétek között még elférjen. Tehát ott, ahol szükséges, a kavicsból a béton készítése előtt az ennél nagyobb szemeket ki kell szedni.

8. §. 1. A vasbetétek anyagának rendszerint *folyasztott vasnak* kell lennie.

2. A vasanyag akkor megfelelő minőségű, ha

a) az építéshez szállított különböző vastagságú rudaknak végéről vett darabokkal az állami építkezések vasanyagára érvényes szabályok szerint a helyszínén végzett *hajlító próbák* megfelelő eredményt adnak, és

b) a szakító szilárdság folyasztott vasra legalább 3600 *kg*, hegesztett vasra legalább 3300 *kg/cm²*-enkint, amit a vállalkozó az építtetőnek kívánságára igazolni tartozik.

(Vége köv.)

VEGYESEK.

Kitüntetés. A király *Tolnay* Lajos mérnök, nyug. államvasúti elnök-igazgató, min. tanácsosnak a titkos tanácsosi címet adományozta.

Kinevezések. A m. kir. miniszterelnök *Hofhauser* Elek máv. mérnököt a fővárosi közmunkák tanácsához miniszteri mérnökké; — a m. kir. földmívelésügyi miniszter *Földváry* Miksa m. kir. segéderdőmérnököt II. oszt. kir. alerdőfelügyelővé; *Benedek* Albert m. kir. főerdőmérnököt m. kir. erdőtanácsossá, *Koralevszky* Géza, *Krausz* Ernő, *Bilovészky* Béla és *Hyna* Ottó m. kir. erdőmérnököket m. kir. főerdőmérnökökké, *Schurina* Vilmos, *Jancsó* István, *Vigh* József, *Ruténvi* Károly, *Pásztohy* Ernő és *Polakovics* György m. kir. segéderdőmérnököket m. kir. erdőmérnökökké; *Saenger* Nándor m. kir. erdőmérnököt m. kir. főerdőmérnökké, *Pauer* Jenő, *Jeszenszky* Kálmán és *Kőfalusi* Viktor m. kir. segéderdőmérnököket m. kir. erdőmérnökökké; *Rosmanith* Albert kir. főerdőmérnököt kir. erdőtanácsossá, *Petényi* Keresztély kir. erdőmérnököt kir. főerdőmérnökké, *Munteanu* Amadeus, *Vassányi* Mihály és *Sztripszky* Ágost kir. segéderdőmérnököket kir. erdőmérnökökké; *Szorkovszky* Libor, *Gaál* Imre, *Toperczer* Oszkár, *Vojtás* Árpád, *Kelecsényi* Mihály, *Schwartz* Béla, *Kakódy* Dániel, *Kriska* Sámuel, *Petricsek* István, *Pap* Sándor, *Leitner* Endre, *Budisavljević* Tódor és *Fröhlich* György m. kir. erdőmérnökjelölteket m. kir. segéderdőmérnökökké; — a kereskedelemügyi miniszter posta- és távírdaműszaki tanácsosokká *Diemár* Ernő és *Dénes* Miksa posta- és távírdafőmérnököket, posta- és távírdafőmérnökökké *Julcher* Béla és *Szecsődy* István posta- és távírdamérnököket, posta- és távírdamérnökökké *Véghelyi* Dezső és *Halász* Jenő posta- és távírdasegédmérnököket nevezte ki.

Mai számunkban a Budapesti Kereskedők Menházát mutatjuk be a főhomlokzatban, és a pince- és földszinti alaprajzban; a jövőre marad az intézet ismertetése és a többi rajz. Tervezték *Hoepfner* Guidó és *Györgyi* Géza.

Technikusok a képviselőházban. A most lefolyt képviselőválasztások ismét nagyon kevés technikust juttattak a képviselőházba; ebben a tekintetben sehogy sem akarnak a viszonyok megváltozni, megjavulni;

A Református Kiállításról. Fent : A csépi ref. egyház terítője. (XVII. század). Lent : A poroszlói ref. egyház török úrasztalterítője (XVII. század). — Von der Ausstellung der Calviner. Oben : Decke einer calvinischen Gemeinde. Unten : Die türkische Decke einer calvinischen Gemeinde. — From the Calvinistic Exhibition. Above : Cover for church. Below : Turkish cover for the Lord's table.

MAGYAR IPARMUVESZET
1934.

A Református Kiállításról. Fent balra : A bőnyrétalapi ref. egyház kelyhe (XIII—XIV. század). Fent jobbra : A vajai ref. egyház sodronyzománcos kelyhe (XV. század). Lent balra: Az esztári ref. egyház renaissance serlege (XVI. század). Lent jobbra : A tassi ref. egyház renaissance úrasztali serlege (XVI. század). — Von der Ausstellung der Calviner. Oben links: Der Kelch einer calvinischen Gemeinde. Oben rechts: Emaillierter Kelch einer calvinischen Gemeinde. Unten links : Renaissance-Kelch. Unten rechts: Renaissance-Kelch vom Tisch des Herrn der Gemeinde Tass. — From the Calvinistic Exhibition. Right above : Ecclesiastical cup. Right above : Emailled cup. Left below : Renaissance ecclesiastical cup. Right below : Renaissance ecclesiastical cup for the Lord's table.

Poroszlói ref.
egyházközsége

Egyházi Élet
1918. 1–2, 9, 10
sz.

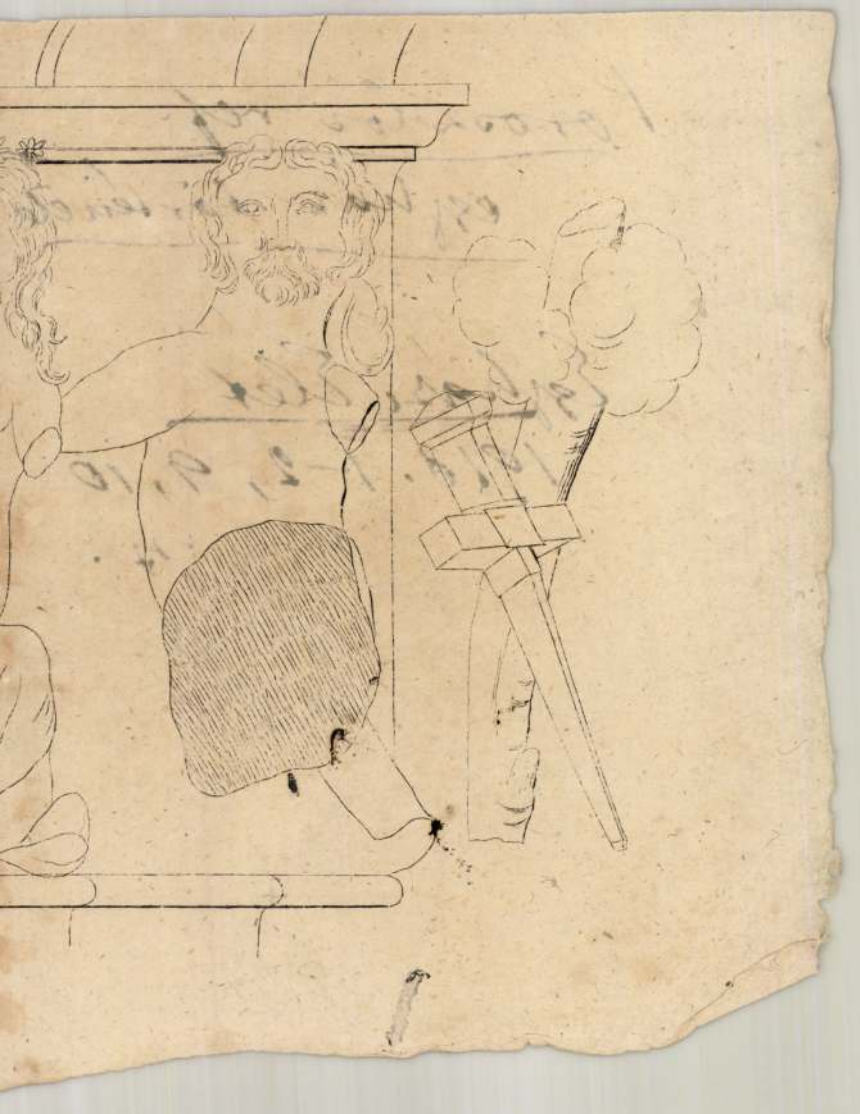

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
1971 DEC 7-

Porkoláb Sándor
festőművész

ném önzetlenségét és fáradozását megköszönni.

VIDA ELEMÉR,
Mindszent, Szabadság tér

Porkoláb Sándor kiállítása

A festő nem ismeretlen a makóiak előtt. A Maros menti művésztelep tagjaként több képével szerepelt a munkakiállításon. Budapesti önálló kiállítása után most Makón mutatkozott be Porkoláb Sándor, a gépészmérnök festőművész. A kiállítást megnyitó Bánszki Pál művészettörténész szerint korunk tele van ellentmondásokkal, és sokszor nem tudunk mit kezdeni azokkal. Ennek az ellentmondásos nemzedéknek tagja Porkoláb Sándor is. Technikai pályán kezdte, s mégis a művészetben találta meg igazi énjét. Gépészmérnöki diplomával öt éve fest már. Nem hivatásos, de elhivatott művész. Festészetében megtaláljuk a hagyományos elemeket, de művészete ugyanekkor európai kitekintésű is. Képei kivétel nélkül nonfiguratívak. Úgy érezzük, hogy a művész számára a dolgok lényege: a szerkezet, a konstrukció és a szín. Alkotásaiban az érzelmi és értelmi egyensúly kifejezésére törekszik. Szabályos sík formái: négyzetek, körök, pontok struktúrája modern világunk lényegét mondják el. A „Fatörzs" című képe különböző színű pontsorokból összetevődő foltok halmaza. Érezhető benne mégis a fa hajladozása, erezete, az őszi levelek csodálatos színpompája. A mikroszkópikus világ elevenedik meg poentilista képein. A pontok mozgására legjellemzőbb képe a „Madár". Elemi foltjaira bontva is a madár csapkodó szárnyait idézik a szemlélőben. A „Hagyma kompozíció" című kép makói ihletésű. Nem hagyományosan megfogalmazott hagymát látunk, hanem két pont között jeszülő színes íveket, mely a meleg színek teljesnek tűnő skálájával a hagyma képzetét idézi.

Porkoláb Sándor alkotásai szinte kívánják, hogy középületen, nagyméretű zárt térben, mozaikban vagy térplasztikában kerüljenek kivitelezésre.

WÉBEL DEZSŐ

végig biztosnak látszott számukra a két pont. A hazaiak azonban egyenlíteni tudtak.

SPORT

ÍRTURM

a Ferencváros is bedobhatja névjegyét abba a serlegbe, amelyből az UEFA-kupa nyolc csapatát sorsolják. A nagyszerű NSZK-beli csapat, a Braunschweig, elleni siker méltó befejezése lenne a remek futballévnek, igazi csattonó. Ehhez azonban arra is szükség volna, hogy legyen, aki biztossa a csapatot, s ne a Népstadion tátongó, üres lelátói várják a sáros mély talajon is a 90 perces vérbő futballcsatát, igazi párharcot — amiből könnyen lehet, hogy 120 perc lesz...

*

Még két forduló és véget érnek a vízilabda OB I 1971. évi küzdelmei. A bajnoki címre idén is az OSC a nagy esélyes, három pont az előnye az Újpesti Dózsával szemben. Az élcsoport állása: 1. OSC 26, 2. Ú. Dózsa 23, 3. FTC 21 pont.

*

A magyar jégkorong-válogatott Ausztriával vívta a most kezdődött évadban az első nemzetközi mérkőzést. A magyarok szombaton 3:1-re (0:0, 1:1, 2:0) győztek, a vasárnapi visszavágón pedig 6:1 (1:1, 2:0, 3:0), arányban bizonyultak jobbnak ellenfelüknél.

*

A magyar labdarúgó idény befejeztével a totóban a kö-

hat e műből, hanem az alkotó nemes invenciója is. Minden forma, minden jelzés átgondolva átélt. Bennük tiszta szívvel áll a közönség színe elé Kátay Mihály. Czinke Ferenc Ikon vörösben és kékben című, szintén nagyméretű tűzzománc képe a dekoratív és stilizációs elemek együttélésének hirdeti jelentését. A festői zománc művelői közül kétségtelenül Fabók Gyula: Variációk és Fejek c. munkái a legsikeresebbek. A festői zománc sikeres gyakorlói közül még Zöld Anikó, Lőrincz Vitus, Fábián Gyöngyvér, Petrilla István, Király Sándor, Pálfalvi János, Z. Gács György és Csasztka Ilona nevét kell leírnunk.

A zománc ötvösművészeti alkalmazását Bartha Éva és Miticzky Bertalan színvonalas munkái képviselték. Stefániai Edit Anya fiúval c. művében sajátos és kellemes élményt adó egyéni ízekkel találkoztunk. Kellemes meglepetéssel szolgáltak a szobrász Mészáros Mihály igen jó kvalitású tűzzománc képei. Jól érti és érzi a tűzben pikturálást, műveiből festői erő sugárzik. Hoffmann Edit, Jávor Piroska és Mayer Berta munkái azt jelzik, hogy a hagyományoktól mentes születő új zománcműfaj a festészet mellett a grafikával is szívesen vállal rokonságot. A zománc anyag is mint a többi nemes anyag, amiket az ember évezredek óta alakít a maga eszménye

[illegible] ünnepélyes hordo-

Porkoláb Sándor. Művészet 1971 okt. 3

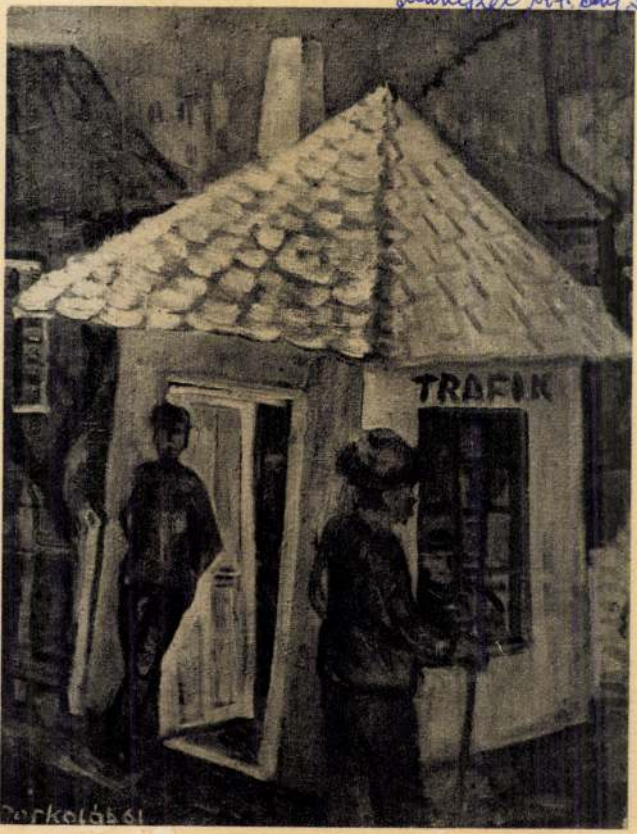

Porkoláb Sándor: Trafik
Débit de tabac – Табачная лавка

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1971 NOV 20

Porkoláb Sándor festőművész

□ KIÁLLÍTÁS. Porkoláb Sándor festőművész alkotásaiból kiállítás nyílik ma, szombaton 16 órai kezdettel a Makó-Újvárosi Tömegszervezeti Székházban. Megnyitó beszédet mond: Bánszki Pál művészettörténész.

> KÉTEERŐ GYERMEK

Porgesz József

Stilus Épitő Rt.
Fery Oszkár u. 32.
III. em. ha
Terverő fenti -

Épitő Ipar – Épitő
Művészet. 1925. 133. l.
(Magánépitési engedélyek)

717. 807. 717.

lves, de a darabból kilógó
rinál, egy-egy színfoltnál, pél-
l az altiszt mulatságos epi-
jánál, s aztán észbekapva,
tatja az izgalmas pedagógiát.
t Illés szeretné *átnevelni* hő-
aki sikeres ember volt, de
l el is kerülte az emberis-
et buktatókkal teli iskoláját.
t viszont végre „beiskolázz-
", hiszen egy felrázó galiba
ad a nyakába: a legjobb ba-
át veszíti el, s fogalma sincs,
kell tennie. „Most majd
tanulja, amit elmulasztott"
gondolja kajánkodva a néző.
hogy Illés Endre nem ilyen
orú: felmenti hősét a késői
lapadból. A névtelen levélért,
barátja karrierjét vágta el,
ő a felelős, még csak a fe-
és bocsánatos bűnében sem
es. A bajt az após okozta,
ek bolondériái közé tartozik
zarománia és a dogmatizmus
dőtöltésből foglalkozik „leve-
ssel". A szerencsétlen főhőst
ismét felmentik az élet cí-
tantárgyból. Legfeljebb ő
a róhat magára egy roman-
san naiv büntetést: feleségé-
irat maga ellen névtelen le-
t...

lés Endre tehát megkegyel-
hősének és ezzel elmarad az
felvonásban ígért nagy ko-
ia. A kíméletlenség hiányzik

sen őrzi a törté
finom humorát.
intermezzóit ő se
sen elhelyezni a
Huszti Péter rok
se alig ironizál.
tisztességes és ol
Csak alakja mög
néha a kajánkod
figura sokrétűsé
adós marad. *Men*
család levelező ta
tanulmány: a tu
az egykori hatalmasság. Az öreg-
kori fecsegés és a későn kivirág-
zó rosszindulat együtt színezi fi-
guráját. *Balázsovits Lajos* ke-
mény és egyszerű játékkal jele-
níti meg a kisemmizett barát,
Imre körvonalait. Alakításában
érett és az egész színpadon ural-
kodó eszközök tűnnek fel — fi-
gyelemre méltó, hogy kis szere-
pében milyen nagyot lépett elő-
re pályáján *Bálint András* ren-
detlenkedő szabadgondolkodója
helyenként igazi vígjátékfigura,
egészében azonban merevebb,
mint ahogy az életből ismerjük
ezt a típust A kutatóintézet dol-
gozói közül *Szemere Verát*, *Ilos-
vay Katalint* és *Káldi Nórát* em-
lítenénk meg. *Fehér Miklós* dísz-
leteiben olykor eltévednek a sze-
replők, pedig kopárságával jól
illeszkedik egy gondolati-politi-
kai vígjáték elvontabb tartalmá-
hoz.

renegátnak tartotta Jem
valóság azonban egészen
A baloldali kritika *itthon*
magyar zenekultúra védel
Bartók és Kodály művés
zötti különbséget eltakarv
dül a magyar iskola
hirdette, szemben Schön
letve Sztravinszkij útjával
dön viszont a fasiszta bef
kerülő tömegkultúra, tö
idején a haladó zene
Bartók és Sztravinszkij „f
musával" szemben egyedü
berg irányzata által látta
va az írástudók felelősség
nitz már 1926-ban zseniáli
lantotta meg a három
közös célját. „Korunk tri
három reprezentatív zenei
méje elválaszthatatlanul
tozik, mert szorosan k
egymást. A maga légköré
ját törvényszerűségeinek

Porkoláb Sándor

1021

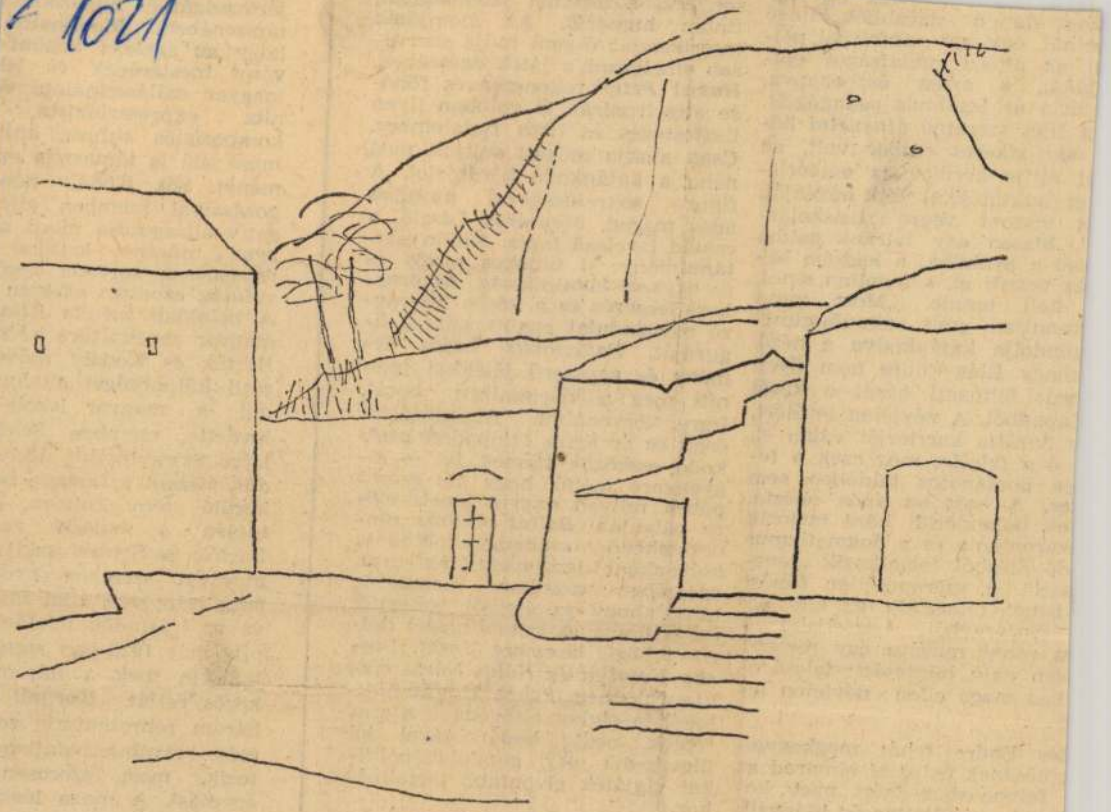

Porkoláb Sándor rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Porscht Frigyes

ÚJ ÉLET

1965 MÁJ. 1.

1021

A drótkerítés mögött

Porscht Frigyes grafikái

A Szakszervezetek Egressy Klubja nagyterme most érdekes művész bemutatkozásának színhelye: itt állította ki grafikai műveit *Porscht Frigyes*, akinek szinte minden alkotása mögött érzik a fasizmus áldozataival való együttérző azonosulás hevessége. Érzéseinek és szemléletének teljes és félreérthetetlen kifejezésére törekszik. Nem harsogva, de megalkuvás nélküli fájdalmas felháborodással fordul szembe a fasizmus gyűlöletes világával. *Jákob fiai* című alkotása, melyen a drótkerítés mögött felsorakozó deportáltak szenvedése állítja el szívverésünket, ugyanolyan éles tiltakozásra késztet a fasizmus jelenségei ellen, mint *Plakátok* című színes rajza, vagy az *„Egyedül"* melynek sorsát viselni kénytelen nőalakja, mintha a világ összes magára hagyott, párját, gyermekét és élete értelmét vesztett asszonyát személyesítené meg. S ennek is, mint ***Elmebeteg*** című, kiemelkedő művének, de valamennyi kiállított grafikájának a légköre borongóan bánatos; most, annyi évvel a fasizmus riasztó világának összeomlása után, sem mer örülni az élet újra megtalált szépségének. De ha egyelőre hiányoznak is még alkotásairól a reménység és életöröm színei és vonalai, kifejezési módjának gyengéd líraisága, halk ellágyulásával már biztatóan jelzik, hogy jó úton van s elérkezik pályafutásának arra a magaslatára, ahonnan az egész életet tudja áttekinteni fájdalmaival és örömeivel, a lét teljes gazdagságában.

L. L.

a Fedo

Új tavaszi férfifel
fazonok

Félöt. Még sötét van. A falhoz dőlve állunk tizen-húszan. Hallgatunk. Még a szóhoz is fáradtak vagyunk. A sebsültek, ott, végeláthatatlan sorban a lábunk körül szintén hallgatnak. Nagy részük elaludt. Braunnak van egy marhahúskonzervja, azt esszük kilencen, kézzel vájkálunk a hideg faggyúban és tömjük magunkba.

Öt óra. Lassan-lassan szürkülni kezd. Arra gondolok, hogy otthon ilyenkor már járnak a tejeskocsik, a viceházmesterek seprik az utcát és a kávéházakban reggel az emberek egykedvűen olvassák a német távirati iroda hadijelentéseit, meg azt, hogy mire mutatott rá legújabban a Wilhelmstrasse-zik. Hátha ideadná a takaróját?

— Tizedes úr, alázatosan..., egy bajtárs lent az udvaron nagyon kér egy takarót.., Nem nélkülözhetné?

Mosolyog. Miért mosolyog ez az ember? Megtudom.

Fellebbenti a takarót magáról. Fehér kötéstömeg a két combja tájékán. Mindkét lába hiányzik.

Megyek le vissza az udvarra. Levetem a felöltőm, majd azzal takarom be a szerencsétlent. Már majdnem egészen világos van.

Odalépek a fejéhez, hogy onnan borítsam rá a kabátot. (Reggel majd úgyis hoznak takarókat a másik kórházból, és akkor visszaveszem a ka-

0713903	0739834
0714821	0739860
0714864	0741430
0715567	0742032
0715795	0742850
0715947	0743058
0716000	0747510
0717889	0748202
0718529	0749296
0719502	0750476
0719548	0751230
0719843	0753318
0725205	900167
0725519	900214
0725683	900654
0725792	902406
0725853	902691
0726193	902718
0726608	902961
0726618	903757
0727206	903799
0728288	904087

CÍMLET: 5000 Ft

007684
008465
012470
015232
019288
022013
029722
030382
030846
030856
030889
030989
032492
032584
032840
033379

CÍMLET: 5

0500006
0500573
0501067
0501764
0502015
0502272
0502698
0502931
0531500
0531823
0532828
0533016
0533418
0533745
0533803
0534217

HŰSÉGJUTALOM!

517850 Külföldi apartmanhasználat
és egy
Renault Clio 1,4 személygépkocsi

KERESKEDELMI BANK Rt.
K&H BANK
AHOL A PÉNZ DOLGOZNI KEZD.

Tollrajzok a Héliában

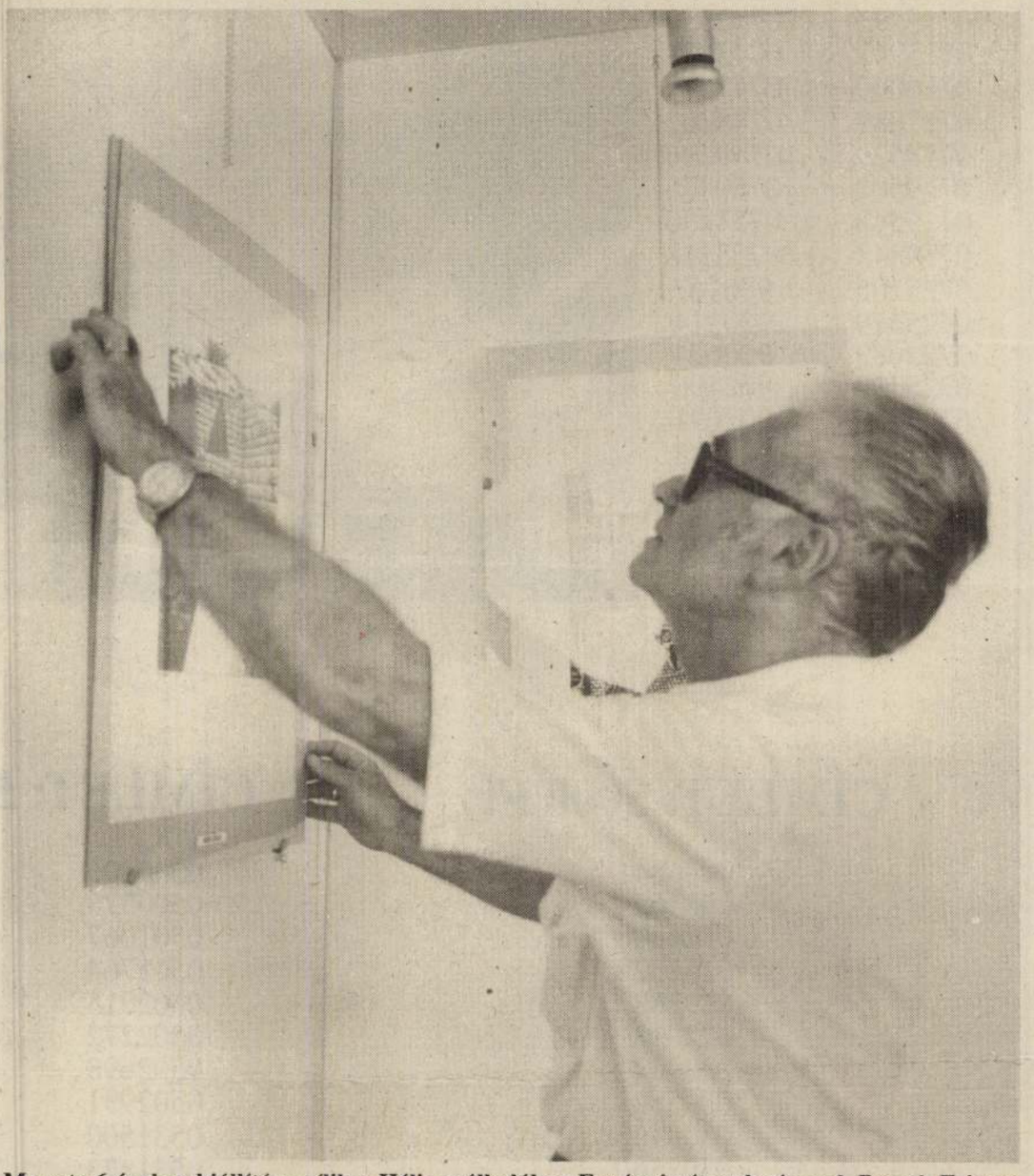

Ma este 6 órakor kiállítás nyílik a Hélia szállodában Európai városok címmel. Porsch Frigyes grafikusművész 27 tollrajza július 27-ig tekinthető meg. Képünkön a művész rendezi kiállítását

FOTÓ: FEJÉR ZSUZSA

A Merkurnál tovább tart
az engedményes autóvásár!

merkur

Polski Fiat 126/650 E
326.000,- Ft helyett **185.000,- – 195.000,-** Ft

Skoda Favorit 136 L
564.000,- Ft helyett **370.000,- – 390.000,-** Ft

atunk autói nulla km-esek, és szavatossággal kínáljuk,
melyeket kívánságra a helyszínen,
térítés ellenében levizsgáztatunk.

Várjuk Kedves Vásárlóinkat

Budapest XXI., Áfor u. 4. Telefon: 113-2419
Budapest XXI., Védgát u. 5–7. Telefon: 277-7154

VIVA

PORSCH Frigyes grafikus

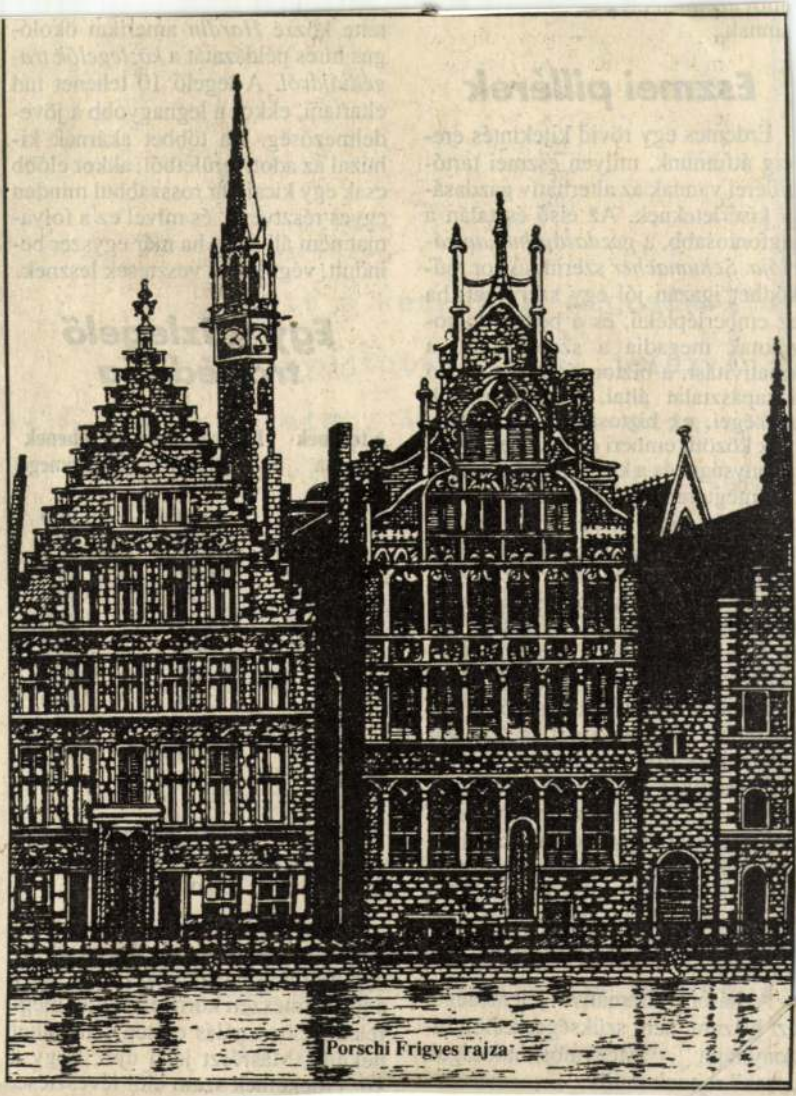

Porschi Frigyes rajza

PORSCHI Frigyes

Magyar Nemzet, 1991. aug. 13.

Ciccio és Franco új filmjében, egy kémtörténet-paródiában, két szállodaportást alakít, akiket díszes egyenruhájukban igazi tábornokokkal tévesztenek össze, és ebből születnek a film fordulatai . . .

Készül a maszk: Ingrassiából rövidesen portás-tábornok lesz

Fotó: Bürger Gertrud

dom, hogy az utóbbi években oit sok jó történt. Éppen ezért vagyok kíváncsi. Szeretném látni, mi bennünk a közös, mi az, ami más . . .

Két érdekes ember. Franchi szabad idejében klasszikus zenét tanul, Ingrassia verseket olvas, vagy régi szicíliai canzonékat énekel.

Szimpatikus emberek. Nyugodtak, de mindig sietősek; az élet tényei és eseményei után futnak és frissen, gyorsan reagálnak rájuk. Az élet néha bonyolult, ezért néha ők is egyszerre két filmet forgatnak. Az olasz mozikban pedig egyszerre és egyidőben legalább húsz filmjüket játsszák.

Mindig telt házak előtt.

Talán ma Franchi és Ingrassia tudja a legpontosabban Olaszországban, hogy mit jelent az igazi népszerűség . . .

1021

Új utakon egy sokarcú művész

Porscht Frigyest, a grafikái, tusrajzai, Thomas Mann-illusztrációi révén már ismert fiatal művészt a közelmúltban új oldaláról mutatta be a televízió: fotomontázsok készítése közben kereste fel otthonában a kamera.

A képernyőn, szükségképpen, néhány percbe sűrítve villant fel évek töprengése, hónapok műgonddal végzett alkotómunkája. Vajon hogyan jutott eszébe, hogy ezzel a nálunk szokatlan, új műfajjal kísérletezzék – erről faggatjuk most Porscht Frigyest.

– Nagy hatással volt rám John Heartfield munkássága. Arra gondoltam, hogy ennek a nagyon merész, nagyon agitatív műfajnak élnie, erősödnie kellene. Gyűlölöm a háborút és minden montázsom ezt a legalapvetőbb érzésemet fejezi ki.

Lapozgatok egy mappában. A gomba alakú atomfelhő elé töprengő férfit, ijedt szemű kisgyereket plántált a művész – szinte az egész emberiség aggodalmát fejezi ki tekintetük. Horogkeresztes náci tiszt a következő képen látható egyetlen élőlény – előtte modern üveg-beton épület; mögötte pusztulás, romok. „Ezt tettem és ezt tenném újra!" – lehetne a kép címe. „Ha engednénk..." – szinte felelni látszik rá a következő mű összeroncsolt arcú, ám égő tekintetű vietnami harcosa. – Feje fölött amerikai bombázó, a háttérből Johnson elnök néz ránk szenteskedő arckifejezéssel. Megannyi izgalmasan érdekfeszítő gondolat jut kifejezésre ezekben a humanista ihletésű munkákban, amelyek szavak nélkül győzik meg nézőiket.

– Áruljon el valamit műhelytitkaiból. Hogyan készíti montázsait?

– A műfaj módszere: reális, de eredetileg nem együvé tartozó részleteket a mondanivalónak megfelelően összeilleszteni. Az arányok valószerűtlensége, a látszólag egymástól távoleső alkotóelemek csoportosítása rengeteg, a maga elrettentő, esetleg groteszk voltában reális gondolat kifejezésére ad lehetőséget. Persze, ehhez az szükséges, hogy rendelkezésemre álljanak a gondolat kifejezésének ilyetén kellékei – a képek. Nos, bőséges archívum van; évek óta gyűjtöm és rendszerezem politikusok, közéleti nagyságok, háborús és békés események, tárgyak, állatok fotóit.

– Több mint harminc dossziémat a legnagyobb pontossággal, rendszeresen kiegészítem, bővítem, mert csak így tudok élénken reagálni a politikai aktualitásokra.

– Milyen eredményeket ért el eddig ebben a műfajban?

– Párizsban két kiállításon szerepeltek háború- és fasizmus-ellenes fotomontázsaim; Izraelben egy vándorkiállításomat mutatták be ugyanebben a témakörben. A Szovjetunióból is érdeklődnek munkásságom iránt: Dmitrij Gorbuncov, az Altajszkoje Malogyozs munkatársa kérte el közlésre néhány montázsomat. Idehaza képeslapok közöltek munkáimból; jelenleg a Kossuth-kiadó foglalkozik azzal a gondolattal, hogy Világesemények Dióhéjban című sorozatát esetleg montázsokkal illusztrálja.

– Tervei? Vágyai?

– Tervem egyszerű: minél kifejezőbb, meggyőzőbb művek alkotása. Vágyaim? Hazai kiállítás a belátható jövőben. S egy ennél sokkal távolibbnak tűnő: hogy olyan világban éljünk, amelyben háborúellenes, fasizmus-ellenes munkáim már csak kuriózumok lesznek s teljesen átterhetek a humoros mondanivalójú montázsokra, meg a riport-illusztrációkra.

Galla Kovács Ágnes

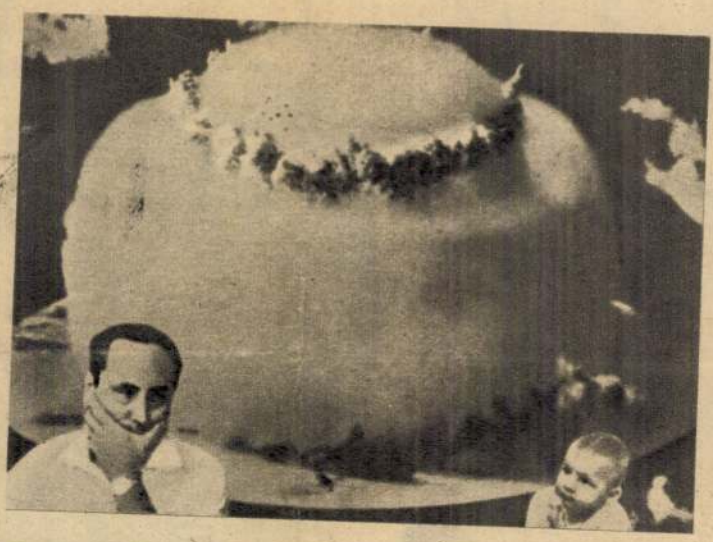

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borscht Frigyes

MAGYAR NEMZET

1971 JAN 30

Borscht Frigyes grafikáinak kiállítása február 2-án, kedden délután nyílik meg a Csepel Galériában.

1971

*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSEPEL

1021

Porscht Frigyes grafikája

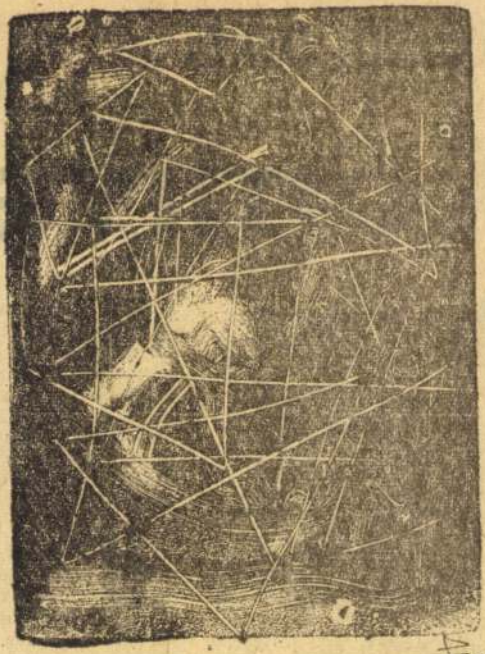

BOKOR LEVENTE

SARI

Kőmíves

Már hat napja raktuk. Mit tud rágni az emberen hat ilyen nap! — a köveket úgy fogtam meg, s raktam a helyükre, mintha simogatással, lapogatással kellene megóvni az összedűléstől. S tudtam, hogy úgysem óvom meg. — Jobb, ha hazamegyünk — mondta Izsák naponta harmincszor is. Olyan volt ez már nála, mint másnál a káromkodás. A fogát szívta és nyújtotta, keservesítette a szavakat: jobb, ha hazamegyünk, úgyis a fene eszi az egészet... — Máté még káromkodott is, abbaabbahagyta a kőrakást. — Kelemen, hogy is van ezzel

tást el kell űzni a vidékr
lélekkel kell megtámaszt
ni a falakat; rossz lél
dönti, jó lélek támogassa.
Hisz benne van a mi jó l
künk, napok óta már cs
hálni jár belénk. De hálá
ra is odaadnánk, csak
omolna a fal. Csak kő m
radjon kövön.

Hát csak hallgattu
s figyelmesen né
tük Boldizsárt,
meg minket: ho
ki mit forgat a fejében?
harapott a szalonnából: e
asszony vétke — mondta
rossz asszonyé... Hát e
jó asszonynak kell kiigaz
tani. — No hiszen — go
doltam, s velem a többi

Porschet Frigyes grafikus

1

Kiállítása nyílt

Visegrádon a Művelődési Ház

Kiállítóhelyiségében

Magyar Nemzet 1971 június 8

4. old.

Porscht Frigyes

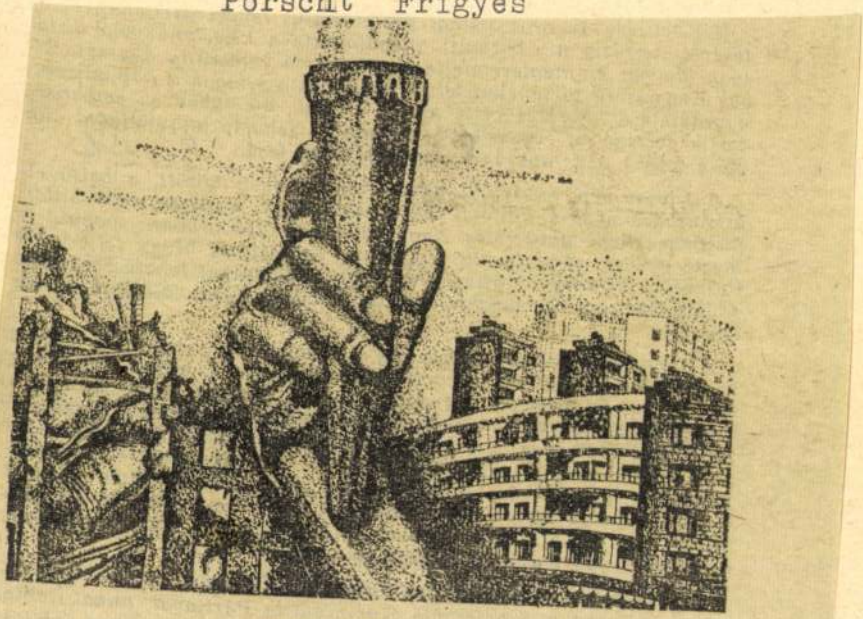

Porscht Frigyes rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Porscht Frigyes

1021

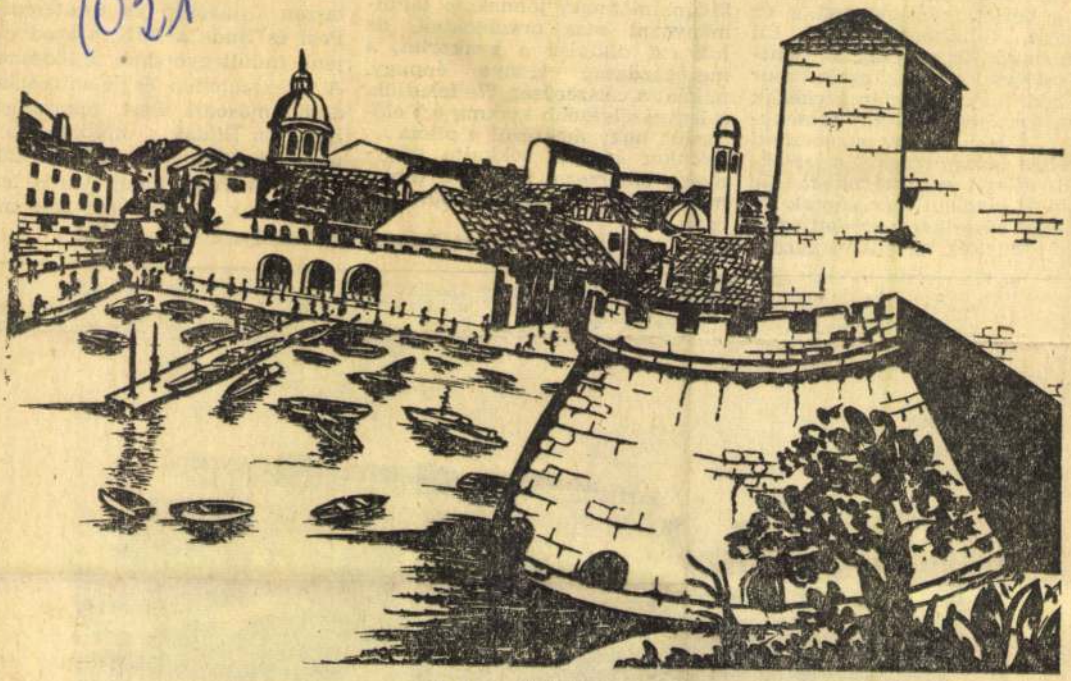

Dubrovniki kikötő

Porscht Frigyes rajza

igények rendkívül nagyok. Ma is csak 43 százalékát tudják teljesíteni a bérleti kérelmeknek, s ez az adat voltaképpen nem túl megbízható, hiszen csak a jelentkezőket veszi számba; azokat már nem, akik ugyan szintén kérnének gépet, ám eleve tudják: reménytelen. *Jó lenne tehát megosztani az ebbéli beruházásokat a tsz-ekkel és állami gazdaságokkal.* (Ez utóbbiak azonban már kaptak lehetőséget vásárlásra: eredetileg 12 gépet rendeltek az állami gazda-

oktatni a mezőj
Kétségkívül rac
kívánalmaknak,
mányozni más
hát ezt diktálj
mezőgazdaság
miként a célszer
a legveszélyeseb
fordul, hogy me
Ilyenkor bizony
nyebb elhelyezn
mást, mint a t
értőt.

Ke

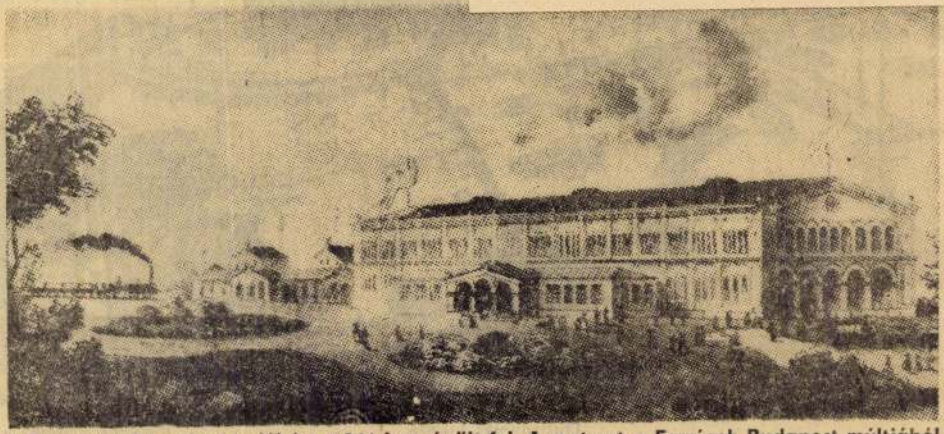

A Nyugati pályaudvar indóháza 1846-ban épült fel. A metszet a Források Budapest múltjából című kiadvány első kötetéből való

Berzsenyi Dániel Főiskola

RAJZ TANSZÉK

Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4.
Pf.: 170 • H-9701 • Telefon: (94) 13-892
Telefax: (94) 12-248 • Telex: 37-241 TANFSZ H

SZERETETTEL MEGHIVJA
AZ ÉLETBENTARTÓ MŰVÉSZET
KONFERENCIÁJÁRA
Helye: FŐISKOLA DÍSZTERME

1995. március 24.

10,15	A konferencia megnyítása.
10,30	A keresztyén identítás az alkotásban, mint segitő erő **Bagdy Emőke**, pszichológus
12,00	Ebédszünet
14.00	Zsidóság és képzőművészet **Porscht Frigyes**, grafikus
14,45	Katolicizmus és képzőművészet **Bánhegyi Miksa**, bencés tanár
15,30	Szünet
16,00	Lutherizmus és képzőművészet **Foltin Brúnó**, művészettörténész
16,45	Kálvinizmus és képzőművészet **Lőrincz Zoltán**, művészettörténész

1995. március 25.

10.30	A nap arca **Molnár V. József**, művészettörténész
11,30	Van Gogh festészete levelezései alapján **Szabó Júlia** művészettörténész
12,30	Ebédszünet
14,00	Csontváry hányattatásai **Romváry Ferenc**, művészettörténész
15,00	Építészet és térművészetek a második ezredfordulón. **Heckenast János** építész
16,00	A konferencia bezárása.

Szombathely, 1995. február 21.

Dr. Lőrincz Zoltán
főiskolai docens

PORSCHT Frigyes

válaszában Schweitzer József.

Kiállításon voltunk

Sokan jöttek el az Art-X-Galériába, az *„Izrael"* című kiállítás megnyitójára, ahol *Porscht Frigyes* grafikusművész mutatta be legújabb alkotásait. Nagy részük a Szentföldet elveníti meg mély átéléssel, de láthattunk egynéhányat korábbi műveiből is.

Dr. Pogány Ö. Gábor művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria nyugalmazott főigazgatója nyitotta meg a kiállítást. (Egy korábbi kiállítását is, amely a világ nagy városait mutatja be, ugyancsak ő nyitotta meg, kiem. L. E.)

Bevezető szavaival a kiváló grafikusművész életpályáját vázolta, majd szólt a nagy művészi átéléssel készült képeiről, amelyek többsége Izrael fővárosába, Jeruzsálembe kalauzol el. Meg kell állni minden egyes kép előtt – mondotta többek között a művészettörténész – és ha nagyítóval vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy a legapróbb részletek is nagy műgonddal, alapos kidolgozással készültek. A művész hiteles ábrázolásra törekedett, nem egyszerűen tükröt tartva a szemlélőnek, ezért sokkal többet nyújt, igazi művészi élményt.

A galéria vezetője felkérte a művészt, hogy szóljon néhány szót. Így a művész: többet nem tudok mondani, mint amit képeimmel elmondtam... Köszönöm, hogy eljöttek. Porscht Frigyes éveken át a budapesti Zsidó Múzeumban dolgozott. Szerény, sokoldalú ember, aki 1974 óta 12 kiállításon mutatta be műveit. **Lazarovits Ernő**

nem játékszere többé a sorsnak. Ell
áll, ha kell, nem engedi magát lera
rozni az emberi kultúra térképéről.

Ezután *Jan Jagielski*, a varsói Z
dó Történeti Intézet és Múzeum tu
mányos főmunkatársa nyitotta me
Varsói Gettó, 1941 című fotókiá
tást, amely ezúttal először láth
Magyarországon. A több mint féls
felvétel egy volt német katonától
Willi Georgtól – származik, derül
a megnyitó beszédből. Jean Jagie
felidézte a korabeli tragikus ese
nyeket, amelyeket hűen tükrö
fényképsorozat is. Egyebek közt
arról, hogy 1940-ben a varsói g
ban 350 ezer zsidó lakost tömö
tek, ami a népesség 30 százalék
lentette. A gettólakók száma
ben majdnem félmillióra növek
Visszatekintve a gettóban történ
elmondotta, hogy a „zsidó ne
ben" különböző rendezvények
sor került. Ez ékes bizonyíték
hogy az odakényszerítettek lelki
a német megszállók nem tudták
törni. A náciknak nem sikerül
posni az emberi büszkeséget, a
akarás vágyát, ami lényegében
sói felkelésben öltött testet.

Megemlítette még, hogy a fé
pek készítője ma is él. A felvét
azzal a céllal adta át, hogy miné
helyen mutassák be, milyen is
élet a varsói gettóban. –
benne, hogy a varsói Zsidó Tö
Intézet és Múzeum együttműkö
budapesti Zsidó Múzeummal
csak ilyen szörnyű eseményekr
emlékezésekben fog kiteljesed
nem más alkalmak révén is e

...iatal intellektuelek és a legtekin-
...sebb hazai rabbik egy része.
...recepciót a mai fül, a mai em-
...és politikai értékünk számára ki-
...túlzott hallelujával értékelték.
...esebb volt az olyan vélemény,
...y szerint; „ez nekünk járt...", jó-
...öbb az a megnyilvánulás, miszе-
...„nagylelkűek voltak velünk,
...élhetünk jogainkkal..."
...Milyen volt az említett nagy hal-
...a a rabbiknál? Az ortodox szer-
...t és az ortodox rabbik tartózko-
... voltak, éppúgy, mint az eman-
...ió esetében. A világi ismeretek
...lésétől és a világi karrier-lehe-
...ektől a vallást féltették. Körül-
... sokszor kifejezve, "mindegy,
...s, úgy is lojálisak leszünk". A
...ciónál hasonlóképpen tartózko-
... voltak. Látták azt, amit a neo-
...abbik is láttak, de amellyel
...ben részben pozitív, részben
...ező magatartást tanúsítottak.
... volt problematikus vallási
...ontból a recepcióban? Lehe-
...lgári házasságot kötni, később
...kezett egy kiegészítő törvény –
...onossági, amely a vallásváltoz-
... biztosította. Érdekes, hogy a
...vül radikális Eötvös Károly és
...yen katolikus Apponyi Albert
...ngúlag vallották, hogy ezek a
...yek minden további nélkül
...lhatóak.
...neológ rabbikar örömmel fo-
...mindazt, ami a recepciós tör-
...en a polgári jogok kiterjesztés-
...kodifikálását biztosította a zsi-
... számára. Ugyanakkor óvott
...ogy a zsidó vallás értékeit és
...ő virágzását feláldozzuk a „li-
...asszimiláció oltárán."

gyakran használják, ezalatt értik azt a 4-5 egyházat, vallásfelekezetet, amelyekbe a lakosság túlnyomó része tartozott az ateista rendszer által uralt Magyarországon. Így feltétlenül beleértik ezen egyházak közé a zsidó hitközségeket, korábbi nevükön az izraelita felekezetet. Itt valóban teljes egészében megvalósult a recepció, az egyenjogúsítás.

Az állam és egyház elválasztásának kimondásával az állami szervek mintegy levennék magukról a gondot és magukra hagynák az egyházakat, mint olyan szerveződéseket, amelyek önmagukban is képesek talpon maradni. Ez természetes egy olyan államban, mint például az Egyesült Államok, ahol az elválasztás teljes egészében megvalósult, hiszen valójában sohasem volt szervezeti összefüggés, de hát ott minden a magánvállalkozásra épült.

Magyarországon orientálhat bennünket az Alkotmánybíróság, amely feladatából fakadóan arra kényszerült, hogy valamilyen módon állást foglaljon elvi és gyakorlati kérdésekben.

Alapvető ebből a szempontból a 4/1993. sz. alkotmánybírósági határozat, amely ugyan a volt egyházi ingatlanok tulajdoni helyzetének rendezéséről szól, de jóval szélesebb kört ölel fel az igen részletes indoklás. Eszerint – emelte ki Feldmájer Péter – az államnak vallási szempontból semlegesnek kell lennie, így tehát nem kapcsolódhat össze intézményesen egyik egyházzal sem, nem azonosíthatja magát egyetlen egyház tanításával sem, nem avatkozhat bele az egyházak belső ügyeibe, és különösen nem foglalhat állást hitbéli

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Porscht Frigyes

CSEPEL

1971 MÁJ 21

oráig.

— **Gyárfás Endre** költő szerzői estjét május 14-én rendezték a Mátyás Király Művelődési Házban, Visegrádon. Az alkalom ünnepélyességét emelte, hogy ugyanitt, ebben az időben volt Porscht Frigyes grafikus Dalmácia című kiállításának megnyitója. A költővel és a grafikussal Abody Béla beszélgetett műveikről. Közreműködött még Dőry Virág, Kézdy György és Kecskés András, lantművész.

1021

— A Csepel SC sportolóival

Vas- és
Gyer-
Intéz-
esz óvo-
nfűtőket,
díjas is,
Ft-ig). —
lehet:

levő Moszkvics 407-es gépkocsi, XXI., Ovoda u. 20. Tel.: 147—797, 5 óra után.

Eladó 1000-es Wartburg, műszaki vizs-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1971 AUG 9

1021 Porscht Frigyes

Porscht Frigyes rajza

rot a magyar tanítás közben felhasználni ... Két pedagógus munkaközösséget is megalakított az előkészítő bizottság: az ő feladatuk lesz, hogy az új, speciális szempontok figyelembevételével dolgozzák ki két korosztálynak, a hat—tízéves gyerekeknek és a tizenhat—húsz esztendős fiataloknak a könnyebben elsajátítható, érthetőbb tananyagot. Előreláthatóan a szeptemberben kezdődő tanév elejére a kicsik tankönyvének első részét kiadják. Nem is könyv, inkább munkafüzetjellegű [illegible] ez az anyag: a gyerekek ján alakítjuk ki azt a fejlettebb, megfelelőbb formát, amely az ottani gyerekeknek szánt tankönyvek szempontjait veszi figyelembe. Terveink között szerepel az is, hogy néhány pedagógus ösztöndíjjal utazzék Amerikába és Kanadába, ahol a hazájától távol élő magyarok nyolcvan százaléka lakik, s behatóan tanulmányozza a kinti környezetet, amely meghatározza az amerikai, kanadai gyerekek élményvilágát is. Még távolabbi célunk egy olyan típusú tankönyv szerkesztése, amely minden or-

anyanyelvi konferencia
— a számos hazai részv
vül — hatvannégy, nyug
magyar járult hozzá, akil
mindnyájan kapcsolatbar
új hazájukban a magyar
irodalom oktatásával. Ce
volt, hogy közösen megb
nit lehetne tenni a befo
országokban a magyar nye
tűra megőrzéséért és f
séért. Ennek érdekében
a legmegfelelőbb utakat
dokat.

— *Eredményesnek bizonyult-e a konferencia?*

— Tanácskozásunk elsősorban tájékozódó jellegű volt. Csaknem

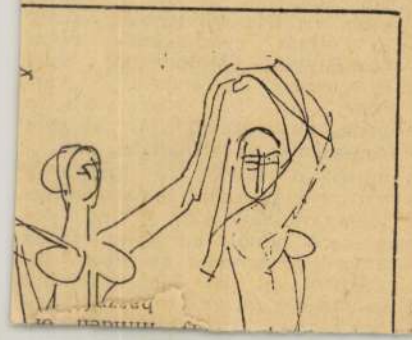

bizottság — melynek dr. Lőrincze Lajos az elnöke, s rajtam kívül dr. Kálmán Béla debreceni egyetemi tanár, Kárpáti József, a Magyarok Világszövetségének főtitkára, Maróti Gyula, a Népművelési Intézet osztályvezetője és dr. Szabolcsi Miklós, az MTA Irodalomtudományi Intézetének ügyvezető igazgatója a hazai tagjai — azt a feladatot kapta, hogy dolgozza ki azokat a szempontokat, elképzeléseket, amelyek alapján a Magyar Nyelv Barátai Köre rendszeresen és céltudatosan dolgozhat. A szervezeti formák kidolgozása megkezdődött.

— *Hogyan tájékoztatják az érdeklődőket a konferencia megállapodásairól és az aktuális es*

Porcsalt Frigyes

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1971 MÁJ 14

Visegrádon a Mátyás király Művelődési Házban a mai napon nyílik meg Porcsalt Frigyes grafikus Dalmácia című kiállítása. Ugyanott, a megnyitóval egy időben rendezik meg Gyárfás Endre szerzői estjét.

10021

#

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1968 JUN 15

ÉLET ÉS IRODALOM

Porscht Frigyes

1021

Porscht Frigyes: Szenvedés

— Ige
tulajdon
— Ja
Elhallga
tudja, h
valami
hezen.
pofozta
— A
— Né
— Egy tizenhat éves fiút?!

— Először csúnyán felelt, ahogy nem lenne szabad, valami olyasmit, hogy én csak mindig dumálok vagy micsoda. Szóval, hogy neki parancsolgatok, de én se jövök haza soha akkorra, amikorra mondom...

— S ez nem így van?

— Így, így, de egy kölyök nem mondhat ilyet az anyjának.

— Nem mondhat. Ez helyes.

— Na látod! Amikor megütöttem, odatolta az arcát, hogy ott is üssem meg. Megütöttem. Na mégegyszer! Akkor is! Mégegyszer! S én, képzeld, négyszer pofoztam meg. Utána majd leszakadt a szívem.

— El tudom képzelni.

— Ez persze tegnap volt. Csak azért nem hívtalak fel rögtön, mert ő átment a másik szobába, én meg itt bőgtem. Lefeküdtem és bőgtem. Meg tudod, mit mondott?

— Nem tudom.

— Azt mondta, hogy most majd hívjalak fel téged, és árulkodjak rá. Nem tudtalak felhívni. Zsenírozva éreztem magam.

A férfi csóválja a fejét, és halkan elneveti magát.

— Mit nevetsz? Tudom, hogy mindig is kinevettél.

— Nem kinevettelek most sem. Csak egyszerűen nevettem. Hamisítatlan anya vagy. Minden anya így tenne hasonló körülmények között.

— Még jó, hogy vígasztalsz... Persze, nem ezért hívtalak.

— No?

— Küldtem neked egy levelet...

— Egy micsodát?

— Egy levelet. Az este, amikor lefeküdt, elhatároztam magam.

— Elhatároztad?! Mire?

— Hát, hogy... majd megtudod, ha megkapod a levelet. Arra akarlak megkérni, hogy égesd el, légy szíves.

— Kérlek, elégetem.

— De azonnal!

— Úgy érted, hogy el se olvassam?

— Úgy értem.

— Ne hozz ki a sodromból! Vagy talán mégsem nekem írtad?

— De, neked!

— Hát akkor?

— Tudod, nem voltam egészen beszámítható. Felhajtottam vagy két konyakot, és elbőgtem magam. Megértheted... Olyankor én szörnyű dolgokat írok.

— Nem tudom, kiderülhet-e rólad még

LOBOGÓ
1964 JAN 15.

1021

Rajzba varázsolt regényhősök

Johannes Buddenbrook, a Buddenbrook-ház kemény, becsületes, nagyszerű emberi tulajdonságokkal megáldott főhősének portréja

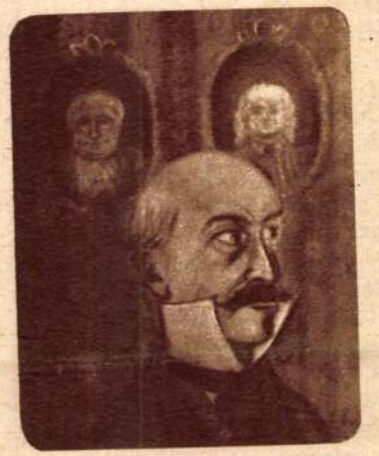

A Mario és a varázsló (1929) című novella a fasizmus vereségének páratlan erejű jóslata. Kegyetlen, erőszakos főhősének, Cipollának portréja

Két portré a József tetralógiából – Dudu és Schepsess-Bes

Portrék Thomas Mann regény-alakjairól

Igaz, hogy még egy esztendő hiányzik a német szellem egyik kimagasló képviselőjének, *Thomas Mannak* világszerte előkészítés alatt álló ünnepségsorozatához, de a nagy író szellemi hagyatéka évfordulók nélkül is hat és megtermékenyíti az alkotók fantáziáját.

A berlini Leipziger Strasse egyik palotájában a Német Tudományos Akadémia *Thomas Mann* emlékére berendezett archívuma gyűjti emlékeit, gondozza a szerte a világon megjelenő fordításokat. Nálunk *Mario és a varázsló* című novellájából *Láng István* zenéjére készülő balett előadását tervezi az Operaház. Egy budapesti fiatal grafikusművész, *Porsch Frigyes* pedig a regények alapján megrajzolta hőseinek portréit.

— Ifjú korom óta rajongok írásaiért és minden magyarul megjelent művét elolvastam. Szénnel már számtalan portrét, képmást rajzoltam élő emberekről, amikor eszembe jutott, hogy *Mann regényalakjai a világirodalom talán legélőbb figurái*. Thomas Mann egyéni varázsához, írásművészetéhez hozzátartozik, hogy alakjait szemléletesen és részletesen rajzolta meg. Az olvasó kevés fantáziával maga elé képzelheti valamennyit.

— Miután legfőbb szakmám a portré, szinte magától értetődő dolog, hogy az impressziót követte az expresszió. Az első elhatározást követték a vázlatok, majd a végleges figurális megoldás.

— Természetesen a Könyvklubban tervezett kiállításon nem lehet ott az az embererdő, amelyet *Thomas Mann* életében alkotott. A helyiségban összesen *negyvenöt portrénak* van helye. Ott lesz az Operaházban bemutatásra kerülő *Mario és a varázsló, Cipolla* portréja, a *Doktor Faustból Jonathan* és *Adrian, Leverkühn, Wendelin Kretzschmar* és maga az ördög portréja. Elkészült a *Varázshegy Castorpja, Naphtája, Settembrinije, Peeperkornja, Krokowskyja* és *Behrense*, nemkülönben a *Buddenbrook*-ház két főhősének, *Johannes* és *Elisabeth Buddenbrooknak* rajza.

Az ifjú grafikusművész rajzba varázsolta a nagyszerű német írót, *Thomas Mann* regényhőseit.

Szüts István

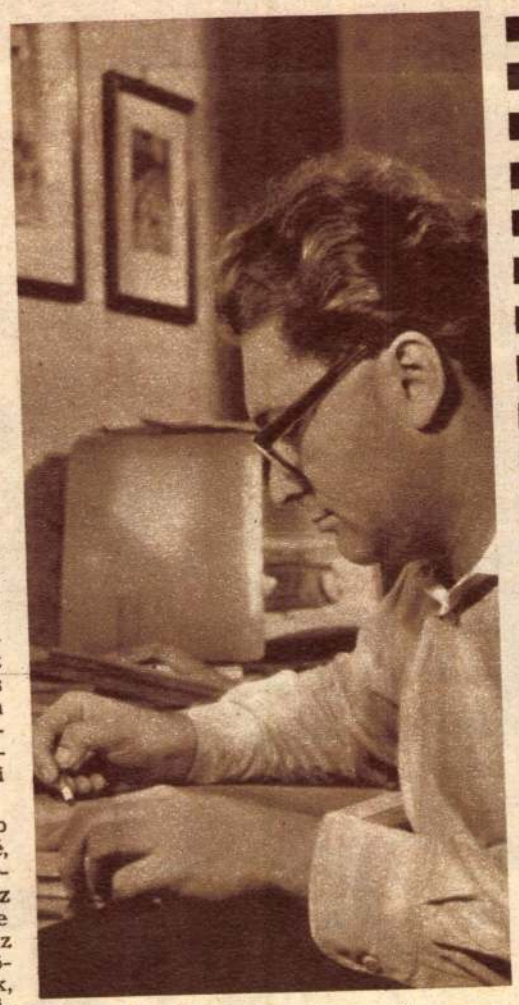

Porsch Frigyes grafikusművész

Hahó! Hó!...

– Hahó!... Hó!... Pálya!... Pálya!...

Száll a kiáltás a lejtőn, sízők siklanak a völgy felé. A napfényben szikrát vet a lécek nyomán porzó fehér hótakaró, s nagyokat bukfenceznek a puha dunnába a szánkázó gyerekek is... Az utcákon, a tereken hógolyókkal csatáznak, s hangos a jégpálya is: jégkorongozók küzdenek, műkorcsolyázók, sportkedvelők örülnek a télnek. A sima fehér tükörnek, a lágy, hófehér takarónak, a zúzmarás fáknak, a testmozgásnak, a felfrissülésnek!

Ezeket a pillanatokat örökítette meg a fotoriporter, miközben messzire szállt a:

– Hahó!... Itt a hó!

(P. R.)

A legelszántabbak gyalogtúrára indultak: irány a Börzsöny! Nappal a tudományra is gondoltak; elektronikus hőmérővel mérték testük és sátruk hőmérsékletét. Éjjel pedig itt hajtották álomra fejüket. – A sportember a hó hátán is megél!

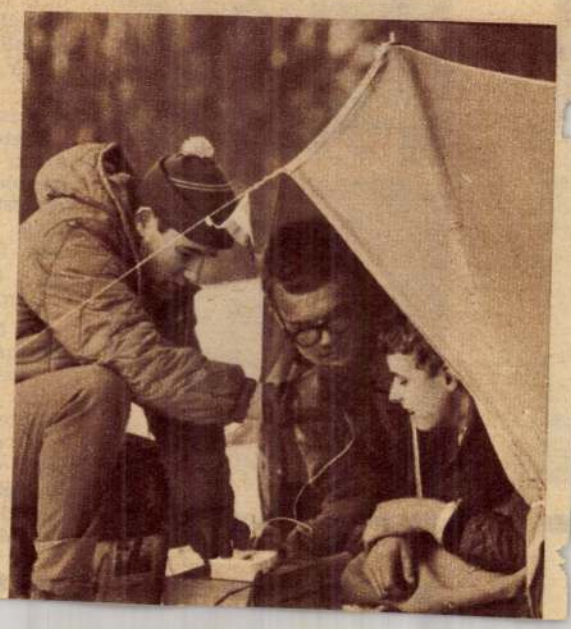

A tervező, legszebb darabjaival

lem nélkül munkába veszik, hogy — mint említettük —, női táskává alakítsák át. Ez azonban nem ötletszerűen, a vak véletlenre, vagy szeszélyre bízva történik. Változatos táskaformák születnek *Márton Izabella* tervező képzeletében, és a műveleti sorrendet is ő határozza meg. A táskát moaré selyemmel bélelik, a horgolás és a bélés között pedig kartonlemezzel biztosítják a kialakított forma szilárdságát. A fogó lehet hajlított PVC-csőre alkalmazott horgolás, vagy eloxált fém, megfelelő fonásbevonattal. Magát a táskatestet rendszerint művészi gyöngydíszítéssel látják el.

SZÉP KIVITELŰ, a nemzetközi vásáron is bemutatott horgolt, műrafia táskáikkal megérdemelten nyerték el az OKISZ plakettjét.

kat vásárolunk hazai vállalatoktól és szövetkezetektől. Önálló termelésünk az elmúlt évben kilenc millió, a központilag beszerzett és szakszerűen készletezett cikkek forgalma 43 millió forint értéket képvisel.

Idén a ktsz kereskedelmi tevékenységében mintegy húsz-huszonöt százalékos növekedésre lehet számítani, amit az első félév adatai is alátámasztanak, miután négy százalékos kezelési költség felszámítása mellett 24 millió forintot forgalmaztak. Ennek az imponáló összegnek a létrehozásában nem a nagyságrend, hanem a fontosság miatt

TÁRCSA 5800-ÉRT!

„Vállalatunk 5800 forintért vásárolt egy műanyagtárcsás csődaraboló kisgépet. Sajnos, a tárcsa elkopott. Megbíztuk a beszerzőt, hogy vásároljon néhány darab Tyrolit nevű tárcsát, mert megszerettük e kisgépet és sokkal gazdaságosabb vele a csődarabolás, mint a hidraulikus fűrészgépen. A gépet a Kisgépértékesítő Vállalat Bajcsy Zsilinszky úti üzlete árusítja és a XV. kerületi Vegyesipari Ktsz gyártja. Tárcsa sehol sem kapható, de olyan válasz igen, hogy tárcsát csak géppel együtt tudnak adni. Nem drága ez egy kicsit?"

Nagy Károly
gépésztechnikus

A szövetkezet össz-munkodása a fodrász ktsz-ek vára történik, s ez hoévek elfogadott és egyre lődő gyakorlata. A jó egy működés teremtett olyan hzetet, hogy ma már a női ápolás semmiféle eszk

Hazai alumíniumlemezből kivágógép segítségével állítják elő a hajcsavarókat.

1021

BONTAKOZÁS

Négy évvel ezelőtt jelentősnek ígérkező műalkotásról adtunk hírt olvasóinknak. Porscht Frigyes, kitűnő fiatal grafikus akkoriban kezdte el Thomas Mann regényalakjait ábrázoló közel félszáz kartonra tervezett arcképsorozatát. Nemrégiben a tv képernyőjén láttuk viszont Adrian Leverkühn, Cipolla, Gustav von Eschenbach és más, azóta grafikai megjelenésükben is közismertté vált társaik képmását, melyek a nagy német humanista író születésének 90. évfordulója alkalmából a Berlini Tudományos Akadémián kerülnek kiállításra.

Porscht Frigyes életútja is figyelemre méltó. Jaschik Álmos egykori tanítványa évek óta a Ferrochemia Ktsz — kocsikísérője.

— *Az állandó mozgás újabb és újabb lehetőséget nyújt mondanivalóm kiérleléséhez, s a biztos kenyér mentesít attól, hogy kereséseimben kötve legyek a képek keresletéhez* — mondja derűsen a művész.

— *Min dolgozik a Mann-sorozat óta?*

Tanulmányok sorával válaszol. Vihartépázta, göresbe merevedő, mármár kiszáradt s mégis élni akaró fák... A „Hat faakt" tömör lírája, akár egy mesterszonett.

Majd a lélek sérüléseitől eltorzult, döbbenetes arcokat látunk. Az értelem hordozására hivatott emberi arc — mint az értelmetlenség tükrözője.

— *Mi vonzza e drámai kettősség ábrázolásához?*

— *Részben az ellentétek művészi feszültsége. Részben e feszültség mögött rejlő memento.*

Egyik újabb művét mutatja. „Fekete nap..." Holbein Haláltánc balladájának apokaliptikus hangulata ragadja torkon a szemlélőt. A kép középpontjában — a keresztre feszített gépember. S a tragikus torlódásban a visszájára fordult emberi vívmányok víziója a teremtő erő pusztítássá fajzásának fantomja.

— *Kritikusaim közül sokan kifogásolják „pesszimizmusomat"* — jegyzi meg Porscht. — *Pedig a lehetőségekkel szembenézni szerintem a művész első és legfőbb feladata.*

A meggyötört, nap felé fajduló fák, a téboly világkataklizmáig fokozódó borzalmai, a humanizmus egyre markánsabb jegyeit viselik alkotásaiban. Az emberiség sorsáért érzett felelősség sarkallja művészi megnyilvánulásának egyik oldalhajtását is. Porscht Frigyes újabban a visszásságok és ellentmondások egyik legkifejezőbb műfajával, a fotomontázszsal kísérletezik.

Asztala fölött Thomas Mann portréja. De az út már sajátja. S a szövetkezet gépkocsija napról napra elviszi minden művészi igazság kútforrásához — az élet valóságaihoz.

Grigássy Éva

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 JUN 7

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

Porscht Frigyes: Táj

Czinder Antal: Öltözködő

gadtan figyelmen kívül
nyugtalanság-vulkánt?
sunkban azt sem tekin
rülménynek, hogy szerz
kiválóan tud, ha ked
könnyen költ dallamos
megköthette volna jó
békéjét a tradícióval
Miért nem kötötte meg
volt tehetsége ahhoz, h
galmasabb utakon üze
tán érezte, hogy csak
szembeszegülve állhat h
dicsérem, amiért ma m
lik ismerni és dicsérni,
ványokat fogalmazott,
Kandinsky vagy Arp va
kantotta a nevét — én
szeretem, mert a fent n
költeményét is boldogar
— micsoda képtelen
nem-létező nyelven (m
létező (nem-magyar) kö
tező nyelven (magyarul
nem-létező (magyar) k
versben a Hortobágy
Fehér Ráró nevezetű, t
zetiségű paripával épp
atommagot etetni? *„Rin
fütyöltem a költészetre.*
el kell hinni neki, és r
ni a büntetést is:

Vakon és bénán
heverek most,
mint egy műsoron k

bizony elhiszem ezt, de
az idézett vers 1946-ba
mi fellendülés korában
féle falak

Porscht Frigyes

Derkovits Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 183-296, 188-307

1065 APR 18

MAGYAR NEMZET

Kisstadion: V: Stó... angol tánczenekar műsora (de. fel 11) (Rossz idő esetén 19-én).

1021

Kiállítások

MNM — TÖRTÉNETI MÚZEUM (VIII., Múzeum krt. 14—16.): Magyarország népeinek története a honfoglalás koráig. — Népi demokraciánk 20 esztendeje.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (V., Kossuth Lajos tér 12.): Derkovits Gyula emlékkiállítás.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Dózsa György út 41.): Rembrandt rézkarcai és grafikái. — A Tretyakov Képtár kamarakiállítása. — Húsz év legszebb szerzeményei.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM (IX., Üllői út 13—17.): Az üveg művészete. — XVI. és XVII. századi falkárpitok. — Eszterházy kincsek. — Az ötvösművészet stíluskorszakai.

ERNST MÚZEUM (VI., Nagymező u. 8.): Udvardy Erzsébet festőművész kiállítása. — Jugoszláv grafikai kiállítás.

FÉNYES ADOLF TEREM (VII., Rákóczi út 30.): Nagy Gyula festőművész kiállítása.

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA (V., Váci utca 25.): Molnár C. Pál festőművész kiállítása.

EGRESSY KLUB (VII., Dohány utca 22—24.): Porscht Frigyes grafikusművész kiállítása.

kijelölni az új utat és elindulni rajta a feladatok legkorszerűbb, leggazdaságosabb megoldásához. Az őserdő és a tudomány-technika fehér területének kutatása *egyformán nehéz*, de mindkettőben közös a nagy akaraterő, a szívós, kitartó munka, az ügyszeretet.

Az intézet új gárdája *új utat keresett és talált* a technika korszerű világában. Az automatizálási feladatok elvégzésében nemcsak a kohó- és gépipar, hanem más tárcák jelentkező igényeit is megoldja. A népgazdaság automatizálási igényeiből 30—35 százalék jut az intézetre. A VILATI jó kapcsolatot alakított ki a Magyar Tudományos Akadémia Kutató Intézeté-

SZAKONYI KÁROLY ELBESZÉLÉSE

NYÁR VÉGÉN A TÓNÁL

Éjfél körül Klára rosszul lett; József arra ébredt, hogy leverte a dikó mellé állított székről a vizespoharat, amit este mindig odakészített az asszony egy orvosságos fiolával együtt; a pohár élesen csörömpölt, s mintha szilánkjai sebezték volna meg, Klára feljajdult. Meglehetősen sötét volt a szobában, noha nem tették be a zsalut, s odakinn világított a hold, de álmából riasztva József alig látott, vaktában kapott arrafele, ahol Klárát sejtette. — Mi történt? — kérdezte álmosan s bosszúsan; felesége arcát érte tenyere, érezte, nedves a könyektől, Klára már régóta sírhatott. — Mi történt megint? — szólt József; haragudott, hogy az asszony nem válaszol, hanem ahelyett feltör belőle a zokogás, s egyidejűleg valami fuldoklási roham is. — De hát, az istenért, mondj már valamit!

— Segíts — nyöszörgött Klára —, segíts, jaj, megfulladok!...

József zseblámpáért nyúlt, megkereste fényénél a villanykapcsolót; itt, ebben a házikóban soha nem ismeri ki magát a sötétben. Klára könyöke segítségével feltápászkodott, arca eltorzult a sírástól és a fuldoklási rohamtól. A halántékához kapott s ettől az óvatlan mozdulattól megint hátrazuhant a párnára. — Jaj, Józsi, megbolondulok... jaj, itt... sötét... segíts!

Az utolsó szavak sikoltásként szakadtak ki belőle; József komolyan megijedt, bár ismerte már Klára mostanában ismétlődő rohamait, mégis mindannyiszor végső idegösszeomlástól, agyvérzéstől, vagy valami hirtelen végző szívrohamtól tartott; odaugrott, fel akarta ültetni a dikón.

— Gyógyszert — nyögte az asszony —, gyógyszert és vizet.

A *dorlotin* ott volt a fiolában, de a vizespohár összetörött, a padlón hevertek cserepei. — Hozok vizet — mondta József, de még nem mozdult, tartotta az asszonyt a karjaiban, s közben kifelé figyelt. — Kicsit légy csendben — aggodalmaskodott —, csendesebben, kérlek, meghallja a házibácsi és nem tudja, mi történt...

— Hozd már! — kiáltott erre Klára türelmetlenül. — Az isten áldjon meg!...

József kihátrált a szobából; Klára vergődött, hasra fordult, rágta a párnát.

Az udvarra kellett menni vízért. Amint József kitárta az ajtót, érezni lehetett az éjszaka hűvösségét; a tóról áramló édeskés vízszagot. Vékonyan, sebes ritmusban cirpeltek a tücskök. József mezítláb végigment a gyepen; csörömpölve hullott a kútba a veder, a csendes éjszakát megtörte a zaj. Csak ki ne jöjjön a házibácsi, gondolta József; nyikorgott a kútkerék; amikor beakasztotta a biztosítóláncot, egy pillanatig hallgatózott, de nem kellett tartani semmitől. Tudta, hogy sietnie kell a vízzel, mégis sokáig bajmolódott a kúttal, némi ellenszenvvel gondolt Klára rosszullétére, miért kezdi megint? Nem azért jöttek ide, hogy itt is kezdje.

— Vigyázz, hideg a víz — mondta után, amikor bevitte és az asszony szája elé tartotta a poharat. De Klára alig [illegible] a takaróra folyt a víz. Végre mégis lenyelte [illegible] a falnak vetette, szeme, arca piros [illegible] a dikó elég guggolt, még- [illegible] egy ideig [illegible] lábát a

— Ne kezdjük.

— Mit? — Klára nem válaszolt. József érezte, hogy a hangja kellemetlen lesz, de újra kérdezte: — Mit ne kezdjünk?

— Jaj, hallgass, hallgass!... Hát nem tudsz egy kicsit hallgatni?

József várt, fázott; az idegességtől meg az álmosságtól nagyot ásított, beleroppant az állkapcsa. Felállt, papucsba bújt, után álldogált a szoba közepén. Feküdni akart, s aludni, de beszélni is akart, szerette volnta tudni, mi ütött Klárába megint. Nem emlékezett semmire, amit az asszony a szemére vethetne. Mostanában nem történt semmi. Idejöttek, három napja vannak itt, ha jó idő van, fürdenek; sétálnak, esznek, sört isznak a büfében. A házibácsival beszélnek néha, senki mással. Ketten vannak, azért jöttek, hogy ketten legyenek. Mi ütött Klárába? Vagy talán a régit kezdi? Az otthonit? De hiszen mondta neki, hogy vége.

Klára hunyt szemmel ült, arca kissé kisimult, ujjai erőtlenül nyílottak szét a takarón. Odalépett hozzá, megfogta a takaró szélét.

— Takarózz be — szólt halkan. — Megfázol.

Klára engedelmeskedett, fáradtan, hanyatt dőlt, mozdulatlan maradt, most nem húnyta le a szemét, a mennyezetet bámulta.

— Érzed, hogy jobb? — kérdezte a férje.

— Érzem... — Ahogy kimondta, befutotta szemét a könny, hagyta, hadd csorduljon a halántékára, néma zokogás rázta a mellét.

József a földön térdelt, az üvegcserepeket szedte egy újságpapírra. — Kiviszem — szólt, amikor felállt, de meglátta az asszony könnyeit, a takaró finom rázkódását. — Mi lelt? Hát most mi bajod? Mondd meg, az istenre kérlek, mondd meg végre!

Klára kitört, keservesen zokogott, a száját harapdálta, de nem tudott uralkodni magán. József ledobta a szemetet a sarokba, felindultan nézte az asszonyt; meg akarta simogatni a haját, de erre a mozdulatra Klára jobbra-balra kapkodta a fejét: — Ne bánts! Ne nyúlj hozzám, ne, ne!... — kiáltotta. A férfiban meghűlt a vér:

— Csendesen — mondta. — Csendesen, kérlek!

— Ne csitíts! — kiáltott Klára. — És ne gyere ide hozzám! Ne gyere!

Most már nem törődött a csendességgel József. — Mi bajod?! Mi az isten bajod van velem!?

— Írtál! — zokogta Klára. — Láttam. Írtál *neki!* Miért írtál neki? Azt mondtad, vége! Nem azt mondtad? Akkor minek írtál neki? És miért hoztál engem ide? Bolonddá tenni?! Micsoda cirkusz ez? Minek vagyunk mi itt? Minek?

— Klára! — kiáltotta József. — Bolondságot beszélsz!

Hirtelen megváltozott Klára hangja. Abbamaradt a zokogása, gúnyos lett; feltápászkodott az ágyon.

— Micsoda megaláztatás! Itt vagy velem, csinálod a látszatot, s írsz neki. Ott van a gondolatod. Ott jár az eszed. Majd most, holnap megírod a levélben, hogy hisztiztem. Tudom! Kibeszélni a hülye feleséget! Aki megnyugodott. Eloszlott a gyanú, a kétség, mert a férje csak vele akar lenni. Lehozza egy hétre a Balatonra, majd megnyugszik a kis hülye....Szép! Gyönyörű! Gyönyörű!...

— Klára! — mondta sápadtan József. — Megőrültél?

— Őrült vagyok? Azt gondolod? Nem, kiskomám, átlátok a szándékodon. Sima ügyet akarsz! Kell neked a feleség is, meg a szerető is!... Hát nem!

Felugrott, felkapta magára a fürdőköpenyt, ideges, kapkodó mozdulatokkal.

— Klára! — kiáltotta sápadtan és remegve József.

— Mért hazudtál?! — fordult hirtelen feléje az asszony.

— Én nem hazudtam, Klára.

— Nem? Hát most is hazudsz. Hazugság, hazugság minden! Minden! Hát csak maradj vele!

— Hová mégy?! Klára!

Utána ugrott, megfogta az ajtónál. Az asszony ki akart bújni. — Engedj! Engedj! — Ütötte, öklözte a mellét, az arcát. De a férfi nem engedte. — Engedj, nem érted? Miért akarsz itt tartani?

— Nem mehetsz sehová. Hallod?!

Az asszony ellenkezése enyhült. — Na, engedj hát..? — Kiszakította magát a férje szorításából, megállt a szoba közepén. Sápadtak voltak mindketten és remegtek.

— Hallgass meg — szólt József.

Klára nem válaszolt. A keze remegett. Nézte, hogyan remeg a keze.

— Már nincs semmi...: megmondtam. Nincs köztünk semmi. Tudod jól. Szakítottunk.

Klára hallgatott. A férfi cigarettát vett elő, rá akart

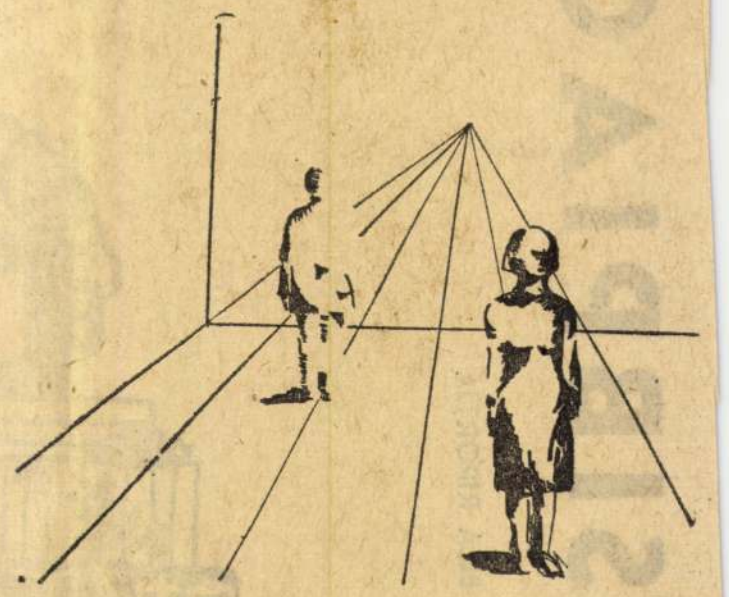

Kecskeméti Kálmán rajza

— Jaj, hagyd ezt, hagyd ezt, nagyon kérlek!

— Komolyan beszélek. — Odament hozzá, leült a dikó szélére. Szerette volna megfogni Klára kezét, de nem merte. Nem akarta újra kezdeni a lármát. — Figyelj rám. Azért jöttünk ide, ebbe a kis házba, a tó mellé, hogy elfeledjünk mindent. Azt mondtad, rendben van. Nem teszel szemrehányást. Nem ezt mondtad?

Klára nem nézett rá. Már nem sírt, nem is remegett a keze. Fáradt volt. — Azt hiszem, az a legborzasztóbb, hogy elvesztettem a hitemet. Ez a legnagyobb baj.

— Ezentúl hihetsz nekem.

— Nekem nem volt más, csak az, hogy téged szerettelek. Ebben hittem. Benned hittem Könnyű volt. De szétroncsolódott.

— Ne mondd ezt. Azt ígérted, újra kezdjük.

— Igen, de rettenetesen nehéz. Pedig szeretlek. De bízni nem tudok.

— Majd tudsz, ha látod, hogy minden rendben van. Ide fekhetek melléd?

Klára eloltotta a cigarettáját és némán félre húzódott. Eloltották a villanyt; az ablakon át látszott a hajnal kékes fénye. Nem beszéltek többet, s József csakhamar elaludt. Az asszony nézte, hogy milyen hamar megnyugodott; arra gondolt, hogy bízni kellene, de nem érzett magában erőt. Pedig nem tehet mást.

ISTVÁN MARIAN:

Nyárvárás közben

Nyár-várás közben telt el a nyár —
járvány, árvizek sújtottak böven.
Dolgozni, dolgozni, tovább, tovább! —
új nyár feszül már az őszi tőben.

Nem volt

Nem volt boltom, és nem volt műhelyem,
sem kicsi földem, és nem is kivántam,
A munka kopjám, címerem,
remélem, itt föd el a föld majd hazámban.

Ódombóvár — Újdombóvár

[illegible]ombóvár — Újdombóvár
[illegible]nekem nem otthonom már!

1966 SZEP - 8.
1021

ZSIBPIACON

ABODY BÉLA RIPORTJA

Porscht Frigyes rajza

Kínos ezzel a zsibpiaccal.

Van, mert mindig is volt és kell, hogy legyen. De azért olyan gyanús dolog. Még a neve alól is kisiklik. Míg a Teleki téren üzemelt, zsibongónak hívták. Az Ecseri úton lett csak Teleki. Most, hogy a városrendészet és a közszemérem a Nagykörösi útra száműzte, hívják Ecserinek. Új, formás pavilonokat kapott, de ettől is olyan felemás lett: mintha a pucér rosszlányt térdig érő vászonbugyogóba bújtatnák. Továbbélő kiskapitalizmus, életképes fából-vaskarika. Meghitt és viruló sírdomb, amelybe őszirózsa helyett karfiolt és hónapos retket ültetett a praktikus lelkületű utókor.

Aki idejár venni vagy eladni, otthon letagadja. Aki színét se látta, dicsekszik, hogy úgy ismeri, mint a tenyerét. Egy kicsit a külvilág gyakorlótere is; önzések, indulatok, önvédelmi reakciók laboratóriuma, a társadalmi együttélés szertartásaitól megfosztott „felek" porondja. Romantika üzleti felhanggal és üzlet romantikus díszletek között.

Nem áldom, nem átkozom. Szülőhazámhoz, Budapesthez tartozik, a táj része. Évenként látogatom, mint az Állatkertet, a galopp-pályát, a Vidám Parkot s a tejvendéglőt. Néha könyvet, hanglemezt veszek és kihízott ruhát adok el: ennyi közünk egymáshoz. Ha nem volna, kibírnám. Ha megszüntetnék, sajnálnám.

ELŐHANG

A nepper — zsibárus — nagy pszichológus. Tudja, hogy az eladó utálja a nyilvánosságot, a társadalmi megalázkodást, mert a közerkölcs szerint venni sikk, de eladni szégyen.

Ilyenformán az első roham már a piac előtt ér, a kapunál. Kalákába szerveződött atyafiak fogadnak: rossz alföldi kiskocsmából harcsabajszú nagybőgős, egy félszemű, porcelánnadrágban és tornacipőben, s egy jólelkű, de pillanatnyi elmezavarban szenvedő West Virginiai farmer.

Nem hiszik, hogy nem akarok árusítani. *(Fogod te még olcsón adni, ha kijössz, ismerjük az ilyet!)* Talán igazuk is van, mert sokan megtörnek és akad, akinek számít a beléptidíj is. Öregasszony selyemkendőjét kotorja elő. (A meghatódásban csak a viszontagságos időjárás és rossz irodalmi emlékek akadályoznak.) Lehet, hogy rút gyermekei utálták ki hazulról. S most kell a pénz. Vagy ő utálta ki rútul gyermekeit. S most kell a pénz. Mire az eladók a küzdőtérre érnének, jó fele a batyus seregnek elvérzik. S immár a terhektől megkönnyebbülten: irány az italbolt — a Székesfőváros legrosszabb folyóborával, már-már idegenforgalmi nevezetesség! — a családi tűzhely, vagy az imádott szerető. Azok a helyek, amelyek általában pénzbe kerülnek.

tiságokon feneklik meg az üzlet, árusnak-vevőnek egyképpen lelke van, csapdát ásnak, olykor már a téttől függetlenül.

— Adja azt a rongyot negyvenért, lábtörlőnek vinném. A kiárusításon a feléért jobbat kapok!

— Vegyen ott. Mondtam, hogy hatvan.

— Csókoljon kezet, hogy elviszem!

— Most már csak hetvenért.

Avagy:

— Lapos a sarka.

— Ragassza rá az Eiffel tornyot.

— Szét van ez már taposva.

— Éppen passzol magának.

— Tartsa meg! Hátha elviszi a herceg Eszterházy farsangra!

Az olasz üzletfelek kibékülnek, áldomást isznak. Itt mindig haraggal válnak el. Mindenki sértett.

VÁLASZTÉK

Mi kapható a zsibpiacon?

Minden! Háromdioptriás szemüveg és motorkerékpár, Hölderlin alkotásai igen alapos lábjegyzetekkel, hőmérő és birgericsizma, Krisztus Urunk az Olajfák hegyén háromszor másfél méter, nyakörv és üdén szürrealista részlet egy néhai lépegető exkavátor tetemében, kóbor és funkciótlan anyacsavar, sértődött injekciós fecskendő, mindaz, ami egy kintornából maradandó, az isteni Bardot több mint meztelenül, söröshordó és éjjeliedény, József Ferenc főherceg és Szittya Attila Bendeguz költeményei, Aureliano Pertile és Rácz Vali éneke, bús feszület és diadalmas bikacsök, minden, minden. Olyasmi, ami a magamfajta szemében az elérhetetlen jólétet példázza, szinte hibátlan személyautó és intarziás bútorok, s vígasztalásképpen olyasmi, amiért szegénylegénykedésem éveiben sem hajoltam volna le a földre: ócska gombok, ásítozó félpár cipők és hervadt fuszeklik.

— Veszi ezt valaki?

— Miért ne venné?

— A gombokat is?

— A gombokat is.

Persze főként öltözködni járnak ide az emberek, — a kiárusítás miatt csökkenő számban, lankadó hévvel —, tehát eladni is leginkább ruhaeműt szoktak. „Békebeli anyag."

Akadnak, akiket az egzotikum vonz errefelé. Rangos író, operaénekes, filmszínész és zeneszerző eltorzított nevét hallom közszájon forogni. Van, aki üzletel. Összevásárolja a holmit s mint külföldi csodát adja el, mert „ott ugye egyszer-kétszer veszik fel a cuccot, aztán mindjárt küldik is: mi az nekik?" S még egy nem tagadható előnye a terepnek, amire ez úton hívom fel oktató célzattal a tolvajok figyelmét: itt a kapun kívül valamivel könnyebb a „szajré" eladása, mint másutt.

PÁRBESZÉDEK

— Milyenek a vevők?

— Hát azt így nem lehet mondani általánosságban.

— Mégis.

— Mind ingyen akar mindent.

— Maga meg nem adja ingyen.

— Hülye lennék. Tetszik tudni, nagy a rezsi. Itt arra veszem a dolgokat, hogy némelyik évig-kétévig is ott rohad a többivel. A jó holmit a kapuban megveszik, pedig ez tilos. Fixre mondom, ami jó holmi jön-megy, a fele a megállónál kel el, pedig hatóságilag törvénytelen, nekem ugye iparengedélyem van, adót fizetek, jól kinéznék, ha nem fizetnék.

— Szereti a szakmáját?

— Szereti a franc. Nyáron ez a nagy meleg.

— Mért csinálja?

— Apám is csinálta. Valamit kell csinálni. Ehhez értek. Mert ide szakértés kell.

— Érdekes vevő?

— Nemigen. Egy volt úr, itt úgy hívják, a gróf. Kitelepítésben volt, a lánya hozzámént egy káderhez, most agancsokat vásárol az OTP-lakásába.

— Szép lesz.

— Az ő dolga. Magának is volna egy zakóm, a Pan is beleférne; tudja, a dagadt, a Stannak a testvére.

Működésnél.

— Ki veszi ezeket a képeket?

— Mindenféle népek.

— Úgy értem, foglalkozás szerint.

— Szentkép minlig elkel, ha igazíból festett.

— Mondom foglalkozás szerint.

— Nincs az ráírva senkire, már megengedjen, felőlem maga lehet anyagmozgató is, meg műszaki káder, itt csak eladáshoz kell igazolvány; az vesz, aki leteszi a dohányt. Annyit mondok, hogy a szentkép az nagyon kell a kalauzféléknek.

— Ők tudják. Ez a cigánylány?

— Értelmiségi kép, öreg manuszoknak.

— Tetszik önnek? Izléses?

— Maga párttag?

— Nem tartom fel.

— Még az van, hogy mennek az asztrakt képek is nagyon.

KULTÚRA

Nem érdektelen a kultúrcikkek áruforgalma. Tudniillik itt gyakorlatilag semmi néven nevezendő állami ellenőrzés nem érvényesül. Mein Kampf nincs, de majdnem minden más megvehető és eladható. Annyi — államrendünk iránt udvarias — megszorítással, hogy a rázós dolgok nem a bódék előtt, hanem a belső pultokon találhatók. Nem provokálnak, csak lé[illegible] ajtón kitántorítja. Az összes

No persze piszlicsáré sziget ez a maga rémhistóriáival, Színházi Magazinjaival, gróf Aichlenburg Lajosnéval, Ewers-szel és Karády Katalin slágerszövegeivel. A ponyvák társadalmi veszélyességében sem hiszek annyira, mint illenék: kiskorú gyermekeimnek, nemes könyvek között, lecke elvégzése után sátoros ünnepekkor egyet-egyet meg is engedek, utólagos ironikus kommentárral. (Festett csókból nem lesz gyerek.) Azt hiszem, nem kell minden jelenséget ítéletünkkel megtisztelnünk. A vélemányformálás a legnagyobb erkölcsi és szellemi koncentráció; úton-útfélen ne fecséreljük, tartogassuk lényeges dolgokra. A dolgok egy része amúgyis önmagát magyarázza, a létezés többnyire a szükségszerűség csíráit hordja magában. Félreértés ne essék. Nem kibicként szólok a dologhoz. Öt esztendei külteleki általános iskolai tanárkodásom arra int, hogy óvakodjam a közóhaj fetisizálásától. A nagykorú személyiséget nem féltem, de a közösség — többnyire — nem nagykorú. S bennünk magunkban — sejtjeink, zsigereink támadásában — sem minden. Ilyenképpen különösebb izgatottság, riadt morális kotkodákolás helyett inkább azon tűnődnék, miképpen lehetne a kereslet okait mélyebben megvizsgálni, *okos* pedagógiával, az állam *izléses jelenlétével* levezetni? Vagy talán éppen a fél-legalitás varázsára van szükség, közösségi létünk tiltott fűszerére? Lám, Rejtő Jenő hajdanában egy szászat is megért. Mióta „kanonizálták", hívei megcsappantak; idekint egyenesen a műfaj árulójának tekintik. Ha megtennénk az utolsó lépést és kötelező iskolai olvasmánnyá kiáltanánk ki, talán közöny övezné.

Még egy témához röviden. A zsibpiacon nemzeti kincsek kallódnak el. Könyvritkaságok, dedikációk, múzeumi értékű fél évszázados hanglemezek. Törnek, szakadnak, senyvednek, az árusok többnyire maguk sem tudják, mi van a birtokukban. (Személyes példa: innen szereztem meg egy Rózsa Lajos-lemezt s egy Pataky Kálmán-felvételt, amely a Magyar Rádiónak sincs meg.) Kellene már valami rendszeres és intézményes átvizsgálás.

A másik: Van itt minden ponyvákon felül egy emelkedettebb börze is. Németh László A minőség forradalma című műve 150 forint, Ortega 80—100, Huizinga 60—80 forint. Kamaszkorunk panorámája, amely rendeleti úton süllyedt ide; antikváriusnál ma is hasztalan keresném. S az ellenkező tünet: itt most kajánul kiugrik az ötvenes évek erőltetett protokollja is: háromszor utánnyomott, bár első kiadásban is bőven kapható muszregények és versek, versek, versek, kosárszámra; na, viszi, fiatalember? Három egy tizes! Az egyik verskötet — jeles költőnk műve — dedikált. Másik jeles költőnk nevére. Mi lehetett az eladás indítéka? Hiszen ő sem írt másféle verseket.

Miért szebb mindig a tükörképünk, mint felebarátunk látványa?

EPILÓGUS

Zsibpiac[illegible]
nyílván nem [illegible]
a Klára jegyiroda. Ilyet[illegible]
duzzadt lett a strastol. Jozsef A.
tudott [illegible] Attilat, Nemet Laszlot, Ortegat, Huizingat, Rejto Jenot, Ewers-szel es Karady Katalin slagerszovegeivel.

Porscht Frigyes

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSEPEL
Budapest

1970 FEB 27

1021

PORSCHT FRIGYES grafikája

— Hogyan? — kiáltottak — A kötelékkel egy kilo-

A REP

SZÜCS JÓZSEF:

Így jutottunk el a c

Szücs József, ismert repülési szakember, az Ezermester című folyóirat főszerkesztője, A repülés ábécéje és a Pilóta nélkül címen megjelent könyvek szerzője felkérésünkre írta az alább közölt cikket.

Napjainkban is sokat idézett a latin mondás, — ha fáradságos, vesződséges munkával érhetjük el a célt:... sic itur ad astra... (így jutni el a csillagokig.) De az emberiség történetében talán semmire és semmikor sem mondtuk ezt olyan joggal, — mint a repülésre, — manapság.

A sok-sok csodálatos találmány, társadalmi probléma, gazdasági teendő lázas kor-

évezred telt, míg 1680-ban, halála után megjelent könyvében az olasz fizikus, Alphonso *Borelli* tudományosan megfogalmazta: *az ember izomereje nem elegendő arra, hogy segítségével levegőbe emelkedhessék* a madarak módján! Megállapítása máig is igaznak bizonyult, — az ember nem izmai erejével, de értelmével tudja bejárni a levegő-tengert. Borelli megalapozott kijelentését a középkor legnagyobb polihisztora, a mindent legfelső fokon művelő Leonardo da Vinci (1452—1519) kísérleteivel már korábban alátámasztotta. Leonardo számos szárnyat, szárnymozgató szerkezeteket sőt helikopter eme-

Porscht Frigyes

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 FEB 27

CSEPEL
Budapest

1021

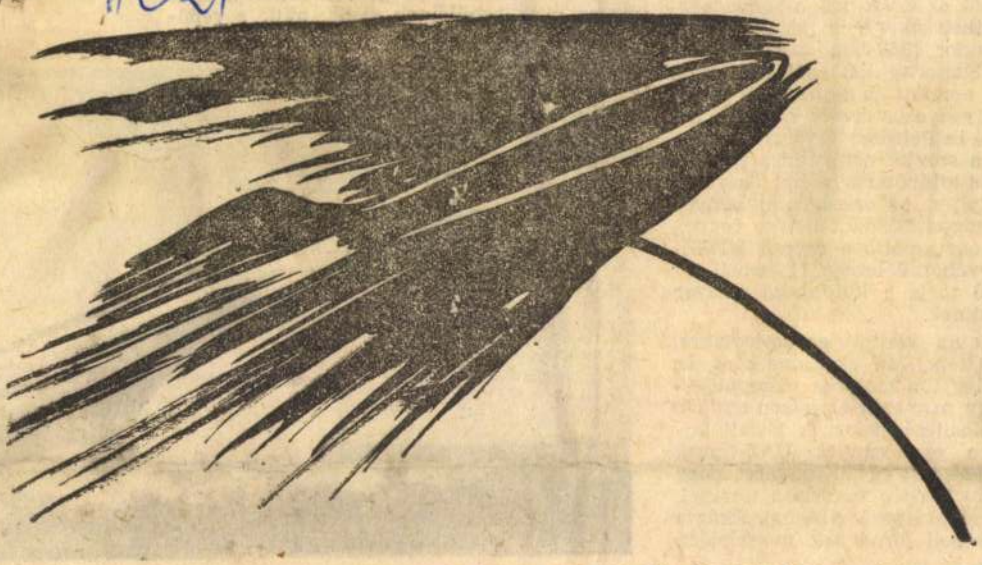

PORSCHT FRIGYES GRAFIKÁJA

k kívül meg

ülőtől leshetik el a „szakma" for-

szerelmesei közül többen a csepe-
ivatásos pilóták lettek, a Vízügy-
V-nél, az RNÁ-nál, a honvédség-
sportbeli sikerei is jelentősek, hi-
Sándor 1962-ben műrepülő vi-
tt, Szereday Pál és Kassai Béla
évi nemzeti és nemzetközi vitor-
rsenyen ezüstérmet szerzett. Dr.
lóné és Petróczy György — szín-
— a szovjet nemzetközi vitorlá-
ért el kitűnő eredményt. És a kép
m teljes. Az országos ejtőernyős
nokságon második helyen végzett
dménye méltó a csepeli MHSZ-
rnevéhez. Jelenleg 11 csepeli re-
vőző tagja a különböző magyar
reteknek.

kék az eddigi eredményeikre,
a Csepel Művek ajándékára, az
k legjobb motoros műrepülőgé-
egy már erős alapokon nyugvó
szélesítését célozzák távlati fej-
ben egy szovjet UAZ-típusú
zerzése és egy üvegszálas, nagy
vitorlázógép vásárlása szerepel.
az elkövetkező világbajnokságra
csepeli hírnévnek megfelelően

UGHY TIBOR

ÉJSZAKAI

Az író, aki
pülő volt, hár
húszas évek r

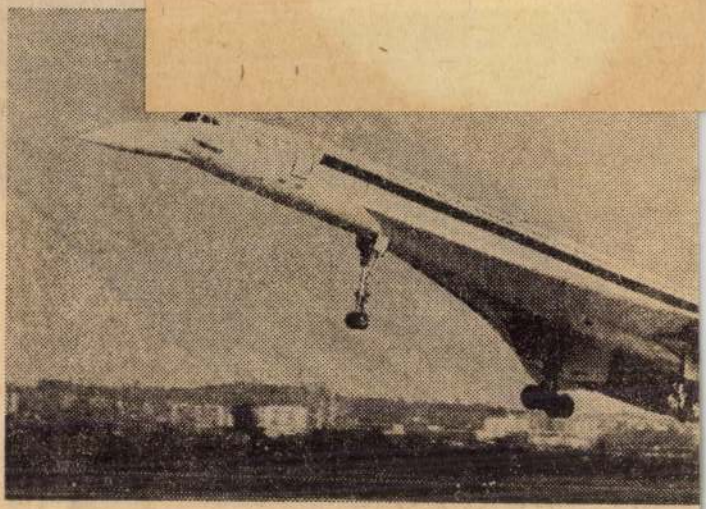

A hangnál is sebesebben száll a Concorde szuperszóniku

Pesther Tageblatt 1842

9 Sirenen, 8 Affen, alle in Lebensgröße von Zucker gebacken, im Gefolge der Sultanin getragen; im Gefolge des Sultans aber 30 Ellen hohe, in 7 Stockwerke getheilte Palmen, ebenfalls von Zucker.

Kleine Stadtpost.

Pesth. Wir haben es seit einiger Zeit geflissentlich vermieden, öffentliche Uebelstände und Nachlässigkeiten der Polizei zu rügen, und zwar aus dem Grunde, weil wir nur zu oft die unglückliche Erfahrung machen mußten, daß alle unsere Reclamationen und Aufforderungen ohne Erfolg blieben, und unsere Stimme gerade von Denjenigen überhört wurde, zu denen wir am lautesten sprechen wollten. Nun aber hat sich in letzterer Zeit, wenn auch nur bei einem unerheblichen Umstande, ein erfreuliches Symptom des Gegentheils erwiesen, und wir haben gesehen, daß die Polizeibehörde, aufmerksam gemacht, durch eine öffentliche Rüge, einen Misthaufen, der mehrere Monate zum allgemeinen Aergerniß in der besuchtesten Straße der Stadt (in der Waiznergasse) lag, hinwegschaffen ließ; und wir wollen, wie geringfügig auch dieser Fortschritt ist, dennoch nicht den Muth sinken lassen, und von demselben ermuntert, fortfahren, in geziemender Ehrfurcht die löbl. Polizeibehörde, sowohl, als das Publicum auf allgemeine Mißbräuche und öffentliche Unordnungen aufmerksam zu machen. Wir erlauben uns daher, unsere schon einmal ausgesprochene Bitte zu wiederholen, daß es nämlich polizeilich verboten werden sollte, am hellen Tage Viehherden durch die Brückgasse zu treiben; entweder sollen die Viehtreiber, so wie in andern großen Städten gehalten sein, ihre Pflegebefohlenen am frühen Morgen, oder am späten Abend, wo die Straßen unbesucht, durch die Stadt zu führen, oder sie mögen einen Umweg nach der Donauseite hin nehmen, und nicht in der Bruckgasse, wo Abends die ganze schöne Welt von Pesth versammelt ist, zu Unordnungen Veranlassung geben.

Aemtliche Anzeigen.

Concurse.

27184. Gegen den Großhändler Moritz Spitzer aus Pesth wird vom dasigen Magistrate der Concurs auf den 19. September l. J. angeordnet, und zum Litis-Curator Michael Széher, beeid. Advocat, ernannt. — Den 26. Juli 1842.

27185. Gegen den Büchsenmacher Georg Jung und seine Gattin Catharina wird vom Magistrate der Stadt Pesth der Concurs auf den 28. September l. J. angeordnet, und zum Litis-Curator Alexander Wrhovszky ernannt. — Den 26. Juli 1842.

27187. Gegen den Wiener Kaufmann Alois Grohovszky wird vom Pesther Magistrate, nachdem sein hier befindliches Vermögen zur Befriedigung seiner bisher sich gemeldeten Gläubiger unzureichend ist, der Concurs auf den 28 September l. J. angeordnet, und zum Litis-Curator Jakob Ohegyi, beeid. Advocat, ernannt. — Den 26. Juli 1842.

27189. Gemäß der Anzeige des Comorner Stadtmagistrates wird der gegen den Seifensiedermeister Anton Bondil unterm 6. September v. J. sub 31225 angeordnete Concurs, nachdem derselbe sich mit allen seinen Gläubigern freundschaftlich ausgeglichen, widerrufen — Den 26. Juli 1842.

27418. Gegen Joseph v. Almásy d. ält. wird vom Gerichte des Pesther Comitates der Concurs auf den 12. November l. J. angeordnet, und zum Litis-Curator Friedrich Szaybely, beeid. Advocat, zum Masse-Curator hingegen Samuel Wodjaner, Großhändler, ernannt. — Den 26. Juli 1842.

27442. Gegen die Lintz Blayer'sche Masse wird gemäß der Anzeige des Heveser Comitates vom Magistrate der erzbischöfl. Stadt Erlau der Concurs auf den 30. August l. J. angeordnet. — Den 26. Juli 1842.

27445. Gegen den Tuchmacher Michael Kellner wird vom Magistrate der Stadt Skalitz der Concurs auf den 26. August l J angeordnet, uud zum Litis-Curator Stephan Zlinsky, zum Masse-Curator hingegen Stephan Simovits, ernannt — Den 26. Juli 1842.

27444. Gegen Joseph Matzinger, aus Dárda, wird vom Baranyaer Comitate der Concurs auf den 20. September l J. angeordnet, und zum Masse-Curator Joseph Goócs, zum Litis-Curator hingegen Franz Radenits, Fiscal und Assessor ernannt. — Den 26. Juli 1842.

27445. Gemäß der Anzeige des Ofner Stadtmagistrates wird der gegen den Blaufärber Jonas Wassermann unterm 19. Juli l. J. sub 26250 angeordnete Concurs, nachdem sich derselbe mit allen seinen Gläubigern freundschaftlich ausgeglichen, widerrufen.

27686. Gegen Joseph Premer, aus Sz. Tamás, wird vom Graner Comitate der Concurs auf den 17. October l. J. angeordnet, und zum Litis-Curator Carl Nedeczky, Unterfiscal, zum Masse-Curator hingegen Franz Újváry, Richter von Sz. Tamás, ernannt. — Den 26. Juli 1842.

27687. Gegen die Masse des Carl Bikessy, weil. Rathes, und seiner Witwe, geb. Anna Klauß, wird vom Graner Comitate der Concurs auf den 17. October l. J. angeordnet, und zum Litis-Curator Carl Nedeczky, Unterfiscal, zum Masse-Curator hingegen Carl Reviczky, Obnrstuhlrichter, ernannt. — Den 26. Juli 1842.

26860. Gegen den fallirten Israeliten Hermann Grauer wird vom Pesther Comitate der Concurs auf den 19. September l. J. angeordnet, und zum Masse-Curator Johann Sándor, Notär in Zsambek, zum Litis-Curator hingegen Moritz Horvát, ernannt.

Den 19. Juli 1842.

Wechsel-Amortisirungs-Edict. (3)

5174. Von dem k. Wechselgerichte zu Pesth wird auf Ansuchen des Franz Musch hiemit bekannt gemacht, es sei ihm ein in Pesth 15. März l. J. an die Ordre eigene über 628 fl. C. M ausgestellter, l. J. Johann-Enthauptungs-Markt in Pesth zahlbarer, von Carl Lönicker acceptirter Wechsel verloren gegangen; in Folge dessen wird der Inhaber dieses Wechsels hiemit aufgefordert, sich binnen 45 Tagen vom 31. August l J. an gerechnet, bei diesem Wechselgerichte zu melden, da sonst dieser Wechsel für amortisirt erklärt werden würde. Gegeben aus der bei dem k. Wechselgerichte erster Instanz zu Pesth am 28. Juli 1842 abgehaltenen Rathssitzung.

Lizitation.

Von Seite des Creditoren-Ausschusses der Michael Muzsik'schen Masse wird bekannt gemacht, daß dessen Haus in der Josephstadt, Üllöer-Straße Nr. 16 sammt Gartengrund aus 2280 □Klafter bestehend, den 13 August l. J. im diesstädtischen Grundbuchamte in den gewöhnlichen Lizitationsstunden an den Meistbietenden veräußert werden wird.

N. F. Ebner,
Masse-Curator.

Lizitation

Am 16 und den folgenden Tagen des Monats August l. J. werden die zur Masse des weil. hochw. Bischofs, Statthaltereiraths und Graner Domherrn Johann v. Dertsik gehörende Effecten, als: Pretiosen, Silber, Pferde, Wägen, Weine, sammt übrigen Hausgeräthschaften zu Ofen, in der Festung, Herrengasse, gegenüber dem k. Statthaltereigebäude mittelst öffentlicher Versteigerung in den gewöhnlichen Vor- und Nachmittagsstunden den Meistbietenden gegen baare Bezahlung veräußert. — Ofen, den 4. August 1842.

Lizitations-Ankündigung.

In Ofen in der Wasserstadt, Hauptgasse, im v Borsody'schen Hause werden den 11. l. M. um 9 Uhr Vormittags zwei noch wenig benutzte Billards sammt Ballen, Spiegeln, Uhr, Tische, Stühle und andere Caffeehaus-Geräthschaften dem Meistbietenden gegen gleich baare Bezahlung auf gerichtliche Anordnung veräußert werden. — Ofen, den 8. August 1842.

Ankunft Abfahrt

der Dampfboote in Pesth.

Ankunft von **Wien** Abends
Abfahrt nach **Wien** Früh 7 Uhr } **Täglich.**
Ankunft von **Orsova** Vormittag jeden Montag und Freitag.
Abfahrt nach **Orsova** Früh 4 Uhr jeden Sonntag und Donnerstag.

Außerdem fährt das Waarenschiff **Árpád** jeden Mittwoch früh 6 Uhr nach Preßburg und Wien. Auf diesem Boote zahlt eine Person bis Wien am ersten Platz nur 6 fl. 30 kr., am Verdecke 4 fl., bis Preßburg am ersten Platz 4 fl. 40 kr., am Verdeck 3 fl. C. M.

Der Remorqueur **Erös** fährt jede zweite Woche nach Semlin und Drenkova.

Wohnungen in dem neuerbauten Eckhause in der Windgasse, gegenüber dem Neugebäude.

Eine schöne Eckwohnung mit 6 eichenparquetirten Gassenzimmern, Alcoven mit Marmorsäule, 3 Hofzimmern, Küche mit Sparherd, Speis ꝛc.; eine Wohnung mit 3 parquetirten Gassenzimmern mit Alcoven, 3 Hofzimmern, Vorhaus, Küche mit Sparherd, Speis ꝛc. im ersten und eben soviel im zweiten Stock, dann Stall und Wagenschoppen, wie auch mehrere Magazine auf Michaeli zu verlassen. Näheres beim Hausmeister daselbst.

Unterfertigter empfiehlt seine unter der Firma

Johann Kossuch

neu eingerichtete Glasfabriks-Niederlage,

im herzol. Coburg'schen Hause an der Donauzeile, der Kettenbrücke gegenüber, in Pesth, in welcher aus der neuerbauten Catharinenthaler Glasfabrik folgende Waaren, als:

schöne reine auf Maschin gestreckte Tafeln pr Schock 4 fl. — kr. W. W.
„ „ weiße Hohlwaaren pr. Schock . . . 2 „ 48 „ „

so wie auch geschliffenes Glas um festgesetzten, sehr billigen Fabrikspreis Stück oder Dutzendweise verkauft werden.

Johann Kossuch.

Kundmachung.

An der Schiffswerfte der k. k. pr. Dampfschifffahrts-Gesellschaft in Altofen wird ein stockhohes Magazin von 198 Schuh Länge und 60 Schuh Breite erbaut, und die Maurerarbeit im Concurrenzwege mittelst Ueberreichung schriftlicher, versiegelter, unter Adresse der Administration der k. k. priv. Dampfschifffahrts-Gesellschaft längstens bis Montag den 15. August d J. im Dampfschifffahrts-Bureau in Pesth abzugebender Offerte überlassen.

Die Contractsbedingnisse, so wie der zum Grunde liegende Bauplan können täglich im Dampfschifffahrts-Bureau zu Pesth eingesehen werden. — Pesth, den 1. August 1842.

Caffeehaus-Anzeige.

Nachdem die im Gasthofe zum König von Ungarn eingetretenen Verhältnisse mich bemüssigen, das von mir in diesem Hause vor wenigen Monaten übernommene Caffeehausgeschäft aufzugeben, so habe ich die Ehre hiemit die ganz ergebenste Anzeige zu machen, daß ich bereits das durch seine Lage sowohl, als seiner schönen Localitäten ausgezeichnete

Caffeehaus zum Reichsapfel in der Königsgasse

übernommen habe. Dem hochverehrlichen Publicum und allen meinen pl. t. Herren Gästen für das bisher mir so vielfältig geschenkte Zutrauen aufrichtig dankend, erlaube ich mir die Bitte, dasselbe mir auch bei meinem neuen Etablissement fortwährend zu schenken, und werde mir es unermüdet angelegen sein lassen, in aller Art das Beste und Möglichste zu leisten.

Marcus Schmeitz.

Anzeige.

Unterzeichneter hat die Ehre einem hohen Adel und verehrungswürdigen Publicum anzuzeigen, daß er in der Calligraphie, Arithmetik, amerikanischen Schnellschrift, orientalischen Schnellmalerei für ein billiges Honorar Lehrstunden ertheile: so zwar, daß Lehrlinge über zehn Jahren in beiden Erstern während des äußerst kurzen Zeitraumes von 25—30 in der amerikanischen Schnellschrift von 15—20, und in der orientalischen Schnellmalerei binnen 5 Lehrstunden eine große Fertigkeit erlangen. Und was die Schrift betrifft, kann selbe sogleich nach Beendigung dieses Lehrkurses, in allen Aemtern und Comptoirs angewendet werden.

Lernlustige belieben ihre Adresse in Pesth in der Buchhandlung der Herren Georg Kilian sen. und Weber, und in Ofen bei Herrn Bäckermeister „zum goldenen Hirschen" an der Brücke abzugeben.

Studirenden, Handlungsbeflissenen und Handwerkstreibenden ertheilt er in den Abendstunden Unterricht.

Ludwig Porges,
geprüfter Lehrer und Schreibmeister.

Beachtenswerthe Erläuterung.

Wir glauben dem pl. t. Publicum durch die Anzeige dienlich zu sein, daß in diesem ganzen Jahre blos die von uns garantirte Lotterie des Dominical-Gutes Geyerau zur Ziehung kommt, indem die in der Zwischenzeit

am 1. September d. J.

vor sich gehende Verlosung, der in der Serien-Ziehung vom 1. Junius gehobenen Nummern

des k. k. Staats-Anlehens vom Jahre 1839

durchaus nicht mit einer Realitäten-Lotterie zu verwechseln ist.

Samstag den 3. September

d. J. erfolgt daher die Ziehung des höchst werthvollen

Dominical-Gutes Geyerau,

wofür

fl. 200000 in Baarem

ohne Zugabe von Losen, und für

das Haus in Wöklabruck Nr. 114, l. Pl.

fl. 100000

zusammen also für beide

Haupttreffer

welche ein einziges Los gewinnen kann,

Gulden **300,000** W. W.

geboten werden.

24000 Treffer gewinnen laut Plan fl. **615000** W. W.

Den Umstand, daß die Ziehung der Lotterie von Geyerau ꝛc. ꝛc. nur die einzige ist, die noch in diesem Jahre vor sich geht, empfehlen wir der Aufmerksamkeit des geehrten Publicums. — Wien, im Julius 1842.

D. Zinner & Comp.,

Lose sind billigst zu haben bei **Hermann Breisach**, Großhändler in Pesth.

Neueröffnete Parfümerie-Handlung.

Carl Zmály,

Parfümeriehändler

„zur Braut,“

in Pesth am Eck der kleinen Brückgasse im Parkfriederschen Hause Nr. 43 und 44, empfiehlt sein neusortirtes Waarenlager von französischen und englischen Parfumerien, wie auch von allen in dieses Fach einschlagenden feinsten Toilette-Gegenständen zu den billigst festgesetzten Fabrikspreisen, und bittet um geneigten Zuspruch.

Zimmer auf die Gasse

mit Alkoven zu verlassen, in der Wienergasse Nr. 200, im 1. Stock.

Zu verkaufen

sind große Fässer, 2 Kaleschen, 1 Paar Pferdegeschirr und 1 Schweinmaststall für 4 Stück, in Ofen, Wasserstadt, Marienplatz Nr. 647 im Knotz'schen Hause.

Fremden-Anzeige.

Gold. Adler. HH. Diószéky u. Baron Dercseny, Grundherren. — Lohetzky, Doctor. — Mártonfy, Fiscal — Mayos, Assessor.

König v. Ungarn. HH. Gavenda, Mechanist. — Jugo u. Sigel, Kaufleute.

Königin v. Engl. HH. Fürst Schwarzenberg. — Graf Cheriny. — Graf Kornis. — Graf Merode. — Ritter v. Raimann — Greul u. Spaugentery, Kaufleute. — Schmidt u. Wolfstein, Professoren.

Redacteur: Dr. S. Saphir. — Verleger: G. Heckenast.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSEPEL

PORSCH FRIGYES

1021

PORSCH FRIGYES *grafikája*

1970 OKT 3 1

FERENCZY BÉNI: *Nagy László arcképe*

Nagy László arcképe alá

— Az utóbb
ben valóban r
helyzetbe kerü
a pártbizottsá
talán korai
mondanunk:
dottunk, egye
Egy azonban
jó úton haladunk.
ben már közel járunk a meg-
oldáshoz. A mi különös hely-
zetünkben azt kell mondani:
szinte szétválaszthatatlanná
vált a termelőmunka a párt
politikai tevékenységétől. Hi-
szen nap mint nap azt tapasz-
taljuk, hogy a legkülönbözőbb
területeken szorosan összefo-
nódik a két dolog, s egyik a
másikat formálva fejlődnek.
Az üzem munkásait foglalkoz-
tató politikai kérdések több-
sége gazdasági jellegű, s a
gazdasági feladatokat sem
tudjuk így elválasztani a poli-
tikai munkától.

A beszélgetés további ré-
szében arra kerestünk választ,
hogyan tudják a pártszervek
ezt a nehéz feladatukat ellát-
ni.

— Hogy ebbe a helyzetbe
jutottunk, kicsit a mi hibánk

az ügyekben,
erővel, azonos cél érdekében
keressük a megoldást. És erő-
södött a belső összefogás is,
az emberekben a tenniakarás.
Így sikerült elérnünk, hogy ma
már nem nekünk kell foglal-
kozni olyan kérdésekkel, ame-
lyek nem tartoznak a feladata-
ink közé.

Később azt fejtegette: mi-
ként változott az üzem politi-
kai hangulata. A pártbizott-
ság tapasztalatai szerint szá-
mos szemléleti kérdésben vál-
toztak az álláspontok, az utób-
bi hónapokban kialakult
egészséges pezsgés érződik a
termelésben, a politikai mun-
kában. Mert véleményük sze-
rint a megoldást csakis a lel-
kiismeretes munkától vár-
hatják. És a személyi kapcso-
latok, az emberi törődés erő-

Nincs benne

*üveget. — Ott mindjárt be-
ugrok a közértbe, mert úgy
látom, hogy ez a pálinka
már elfogyott. Veszek egy
másik üveggel. Most már
teljesen mindegy. Majd
holnapra kialszom magam.*

*Ami azt illeti a közért
ajtaján inkább beesett,
mint belépett, annyira le-
döntötte a lábáról az ital.*

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSEPEL

1971 FEB 5

Porscht Frigyes

/1021

A sziklába gyökeret eresztő fa

Porscht Frigyes kiállítása a Csepel Galériában

Porscht Frigyes a fiatalabb festő- és grafikusnemzedék termékeny alkotói közé tartozik. A gyári munkások életét a maga sorsán keresztül ismerte meg. Eddigi kiállításai meglepően nagy érdeklődést váltottak ki. Grafikáit, metszeteit gyakran láthatjuk az *Élet és Irodalom* hasábjain, és akik figyelemmel kísérik a *Csepel* újság *Olvasó Munkás* mellékletét, bizonyára emlékeznek még néhány szép művére. (Például a repüléssel foglalkozó számban.)

A Csepel Galériában február 2-án, kedden megnyílt új kiállításán a művész alkotásainak csupán kicsiny része látható. Még azt sem mondhatjuk, hogy „cseppben a tenger". Porscht Frigyes olyan sok műfajjal, formával, festői-grafikai megoldással kísérletezik, hogy ha mindegyikből csak *egy* képet állítana ki, már meg is telnék a terem.

Miért szereti vajon a kifejezési formák változatosságát? Mert a mondanivalója is sokrétű, izgalmas. Nemcsak azt festi meg amit lát, hanem azt is sugalmazza a nézőnek, ami a látványról eszébe jut, képzeteket, képzettársításokat vetítik elénk, amiket az illető író életműve ébreszt bennünk, olvasókban. Nyilvánvaló, hogy ha *Franz Kafka* vagy *Karinthy Frigyes* nevét halljuk, elsőnek nem az író arca jelenik meg előttünk, hanem a műveinek egy vagy több jellegzetes eleme — Kafkánál például a „Kastély", Karinthynál a „*Cirkusz*" vagy az agyműtét.

Érdemes megnézni Porscht Frigyes kiállítását a Csepel Galériában. Nem csupán a szemünk gyönyörködik, hanem értelmünk, fantáziánk is felfrissül, amint felfedező kedvvel közeledünk a képekhez.

Kerékgyártó István, a kiállítás rendezője, a népművelői feladatot is szem előtt tartva úgy válogatta ki a műveket, hogy a néző megfigyelhesse a természethű ábrázolástól az elvont gondolat képi kifejezéséig vezető út érthetően kapcsolódó szakaszait, — vagy ha úgy tetszik: lépcsőfokait.

Gyárfás Endre

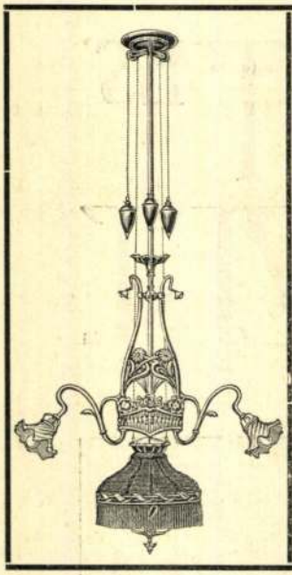

Magyar fém- és lámpaáru-gyár részvény-: társaság :

: BUDAPEST :
X., Gergely-utcza.

Munkácsy Gyula

magyar kir. szab. takarék - tűzhely és kéménytoldó gyáros.

BUDAPEST,
VII., Rózsa-u. 39.

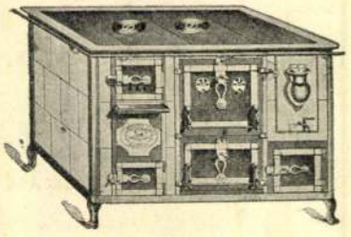

Telefon:
12-80.

FLEISCHL KÁROLY
SZOBRÁSZ
BUDAPEST, VI. KER., FELSŐERDŐSOR 1. SZ.
TELEFON 151—50
151

Vajda Kálmán szobafestő és mázoló, Budapest, VII. ker., Király-utca 102. Telefon 165-49. Költségvetés dijtalan. 116

SOLLUX
PRIZMAGYÁR
BUDAPEST VII. ILKA-U. 6
TELEFON GYÁRI IRODA 153-01
KÖZP. IRODA 1-45
SPECIÁLIS PRIZMÁS ÉS
TŰZBIZTOS ÜVEGEZÉSEK
ÜVEGTETŐK FELÜLVILÁGÍTÓK
MARQUISEOK · VEZÉRKÉP V.
ACZÉL MARCZEL OKL.
MÉRNÖK. PORTÁLÉPÍTŐ
V. ZOLTÁN - U. 11.
TELEFON 146-39

FOTOKEMIGRAFIAI MŰINTÉZET
ALAPÍTVA 1889
WESZELY LIPÓT

BUDAPEST
V. Dorottya-u. 11
készít
KLISÉKET
mindennemű képes nyomtatványokhoz a legjobb kivitelben.
AUTOTYPIA · CHROMOTYPIA ·
FOTOTYPIA ≡ FOTOLITO ·
MINDENNEMŰ RAJZOKAT.
HÁZON KIVÜLI FELVÉTELEK.
TELEFON 98-82.

REDÖNY
ESSLINGENI JALOUSIA
NAPELLENZŐ ÉS
VÁSZONREDÖNY-GYÁR

RÓNA
ERNŐ
BUDAPEST
TELEFON · 23-85 ·

ZABELLA
UTCA 47-49
TELEFON · 23-85 ·

Tábori Elek
könyvesbo[illegible] – zeneművek
antiquárium
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 9.

P 1·20 helyett
50 fill.
1912 # 13

ÉPÍTÉSZET ÉS IPARMŰVÉSZET.

CSALÁDI LAKÓHÁZ. PORGESZ JÓZSEF MŰVE.

XI. évf. 13

nak legutóbbi rendes havi ülésén dr. Gasparetz Géza Elemér vetített mikrofotografiákkal értekezett e tárgyról. A müncheni művészettörténeti kongresszuson ismertetett eljárása szerint bebizonyította, hogy az antik görög-római falfestészet enkaustikai (beégetett viasz) festészet volt. Módszere alapján bármely falfestményről egyszerű megtekintés által fel lehet ismerni, hogy az al secco, al fresco vagy enkaustikailag készült-e. Felemlítette, hogy az ókorban viaszszapannal festettek, amihez még olajat is kevertek. Felolvasásának végén megemlítette, hogy még sok ilyen módszerrel eszközölt vizsgálat szükséges, hogy az antik görög-római falfestészet technikáját valóban megismerhessük.

TERVPÁLYÁZATOK.

1912. Jan. 9. Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1911/1912. évi építészeti nagypályázata: jégpalota tervezése. Díjak: I. egyesületi aranyérem és 1200 K-ás utazási ösztöndíj, II. Egyesületi ezüstérem.

Jan. 10. Temesvár város tanácsa: a Hunyadi-híd homlokzati kiképzése. Első díj 2000 K, II. díj 1000 K, az első díj elnyerőjének művezetésért 5000 K.

Jan. 15. Gyöngyös város tanácsa: városháza, húscsarnok és nyilvános illemhely tervezése I. díj 2500 K, II. 1500 K. Megvételi díj 500 K.

Jan. 31. Nyírvíz-szabályozó társulat, Nyíregyházán: hi-

Kiállításokat nem láthatunk. Iparosaink, gyárosaink — már nagy szó — csak a kiérdemesült mintakönyveknél maradnak. A vidéki pallér úr értelmetlenül rakja fel apró házaira a reneszánsz kifogyhatlan párkányzatát. Az ezüstmives sem gondolkozik sokat. Minek is gondolkoznék! Az asztalos megelégszik — mit még nagyapja legényéveiben német sógoránál tanult. A lakatos megcsinálja dolgát és végzett. A gyáros nem kíván ilyesmivel foglalkozni. Pedig napról-napra égetőbb szükségünk van iparművészetre. Félművelt embereink máris a kávéházakba rohannak — feltalálni valamit, mit az otthon nélkülöz. Látjuk, ahol van enteriörművészet, ott nincsenek — „közenteriörök", kávéházak.

Sokan a magyar ipart emlegetik okul. „Nincs magyar ipar, nincs hát magyar iparművészet! De fordítsuk meg: azért nincs iparunk, mert nincs iparművészetünk.

Ha megbízóink, iparosaink, gyárosaink nem vonakodnának eredeti művészi ötletekkel előállani s olcsóságnál, szépségnél és jóságnál fogva a tömeget szuggerálva, megteremteni a magyar enteriört, akkor sikerülne — habár lassúbb tempókkal — megteremteni a magyar ipart is, nem sippal-dobbal-szónoklattal, de a legaltruisztikusabb eszközzel, a művészettel.

Sz. M.

A NEMZETI SZINHÁZ.

Annyi harc és zaj után végre mégis csak készül valami a kérdés tisztázására. Rekapituláljuk csak az eddig történteket. Széll Kálmán belügyminisztersége alatt egyszerre csak híre járt annak, hogy a bécsi Fellner és Helmer színháztervező „cég"-et megbízták a Nemzeti Színház terveinek elkészítésével. Óriási felzúdulás támadt erre a magyar építőművészek között. Az akkor újonnan alakult magyar építőművészek szövetségének küldöttsége tiltakozott a terv ellen a belügyminiszternél. Széll tette akkor azt a kijelentést, hogy a színház építését gyakorlott s a feladatot tökéletesen ismerő tervezőre lehet csak bízni s a cég óriási praxisa révén egyedül méltó arra, hogy a magyar nemzet legelső színházát megépítse. Hiába való volt a hivatkozás arra, hogy talán a világ leggyönyörűbb színházát, a párisi Grand Operát egy alig húszéves fiatalember építette, hogy Németországban már régen rájöttek a fellner-helmeri fejlődés képtelenségére.

Csak egy eredménye volt e felzúdulásnak: a Fellnerék által készített terv egyelőre fiókba került.

Azóta aztán nem szűntek meg a magyar építőművészek minden miniszterválság után küldöttséget meneszteni s a tervpályázat kihirdetését megsürgetni. Meg is ígérte azt követ-

POLLATSCHIK ALFRÉD hatóságilag eng. villamos felszerelési vállalat, Nagymező-utca 64. szám. ∴ Telefon 158—05.

HAAS FÜLÖP ÉS FIAI
gyárosok, magyar Királyi udvari szállítók. — Főüzlet: Budapest, V. Ker., Giz lla-tér 1. sz. Fióküzlet: Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 20.
Gyár: SOPRON.
Butorszövetek: szalon-, ebédlő- és hálószobák részére a legújabb stil szerint. Ágy-, asztal-, flanel-, kocsi- és utazótakarók, függönyök és portierek minden minőségben és árban. Futószőnyegek dús választékban. Nagy választék keleti szőnyegekben. Telefon 37-98, 9-18.
KÜLÖNLEGESSÉG: Soproni csomózott szőnyegek. Elsőrendű magyar gyártmány.

II. Végül sikerült teljes képét adnom a magyar enteriörnek. Ne búsuljunk, van magyar enteriör, mert Bécs kitűnően importálja — minden soviniszta politikánk dacára — korcs-

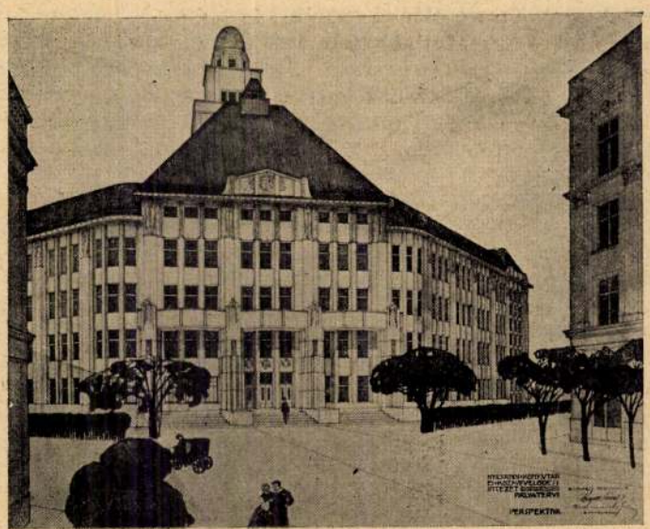

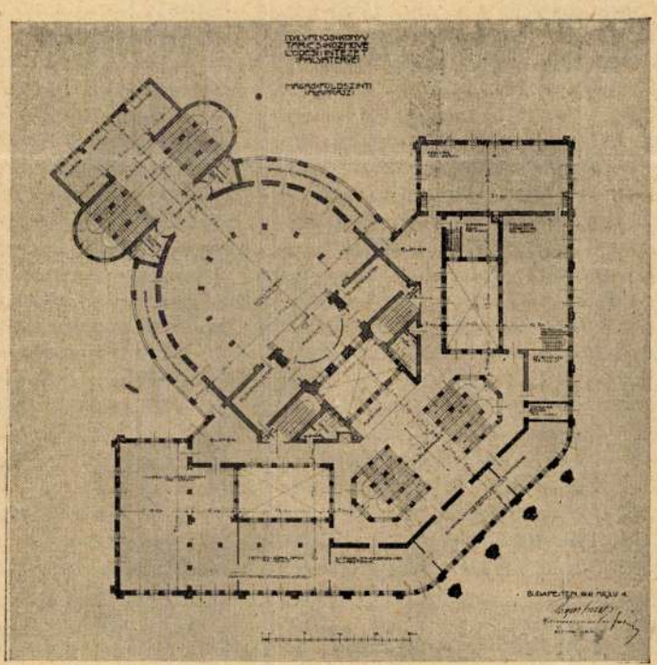

Székesfőv. Könyvtár tervpályázata. — Porgesz J. és Wannenmacher F.

reneszánc, újabban nagysikú butorait. Kapunk derék olajnyomatokat és csecsebecse-nippeket. És mit tettünk ellene mi és mit tett ellene az állam (ó ez a fejetlen szörnyeteg!). Az állam adott iparművészeti iskolát derék professzorokkal — és „a jó" tanulókkal, kik egész életükben csak „jó" tanulók. hoz, hogy a vidéki zugkiállításokat igyekezzenek lehetlenné tenni. Egyúttal újólag fölkéri a megyei törvényhatóságok és városok vezetőit, hogy a megyei székházak és városházak termeit csak a művészegyesületek által rendezendő tárlatok céljaira engedjék át.

A kisplasztikai kiállítás. A Szent György Céh kisplasztikai szakosztálya felhívást intézett az összes magyar szobrászművészekhez, hogy az 1912. év január havában az Iparművészeti Múzeumban rendezendő kisplasztikai kiállításon vegyenek részt. A kiállításra elfogadnak bármely anyagból készült kisplasztikai műveket, csak a porcellán, gipsz és plasztelinből készült tárgyakkal tesznek kivételt. A tárgyakról tudományos katalógus készül. A Szent György Céh kisplasztikai szakosztálya a kiállított tárgyakat tűz és betörés ellen, a kiállítók által meghatározandó értékben, biztosítja és azoknak megfelelő őrzéséről gondoskodik. A kiállítás iránt érdeklődőknek Csányi Károly, az Iparművészeti Múzeum igazgatóőre, szolgál mindennemű felvilágosítással.

A népszálló. A főváros VI. kerületében épült népszállót nemsokára át fogják adni rendeltetésének. Az elnöki ügyosztály épp ezért előterjesztést tett a főváros tanácsának, hogy a népszálló kezelésére és állandó ellenőrzésére felügyelő házibizottságot már alakítsa meg. A tanács az előterjesztés értelmében a házibizottságot megalakította és annak tagjaiul a következőket jelölte: dr. Vázsonyi Vilmost, dr. Bródy Ernőt, dr. Neuschloss Kornélt, dr. Feleki Bélát, Glück Frigyest, Földváry Imrét, Kaczián Jenőt, Krakkauer Samut, dr. Rózsavölgyi Manót, dr. Gerber Bélát, Gelléri Mórt.

Az antik falfestészet technikája. Az Országos Régészeti és Embertani Társulat.

Építészet és Iparművészet
1911. 12. 7.

8 Farkaldb Sándor,

Művészet, 1978. 1. Mold.

gyönyörű paraszti világ szimbólumává válik.

Más esetben viszont a használati tárgy nem lényegül át, nem rendelődik alá mélyebb művészi mondandó kifejezésének, megmarad funkciójától megfosztott használati tárgynak. Figurát idéz ugyan, de megreked a hasonlóságra való puszta utalás, az egyszeriség, az esetlegesség, a játék szintjén. Samu ilyen jellegű munkái nem kerültek be a kiállításra, a *Napszekér* és a *Szántalpas* azonban a *Teknős*höz képest felemás megoldású. A *Napszekér* kifejező erejét például a túlzottan részletező tárgy-imitáció csökkenti, a monumentális hatású *Szántalpas*ét az egyes részek montázsszerű összekapcsolásának esetlegességei, a hibás kompozíciós arányok zavarják.

Átgondoltabb, öntörvényűbb Bors István és Németh János alkotásmódja. Bors régi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

EGYETEMI LAPOK
Budapest

1021

AZ EÖTVÖS KLUBBAN

Porkoláb Sándor

Érdekes színfoltja volt az Eötvös Klub kiállításainak PORKOLÁB SÁNDOR bemutatkozása. A fiatal művész gépészmérnök, s ez jellemző szemléletet, stilisztikai jegyeket alakít ki képeiben. Piktúráját elsősorban a térszerkezetek és színkompozíciók összefüggése érdekli, Dinamika és egyensúly ellenpontozásosan jelenik meg, bár itt-ott kubista, másutt a már Vasarely megfogalmazta módon.

Kísérletező kedve néhol lazaságra csábítja, de lehetőségei az iparművészet irányába mutatnak. **A variációk négyzetekre** kitűnő textilminta, a **Kompozíció négy pontra** ízléses faliszőnyegterv lehet.

Színképskála-variációjában a színek metamorfózisát lesi meg, hogyan vált át az egyszerű bonyolultabbá: nála ez szinte „képi filozófia".

Kevésbé feltűnő kiállítás a másik három művészé: HALMÁGYI SÁRA, KUTAS JUDIT és ANTAL FERENC képeiből. Szokványos témák, stílusbravúrnak nem nevezhető megoldásban. Aktok (csak Halmágyi Sára **Akt vörösben** c. munkája emelkedik ki közülük), műteremsarkok, tájvariációk egyhangúsága. Antal Ferenc jellemző színe a barna, Kutas Judit a halk gouache-, panda-megoldásokat kedveli, az ő finom lila-zöld árnyfoltjai üdítik fel a látogatót. De itt is az impresszionista, tasiszta színtócsák között elvész a mondanivaló. Képeiket szemlélve, úgy tűnik, hogy a művész nem akar újat mondani a világról, csak a meglevőt, ismertet variálja.

—kelényi—

Az Eötvös Klubban másfél éve működik a Vegyész Klub. Magja, a III. éves vegyészekből alakult. Ez az összeszokott társaság már előbb is sokat volt együtt. A klub rendszeres, állandó keretet adott a közös programokhoz. Később évfolyamunk klubtagjaihoz csatlakoztak a másodévesek is. Sőt, rendezvényeinken egyre több elsős vegyésszel is találkozhatunk.

A programok részben előre megtervezett, irányított, részben spontán kialakuló, kötetlen találkozások.

A klubban tartjuk a harmadévesek politikai vitakörét. Néha vendégeket hívunk, másszor saját sorsunkról, problémáinkról, jövőnkről, a környező világról beszélgetünk. Rendeztünk komolyzenei sorozatot, lemezhallgatással, de hallgattunk beatet is. Néhányan legkedvesebb verseiket mondták el. Voltak diavetítéses útibeszámolók is.

Nem kis sikert aratott a különböző tréfás vetélkedők sora, a gombfoci- és tekerősfoci-bajnokság, a versíróverseny. S a tavaszi rongyosbál után idén az igazi Mikulás osztott ajándékot a gyerekeknek és tanároknak.

Remélhetőleg, idén sem lesz kevesebb a jó ötlet, s minden érdeklődő értelmes és kellemes időtöltést talál a klubban.

Farkas—Kéri

ALKOT

OLDAL

BALLA GYULA VERSEI ELÉ

Verseiben ott bujdosik a bölcsőt ringató, fölnevelő táj a tomboló nyarak forró mezőivel, lihegő-fuldokló virágaival, égbe szökkenő-villámhárító jegenyéivel.

Ott bujdosik a költő lelkében már életében üdvözült nagyapa, a robottól bádog-keménynyé kérgesedett tenyerű-öklű nagyapa, a kemencepadkára ültetett gyerekkor meséivel, máig-hullámzó melegség-fodraival. A nagyapa, örök tájékozódási pontunk, aki szikár alakjával ott áll az idő túlsó partján „Utólszor-borotváltan, fehér ingesen" és zárt szigorú tekintetével egy-egy törékeny pillanatra, szélesedő emlékeinket még összefogja.

És ott bujdosik a képzelet vadonában az „Elárult évszak", az illegalitásba szorított évszak, tegnapi virágok illatával nyugtalanítva a sáfárokat.

Értő szeretet után bujdosnak, sóvárognak ezek a versek, egy tiszta lélek világtól-világra rezzenéseinek pontos lírai képletei.

Jó tehetség érkezett hozzánk a keleti égtájról. Fogadjuk be és szeressük őt!

Papp József

Elárult évszak

Tegnap még virágok illatoztak
gondolataink körül,
napsugarakkal mértük vágyainkat.

Porhalàb Sándor

1975 márciusában volt tár-
lata a műveivel a Ferencva-
rosi Pincetárlaton. Most is szerepel
műveivel a kiállításon.

Pap Gábor: Kincsek és mükincsek.....
Művészet, 1975. junius - 4 oldal

Porkoláb Sándor M.D.K.

Férfi és női pasztell-portrék

Hinta

Cséri Lajos- Karcsai Kulcsár István: A Vasas Központ Képzőművész Kör 1964. évi kiállitása

Népmüvelés. 1965. 1. sz.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

Porkoláb Sándor

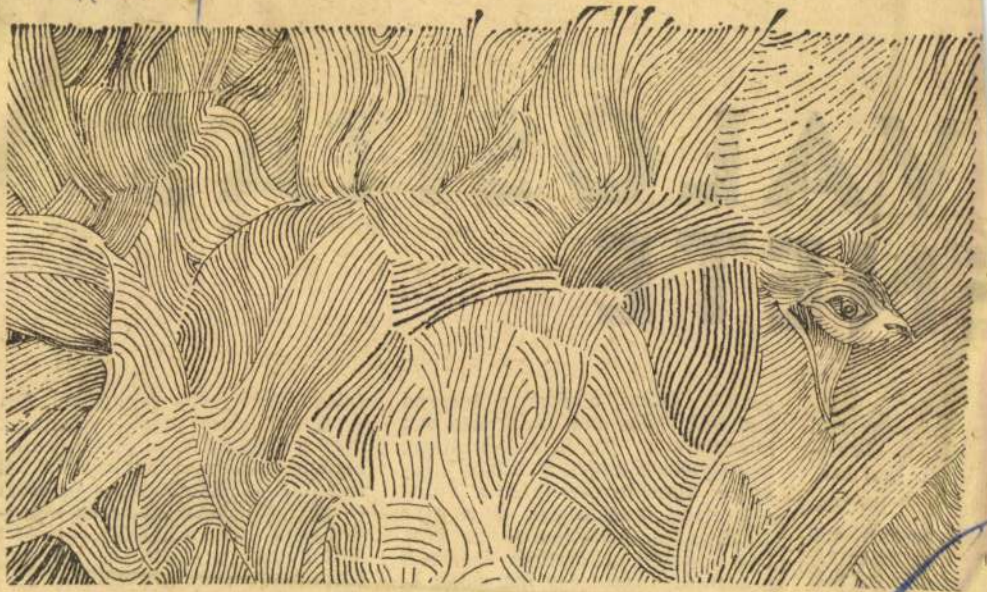

Porkoláb Sándor rajza

VALÓSÍTÁS
ÉNETE

tt minősítés befe-
ár csak ezért sem
hivatalos elisme-
k egyéb okai is.

ául?

dául történt egy
0 januárjában el-
Távlati Fejlesztési
lata, mely szerint
ár ma is jelentős

gyártól, akkor, amikor a lucerna első kaszálása már megkezdődött. Elutaztam Törökszentmiklósra, megnéztem a gépet. A hibák kijavítása után megkezdhettük volna a kísérleti betakarítást, de a gyár kikötése — érthetően — az volt, hogy valahol a közelben végezzük a munkát, hiszen egy mérnököt és egy szerelőt kellett naponta kiküldeniök. Először a Palotási fall...

árleszállítás reális feltételeit. Ám erről szó sincs: egyes vállalatok nem a népgazdasági realitásokból, hanem saját monopolhelyzetükből indulnak ki. Ebből jött a gondolat — Horváth János és az én elgondolásaim találkozásából —, miért ne lehetne egy sajátos, ágazatszerű összefogás révén a téeszek termelési biztonságát növelni?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Porkoláb Sándor

1968 JUL 20.

1021

Porkoláb Sándor

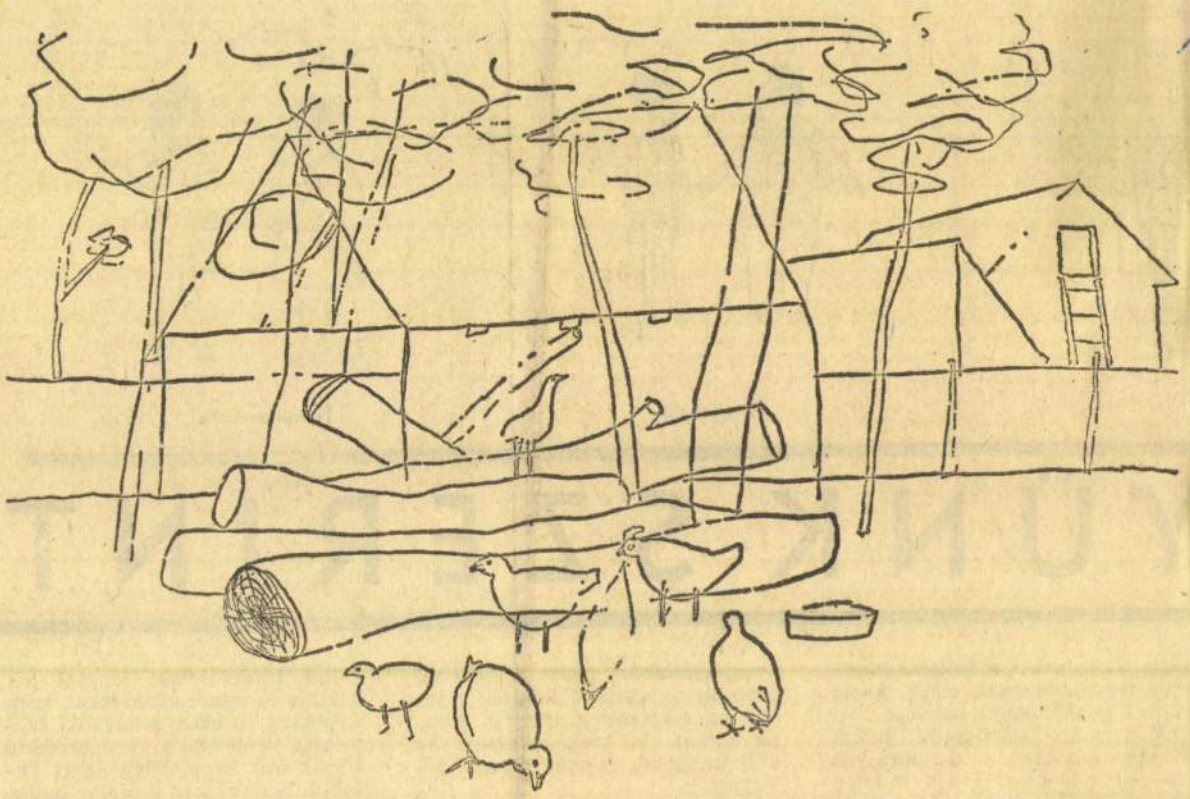

Porkoláb Sándor: Udvar

Konfekció

Konkurrencia

YÜNK SZERINT

zolja. A fegyvert a kellemetlenné váló tüntetéssorozat ellen hozta létre egy találékony mérnök. Ki tud ugyanis odafigyelni holmi transzparensekre, jelszavakra, ha tíz pár női lábat lát, s minden másodikat kellő magasba emelve?

Ezzel kapcsolatban egy kérdésem van: mint minden új iránt fogékony személyiség, kíváncsi vagyok eme legújabb nyugatnémet csodafegyver további útjára. Egyáltalán beválik-e, természetesen üvegkazettában, poros bársonyon, porosan nyugszik a korona, a jogar, az országalma. Hogy a korona képeit jól megnézhessük, le kell guggolni. A por állva is jól látható.

Nem vagyunk túlságosan királytisztelő nemzet, ez tény. De István király koronájának, még ha csak a másolatának is, nem ez jár ki. A teremben hivatalból jelenlevő fiatal férfiú, aki „féligmeddig" a

galmi hirdetéseket; lengyel, jugoszláv és román plakátokat, szép képekkel és okos, soknyelvű szöveggel, vendéghívó, vendégszerető bíztatással. Mindenüvé jutott belőlük. Semmi sem hirdette Budapestet s a Balatont, nyári fesztiváljainkat, jelenünket és történelmünket.

Lehet, hogy glosszámra Illetékes Idegenforgalmi Hely — nyilván lapunk hű és alapos olvasója

1021

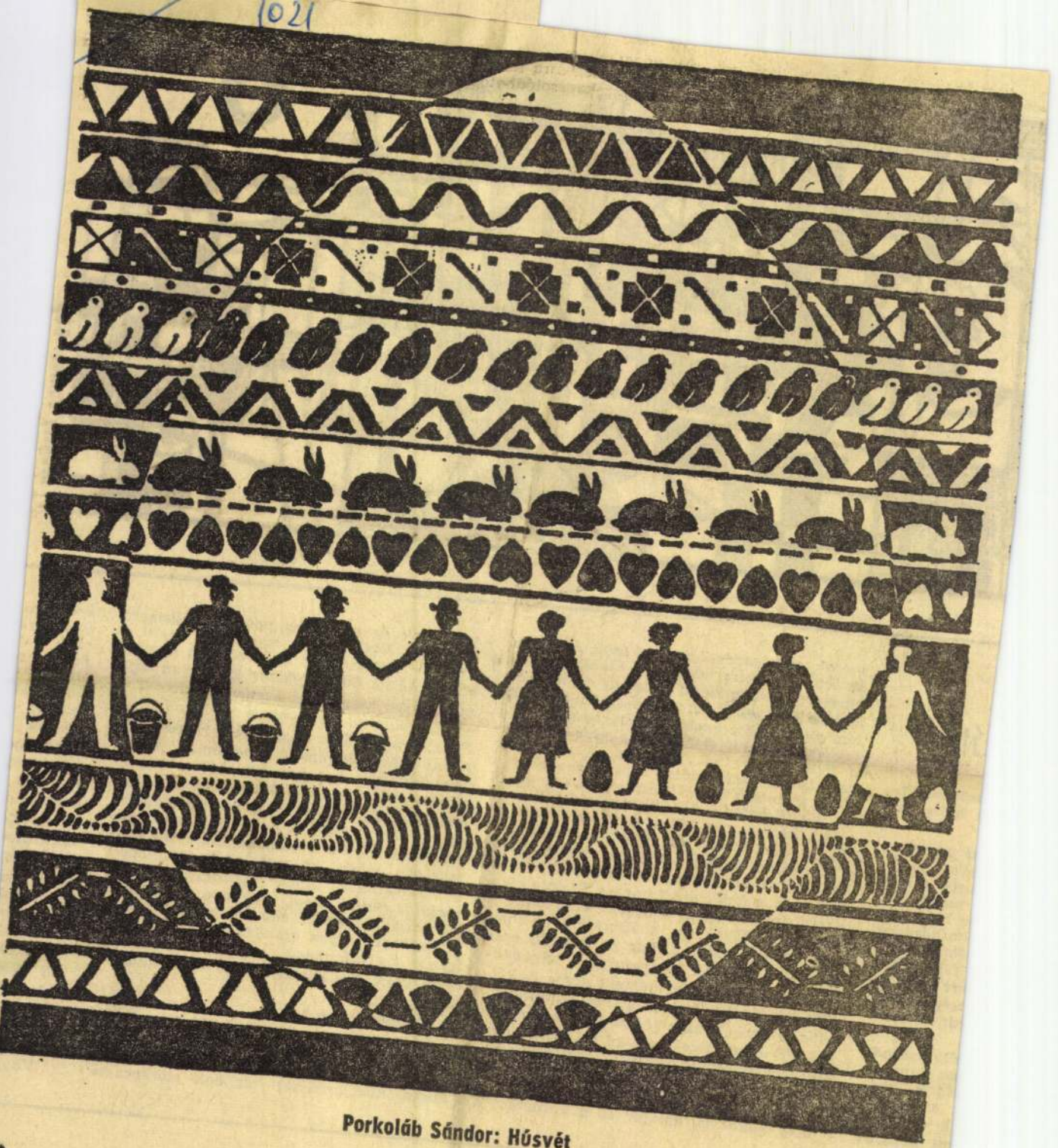

Porkoláb Sándor: Húsvét

PORKOLÁB SÁNDOR

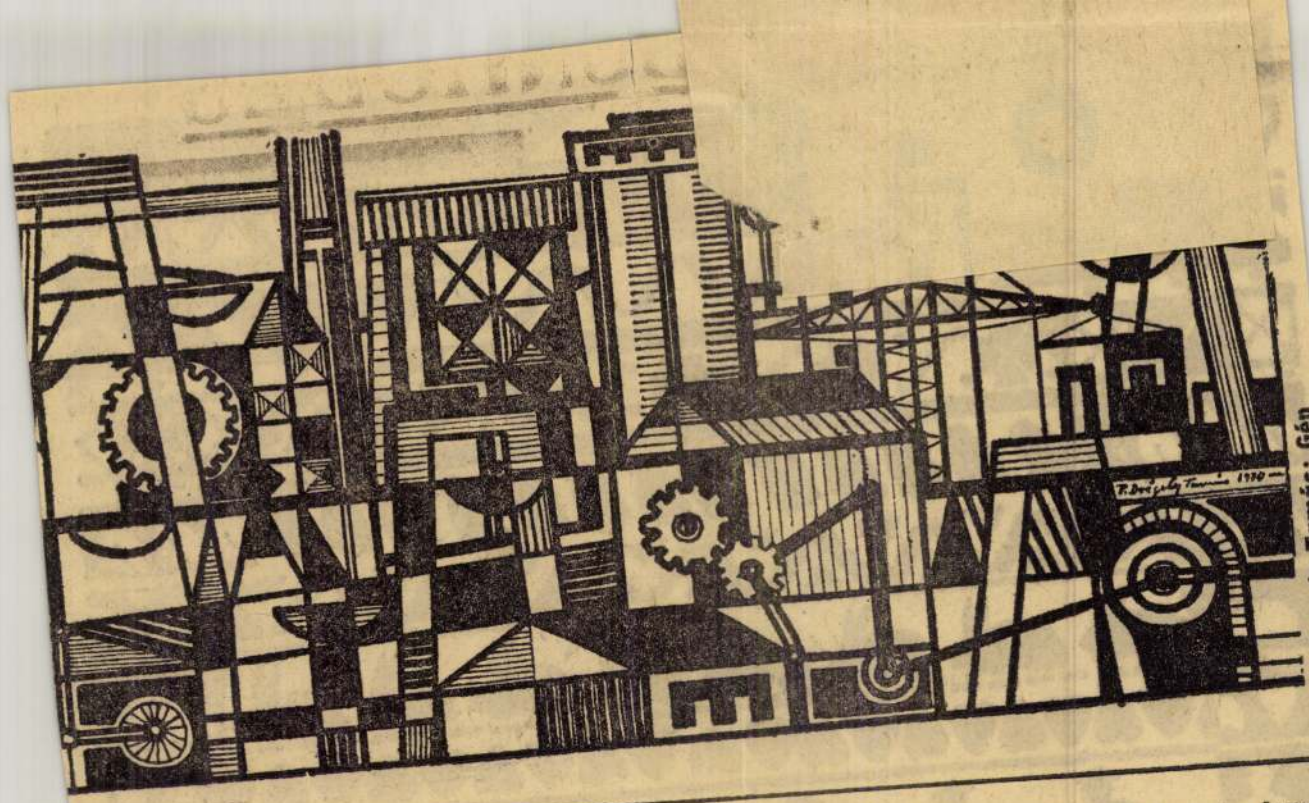

P. Drégely Tamás: Gép

útól.

sütéses, le-
hiába ke-

i gyanús a
skor papír-
dtul a kör-
megkezdő-
r még nem
lmúlásának
ztalhattam:
földi létét.
ért meg, if-
oséges volt,
dt, és most

dik század-
ek kamasz-
Mária Teré-
az akkor
k nevezett
nt napszá-

mosok, mezőgazdasági munkások, cselédek, szegény iparosok laktak — hivatalosan is elismert külterületei lettek az egyre gyarapodó Pestnek, s ezt megerősítvén nevet is kaptak (természetesen az uralkodóház tagjairól). Északról Dél felé haladva így lett a Felsőkülvárosból Lipót- és Terézváros, az Alsóból pedig József- és Ferencváros. Ezek jelentették Budapest egyesítése után az ötödik-hatodik-hetedik-nyolcadik-kilencedik kerületet, s ekkor osztották ketté a Terézvárost Teréz- és Erzsébetvárossá.

Nagyjából ekkortól kezdve tartották meg az október 15-e utáni vasárnapon, Teréz nap után, a terézvárosi búcsút. Eleinte csak a plébániatemplom környéki utcákban: a Király, az Érsek és a Templom utcában (ma Majakovszkij, Labda és Hegedű utca a nevük). Később kikanyarodott megsokasodott mutatványos, mézeskalácsos és céllövő bódéival a Szerecsen (Paulay Ede) utcába, a Gyár utcába (Liszt Ferenc tér, Jókai tér, Jókai utca) egészen a Váci országútig (Bajcsy-Zsilinszky út). Igazi népünnepély volt ez az október közepi vasárnap. De főként a szegény emberek ünnepe.

Még akkor is, amikor ez a városrész a színházak és a gazdag polgárok elismert központja lett. Egyszer egy évben bejött a Liget — pontosabban a Lizsé — a komor, szürke házak közé. Egyszer egy évben hajnaltól késő estig utcai karnevál volt a Terézre templomtól a Nyugati pályaudvarig. Egyszer egy évben büntetlenül lehetett rá-húzni a lányok fenekére hatalmas, festett fakanalakkal. Egyszer egy évben papírtrombiták riogatták a lakókat és a sétálókat, lámpaoltástól lámpagyújtásig. Egyszer egy évben vásári csinnbumm-zene csúszer egy évben zsugori apák meglepett gyermekeiknek olyan ajándékot vettek, melyről tudták, hogy csak egy napig tart: similabdát. Egyszer egy évben gáláns ipasroslegények olyan ajándékot vettek a szeretett cselédlánynak, amelyet éppen egy évig illett megőrizni: tükrös mézeskalácsszívet.

Egyszer egy évben.

De semmi sem tart örökké. A terézvárosi búcsú is szinte emberi életet élt. Volt kezdeti korszaka, fiatalsága; volt érett korszaka, kiteljesedése; és volt elöregedési

korszaka
már csak
sőbb a J
Ferenc t
lalt el.
Halódá
miként
gokban.
pírral bu
fröccsönt
robbanó
géppiszto
tévé-előt
nisztráto
iparosleg
hajú lov
netofonol
hon mar
ti meccsk
változtak
S most
Azon a
vélhullás
restem a
Elmúlt,
Vagy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1971 JAN 25

EGYETEMI LAPOK
Budapest

1021 Porkoláb Sándor

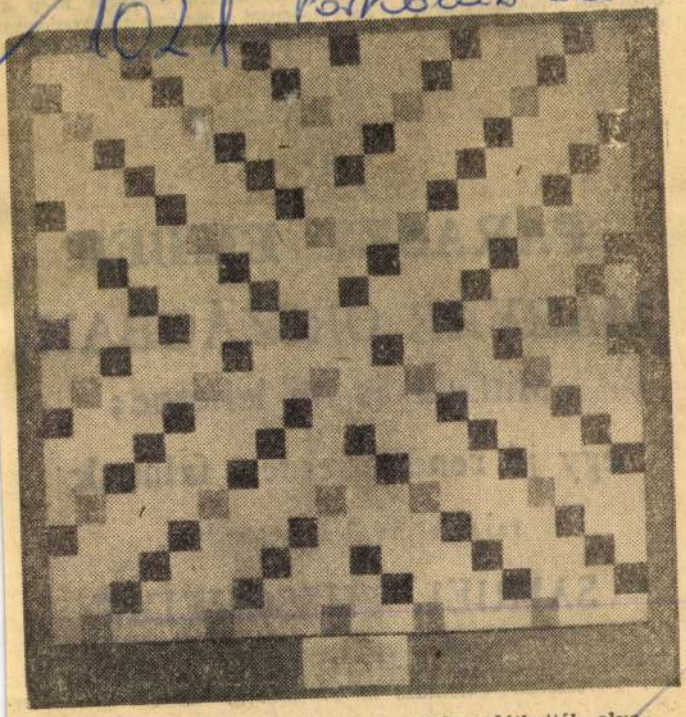

Porkoláb Sándor kiállítását januárban láthatták olvasóink az Eötvös Klubban.

ján méltán em
dagógiai munk
dományos világ

PA

MAGYAR ORSZÁGBAN,

Mitſoda és mi lehetne;

egy jó rendbe-ſzedett falunak

rajzolatjával egyetemben.

SAMUEL THESCHEDIK

által.

most pedig

Németből M

Porgesz József

wód

Épitő Ipar

1913. 328. l.

(A budai zsidó templom tervpályázata, ~~alapcajzok~~ tervrajzokkal.)

1021

Porkoláb Sándor

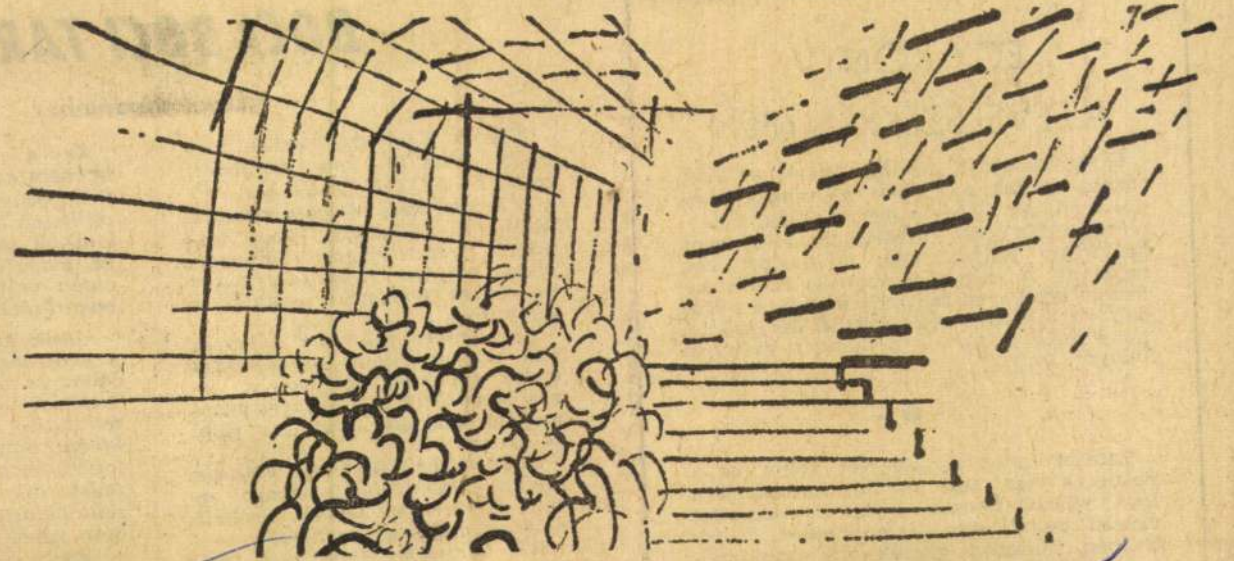

Porkoláb Sándor: Színház

EGY KÖNYV A LEVÉLSZEKRÉNYBEN

Olyan az egész, mintha nyílnék az ajtó, sarkig tárulna, s belépne egy magas, csöndes férfi. Az ajtókeretben sötétség, a háttérben talán erdő, külvárosi palánk, tömör gáztartály. Beljebb lép, hűvösséget hoz magával. Az arc megmunkált, csontszerkezete keményen megszerkesztett, a csigásan sűrű hajban már sok az ősz szál. A hang mély és komor, a metszett szemben hunyori fény.

●

Tamási Lajos új könyvét dobta be a postás, s már megy tovább, kattannak a levélnyílások fémszelvényei. Új verskötet hosszú csend után. Jelentkezései, folyóiratban, újságban, gyérek, alig számbavehetők. Néhány évvel ezelőtt megjelent kötetéről, ha teljes a megfigye-

Levél kiadómhoz

Kedves Barátom, kérlek, sürgősen állíts ki egy szerződést BOCI BOCI TARKA című könyvemre. Régóta ismered írásaimat, fölösleges, hogy tartalmát részletezzem. Társadalmunk objektív rajza lesz benne és egyéni érzelmeim szubjektív kifejezése.

Levelemet főképpen a furcsa cím magyarázatául írom. Célja ennek a címnek az, hogy az olvasóban fölidézze az ismert gyermekdal második sorát: „se füle, se farka".

Szerződésben kívánom ugyanis kikötni, hogy könyvemnek se füle, se farka ne legyen. Ezt kell röviden megmagyaráznom.

Két könyvem jelent meg legutóbb s egyiknek füle, másiknak farka bántott meg

Ez a bos
bennem azt a
fül tájékoztat
tölthetné be le
lám-ízű magas
va, maga a sze
viden művénel
megírásának i

Másik könyv
a kedvemet, h
jához és tartal
jutalmat igérő
tek hozzá s ez
könyv megjele
tottam meg. Ez
teiben nem bí
sem olvastam,
dést vetem föl
nevével, művé
moly szándéká

Porkoláb Sándor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM

Budapest

1021 1970 MÁR 7

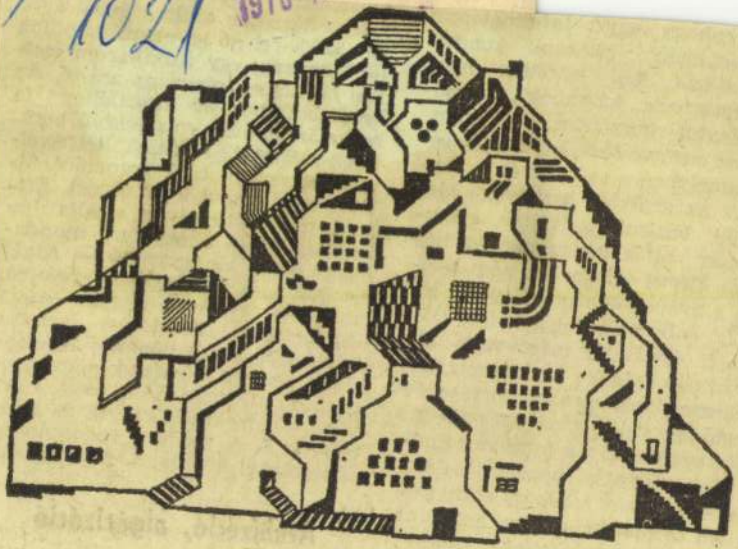

Porkoláb Sándor: Hegy

Mint ahogy egyik info
megfogalmazta: „Nekünk
vatívoknak kell lenni
progresszívek lehessün
gyarázatul hozzátette,
ben az európai történelr
sel, amelyben a vallásol
házak az uralkodó osz
ológiai bázisul szolgá
zulmán vallás (muzulm
a szó *klérus* értelmében
zik) a nyelvétől, népi jellegétől, lé-
tétől, önbecsülésétől, erkölcsi és
anyagi értékeitől megfosztott al-
gériai nép számára az önfenntartás
és önmegőrzés egyetlen forrása és
lehetősége volt a gyarmati elidege-
nedettségben. (Ez a fogalom mind-
untalan visszatér beszélgetéseink-
ben — hol mint a háború előtti iro-
dalom fő problematikája, hol mint
az emberi megalázottság sajátos,
kemény, kegyetlen, európaiak szá-
mára elképzelhetetlen formája,
amely még a néniségétől is meg-

ria számára az oktatás
amelynek nyilvános vitája éppen
ottlétünkkor tetőzött. A reform
kidolgozására két hónapja életre-
hívott nemzeti bizottság négy ösz-
szefüggő célt határozott meg: 1. Az
oktatás demokratizációja; 2. Ara-
bizáció; 3. A modern tudományos
és technikai képzés; 4. Algérizáció.

Arabizáció, algérizáció

Ebből a négypontos „csomagterv-
ből" az első és a harmadik nem

Porkoláb Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Budapest

1970 FEB 21
1021

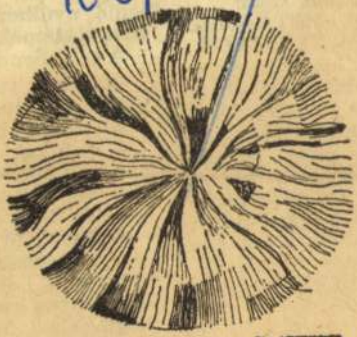

Porkoláb Sándor metszete

Porgesz József

építész

l.

Építészet és Iparmű-
vészet

1913. 19-20 sz

Csinlap.

~~1 Redslob, Goldschmiedeplastik~~		24.20
1 Wiebel, Schottentor		5.70
1 Hasak, Münster zu Strassburg		12.80
	P	79.90

Porgesz József

épitész

1.

Épitészet és Ipar-

muvészet.

1913. 16. sz

cimlap.

KIR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA

Szállítottunk Mien

a mai napon:

1+/30713 n. M

perinti könyv

Hamann: Deu

Kunst in

Bernheimer: R

Mestrovic

Budapest, 1936 II/19 h

Porkes Márton

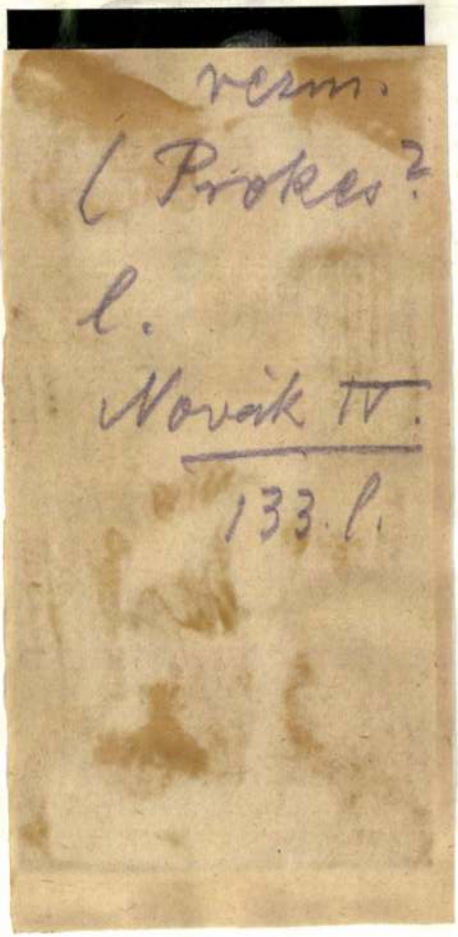

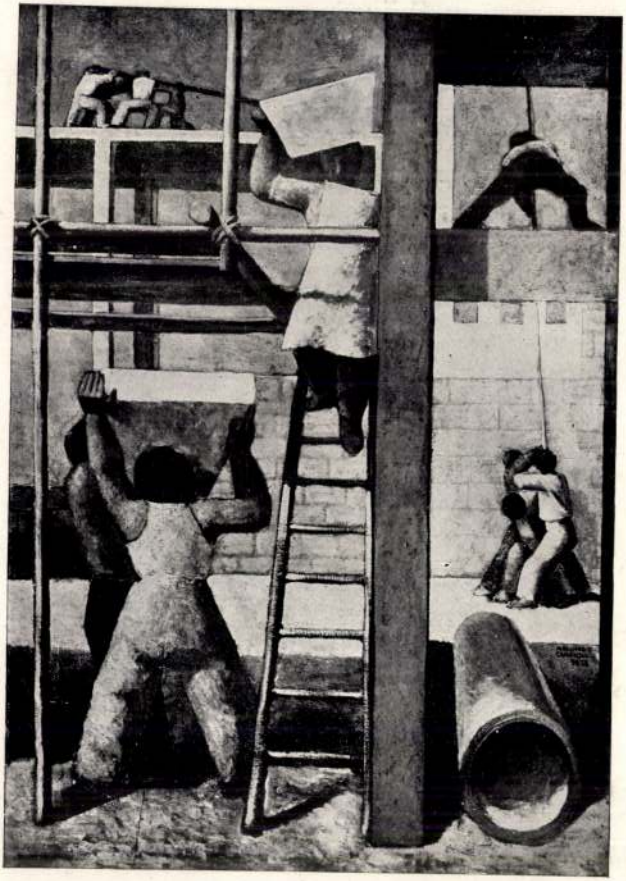

Massimo Campigli : *I costruttori.*

A versenytárgyalási bizottság fentartja magának a hogy az ajánlattevők közül az ajánlott árakra való tekinte szabadon választhasson.

Dicsőszentmárton, 1909. február 9-én.

M. kir. államépitészeti

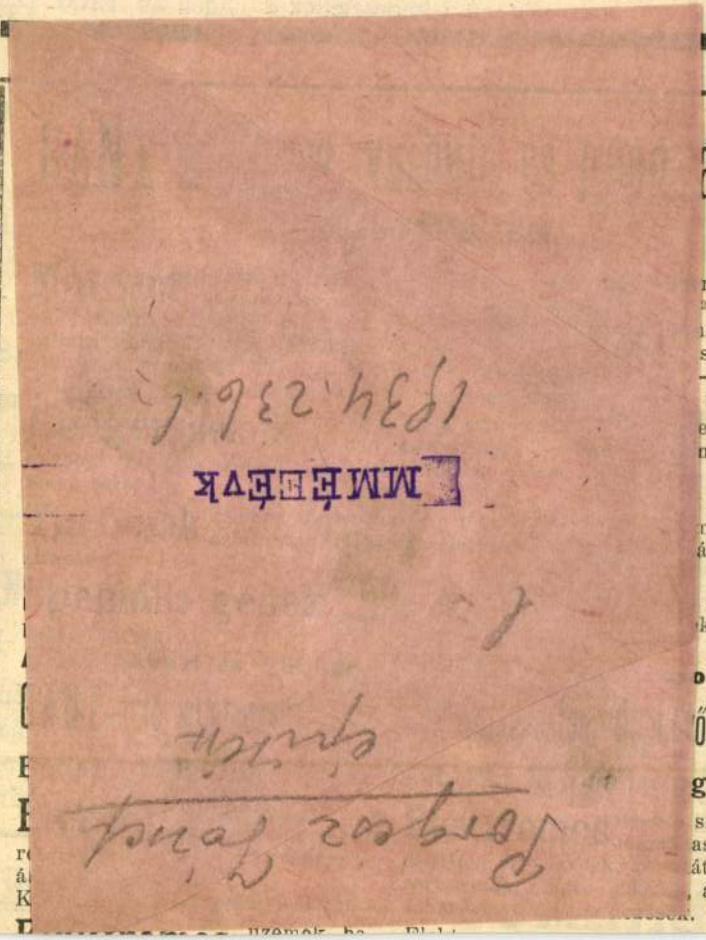

udapest) 30.000 kor., Gábor Ignác
st) 28.073 kor. 95 fill., Pick Móric
ián László (Szeged) 29.270 kor. 76
vács Sándor és Károly (Budapest)
koronával;
felszerkezeti munkára: Szab. osztr.
arállamvasuttársaság 32.000
yban 57 kor., Schlick gyár 32.500
yban 56·80 kor., Fabritius testvé-
gyszeben) 31.400 kg. sulyban 55·55 kor.
.-kénti egységárral.
jánlatokat döntés végett felterjesztették a
delemügyi ministeriumhoz.
or. (Utépités.) Az ujvidék—szegedi
zut Zenta és Magyarkanizsa városok
elvonuló 94.650—104.933 km. szakaszá-
pitésére Bács-Bodrog vármegyealispánja
uár 19-én árlejtést tartott. Ajánlatot
Geiringer Károly (Budapest)
kor., Roheim Károly és fiai (Zombor)
kor., Guttmann és Frank (Uj-
a kavics szállitásra köbm.-ként 12·25
l.
heim Károly és fiai cég ajánlatát
gyás végett felsőbb helyre terjesztették.
adka. (Szálloda és fürdő épi-
Szabadka város tanácsa február 20-
ejtést tartott Palicsfürdőn épitendő eme-
zálloda és tófürdő munkálataira. Ajánla-
tek:
szálloda épitésénél az összes munkára:
zák András (Szabadka) 68859 k. 72
licsFélix (Szabadka) 68177 k. 65 f,
czer Sándor (Szabadka) 70206 k. 89 f..
dek Lukács (Szabadka) 77065 k. 81
l;
őfaragó munkára: Szabadkai már-
ipar r. t. 4593 k. 24 f.;
ács munkára: Andrasics János 7748
fill.;

(Budapest) 10
Az ajánlatok döntés
Zágrab. (Lőtér é
honvéd kerületi para
15-én árlejtést tartott
létesitendő elemi lőté
tettek:
a menedékkunyhók,
(128,959 kor. 07 fill.):
Deutsch (Zágráb)
Sonnenberg (Zá
Adolf és Ernő (Zágráb
és Baranyai (Zágr
Alajos (Zágráb) 12%
a villamos jelző ber
Márton (Szeged) 4690
és Homolka (Bu
Szalai és Deut
kor. 24 fillérrel.
Az ajánlatokat döntés
honvédelmi ministerium

Szerkesztő

Beregszászy Imre u
épitési vállalkozók irodá
rássy-ut 4. sz. alatt van

Kb. 300.000 K. föl
és vasbe
egy elsőrangu épitővá
Reflektánsok adják le
a. **Schwarz József**
Budapest, Andrássy-

PERLMUTTER SAMU, épület

Hermes Zeitungsausschnittbüro
Bonn, Weberstraße 92
Tel. 37203

13. April 1969

1021

Die Welt. Essen

Porkay Martin

Martin Porkay

ww. — Der ungarische Kunstexperte Martin Porkay ist, wie jetzt bekannt wird, im Alter von 77 Jahren in München gestorben. Der Name Porkays ist nicht nur durch eine witzige autobiographische Buchveröffentlichung bekanntgeworden, sondern vor allem durch eine Reihe von Skandalen um falsche und echte Rembrandts.

Der Verlauf dieser Affären war jedesmal der gleiche: Ein finanzstarker Käufer erwarb einen neuen Rembrandt, Porkay behauptete, es handle sich um eine Fälschung oder um das Werk eines Rembrandt-Schülers, niemals aber um ein echtes Werk des großen Meisters. Dann folgten jedesmal die Pressemeldungen, die Dementis der Besitzer, Porkays verschärfte Gegenthesen . . Und so wurde mancher Skandal totgeredet, blieb an diesem Mann bedauerlicherweise meist nur der Geruch fragwürdiger Publizitätssucht hängen.

Zieht man jetzt die vorläufige Bilanz, so bleiben jedoch einige Pluspunkte auf seiner Seite zu notieren. Daß ein Schweizer Fabrikant Porkays Ausweisung betrieb, mag noch nicht unbedingt gegen die Autorschaft Rembrandts an einem bestimmten Bild sprechen. Jedoch hatte Porkay allerlei Indizien gegen das Werk vorzubringen. Zuletzt hatte er sich vor einigen Jahren lautstark gegen das Stuttgarter Rembrandt-Selbstbildnis ausgesprochen. Diesmal allerdings ohne Erfolg, da Porkay hier gegen donquichotische Windmühlenflügel kämpfte, als er sich anschickte, Attacken gegen die Kriterien der Laboranalysen zu führen. Im Kampf subjektiver Kritik gegen Naturwissenschaft hat letztere längst den Sieg davongetragen.

Aber auch das Bremer Bild, das in der dortigen Kunsthalle mit dem schönen Schildchen „Rembrandt" hängt, hatte Porkay angegriffen. Wenn ich nicht irre, erhielt er Assistenz von nicht unbedeutender Seite. Daß es sich in Bremen um eine Fälschung handelt, wagt niemand zu behaupten, aber ein Rembrandt-Schüler . . . Die Theorie Porkays wäre erneut zu erwägen.

Ein Mann wie Porkay, sosehr er dem sensationellen Rummel zugetan war, wird uns fehlen. Denn in der Frage der Künstlerzuschreibungen waltet ein gehöriges Maß an Eigeninteresse, ohne Frage. Eine unabhängige Stimme, mag sie auch oft irren, kann in solchem Klima nur nützen. Gebt uns einen Nachfolger für Porkay!

e in
ien lesen
Times

swelt ist die Lektüre der
endigkeit (über 85% sind
e andere Tageszeitung bringt
aftsinformationen. Sie ist
Vorstandsmitglieder zu erreichen.

Geschäfte
rfolgen

lyse und für ein kostenloses
schreiben Sie bitte an:
e Financial Times,
n EC4

Für Studenten zum halben Preis

Studenten erhalten DIE WELT zum ermäßigten Preis: Für Abholer kostet das Studenten-

Hermes
Zeitungsausschnittbüro
Bonn, Weberstraße 92
Tel. 37203

Basler Nachrichten

1021

17. April 1967

Hermes
Zeitungsausschnittbüro
Bonn, Weberstraße 92
Tel. 37203

Porkay Meister

Stuttgarter Nachrichten

1021

11. April 1967

Der ungarische Kunstexperte Martin Porkay ist im Alter von 77 Jahren in München gestorben. Porkay wurde als Rembrandt-Kenner bekannt. Vor zehn Jahren kam es zwischen ihm und dem Schweizer Waffenfabrikanten Bührle, der für seine große Kunstsammlung in London einen angeblichen Rembrandt erworben hatte, zu einem Streit. Porkay entlarvte damals das Bild als eine Fälschung.

Direktor Theodor Lilienfein, kaufmännischer

Zeitungsausschnittbüro
Hermes
Bonn, Weberstraße 92
Tel. 37203

Die Tat, Zürich
1021
11. April 1967

Kunstexperte gestorben

München. (DPA) Der ungarische Kunstexperte Martin Porkay ist am Samstag in München im Alter von 77 Jahren gestorben. Porkay, der in internationalen Kunstkreisen als «Galerienschreck» galt, hatte sich darauf spezialisiert, Rrembrandt-Fälschungen in Gemäldesammlungen aufzuspüren. Dabei trug er zahlreiche private und gerichtliche Fehden mit Sammlern, Gutachtern und Galerien aus. Seine Erfahrungen im Streit um die Echtheit der Bilder legte er unter anderem in den Büchern «Rembrandt, andere Leute und ich» sowie «auf dem Karussell der Kunst» nieder. Eine letzte grosse Kampagne führte er vor fünf Jahren, als er behauptete, das von der Stuttgarter Staatsgalerie für 3,6 Millionen Mark erworbene Rembrandt-Porträt sei eine «Imitation aus späterer Zeit».

Tägl. 2 x Zirkulan
Kräuterarznei
Fr. 4.95, 11.25, 20.55 in Apoth. u. Drog.
Bei Kreislaufstörungen erfolgreich
für Frau und Mann
Frühlingskur Zirkulan
Dr. M. Antonioli AG, Labor, 8021 Zürich

25% A
für PW-Re
(Per 1. Mä
Für jeder

ARGUS

ARGUS INTERNATIONAL DE LA PRESSE
INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE
INTERNATIONAL PRESS CUTTING SERVICE

ZÜRICH TEL. (051) 27 99 12/27 18 77 GENÈVE TEL. (022) 32 54 10

Portray Martin

1021

SOLOTHURNER ZEITUNG
SOLOTHURN

11. April 1967

Kunstexperte gestorben

(DPA) Der ungarische Kunstexperte Martin Porkay ist in München im Alter von 77 Jahren gestorben. Porkay, der in internationalen Kunstkreisen als «Galerienschreck» galt, hatte sich darauf spezialisiert, Rembrandt-Fälschungen in Gemäldesammlungen aufzuspüren. Dabei trug er zahlreiche private und gerichtliche Fehden mit Sammlern, Gutachtern und Galerien aus. Seine Erfahrungen im Streit um die Echtheit der Bilder legte er unter anderem in den Büchern «Rembrandt, andere Leute und ich» sowie «Auf dem Karussell der Kunst» nieder. Eine letzte grosse Kampagne führte er vor fünf Jahren, als er behauptete, das von der Stuttgarter Staatsgalerie für 3,6 Millionen Mark erworbene Rembrandt-Porträt sei eine «Imitation aus späterer Zeit».

Verhandlungspartner darüber einigen, die neuen Vereinbarungen auch vertraglich zu garantieren und damit eine echte und dauerhafte Lösung zu schaffen. Selbst Optimisten glauben nicht, dass diese Frage leicht zu lösen sei. Lange wird man aber die Gespräche darüber nicht hinauszögern dürfen, denn erst ihr befriedigender Abschluss würde das bedingte Ja, mit dem die Südtiroler die italieni-

ARGUS INTERNATIONAL DE LA PRESSE
INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE
INTERNATIONAL PRESS CUTTING SERVICE
ZÜRICH TEL. (051) 27 99 12/27 18 77 GENÈVE TEL. (022) 32 54 10

Porkay Martin

BASLER NACHRICHTEN
Abendausgabe
BASEL
17. APR. 1981

1021

burger Festspielen, Gastspiele an der Wiener Staatsoper und anderen führenden Opernhäusern. 901 rb. 0

Der ungarische Kunst-Experte Martin Porkay ist am Samstag in München im Alter von 77 Jahren gestorben. Porkay, der in internationalen Kunstkreisen als «Galerienschreck» galt, hatte sich darauf spezialisiert, Rembrandt-Fälschungen in Gemäldesammlungen aufzuspüren. Dabei trug er zahlreiche private und gerichtliche Fehden mit Sammlern, Gutachtern und Galerien aus. Seine Erfahrungen im Streit um die Echtheit der Bilder legte er unter anderem in den Büchern «Rembrandt, andere Leute und ich» sowie «Auf dem Karussell der Kunst» nieder. Eine letzte grosse Kampagne führte er vor fünf Jahren, als er behauptete, das von der Stuttgarter Staatsgalerie für 3,6 Millionen Mark erworbene Rembrandt-Porträt sei eine «Imitation aus späterer Zeit». Ag.

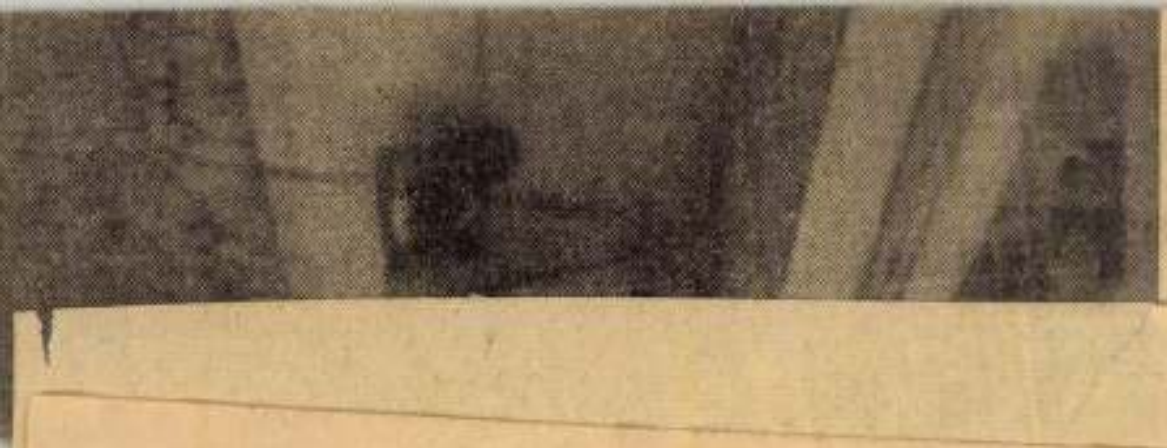

ARGUS INTERNATIONAL DE LA PRESSE
INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE
INTERNATIONAL PRESS CUTTING SERVICE
ZÜRICH TEL. (051) 27 99 12/27 18 77 GENÈVE TEL. (022) 32 54 10

Porkay Martin

AARGAUER TAGBLATT
AARAU

1021

14. April 1967

schen Malern zugeschrieben habe.

Ungarischer Kunstexperte gestorben

Der ungarische Kunstexperte Martin Porkay ist am Samstag in München im Alter von 77 Jahren gestorben. Porkay, der in internationalen Kunstkreisen als «Galerienschreck» galt, hatte sich darauf spezialisiert, Rembrandt-Fälschungen in Gemäldesammlungen aufzuspüren. Dabei trug er zahlreiche private und gerichtliche Fehden mit Sammlern, Gutachtern und Galerien aus. Seine Erfahrungen im Streit um die Echtheit der Bilder legte er unter anderem in den Büchern «Rembrandt, andere Leute und ich» sowie «Auf dem Karussell der Kunst» nieder.

von den Ortsparteien vorgeschlagenen möglichen Kandidaten eine Aussprache durchzuführen und anschliessend zuhanden eines Bezirksparteitages einen Kandidaten vorzuschlagen.

Lenzburger Nachrichten

Sonntag, 16. April:
Erstkommunionfeier in der römisch-katholischen

Hermes
Zeitungsausschnittbüro
Bonn, Weberstraße 92
Tel. 37203

Porkay Martin

Saarbrücker Zeitung

1021

11. April 196?

KLEINES KULTURTAGEBUCH

Der ungarische Kunstexperte Martin Porkay ist im Alter von 77 Jahren in München gestorben. Porkay wurde als Rembrandt-Kenner bekannt. Vor zehn Jahren kam es zwischen ihm und einem Schweizer Waffenfabrikanten, der für seine große Kunstsammlung in London einen angeblichen Rembrandt erworben hatte, zu einem Streit. Porkay entlarvte damals das Bild als eine Fälschung.

mahlon Mill

Hermes
Zeitungsausschnittbüro
Bonn, Weberstraße 92
Tel. 37203

1021

11. April 1967
Frankfurter Allgemeine

Porkay Martin

Der ungarische Kunstexperte Martin Porkay ist im Alter von 77 Jahren in München gestorben. Porkay wurde als Rembrandt-Kenner bekannt. Vor 10 Jahren kam es zwischen ihm und einem Schweizer Waffenfabrikanten, der für seine große Kunstsammlung in London einen angeblichen Rembrandt erworben hatte, zu einem Streit. Porkay entlarvte damals das Bild als eine Fälschung.

dpa

n-Center GmbH,

FÜREINANDER

A

532

ARGUS INTERNATIONAL DE LA PRESSE
INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE
INTERNATIONAL PRESS CUTTING SERVICE

ZÜRICH TEL. (051) 27 99 12/27 18 77 GENÈVE TEL. (022) 32 54 10

Porkay Martin

BIELER TAGBLATT
BIEL

1021

14. April 1967

9210

Ungarischer Kunstexperte gestorben

Der ungarische Kunstexperte Martin Porkay ist in München im Alter von 77 Jahren gestorben.

Porkay, der in internationalen Kunstkreisen als «Galerienschreck» galt, hatte sich darauf spezialisiert, Rembrandt-Fälschungen in Gemäldesammlungen aufzuspüren. Dabei trug er zahlreiche private und gerichtliche Fehden mit Sammlern, Gutachtern und Galerien aus. Seine Erfahrungen im Streit um die Echtheit der Bilder legte er unter anderem in den Büchern «Rembrandt, andere Leute und ich» sowie «Auf dem Karussell der Kunst» nieder.

Eine letzte grosse Kampagne führte er vor fünf Jahren, als er behauptete, das von der Stuttgarter Staatsgalerie für 3,6 Millionen Mark erworbene Rembrandt-Porträt sei eine «Imitation aus späterer Zeit».

Unser Bild, das uns freundlicherweise zur Verfügung gestellt wurde, zeigt den verstorbenen Kunstexperten (links) mit dem Bieler Bildhauer Willi Ernst.

kaufm. Angest

zur Erledigung interes
gemeiner Büroarbeiter

Geboten wird: zeitgen
löhnung, 5-Tage-Woch

Interessentinnen, welch
nografieren und das N
schreiben beherrschen
che Freude an der Mitarbeit in einem aufgeschlossenen Teamwork haben, melden sich bitte schriftlich bei

Hansruedi Lanz, Architekt
Hauptstrasse 28, 3250 Lyss

Tüchtiger

SCHLOSSER

findet bei uns interessante

Dauerstelle.

Metallbau Schmid AG
Hauptstrasse 11, 2560 Nidau
Telefon 032 / 3 04 24

Zimmermann evtl. Vorarbeiter

durchaus selbständiger und erfahrener Fachmann sowie auch mit Schreinerarbeiten vertraut, sucht Stelle in Biel oder nächster Umgebung in Zimmerei - Schreinerei oder Baugeschäft.

Offerten sind zu richten unter Chiffre B 11 480 an Publicitas AG, Neuengasse 48, 2501 Biel.

Mittleres Fabrikationsunternehmen trum der Stadt sucht

DAME

für den Telefondienst.

Der Aufgabenkreis umfasst d
Verkehr mit der Kundschaft
Büroarbeiten. Falls Sie Inte
einer lebendigen und abwe
Arbeit, die zudem gewisse
mit sich bringt, schicken Sie
unter Chiffre AS 17160 J an
noncen AG ASSA, 2501 Biel.
Diskretion zugesichert.

Junges Ehepaar mit Kind sucht

Haus-angestellte

20- bis 40jährig, für den Unterhalt eines gepflegten Haushaltes, wenn möglich mit etwas Kochkenntnissen. Kost und Logis. (1-Zimmer-Wohnung steht zur Verfügung.) Zuschriften an

Mme J. NYFFELER
8, rue Chausse-Coq
1200 GENEVE

Telephoniste-

CHERCHE place st
le 1. mai 1967.

Bilingue (français-a
tion d'anglais et d'
du telex.

Offres sous chiffre
S.A., 48, rue Neuve,

Lasztalra tett

Graf

944. Porges Lajos:
Élt a XIX. században.

Virágcsokor.

A 2 szivalakú edényben különféle virágokból kötött csokor van ~~díszlik~~, a melyből jobbról egy kimpelt sötéspiros ~~kimpelt~~ szegfű hajlik le ~~[illegible]~~ két bimbó kötött ~~[illegible]~~ és a melynek legtetején harangvirág ~~tűnik~~ díszlik ~~szemünkbe~~.

(Felirata három sorban:

Életének 77-ik évében festette és ajándékozza
Porges Lajos
1878. ~~4~~

Aquarell, méretei 54·5 : 40·3 cm.

(Magy. Képt. 365. — Dep. régi 22. és uj 50. — ~~[illegible]~~ — ~~[illegible]~~

A művész ajándéka 1878. szeptember 2. — Szárna az Orsz. Képtárban a sz. nban 944 ~~[illegible]~~. —

4/4

Porges Lajos ajánd. 1878

Mk 365
D. 22.
uj 50.

Porges Lajos festő

1.) Virágcsokor. Aquarell, 54.5 X 40.3. A festő ajándéka a Magyar Képtárnak, honnan az országos képtárba tétetett át. M. N. Muz. Cat. 439. Cap.

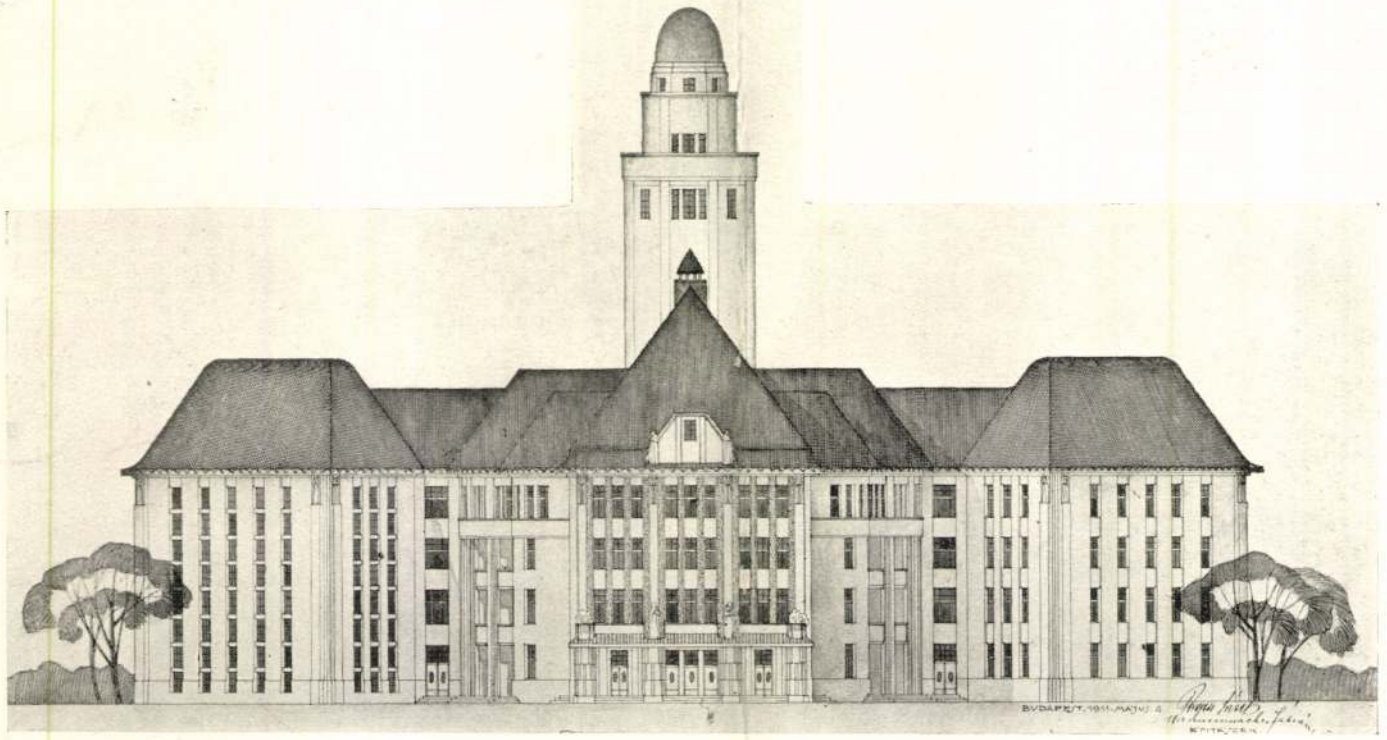

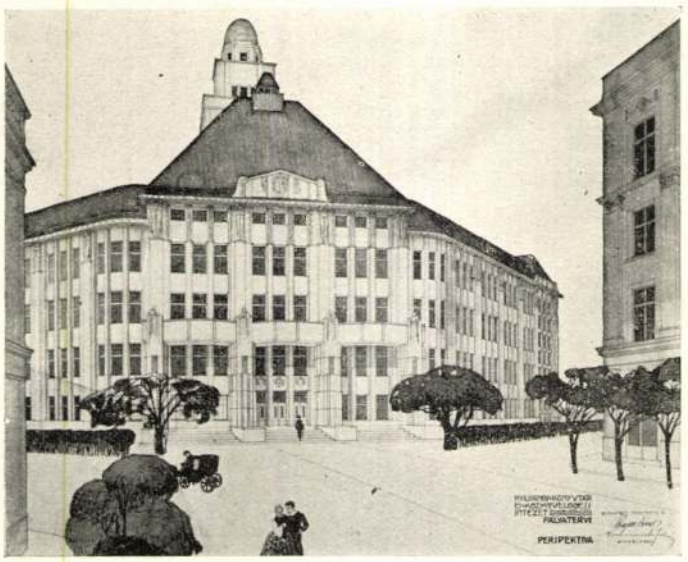

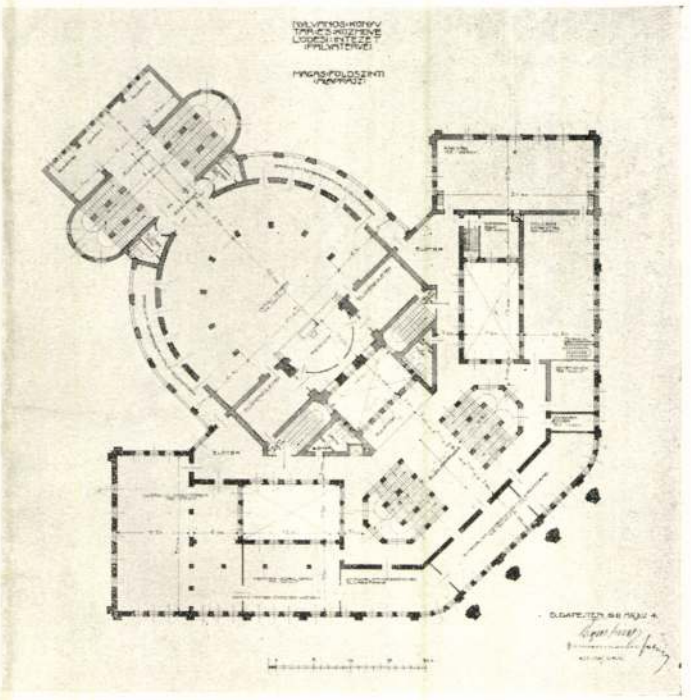

SZÉKESFŐVÁROSI KÖNYVTÁR TERVPÁLYÁZATA

PORGESZ JÓZSEF ÉS WANNENMACHER FÁBIÁN

A Hat. 1911. IV. 6-7. sz.

Porgesz József K

Wannenmacher Fabián

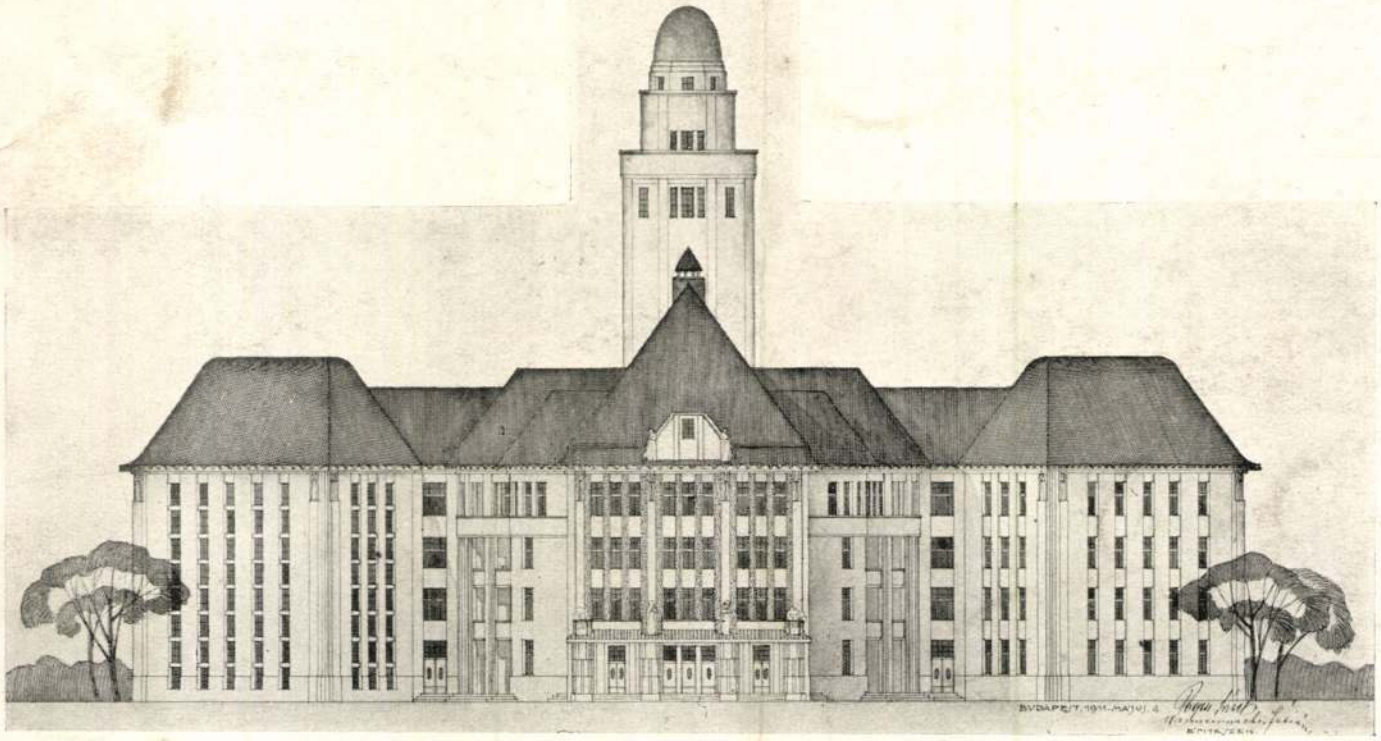

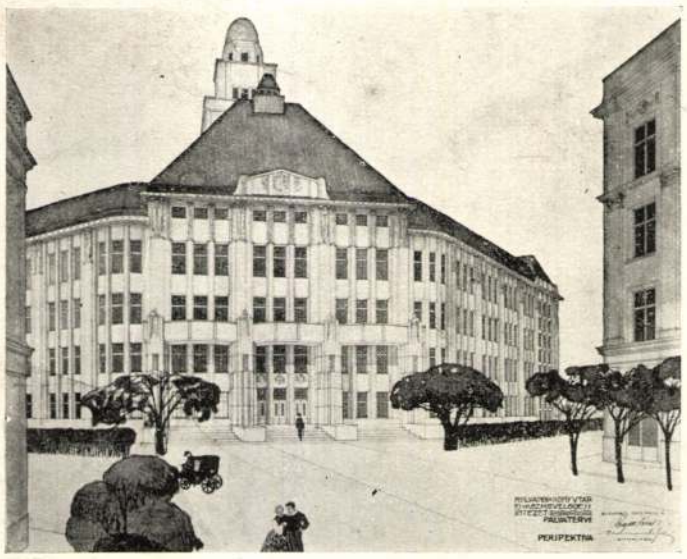

PERSPEKTIVA

SZÉKESFŐVÁROSI KÖNYVTÁR TERVPÁLYÁZATA

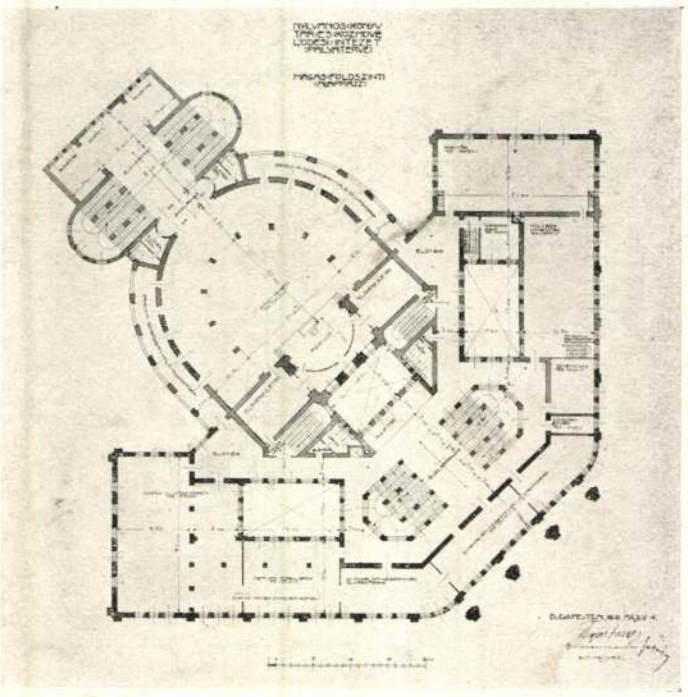

PORGESZ JÓZSEF ÉS WANNENMACHER FÁBIÁN

A Hat 1911. IV. évf

Porges Josef

Wannenmacher F.

HIVATALOS.

BUDAPESTI ÉPITŐ-, KŐMŰVES-, KŐFARAGÓ ÉS ÁCSMESTEREK IPARTESTÜLETE.

Joó Lajos építőmester adományai. *Joó* Lajos építőmester tagtársunk folyó évi június 27-én ünnepelte meg 50. évfordulóját annak, hogy mint szegény inas az építő ipari pályára lépett. Ez ünnepélyes alkalomból az ipartestület *segítő alapja* javára 500, egy létesítendő *tanonc-otthon* alapra 1000 és a *Jakabffy-Ferenc-könyvalap* részére 100 koronát, összesen tehát 1600 k.-t adományozott.

Az adományokat *Jakabffy* Ferenc ipartestületi elnökhöz intézett alábbi levél kíséretében küldötte be:

„Nagyságos *Jakabffy* Ferenc ipartestületi elnök, országgyűlési képviselő úrnak, Helyben. Ma 50 esztendeje, hogy mint szegény árva fiú a kőmíves pályára léptem. Sok fáradsággal, küzdelemmel, kitartással, a jó Isten segedelmével felküzdöttem magam építőmesterré és munkám után öreg napjaimra gond és nélkülözés ellen biztosítva látom magamat. A mai napon a Gondviselés iránt érzett hálámnak kifejezést óhajtván adni, azokra gondolok, akiket a sors csapásai megfosztanak attól a jótéteménytől, hogy öregségükre megélhetésük biztosítva legyen. Az Ipartestület ezekről segítő alappal gondoskodott. Ehhez az alaphoz 500, azaz ötszász koronával kívánok hozzájárulni, hogy elszegényedett, elaggott kartársaim nélkülözéseit én is enyhítsem. Midőn eszembe jut, hogy teljesen magamra hagyatva, mily nehezen, mennyi nélkülözéssel kellett pályámon előre haladni, módot kívánok nyujtani ahhoz, hogy a teljesen szegény, elhagyatott gyermekeknek is megkönnyítsük azt, hogy mint tanoncok a kőmíves pályára léphessenek. Ezért egy tanoncotthon létesítésére szolgáló alapítványul 1000, azaz ezer koronát adok át t. Elnök úrnak azzal, hogy a tanoncotthont az Ipartestület állítsa fel és maga kezelje. Remélem és bízom benne, hogy a testület ezt az eszmét felkarolja és többi kartársaim adakozásából összegyülemlő tőkével t. Elnök úr fáradhatatlan, tetterős munkájával minél előbb létrehozza. Végül kifejezést kívánok adni elismerésemnek és nagyrabecsülésemnek t. Elnök úr személye és működése iránt, midőn 100, azaz száz koronával a *Jakabffy*-Ferenc-féle könyvalap gyarapításához hozzájárulok. Azzal a kívánsággal, hogy Isten áldása kísérje t. Elnök úr fáradozásait az Ipartestület ügyeinek vezetésében és sok szép eredménynyel szaporítsa t. Elnök úr érdemeit, maradok őszinte tisztelője *Joó* Lajos, építőmester."

Joó Lajos építőmester a nevezetes évfordulót e nemes elhatározásánál méltóbban nem ünnepelhette volna meg; ez, reméljük, vonzó például fog szolgálni a többi tagtársaknak is arra, hogy életük nevezetesebb mozzanatait az ipartestületi közös ügyek iránt tanúsítandó áldozatkészséggel örökítsék meg.

Midőn a szép adományokért ez úton is köszönetet mondunk, őszintén kívánjuk, hogy *Joó* Lajos építőmester kűzdelmes fáradozásainak jól megérdemelt gyümölcsét családja körében sokáig zavartalan boldogságban élvezhesse.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A magánépítési bizottságnak július 15-én tartott ülésén

új építkezésre nyert engedélyt:

88932. Hammel Tivadar, Avar-u. 12981. hrsz. háromemeletes ház; terv. Porgesz József.

91779. Budapesti első baptista hitközség, József-u. 6160. hrsz. háromemeletes ima- és bérház; é. m. Cseh Sándor.

84008. Löwy Ignác, Mester-u. 9139. hrsz. ötemeletes ház; terv. Strasser Zoltán.

84046. Lövi Miksa, Columbus-u. 2395. hrsz. kétemeletes ház; é. m. Haraszti Samu.

89786. Jungen Sándor, Szekér-u. 7917. hrsz. nyaraló; terv. Krisztián E.

Átalakításokra:

90906. Frich Ádám, Üteg-u. 9.
88937. Hajós és Villányi, Váci-körút 80.
90368. Domayer Károly, Szigony-u. 14.
87811. Gömöri Gusztáv, Tölgyfa-u. 4.
87237. Strausz István, Margit-körút 81.
89957. Faith István, Mester-u. 14.
89776. Gombos Ignác, Bokréta-u. 35.
80829. Stahl Samu, Szent-László-u. 1548. hrsz.
89956. Stiller József, Kazinczy-u. 6.

Jóváhagyásra ajánltattak:

78726. Dreher Antal, Előd-u. 8444. hrsz.
87381. Ganz és társa, Fő-u. 3106. hrsz.
87236. Juhász Sándorné, Práter-u. 6733. hrsz.
78533. Klein Berthold, Fehérvári-út 58.
84131. Kürbel Elek, Zápor-u. 1520. hrsz.
80773. Feiwel Lipót, Endre-u. 7372. hrsz.
90633. Grauer Miksáné, Király-u. 70.
90232. Gárdos András, Práter-u. 44.
91376. Markstein Sándor, Nagydiófa-u. 3.
81419. Krebesz József, Magas-út 10947. hrsz.
84037. Mentsik Ferenc, Pasaréti-út 6700. hrsz.
81394. Lopos Gyula, Lajos-u. 4547. hrsz.
78060. Walter János, Kútvölgy 8986. hrsz.
78301. Dániel Istvánné, Kútvölgy 8976. hrsz.

Gépekre és felvonókra:

85123. Mohr Béla, Klotild-u. 1116. hrsz.
87798. Vogel Testvérek, Andrássy-út 33.
88295. Sternfeld Ignác, Csáky-u. 18.
85125. Horváth és Halom, Deák-Ferenc-u. 17.
89621. Fomek Antal, Dugonics-u. 25.
78733. Neumann M., Múzeum-körút 3.
88292. Jankovich B. Gyula, Borz-u. 6.
86723. Guttmann Miksa, Bank-u. 5.

TERVPÁLYÁZATOK.

aug. 1. Kisvárda elülj.: községház tervei (120000 k.); díjak: 1200 500 és 300 k.
„ 1. Nagybecskerek tanácsa: városház tervei; díjak: 3000, 2000 és 1000 k.
„ 15. Keszthely város fürdőbizottsága: fürdőépületek tervezése; díjak: 500 és 250 k.
„ 30. Aradi Kossuth-asztaltárs.: díszszökőkút tervezése 10000 k. Díjak: 300, 200 és 100 k.
szept. 1. Kolozsvári ref. egyház: telekbeépítés eszmei tervei; díjak: 500 és 300 k.
„ 15. Orsz. Iparművészeti Társulat: okmánybélyegek tervezése; 6 díj: á 300 k.
„ 30. Orsz. Iparművészeti Társulat: polgári esketőszoba terve. Díjak: 600 és 400 k. Megvétel: 200 k.
okt. 1. Főispán, Nagyvárad: Tisza Kálmán szobra (50000 k.); díjak: 2000, 1000 és 500 k.
„ 31. Szeged tanácsa: vásárcsarnok tervei; díjak: 4000, 2500 és 500 k. (l. lapunk 26. sz.).
nov. 15. Vallásmin.: a Nemzeti Szinház tervei (3(00.000 k.); díjak: 10000, 8000, 6000, 4000 és hat 200) k. (l. e lapok f. é. 8. számát).
dec. 1. Bolgár kormány: királyi palota és igazságügyi palota Szófiában; díjak: az elsőre 10.000, 7000, 4500 és 1250 fr., a másodikra 6000, 4000, 2500 és 1250 fr. (Nemzetközi tervpályázat.)
1913 jan. 13. Magyar Mérnök- és Építész-Egylet nagypályázata: Ujságház tervei; díj: aranyérem és 1200 k.
„ 31. Turin város: Bosco János emlékszobra; díjak: 5000, 3000 és 2000 frc. (Nemzetközi pályázat; lásd lapunk 29. sz.)
márc. 15. Erzsébet-emlék bizottsága: az emlék t rvei; díjak: 15000 k., 10000 és 6000 k. (L. lapunk 1911. 51. számát.)
ápr. 1. Miskolc város: Kossuth-szobor tervei (36000—40000 k.).

VERSENYTÁRGYALÁSOK.

júl. 22. Csongrád község elülj.: **népház** építése.
„ 22. Nagykanizsa város: **ménteleposztály** építése (l. a hirdetések közt).
„ 22. Besztercebányai á. é. hiv.: **támfalépítés.**
„ 22. Rákosliget község elülj.: **iskolaépítés.**
„ 22. Besztercei á. é. hiv.: **iskola** építése (16719·40 k.).
„ 22. Besztercei á. é. hiv.: 16·0 *m* **híd építése.**
„ 22. Nagyszebeni á. é. hiv.: **elemi iskola** építése Szelistyén (15712 k.).
„ 22. Nagyváradi á. é. hiv.: **útszabályozások.**
„ 22. Bpest szfőv. tanácsa: **utak** építése és **csatornázása.**
„ 23. Igazságügyminisztérium: **közp. járásbiróság** építése; bp. 250.000 k.-ig 5, ezenfelül 2%.
„ 23. Alispán, Zilah: földfeletti **pince** építése (2638·39 k.).
„ 23. Bpesti törvsz. elnök: a központi **járásbiróság** összes muukái.

júl. 23. M. Á. V. kolozsvári üzletvez.: Marosvásárhelyt mozdonyszín **vasszerkezete** (l. a hirdetések közt).
„ 24. S.-A.-Újhelyi á. é. hiv.: egy 2·o *m* és egy 6·o *m* **vasbetonhid** (18397·48 k.).
„ 24. Újhartyán község elülj.: **községház és iskolák** építése.
„ 25. Ófehértó község elülj.: **kovácsház** építése.
„ 25. Nagyváradi kir. törvsz. elnöke: **járásbirósági épület kibővítése** Berettyóújfalun.
„ 26. Nagybecskereki á. é. hiv.: elemi **iskola** építése.
„ 26. Aradi á. é. hiv.: 13 **műtárgy** építése.
„ 26. Belügymin. műszaki osztálya: **mélykutak** fúrása Bereg és Szatmár megyében.
„ 26. Aradi á. é. hiv.: **műtárgyépitések.**
„ 26. Felsőhámor község elülj.: **körjegyzői lakás** építése 16292 k
„ 27. Győrszentiván község elülj.: **jegyzői lakás** építése.
„ 27. Magyaróvári á. é. hiv.: **községház** építése.
„ 27. M. A. V. szegedi üzletvez.: **árúraktár** építése Perjámoson.
„ 27. Boconád község elülj.: **útépítés.**
„ 27. Lajtakáta község elülj.: **községház** építése.
„ 28. Boldogasszonyfalva község elülj.: **jegyzői lakás** építése.
„ 29. Budapest székesfőv. tan.: **utak aszfaltozása, kövezése.**
„ 29. Udvarnok község elülj.: **iskolaépítés** (11061 k.).
„ 29. Trencséni á. é. hiv.: **iskolaépítés** Vágmogyoródon.
„ 29. Nagygáji g. kel. szerb hitközség: **iskolaépítés** (26932 k.).
„ 29. Szombathelyi á. é. hiv.: **hidak** újjá építése.
„ 29. Sepsiszentgyörgyi á. é. hiv.: öt híd **korlátjai és kerékvetői.**
„ 29. Dohányjöv. igazg.: **tisztilakás** építése Nagylétán.
„ 29. Alsókubini á. é. hiv.: **épületek tatarozása** (4142 k.).
„ 29. Vallásmin.: Bács megyében **istálló- és trágyatelep** építése (31261 k.).
„ 30. Szekszárdi á. é. hiv.: **dunai kőburkolat** helyreállítása.
„ 30. Kecskemét város tan.: **mozgóképes színház** építése.
„ 30. Szeged város tanácsa: **útburkolás.**
„ 30. Szászsebes város tan.: **postabérház** építése.
„ 30. Bősárkány község elülj.: **jegyzői lakás** építése.
„ 30. Fogaras vm. alispánja: **kórházépítés.**
„ 31. Földm. min.: **fürdőház** építése Ránkfüreden.
„ 31. Nagyváradi orth. izr. hitközség: **imaházépítés.**
„ 31. Miskolci kir. törvsz. elnöke: a **törvénykezési épület** helyreállítása.
„ 31. Keglevichháza község elülj.: **óvodaépítés.**
„ 31. Elek nk. elülj.: **villamtelep** építése, bp. 5000 k.
„ 31. Rimaszombati á. é. hiv.: **épülettatarozás.**
aug. 1. Topolya község elülj.: **villamtelepépítes.**
„ 2. Kassai á. é. hiv.: **hídjavitás** (2584·42 k.) és **épülettatarozás.**
„ 2. Udvar község elülj.: **kocsiszín** építése.
„ 2. Fáj község: **iskolaépületek** építése.
„ 3. Nagyenyedi á. é. hiv.: **hídépítés.**
„ 3. M. A. V. igazg.: **üzletvezetőségi palota** építése Aradon (l. a hirdetések közt).
„ 3. Nagyváradi á. é. hiv.: **iskola** építése.
„ 3. Kir. törvényszék elnök, Nagyvárad: **járásbiróság** és **fogház** építése.
„ 4. Vecsés község elülj.: **villamtelepépítés.**
„ 4. Jászárokszállás község elülj.: **sertésvágóhid** építése.
„ 5. Miskolc polgármestere: **útépítés.**
„ 5. Temesvári á. é. hiv.: **hídépítés.**
„ 6. M. Á. V. aradi üzletvez.: Sarkadon 10 db. **magasépitmény** (lásd a hirdetések közt).
„ 6. Nyárádszeredai főszolgabirói hiv.: **hidak** építése.
„ 6. Nyitrai á. é. hiv.: **ovoda** építése (38385·92 k.).
„ 8. Aradi á. é. hiv.: **épülettatarozások.**
„ 8. Budapest tanácsa: egy nagy bérház **tűzhelyi**, és **ablakponyvái, cserépkályhái, vizvezetéke** és **csatornázása.**
„ 8. Várpalota nagyközs. elülj.: **villamtelep** építése.
aug. 8. M. Á. V. igazg.: Fiumében 32 **vasrakodó** és 8 **láneos rakodóhid** szállítása (l. a hirdetések közt).
„ 8. Temesvár polgármestere: **csatornázás.**
„ 9. Vallásmin.: 8 tanyai **iskola** építése Halason (144229·58 k.).
„ 9. M. Á. V. igazg.: **teherfelvonók** szállítása Arad és Dombovár állomásokra.
„ 9. M. Á. V. igazg.: **szénvevő** és **salakeltávolitó** berendezése Arad állomáson.
„ 9. Temesvári á. é. hiv.: **útkaparóház** építése
„ 10. M. Á. V. igazg.: **teherfelvonók** szállítása Fiuméba.
„ 10. Devecser község elülj.: **villanytelep** építése.
„ 10. Dunaföldvár község elülj.: **szegényházépítés.**
„ 11. Aradi á. é. hiv.: **átereszek** építése.
„ 11. Papolci ref. egyház: **lelkészlakás** építése (16505 k.).
„ 12. Sátoraljaújhelyi á. é. hiv.: 13·s *m* nyilású **híd** építése.
„ 14. Alispáni hiv., Veszprém: **út** és **műtárgyak** építése.
„ 16. Dunaföldvár elülj.: **villamtelep** építése.
„ 17. Aradi á. é. hiv.: 8 drb **átereszto** építése; **kőhid** ujraépítése és 533 *m* vasbéton útkorlát (Kemény B.-féle).
„ 19. Gyomai főszolgab. hiv.: **hídépítés.**
„ 20. Eperjesi á. é. hiv.: **elemi iskola** építése Uszfalun.
„ 21. B.-Gyarmati á. é. hiv.: megyei **kaszinó** építése (31646·60 k.).
„ 21. Budapest á. é. hiv.: Tahitótfalun 200·o *m* **dunahid** építése.
„ 22. Nógrád vm. Múzeum-Társulat; B.-Gyarmat: **múzeumépület** építése.
„ 24. Fehér m. alispáni hiv.: **kaviesszállítás.**
„ 26. Besztercebánya tanácsa: az **elektromos telep** kibővítése.
„ 27. Boróc község elülj.: **kisdedóvó** építése (8784 k.).
„ 29. Balassagyarmati á. é. hiv.: **útépítés** (111816·77 k.).
„ 29. Zenta polgármest.: **városház** és **vásárcsarnok** építése.
szept. 15. Fürdőbizottság Abbázia: **gyógypalota** építése.
„ 17. Hódmezővásárhely polgármestere: **helyiérdekü vasút** építése.

VERSENYTÁRGYALÁSOK EREDMÉNYE.

A Villányi-út folytatólagos csatornázására legolcsóbb Deutsch Imre ajánlata (7771·74 k.).

A bécsiúti kislakásos telep út- és árokrendezésére Amon Antal (38770 k.), az Erzsébet-királyné-út kövező munkáira Pesel Lajos (117701·05 k.), annak csatornázására Schäfer és Wellisch (14718 k.), a Kőris-utca kövező munkáira Holzinger és Kozek (12846·05 k.) ajánlata a legolcsóbb.

A putnoki iskola építésére Szlabej János tett ajánlatot (29388·49 k.).

Az Almásfüzitő állomáson emelendő emeletes lakóház építésére legolcsóbb Ott József ajánlata (95393·80 k.).

Az erdődkai rk. templom építésére legolcsóbb Bittsánszky Kornél ajánlata (159908·59 k.).

A marosvásárhelyi leányiskola építésére legolcsóbb ajánlatot Grünwald és Schiffer tett (542519·50 k.).

A soroksári dunaág földmozgósítására és szikla eltávolítására legolcsóbb Hofbauer és Léhner ajánlata (716510 k.).

„Pelikan" gyöngytussok

koromfeketék és ezért kiválóan alkalmasak oly rajzokhoz, melyeket sokszorosítani kell. Megbízhatóan vízállóak, bármily nagyságú felületek egyenletes festésére alkalmasak úgy higítatlanul, mint a legvilágosabb szürkére higítva. Minden külön elkészítés nélkül másolópapirosra való rajzolásra használhatók. Mindenhol kaphatók.

Ügyeljünk a **„Pelikán"** védjegyre és a gyáros nevére:
Günther Wagner, Hannover és **Bécs X/1.**

Szivattyúk és Mérlegek
különleges gyár
GARVENSWERKE WIEN,
II. HANDELSQUAI No. 130.
Mintaraktár:
I. Schwarzenbergstrasse 6.

„SATORIN"-KŐHABARCS-ANYAG
Olcsó és kitünő épitő anyag.
Fagymentes, színtartó, kőkemény, plasztikus.
= Több színben szállitja: =
Sátori-gyár,
Budapest, IX. Dandár-utca 25. szám.

Pordenoné

festő

Tizian vetéltaisa. Janós király lovaggá neveztéki, miből valószínű, hogy a Király birt tőle kapet.

Pulszky Ferenc. Adalékok a magyarországi műtörténelemhez. Budapesti szemle 1874. IV. k. 232 l.

24090 Közse

Porges Josef

Wannenmacher Fabrik

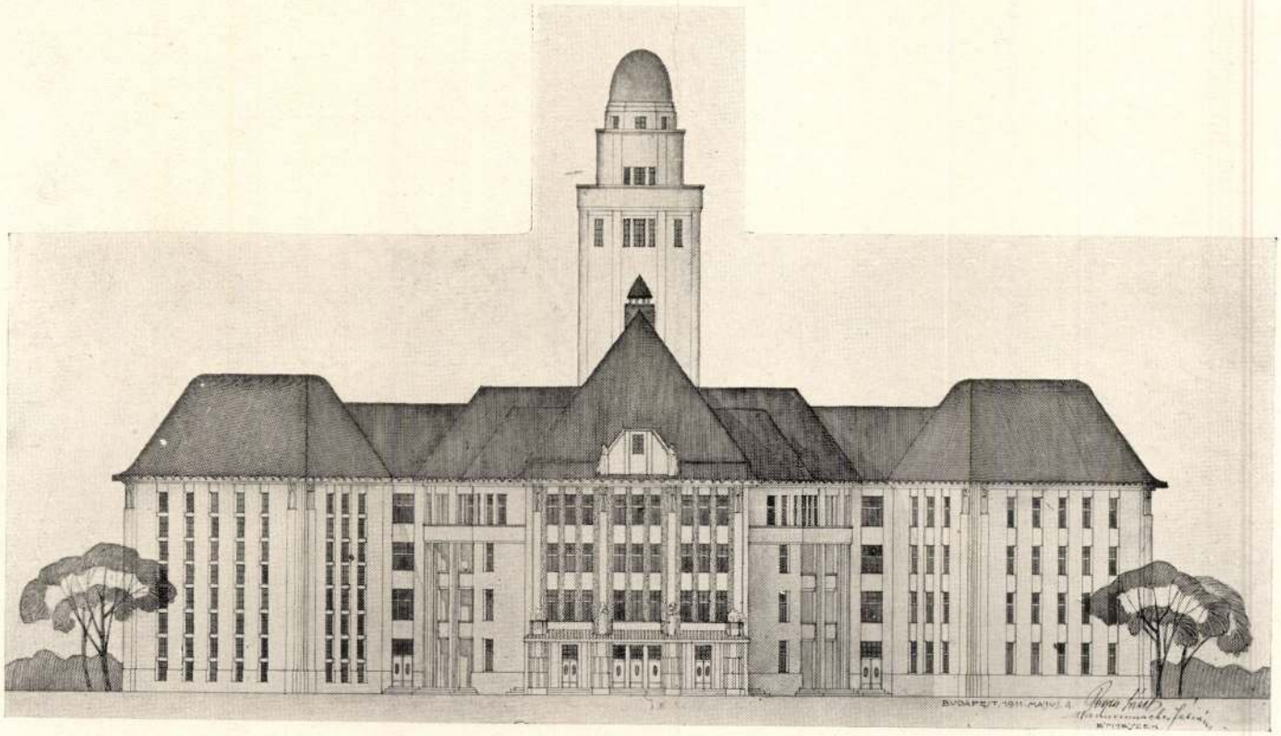

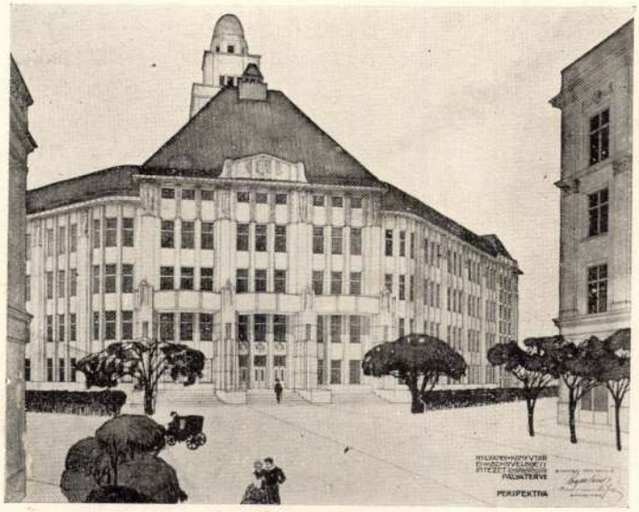

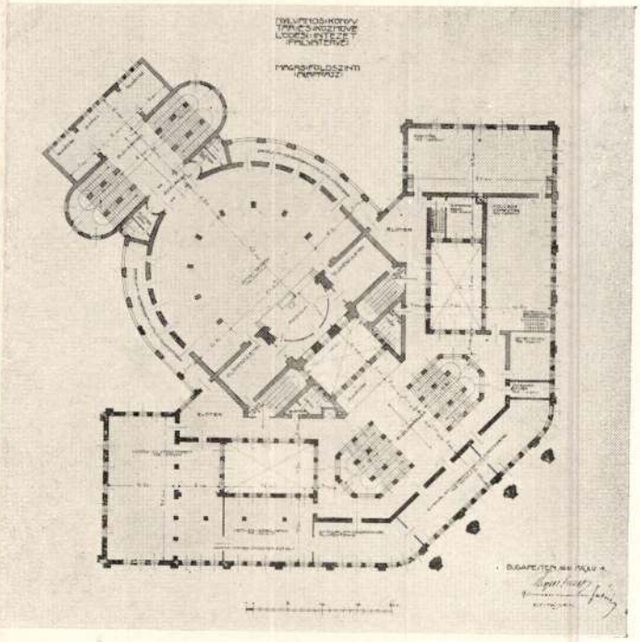

SZÉKESFŐVÁROSI KÖNYVTÁR TERVPÁLYÁZATA

PORGESZ JÓZSEF ÉS WANNENMACHER FÁBIÁN

A Ház 1911. 6-7 sz.

Ránc-szőnyegek

Josef Ben Porat kiállítása

A BÁTRABB magyar képzőművészek – még amikor az egyesületi törvények alig adtak rá lehetőséget – kis közösséget alapítottak, hogy munkájuknak társas-társadalmi hitele legyen. Az egyik ilyen „korai" alkotóközösség, amelynek ma *Vizuálart* a neve, elhatározta, hogy az állami protokoll-egyezmények helyett emberi kapcsolatokon alapuló cserekiállításokat szervez galériájában és viszont, a saját tagjainak külföldön. Elsőnek Josef Ben *Porat*, budapesti születésű izraeli művészt hívták meg, aki egyszerre készít műveket majd' minden grafikai technikával, és szőnyegeket is, amelyek tulajdonképpen montázsok. A gyapjúszálak közé ugyanis a természet másféle diribdarabjait: kagylót, fagat, kavicsot és gyökeret is besző. Ez a gesztus a szürrealizmus szabad asszociációját és a talált-tárgy módzserét idézi. Ugyankkor a szőnyegek mintáit, a grafikák vonalait és foltjait egy olyan szerkezet, a rend eszménye hatja át, amely inkább a konstruktívizmushoz áll közel.

A látszólagos ellentmondást ismerősnek találom. A modernizmust idehaza is a díszítéstől való idegenkedés jellemezte. Mivel az nálunk leginkább az első világháború alatt hatott, így akár a kor szegénységéhez is kapcsolható. Elterjedt nézet szerint a funkcionalizmus, a konstrukció elsődlegessége maga is a nyomorból, a világháború gazdasági válságából, a hadigazdálkodásból fakadt. Ebben az időben mégis a szellemtudományok, a pszichológia forradalma fegyverezte fel a művészetet a fantázia összes szabadságszimbólumával. Azután mindez jó harminc évet várt, aludt, amíg újra megjelenthetett minálunk.

ÍGY FORDULHAT ELŐ, hogy szinkronba került a mi kelet-európai avantgárdunk azzal az izraeli késéssel, amelyet ott maga az államalapítás, és a második világháború utáni harmadik nagy bevándorlási hullám okozott. A háborút és a holocaustot túlélt új bevándolók többsége baloldali érzelmű volt, elfogadta a kibucmozgalmat, a közösségi élet kísérletét. Ez azonban ott – ha ma válságban is van – nem üresedett ki úgy, mint itthon már az ötvenes évekre. A szűzföldek feltörése ráadásul arrafelé teljes sikerrel zajlott, a szegénység értelmes áldozat volt. Az élet szegényszínházának díszlete lehet akár a képzőművészeti modernizmus is. Izraelben valóban állásfoglalás volt ezt az utat járni. A konzumtársadalom fenyegetésével szemben vállalt puritanizmus nemcsak művészi, de etikai állásfoglalás volt és maradt. Josef Ben Porat ma is a Gaton kibuc tagja, ahol a mindennapi munka mellett végzett művészeti tevékenység életforma. Az európai gyökerek, a huszadik századhoz tartozó rettenetes élettapasztalatok mégis megmagyaráznak egy olyan gazdag, és a dekorativitás felé megnyíló szimbolizmust is, mint amelyiken az írásjelek, a fák és az arcok ráncainak titokzatos szövete.

(Josef Ben Porat művei június 16-ig láthatók a Vizualart Galériában, I., Mária tér 3. szám alatt.)

(szegő)

PORAT, Josef Ben
Művészet 1991. jún. 7.

alapítvány célja, mint az az alapító okiratban olvasható: „A magyar és a határainkon túl élő magyar anyanyelvű fiatalok művelődésének és szakképzésének elősegítése." Az MKKE, mint szakmai egyesülés a februári alapítás óta két erdélyi és egy felvidéki csoportot (csoportonként 20—25 főt) képez ki a sokhetes tanfolyam alkalmával, aminek végén a hallgatók záróvizsgát tesznek, s megszerzik a könyvesbolti eladó szakképesítést. Ez az államilag hitelesített oklevél pedig honosítható, így lassan-lassan gyarapodhat a könyves szakmát, a magyar szellemi életet ismerők száma az országunkon kívüli magyarlakta területeken. Az alapítvány a már kiképzettek után, újabb két csoport tanítását, taníttatását kívánja megindítani — a tanfolyam iránt nagy az érdeklődés —, ám ennek az anyagi feltételeit meg kell teremteni. Az egyik ilyen próbálkozást tegnap, csütörtökön mutatták be az iskola Váci úti székházában. A Hatágú Síp alapítvány kiadásában napvilágot látott egy új, Reprint ex Hungaria című sorozat első darabja, Sigmund Freud Az ősvalami és az én című tanulmánya, amelynek tervezett bevételei az alapítványi célok megvalósítását szolgálnák.

(— ányi —)

A gyümölcsös helyét táblákkal jelezzük a Fót—Veresegyház közötti úton. X

— Az ARDEX-Biotermelő Rt. (1027 Budapest, Ganz u. 16.) igazgatósága értesíti Tisztelt Részvényeseit, hogy rendkívüli közgyűlést tart 1991. július 9-én 10 órai kezdettel, 1089 Budapest, Orczy u. 44. sz. alatti 109. sz. tanácstermében. A közgyűlés napirendje: 1. Az 1991. évi üzletpolitikai és pénzügyi terv ismertetése és elfogadása. 2. A részvénytársaság rövid- és hosszú távú gazdasági koncepciójának megtárgyalása és elfogadása. A közgyűlésen való részvétel és szavazati jog gyakorlásának feltétele, hogy a részvényes részvényét vagy betéti igazolását legkésőbb 1991. július 3-ig bezárólag letétbe helyezze 1089 Budapest, Orczy u. 44. (volt Mező Imre u. 70.) 108. sz. szobában. A letétről a részvényes szavazójegyet kap. ARDEX-Biotermelő Rt. igazgatósága. X

— RADIESZTÉZIA MINDENKINEK. A tv-ből ismert Körbler professzor találmányaival és az új típusú varázsvessző használatával (amely mindenkinél működik) ismerkedhet meg négyórás tanfolyamon. 1991. június 10-én, hétfőn 16—20 óráig. Budai Vigadó, Budapest I. kerület, Corvin tér 8. Részvételi díj: 500 Ft. X

lehet június 10-től 28-ig 14—18 óra között. (Bp. V. ker., Reáltanoda u. 7.) Felvilágosítás a 117-3364 sz. távbeszélőn. X

— Honnan jöttem? — Hová megyek? c. könyv a lélek utazásáról — **megjelent.** 200 Ft. Ha érdekli, miért nehéz az emberi sors, és meddig az — szerezze be! Csak nálunk: Universelles Leben, Abt. 8/b—23 D—8700 Würzburg. Postfach: 5643. Ön ír, mi a könyvet és a számlát postázzuk. X

— Szedd magad! Cseresznyeszedési akció indul június 8-án a pomázi Munkatherápiás Intézet dolinai gyümölcsösében. Ár: 30 Ft/kg. A gyümölcsös megközelíthető a pomázi HÉV-állomástól kiindulva a Rákóczi úton, a táblákkal jelzett únvonalon. Nyitvatartás: hétköznap és szombaton 7—16 óráig, vasárnap 7—12 óráig. Ugyanitt a meggy szedése június 12—15. körül kezdődik, ugyancsak 30 Ft/kg-os áron. Telefon: 26 25-022, 25-288, 25-065. X

— Kedvezményes főszezoni üdülés! Elhelyezés: 2 és 4 ágyas apartmanokban **Jesolóban.** Utazás: egyénileg. Időpont: 1991. július 13—20. Részvételi díj: 7800 Ft/fő. Költőpénz: 2000 Ft fő. Jelentkezés: **Balatontourist,** Pápa, Fő tér 12. Tel.: 89/24-282, valamint a Balatontourist összes irodáiban. X

PORSI Róza

M. D. K.

Nagybányán A Szépmüvészeti Iskola tagja

1928.

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 339. e.

Porscht Frigyes grafikus

Szily Géza a szolnoki Damjanich János Muzeumban május 27.-től,
Polgár Ildikó keramikus az Iparművészeti Muzeumban junius 17.-ig,
Pataki Ferenc a móri Lamberg Kastélyban juni.lo.-ig
Huzellánné Csanak Éva a Fényes Adolf Teremben junius 3.-ig,
Bernáth/y/ Sándor Bukta Imre és Lugossy László a Csepeli Papirgyár Ifjuságí Klubjában juni.3.-ig.
Porscht Frigyes: "Olasz városok" c. kiállitása a Marcibányi téri Müvelődési Központban május 25.-től,
Rudnay Gyula emlékkiállitása a siófoki Müvelődési Központban május 25.-től tart nyitva.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. május 26. XXIII . évf. 21. sz. 8. lap.

Porscht Frigyes

a Bolgár Kulturális
centrumban szerepelnek
művei Liallitáson

Magyar Nemzet 1973 július 4
4. old.

Porscht Frigyes
rajza

Dalmát Sengerpartrészlet.

Magyar Ilirlap 1973/26 IV. old.

Porsch + Frigyes, grafikus

Kiállítása nyílt meg

Visegrádon.

— : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. m[illegible] 25.

Parscht Frigyes

rajza

Magyar Ilirlap 1971/225

III old.

Porscht Frigyes

rajza.

Magyar Ihirlap 1971/~~229~~ 230 II old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1973 JAN 27

— *Melyek a*

— Ha a közé
jövő útja az
antárgycsopor
árgyakat tan
lyen összete
gy pedagógu
kkor a geofi
ól kezdve a
nég általános
kutatásig *minden fontos* ...
ésszerűen kapcsolható a mai kor-
szerű gimnáziumi földrajz tárgy-
köreihez. Helytelen lenne, ha a
gimnáziumban csökkentenék a
földrajzi órák számát, és még sú-
lyosabb veszteséget idézne elő, ha
egyes szakkközépiskolákból a
földrajzot száműznék. Középis-
koláinkban ma egyetlen olyan
tantárgy van, amely egyaránt ma-
gában foglal természet- és társa-
dalomtudományokat, s ez a föld-
rajz. Azt is hangsúlyoznunk kell,
hogy a földtudományokat elsősor-
ban a földrajz képviseli iskoláink-
ban. A további feladat tehát az,
hogy a földrajz oktatásával fog-
lalkozó pedagógusok továbbkép-
zésében az eddigieknél még na-
gyobb szerephez jussanak azok a
tárgykörök, amelyekről szólot-
unk, mert a földrajz tanítása
csakis ezáltal tartható a tudomá-
nyos kívánalmaknak megfelelő,
magas szinten.

Dr. Hédervári Péter

gény-
kezeti
zések
etnek

s vi-
onta-
s vál-
. Ta-
ripari

Dolgozók Szakszervezete rotitká-
rának tanulmánya a folyóirat no-
vemberi számában: *„Végtermék-*
szemlélet az élelmiszer-gazdaság-
ban" — ez a címe. Miként a szer-
ző leírja, „az élelmiszer-gazdaság-
ban megteremtődött a vertikális
integráció objektív feltétele",
majd adatokkal szolgál. E szerint
három év alatt a különféle koope-
rációk száma meghaladta a há-
romszázat; háromnegyedrészüket
a közös vállalkozások képviselik,
s 26 szövetkezeti közös vállalat is
föllelhető. A kooperációk bruttó
árbevétele és teljesítményértéke
1970-ben elérte a 4,5 millió forin-
tot, 1969-hez képest 80 százalék-
kal nőtt! Tamás László is meg-
jegyzi azonban, hogy például „az
integrációban megvalósuló közös
irányítás nem teljes értékű, sok
korláttal és megkötöttséggel jön
létre" — részben azért, mert va-

Magyar Hírlap

Porscht Frigyes

1021

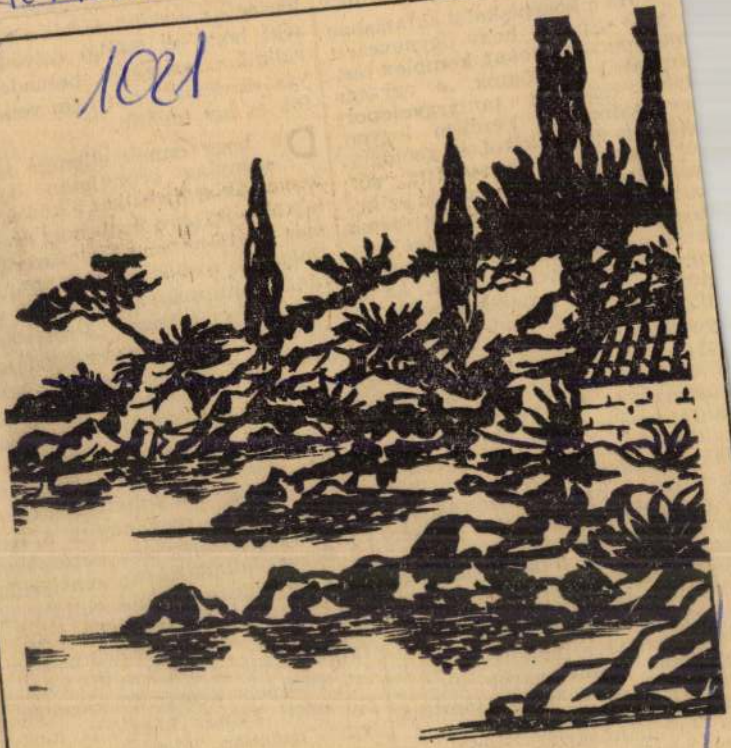

Dalmát tengerpartrészlet — Porscht Frigyes rajza

Porsche Frigyes grafikus művész

Művei kiállításon szerepelnek
a Bolgár Kulturális Központban

Magyar Nemzet 1973 június 13
4. old.

Porscht Frigyes

"Pusztán a tények közlésére szoritkozik"a művész,-irja Vadas József: "Az, ami" c. -több kiállitást ismertető- beszámolójában. Kiállitását a Bolgár Kulturában rendezték.
"Uti jegyzet"-nek nevezi a kritika az egymás mellett sorakozó grafikai lapokat, melyek tájakat, városokat, uti emlékeket mutatnak be.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. aug. 18.
XVII. évf. 33. sz. 12. lap.

Porscht Frigyes rajza

Dubrovniki kikötö.

Magyar Ilirlap 1971/316 II. old.

PORSCHT FRIGYES

Porscht Frigyes rajza

Magyar Hirlap 1975/29o/9

Parscht Frigyes
grafikusművész és Kiss László René
szobrászművész kiállítása péntekén
nyílik meg a Bolgár Kulturális Köz-
pont helyiségében.

Magyar Hírlap 1973/161 Sold.

Potscht Frigyes

rajza, Split

Magyar Hirlap 1973-22-III

Porsche Frigyes
grafikusművész és Weiss László René szob-
rászművész közös kiállítása nyílt meg
tegnap Budapesten a Bolgár Művelődési
Központban.

Magyar Hírlap 1973/164 Pald.

Poscht Frigyes

rajza

Magyar Hirlap 1977/256/1o

Porscht Frigyes
Grafikus

M.D.K

Illusztráció

Abody Béla: Zsibpiac
Élet és Irodalom, 1966. szept. 3 - 12 lap

M.D.K.

Poorscht Frigyes
grafikus

A Vadász utcai Szabó Ervin
könyvtárban tartott kiállítást

Kiállítások — 39 lap.
Művészet, 1960. augusztus

Porscht Frigyes, grafikus MDG

Ápr. 20-án kiállítása nyílik meg az Egressy Klubban.

– : Hír

14

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. ápr. 18.

MDK

Porsche Frigyes
Graphics

"Szemvedés"

Élet és Irodalom, 1968. jún. 15 - 9 lap.

Porscht Frigyes

Rajzol (repr.)

Magvető-almanach 1967/1. 243, 247, 248, 251, 288. l.

Versdet Frigyes grafikus

Kiállítása nyílt a

Csepel Galériában

– Napló – Magyar Nemzet 1971 január 28
4 old.

Porsche Frigyes

Kiállítása nyílik a

Csepel Galériában.

Magyar Nemzet 1971 január 30

4. old.

M.D.K.

Porscht Frigyes

"Táj" c. képének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. juni. 21.
XIII. évf. 25. sz. 8. lap

M.D.K.

Porscht Frigyes

"Inkognitó" c. szemüveges elefántot ábrázoló rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. január 18.
XIII. évf. 3. sz. 10. lap

Porschet Frigyes

Rövid méltatás

Kiállításnál kiállításra
Magyar Hirlap, Bp. 1970. jún. 23.

M.D.K

Porscht Frigyes
grafikus

Illusztráció

Bor Andor: Megbirálom az Eszaki-sark hutatóit.
Élet és Irodalom, 1966. május 7 - 11 lap.

MDK.

Porscht Frigyes

Kiállitás grafikáiból

Élet és Irodalom 1965.május 8.lap -

M.D.K.

Porscht Friges. (?)

cröteljes, néhány vonalas tus-
rajzban örökíti meg Brein Ferenc
1844-ben épített, Kőbánya, Gitár- u t.m.
alatt álló „főcsőszhérét" melyről a
cikkíró: N. Sándor László, mint egy
elfelejtett műemlékről emlékezik meg.

...EST. Bp.1966. IV.évf. 5. sz. 31. old.

M.D.K.

Porsch Frigyes
grafikus

Illusztrációi.

Abody Béla: Hirdetések
Élet és Irodalom, 1966. jan. 1. - 10 kop.

Porscht Frigyes
grafikus

M.D.Y

Az Egressy Klubban tartott
tárlatot. „Ecseri", „Talpon-
álló", a „Fák", az „Óbudai
ház", a „Petypáng" c. művei
szerepelnek a tárlatán.

F.J.: Porscht Frigyes
Élet és Irodalom, 1965. máj 8 – 8 kap

Pors Tamás

A füvedi Balatoni Galériában rendeztik a XI. Veszprém m. i képzőművészeti szakkörök kiállítását, melyen szerepelt Pors Tamás „Szakmunkástanulája" c. (említve) munkája.

Hsitler László: A képzőművészeti szakkörök kiállításáról.
Napló /Veszprém/, 1974. szept. 2.

tartó lap

Porsch, Johann

ötvös Bécs, 1748-55

l.

Csatsoproniötv

19. l.

PORRO, Ottaviano. A XVI. sz. végén erő-
ditette Szendrőt és Sárost./Pataki/
Maggiorotti, 439.

Porro Octavian.

XVI

l.

Patakiváros

128. l.

Porpáczi Győző MDK

Fölvétettek a Képzőművészeti Főiskolára

Podolini Volkmann Artur tanitványainak kiáll.
1926. ápr. Váci ut 15.

Porpáczy Gáza

1925/26

Ferkèpzomfoiskèvk

124. (.

Porovicz, Grigorju

Rác n. Görgreldi templom rozoro ironosztaz rejeit festette 1772-ben.

Dr. Fitz J. – Gászés L. – Papp T., szérespetrásvár, Bp. 1966.

134.

Csongrádvármegyei Történelmi és Régészeti
Tárgylat múzeuma X. 147

Porotzkay.

Lab IV. 88.

Poroutka

l.

LykaMagyműI300-50

493.l.

Porotzky

l.

LykaMagyműI300-50

476, 480. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Poroszorszagi Mártin

Lód

Fos 632

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Poroszországi Márton

Kobrár

XVI 4

lásd

Márton Kobrár

Buda 1525

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Poroszorszégi Marton

II. Ulászló szolg.

vál

O Várl 58 l.

Porosló vára

Anonymus szerint már
a magyarok bejövetelekor
állott

Baicsay 580. l

Czegledy Károly, 8
Dobossy László, 34
Dubrauszky Viktor, 24
Dugonics József, 33
Gagyi Judit, 30
Gerendás Ernő, 5
Gombay Lajos, 21
Gyallai-Pap Domokos, 5
Gyengő Béla, 38
Gyepes János, 21
Győrffy Aladár, 9
Habersack Gerda, 21
Halasy Nagy Endre, 24
Hegedüs János, 9
Hegyi László, 25
Herczeg Gyula, 33
Horváth János, 18
Horváth Tibor, 38
Hörényi István, 22
Huszák István, 36
Illyés Elemér, 28
Jakó Dénes, 24
Jankó János, 27
Jászay Magda, 30
Kurucz Dezső István, 27
Küry Béla, 30
L'Auné Jenő, 33
László Ferenc, 18
Levárdy Ferenc Rezső, 7
Lévay Tibor, 32
Majlát Jolán, 6
Marczell István, 18
Martin János, 13
Máthé Elemér, 9
Mezneries Ilona, 28
Mezősi Károly, 9
Mihály László, 32
Miklós István, 26
Nagy Gyula, 13, 19
Németh József, 32
Nyitrai Ferenc, 26
Orbán György, 19
Országh László, 19
Osváth Imre, 27
Osztrovszki György, 14
Pap Károly, 9, 14
Paulinyi Kornélia, 32

Sonorja, tpl

2

Poroszlói rk. pléb.

templom

barok

képe repr. -

Kisskikl kath. Magy

962-l.

Feketepatak VIII·143.

Poroszlói monostor vár

l.

Pász Hevesmvárái

BUDAPEST
1935 SEP. 19. 15.
N 2 N

Poroszlai Sándor

eltünt az első vi-
lághábornban

Hadviselt nuvó-
szek kiáll. Munsar-
nok 1919

Bevezetésben

MDK

Perczlai Sándor, ip.m.növ.
Tanára: Mátrai L.Gy.

Repr.

Márváhy-kandalló.
Az Orsz. m.kir.ip.m.isk. pályázatai.
Diszitö szobrászati osztály.

Magyar Iparmüvészet. 1905. 225.l.

Poroszlay Sándor

MIK

Női akt, gipsz I-II.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Poroszlay Sándor, szobrászm.

A Szépm.Muzeum

A Mücsarnok még mindég hadikórház. XXXelöcsarnok három termében van a kiállitás. A szobrok legtöbbje a Szépm.Muzeum belépöjében van.

A nemrég elhunyt Poroszlay Sándortól aktokat láttunk.

Szépm.Muzeum

~~XXXXXXXX~~. Téli kiállitás. 1917-18 .
Müvészet. 1917. 49.1.

Porosszlay

nevét a brüsszeli Akadémia magyar hallgatói közöti
említi

Sprenger Mária: A Bruxelles-i Academia mag yar
kapcsolatai. Művtört.Ért. 197o.4.sz. 291-295.l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Porosz Lajos Sándor

Thieme Becker
XXVII. 273. l

Porozlay Sándor

U 1778.

645.

1917
20
57

~~Agyagtárgyak, Kelta VII 158.~~

Poroszlai Sándor †

Holvarz

Mucsarnok

1917-18 [illegible] - 419, 420

Poroszlai Sándor

Münchenbl. Hamel

Erdmisk 1905/6.

19. l.

~~Agaves-eke VI. 20, 21,~~

Poroszlai Sándor

300 k. államsegély

Értímusk 1901/2. 28. l.

400 k. államsegély

Értímusk 1902/3. 58. l.

Poroszlay Sándor

240 K a tanári testülettől

Értimusk 1900/1901.

24. l.

Poroszlai Sándor

400 K államoegély

Értimisk 1903/4.

32. l.

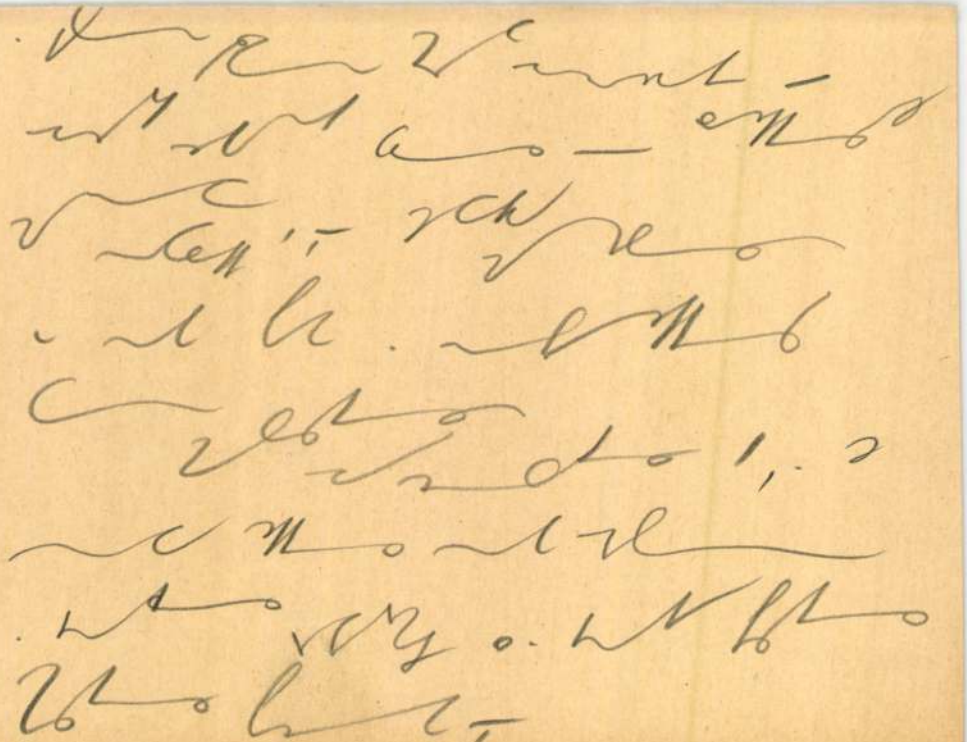

Poroszlai Sándor

400 k államsegély

Értímisk 1904/5. 16 l.

Poroszlai Sándor

Zook Szolnok vár-
megyétől

Értimisk 1904/5

171. ~~16~~

Poroszlai Sándor

nobrán

Végbiz. Gales eredm.

Kőtimisk 1904/5

19. l.

Pálffy János hagyom.
Pozsony 20.

názad végről (1500-ból)

~~noban 1401 deczember 21-én. † Romá-~~

VI: 32

és szembe nézve

~~[illegible]~~ balrafordultan van ábrázol-
ona disziti; homlokát, arczát és mel-
tt haja vállaira omlik és nyakán cso-
ob vállán kereszt nyugszik. A háttér sötét.

Becsértéke ~~2500~~ 3000 K.

~~ya 1907. november 14-én (1429-908).~~

sleltérban 43. és annak kivona-

19

krönter Christus, 24 hoch 18 brt. (~~[illegible]~~ Trep-
nº 5).

ag 19

2.5

PÓROSZLAI *Sándor*, szobrász, * Tiszaföldvár 1881 aug. 2, eltűnt a harcteren 1917. A bpesti iparművészeti iskolában végezte tanulmányait. Főműve a tiszaföldvári Kossuth-szobor (1914).

E. G II 322 l

HER'S

neines

BUCH

geordneten und

Auflage

alogischen Erläuterungen

ben.

sche Ausstellung: Berlin 1882.

Poroszlay Sándor

Nobrász

1900–1904

Éimisk 1930. 87. l.

Poroszlai Sándor

Márvány kandallóterve,
repr.

Magyar Iparmüvészet
1905. 225. l

FMKE IV.260.

Poroszlai Sándor

a tiszaföldvári Kossuth szobor alkotója egy nagy utkozet alkalmával eltűnt.

Hadviselt művészek kiállításának ~~katalogusa~~ tárgymutatója
Bpest 1919.

MDK

Poroszlai Sándor

Iparművészeti Iskola pályázatai. Magy. Iparművészet.
1904. 61 l. képekkel

1939. Perlmutter J.

Halászbárkák.

A hollandi tengerpart két egy
~~közül kap~~ nemcsak felvonták vit
nek útrolóján: „VD 219"; ~~[illegible]~~
irás. A háttérben vörös
derült. Jelzés jobbra: „PER

Fa, méretei 24:

Vétetett 1901: I. 15-
(29/901.) Elszámoltatott 190

Porozlay János

Debreceni Könyv-
kötő

XVIII. 17

l

Zoltai debr. nyomda

17. l

M.D.K.

Poroszlai János, szobrász,

13

mint Debrecen szülötte, ő hajtotta végre a debreceni Déri Muzeum épület-szobrászi munkáinak kivitelét, melyeket György Dénes és Münnich Aladár tervei alapján Mátrai Lajos és Ohmann Béla mintáztak.

Györgyi Dénes - Zalkai Fekete Miklós:
A debreceni Déri Muzeum. Bp. 1930. 13.old.
Klny. A Tér és Férma 6. sz.-ból.

M. D. K.

POROSZLAY István építész
és Hont Róbert

Bölcsőde-terv (II. dí) Resz.

Pintér Béla: Bölcsődék tervezésének
áttekintése az első ötéves terv idő-
szakában
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 6. sz.
177. l.

Poroszlay István épitész YMDK

Családiház, Mártonhegyi-uti lakótelep repr.

Abai György:A fővárosi sajátház akcióról Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz. 288.1.

Poroszlai János

A Debreceni Működjár szinvonalas alkotásokkal látta el a Köztemetőt, e művek tervezője legtöbb esetben Poroszlai János volt.
(Rácz Károly cigányprímás, Mikeczné síremléke, stb.) (említve)

Sz. Kürti Katalin: Művészi értékek a debreceni Köztemetőben.
Hajdú-Bihari Napló, 1976. febr. 68.

MDK

Poroszlai János, vitéz szobrász Debrecen

Az épitészeti szobrászmunkákat készitette
Mátrai Lajos és Ohmann Béla mintái után.

A debreceni Déri-Múzeum Külön ny. a
Tér és Formából. 13.1.

A FÜZE
FELVÉT
FÉNYKÉ
KÉSZÍT

A KLIS
ANTAL

NYOM

Poroszlai János, vitéz
szobrász Debrecen

az építeszeti szobrász-
munkákat. készítette
Mátrai Lajos és Ohmann
Béla mintái utan.

A debreceni Déri-Muzeum.
Különny. a Tér és For-
mából. 13. l.

Poroszlay Albert

1872/73 - 1873/74

Ferkèpzomfoiskèvk

124. C.

MDK

Poroszlay szobrász

Tátrai művészek kiáll. Az Ujs. 1918. aug. 9.

Poroszkay Ignácz

Torontál megye főmérnöke tervét kiállitották az Országos Mérnök Egyesület gyüléstermében. A terv szerint Pestet jobb levegővel, egészséges ivóvizzel lehet ellátni és hatszázezer hold földet öntöztetni.
Budapesti hirvivő c. rovat közleménye.

Családi Kör. Bp. 1866. aug. 5. 31. sz.
740. lap.

Magyarád, v. h.

97

Poroszkai Kőcserép

XIX. sz.

A Gyűjtő 1916. 3-4. sz.
(Kilenyi Pál gyűjteményének katalogusa) 32. l.

SZEGEDI KIR. TÖRVÉNYSZÉK
Érk: 1912DEC13 031207 sz.
.....oszt.....mell.

A tekintetes

Kir. Törvényszékhez

mint váltóbirósághoz

Szegeden

sommás váltókeresete

Porosz Márton

nobrán

XVI. n.

l.

Fögel József dr.

II. Lajos udvartartása.

1516–1526 Bp. 1917

83. l.

..... *mühely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n

vi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Porosz Márton

önhöllte érchöt II. Ulászló szószokrát a XVI. században.

Irod

Past 1883. 34. 182. l.

Porosz Márton Szabrádi, aki II

ereszszabrát kedvetette.

Dr Fogel J. II. Uláslo udvartás

tása. 1913. 99. és Pasteiner

Gyula. A műveszetek története. Bpest.

1885. 374. l.

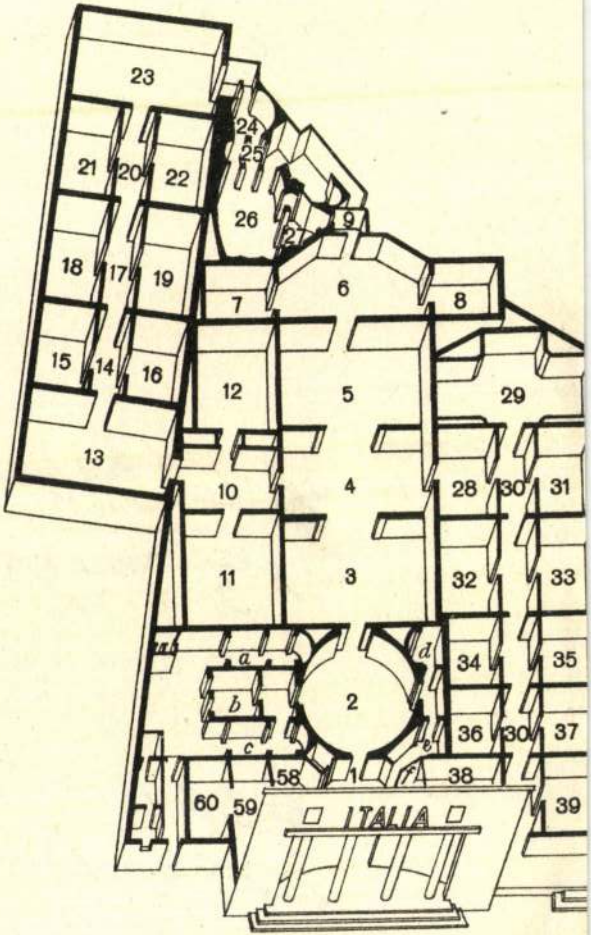
23
24
25
21
20
22
26
9
18
17
19
6
7
8
15
14
16
12
5
29
13
10
4
28
30
31
11
3
32
33
a
d
34
35
b
2
c
e
36
30
37
58
f
38
60
59
ITALIA
39

Porosz János

ágyúöntő

1459

l.

Arch. Ért.

1916. 150. l.

Porosz Géza.

Tervezte a Nove Mesto-i Vuma csarnokot. Oklevelét gépészmérnöki pakon 1965-ben nyerte el. Építész Mezei Gy.

Ipartervi Fiatal tervezők kiállítása.

Budapest, 1972.

61

Porosz János ágyúöntőmester

Bártfán. 1459.

Archaeologiai Értesítő

1916., 149–150.

Divald Kornél: A bártfai szt. Egyed-templom.

Porosz Géza, építész

Tervét 50 000 ft-tal díjazták.

—: Új üdülőközpont Budapesten 3

ESTI HÍRLAP, Bp., 1967. nov. 29

POROSZ GÉZA

ÉPITÉSZ. 1. DÍJAT NYERT AZ ALÁBBI PÁLYÁZATON. (TERVEZŐCSOPORTBAN).

REPR: 3 RAJZ.

TOKÁR GYÖRGY: A KÉKESI MIKROHULLÁMÚ ÉS TELEVIZIÓ ADÓÁLLOMÁS FEJLESZTÉSÉRE KIÍRT ZÁRTKÖRŰ TERVPÁLYÁZAT (1969).

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1969/6. 2. LAP.

Porosz Géza M.D.K.

Díjazva a Paskál-fürdő tervpályázaton, 1967.

50ooo Ft-os díj

Társtervező: Hübner Tibor-Boór Zoltán

Magyar Építőművészet 1968/4 2-8.l.

Bizottsága

i tervezete .

Poros István

építész

l. Bud Épitőm

II. Esk. 257. l.

T. 5995.

zén karfás híd vezet át, a mely felé
előtt a tulsó parton botjára tá-
hajtva egy kétségbeesett meg egy négy-
ő parton halász szedi ki hálóját
rmekével a halas kádnál és jobbra
öreg férfi áll.

37.4 : 53.7 cm.

Poros István
építész.

Szül. Budapest 1898.
Oklevelet nyert 1921.

Műegyetem 16. l.

Poros István
építész

l. 344. l.
Lexikon. 345. l.

Élet. arck
u. o. 927. l.

Postkarte

Herrn

KARL W. HIERSEMANN

Buchhändler und Antiquar

LEIPZIG C1

Königstraße 29 • Postschließfach 163

Datum .....

Von **Karl W. Hiersemann, Leipzig**

erbitte regelmäßige kostenlose Zusendung von Katalogen über folgende Gebiete:

1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

5. .....

Ich suche besonders: — ~~Mes desiderata.~~ — Special wants:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Name: .....

Ort: .....

Straße: .....

Württemberg und Hohenzollern

Festnummer
zum 2. internation.
Heimatschutzkongreß
Stuttgart im Juni
1912

Jost

Poros István

szül. 1898.
okl. építész Rákosszentmihály

felvétetett a Budapesti
Mérnöki Kamara
tagjai közé

MMÉ Ekszl
1925. 10. 1.

Poros Istvan

Poros István építészmérnök, IV.
Városház-u. 16. 187-470
Lakása, XIV. Thököly-út 120.
496-966

Bptávb 1940 szept.

MDK

Poros István,ép.mérn.

Egy háromszobás családi lakóházat és egy emeletes családi házat tervezett.

A MIÉ-ben állandó intézménnyé alakult át ez a kiállítás./Két illusztr. a III. és a VII.l./

[redacted] Dr.Ny.L.: A "Hogyan építsünk?" kiáll. a Nemzeti Vásáron.1933.máj.6. MIÉ Közlönye. III-VIII lapon.

MDK

Poros István, ép.

Terve: II. Bimbó u.12691 hrsz.a. fds z.ház.
/Dr Wesely Ferenc/

Magánépitési engedélyek.-Lp.Ip.-Lp.Müv. 1928.V.15.
77-78.l.

M.D.K.

Poros István épitész

Felvétele a Budapesti Mérnöki Kamaraba jogerőre emelkedett 1925 jan. 6.

Cikk: A Kamara új tagjai

A Magyar Mérnök- és Epitész-Egylet Közlönye LIX.kötet. 7-8.sz. 44.o.

és másoknak is átadja. Erről nem szabad lem
nem szabad lemondani; intelligenciánk
amikor lelki tényezőkkel kell ellensúlyozni
szokta azt, hogy mint a sajtószociológia m

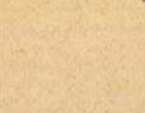

ott, ahol az anyag
egyik végletben te
intellektuális bolsev

A Magyar Kultúra, mint a katolikus revű-irod
és erkölcsi függetlensége alapján tudja végezni

Ad: a kor minden jelenség

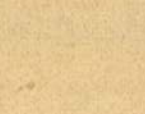

tájékozódást a bennünl
állásfoglalást a *társada*
irodalom, szinház, film

egyszóval belekapcsolja olvasóit a vajúdó kor
ponttalan kasztráltsággal, hanem a világnézet f
számunkból is láthatta. A mutatványszámok külc
volna bennünket, ha hiányoznánk. Tisztelettel kér
a reményben, hogy mint barátunk fogadta ezt
érdeklődését. — Ennek az érdeklődésnek me

A
MAGYAR KU
SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIA
BUDAPEST, V., HONVÉD-U

Pallas nyo

~~Dobrovics Béla és~~

Nincs cid

Poros István
épitész

Az „Uj Idők" családiház
terv, részt vett terv

MAGYAR EPITOMUVESZET
1930. 10-11. sz. 37. l.

műszaki rajzokkal

Poros Györgyné

Bőrmunkákkal szerepel az Orn. Magyar Iparmüvészeti Társulat Karácsonyi kiállítása a régi Műcsarnokban

Magyarság 1927 XI. 27

Poros Györgyné.

Az Országos Magyar Szaművészeti Társulat karácsonyi kiállításán bőrmunkái szerepeltek.

Magyarság, 1927. Nov. 27.

M.D.K.

Joannes de Foron

1553 elején Joannes Antonius de Valtelina Kőművsemester segéde.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.
I.közl.177.oxxx

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger.1963

Poron, Joannes de kő müves M.D.K.

1553-ban az ostrom alatt megfongálódott vár helyreállitásán dolgozik

Dötchy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitékezésein 1493 és 1596 között 177.1.

Az Egri Muzeum Evkönyve I. 1963.

Poroleczki ácsmester M.D.K.

1784. emlitve:

Szabó Ei. ~~Sprenger M.~~ Adattár. Müvtört. Ért.
1958 (VII.) 2-3 n. 201.

Porno

Keresztény feliratos római sírkő lelhelye.

Nagy Lajos: Pannonia sacra. Ser. Szent István I. k. 96. l.

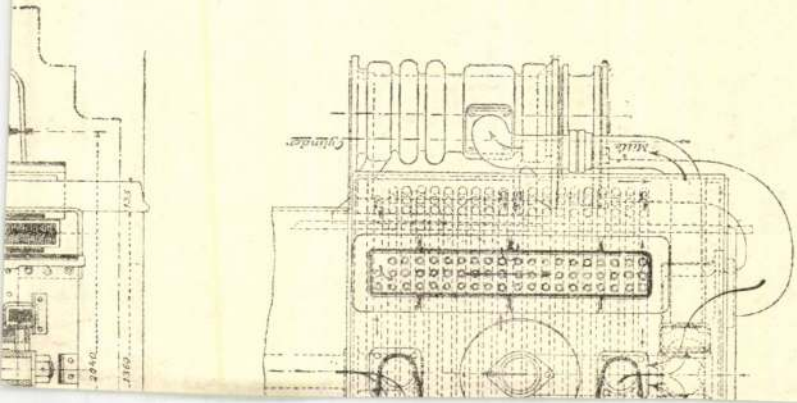

Pormann Mihály

pesti üveges-m

1790

l.

Ságüvegenpár

206 l.

mdk

Porkolábné Orion Éva

munkája a kiállításon

Régiposta u.-i kirakatban

u. Varga Marianna. A Népművészet

Mestereinek Kiállításán.

Népművelés 1963 11. sz

34. l

INVITACIÓN

El Keresztény Múzeum

SALUDA

y tiene el honor de invitarle a la exposición
colectiva "Naturaleza", de quién son autores

Marta von Poroszlay
pintora /España/

Poldo Cebrian
fotografo /España/

y

Balla András
fotografo /Húngria/

La inauguración corre a cargo del arquitekto
Makovecz Imre
premio nacional Kossuth de Hungria el domingo
3 de marzo, 2002 a las 16'00 horas de la tarde.

La elaboracion del catalogo ha sido patrocinado por el
Cabildó de Tenerife, Islas Canarias.

POROSZLAY Mária festő

MARIA VON POROSZIAY – BALLA ANDRAS – POLDO CEBRIAN

KERESZTÉNY MÚZEUM, ESZTERGOM

A MAKÓI JÓZSEF ATTILA MŰZEUM

meghívja 1971. november 20-án 16 órakor

PORKOLÁB SÁNDOR festőművész

KIÁLLÍTÁSÁNAK megnyitójára

*

Megnyitó beszédet mond:

BÁNSZKI PÁL művészettörténész

A kiállítás helye: Makó-Újváros Tömegszervezeti Székház (Április 4 útja)

15166 — szh

Tisztelettel meghívjuk

PORKOLÁB SÁNDOR

kiállítására az
Óbudai Pincegalériába
(III. Fő tér 1. Zichy-kastély)
Megnyitja: 1984. május 15-én
18 órakor
Kerékgyártó István
Megtekinthető: 1984. június 3-ig
kedd-péntek 14-18-ig
szombat-vasárnap 10-18-ig

FOTO: Barnaföldi Gábor
F.K.: dr. Merényi Judit
TISZSZO GT

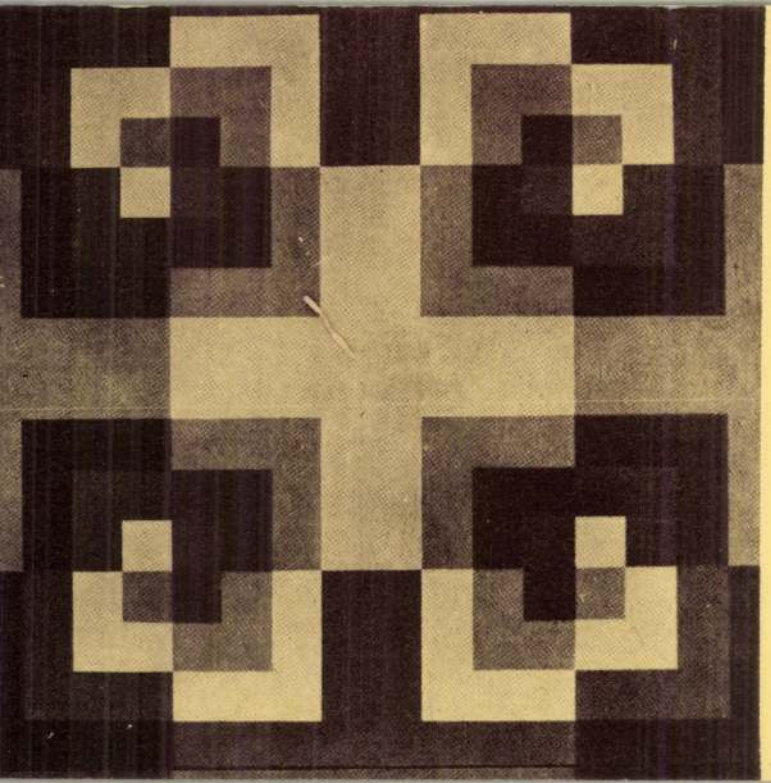

PORTEN Dániel ötvös (Nagyszombat)

MÉrt 1999. 128-130.

er kurzerhand alle christliche Kunst «romantisch» nannte, aber gerade die Kunst der Romantik davon ausschloß. Damit wurde die alte Kunst zum Eigentum der neuen Kunstkritik. Der zeitgenössische Salon, den es nur in Paris gab, stieß Schlegel dagegen ab. Erst dreißig Jahre später wandte ihm Heinrich Heine seine literarische Aufmerksamkeit zu, weil er in einer Pariser Textform für deutsche Leser über die Kunst seiner Zeit schreiben wollte.

Die Romantik als Krise oder: Hegels Irrtum

In seiner Dissertation hat Walter Benjamin den romantischen Kunstbegriff in der Poesieauffassung von Friedrich Schlegel und Novalis untersucht. Da Schlegel die Kunst als ein «Reflexionsmedium» (Benjamin) des «Ichs» verstand, sah er die Aufgabe der Kritik darin, «das einzelne Kunstwerk ins absolute Kunstwerk zu verwandeln». In den «ständig erneuerten Benennungen des Absoluten», so Benjamin, kam die romantische Sehnsucht nach der eigenen Transzendenz zum Ausdruck, gleich, ob man das Medium dafür in der Natur, in der Religion oder in der Kunst suchte. Künstler, die diese Entgrenzung des Werkbegriffs ins Werk setzen wollten, standen hier vor einer unmöglichen Aufgabe. «Jedes Werk», so Benjamin, «ist dem Absolutum der Kunst gegenüber mit Notwendigkeit unvollständig oder – was dasselbe bedeutet – es ist unvollständig gegenüber seiner eigenen absoluten Idee.»

Wie konnte aber ein Werk zur *Bedingung* der Kunst werden, wenn sich diese

PORTENHAUSER, Balthasar Römer

Porsoy 1725 – 1736

Ars 1997/ 1-3. 227.

7. Miseruha, gránátalmás zöld selyemdamaszt, hímzett sáv a Madonna Szent Katalin és Borbála a sz.

8. Négy gyertyatartó rézből, vert művű, renaissanc három lábas talpán nagyszemű vert virágok, s kerubfejek; baluszter alakú gazdagon díszített tányér. XVII. sz. 0 cm m.

9. Velum gyolcs sárga selyemmel s arannyal hímz

A várbeli pretorium, régi városháza

Négyszögletes, ma szabadon álló épület északi és a emeleten végigfutó árkádos folyosóval, XVI. belseje s második emelete gyökeresen átalakítv levő s Krisztust az Olajfák hegyén ábrázoló, f dombormű hátterén egy ehhez hasonló épület má

PORTENHAUSER, Franz Römüves

1756 Pozsony

Ars 1998 244

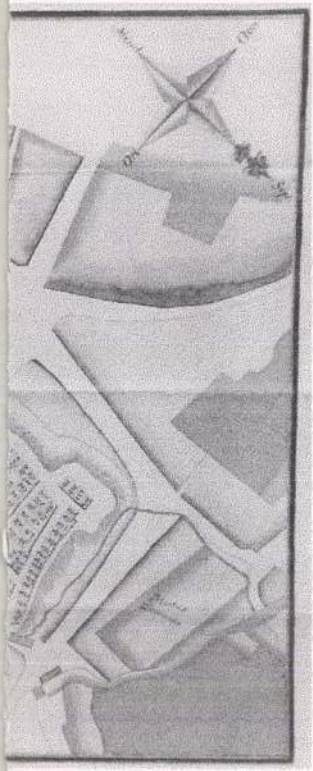

ázad második felei másolat)

1 ének részlete

összeírás,[6] amelyek kivétel
x a földesúr kit és mennyi

Tisztelettel meghívjuk

PORKOLÁB SÁNDOR

kiállítására az
Óbudai Pincegalériába
(III. Fő tér 1. Zichy-kastély)
Megnyitja: 1984. május 15-én
18 órakor
Kerékgyártó István
Megtekinthető: 1984. június 3-ig
kedd-péntek 14-18-ig
szombat-vasárnap 10-18-ig

FOTO: Barnaföldi Gábor
F.K.: dr. Merényi Judit
TISZSZO GT

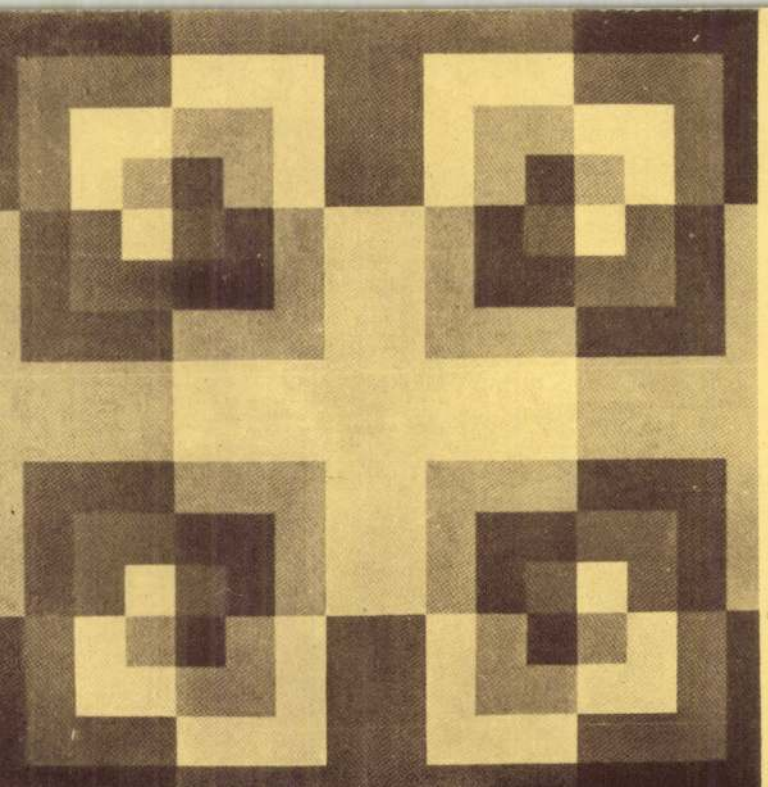

Porkoláb Sándor, festő

Bpesten a két lapzárta közti időszakban rendezték meg Porkoláb Sándor festő kiállítását, az Építőművészek Klubjában.

Kiállítási kalendárium

Szocialista Művészetért, 1984. febr.

MDK

Porgesz

müasztalos

Fitt[illegible]r- Györgyi: A világ iparmüvészete Párisban.
Bp. 1960. 15. l.

MDK

Porgész műasztalos Békéscsaba

1.

Ezredéves kiall. XII.csop. 33.1.

MDK

Porgész

Gypárisi kiáll. 221.l.

MDK

Porgesz és Krausz

a miskolci zenepalota tervpályázatán II.
dijat nyertek

Tervpályázati hirek. Magyar Épitőművészet 19o7.
1o. sz. 18.1.

K Porgesz és Krausz

miskolci zenepalota
pályázatán második
díj

Művészet 1907. 339. l.

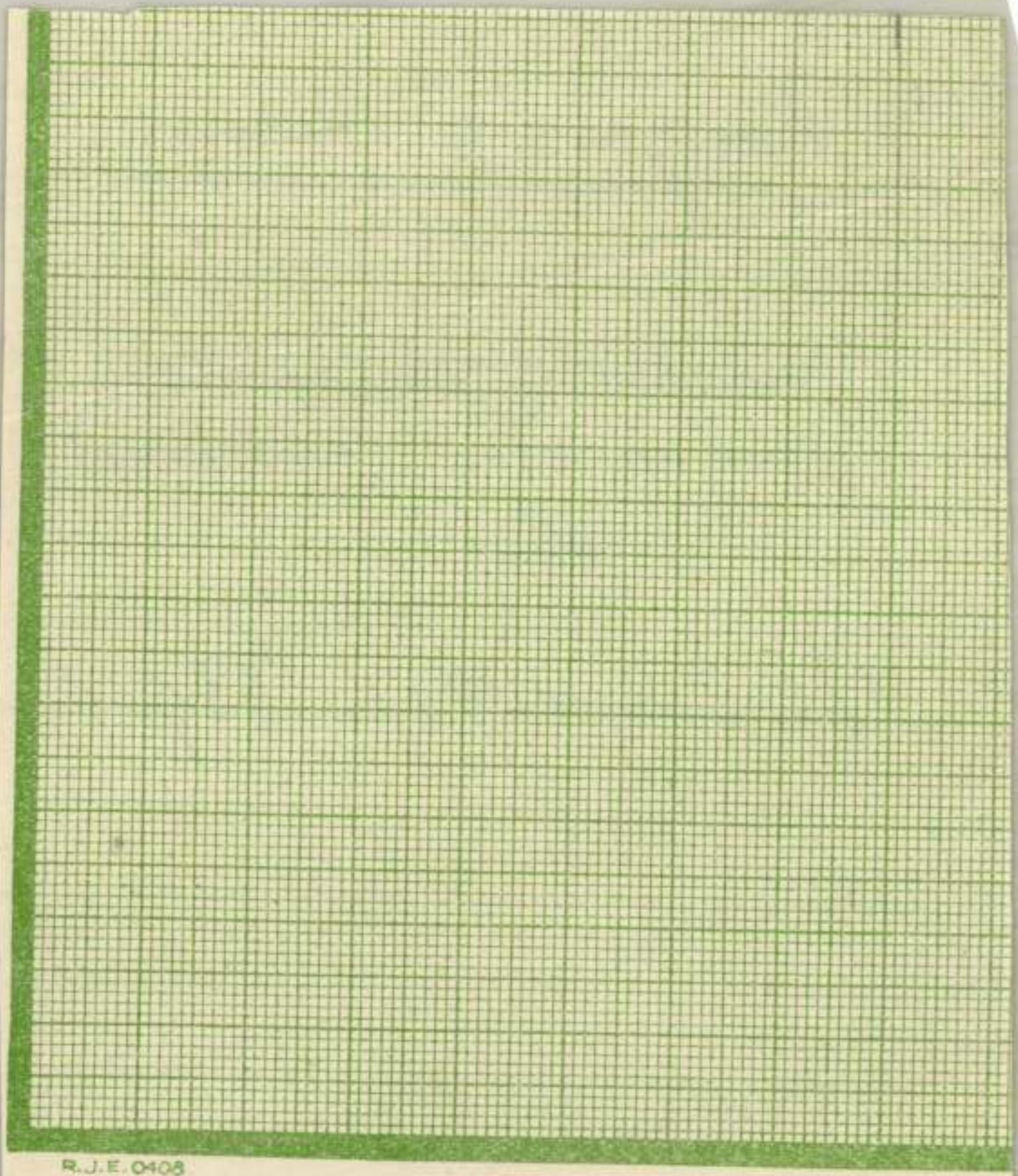

R.J.E. 0408

MDK

Porgesz Emil és Krausz Ármin

a nagyváradi izr. iskola tervpályázatán 2oo koronás I. dijat nyertek

Müvészet 19o4. 269.l.

Porgesz Emil, bpesti épitész M.D.K.

Krausz Arminnal közös terve nyerte el a nagyváradi izr. iskola pályázatának 200 koronás díját.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. évf. XXV.

jun. 15. sz. 8. old.

M.D.K.

Porpex József, építész

tervének ismertetése a budai zsidótemplomra kiírt meghívásos pályázaton.

Építőipar - Építőművészet. Bp.1914. 38.évf. 12.sz.
119. oldal. 4-6. á.

MDK

Porgesz József építész

Magánépitési eng. Bp.en. Vállalk. Közl. 1909.
jul. 28. 4.1.

MDK

Porgesz József építész

3 em.ház

Magánépitési eng.Bp. Épitő Ipar,1909. aug.1.
281 l.

MDK

építész

Beöthy Zs: Az ujabb m. müépitészet. Budapesti Szemle 1919. febr. 1.

Porg4sz József MDK

épitész
A Kamara uj tagja

Magyar Mérnök és Épitész Egylet Közlönye 1925.
88.o.

MDK

Porgesz és Krausz

második dij

A miskolci zenepalota tervpályázatánm...
Vállalkozók Közlönye, 19o7. szept. 11. 6.1.

MDA

Porgesz József építész

Magánép. eng. Építő Ipar, 1910. jul. 10. 287. l.

Porgesz József MDK

épitész tervét megvették

A kiskunhalasi iskola tervpályázatán
dijat nyert.
Magyar Épitőmüvészet 19e7. 9.sz. 23.o.

M.D.K.

Porges és Sugár, építészek

körös terve megvételt nyert az Építőmunkások orsz. szövetségének szűkebb körű pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

aug. 26. sz. 11 old.

Porges József, építész M.D.K.

és Skuletczky Sándor a három egyenlő díj egyikét nyerték el az orthodox lüthőrség templom- és iskola pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

dec. 22. sz. 14. old.

Porgesz József, M.D.K.

bpesti építész

Krausz Árminnal közös terve megvétel nyert a kiskunhalasi állami iskolák pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

jul. 10. sz. 12. old.

M.D.K.

Porgen József, építész

Kraus Árminnal közös terve második díjat nyert a miskolci zeneiskola- és női ipariskola pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII.évf.

szept. 11. sz. 11 old.

mDK

Krausz Ármin és Pergesz József, epitészek.

A zólyomi ág.ev. templomés a nagybecskereki törbény-
széki palotát tervezte ill tervezték. Magyar Pályáza-
tok.1905.III.s.

Müvészet. 1906. 71.l.

M.D.K.

Porgesz József, budapesti építész

Krausz Árminnal és Nasch Józseffel közösen első díjat nyert a Nagy-Enyeden építendő állami iskola pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV. évf.
ápr. 22. sz. 9. old.

MDK

Porgesz József

Építészet és Iparmüvészet 1912. 11. sz. 3.1.

MDK

Porgesz József

Porgesz József és Skutetzky Sándor közös terv a bpesti orth.izr.templom és iskola tervpalyazatán I.dij.
Kivitelre azonban nem ezt a tervet, hanem Löffler Sándor és Béla tervét fogadtak el.

Művészet, 1910. 308.l.

MDK

Porgesz József

Porgesz József és Wannenmacher Fábián Székesfővárosi Könyvtár tervpályázata.

A Ház, 1911.IV. 6-7.sz. Képekkel.

MDK

Porgesz József

Hammel Tivadar,Avar u. 12981.hrsz.háromemeletes ház;terv.Porgesz József.

Épitő Ipar 29.sz. 1912.jul.21. 285.l.

MDK

Porgesz József

Irod.: Magyar Építőművészet 1911. 8.sz. 28-29.l

MDK

Porgesz József

Krausz Ármin és Nasch Józseffel nyerték el az 500 koronás I.dijat a Nagyenyed város által elemi iskola terveire kiirt pályázaton.

Művészet 1903. 206.1.

MDK

Porgesz József épitész Budapest

Irod.:
Magyar Epitőművészet 1908. 11.sz. 29.l.

MDK

Porgesz József bpesti épitész

a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara székházépületének pályázatán pályamunkáját megvásárolták

Kamarai székház tervezése. Magyar Épitőművészet 1909. 4. sz. 32.l.

Porgen József, epitéz M.D.K.

tervét a budai zsidó templom meddő pályázatán a hitkörség a négy legjobb körött egyenlő díjazással megvásárolta.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

nov. 12. sz. 14. old.

MDK

Porgesz József épitész

Pályázatok tervkészitésre. Vállalkozók Közlönye.
1909. dec. 22. 4 l.

MDK

Porgesz József épitész

Épitő Ipar. 1910. aug. 14. 330 l.

Porgesz József
építész

cód
2

Magyar Vilmos:
A budai zsidó templom
második terepálzárata.
Építő Ipar
1913. 33 g. l.

93

Vászon, olaj, 78×98 cm. (44. szoba.)

Porgesz József

Battai Simon részére
Klauzál utca
4 emeletes ház.

Építő Ipar. 1913. 212. l.
(Magánépítési enge-
délyek.)

√ pusztán az új problémák miatt indult meg.

Porgesz József

Savoly Jakab részére
Lövölde-tér
4 emeletes ház

Építő Ipar
1912. 467. l.
(Magánépítési engedélyek.)

Porgesz József

Hammel Tivadar né-
vére Avar u.
3 emeletes ház

Épitő Ipar 1912. 285. l.
(Magánépitési en-
gedélyek.)

Porges z József

Zalán Ödön rösterl
Visegrádi u.
4 emeletes ház

Épitő Ipar 1912. 161. l.
(Magaméptési engedélyek)

Porgesz József

épitez

Bródy Arnim részére
Pacsirta mező - utca
3 em. ház

Épitő Ipar

1910. 96.

(Magánépitési
engedések.)

1627. KÉT VIRÁGTARTÓ, majolika, kék díszítéssel, madárral. Murano, XIX. század. 100.—

1628. VIRÁGTARTÓ, fajánsz, sárga alapon virágok. Nove, XIX. század. 24.—

1629. KÉT PATIKATÉGELY, keménycserép. Magyar, XIX. század. 10.—

1630. VÁZA, amforaalak, majolika, két kígyós füllel. Murano, XIX. század. 70.—

1631. NAGY KORSÓ, majolika, zöld-barna dísszel. Olasz, XIX. század. 20.—

1632. NAGY KORSÓ, fajánsz, kék virágokkal. Olasz, XIX. század. 20.—

1633. OVÁLIS LEVESESTÁL, FEDŐVEL, keménycserép. Morva, 1830 körül. 32.—

1634. KORSÓ, népies fajánsz, piros szőlőfürttel. Felső-Magyarország, XIX. század. 15.—

1635. BOKÁLY, mázas cserép, madárral. Erdély, XIX. század első fele. 16.—

Porgesz József

építész

Jó otthon takaréképítők
növekvete Liget tér
3 emeletes ház

Építő Ipar 1910. 96. l.

(Magánépítési
engedélyek.)

— IPA —

szerepeltek — ilyen méltányos és reális becsárakon. Kívánjuk, hogy a közszemlére helyezett drágakövek látogatóinknak sok örömet nyujtsanak, mert a puszta karátértéken túl a kedvelt kis köveknek, mint Emil Zola megírta „lelkük is van, akár az embereknek, mert két teljesen egyforma úgyszólván nem létezik." Hosszabb ismertetésükért, esztétikailag fejlettebb szempontokért a dámákhoz: a drágakövek igazi szakértőihez kell fordulnunk.

Aukciónk *szőnyeganyaga* minden várakozást felülmúl. Szőnyegeink sokrétűsége, a kikiáltási árak méltányos megszabása és néhány kivételesen ritka szőnyeg és gobelin nagyszerű együttese a biztosíték, hogy anyagunk mindenben megfelel az Intézetünk által kitűzött célnak: legjobbat adni, de nem drága árakon.

Az árverés anyagát ízlésesen festi alá többszáz darab porcellán, üveg, bronzmű, szobor, dísztárgy stb. S ha előszavunkban csak sommásan említjük az iparművészeti anyagot, ez nem jelenti, hogy ezen anyagcsoport minden érdekesség híján volna:

Porgesz

építész

A miskolczi vendéglő pályázatán a második díjat Porgesz és Krausz építészek nyerték.

Képzőművészet. Művészet. 1907. 339. l.

Bilics alap.

gi nyomda Budapest

Porgesz József
építész

A kiskunhalasi iskola tervpályázatán pályatervét megvették

Magyar Építőművészet
1907. 9. 7. 23. l.

...es chromo-auto-
...szorosító műintézet
..., Károly-utca 3. sz.
Telefonszám 1700.

FOTOKEMIGRAFIAI
ALAPITVA
1889
WESZELY

BU
V.D
KLI
mindennemü képes nyomtatványok
AUTOTYPIA · CHRO
FOTOTYPIA ≡ FO
MINDENNEMÜ R
HÁZON KIVÜLI FEL
TELEFON 98-8

Porgesz József

Porgesz József műépitész, a
Stilus épitő r.-t. ig., II. Buday
László-u. 5/b. **155-762**

Bptávb 1940 szept.

Pósta Inter. str. erym. (1 Andrássy)
Sz. 64. 120-322

Porkoláb Sándor

Különféle alakzatokból álló rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. május 12.
XVII. évf. 19. sz. 16. lap.

Porkoláb Sándor

A müvész kiállitásáról a lap bemutatja egyik müvét. Cime nincs.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juni. 16.
XVII. évf. 24. sz. 2. lap.

Porkoláb Sándor, festő

febr. 28-án kiállítása nyílik meg a ferencvárosi Pincetárlatban.

— :□ Porkoláb Sándor 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. febr. 26.

Porkoláb Sándor

Egyre több határozott egyéni hang jelentkezik képein

Bánszki Pál: A képzőművészeti körök VIII. országos kiállítása.

Népművelés 1969/7 33old.

Porkoláb Sándor, festő

— ANGELIKA-ANTOLÓGIA a címe az Angelika cukrászda és a Radnóti Színpad következő műsorának. Bemutató: ma este 7 órakor. A tartalomból: Katona Tamás Ács Margit fróval, Várady Szabolcs költővel, Porkoláb Sándor festővel és Dukay Barna zeneszerzővel beszélget. Közreműködik: Szűcs Ildikó, Szacsvay László és Matuz István. A sorozat szerkesztői: Jancsó Adrienne és Szentpáli Mónika.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1977 jan. 5.

Porkoláb Sándor

Rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. dec. 5.
XIV. évf. 49. sz. 15. lap

Porkoláb Sándor

"Husvét" c. képének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. okt. 24.
XIV. évf. 43. sz. 1o. lap

MDK

Porcelán Sándor
grafikus

"Udvar"

Élet és Irodalom, 1968. július 20 - 9 lap

Porkoláb Sándor

Pasztell portrékkal nekepel a Vasas Képzőművész Kör. Kiállításán

(említve)

Négyművelés. 1965. I. n. 41 old.

Potholát Sándor
festő

"Trafik"
" (repro)

Kovács Gyula: Potholát Sándor festőművész
Művészet, 1971. augusztus – 44 lap.

Porhólab Sándor
festő

Porhólab Sándor a Tokaji Nyári Művésztelepre rendszeresen jár.

Kovács Gyula: Porhólab Sándor festményei
Művészet, 1971. augusztus - 44 lap.

Porholáb Sándor
festő

Porholáb Sándor kockáhat, hasábokat
paralolahat, elipszisekat fest sines olaj-
festékkel vászonra, farostlemezre. A mű-
vész a geometrikus formákat kedveli.

Kovacs Gyula: Porholáb Sándor festményei
Művészet 1971 augusztus - 44 lap.

Porholáb Sándor
festő.

Az Eötvös klubban rendezett kiállításán bemutatott munkái tanúsítják az egzaktságot. A művész 10 évig járt a Vasas Képzőművész Szakkörbe.

Kovács Gyula: Porholáb Sándor festményei.
Művészet, 1971 augusztus - 44 lap.

Porholáb Sándor

festő

Porholáb Sándor a Vasas Képzőművész Szalkörben Hajdú Sándor, Balogh András, Dombrovszky László irányítása mellett tanult.

Kovács Gyula Porholáb Sándor festménye

Művészet, 1971 augusztus - 44 lap

Porkoláb Sándor

"Hegy" c. képének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom Bp. 197o.márc. 7.
XIV. évf. lo. sz. 5. lap

Porkoláb Sándor

Két metszetének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. febr. 21.
XIV. évf. 8. sz. 13. lap

Porkoláb Sándor

Képekkel szerepel az alábbi-
tárlaton Debrecenben

Bánszki Pál: A Képzőmův. Körök
VIII. orsz. kiállítása

Népművelés 1969 VII. sz. 32 old.

)ly hagyatéka. Megj.: Lackó: Jelenkor. 1o17.p.

'lo de Tolnai S[an]ta Margherita ligure

(

)yaralt ill. ellátogatott ott nyaraló

s magyarországi barátait is elvitte

:pádot stb.).

PORKOLÁB KÁROLY

ÚJ MŰVÉSZET
2000/szept.

P - 9765

17.o.

mak

Porkolab Jenő

Váróterem e. festménye

Ecsery Elemér: A Vasas Képzőművészeti körök Kiállításáról

Népművelés. 1963 5. sz 27. l

MDK

Vasas Művelődési Ház\.
Pestszentlőrinc Kilátás
Rendezett tendszerű
szervezet 60 éves vasas szakszervezet konferenciáj

Vasas. 1965. ápr.
6. lap.

Ecsery Ilmér: A vasas képzőművészeti körök
kiállítása.

Porkoláb Jenő

MDK

szerepelt a 60 éves vasas szakszervezet kongresszusá
nak tiszteletére rendezett kiállitáson!Pesterzsébet
Vasas Müvelődési Ház/.

"Váróterem"

Ecsery Elemér: A vasas képzőművészeti körök
kiállitása.
Vasas. 1963. ápr.
6. lap.

Parkolát Jánosné négy művész

75 esztendős. Szeremlén dolgo-
zik egy 150-ées szövőszéken

Négyszava, 1969 jul. 15, 40.

NDK

Porkoláb Jánosné
Szövő (Szeremle)

népi iparművész címet kapta.

Népszava, 89 évf. 191 sz. 1961 aug. 13, 12

PORKOLÁB Jánosné szövő népművész M.N.K.

a szövőszék mellett mutatja be tudományát a kiállitáson

F. R.: Népművészeti kiállitás Kecskeméten

Magyar Nemzet 1962. október 5. 4.1.

Porkoláb Jánosné, iparművész szövő 7 oh

1961. aug.-ban „a népművészet mestere" címmel tüntették ki a szeremlei szövő népi iparművészt, aki most 73 éves s 40 éve kéziti a népművészeti kendőket.

–: Négy értizede népi iparművész 23.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. okt. 19.

M. D. U.

PORKOLÁB Jónosné szövő

Szeremle

A „Népművészet mestere"

Átadtár a Népművészet mestere kitüntetéseket ...

Magyar Nemzet 1961. aug. 13. 4. l.

Porkoláb Jánosné, népi iparművész 17 Ok

A szeremlei szőrőnő a népművészet mestere címet kapta.

-: A népművészet mestere és a kiváló népművelő kitüntetések átadása az Országházban 7. l.

Sp. 1961. aug. 13.

NÉPSZABADSÁG

M. D. Y

PORKOLÁB Jánosné szövő

a népművészet mestére (43 éves)

Szeremlén él, vicsás szőttesei jel-

legzetesek.

Illés Sándor: Rozsár almodója

Porkoláb Jánosnénál a népművészet

mesterénél

Magyar Nemzet 1961. szept. 22. 5. l.

lakított fríz vonul végig, a nyitó-csapot pedig kívülről
gy bevésett stilizált virágcsokor, belülről cartoucheban
egyedül álló magyar speczialitást képez az úgynevezett
óta ivó készség gyanánt roppant számban készítettek
s két vége felé bővülő hengeralakú testtel bíró edényt,
talpa nincsen a pohárnak, de egész teste úgy van egy
ülbelül negyedrésznyi magasságban van beforrasztva az
hullámvonalas élű drót jelzi a külső falon. Felületeiket a

is sok jeles mester találkozik. Ugyancsak a Teleki-család c
aranyozott ezüstből, a melyet gróf TELEKI SÁNDORNÉ áll

HANN SEBESTYÉN nagyszebeni ötvös, kinek életé
mazású volt, 1644-ben született, 1675-ben lett mesterré,
1713-ban halt meg. Életénél sokkal jobban ismerjük m
állapítottak meg a mesternek egyénileg jellemző techni
S és H betűkből áll. Invenciókban éppenséggel nem b
készítette s e mellett a barokk ízlésben általánosan dívo

Porkolab István
(Štefan)
festő

Catalogo
della XXIII
biennale.
Venezia,
1942 - XX.
278.1.

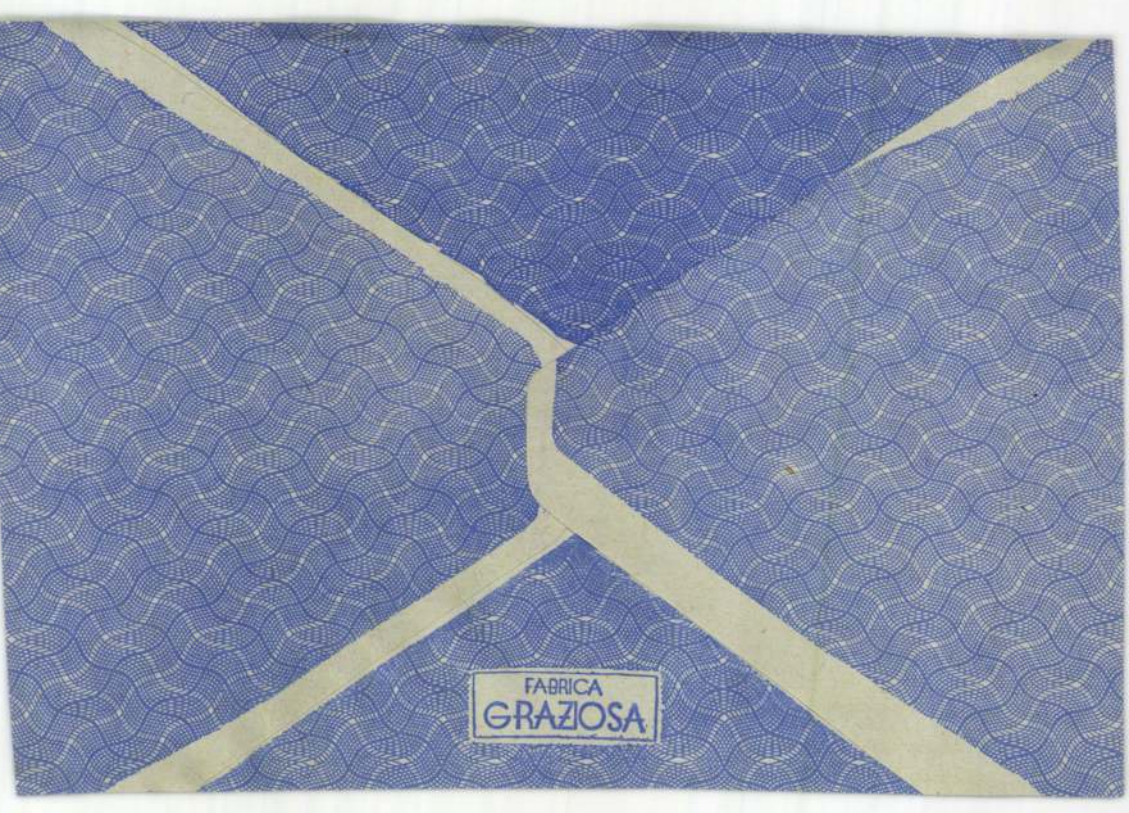
FABRICA
GRAZIOSA

Porkoláb István (Štefan)

szlovák festő

szül. 1896. szept. 2.

Cajle-ben

A prágai képzőm akadémián tanult, azután Olaszországban folytatott tanulmányokat. Nagyszombatban él.

3 olajf. a túróczentmártoni szlovák muzeumban.

Sprievoda

2 g. l.

Keppel

42 III. 2.2

A főhajóban a templom összes o
tipust különböztethetünk meg:

1. A kora gót bimbós oszlopfők
lopfő szerkezeti hivatását világo
potban maradt északi pilléreken m
génységük miatt ~~a bimbós oszlopfő~~
tét oldalon kaptak helyet.

2. A második tipus lényegében
zonban ~~még~~ nem ~~[illegible]~~ a szerkezet adta tago
forditott csonkakup felületét egy
levéllel, anélkül, hogy a szöglet
kihangsulyozná. Az ide sorolható
legüek, a diadaliv melletti délkel
levéldiszével mintha pannonhalmi
/13. kép/ né. Felbukkan a szélfujta, mind eg
tés is, de sovány, kissé vérszegén
/pl.Montiérender, ~~[illegible]~~ Ramers
tesszentkereszt és Ócsa dus, vihar
oszlopfőivel. Középfranciaországi
vagy gallérps oszlopfő. A déli tor
ken a Gelnhausen-bambergi egymást
hol

Porkolab István

Bikszárd vára
(Nyitra vm), fenti
rajza, repr

Janota II
260. l.

szitő illetve elleplező faragások. A
viszont hiven követik az előcsarnok

vetkezetesen alkalmazták a gyürüket
gyürüivel és a főapszisz külsején
os formában. Ezek az oszloptörzsgyürük
akok alatti emeletválasztást is jelzik.
~~toronyalja~~ két toronyalja oszloplába-
yik még kissé meredekebb, vaskosabb.

Porkoláb István

festő

iród

Janota I. 10. l

Berencsvára, c.

festmenye repr

u. o. 97. l

Jókovár romjai

repr u. o. 189. l.

Porkoláb István

festő

szül. 1896-ban Cajlán Pezinok (Pösing) mellett. A prágai akadémián tanult. Nagyszombatban él.

1 képe kiállítva az alábbi múzeumban.

Kat Bratislavy

301. l.

Sbierky 42. l.

Porkász Lajos

Havasi képe nekepel a Nemzeti Szalon mag havasi tárlatán

Magyarság 1927 VI. 16.

M.P.K.

Poste jaune
pesté

M.D.U.

Pork János
festő

Munkássága Nagybánya
magyarmányaiban gyöhereszik

Lánor Sándor: Képzőmű vészeti krónika
Élet és Irodalom, 1961. szept 16 — 10 l.

Porjesz Sándor
iparművész
62 éves
(vérmérgezés)
†1945. II. 3.
Rákoskeresztúri temető I/5
Halotti főkönyv-

M.D.K

Porjesz és Reisz

Butorai a párisi világkiállitáson

/ Kivitelezés/

György Kálmán: Az iparmüvészet a párisi kiállitáson
A világ iprmüvészete Párisban. 190[illegible]. [illegible]ze k. Fittler
[illegible]amill és György Kálmán
Klny. a [illegible]agyar Iparmüvészet 190[illegible]. évi folyamából 15.1.

M.[illegible].K

Porjesz és Reisz asztalosok

a Faragó Ödön által tervezett szalon szekrény készítője

repr.

György Kálmán: Az iparművészet a párisi kiállitáson
A világ iparművészete Párisban. 1900. Szerk. Fittler Kamill és György Kálmán
Klny. a Magyar Iparművészet 1900. évi folyamából 53.1

E 2/ 214425

Szla. sz.	
Számla	
Ország	
Valuta	

M.N.B. tölti ki.

anusítvány

li vámkezelés céljára.

k a m. kir. $\frac{\text{fő}}{\text{mellék}}$ vámhivatalt, hogy fentnevezett cég a E. számú rendelet 3. §-a értelmében az alább megjelölt, ruszállítmánnyal kapcsolatban az exportdevíza elszámolására llalt.

mennyiség, egység		Üresen hagyandó	Egység-ár	Valuta	A vállalt összeg részletezése árunemek szerint	
	netto					

Bérmentesitett vagy bérmentetlen, el-ámolt vagy elszámolatlan árnak felel-e

K

Porjeszés Reisz

műasztalosok

hálószoba

(Louis XVI. stil)

l. Aigner S. cikke

Ráthlyörgyi 1896

172. l.

MDK

Porjesz

György K.: Az iparmüvészet a párisi kiállitáson.
Magyar Iparmüvészet 1900. 221.l.

MDK

Porjesz műasztalos

hálószoba /Louis XVI.stil./

L.: Aigner S. cikke.

RáthGyörgyi 1896. 172.l.

Poringer, Stefan, porsvugi ötvösinas

V. 152

Poringer Stefan

Otvos 1844

Lásd

Mik. Pors. 152

Sepsiszentgyörgyi östelep IV. 131

Porges Lajos

magyar?

Virágcsokor c. műve

a Szép. Mur. graf

gyűjt

BUDAPEST
12 III. 17. 18

Porheimer *

rézm.

Magyar gulyás
Oláh juhász } rézm.

Megjelent Brädetzky Samuel: Beyträge zur Topographie des Königreichs Ungern. II k. 1805 c. műveben.
A többi metszetet is valószínűleg ő készítette.

Repr.

Magyarművelődést
IV. 360, 361. 645. l.
634.

* nálam nagyenlékszem mint Porheimer szerzel

Porhács László

grafikus

M.D.K.

Rajz (illusztráció)

Vidor Miklós: Körbe-körbe.

Élet és Irodalom, 1961. ápr. 21. – 4 l.

Porgován János

Ötvösinas Kombathely

1652.

l.

Horváth Tibor

29. l.

Porgesz Kató

Textiltervei érdekes és szépek.
A textiltervező művészek szerepelnek munkáikkal a divattervezők és a grafikusok mellett az Atelier művészeti tervező és műhelyiskola negyedik kiállitásán.
Illés László kerámikus tanár növendékeinek nevét felsorolja a lap "Az Atelier kiállitása" c. beszámolójában:
Grünfeld Kató, Porgesz Kató, Schillinger Klári, Gombos Erzsébet, Sándor Klári és Szegő Vera.

A HÉT, Bp. 1935. junius 30.
45. évf. 13-14. sz. 4. lap.

PORGESZ József építész (Öcsöd,1880.II.16.- 1944?)

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 159.p. és ill.

Porgey József

Tervezte a Bp. X. Zalka Máté tér 7. sz. lakóházat
1911-ben.

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Porgesz József

tervezte a Bp. XI. Krupics u. 3. 1. lakóházat

1910-ben

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Porgesz József

tervezte a Bp. XIII. Hegedüs Gy. u. 15. és
37. sz. bérházakat - 1911-ben

Budapest 1981/11 17-21.o.

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről

Giorgio de Chirico : Portrait of the artists by himself 68
Giorgio de Chirico : «Tardivi rimproveri» 69
65 Giorgio de Chirico : Horses 69
68 Giorgio de Chirico : Still-lives 71
Giorgio de Chirico : Still-life 73
75 Giorgio de Chirico : After the Bath 73
90 Giorgio de Chirico : A reminiscence of Italy.
90 1914 74
Stalls from Upper-Hungary 76, 77, 79-82, 84, 85, 87, 88
Prof. Sigismund Kisfaludi-Strobl : Bust of Capt. Victor Alexander Casalet M. P. Title-
66 page.

MAGYAR M

UNGARISCHE KUNST * ART HO

MEGJELENIK H.

A MŰVÉSZETI MÚZEUMOK BARÁTAI EGYES

Egyes szám ára 3 aranypengő, neg

A Szinyei Társaság Barátai Körének tagjai a MAGYAR

A tagsági, illetve előfizetési díjak a folyói

M. kir. postatakarékpénztári c

Szerkesztőségi telefon: 86—0—90. Kiadóhivatal: BUDAPEST,

TARTALOM:

Végh Gyula: A Múzeumbarátok kiállítása a régi Műcsarnokban 65

Giorgio Castelfranco: Giorgio de Chirico.. 68

Dr. Bárány Istvánné, Oberschall Magda: Gótikus és renaissance-stallumok Szepes és Sáros vármegyékben 75

In memoriam 90

Művészeti irodalom 90

INHALT:

Julius von Végh: Ausstellung der Museumsfreunde im alten Künstlerhause 65

Giorgio Castelfranco (Firenze): Giorgio de Chirico 68

Dr. Magdalene Bárány: Gotische und Renaissance Chorgestühle in den Comitaten Szepes und Sáros 75

In Memoriam 90

Kunstliteratur 90

Pordenone

Lásd

Licinio, Giulio da Pordenone

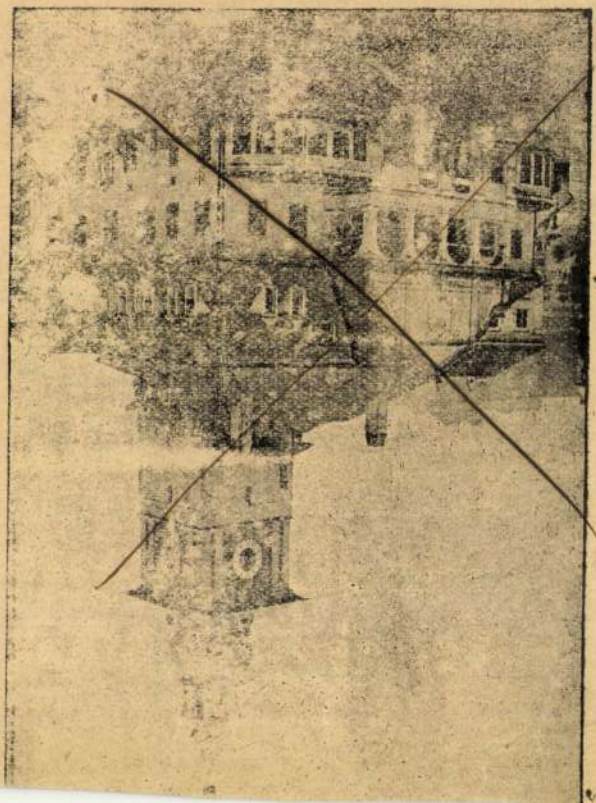

Magyar Múvészet
1934. 96. l.

Pordenone

amyben Tellene, láss
nehány adatot

Arch. Ert 1889. 1900

Cristel l. Keresztel

Pordenone

Laid

Pfcké 384 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vagy
aláírás

Pordenone

wod
2

Koltay Olasz-magyar

47. l.

Pordenone

Apponyi Sándor gróf:
Pordenone magyar nemes-
sége. Arch. Ért. 1889. 190. l.

ívod

1528. CSOMÓZOTT TERITŐ, sely
Decke, Seide, Türkisch, XIX

1529. SZULTÁN-FUTÓSZŐNYEG
Laufteppich. XIX. Jh. 95×

1530. SERABEND-SZŐNYEG, tül
XIX. sz. — Serabendteppich

1531. JORDESZ-IMASZŐNYEG,
sávos kerettel. XVIII. sz.

1532. FUTÓSZŐNYEG, virágos di
század. — Laufteppich. Pe

1533. BOCCHARA-FÜGGÖNY, fi
130×345 cm.

1534. KURDISZTÁN FUTÓSZŐN
— Kurdistan Laufteppich,

1535. SZUMAK-SZŐNYEG, piros
Sumakteppich mit Medaillo

1536. SZUMAK-TÁSKA, csillagos
XIX. Jh.

1537. SZUMAK-TÁSKA, hasonló

1538. GOBELIN, asztal körül an

5. számhoz. — Zwei Stickereien, ähnlich zu No 1545.

apu médaillonok, keretében fürészes levelek. XIX. sz.
0 cm.

iros alapon mértani rajzzal, fehér keretsávval. —

n aranyhimzéssel és paszománttal. Török, XVIII—
ntfond Goldstickerei. Türkisch, XVIII—XIX. Jh.

zinezéssel, fehér virágfüzérekkel. XIX—XX. sz. —
10 cm.

plikációs diszitéssel. XIX. sz. — Vorhang, blauer Samt
n.

zselyem, szines és arany géphimzéssel. XIX. sz. —

zepén ismétlődő virágok, vörös kerettel. XIX. sz. e. f.
n.

rom sor medaillonnal. XIX. sz. — Afganteppich.

nstantin-nak felhőkön térdelő alakja, körülötte fehér
s szines selyemhimzés. Aranyozott fakeretben. XVIII.
Konstantin, darstellend, mit Gold und Seidenstickerei.

Pordenone

laid
in
Bibliotheca Corvina
(Bp. 1927)
27. 93-l.

II. PORC

553. KÁVÉSKÉSZLET, porcellán, k
letekkel. Bécs, 1785. — Kaffees
Untertassen und eine Zuckersc

554. KÉT GYERTYATARTÓ, szine
két putto cimerpajzzsal. Meisse
mit barockem, plastischen Dek

555. HARLEKIN CSALÁD, szines
a férje szemüvegét leveszi. Min
mott pajzsjeggyel. Bécs, 1744—
die Frau hält am rechten Arm i
Mannes. Die Figuren in farbig

556. KÉT FEKVŐ KUTYA, két s
zaton, Vaussigni de Lusinge he
sz. — Liegende Hunde, zwei far
dekor. Aus der Sammlung der
sisch, XVIII. Jh.

áncsoport, álló helyzetben, a gyermek mellette zsámo-
lutter und Kind, farbige Porzellangruppe, stehend, das
Illusztr. XXXI. tábla.

ocska, karján szatyor kolbászkákkal. „E" mintázójegy.
lanfigur. Wien, um 1765.

ıszobrocska, álló helyzetben, kötényében kalitkával.
e Porzellanfigur, stehend. Wien, um 1765.

al gavallér szőlővel és boros kupával. „O" mintázójegy.
rzellanfigur. Kavalier mit Traube und Weinkrug. „O"

szines porcellánszobrocska, álló helyzetben, oldalán
Bécs, 1765 k. — Mann im Mantel mit Sparbüchse, far-
765.

vallér mint pásztor álló helyzetben, báránnyal. Bécs,
Porzellanfigur, stehend, mit Lamm. Wien, um 1765.
Illusztr. XXXI. tábla.

ska, fatörzs előtt áll, virágkosárral. „E" mintázójegy.
ge Porzellanfigur. Wien, um 1760.

ovális virágos talapzaton. Meissen, 1740 k. — Wind-
blumengezierten Sockel. Meissen, um 1740.

erek talapzaton zöld sziklatömbön ülő férfialak (fekete

Pordenone

festő

l.

Balogh Erdélyiven

nővm -

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

30 nap **ÁPRILIS** 15. hét

6 Vasárnap	Virágvas. *Cölesztin*
7 Hétfő	H. József *Herman*
8 Kedd	Dénes *Lídia*
9 Szerda	Konrád *Erhardt*
10 Csütörtök	Nagycsüt. *Zsolt*
11 Péntek	Nagypéntek *Nagypéntek*
12 Szombat	Nagyszomb. *Gyula*

Pordenone,
Giovanni Antonio
1483 - 1539.

l.

Muther Richard

~~A~~ A festő-
művészet története
Ford. Lengyel Géza.
Bp. [1920] I. 257. l

ásához Rafael 1515-16-ban karto-
ben gobelineket készitettek,hogy
le.A kartonok Londonban vannak a
ig a Vatikánban /Sala degli arazzi./
obelineket a Sixtusi Kápolnaban.
Szent Pál /négy-négy/,továbbá
etéből.Az ábrazolásokban a törté-
fontos.A kompoziciók méltók a
tszimbolikai festészet legmagasabb
en adja a "Csodás halászatot".Az
sztus a kompozició főalakja nem
en van.Áldást osztó gesztusa azon-
hatása végig hullámzik az alako-
.Az alakok tul nagyok a tájhoz,s
ek nincs a Quattrocento értelmé-
primitivség,hanem a tartalmi,szim-
atos kompozició.Ugyanezeket a
az én junaimat"c.gobelinen is,
megelőzi a csavart oszlopok al-
tja árnyékával az inaszakadtat"c.
al dolgozik.A Szent Pál életéből
"Szent Pál Athénben prédikál",
yezi a jelenetet.Szent Pál a kép
s kiemeli a többiek közül.A szent
energiával,s beszédének hatása
t hallgató alakokon.Ugyancsak
zimbolizálja az "Ananias halála".
val és a Heliodorus freskóval.

Pordenone, Giovanni

Antonio da

festó XVI. s.

Zápolya Jánostól 1535-ben

magyar nemességet kapott.

inod Budinis 156. l.

lásd

Giovanni Antonio

da Pordenone alatt is

Budinis a G. betü-

ben körül.

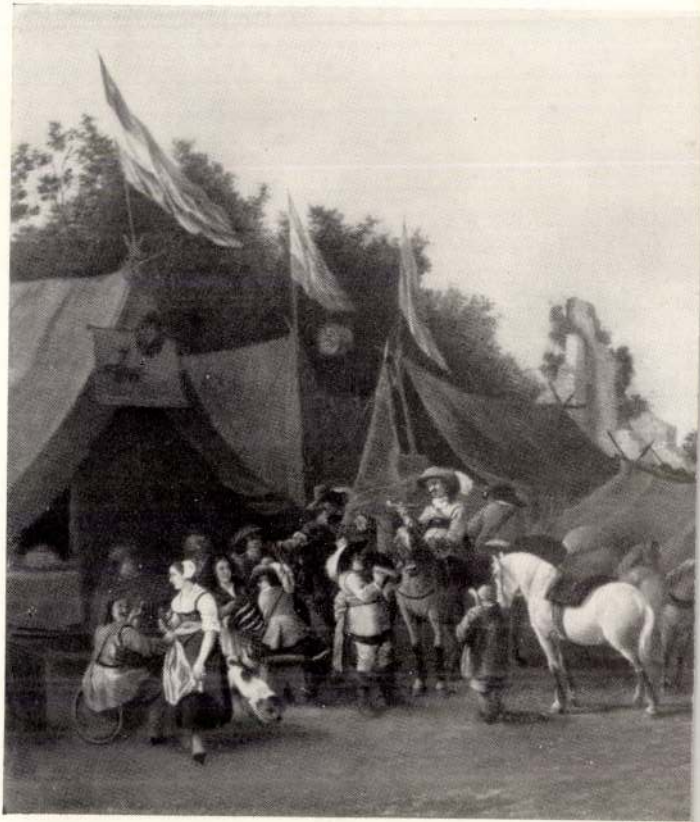

Pordenone, Giovanni
Antonio Licinio da

detto

Pulmagarch

II. 270 l.

Pordenone

l.

Mel Esckept

99, 231 l.

Europa Lapterjesztő

Vál

H

V) Rothermer

Pordenone, Giulio

Licinio da

1527 – 1595.

fecit

Cap. Giulio Licinio

da Pordenone alatt

is.

IIIX

Pordenone, Giovanni

Antonio

Lied

z

Szepm. Mur. Erik

VI. Kotet

Pigler Andor

Lichtenberg

Bizottsága tekintetes

t,

Budapest.
VI. Aréna u. 41.sz.

gatóság, a tekintetes Bizottságot,hogy a vi-
tásából az 1936. julius 1. - december 31-ig
it kitevő Nyolcszázötvenkilenc /:859:/ pen-
ján egyidejüleg kiutalta.Kéri az erdőigazga-
bélyegtelen hivatalos nyugtát a gödöllői áll.
vevőség részére megküldeni sziveskedjék.
ín.

Krause

ministeri tanácsos,
erdőigazgató.

Pordenone Giovanni

Antonio

(lásd magyar vonat-
kozásait)

Pigler Andor:

Giovanni Antonio
da Pordenone
ismeretlen festmé-
nyei. Különyomat
a Szépm. Mus. Év-
könyvéből

Bp. 1931.

Könyvtáramban

PORE, Gottlieb, pozsonyi asztalossegéd

G.P.,Tischlergesell,
† 46 évesen, Pozsony, 1807 dec.28.
[1808, 41 l.]

Pr.Z.

PORE, Gottlieb, pozsonyi ügyvédjelölt

G. P., Tischlergesell, +46 éves korában, Pozsony, 1807 december 28. (1808, 411)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Rozez Cölenţin fertés

Prot. rele

1927, 206-9

FORENSCHLAGEL FERENC, kékfestő

1773-ban a pozsonyi vászonnyomó.és az új kékfestő eljá rást gyakorolta,amit a festők szerettek volna privile gizálni a maguk számára.Panaszt tet ek ellene a városi tanacsnál. 53.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek II.Festendő anyagok,céhviták .49.old

ARRABONA, A győri Xántus Janos Múz.Évkönyve, 18. Győr, 1975

PORENSCHLAGEL FERENC, kékfestő

1773-ban vitája vlt a pozsonyi festőkkel. Azok panaszt tetteka városi tanacsnal, hogy PF beleartja magat a festők munkajaba, pedig neki ez nem volt tanult mestersége. 53.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek II. Festendő anyagok, céhviták 49.old

ARRABONA, A győri Kantun János Múz. Évkönyve, 18. Győr, 1975

Poresoll Gorbála

Kapuclött
Kapuk
Kerítés
Vén Entya
Dedvar

Hét

1976 IX 17

3-5-6-7-9 oldal

Porgács Péter

Műcsarnok-Kamaraterem:

Programok.

Márc. 27-28-án a Kamarateremben kerül sor az Magyar-Osztrák Fotónapokra. A rendezvény összeállítói magyar részről Bán András és Porgács Péter. – A részletes programról külön kiadvány készül.

Műcsarnok és Kiállítótermei,
1987. márc.

Porgesz József és társai

A Nagyenyed város által elemi iskola terveire kiírt pályázaton 21 pályamű közül az 500 koronás első díjat Porgesz József, Krausz Ármin és Nasch József, a 200 koronás második díjat nagyőri Szőts Imre nyerte el.

Művészet 1903, 206-l

Porgesz József, építész

Művészet, II., 1903., 206.

Kitüntetések.

MDK

Porgesz

Porgesz és Krausz tervükkel II.dijat nyertek a miskolci zenepalota tervpályázatán.

Művészet 1907. 339.l.

Porgesz építész.

Művészet.1907.339.l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifiz

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ztam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláírás és munkásszám.

Porgesz József és Sugár W

épitészek Budapest

Lvod

Magyar Épitőművészet

1908. 11 sz. 29 l.

MDK

Porges és Sugár

a Magyarországi épitőmunkások orsz. szöv. bérház-pályázatán pályamunkájukat megvásárolták

Művészet 1908. 336.l.

MDK

Porgesz és Sugár építészek

Az Építőmunkás-Otthon pályázata. Építő Ipar 1908. szept. 6. 349.l.

Wannenmacher Fábián és Pergesz József. ép.-K.

A budapesti községi nyilvános könyvtár és közmüvelödési intézet tervpályázatán részt vett de nem dijazott terv. Repr.

Magyar Epitömüvészet. 1911. 8.sz. 29-30.l.

Porgesz József
épitéj

l.

Váljubal
350.-l.

Porgesz József

építészmérnök

Bpest.

felvétetett a Bpesti

Mérnöki Kamarába

MMIIkötl

1925. 150 l.

Poll Hugo: Bretagneban 419 (
1588 (140). — Breton halpiaca 58 (819),
(797). — Bucsúról harajövet 58 (819
(719), 2285 (719). — Chioggiai burg
kereskedők 58 (819), 3462 (742). — Ev
58 (819), 2011 (714). — Falú vége 5
2515 (727). — Haratérés 58 (819), 23

Porges Josef

Münchn 1903. 206.

– 1904. 209, 269

– 1906, 71.

– 1910. 85; 308

magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191

tésénél

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbi

Kelt , 191

tanu.

tanu.

Sorgen Josef

épitér Budapest

[illegible]

Magyar Építőművészet

1909. 37. 31. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Porgesz József

építész Arad

iroda

Magyar Pályázatok

1905-6. 9 sz. 20 l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
ása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Porgesz Józef

epitéz

Lásd

A Ház IV évf. 6-7 sz

Porgesz József és
Skutetzky Sándor

K

A bpesti orth. izr. tem-
plom és iskola tervpálya-
zatán I. díj.
Kivitelre azonban nem
ezt a tervet, hanem
Löffler Sándor és Béla
tervét fogadták el-
Művészet. 1910. 308. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök

8. **sorsz.** Műhelyi mint

Porgesz József és Wannenmacher Fábián

Erod

Magyar Építőművészet

1911. 8 sz. 28–29 l.

Pordenone, Giovanni Antonio

Szapolyai János udvari festője volt. 1535-ben magyar nemességet kapott.

GerErd. 158 l.

Szapolyai János király 1535 ápr. 24.
Nagyváradon kelt diplomájával
Pordenonét, tehintettel nagy
műveszi érdemeire és hírne-
vére, a nemesek sorába emelte
s mindkét nembeli leszármaz-
ottainak is a magyar nemességet
adományozta. Az okmányt
közölte Fabio di Maniago:
Storia delle belle arti friu-
lane. Ediz. II. Udine 1823. 315.
l. A művész ugyanis frianli
származásu volt. A nemesités
kiesz közlésében nagy szerepe volt
Girolamo Rorario apostoli
protonotáriusnak, a szentszék
magyarországi követének, aki
szintén Pordenonéból szár-
mazott s a művésszel már
régebben szoros kapcsolatban
állott.

Pordenone, Giovanni Antonio da

lásd

Pigler Andor: Giovanni Antonio da Pordenone ismeretlen festményei. Évkönyvei, a Orsz. Magy. Képzőművészeti Múzeum —. VI. k. Budapest 1931. 118–128. l. (1 képpel)

A négy evangelistát, továbbá Szent Antalt és Szent Bernardint ábrázoló festményeit a Képzőművészeti Múzeum raktárában fedezte fel Pigler, hová Pyrker hagyatékából kerültek.

Magyar vonatkozásait lásd a túloldalon:

Pordenone

l.

Szépművészet
1941. 29. l.

Porcsalmy Zoltán, építész

Lakóépület, Budapest, VII. Klauzál tér 4. Építész: Simon István (BVTV).

Építész munkatárs: Porcsalmy Zoltán.

Statikus: Halácsy József.

Magyar Építőművészet, 1987. 2., 16–old.

xxxx küldöttségek tagjai között mini
akiknek feladata épen az volt, hogy
ecsettel és szinekkel számoljanak be
zendő félről a másik udvarról. Term
amikor Nagy Lajos jegyajándékul egy
kodexet küld x leánya vőlegényének é
királyt és udvartartását vázolja fel
a miniator a lehetőséghez képest a v
dására készül. Kétségtelen az is, ho
nak Nagy Lajos udvari festőjének - k
oly meggyőzően sajátjaként a krónik
módjában állott nemcsak az udvart, h
jól megfigyelve, egyénitve visszaadn
lembe vett arcképről a szó naturalis
sem beszélhetünk.

Sajnos ax Képes Krónika els
rongált épen a király arca kopott me
kivül gazdag, architektonikus kiképz
jában a kormánypálca, baljában ország

Porcsalmi Lajos

okl. néptanító
1866/7 – 1868/9. rajz-
tanító volt az alatti
időszakban.

Somogyi Jenő: A zi-
lahi ev. ref. főgim-
názium története
Zilah, 1895. CXXXIII. l

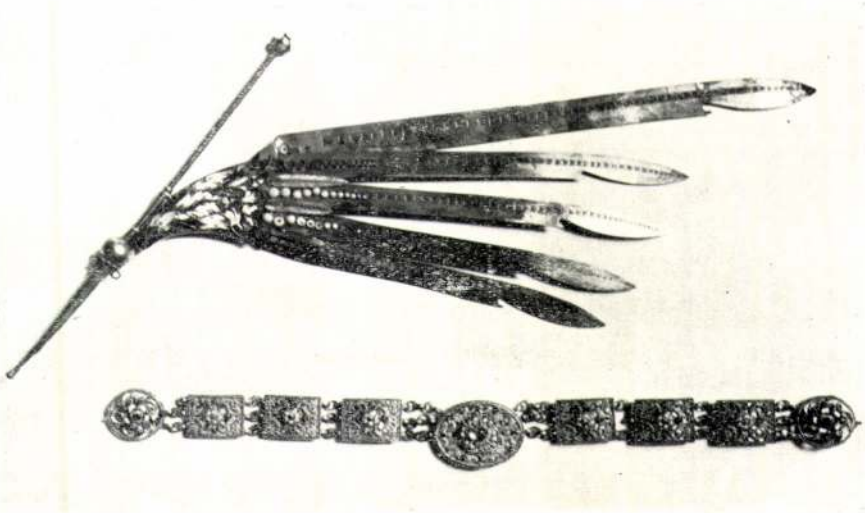

315.

Porcsalmai Csizár
Jakab
Kardoszorár Kassa
1549.

l.

Arch. Ért
1901. 79. l.

be a kormánnyal, hogy megállitsam azon az uton,
elyzethez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
viselőház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

aggodalom és választóim ezreivel való személyes
ázdjek a kormány politikája ellen, mely a nemzet
dasági megélhetést veszélyezteti.
ma eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti
és

ius zászlaját a fővárosban!
rályért, Hazáért"

Porcsalmi Jakab

Kardcsiszár
1547 Kassa

l.

Arch. Ért.
1911. 383. l.

II

Porcia Lajos gróf

festő

Élet. arck.

Gell Mad 418. l.

Porázik József

Üveggyáros

l.

Telkes Simon

Üvegiparunk.

Bp. 1895. 501.

54. l.

Viselet:

Magyar diszöltöny:

~~A~~ Cipőre ter
piros béléssel és tollal;
mente; atilla és szűk n
rojtos cipő. Derekár
~~[illegible]~~ Balját ka
tatja.

Kőnyomat

Ltha

Piros hajtókával

Poratzky L.
reżim

l.

Kremsieplit
177. l.

31 Nol. sz. Péter	**Január**	**Görög** Cir. és Ján. **Izraelita** Fák ünnepe
Csütörtök **1** Ignác pk. vt.		**Protestáns** Ignác **Görög** Trifón **Izraelita** Sebat 16
Péntek **2** Gy.-sz. B.-A.		**Protestáns** Karolin **Görög** Jézus tal. **Izraelita** Sebat 17
Szombat **3** Balázs pk. vt.	1934 **Február** 28 nap	**Protestáns** Balázs **Görög** Simeon, A. **Izraelita** S. Jithro

5-ik hét **Nap kelte 7 óra 32 pk. — Nyugta 17 óra 03 pk.**

Poradowsky Vencel

cs. k. kapitány

várerősítési igazgató

Munkácson.

Névtornág 1845. 281. l.

zannichellia
tòfonal

Poráčsi gk. pléb

templom

Szepes vm

Div Felsőm

326. l.

Poraćsi gör. Ead.

templom ciborinna

Szilassy Tanos
nuve
(Szepes vm)

l. Loisch (Divald
ritke)

167. l.

Pordenone

Magyar nemes-
sége

Apponyi Sándor gr.
cikke lásd

Arch. Ért.

Ugy. IX. kötet

89.

szám.

190

Műemlékek orszá

Tost Gyula, vallás- és közok
atásügyi ministeri állásáról
értesít felmentését közli a bizott
ggal és egyszersmind az odaadó
ámogatásért köszönetet mond.

MDK

Pordenone

olasz festő

Szápolyai János 1535 tavaszán magyar nemességgel tüntette ki.

27.o. v.ö. 93. o. 95. jegyz

Fraknói Vilmos - Fógel József - Gulyás Pál - - Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás király budai könyvtára. - Bp. 1927. 172 l- 30 k.

87693 szám.

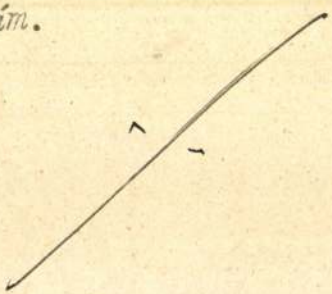

A Müemlékek Orsz. Bizottságának, f.évi november hó 6-án 659 sz. a.kelt felterjesztésére, tudomás és megfelelő további eljárás végett megküldöm.

Budapest, 1903.december hó 8.

A miniszter meghagyásából:

Wolfner

Giovanni Antonio

da Pordenone

festő XVI. sz.

Erdélyben Szapolyai
Janos fejedelem
festője volt s 1535-
ben magyar nemes-
séget kapott.

Budinis

156.

Pordenone alol
az anyag ide
tendő

5

...gos Bizottsága.

beadvány	száma:	191
	kelte:	191
	beérkezése:	191

ellékletek száma:

atáridő:

őirat száma:

tóirat száma: 165/1916

xp. 1915 | XI/11

Vall.- és közokt. Min!

A márkusfalai Máriássy-féle

Giovanni Antonio

da Pordenone

festo

Budinis

81, 156-1-

Giovanni Antonio da Pordenone.

festò, XVI. v.

Lavorò alla corte del re Giovanni Zapolya in Transilvania e ottenne nel 1535 la nobiltà ungherese.

ivad

81. l.

Budinis. 156. l.

läsd

Pordenone alatt is

sót föleg itt!

Pordenone olasz festö. XVI. sz.

Magyarországon nemességet kap.

Corvina. 1922. 43. l.

Pordán Hő Ferenc épitész M.D.K.

/Fejér m .Tervező iroda/

Székesfehérvár, Népköztársaság ut, 75 férő-
helyes óvoda

Tervezés ideje: 1958.

Kivitele zés:1959-60.

Magyar Épitőmvüszet 1963 repr. /1. 8.1.

BUDAPEST 1935

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KIADÁSA

FŐBIZOMÁNYOS: KÓKAI LAJOS, BUDAPEST

Porczián Antal

Porczián Antal, építész, katona orvos fia, Temesváron született, 1739 nov. 29-én iratkozott be az építészeti szakosztályba.

Fleischer Bécs 76. l.

Porubán Edit

Debrecenben él III. díjat kapott a felsőoktatási intézmények színészeti fesztiválján Miskolcon

N.N: 3 első és 2 második hely Miskolcon

Hajdú Bihari Napló 1970 III. 28

[illegible] szegről 17 éves korában, 1838-ban, a [illegible] vasárnapi tanfolyamát látogatta.

Porczay József

Porpaczy József, építész, szül. 1817-ben Pápán, 1839—42 az építészeti szakosztály r. hallgatója volt.

Fleischer Beáta H.-L.

Pór Tibor bútortervező

Az Iparművészeti Múzeumban „Művész az iparban" címmel kiállítási sorozata keretében Pór Tibor kiállítása lesz a következő.

Láttuk, hallottuk

1973. dec. 2. Petőfi 11.47/11/M.

83 p., ill., 16 iratmásolat.

1872–1890. Szerkesztette: Erdős Ferenc. Fejér
ér Megyei Levéltár. Székesfehérvár, 2000. 227 p.

gi Elemi Népiskola története. (Hasonmás kiadás)
ád Megyei Levéltár. Szécsény, 2000. 57, 72 p.

ék közigazgatásának történetéből. Szerkesztette:
n Megye Önkormányzata. Győr, 2000. 195 p.

ek millenniumi emlékkönyve. Kiállításvezető és
zsef és Mezei Zsolt. (Kiadja a) Pápai Református

ye középkori történetéhez kapcsolódó oklevelek
. Szerkesztette és a bevezetőt írta: Dobos Gyula.
ltára. Szekszárd, 2000. 500 p.

áros igazgatási szervezete és tisztségviselői az
6. Sorozatszerkesztő: Kapiller Imre. (Kiadja a)
ítvány. Zalaegerszeg, 2000. 180 p.

tanulmányok Mátraszele múltjából. (Kiadja a)
5 p.

gyar falu könyvesháza. Főszerkesztő: Kosáry
vesháza Kht. Budapest, 2000. 171 p.

kolci Kereskedelmi és Iparkamara irataiban.
Mariann. Acta Archivistica 7. Szerkesztette:
mplén Megyei Levéltár. Miskolc, 2000. 196 p.

PÓR Sándor üvegfestő (1847–1908)

Bátyai Gitta: Üvegfestő Szegeden.
Pór Sándor műhelye. = Szeged,
12. 2000, 12. 52–53. ill

Szeged

Pór Sándor ürgfertő

Iparmüvészet 1896-ban 188.

Pór Sándor ügyfertő

Iparmüvészet 1896-ban 188

Wlassics Gyula V. 311.

Poór Sándor

1922. máj. MŘOE

ki II-Nemzeti Szalonban

Tabáni réglet, vrif. 3600.–

Pór Sándor

szegedi nyelfesto

wod

Ráth II. 288.

Pór Sándor

üvegfestő

l. Ságüvegablak

326 l.

HAZAI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VATERLÄNDISCHE BANK
ACTIENGESELLSCHAFT

BANQUE DE LA PATRIE
SOCIÉTÉ ANONYME

Sürgönycim: — Telegramm-Adresse:
HAZAIBANK:

Telefon { Számok / Nummern
61–01, 61–02, 61–03, 61–04, 61–21, 61–22.
Interurban telefon B—41.

Vá. 21

Nagyságos Szent

Tisztelettel értesitjük, hogy

130.000.- koronával, foly

nál lefizetett összegért.

H. B. (Levelezés) 3. sz. nytv. 20000. drb 1922 VII. Rosenberg, 2026.

Pór Sándor

negedi üvegfestő

l.

Ráth György 1896

188. l.

BAKÓ JÓZSEF
APÁSZ

Pór Sándor

szegedi üvegfestő

l.

Erzsébetkiáll

XIII. cs. 22. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 485418

Pór Sándor

üvegfestő

l

Közlezrkiáll

1395. l

. di Gentile.

VI. században.

Jézussal és két szenttel.

felül akroteriával díszített tró-
ı nyitott könyvet tart és jobb-
ı Jézust karolta át. Fehér fej-
végei lelógnak, zöld palástot
mek pedig, ki jobb kezét ál-
jain koralfüzért hord. Balról
zeiben pálmával és könyvvel,
atalin áll, ki jobbját a kereken
n pálmát is tart, palástjának
övezi. A háttérben hegyes
anyargó úttal és folyóval.

ula van, melyen e szavakat

S
T DE T
SIT
DE ZI
—."

cm. — Lelt. sz. 1035. — Véte-
625 (188–91), az 1892 február
1-iki 4159 és az 1892 junius
ntonio Donatitól 5032·50 K-án
november 28-án. — Elszámolta-
92). — Az elszámolást tudomá-
228 sz. határozat (29–93).

III.

22 (1035).
613 (176).

22

Pór Sándor

üvegfestő

Szeged

fölég a városhoz

vidér

közel erő templomai

reszere dolgozik

Kul Szeged

634. l.

Pór János

Étvös 1619.

Szombathely

h.

Horváth Tibor

24.l.

Porkoláb Sándor

budapesti festőművész mintegy 3o alkotásból álló tárëata julius 2o-án nyilt meg a tokaji Helytörténeti Muzeum galériájában,

Magyar Hirlap 1975/~~1~~2oo/8

Porkoláb Sándor

Tájképet ábrázoló rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. febr. 9.
XVIII. évf. 6. sz. 14. lap.

Porkolab Sándor

neve említve

Bene László: Magyar nem-ábrázoló művészet II.

Kritika 1971 július

76. old.

Parkoláb Sándor.
Az Ernst Múzeumban kiállító magyar amatőrök közül többen évtizedes alkotó munkára tekintenek vissza. Köztük nem egy, így Parkoláb Sándor is, egyéni kiállításon bemutatkozott már.

Bánszky Pál: Nemzetközi amatőr képzőművészeti kiállítás az Ernst Múzeumban.

Népművelés 1974/1 21 old.

Porkolab Sándor

Az Ernst Múzeumban kiállító magyar amatőrök közül többen évtizedes alkotómunkára tekintenek vissza. A művész pozsonyi kiállításon is bemutatkozott már.

Bánszky Pál: Nemzetközi amatőr képzőművészeti kiállítás az Ernst Múzeumban.

Népművelés, 1974. 1. 21. old.

Porgesz József

budapesti építész
pályatervét a kolozsvári
kereskedelmi és ipar-
kamara székházának
pályázatán megvették.

Magyar Epitőmüvészet

1909. 4. sz. 32. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

V. Visegrádi u. 30. IV. em. 1.

Szombattól szombatig minden héten új kis hetiregény!

Asszonyszöktetés

IRTA: SOMFAY MARGIT

(1)

I.

Ghymesen, a Forgáchok ősi várában nagy ünnepség zajlott. Lakodalmat ültek benne. Forgách Imrének Mária lányát vezette oltár elé a szklabinyai várúr, Révay Péter. Felső-Magyarország minden számottevő családjából eljött Ghymesre legalább egy valaki. Vagy négy-ötszáz vendég szorongott, evett, ivott, táncolt Ghymesen. Ott voltak a Thurzók, Paczothok, Balassák, Keczerek, Nádasdyak, Bakicsok, Lossonczyak, Dobók, Széchyek, Perényiek, Szinnyeiek, Pálffyak, Dessewffyek, Zayok, Czoborok, Zichyek, Krusithok, Wáodayak. Mindenki eljött Ghymesre, aki valamelyes atyafiságí kapcsolatot tartott a Forgáchokkal és Révayakkal és akit betegség, harc vagy egyéb kötél nem huzott másfelé. Rogyásig tömve volt a vár, Messziről világított a sok fényesre ragyogtatott ablak a vár minden oldalán.

Utasok, koldusok, vándorlegények, futárok már messziről látták, hogy nem mindennap céció kavarog a Forgáchok fészkében és ha csak nem volt az útjuk halaszthatatlanul sürgős, akkor a vár felé irányodtak. Úgy gondolták, egy kis harapnivaló, pirosra sült jószagú pecsenye, omlós kalács, édes béles, borocska nekik is jut az ilyen aranyosra világított ablakok mögött.

A futárok rendesen azzal köszöntötték be:

— Minek a hírét vigyük tovább?

Míg elmondták nekik, hogy miért ez az eszem-iszom, zeneszó, tánc, dalolás, odatoltak eléjük egy-egy púpozottan telerakott tálat meg egy teli boroskorsót.

Zsongott az egész vár a beszédtől, nevetéstől, poharak csengésétől, muzsikától.

Nem volt egy csöndes zúg, egy magányos, talpalatnyi hely egész Ghymesen.

Az alsó házban lengyel muzsikusok húzták a tánchoz való nótákat. A középső házban azok a bécsi énekesek neszeztek, akiket a Fuggerek küldtek a lakodalomba. A felső házban meg a vendég urak énekeltek. A konyhák, cselédházak környékén citera meg duda szólt. Mindenfelé dal, kacagás, jókedv kavargott. Egy árva könnyet, egyetlen bús arcot nem lehetett látni semerre.

Egymagában lődörgő ember is csak egy akadt egész Ghymesen. Forgách Imrének az íródeákja, a Lengyelországból való Szaniszló. Kihúzódott a mulatozók közül, az ura mellől és az ételszagtól, gyertyaszagtól, borgőztől nehéz levegőjű várból kidugta fejét a hűvös estébe.

Már esteledett. Sárga-vörös-lila sávok tarkállottak az égen. Hol itt, hol ott nyitotta ki ragyogó szemét egy-egy csillag. A völgyre lassan sötétség ereszkedett. Szaniszló úgy látta a magas várablakból, mintha láthatatlan kezek sötét fátylakat hajigálnának a földre és alattuk egymás után elbujnak, eltűnnek az apró jobbágyházak, fák, utak, minden. A völgyből a várba is bekuszott a sötétség, de mielőtt a völgyhöz hasonlóan eltakart volna mindent, egymás után gyúltak fel a fáklyák az udvar falaiban.

Szaniszló azt kezdte számlálni, hogy hány fáklyát gyujtanak, amikor az udvaron kavargó étekhordók, frájok, belső cselédek és szedelőzködő vendégek között meglátta Forgách Zsuzsánnát. Kihajolt utána az ámbitus ablakából és tölcsért formálva kezeiből, kiáltott le rá:

— Zsuska!

Forgách Zsuzsánna meghallotta a kiáltást, vissza is fordult, úgy futtában, de csak fejjel és csak egy pillanatra, aztán legyintett olyanfélén, ami azt jelentette: »Hagyj békén, nem megyek.« És futott tovább a vár melléképületei felé, ahol a konyhák, kenyérsütő kemencék, cselédlakások, sáfárszobák voltak. Búzavirágszín kasmir-szoknyája virított az estében, de vállait, derekát szederjes bársonyködmönke takarta sötétbe. E ködmönke hátán úgy kígyózott két varkocsba fonott haja, mint az arany.

A lengyel diák mindenáron vissza akarta csalogatni. Kihajolt az ablakon, oly mélyen, hogy majdnem az udvarra esett és miután teleszívta tüdejét levegővel, nagyratátott szájjal harsogta a mindjobban sötétedő alkonyatba:

— Zsuska! Gyere vissza! A szász vitéz énekel! Hé!

Erre megtorpant Zsuska. Szerfelett kedvelte a muzsikát, éneket. A szász vitéz meg különösen szépen tudott dalolni. De valahogy még kedvesebb felé futhatott, mint az éneklés, mert mégsem fordult vissza.

— Hova az ördögbe futhat?! — dünnyögte bosszúsan a lengyel diák és egyedül indult az ebédlőpalotába, hogy megnyissa füleit, szívét, lelkét a szász vitéz szerelemről szóló nótáinak.

Az ajtó közelében vállára csapott valaki. Még hozzá nem is kézzel, hanem derékövvel. Aranylemezekkel, drágakövekkel kirakott derékövvel. Minden kő, minden cifraság külön nyomódott a testébe.

— Hogy a guta... — szisszent fel fájdalmában. De mikor szembefordult a megütőjével, visszanyelte a szitok folytatását. Mélyen meghajolt és befelé fordítva mérgét, mutatott szolgálatkészséggel mondta:

— Parancsol nagyságod?

Révay Ferenc állt előtte, a szklabinyai várúr, a gazdájának, Forgách Imrének a veje után rokona, a veje testvére. Sűrűn ürítgethette a borosserleget, mert ugyancsak színes volt az ábrázatja és egyszerre két lábon sehogysem tudott megállni. Hol az egyik lábára nehezedett, hol a másikra billent. A nyelve sem működött simán. Neki-nekilendült a szavaknak, mint gyenge ember a nehéz tehernek. Háromszor is elkezdett egyet, míg végre kinyögte, kidadogta:

— Hé... te... széltoló...

— Parancsoljon nagyságod! — szíveskedett Szaniszló.

— Hé!! Idehallgass!!!...

— Hallgatok, — alázatoskodott Szaniszló.

— Hol van... — és Révay nagy mozdulattal tárta ki jobbját.

— Kicsoda? — kérdezte Szaniszló, bár jól tudta, ki után faggatja a részeg Révay. De eszeágában sem volt magától kitalálni.

— Kicsoda!! — mérgelődött Révay. — Hát az, akinek az előbb kiáltoztál... ott la... ott az ablaknál...,

— Nem tudom — sietett megfelelni a diák és indult, hogy tovább fusson.

De Révay elkapta a ruhája ujját és fenyegetően emelte feléje az övét.

— Te, úgy vágok ezzel a képedbe, ha nem felelsz meg, hogy az összes kövek helye rajtad marad!

A diák félrekapta a fejét és nagy óvatosan hátrább lépett egy lépést, így ilyen tisztes távolban magyarázkodott.

— Ha agyonüt nagyságod, akkor sem tudom megmondani. Az udvaron futott keresztül a cseléd házak felé. De hogy hová?! — ijedten tárta szét karjait. — Hogyan tudjam?

Révay részeg mosollyal bólogatott.

— Majd most már én tudom. Te mihaszna... — és tántorgó lépésekkel indult az ámbitusról nyíló lépcsőházba.

— Csak törnéd ki a nyakad! — kívánta nagymérgesen a lengyel diák.

Majd szétfeszítette az indulat. Először az ütés miatt bosszankodott. Azután azért, hogy Révay Zsuska után futott. Mit képzel ez a keszeg, durva bortömlő, hogy olyan szépséges leányzóra meri vetni a szemét?!

— A bolondja! — dohogta mélységes felháborodással. — Azt hiszi, ő is valaki!

Elment a kedve az énekhallgatástól, no meg egy kicsit a kíváncsiság is piszkálta és utána osont Révaynak. S magában jól mulatott, amint a csigalépcsőn tántorgó Révayt nézte. Az ördögök vigyázhattak rá, hogy nyakát nem törte. Bukdácsolt, egyszerre két-három lépcsőfokot is átlépett, esett, nagyokat zökkent, falnak ütődött. Végül nagykeservesen mégis az udvarra ért.

— Merre te?! — kérdezte az ajtó előtt, de mert nem kapott feleletet, — senki nem állt a közelében — felfelé fenyegetett a felsőház felé, az első emeletre, amerre a lengyel diákot sejtette. — Istentelen fajzatja, nem jöttél le...

Még ha a nevét tudta volna?! De kit kiáltson? Káromkodva nekivágott az udvarnak, csak úgy találomra. Amerre a feje vitte.

A lengyel diák kuncogva lopakodott mögötte. Azonban volt annyi sütnivalója, hogy nem a nyomában igyekezett, az udvaron keresztül, hanem a falak mellett körben, azaz négyszögben kerülve meg az udvart. Ugy gondolta, hogy Zsuska a cseléd házban lesz. Szeretett odajárni. Vándoremberek, messzi kolostorokból jött szerzetesek, idegen nyelveket tudó kóbor énekesek kopogtattak ott be. Ott pihentek meg, ott kaptak enni, inni és ott mesélték el megtörtént és meg nem történt kalandjaikat. Ott énekelték a messziről hozott dalokat és ott sírták el a másoknak idegen fájdalmaikat. Most, hogy lakodalom volt Ghymesen, ugyancsak sokféle ember fordult meg a konyhák tájékán. Zsuska szívesen állt szóba velük és szomjas lélekkel hallgatta a sokféle beszédet, mesét, igaz és kitalált történeteket és ami a legfőbb volt: tanulta tőlük az új dalokat. Minden vidéken mást énekeltek. Mindenki új nótát tudott. Zsuska meg hamarosan valamennyit fújta. Ha leszaladt a konyhákba, ott kuporgott a padkán közöttük és a dalok édes íze, az elpanaszolt fájdalmak keserűsége formálta, változtatta a patyolat arcát, világította, sötétítette a mély-barna szemeit. Tudott könnyezni a mások szenvedésén és tele szívvel örülni az idegen örömökön. Olyan volt a hangja, mint az ezüst csengő. Nem csoda, ha a részeges Révay megkergült tőle. Megnézték őt a lakodalmi ünnepen az összes vitézek. Pedig még tizennégy esztendős sem volt egészen.

— De milyen szép. Istenem, de milyen szép! — emelgette a gondolat a lengyel diák keblét.

Közben odaért a konyha egyik ajtajához. Nagy hevesen nyitott be és vizsla szemekkel nézett szét az ételszagos, gőzös meleg helyiségben, a kemencék körül forgolódó, a padkákon, asztalok mellett rakosgató benlevőkön. Annyi asszony, lány kavargott ott egy rakáson, hogy boszorkányság lett volna rögtön megtalálni valakit. De Révay elől mindenáron el akarta szöktetni Zsuskát. Mint a tüzet kiáltó, ordított a főző, gyúró, tálaló asszony-sokadalomba:

— Zsuska! Hé! Ide!

Még fel is ugrott, hogy Zsuska jobban megláthassa. De ezt vesztére tette, mert a bolond kiáltozásától megijedt asszonyok, lányok mérgükben megdobálták. Ki-ki azt hajította hozzája, ami ép a kezében volt: hagymát, répát, csontot, kőkemény kenyérvégét. S amellett szidták, mint a bokrot.

Menekülőn futott ki közülök.

A sütőkemencéknél és cselédszobákban is hiába kereste Zsuskát. S hiába kérdezett akárkit, senki sem tudta megmondani, merre jár, hol van. Senki nem látta. Nem tudott mást gondolni, mint hogy visszatért a házba. Ő is visszaindult. Egy jókora lerágott csontot — egyikét a hozzávágottaknak — a kezében szorongatta. Céljai voltak vele. Most nem körülfutotta az udvart, hanem keresztülvágott rajta. Révay még mindig ott botorkált a közepén. Hol előre, hol hátra fordult benne, mint a kerge birka. Az este közben egészen megérkezett. Mély árnyékok ereszkedtek alá. Csak a házfalak körül volt világosság. Ott, ahol fáklyák lobogtak. De az udvarnak az a része, ahol Révay keringett, ott sötét volt. A lengyel diák egy alkalmas helyen megállt, megfeszítette a lábait, megmarkolta a csontot, célozott és a következő pillanatban a csont ott puffant Révay háta közepén a vont aranyval bélelt, rezedaszínű kamukadolmányon.

— Velem kezdj ki! — mondta dialmasan a diák. Az övvel kapott ütés meg volt torolva. Megkönnyebbült szívvel rohant a házba, hogy megkeresse Zsuskát.

Zsuska ezalatt ott ült a sötét estében egy »szakállszárító« alatt, azaz egy félfedeles ülőpadon, a vár legszebb kilátású helyén, ahonnan nappal el lehet látni a felhők közé emelkedő Zobor-hegyig és a halmokon, völgyeken, vizeken túl sejteni lehet a messzi városokat, várakat. Most nem látszott semmi. Sötét, fekete lepel takart be mindent. De a sötétből tavaszi illatok, mézes akác és bódító orgonaillat szállt. S fent a mennyboltón csillag csillag mellett ragyogott.

Zsuska rájuk feledkezett. Az égkék ruhájára, mely arany csillag-gallonokkal van kirakva, mint az asszonyok ünnepi ruhája. A csillagok közül sokat névleg is ismert. Az a Göncölszekér, az meg a sarkcsillag, az az egy nagy és sok apró meg a fiastyúk.

De most nem sokáig keresgélte a csillagokat. Hátradült a szakállszárító padkáján és lehunyva szemeit, visszafelé nézett egy két nap előtti csodára.

A nővérének, Máriának az esküvője volt aznap. A várkápolnában a fényes esküvői szertartást az unokatestvérük, Forgách Ferenc nyitrai püspök végezte. A várkápolna annyira tele volt a diszesruhájú násznéppel és vendégekkel, hogy alig volt lélekzeni való levegő. Gyönyörű volt a nővére és a vőlegény. Márián aranyvirágos csontszín selyemruha volt és a boldogult édesanyjuknak, Zrinyi Katalinnak a messzeföldön híres ékszerei. A fején díszlő koronka sziporkázott a drágakövektől és az arany fátyol földig omlott róla. A vőlegény meg, Révay Péter, cobolyprémes királyszín dolmányban feszített. A süvegén egy férfimarokra való kócsagtoll fehérlett. S milyen csudaszép övje, kösöntyűi és kardhüvelye volt! Még a sarkantyúja is arany volt és rubintok és smaragdok ragyogtak benne.

Bámulta is őket mindenki!

De Zsuska még sokkal szebbnek is látta őket — később.

A lakodalmi eszem-iszom első estéjén történt. Mária elosont az ebédlőházból a szobájába. A Péter meg kis idő mulva utána lépett. Zsuska harmadiknak osont a nyomában. A Mária szobája mellett volt a saját szobája. A közös ajtón jókora hasadék volt, amin be lehetett kémkedni. Azon nézett be hozzájuk. Hej, de nagy forróság szaladt a szívére, homlokára, attól, amit látott! Péter kitárt karokkal sietett Mária felé. Mária meg kitárt karokkal várta. Olyan ölelést Zsuska sohasem tudott volna elképzelni. Majd megfojtották egymást. És az a hosszú csók! Percekig volt egymáson a szájuk. Hogy meg nem fúltak! S amikor Péter beült egy karosszékbe és ölébe vonta Máriát, olyan mosolyval, olyan sugárzó tekintettel, boldogra változott arccal néztek egymásra, mint akik látták a mennyországot.

Zsuska azóta egyébre se gondol, mint arra, hogy neki mikor kerül párja, akivel ilyen üdvösséges nagy örömöt éljen.

Tekintete belefúródott a feneketlen mély éjszakai sötétségbe.

— Vajjon merről, honnan jön hozzá... érte, a Péterhez hasonló szerelmes szívű vitézt!

Nem látott semmit. De tudta, hogy a várból milyen irányban, merrefelé visz az út. Délfelé az unokabátyjuk, a nyitrai püspök robogott el a székhelyére, Nyitrára. Nyugatra a császár városa van: Bécs. Északra meg Máriát vitte az ura. Ma délben mentek. Annyi szekér ment velük, hogy messziről úgy látszott búcsúsok körmenete kanyarog az úton. Máriáékkal egyidőben indult a mostoha testvérük, a mesésen gazdag Thurzó György, a püspöki székét szerelem miatt otthagyott Thurzó Ferenc fia, a feleségével, Forgách Zsófiával.

Mekkora vagyon és mennyi kincs ura a György! Csak a lakodalmon viselt öve megért vagy húsz falut, ha nem többet! Csupa arany, rubin, smaragd, gyémánt és gyöngy a dísze. Hogy mennyi drágakő van rajta, azt könnyen el lehet képzelni annak, aki tudja, hogy az öv két végén levő gombfélében négy gyémánt, hatvanöt rubin, két smaragd és kilencvenhat gyöngyszem van.

De azért férjnek mégsem kellene a Thurzó fiú. Komoly, kevésbeszédű, ritkán nevet. Sokat tanult és lehet, hogy ép ezért is nagyra tartja magát. Harcról, könyvekről, a király körüli ügyekről beszél. De énekelni lehet, hogy teljes életében nem énekelt három dalt.

(Folytatása következik.)

Levelesláda

Jaj a gallérom!

A világ sokféle baja közé szeretném odaiktatni most, ebben a panaszkodó levélben egy kis, egyéni keserűségemet. Amely annál jelentéktelenebb, mert csak az egyetemes emberiség felének van köze hozzá. Ez tisztára »férfibánat«, a nőket nem érinti boruja.

Röviden arról van szó, hogy a pucerájban mindig kifordítják az ember gallérját. Ebből aztán többféle baj keletkezik. A duplagallér füle átkerül balról jobbra. Az ember nem tudja rendesen megkötni a nyakkendőjét. Részint mert a keze másirányú mozgást szokott meg. Részint mert a kravátlikat már születésükkor úgy szabják, hogy a normális, baloldali fülű gallérokhoz pászoljanak.

Ez az első számú baj. A második számú baj az, hogy a kifordított gallér nem elég fényes és fehér. A keményített vászon belső felülete recés, könnyen piszkolódik. Félnap sem kell hozzá, hogy az ilyen galléron valami gyanús szürkeség jelenjék meg, mintha az ember nem lenne elég kényes a fehérneműjére.

Ez azonban csak technika és esztétika. A harmadik baj a leglényegesebb. Nevezetesen, hogy a kifordított duplagallér hamar elszakad, helyesebben eltöredezik.

Hol az a polgári sorsú férfi, aki már ne kesergett volna ezen a tisztítóintézeti könnyelműségen? Legalább nekem mindig az orromba gyűlik a bosszúság, mint a szódavíz szénsavja, amikor kinyitom a szekrényemet és egy fiókban, külön, tucatjával összegyüjtve meglátom halott gallérjaimat, amelyeket időnap előtt gyilkolt le a puceráji szeszély.

Nem is tudom mért nem dobom el ezt a lomot? Talán azt várom, hogy valami csoda folytán begyógyul a gallérok sebe, amelyet egyetlen tisztítóintézeti kaland ütközetében kaptak? Vagy csak a felületesség iránti haragot akarom ébrentartani magamban ezzel a látvánnyal, amely fiókom mélyéről tekint felém?

Úgy érzem, nemcsak a magam fájdalmáról beszéltem. Hanem ezer meg ezer férfi közpanaszának adtam hangot, amikor azzal a nyilvános reklamációval fordulok a magyarországi mosóintézetek nagytekintetü vezetőségeihez, hogy a lehetőséghez képest több figyelmet és nagyobb gondosságot szenteljenek ennek a kérdésnek. *A lehetőséghez képest;* hangsúlyozom. Mert elképzelem azt is, hogy a gondosabb eljárás valami belső, üzemi nehézségbe ütközik. Ebben az esetben, ha ez így van, lemondok a betegség meggyógyításáról. Mert a magam részéről inkább járok rongyos gallérban, vagy akár gallértalanul, mint hogy miattam egyetlen vasalólányt megdorgáljanak vagy egy puceráji munkás dologidejét öt perccel meghosszabbítsák.

Hunyady Sándor

— **(Kanyarójárvány Debrecenben.)** A *debreceni* kanyarójárvány még mindig nem hagyott alább. A tisztifőorvosi hivatal hétszáznál több kanyaróban megbetegedett gyermeket tart nyilván. *Az iskolákban továbbra is szüneteltetik a tanítást.*

— **(Meghalt a budapesti birodalmi németek volt elnöke.)** Ernst *Wolff* igazgató, a birodalmi németek *budapesti* egyesületének volt elnöke *Münchenben* szerencsétlenség következtében *meghalt.*

— **(Száz Tizián-kép Velencében.)** Április 25-től november 5-ig nagy *Tizian*-kiállítást rendeznek Velencében, amelyen a velencei iskola lángeszű mesterének 100 képét és rajzát mutatják be. A kiállításra kerülő képeket 152 millió lírára biztosították.

x **Farsangi fánk.** A farsangra való tekintettel az Elektromos Müvek V., Honvéd ucca 22. sz. alatti főzőelőadásain és főzőiskolájában szalagos farsangi fánk sütését is bemutatják. A főzőelőadást minden szerdán d. u. ½6 órakor, a főzőiskolai gyakorlatok minden hétfőn, csütörtökön és pénteken d. e. ½10 órakor kezdődnek Belépés díjtalan

Pesti rajz a velszi hercegről

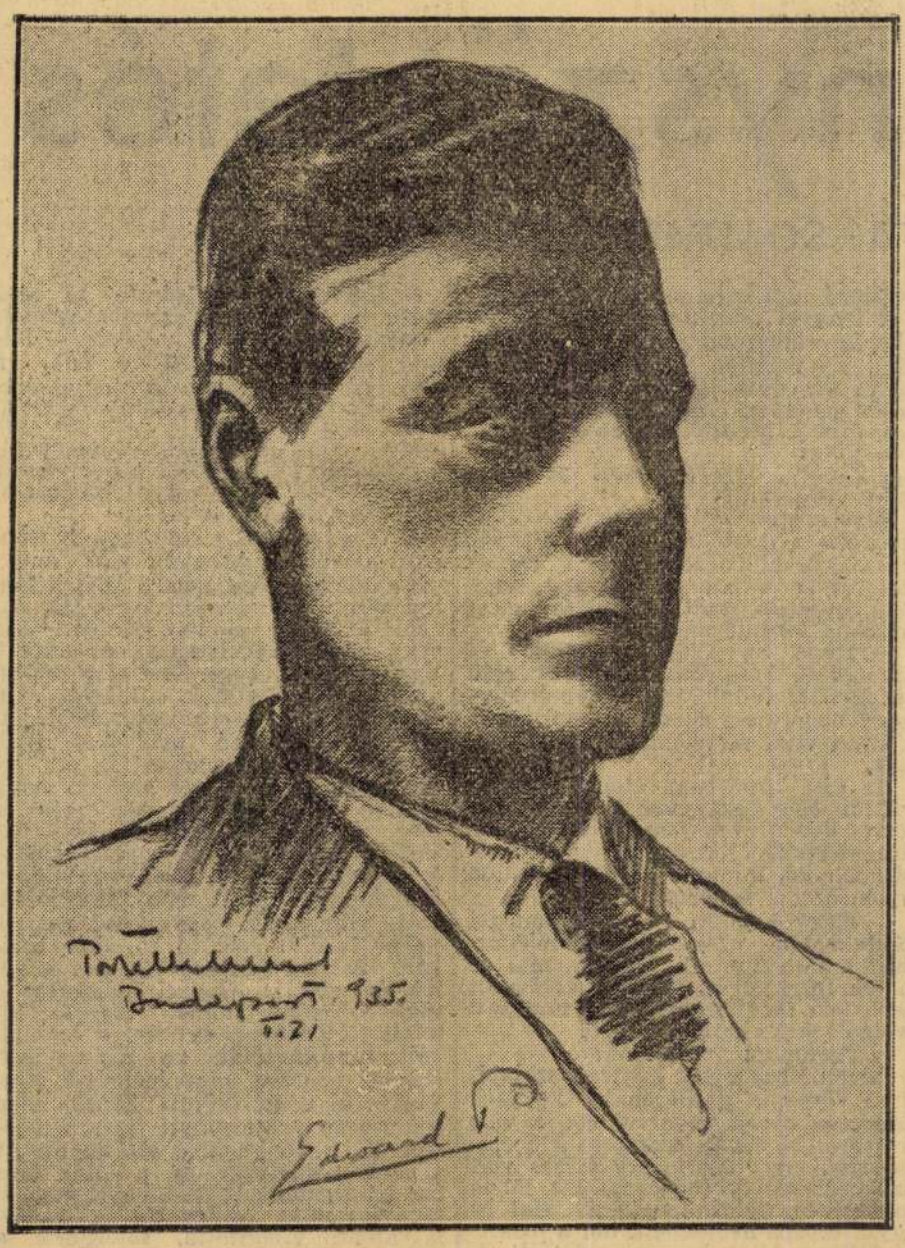

Egyik éjszaka tudvalevőleg az Arizonában szórakozott a velszi herceg. Ezen az éjszakán készítette a hercegről a fenti képet Portelier Emil fiatal budapesti rajzolóművész. A fenséges vendég távozóban, a foyerban alá is irta a rajzot

— **(Tennessee ragaszkodik a »majomtörvényhez«.)** Még mindig emlékezetében él az embereknek a híres *daytoni »majomper«*, amely tíz évvel ezelőtt folyt Darwin elmélete körül. Ennek a majompernek a vitái elevenedtek meg ismét *Tennessee* amerikai állam törvényhozásában. Ebben az államban törvény tiltja, hogy Darwin tanait nyilvános iskolákban tanítsák. Most javaslatot nyujtottak be ennek a »majomtörvénynek« az eltörlésére. A képviselőház azonban viharos vita után 67 szavazattal 20 ellenében elutasította a javaslatot, *a »majomtörvény« tehát továbbra is érvényben marad.* Az izgalmak akkor érték el tetőpontjukat, amikor a képviselőház legidősebb tagja, a 72 éves D. W. *Ruffin* felment a szószékre és felolvasta Mózes első könyvének első fejezetét, annak bizonyítására, hogy *Darwin tanai tévtanok.*

— **(»Véradományozók« bálja.)** *Londonból* jelentik: A »Londoni Véradományozók Szövetsége«, amelynek tagjai a saját vérüket adják önként vérátömlesztési műtétek céljára, táncmulatságot tartottak, amelyen több mint négyszáz tag vett részt. A táncmulatság alatt *három véradományozási kérelem érkezett.* A kisorsolt önkéntesek rögtön a műtét színhelyére siettek, majd az átömlesztés után visszatértek a bálba. Felolvasták a mulatságon az egyik beteg hálálkodó levelét: a levélíró kijelentette, hogy *kilenc év óta vérátömlesztéssel tartják életben* és hogy ez alatt az idő alatt összesen *kétszázötven vérátömlesztést kapott.*

— **(Halálos gázolás.)** A 36-os jelzésű villamos a Korponai uccában agyongázolta *Zsiros* János 61 éves MÁV altisztet. Holttestét az orvostani intézetbe vitték.

— **(Házasság.)** *Glausius* Rózsa és *Miklós* Dezső e hó 24-én házasságot kötnek. **(Minden külön értesítés helyett.)**

— **(Német repülőgép francia földön szállott le.)** *Strassburgból* táviratozzák: Ma reggel *Weissenburg* közelében, francia területen *egy német repülőgép szállott le.* Pilótája — *Geiss* — kijelentette, hogy *a nagy ködben eltévedt.* A repülőgépet lefoglalták és a német pilótát bekísérték Strassburgba, ahol az ügyészségnek adták át.

— **(Debrecenben 18 filléres hatósági kenyeret kapnak az inségesek.)** *Debrecen* városa elhatározta, hogy az inségesek számára kilónként 18 filléres áron kenyeret hoz forgalomba. Ebből a célból negyven vagón haszonbérbúzát őrletnek fel, amelyre az adómentességet már megkapták. A kenyérsütést munkanélküli péksegédekkel végeztetik. Az olcsó kenyérben csak azokat részesítik, akiket az inségesekről készített kataszterbe felvettek.

— **(A Magyar Ujságírók Egyesületének közgyűlése.)** A Magyar Ujságírók Egyesülete március 3-án, vasárnap délelőtt ½12-kor tisztújító közgyűlést tart az egyesület helyiségében (VII., Erzsébet körút 9/11). Az esetleges indítványokat öt nappal a közgyűlés előtt írásban a választmánynak elő kell terjeszteni. — A Magyar Ujságírók Egyesületének elnöki tanácsa és választmánya ezt megelőzően február 25-én, hétfőn délután félnégy, illetőleg négy órakor, továbbá március 1-én, pénteken ugyancsak délután fél négy és négy órakor ülést tart.

— **(A legnagyobb mammut.)** *Londonból* jelentik: *Farnhambanö* az egyik Surrey megyei városkában, a csatornacsövek lerakása alkalmával a munkások négy és félméter mélységben óriási mammutmaradványokat találtak. Tudósok nézete szerint ez volt a *legnagyobb mammut*, amelynek csontvázát eddig Európában megtalálták. A csontváz egyik agyarának hossza 3.04 méter.

„Matador" borotvapenge

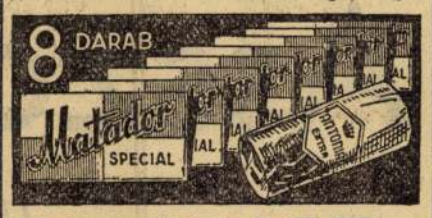

8 darab „Matador" borotvapenge kiváló vékony acélból és 1 mintarúd illatos »Antonia« borotvaszappan összesen 25 fill.

Kizárólag az I. emeleti 25 filléres osztályon
(Lotz-terem)

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

— **(Börtönre ítélték a sikkasztó fiatalasszonyt.)** *Nagykanizsáról* jelenti tudósítónk: A *Schenker* szállítmányozási cég nagykanizsai fiókjánál már régebben sikkasztásoknak jöttek a nyomára, a rovancsolás mintegy 18.000 pengő hiányt állapított meg. Mikor a dolog kipattant, *a fiók főkönyvelője, Brand Izidor, megmérgezte magát és meghalt.* Mikor ezt menyasszonya megtudta, a temetőben *édesanyja sírján mellbelőtte magát, de sikerült megmenteni az életnek.* Brand apja magához vette, áttért a zsidó vallásra és gyermekeként tekintette. A nyomozás folyamán a gyanu *Freivogel* Ferencné pénztárosnőre irányult, aki bűntelenségét hangoztatta, de a körülmények olyanok voltak, hogy átadták az ügyészségnek s hónapokig tartó vizsgálati fogság után került csak szabadlábra. Ma tárgyalta *Freivogel* Ferencné sikkasztási bűnügyét a nagykanizsai törvényszék, de a vádlott fiatalasszony itt szintén bűntelenségét hangoztatta. A bíróság 75 tanut hallgatott ki, akik közül többen elmondották, hogy a csomagok után járó utánvételezési díjat neki fizették le, aminek azután nem volt nyoma a pénztári könyvben. A bizonyítási eljárás befejezése után a közvádló példás büntetés kiszabását kérte, míg a védő utalt arra, hogy ha Brand nincsen és nem palástolta volna mérlegével a sikkasztásokat, akkor most a védence nem ülne a vádlottak padján. A bíróság *bűnösnek mondotta ki Freivogel Ferencnét 790 pengő elsikkasztásában és ezért héthavi börtönre és háromévi jogfosztásra ítélte.* Az ügyész súlyosbításért fellebbezett.

— **(Árverési csarnokban szállodai berendezés.)** *Sátoraljaújhelyről* jelenti tudósítónk: A sátoraljaújhelyi Magyar király szálló évek hosszú során át Észak-Magyarország legelőkelőbb szállodája és étterme volt. A szálló vendégei most kellemetlen esetnek voltak részesei. Megjelentek ugyanis a végrehajtók és *kilakoltatták a vendégeket, a szekrényekben levő ruhát kirakták és aztán adótartozás fejében a szálló teljes berendezését az árverési csarnokba szállitották.* A szálloda most *üresen,* némán áll.

— **(Egy ötéves kislány tragikus halála.)** Egy ötéves kislányt, *Tedresy* Annát ma délelőtt felhozták szülei *Albertirsáról,* hogy a MÁV-kórházban felvétessék vesebajával. Délelőtt negyedtizenkettőkor *a kislány az orvosi vizsgálat előtt összeesett és meghalt a kórházban.* A rendőri bizottság a gyermek holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállíttatta.

A vér felfrissítése céljából — kiváltkép középkorú férfiaknak és nőknek — ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes **Ferenc József** keserűvizet inni. Világszerte rendelik az orvosok a valódi **Ferenc József** víz használatát, mert ez szabályozza a bélműködést, előmozdítja a gyomoremésztést, fokozza az anyagcserét, javítja a vérkeringést, megnyugtatja az idegeket, egészséges álmot hoz és ezáltal új életerőt teremt.

Porter Paula, festőnő; szül. 1889 november 28-án Aradon.

hítésének problémája ma már majdnem kizárólag attól függ, tud-e Németország megfelelő mennyiségű nyersanyaghoz jutni. *A külföld a német export fokozatos visszaszorításával egyre jobban megnehezíti Németországnak, hogy külföldi nyersanyagokat vásároljon* s ezért állott be a már hetek óta észlelhető feszültség a német devizapiacon.

A villamosok nem fogják zavarni a rádióvételt! — ígéri a BESzKÁR

A *Magyarország Rádiója* hangot adott a budapesti közönség régi panaszának, hogy *a villamosok lehetetlenné teszik a rádiózást.* Ezekre a panaszokra nyilatkozatot küldött a Beszkár igazgatósága a *Magyarország Rádiója* új számának, amelyben megígéri, hogy *mindent el fog követni* a vételt zavaró okok megszüntetésére. *Szabad-e nyitott ablak mellett rádiózni?* — erre felel a lap vezércikke. *Változások* történtek a Studióban. Bécs három nagy hangversenyt ad Amerikának és *a hajnali koncertek főpróbáit eljátssza este Európának is.*

A gramofontársaságok pénzt kérnek a rádióktól a hanglemezekért. Már készítik az osztrák rádió *budapesti riportjának* lemezeit. A technikai cikk *az új pentigrid-keverőcsövet* ismerteti. Az elmult hét műsorának *kritikája*, sok új *nótaszöveg* és hír egészíti ki a *Magyarország Sárga Rádióját*, amelyet *holnap, szombaton* kora délután *ingyen* kap mindenki a *Magyarország* ünnepi számához.

Hírek Ottó királyfi utazásairól

Párizs, augusztus 3.

(A Magyarország tudósítójától.) A *párizsi* lapok hírt adtak arról, hogy Ottó királyfi a hét elején a *Viareggio* közelében lévő *Pianoreba* érkezik édesanyja, Zita királyné meglátogatására. Más híradások szerint viszont a királyfit néhány barátja *Rómába* várja. A királyfi jelenlegi tartózkodási helyéről *a legtitokzatosabb hírek* keltek szárnyra, melyek szerint Ottó nem időzik messze az *Olaszországba* vezető úttól.

Ismert személyek névjegye és Jolán zsebkendője a Margitsziget öngyilkosánál

(A Magyarország tudósítójától.) Éjfélkor a *margitszigeti* mulató közelében 30 év körüli férfi *holttestét* találták. A holttest mellett *Steyr*-pisztoly hevert, a férfi homlokán *lőtt seb* volt.

Zsebében több *ismert személyiség* összetépett *névjegyét* találták. A névjegyek alapján detektívek nyomoznak, hogy megállapítsák az ismeretlen öngyilkos személyazonosságát.

A holttest mellett még egy fehér *női csipkekendőt* is találtak, amelybe *Jolán* név volt hímezve.

A férfi 170 centiméter magas, szürke szemű, hosszúkás arcú, haja barna. Szürke ruha volt rajta.

Baldwin 67 éves

London, augusztus 3.

Baldwin helyettes miniszterelnök ma családi körben *Astley-Hallban* levő birtokán ünnepelte *67. születésnapját. Baldwin* egyébként feleségével több heti üdülésre *Franciaországba* utazik.

MacDonald miniszterelnök tovább *folytatja utazását Amerikában.* A miniszterelnököt és leányát ma várják az ujfundlandi Saint Johnsba. *MacDonald* miniszterelnök kérte a hatóságokat, hogy *tekintsenek el minden hivatalos fogadtatástól*, mert idejét teljes csendben akarja eltölteni.

VILÁGMÁRKÁS LÁNG
KERÉKPÁROKAT
180.— P-ért, havi 16.— P részletre.
KERÉKPÁR-ALKATRÉSZEKET nagybani gyári árban. Külső gumi 5.80, belső 1.50, pedál párja 2.50, sárvédők 1.50
LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpárnagykereskedés, Budapest, József körút 41. Árjegyzék ingyen. Alapítva: 1869.

A gönci kerületben éles választási harc készül

A kisgazdák azt hitték: megkapják a kerületet a kormánytól

(A Magyarország tudósítójától.) A *Magyarország* megírta tegnap, hogy a gönci kerületben éles választási agitáció folyik *Baross* Gábor nemzeti egységpárti és *Perley* Lajos független kisgazdapárti képviselőjelölt között. Az ajánlásokat holnap délben kell beadni. Értesülésünk szerint *Baross Gábor 6000, Perley 3000 körüli ajánlást gyüjtött össze* és így bizonyos, hogy mindkét jelölt bent marad a választási küzdelemben.

A jelölésnek érdekes előzményei vannak. Értesülésünk szerint a független kisgazdapártban bizonyos izgalmat váltott ki az, hogy a kormány jelöltet állított a gönci kerületben, mert az volt a felfogásuk, hogy a kormánypárt és a független kisgazdapárt között kialakult légkörnek az lett volna a következménye, hogy *ezt a mandátumot a kormánypárt a független kisgazdapártnak engedje át.*

Eckhardt Tibor, a párt vezére külföldön tartózkodik, az ő távollétében a független kisgazdapárt úgy határozott, hogy *nem engedi Baross Gábort egyhangúan megválasztani,* hanem *Perley* Lajos személyében ellenjelöltet állított és erőteljes agitációt indított. A kerületben tartózkodik *Hegymegi Kiss* Pál vezetésével több független kisgazdapárti képviselő. A választás augusztus 12-én lesz. Az előzményekből következtethető, hogy a még hátralévő idő alatt *erős választási agitáció fog lefolyni.*

Róth Janit megint feljelentették sikkasztásért

Különös gazdasági karrier két feljelentés között

(A Magyarország tudósítójától.) *Róth* Jenő, akit a *budapesti* tőzsdei körök csak *Róth* Jani néven ismertek, a közel jövőben. — saját akaratán kívül — visszatér *Magyarországra.*

Valamikor nagyúri életet élt, de különböző *bűnügyei* miatt el kellett hagynia *Budapestet.* Ekkor tett ellene feljelentést *Magyar* Jenő s 450.000 pengőjét követelte vissza a megszökött tőzsdéstől.

Mindent elkövettek, hogy kideritsék tartózkodási helyét, de *ez nem sikerült. Róth* Jani közben ismét karriért csinált *Párizsban,* ugyanis *Citroen*-részvény spekulációkon megint tekintélyes vagyont keresett. Ekkor egyezett ki *Magyar* Jenővel, aki a bűnvádi feljelentést *vissza is vonta.*

Már majdnem elsimultak az ügyei, amikor *Horváth* István dr. ügyvéd, egy sörgyár igazgatójának nevében feljelentést tett, hogy a gyár aranyvásárlásra adott 24.000 pengőjét *elsikkasztotta.* Az ügyvéd kérelmére az ügyészség sürgősen intézkedett, hogy *Róth*-ot *Párizsban* letartóztassák, majd *Magyarországra* szállítsák. Ezenkívül elhatározta az ügyészség a kiadatási eljárás *azonnali* megindítását.

Szerelem költségszámlával

Két hónapot kapott a házasságot igérgető kereskedősegéd

(A Magyarország tudósítójától.) Igénytelen külsejű, kopott fiatalember állt ma *vádlottként Sebők* Zoltán dr. törvényszéki egyesbíró előtt. Az volt a vád ellene, hogy *házasságszédelgést* követett el. *Steiner* Sándor kereskedősegédet a királyi ügyészség csalással vádolta meg, mert azzal a fondorlattal, hogy *Makai* Ilona takarítónőnek *házassági igéretet* tett, a leánytól 1800 pengőt csalt ki.

— *Nem érzem magam bűnösnek* — védekezett a kereskedősegéd. — Még 1932 júniusában történt, hogy megismerkedtem *Makai* Ilonával. Később *közös háztartásra* léptünk. Amit kerestem, azt neki adtam. Együtt költöttük el a keresetünket. A mult év nyarán *Makai* Ilona többször felszólított, hogy *vegyem el feleségül* és én *hajlandónak* is mutatkoztam erre. El is hoztam vidékről az irataimat, melyek igazolják, hogy az első házasságomat a bíróság *felbontotta.* De nem tarthattuk meg az esküvőt. *Makai* Ilona *munkaadónője kifogásolta* a leány férjhezmenetelét, én pedig *nem kerestem annyit, hogy eltarthattam volna.*

Az esküvő elmaradt. Később megtudtam, hogy *Makai* Ilonának kisleánya van és ezért szakítottam vele. Igaz, hogy kaucióra 300 pengőt adott nekem, de ezt én kaucióként lefizettem és a pénzt *megkaphatja.* Egyébként nem kaptam tőle pénzt, mert amit kaptam, azt a *keresetemből* adta vissza. Márciusban *megnősültem és akkor elköltöztem* a közös lakásból. Igaz az is, hogy eltartott az alatt az idő alatt is, míg álás nélkül voltam. De megígértem neki, hogy *visszafizetem* ezt az összeget. Vissza is akarom fizetni, de nem 1800 pengőt, mert annyival *nem tartozom.*

Makai Ilona így vallott:

— Vendéglőben ismerkedtünk meg, egy ismerősöm mutatta be *Steiner* Sándort. Három hét mulva már házasságot igért. Többször kért tőlem pénzt, még a házassági igéret előtt is. Együtt laktunk, *én tartottam el,* mert ő legnagyobb részt állás nélkül volt. A mult év augusztusában ki akartam dobni, mert *nem jól viselkedett,* de könyörgött, megígérte, hogy *elvesz* és elhozatta az iratait is.

— Igaz, hogy van önnek egy 9 éves kislánya?

— Igen. *De ezt Steiner is tudta,* tudta azt is, hogy 40 pengő tartásdíjat kapok a gyerekem után.

Elmondta ezután, hogy *Steiner* Sándor, ha dolgozott, nem vitte haza a keresetét, hanem *elkártyázta,* elmulatta. Egyösszegben 300 pengőt adott a fiatalembernek kaucióra, havonként fizette a kereskedősegéd lakbérét, a heti kosztot hat pengőben számítja fel, a *cigarettapénzt* napi 20 fillérben állapítja meg.

— Még *zsebpénzt is* én adtam neki, — vallotta ezután — s 500 pengő ára ruhát vettem a számára. Még a márciusi lakbérét is én fizettem ki, pedig akkor már *vőlegény* volt, csak én nem tudtam róla. Az esküvője március 18-án volt, de még 22-én *ott volt nálam.* Már nős volt, amikor *pénzt fogadott el* tőlem, sőt az esküvője napjának estéjét is *velem töltötte.*

A leány vallomására *Steiner* Sándor megjegyezte, hogy ami pénzt kapott, azt abból kapta, *amit ő adott* a leánynak.

— *Nem igaz,* hogy reggelig kártyáztam és dorbézoltam, — mondja a vádlott. — A ruhákat is az én keresetemből vettük. Csak néhány hónapig tartott el, de ezért megfizetek neki.

Több tanut hallgatott ki a törvényszék, köztük annak a háznak a lakóit, amelyben *Steiner* és a leány lakott. A tanuk arról vallottak, hogy *Steiner* Sándor, ha dolgozott, *haza adta a pénzt.* Valamennyien tudtak arról, hogy a kereskedősegéd *házasságot igért* a leánynak és aztán mást vett el feleségül.

A törvényszék *bűnösnek* mondotta ki *Steiner* Sándort *csalás vétségében* és ezért *kéthónapi fogházbüntetésre ítélte.* Megállapította a bíróság, hogy a fiatalember házassági ígérettel vette rá a leányt arra, hogy őt hosszú ideig eltartsa. Az ítélet *nem* jogerős.

Őrült nő a Szabadság téren az erkélyen

Négy nyelven beszédet intézett a tömeghez és lavór vizet öntött rá

(A Magyarország tudósítójától.) Ma délelőtt a Szabadság tér 6. számú ház második emeletének egyik nyitott ablakából egy nő intézett *német, angol, francia és eszperantó nyelvű beszédet* a tömeghez. Beszéde befejeztével *rongydarabokat* dobált ki az ablakon és *egy lavór vizet* öntött az összesereglett tömegre. A nőt bevitték a főkapitányságra. Kiderült, hogy *Winter* Máriának hívják és nyolc évet töltött az *angyalföldi* elmegyógyintézetben. Az utóbbi időben állapota *megjavult* és ezért édesanyja hazavitette. Ugy látszik, hogy ismét *kitört rajta az elmebaj* és ezért visszaszállították *Angyalföldre.*

Társasutazást rendezett két csaló

Az utasokat faképnél hagyták és megszöktek a pénzzel

Berlin, augusztus 3.

(A Magyarország alkalmi tudósítójától.) Egészen különös csalást fedezett fel *a berlini* bünügyi rendőrség. A 24 éves Hans *Kessing* és a 21 éves August *Alberts* néhány héttel ezelőtt utazási irodát állított fel *Stettinben,* majd működésüket *Berlinre* is kiterjesztették. Plakátokat nyomattak, amelyeken *társasutazásokat* hirdettek, szokatlanul olcsó áron. A plakátokat elterjesztették *Németország* nagy részében, felhívásaik láthatóak voltak majdnem minden pályaudvaron.

Az első társasutazásra *több mint százan jelentkeztek* a rendkívül olcsó részvételi díj miatt.

A nagy utazást, mely *Berlinből Stettinen* keresztül az északi országokba vezetett volna, *pontos időben meg is kezdte a társaság.* Az utazási iroda hatalmas társaskocsit bocsátott a résztvevők rendelkezésére. El is mentek *Stettinig.* Ott *kiszállottak* az utasok, hogy egy kicsit körülnézzenek a városban. Mikor azonban visszatértek a társaskocsi állomáshelyére, hogy az utazást folytassák, *sem a kocsit, sem a két rendezőt nem találták sehol.* Ezek ugyanis közben, a befizetett pénzzel zsebükben, *visszautaztak Berlinbe.* A kellemetlenül meglepődött utasok ezután pontosabban megvizsgálták *az északi fürdőhelyekre kiállított szelvényeket is* és kiderült, hogy ezek is *hamisak.*

A két csalót *letartóztatták.*

A BETŰ HŐSKÖLTEMÉNYE

Budapesten megbetegszik egy neves ügyvéd. Az orvosok legkitünőbbjei állanak betegágya körül tehetetlenül. A bajt sikerült felismerni, de segíteni nem tudnak. A beteg eszméletlen, a kórházi szoba ajtaján már-már kopogtat a Halál. Hol az az orvos, aki a betegség gyógyszerét ismeri? S hogy lehetne megtalálni? Megtalálni és elkérni tőle a gyógyszert, *de azonnal?!*

Gondolnak a rádióra is. Annak ezer és ezer kilométerekre sugárzó hullámaira s az eleven emberi szó hatalmára. Mert a közlés melyik eszköze versenghet a rádió hullámainak sebességével? A fény és a gondolat sebességével?

S ekkor a *Magyarország*-ban megjelenik egy közlemény. Benne az ügyvéd betegsége, az orvosok erőfeszítése, az azonnali segítés SOS jele. És rögtön megnyílik az emberek szíve, részvéte, telefonon jelentkeznek az érdeklődők és tanácsadók és alig pereg le néhány óra, vidékről jelentkezik egy orvos a ritka betegség szérumával, már jelentkezik egy *szumatrai* specialista rokona is, kattog a távírógép, a kábel sokezer kilométeres szövevényén iramlik az értesítés: »*A szumatrai szérum útban van!*«

Mi magunk, akik az ujságot írjuk, akik ismerjük az ujság betűinek természetrajzát, minden tulajdonságát, erejét, röppályájának óriási távlatokat befogó ívét, — mi magunk is csodálkozva nézzük az egyszerű közlemény pályafutását. Tegnap a telefonok órákon át állandóan csengtek, éppúgy, mint ma, az emberek százai érdeklődtek *egyetlen ember* sorsa, élete felől, siettek segítségére tanácsokkal. Ime, a *Magyarország* híre nem volt »egyszerű közlemény« mégsem. Mert benne volt az ujság nyomtatott betűjének minden hatalma, csodálatossága, egész fegyverzete, győzhetetlensége. Benne volt az a tény, hogy az ujságbetű a modern idők legnagyobb csodája.

Akkor, amikor a Földgömb egyik felén emberek százai, ezrei pusztulnak, amikor néhol erőszakkal törnek emberek életére, megjelenik egy hír a beteg magyar ügyvédről s ezrek mozdulnak meg érette. A szerény, fekete betűk bebizonyították ebben az életet pocsékoló korban *az élet értékét*. Igen, hinni kell az emberben, hinni kell az életben, hinni kell az egyén világokkal felérő szépségében... Hinni kell, az ujságbetű harsogja: hinni kell és hinni lehet. Ime, az, ami a *Magyarország* közlése nyomán történt: vigasz a vigasztalanságban.

Az élő hang elhangzik. Újabb hangok, újabb szavak mossák el nyomait. A rádió természetsen nagy dolog. De mi a tűnő emberi szó ahoz a mélyszántáshoz képest, amelyet a sokezer, százezer példányban kinyomtatott ujságbetűk a lélekben végeznek? A nyomtatott szavakat zsebrevághatod s előveheted nyugodt pillanataidban. Ha nem értetted jól: visszatérhetsz rá. Vitázhatsz vele. Az ujság nyomtatott betűje ledönthet trónokat és kiemelhet a semmiből világhatalmasságokat. Itélő kard lehet semmiháziak feje fölött s igazságot szolgáltathat azoknak, akik az igazságban már régen csalódtak. A nyomtatott szavak zenéje, színe, lendülete, ujjongása lelkeket formál és irányít. A nyomtatott szó: kitörölhetetlen és elmúlhatatlan. S amikor az első betűk apró tartályaiba először öntötték bele a lélek minden indulatát, az ész minden érvét és tudását, megszületett az évezredeket, népmilliókat összefonó gigászi lánc első szeme, a láncé, mely be nem fejeződik s meg nem szakad soha.

Távirat, kábel Szumatrából, értesítés és felhívás Libiába, Egyiptomba — egyetlen ujságcikkre s *egyetlen* beteg, haldokló ember érdekében! A tudás és a szív hőskölteménye ez. A tudásé, amely megteremtette a betűt, a nyomdagépet, a sajtót s a szívé, amely megdobban egy ismeretlen haldokló segélykiáltására. A huszadik század hőskölteménye, nem versben és rímekben, hanem tényekben, gépek dübörgésében, papírkorongok suhogásában, rikkancsok kiáltásaiban, emberek gyermeki kíváncsiságában. És ezt a legnagyobb, legmélyebb, legigazabb s legkorszerűbb hőskölteményt hírlapíró írta, rotációsok muzsikáltak hozzá és ujságárusok dalolták az uccán.

»Verba volant«, — mondották a latinok. A szó elrepül. Az írás azonban *megmarad*. Megmarad akkor is, ha a tegnapi ujságot felváltja a mai és holnapi, a tegnapi élet ütemét átveszi a holnap üteme. Az emberi szívekben ott ég a fekete betűk képe s velük az emberszeretet, együttérzés, segíteniakarás finom, tiszta reszketése, mint a mécses lángja.

Legyünk hálásak zordon korunknak, hogy ezt a kis lángot szertevittük a százezrek közé — *egyetlen emberért* s visszük, visszük minden nap a százezrekért is. A nyomtatott betű: hitet gyujt a hitetlenségben, ha a szeretet hitével írják.

Hitler Adolf

(Porteller Emil rajza)

A magyar törvényhozás részvéte

(A tudósítás eleje az első két oldalon)

Almásy László, a képviselőház elnöke a következő részvéttáviratot intézte *Göring* Hermannhoz, a német birodalmi gyűlés elnökéhez:

A magyar országgyűlés képviselőháza nevében őszinte mély részvétemet fejezem ki Németország birodalmi elnökének, Hindenburg Pál tábornagy úrnak elhúnyta fölött, aki a világháborúban teljesített sikerekben gazdag, katonai lángészre és szaktudásra valló dicsőséges haditénytei által mint nagy hadvezér, nevét a történelem lapjaiba soha el nem múlóan beleírta. A nagy német állam világszerte köztiszteletben álló bölcs államférfiúnak és tapasztalatokban gazdag elnökének elmúlása országunkban is benső részvétet és együttérzést keltett.

Almásy László,
a magyar képviselőház elnöke.

Wlassics Gyula báró, a felsőház elnöke, a következő részvéttáviratot intézte Göringhez:

Göring Hermann őnagyméltóságának, a német birodalmi gyűlés elnökének, Berlin.

Hindenburg tábornagy, birodalmi elnök elhúnyta alkalmából fogadja Nagyméltóságod a magam és a magyar országgyűlés felsőháza nevében legmélyebb részvétem kifejezését. A világháború hősének legendás alakja, aki később mint bölcs államférfi a német nemzetet felmérhetetlen szenvedésekből sikeresen vezette vissza a gyógyulás útjára, nem csupán a német nép emlékében fog kitörölhetetlenül fenmaradni, hanem tovább él a magyar nemzet emlékezetében is mint a hazaszeretet és a kötelességteljesítés ragyogó példája.

Wlassics Gyula báró,
a magyar felsőház elnöke.

A magyar Hindenburg-ezred tiszti küldöttsége indul a temetésre

Székesfehérvár, augusztus 3. *(A Magyarország tudósítójának telefonjelentése.)* *Hindenburg* a székesfehérvári honvédgyalogezred tulajdonosa volt. Az ezredtulajdonosi méltóságot *Horthy* Miklós kormányzó ajánlotta fel a német köztársaság elnökének, aki azt el is fogadta. Annakidején, évekkel ezelőtt, *Koós* Ottó ezredes vezetésével az ezred tiszti küldöttsége be is mutatkozott Hindenburgnak.

A székesfehérvári háziezred *Hindenburg temetésére tiszti küldöttséget küld Tannenbergbe.* A küldöttség tagjai lesznek *Koós* Ottó ezredes ezredparancsnok, egy törzstiszt és egy főtiszt. A tiszti küldöttség koszorút helyez az elhúnyt ezredtulajdonos sírjára.

Székesfehérvár polgármestere ma *részvéttáviratot* intézett az elhúnyt tábornagy fiához, amelyben úgy a város, mint a maga nevében mélységes részvétének ad kifejezést a nagy ember elhúnyta fölött. A városházára kitűzték a gyászlobogót.

„A Reichswehr még nem mondta ki az utolsó szót" — vélekednek Párizsban

Párizs, augusztus 3.

A reggeli lapok *nem titkolt aggodalommal* vetik fel a kérdést, hogy mit hoz a jövő Németországban. Senki sem olyan őrült, — írja a Matin — hogy Németország hajójának irányváltozását kívánná. A jövendő Németország titka az, hogy *Hitler hogyan fogja felhasználni a hadsereget.*

A Journal szerint *a diktatúra átmeneti állapot*, amely *vagy a trón visszaállítása, vagy egy alkotmányos rendszerhez való visszatérés felé vezet.*

Az Echo de Paris-ban *Pertinax*, valamint az Aube című lap annak az aggodalomnak adnak kifejezést, hogy Hitler túlnagy hatalma rossz végre fog vezetni.

A sajtóban bizonyos csalódás és bizonyos csodálkozás nyilvánul meg afelett, hogy *a hadsereg* minden ellenállás nélkül behódolt Hitlernek. Mindamellett — írja az *Ordre* — még kérdés, hogy Blomberg hadügyminiszter csakugyan az egész hadsereg nevében beszélt-e vagy csak a saját, a nemzeti szocialisták iránt érzett és jól ismert rokonszenvének adott kifejezést. Nem lehet tudni, hogy milyen magatartást fog tanusítani *Fritsch* tábornok, a Reichswehr vezérkari főnöke.

A *Figaro* szintén úgy véli, hogy a Reichswehr, amely meghajolt Hitler előtt, még nem mondta ki az utolsó szót.

Schacht feladata

Berlin, augusztus 3.

Schacht dr. jegybankkormányzó gazdasági miniszterré történt kinevezése élénken foglalkoztatja a berlini sajtót. A lapok általában véve úgy látják a helyzetet, hogy ez a kinevezés nem átmeneti megoldást jelent, hanem *új gazdasági politika kezdetét. Schacht* dr. legfőbb feladata munkaalkalmak teremtése lesz és a birodalmi kormány választása éppen azért esett rá, mert a munkanélküliség eny-

Agyvérzésnél, szívszorongás, nehéz légzés, félelemérzet, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség a rendkívül enyhén ható természetes **Ferenc József** keserűvíz használata által igen sokszor gyorsan megszüntethetők.

Porter Paula

— **Díjkiosztás a Nemzeti Szalónban.** A Nemzeti Szalón helyiségeiben rendezett Magyar Képzőművésznők Egyesülete jubiláris kiállításán elsőízben került kiosztásra *Müller* Méla festőművésznő emlékére alapított aranyérem, melyet *Somló* Sári szobrászművész és az ezüstérem, melyet *Mészárosné Kisfaludy* Mária festőművész nyert el. A Nemzeti Szalón Művészeti Egyesület ezüstérmét *Somló* Sári szobrászművész, két bronzérmét *Porter* Paula és *Müller* Ágota festőművészek, kitüntető elismerését pedig *Feszty* Masa, *Gál* Franciska és *Hadzsy* Olga festőművészek nyerték.

Pesti Napló
1938. június 28.

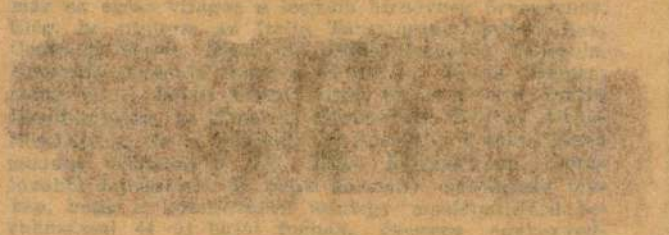

a Budapesti Hirlap 1935. III. 31. reggeli mell.

A családi varázs kadenciája

Irta: KASSZANDRA

Porteller Emil rajzával

Muzsikában kevésbé jártasak számára meg kell magyaráznom ezt a címet. A kadencia némely zenemünek olyan befejező tétele, amely nincs szoros kapcsolatban a darab szerkezetével. Gyakran más a szerzője, és, felépülve az eredeti mű motívumain, mint utólagos kommentár- vagy reflexiósorozat, az egységesen zárt kompozíciónak csupán függeléke. A jelen esetre alkalmazva a dolgot, ma nem az én véleményeimet írom le, hanem közlök néhányat a sok megjegyzés közül, amelyet mult héten megjelent cikkem váltott ki olvasóiból. Az általános, legtöbbször fölhangzó kifogás az, hogy én úgy néztem a „családot", mint kiállított tárgyat és nem mint használati cikket; mint passzív szemlélő beszéltem róla és nem mint cselekvő vagy szenvedő (?) tagja; úgy ítéltem meg ezt az épületet, mint kívülálló, aki csupán homlokzatát látja és nem mint bennlakó, aki az ablakból tekint ki. Ez bizonyára mind igaz, sőt talán nem is véletlen: objektív véleményemet csak addig bírom megőrizni, amíg személyes élményeimet teljesen kikapcsolom, de szívesen adok hangot ezúttal *mások* szubjektív érzéseinek, amelyek a felvetett témát újabb oldalakról világítják meg.

Egy 45 éves dáma sóhaja: A család konstrukciójának főhibája, hogy nincs benne „felnőtt". Képzeld, engem tisztes korommal és ősz hajammal még mindig nevelnek. Anyám, nagynénéim ezer tanáccsal, útbaigazítással látnak el. Hívd meg X-et, látogasd meg Y-t, nem kelett volna *ezt* felelned, jobb lenne, ha inkább *azt* írnád, stb. Minden szavam, tettem kritika és módosítás tárgya. Mindennek koronája a multkor egy uzsonnán — amikor merészeltem elődeim jelenlétében ellenvéleményt nyilvánítani — a következő kiszólás volt: „Te halgass, ha a felnőttek beszélnek!"

Nyolc éves unokahúgom ezzel szemben így panaszkodik: Hát mondd, mikor legyek én gyerek, ha nem most? És nézd, a mama és a papa és mindenki azt akarja, hogy fölnőtt legyek már! Nagylány nem ül így, nagylány szépen eszik, nagylány nem sír minden csekélységért, nagylány hangtalanul plombáltatja a fogát. Ők a nagyok, én még kicsi vagyok, hagyjanak békén! Én, ha nagy leszek, sohasem fogom úgy szekirozni szegény kislányomat, meg széttépni a leveleit, ha csunyán írt, meg sohase felvenni az új ruhát akkor, ha ő akarja, mert felnőtt kíméli a holmiját és így! És csak azért szeretnék igazán felnőtt lenni, hogy ne halljam folyton, hogy már az vagyok, pedig nem is igaz.

Egy 20 éves pesti lány: Egy baj van csak, az, hogy sohase lehetek egyedül. Itt van ez az óriási lakás, a nagyszalón, meg a kisszalón, meg az úriszoba és mégis folyton engem zavarnak. Ha a mama bosszankodik a szakácsnővel, bejön panaszkodni, a papa ebéd után nálam pihen, mert ide nem hallatszik a telefon, — ami pont nekem baj egyébként — én imádom a Jancsi öcsémet, de ha én olvasok, ő hangosan konjugál latin igéket és ha itt van a flörtöm, kalapál a szomszéd szobában. Ha pedig a szalónba ülök a fiúval, biztos jön egy néni és letelepszik közénk. Hidd el, szívesebben laknék egy hónaposszobában, de egyedül, egyedül, egyedül. Nagyon értem a Zsuzsit, olvasd csak a levelét, ma jött Párizsból: „Rengeteg a dolgom, tudod, hogy három kis gyerek mellett vagyok. Koszt gyenge, fizetés silány, szabadidő kevés, jobb elhelyezkedés kilátástalan. Ezért nagyon kár volt egyetemet végezni, kis bonn kevesebb vizsgával is lehettem volna! Persze hívnak haza és becsületemre mondom, nem hiúságból vagy ambícióból maradok kinn, hogy megmutassam, mégis sikerül és néha vágyódom is a gesztenyetorta meg a reggeli lustálkodás után, no meg utánatok is, de haza soha. Százszor jobban szeretem itt az egész családomat, mint otthon. Örülök, ha írnak és minden érdekel róluk, de az az egyszerű tény, hogy kopogás nélkül senki sem jöhet be szobámba, hogy senki sem kérdi, mért lóg az orrod és senki sem mondja, vágasd már le a hajad — bőven kárpótol minden egyéb nélkülözésért. Este van egy-két órám, amikor egyedül, istenigazában egyedül lehetek, ennek örülök egész nap, ezért maradok Párizsban, ezt Pesten nem kapnám meg soha!"

Egy 20 éves fiú: A papa klassz, a mama édes, az egész család csudastramm, csak ne volnának étkezések! Hát kérlek, a Fedettben délben pont a legjobban lehet trenírozni, mert akkor nem ugrál percenként egy középiskolás béka a fejemre, de simon! Félkettő, rohanni haza, néha még taxira is költök szükös dohányomból, mert az ebéd szentségét nem szabad megtörni. A leves olyan szertartás, amit tilos elmulasztani. Mondd már, ha egyszer nem ennék három fogást, jó nekem egy sós plecsni is — de kész a pánik, ha nem ülök körül velük a családi asztalt, mintha abban volna köszönet, ha ott bosszankodom köztük. Minden veszeke-

dés ebből jön. Nem szólhatnál talán valamit érdekemben? hogy így meg úgy, én azért nem tivornyázok és dorbézolok, meg nem züllök el, meg várni se kell, mert megmondom előre, csak ne akarják, hogy pont akkor legyen „az étkezés kedélyessége", meg „a család összetartása", meg az „otthon fegyelme", amikor nekem legkényelmetlenebb!

Negyven éves családfő vallomása: Igaza van, a feleségem okos, remek nő, a gyerekek is jóravalók — de a család! Csupa kitünő férfi, kedves asszony, de én nem esküdtem 30 embernek örök hüséget az oltár előtt! És a hüség még hagyján, de a közösség! Ha este gondolok valamit, reggel már ők többet tudnak róla, mint én magam. Ha az irodában bosszankodtam, egy tucatszor kell elmesélnem és 12 különböző véleményt végighallgatnom. Ha a fejem fáj, Annus és Teréz és Etelka és az egész amazonhad próbálja ki rajtam a házi szereket, ahelyett, hogy nyugton hagynának. Szeretetük hajmeresztő indiszkrécióra jogosítja fel őket és gondoskodásuk könyörtelen gorombaságra ingerel engem. Mindenki mindent tud, mindenről beszél, mindenbe beleszól, mindent magyaráz és félremagyaráz, tanácsokat ad és megsértődik, de sajnos, époly gyorsan kibékül ismét, úgyhogy összeveszésre semmi remény!

Hirtelenében ezeket a felszólalásokat gyüjtöttem össze. Figyelemreméltó az a körülmény, hogy csupa szerető családtag nyilatkozott itt, egyik sem szidja a másikat, mindegyik elismeri közelállóinak kiválóságait. Csak ne állnának oly túlságosan közel! Azt hiszem, ez az egyetlen pont, amelyből kiindulva meg lehetne oldani a kellemes családi élet problémáját. Ha a család összességét nem oszthatatlan blokknak, hanem különálló egyének csoportjának tekintenénk és kölcsönösen respektálnánk személyes megnyilvánulásainkat. Ha nem jogokra és nem kötelességekre, nem követelésekre és nem mulasztásokra, hanem egyszerüen baráti megértésre bazíroznánk a családi érzést — akkor meglátnánk, hogy élhetnek többen egy lakásban úgy, hogy ne legyenek kényszerüen folyton együtt és hogy lehetnek együtt úgy, hogy nem szólnak bele egymás dolgába; hogy lehet bizalom bizalmaskodás nélkül és lehet disztancia összetartozók között: akkor pedig a család fogalma lenne a legkellemesebb valóság a földön.

Barátok

Henry John Palmerston lord angol miniszterelnök főerdésze, ki már negyven esztendeje szolgálta a lordot, egy napon így szólt Palmerstonhoz:

— Lordságodnak le kellene számolni a szomszéd birtokosokkal.

— Miért? — kérdezte a lord.

— Mert az ön erdeibe járnak vadászni és megölik a legszebb nyulakat.

— Hát mit tegyek?

— Egy pert kellene a nyakukba akasztani.

— Kedves Martin, — felelte a nemes lord — többre becsülöm azt, ha barátaim vannak, mint nyulaim.

Poncz Tibor rajzával

Néhány héttel ezelőtt történt, hogy John Pierpont *Morgan*, a világhírű bankház feje, képgyüjteményének hat legszebb darabját eladta másfélmillió dollárért. Ujabban pedig arról érkezett hír, hogy a tavasszal páratlan miniatüre-gyüjteményét fogja elárvereztetni a londoni *Christie*-cégnél. A Morgan-gyüjteményeknek ez a szétszórása olyan, mint valami *modern legenda vége*. A mostani bankár atyja, az öreg J. P. *Morgan*, volt a mi korunk legnagyobb mügyüjtője. Rómában halt meg, nagy mügyüjtőhöz egyetlen méltó helyen, 1913 március elején. A *New York Times Il Magnifico*-hoz, a nagy *Lorenzo Medicihez* hasonlította. Fia, az egyetlen könyvgyüjtő szenvedélytől eltekintve, keveset örökölt atyja irtózatos összegeket felemésztő, de azért végeredményben jó befektetésnek bizonyuló szenvedélyéből. Az, ami mostanig megmaradt, alig húsz évvel gyüjtőjük halála után, már csak kicsiny töredéke annak, amit az öreg *Morgan* élete utolsó éveiben összeszedett.

Az öreg *Morgan* a mügyüjtésben, éppen úgy, mint a vagyonszerzésben, olyan volt, mint valami nagy ragadozó: mohó étvággyal mindent magának kaparított meg, ami csak kezeügyébe került. Mint egy óriási pók ült a newyorki 36-ik utcában levő fehér márványpalotájában és ügynökei ott voltak Európa minden zugában, ahol megvehető műkincseket sejtettek, első sorban régi mestereket és azonkívül csaknem mindent, ami megvásárlásra érdemes mütárgy volt. Igy gyültek évről-évre növekedő számmal a Filippo Lippik, a Ghirlandaiok, Rembrandtok, Rubensek, Goyák, Gainsboroughk, Reynoldsok, Frans Halsok, Vermeerek, Fragonardok,

Az öreg *Morgan* jellegzetes amerikai *self-mademan* volt, a gazdagság és meggazdagodás egyik nagy századának: a 19. századnak igazi fia. Mint ez az egész század általában és müvészi téren különösen, *Morgan* is inkább szerzett, mint alkotott. Hozzátartozik ennek a típusnak jellemző vonásához, amelyet ő képvisel, az is, hogy alulról kezdve jutottak el a csúcsig, a pénzszerzésben éppen úgy, mint mügyüjtemények felhalmozásában. Egyéni életében igénytelen volt az öreg *Morgan* is, mint a legjelentékenyebbek, a *Carnegiek* és *Rockefellerek*, ezekből a 19. századbeli nagy vagyonszerzőkből. Csak akkor nem kimélte a pénzt, ha valamelyik gyüjteményének a gyarapításáról volt szó. Mikor az első *Vermeer*-képet kínáltak fel neki megvételre, a mükereskedőt könyvtárában fogadta. „Ki volt *Vermeer?*"— kérdezte töle és valóban sejtelme sem volt arról, hogy hol helyezze el szeszélyes és az autodidakták rendszertelenségével összeszedett mütörténeti tudásában a nagy hollandi festőt. Pár percig hallgatta a mükereskedő gondosan betanult előadását *Vermeer* érdemeiről és arról, hogy a delfti mester milyen keveset festett. Azután nyomban kiállította a 100 ezer dollárra szóló csekket. *Morgan* jól bizott ösztöneiben: a delfti mester képeit pár év mulva lázas buzgalommal hajszolták a világ legpénzesebb mügyüjtői és az ő százezer dollárja néhány év leforgása alatt kétszeres, sőt háromszoros pénzt ért. De azért végig megvolt benne a *self-mademan*-ek sajátságos szentimentalizmusa. Fehér márványpalotája legszebb ablakába beillesztve ma is ott van az a pár, jelentéktelen festett üveg, amelyet még iskolásfiú korában, első európai útján megtakarított zsebpénzéből vásárolt és amelyet úgy tekintett, mint későbbi hatalmas mügyüjteményének legelső darabját.

A veveyi színes üvegfestmény továbbra is ottmarad a képtárnak használt nagy könyvtárterem ablakában, szemben az öreg *Morgan* íróasztalával, ahonnan elérzékenyedve szeretett elgyönyörködni az alig pár dollárt érő, de neki annyira kedves első, maga szerezte mükincsében. De a bájos *Giovanna Tornabuoni* arcképét, a többi, igazi értéket képviselő, régi mesterrel együtt, már leakasztották a mükereskedők emberei és ezzel véget ért a Morgan-gyüjtemény 19. századbeli legendája, alig húsz évvel a gyüjtemény gazdájának halála után. — th. —

— **(Tizmilliárd adósságot csinált egy bécsi tőzsdés és megszökött.)** *Bécsből* jelentik: *Wilke* Vilmos, a Laender-bank cégjegyzője nagyban játszott a tőzsdén és sok megbízást vállalt kisebb bankcégektől. Az utóbbi időben nagyon szerencsétlenül spekulált és elveszitett *tiz milliárd koronát*, amiből egy fillér sem volt az övé. Amikor látta, hogy a hullámok összecsapnának a feje fölött, megszökött. A károsultak följelentették. A rendőrség mindenfelé keresi.

— **(Ókori épületmaradványokat ásnak ki Rómában.)** *Rómából* jelentik: A korzón végig öt méter mélyen munkások dolgoznak akik a római császárság korából való épületmaradványokat ásnak ki. Közvetlenül a Banca di Roma épülete mellett egy utca kövezetét találták meg, a Piazza Sciarra mellett pedig egy diadalkapu két oszlopát. Találtak továbbá korinthusi oszlopfőket, siremlékeket és megtalálták hatalmas paloták oszlopainak és lépcsőinek törmelékét. Neptun templomának maradványaira is rátaláltak. Ez a legértékesebb eredménye az eddigi ásatásnak.

x **Szőrmekabátok** *Evetovics* **szűcs**, Erzsébet-tér 8., I. em.

MÜVÉSZET

Burián Károly nyilatkozott az öreg és a fiatal oroszlánokról

Burián Károly, Operánk kiváló vendégművésze, aki ez idő szerint Bécsben tartózkodik, ahol szintén vendégszerepel, hosszasan elbeszélgetett egy bécsi ujságiróval *az öreg és a fiatal szinpadi oroszlánokról.* Abból indult ki a beszélgetés, hogy mostani első vendégföllépése után több lap azt irta róla, hogy *agg* oroszlán. Burián mosolyogva jegyezte meg:

— Tehát mégsem vagyok aggastyán, hanem legalább agg oroszlán. Még büszke is vagyok rá, hogy elismernek agg oroszlánnak. *Most arra várok, hogy megjelenjenek szinpadainkon a fiatal oroszlánok.* Attól tartok, hogy hamarosan nem jelentkeznek. Nem mondom, hogy egyáltalán nincs utánpótlás, hiszen egész sereg fiatal énekesünk van, akik a legjobb szándékkal tanul, de *valamennyi vezető nélkül. Az öregeket félretolják* és kisérletezéssel vesződnek, amelyek *megsemmisitenek minden hagyományt.* Lázasan rombolnak le mindenféle kialakult stilust bizonytalan kifejezőmódok érdekében.

— *A nemes egyszerüségü nagy vonal nem kell nekik.* Nem kell nekik az sem, amit röviden páthosznak neveznek, mert megfeledkeznek róla, hogy *Wagner* emberfölötti alakjainak más a mérete és más a hangja, mint a köznapi embernek vagy a szokásos operai alaknak. Ezért *nem egészen okos dolog, hogy félretolják az agg oroszlánokat.* Mi öregek még ismertük a régi nagyokat és *Wagner* korának szelleme, amely bennünket még megérintett, hagyományként él bennünk. *A mai fiatalok azt hiszik, hogy a régi hajókat el kell égetniök és hogy jobb, ha kormányos és iránytü nélkül hánykolódnak a tengeren.*

— Ami engem illet, én teljesen tisztában vagyok a küldetésemmel. Nekem énekelnem kell, ahogyan azelőtt énekeltem. Nem ugy, hogy néhány részletet kiemelek és gazdaságosan beosztott hanggal kifényesitek, hanem teljes átéléssel, teljes megindultsággal. Szerepemnek minden sora elevenen él bennem, nincsenek holt részletek, amikor csak jelzem az éneket és gazdálkodok a hangommal . . . *Nem bánom, nevezzenek öreg oroszlánnak.* Semmi kifogásom sincs ellene és én leszek az első, aki örülni fog, *ha végre megpillanthatok egy ifju oroszlánt . . .*

• **(A románok feloszlatták a Bánáti Szinészegyesületet.)** Az erdélyi magyar színészet az elszakitás óta a *Bánáti Szinészegyesületben* tömörült, miután a budapesti *Országos Szinészegyesületből minden Erdélyben müködő szinészünknek ki kellett lépnie.* A Bánáti Szinészegyesület *Janovics* Jenő kolozsvári igazgató vezetésével pótolhatatlan védbástyája volt az erdélyi magyarság kulturájának, olyan példásan vezették az egyesületet, hogy *a közben megalakult bukaresti szinészszövetség teljesen a magyar egyesület mintáját vette alapul.* A román kormány most váratlanul feloszlatta a Bánáti Szinészegyesületet és elrendelte, hogy a magyar szintársulatok is *olvadjanak be a bukaresti román társulatok egyesületébe.* A rendelkezés általános felháborodást keltett erdélyi szinházaiknál, ahol most arra készülnek, hogy a román kormányt rávegyék az ellenséges intézkedés megváltoztatására. Felkerestük *Szilágyi* Vilmost, az Orsz. Szinészegyesület elnökét, aki ezeket mondta a Bánáti Szinészegyesület feloszlatásáról:

— Hivatalos értesülésünk nincsen a románok ujabb erőszakoskodásáról, mi is csak a lapokból értesülünk hiréről. Ha a feloszlatás csakugyan megtörtént, amit *sulyos veszteségnek tartok erdélyi szinészetünk szempontjából*, akkor itt tulajdonképen csak a román kormánynak egyik *régi terve valósult meg.* Kezdettől fogva rossz szemmel nézte az erdélyi magyar színészek tömörülését, melyet igy egyetlen tollvonással lehetetlenné tesz a jövőben. Egyesületünk minden esetre érdeklődik, hogy a *kisebbségeket védő békepontozat alapján nem lehet-e orvoslást találni ebben az irányban?*

• **(Oestwig Aagard kilép a bécsi opera kötelékéből.)** *Oestwig* Aagard, a bécsi állami operaház skandináv tenoristája, akit a budapesti közönség is jól ismer többszöri vendégszerepléséből, bejelentette igazgatóságának, hogy *kilép a szinház kötelékéből.* Elhatározását azzal okolja meg, hogy az utóbbi időben művészi és anyagi tekintetben is mostohán bánnak vele, amit sem erkölcsi, sem anyag okból nesm türhet tovább. Mivel az állami opera müsorának Oestwig egyik legerősebb oszlopa, valószinü, hogy az igazgatóság kibékiti és lehetővé teszi a szinház kötelékében való megmaradását. Megkönnyiti az igazgatóság szándékát az is, hogy a művész néhány héttel ezelőtt vette feleségül a szinház egyik művésznőjét.

• **(Müvésztelepet Székesfehérvárra.)** A dunántuli nép mindenkor különös hajlandóságot mutatott a művészet minden ága iránt. Igy volt ez Székesfehérvárott is, amely város igen gazdag művészettörténeti multra tekinthet vissza. A szinjátszás, a festészet, a szobrászat és irodalom jeles művelői kerültek ki innét, akik nevet és elismerést szereztek nemcsak a városnak, hanem a hazának is. Ez a művészprodukció, ez a művészmegérés azonban magára hagyatva ment végbe, küzdve az anyagi gondokkal, jórészt elszigetelve a művészi gondolatkicserélésétől. A Fehérvár melletti *Sukorón* járt a mult század végén *Magyar-Mannheimer* Gusztáv és *Fényes* Adolf. A Velencei-tónál festett *Glatz* Oszkár, sokat dolgozott errefelé *Kézdi-Kovács* László is. A Balaton mellett *Tölgyessy* Artur, Bodajkon *Spányi* Béla, *Peske* Géza és *Olgyay* Ferenc még ma is festi tájképeit. *Batthyány* Gyula gróf ugyanitt szivta magába a művészi ihletséget. Itt szokott festegetni *Udvary* Géza, ugyszintén Nádasladányban *Valentin* János, a Balaton partján pedig *Mészöly* Géza.

Innen indult ki *Ybl* Miklós müépitész, aki Székesfehérvárott született. Innen kezdődött müvészi pályája *Mányaynak* és *Kuzmics* Károlynak is, aki Rómában már nagydijat nyert. Itt tanult *Bory* Jenő szobrászművész is.

Székesfehérvárott most is van egy kis művészkolónia: *Kerekes* József, *Say* Géza, *Philipp* István és *Vaimár* István, akik mind kiállító művészek. Van a városban több értékes képgyüjtemény is. Ebben Székesfehérvár városa vezet a többi városok előtt. S ez nem a véletlen müve. Van hegy, domb, völgy, sikság, bozót, cserjés, tó, mocsár, szinváltozat kinálkozik bőven. A gyönyörü naplementék, a nádas vizi világa, bozót, cserjék erdeje, patakok tájéka szebbnél-szebb témákkal kinálkoznak. Minden arra mutat, hogy a város művészi hivatottságát fokozni lehetne. Hiszen megvan hozzá a természet változatossága és ami nem kis előny, a főváros közelsége is. Csak a hivatalos körök pártfogó tevékenysége kellene és a művészi munka sokkal nagyobb akcióval indulhatna meg, mert a művészek szivesen keresnék fel a székesfehérvári müvésztelepet.

—y. —r.

• **(Glatz, Jávor, Béli Vörös, Poll és Skuteczky kollekciója a Mücsarnokban.)** A *Képzőmüvészeti Társulat* őszi kollektiv kiállitásán *Poll* Hugó, *Béli Vörös* Ernő és *Jávor* Pál ujabb munkáit mutatják be. Hozzájuk csatlakozik *Skuteczky* Döme, hagyatékából válogatott negyven vásznával. *Glatz* Oszkár portréin kivül *az elrabolt pozsonyi egyetem számára tervezett nagy kompoziciójának terveivel* és arcképtanulmányaival szerepel az érdekes kiállitáson.

• **(Porter Paula berlini kiállitása.)** *Porter* Paula, a budapesti mükiállitásokról is ismert magyar festőművésznő, gyüjteményes kiállitást rendezett *Berlinben* a *Caspar*-féle szalonban, amely egyik legelőkelőbb kiállitó helyisége Berlinnek. Porter Paula a legutóbbi években készült munkáit állitotta ki. *Komoly tehetség*, nagyon megbecsüli művészi hivatását és valamennyi munkáján meglátszik a művészi készség, az alapos tanulás és a teljes elmélyedés.

• **(Bajor Gizi még nem határozott, vállalkozik-e a Hasis főszerepére.)** Megirtuk, hogy a *Városi Szinház* az Operaházba átplántált *Manon* helyén a *Hasis* cimü háromfelvonásos pantomimet hozza ki. *Sas* Ede és *Szabados* Béla *Menyasszonyháboruja Kolbay* Ildikóval, *Pallóval* és *Sziklaival* a *Hasis* utánra marad. A Városi Szinház a Hasis főszerepét, a táncosnőt, *Bajor* Gizinek, a Nemzeti Szinház kiváló művésznőjének szánta, akinek tegnap adták át a pantomim jelenetezését s a zeneszerző ma játssza el előtte a némajáték muzsikáját. A művésznő, aki a *Tükörben* bebizonyitotta, hogy szines tehetségével pantomim-szerepben is sok uj kifejezési formát talál, már áttanulmányozta a Hasis jeleneteit és ezeket mondta munkatársunknak:

— Áttanulmányoztam a Hasis szcenáriumát. A táncosnő szerepe, melyet nekem szántak, nagyszabásu művészi feladat *s nem idegenkedem elvállalásától.* Természetesen több részletet meg kell még beszélnem, különösen érdekel, ki lenne partnerem? Csak elsőrangu, kitünő táncos lehet.

— Az izgalmas játék arról szól, hogy egy kinai nábob belehabarodik a hires táncosnőbe, akit páholyából — tehát a közönség közül — lát meg a szinpadon. A zenekaron át tör fel hozzá a deszkákra. Nagy jelenések, szédületes táncok, rendkivül hatásos fordulatok váltakoznak három felvonáson keresztül. Szerepem határozottan érdekel. A napokban határozok, hogy résztveszek-e az előadáson?

• **(Londonban szobrot állitanak Shakespearenek — üvegből.)** *Londonban* a Hyde-parkban legközelebb szobrot állitanak *Shakespearenek.* A szobor *Petrucci* Mario olasz szobrász munkája, amely a müvész tervei szerint *üvegből készül* és nem a költő alakját fogja ábrázolni, hanem nőalakjainak (más hirek szerint müvei szellemének) egyesitett és idealizált képét, egy eszményi szépségü nőalak képében. A szobor, amelynek tervezetét már elfogadták, nyolc méter magas lesz.

• **(A bécsi Népoperában Tutankhamen-balettet adtak elő.)** Megemlitettük nemrégen, hogy a bécsi Népopera föltámasztja a balettet, mint önálló müfajt és hosszabb ciklust kezd, amelynek során régi és uj baletteket ad elő. Első ujdonsága a sorozatnak a *Tutankhamen-balett.* Meséje röviden az, hogy egy szép egyiptomi leány belopózik Tutankhamen sirboltjába, mert szeretne szép ékszerekhez jutni. Abban a pillanatban, amikor az első ékszert kezébe veszi, rászáll az a bizonyos gyilkos légy és megmérgezi. Ezt a szerepet *Fornarolli* Cia, a milánói Scala Szinház első balerinája játszotta, aki megkapó arcjátékkal és mozdulatokkal ábrázolta a légytől üldözött, majd a megmérgezett és a halál közeledését érző leány vivódását. A férfi főszereplő, egy fanatikus egyiptomi főpap, a mérges legyeknek egész raját vezeti a leány ellen. A közönségnek nagyon tetszett a gyönyörü diszletekkel kiállitott és hátborzongató némajáték, amelynek különös érdekessége a gyilkos legyek zümmögő kórusa.

• **(Az Uránia nagy vadászfilmje — még néhány napig — müsoron marad.)**

• **(Az Uránia nagy vadászfilmje — még néhány napig — müsoron marad.)** Az a nagy érdeklődés, amellyel az ősvadonban felvett hatalmas filmet a budapesti közönség fogadta, arra készteti az *Uránia* igazgatóságát, hogy ezt a páratlanul érdekes képet *még néhány napig* müsoron tartsa. Az előadások 5, ¾7, ½9 és 10.10 órakor kezdődnek.

• **(Vasárnap délután félnégykor a legkacagtatóbb bohózat) „Önagysága két férje" kerül szinre a Renaissance Szinházban.**

• **(Az orvos dilemmája.)** A *Vigszinház* jövő szombaton, e hónap 27-én mutatja be *Shaw* Bernát világhirü szinművét, *Az orvos dilemmáját* (The Doctor's Dilemma). A premier szereposztása a következő: Sir Colenso Ridgeon: Hegedüs Gyula, Sir Patrick Cullen: Szerémy Zoltán, Sir Ralph Bloomfield Bennington: Góth Sándor, Dr. Cutler Walpole: Lukács Pál, Dr. Loony Schutzmacher: Fenyő Aladár, Dr. Blenkinsop: Tanay Frigyes, Louis Dubedat: Rajnay Gábor, Jennifer: Gombaszögi Frida, Redpenny: Pártos Gusztáv, Emmy: Kende Paula, Minnie: Sirkey Irén, Riporter: Dénes György, Titkár: Földényi László. *Az orvos dilemmáját* Hevesi Sándor forditotta. Az uj diszleteket *Málnai* Béla tervezte. Rendező *Vajda* László. A jegyeket szombaton kezdik árusitani.

• **(„A vörös malom" sorozatos előadásai.)** Molnár Ferenc példátlan sikerü szinjátéka, „A vörös malom" a jövő héten minden este, továbbá vasárnap délután rendes helyárakkal szinre kerül a Magyar Szinházban Darvas Lilivel, Pécsi Blankával, Horváth Elvirával, Somlayval, Gellérttel és Tarnayval a főszerepekben. A páratlan érdeklődésre való tekintettel a szinház jegypénztára vasárnaptól kezdve már a rákövetkező hétre, azaz október 29-től november 4-ig bezárólag szóló előadásokra árusitja a jegyeket. A nagysikerü szinjátékot most vasárnap délután is megismétlik 3 órakor, ugyancsak rendes esti helyárakkal.

Horváth és Halász

angol és francia divatkelmék és selymek nagyáruháza

IV., Váczi-utca 26.

Alapitva 1895

Értesitjük a t. vevőközönséget, hogy a kockás és csikos occasió eladásunkból visszamaradt

több száz maradékot a napi ár alatt 15-20%-al olcsóbban árusitjuk

Ezen árusitás keretében eladásra kerülnek az angol és francia creációk legujabb termékei alkalmi ruhákra és costümökre.

Ajánljuk ezen alkalmi árusitás mielőbbi kihasználását, mert a fenti árkedvezményt csak rövid ideig van módunkban nyujtani.

NAPI-HIREK

— (A csehek véglegesen elkobozták József Ferdinánd és Hubert Salvator királyi hercegek birtokait.) *Prágából* jelentik: A legfelsőbb közigazgatási bíróság most döntött abban az évek óta húzódó pörben, amelyet *József Ferdinánd* és *Hubert Salvator* királyi hercegek inditottak a cseh kincsár ellen birtokaik elkobzása miatt. Mind a két királyi hercegnek ugyanis olyan területen van a birtoka, amelyet a békeszerződés Csehországhoz csatolt. A királyi hercegek azzal érveltek birtokuk lefoglalása ellen, hogy 1919-ben kiléptek a *Habsburg* család kötelékéből, már pedig birtokukat a királyi család tagjainak birtokával együtt foglalták le. A közigazgatási bíróság elutasitotta ezt az okfejtést és kijelentette, hogy az elkobzás az 1918 október 28-iki állapot szerint történt, amikor még mind a két királyi herceg tagja volt a Habsburg családnak. Az a körülmény, hogy egy esztendővel később megváltoztatták családi állásukat, *nem mentheti meg birtokukat az elkobzástól.*

— (Cserkészek irodalmi és zenés ünnepsége.) A budapesti *Corvin* cserkészcsapat holnap, szombaton délután öt órakor irodalmi és zenés ünnepséget rendez a budai Katolikus Körben (II., Fő-utca 83). Lesz karének, páros jelenet, szavalás, énekszóló, fölolvasás és ünnepi beszéd. A változatos müsor és a nemes cél kétségtelenül nagy közönséget vonz a kedves ifju cserkészek ünnepségére.

— (Huszonhatezer felebbezést adtak be a választói névjegyzékek ellen.) Hétfőn járt le a választójogi névjegyzékek ellen beadott felebbezés határideje. A jogügyi osztály összeállitotta a felebbezéseket. Eszerint 26.200 felülvizsgálási kérelem érkezett be. A többi ugynevezett „kihagyott" nem jelentkezett.

— (Plágium-vád egy uj Balzac-novella körül.) Napokban került ki a sajtó alól *Balzacnak* egy eddig kiadatlan novellája amelyet a mult évben találtak meg Piron asszony hagyatékában. A novella cime *„Les fantaisies de la Gina"*. Az esemény Milanóban játszódik le. Gina feleségül megy egy nemes emberhez a hü marad férjéhez, de az nem gátolja abban, hogy megmutassa környezetének, mennyire tudna uralkodni a sziveken. A francia Balzac-tudósok közt nagy vita keletkezett most, hogy miért nem jelent meg az elbeszélés még az iró élete tében.

Marcel *Bouteron*, aki a Balzac-magyarázók közt első helyen áll, azt állitja, hogy Balzac egy ismerősét, *Bolognini* grófnőt irta el Ginában s ez a körülmény visszatartotta a novella közlésétől. Igen érdekes ezzel szemben Jean Mélia magyarázata, amely jobban meg is okolja Balzac eljárását. Szerinte Balzac 1842-ben irta meg novelláját, három évvel *Stendhal* *„La Chartreuse de Parme"* cimü regényének megjelenése után. E münek főhőse szintén Gina s ennek alakja Balzacot annyira megkapta, hogy több izben megemlékezett róla cikkeiben. „Gina, ha a könyvet elolvastátok, — mondja egyik helyen — szemetek előtt fog maradni, mint a legpompásabb szobor. Ez nem a miloi, sem pedig a medecii Vénus, hanem egy Diana Vénus gyönyörével, Raphael szüzeinek édességével és az olasz szenvedély tüzével."

A modern regény két megalapitójának, a külső analizist megteremtő Balzacnak és a belső elemzést meghonositó Stendhalnak Ginája hasonlóan jár el, csak mig Stendhalnál önmagán kivül fekvő lelki okokból szeret hüsége ellenére is. Balzacnál számitásból, asszonyi hiuságból. Hosszas fejtegetése után tehát Mélia arra a következtetésre jut, hogy Balzac, bár nem szándékosan plagizált, a novella megirása után mégis észrevette, hogy tulajdonképen Stendhalt másolta le és emellett érezte, hogy főhőse mögötte [illegible] a Ginának, akit Stendhal [illegible] csalt.

— (Egy uj Robinson Crusoe.) A legujabb angol lapok érdekes hirt közölnek, amelynek olvastára visszatérnek gyermekkori emlékeink, amikor még *Defoe* halhatatlan regényében éltük ki legszebb álmainkat. Napjaink ugyis megcáfolják Rousseau-nak az emberi jóságról felállitott elméletét s igy melyikünk nem gondolt már arra, hogy legjobb lenne lakatlan szigetre vonulni, ahol nincs ember, aki *Plautus* szerint farkasa embertársának. Egy angol torpedóvadász az *Anzac*, Ausztrália északi partja körül cirkált, amikor egy kicsi, alig három kilométer kerületü szigetre bukkant. A kis földterület szépsége, gazdag növényzete arra inditotta a torpedó parancsnokát, hogy pihenésre csábitó öblében horgonyt vessen.

Amikor azután partra szálltak, nagy meglepetésükre házikót s körülötte gondosan müvelt kertet találtak. Csakhamar előkerült a gazda is, egy őszhaju angol, aki elmondotta, hogy hosszuhosszu évek óta remetéskedik a szigeten nem is akarja elhagyni azt, hiszen nem valami hajótörés vetette ide, hanem szándékosan menekült el a civilizáció elől. Egy pár tehenet és egy pár kecskét, valamint egy kecskepárt hozott magával, ma már azonban 700 tehene és 1400 kecskéje legel a szigeten. Olykor-olykor erre téved egy hajó s akkor pár darab jószág árán cserekereskedelmet köt, különben pedig megelégedett és semmi kivánni valója sincs.

Elmondta még a furcsa öreg, hogy nem valami szerelmi csalódás, vagy más regényes ok miatt számüzte magát a társadalomból, hanem egyszerüen magáévá tette azt az elvet, hogy jobb egyedül haladni, mint rossz kiséretben. A torpedó két napig tartózkodott az öbölben s a remete eredetisége megnyerte az egész személyzetet. A matrózok még most is irigykedve gondolnak rá vissza, mert szerintük az öreg ugy él szigetén, mint a korlátlanul uralkodó király.

— (Vasárnap adják át a Budai Dalárdának az amszterdami kitüntetést.) A *Budai Dalárda*, mint ismeretes, első dijat nyert az Amsterdamban rendezett nemzetközi dalosversenyen. *A kitüntetés most érkezett meg diplomáciai uton és vasárnap délelőtt adják át a győztes dalárdának.* A *Budai Vigadóban* ünnepi hangversenyt rendeznek ebből az alkalomból a *Magyar Dalosszövetséghez* tartozó kórusok részvételével. Az ünnepi hangverseny dirigensei *Müller* Károly és *Szeghő* Sándor. Az ünnepség 11 órakor kezdődik.

— (Adógyülés.) A *Keresztény Iparosok Országos Szövetsége* ma, pénteken este 7 órakor a *Keresztény Községi Párt* IV., *Királyi Pál*-utcai helyiségében a jövedelmi adó és az uj ipartörvény ismertetése céljából gyülést tart.

— (Shackleton utitársa kutatóutra indul a Csendes-Oceánra.) *Londonból* jelentik: Shackleton hajójának, az *Endurancenak* volt parancsnoka, F. A. *Worsley* decemberben tudományos expedicióra indul Angliából. Az expedició kicsiny, mindössze 600 tonnás gőzjachton, a *Pathfinderen* indul utjára britt Guyanába, Mexikóba, majd a Hawai, a Tahiti, Fidzsi és a Déltengeri szigetekre. A körúton érintik az ausztráliai Queensland partjait és a Barrier-zátonyokat is, hogy az erre a célra készült speciális berendezésekkel a Csendes-Oceán vizeinek életéről fényképsorozatokat készitsenek. Worsleynak az a szándéka, hogy tanulmányozza a britt Uj-Guineában lévő Ely-folyó állat- és növényvilágát, ugyszintén a maláj szorosok, Ceylon és Kelet-Afrika partvidékének természeti érdekességeit is.

— (Háromszáztiz gyermek érkezett ma reggel Hollandiából.) Ma reggel a Gyermekvédő Liga vonatával 310 gyermek érkezett Hollandiából a keleti pályaudvarra. A pályaudvaron *Neugebauer* Vilmos dr., a Gyermekvéd Liga elnöke várta a vonatot.

— (A pénzügyminisztérium rövidesen dönt az exportvaluta ügyében.) A *TÉBE* tudvalevően memorandumot szerkesztett, hogy a kormány ismét *rendelje el az exportvaluta beszolgáltatását* és tiltsa meg, hogy külföldiek a kiszállitott magyar termények fejében belföldi *magyar koronával fizessenek.* Az ügyben a pénzügyminisztérium *ma délben* szükkörü előzetes megbeszélést tartott. Értesülésünk szerint illetékes pénzügyi körökben *megvan a hajlandóság, hogy a bankok memorandumának kivánságait honorálják.* Az ügyben pár napon belül megtörténik a végleges döntés.

— (Megyeri lóversenyek.) Kellemes idő kedvezett a tegnap Megyerre kiránduló sportsmeneknek. A fogadott lovak is mind elől végeztek, kivételt csupán az ötödik futam képezett, ahol is *Rózsafa* tavalyi képességének birtokában könnyen nyerte meg a versenyt. Részletes eredmény a következő: I. *Réba* 1¼r. (Gencsy), Melusine, Pour l'amour. Tot.: 5000:7000. II. *Oda neki* 3r. (Binder száz.), Terike, Cserebogár. Tot.: 5000:5500. III. *Nosza* 2r. (Binder száz.), Asszonyfaló, Jofe. Tot.: 5000:6500. IV. *Kéneső* 1½r. (Binder száz.), Hüség III., Vaskalapos. Tot.: 5000:8500. V. *Rózsafa* 10 (Martinek), Turán, Mella. Tot.: 5000:41.500, 5000:16.000 10.500, 16.000. VI. *Jumper* 1¼ (Gutai), Rigolo, Rikitó. Tot.: 5000:10.500, 5000: 6500, 7000.

— (Károlyi József gróf beszámolója Székesfehérváron.) *Székesfehérvárról* jelenti tudósitónk, hogy a Károlyi József párt értekezletet tartott, amelyen Károlyi József gróf nemzetgyülési képviselő közölte a párt tagjaival, hogy *a külés belpolitikai kérdésekről* beszámolót fog tartani. Az értekezlet a város közönsége nevében a leghálásabb köszönetét tolmácsolta képviselőjének *azokért a jótettekért, amelyekkel Károlyi József grófot a várost elhalmozta és lelkesen tüntetett mellette ama elhatározásáért, hogy nemzetgyülési képviselői fizetését a város szegényeinek támogatásra engedte át.*

— (A Nemzeti Ujság mai száma) folytatólagosan közli *Turi* Béla pápai prelátusnak az amerikai magyarság és nemzeti jövőnk összekapcsolódásáról szóló cikksorozatát. — Bukaresti távirat szerint a román kormány ujjáalakitása nehézségekbe ütközik, mert a kormány tagjai két táborra szakadtak. *Constantinescu* és *Vajtoianu* tábornok beadták lemondásukat. — Az egységes párt a földreformnovella tárgyalása során kimondta, *hogy nem tekintendő okvetlenül háborus vagyonnak az a birtok, amelyet valaki a háboru alatt szerzett, hanem a háborus vagyon fogalma attól is függ, hogy miből és milyen körülmények között szerezte és hogy a birtok ma kinek a kezén van.* — *Dzsavid* bej török pénzügyminiszter nyilatkozott a lap konstantinápolyi munkatársa előtt az uj Törökország gazdasági helyzetéről. Törökországban nem volt papirinfláció. A háboru alatt kibocsátott kisebb papirpénzek még most is forgalomban vannak. Ez magyarázza, hogy *a török font aránylag nem sokat veszitett az értékéből, jól lehet az államháztartásban nagy deficit tátong az 1911. óta szüntelenül folyó háboruk miatt.* Törökország gazdasági jövője még sem reménytelen, mert valószinü, hogy megegyezik az ántanttal államadósságainak fizetésére vonatkozóan s akkor néhány év alatt egyensulyba hozza háztartását. — A postaigazgatóság a nyáron felhivást intézett a telefonelőfizetőkhöz, hogy aki nem akarja fizetni a váratlanul magas telefondijat, az kérheti a telefonja kikapcsolását addig, amig a beszélgetésenkénti dijszabást bevezetik. *Most aztán* — általános megdöbbenésre — *a posta le akarja szerelni az ilyen kikapcsolt állomásokat.*

— (Az Uránia) nagy vadászfilmje — még néhány napig — müsoron marad.

— (Házasság.) *Suhajdy* István és *Szabó* Karola október 20-án, délután ½6 órakor a várbeli evangélikus templomban tartják esküvőjüket.

Szabó György fővárosi tanár és *Ruzsitska* Erzsike szombaton, október 21-én tartják esküvőjüket az erzsébetvárosi plébánia-templomban.

— Vakmerő rablás egy vendéglőben.) Az Aréna-ut 20. számu házban levő vendéglőben vacsorázott *Buda* Lajosné, amikor egy fiatalember hirtelen felugrott, levágta az asszony karján függő retikült, amelyben 1100 frank és 700.000 korona volt és futásnak eredt. Budáné nyomban észrevette a rablást s kiáltására a vendégek a fiatalember után vetették magukat, de ennek sikerült egérutat vennie. A kapott személyleirás alapján a rendőrség most *letartóztatta Marton* József foglalkozásnélküli egyént, akinél a rablott pénzt is hiánytalanul megtalálta.

— (Nemzetközi küzdelem az erkölcsrontó irodalom ellen.) *Genfből* jelentik: Mint ismeretes, az európai államok konvenciót kötöttek 1910-ben az erkölcstelen nyomdai termékek ellen, a szerződést azonban közbejött akadályok miatt egyetlen állam kormánya sem ratifikálta. Most áttették az ügyet a Népszövetséghez, amely legutóbbi genfi ülésezése alkalmával ujból tárgyalta és huszonkét állam nevében elfogadta. A Népszövetség meghagyta, *hogy 1924 március 31-ig valamennyi részes állam nevében irják alá a szerződést és aláirás után haladéktalanul léptessék életbe.* A szerződés megállapit bizonyos deliktumokat, amelyeket pontosan meghatároz. A szerződést aláiró kormányok kötelezik magukat arra, hogy ezeket a deliktumokat országukban üldözni fogják és szükség esetén bármely aláiró hatalomnak segitséget nyujtanak ilyen ügyekben. A büntettest ott is elitélhetik, ahol a deliktumot elkövette, de a hazájában is. Mind a két helyen azonban nem.

Tőzsdenaptár

Tőzsdenapok	Benyujtási nap	Rendezés	Fizetési nap
Október 8 hétfő Október 12 péntek	Október 13 szombat	Október 22 hétfő	Október 25 csütörtök
Október 15 hétfő Október 17 szerda Október 19 péntek	Október 20 szombat	Október 29 hétfő	Október 31 szerda
Október 22 hétfő Október 24 szerda Október 26 péntek	Október 27 szombat	—	—

Az élet nehéz küzdelmében
erőhöz, ellenálláshoz segit az Ovomaltine — friss tojásból, tejből, Dr. Wander-téle malátából és kakaóból készült — koncentrált tápszer.

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. kerület, Horthy Miklós-út 1. szám. Telefon: Szerk.: A. 68-3-88. Kiadóhiv.: A. 68-2-82.

Szerkeszti és kiadja: MIAKICH KÁROLY

Előfizetési árak: Egy évre 25 P., félévre 14 P., negyedévre 8 P. Utólag fizetve negyedévre 10 P. Egyes szám 80 fill.

PORTRÉK A TÁRSASÁGBÓL

Irta: *Porteller Emil*

Apponyi Albert gróf megszemélyesítője a XX. századbeli magyar kultúrember ideáljának. Tökéletes európéer, aki fel tudott jutni az európai kultúra legmagasabb csúcsára, aki mindamellett minden ízében és minden csepp vérében megmaradt magyarnak, aki tapodtat sem tágít turáni fajtájától.

Fején a tél ezüstös havával, lelkében a tavasz örök fiatalságával úgy áll előttünk, mint valami természetfölötti varázslat, mint valami megfoghatatlan csoda. Olyan, mint a tenger. Mély és végtelen. Szimboluma a halhatatlan léleknek.

Ember, aki olyan utakat járt be, amelyekre mi már nem emlékezünk, aki előtt olyan idők is világosak, amelyek a mi látásunk előtt a messziség homályába vesznek.

Az elviharzott múlt, a szomorú jelen és egy szebb jövő valami vakító fényözönben borul össze életében, gondolataiban és cselekedeteiben.

Nagyot változott a világ. Ő nem változott. Ma is az, aki volt mindig: a magyarság élő lelkiismerete. Akinek volt ereje szembeszállani a koronával a nemzetért s akinek van ereje megvédeni a nemzetének a koronát.

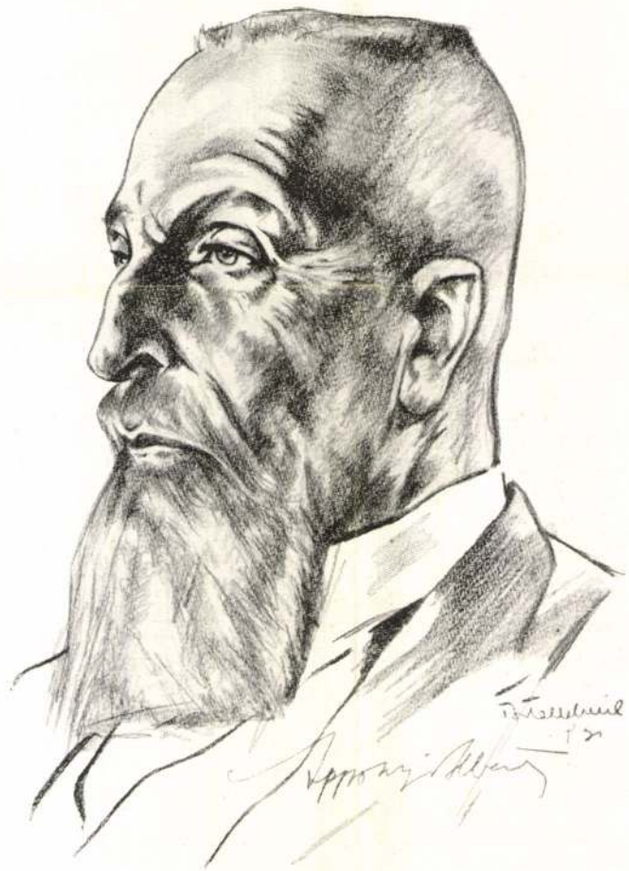

Apponyi Albert gróf

A »The Grand Old Man of Central Europa« Középeurópa nagy öregembere, Magyarország próféta-ja. Élete nem más, mint a magyarság göröngyös és tövises útja s a sorsa a magyar próféták sorsa volt. Örök sóvárgás él benne minden szép és nemes iránt. Az igazi művészet minden megnyilatkozásában mély hatással van reá. Olvasottsága, irodalmi tájékozottsága a legszélesebbkörű. A magyar és külföldi irodalmak legújabb eseményeit most is állandóan figyelemmel kiséri.

Kultúrájának alapja az a mélységesen tiszta valláserkölcsi szellem, amelyben felemelkedett és amelyet mind a mainapig megőrzött. Vallásos és így zavartalan gondolatvilágát hosszú élete során a kultúra és tudás kincsesházának igazán kivételes, ritkaságszámba menő gazdagságával rakta meg. Filozófiai ismeretével, egyéni elgondolásaival nagyszerű filozófusokat tudott csodálatba ejteni és elkápráztatni. A szónoklásnak nemcsak magyar nyelvben elismert nagymestere. Amerikában épp úgy megcsodálták remekbe cizellált angol mondatait, mint a párisi békekonferencián tökéletes francia beszédét. A német szó épp olyan folyékonyan ömlik ajkáról, mint az olasz vagy spanyol.

Közkincse Ő az egész magyar nemzetnek.

És most tele reménységgel, harcos bizakodással várjuk sürgető szózatát, mert ránk nehezedik a legszörnyűbb nyomorúság: Trianon. Mert olyanok vagyunk, mint valami száraz, korhadó erdő, amely csak az Isten vakító villámára vár, hogy lángra gyuljon ...

LOHR MÁRIA-KRONSUSZ

Vegytisztító, csipketisztító és kelmefestő Gyár és központ: VIII. kerület, Barossutca 85. szám. / Telefon: József 302—37

BERZÉTHEY LENKE LEVELE

Kedves Szerkesztő úr! Nem is hiszi, mily rettenetes volt ez a hét azoknak, akik elhatározták, hogy e hó 15-től kezdve rendes emberek lesznek és pontosan fogják az adójukat fizetni. Az utolsó fillérjüket is kiszurkolták, inkább nem adtak vacsorát, sem teát, — mert ezt lehet máskor is, adókamat-amnesztiát azonban életében csak egyszer ad egy kormány. Egyszóval kevés estély és oly más társadalmi esemény sem volt e héten, — amely pénzbe kerül. És mi nem kerül pénzbe? Egy gyalogséta hétköznap a Gellért-hegyre. Na, csak hogy rátértem! Nem a Gellért-hegyre, — hanem arra a párra, akik azt hitték, hogy ott fent a Citadella körül nem láthatják őket ismerőseik, miután ők a Városligetben laknak s a férj csak pesti kaszinókba jár. Azt hiszem már sejti, miről van itt szó, — a régi nóta, csak a szinhely új a Citadellánál. Most itt találkozott a házaspár, — ki-ki mással. Úgy tettek, mintha nem látták volna egymást, nem is beszéltek otthon róla, — de holmi válásról szó sem esett köztük. — Mily modernek és okosak! S mondja, nincs igazuk?

Nagy port vert fel a teát és egymást fogyasztó anyák zsúrtársaságában a daliás Majláth Lojzi grófnak a házassága. Persze csodálkozással tárgyalták. Pedig nincs ezen mit csodálkozni. Én ezt a mai demokratikus világban egészen természetesnek találtam. Hiszen oly gyakori ez mostanában, hogy inkább már azon csodálkozhatnak az emberek, ha egy gazdag arisztokrata egy ugyancsak gazdag arisztokrata hölgyet vesz feleségül. — Bár örvendetes, de meglepő hymenhírem különben, hogy a pesti elite-bálok egyik legfeltünőbb szépsége Rassay-Kóbor Gabi férjhez ment, anélkül, hogy eljegyzéséről értesültünk volna. Férjhezment továbbá e héten egy másik sokat szerepelt pesti szép kisleány is, Tabajdy Dudy a volt bálkirálynő.

A budai hegyek között. Lugmayer Sári és Gizi

Kiváncsi vagyok, hogy az idei bálok hány eljegyzést fognak eredményezni. Figyelmébe ajánlom, hogy az elite-bálokat csaknem kivétel nélkül megtartják és így elsősorban a mindég szép Széchenyi-bált. A jogászokkal január 9-én startol a bálok sorozata és egy lillafüredi tavaszi bállal fog befejeződni a téli szezon. Közben néhány tea, így a Gondűzők meg a Protestánsok a Bristolban, — bridgével és anélkül. Egy bál rendezési költsége ugyanis 3000 P. körül mozog, le kell tehát azokat egyszerűsíteni és teás táncestélyekké vagy táncos teaestélyekké kell átalakitani. Így a szezon elején lehet még jótékonyteák formájában hódolni a táncnak, mint mult héten Speidl Bódogné rendezésében. Guilleaume Árpádné irányításával volt a Gellértben egy virágkiállitás, ezt József Ferenc főherceg és felesége is megtekintettek, a megjelentek közül pedig az Ön listáján kimaradt báró Orosdy Fülöpné, Bayer-Krucsay Dezső és felesége, Rupprecht Olivér és felesége és Dobelhoff Ily bárónő. Ezt csak a teljesség kedvéért jegyzem meg. Így meg kellene jegyeznem a rend kedvéért azok névsorát, akik az elmult héten pesti bérházat, vagy birtokot vettek. Na, de ezt most titkolni illik, tehát diszkrét leszek. Pedig sokan vannak ilyenek, — de sajnos nincs közöttük az Ön hive Lenke.

FINOM háztartási fehérneműt legjobban bevezetett tisztítója: »Király« gőzmosó-, festő- és vegytisztítógyár. Főüzlet: IV., Magyar-utca 3. Telefon: 851—29.

AZ ÉLYSÉE CLUB CAFÉRESTAURANT építkezése új színnel fogja gazdagítani Budapest nagyvárosi életét. Világvárosi izléssel és modern kényelemmel berendezett helyisége bizonyára kedvenc találkozó helye lesz az előkelő közönségnek. Gönczi László — a Mignon-bár alapítója — ismét úttörő munkát végzett a képviselőház közelében megnyiló új caférestaurant létesítésével és méltán remélheti, hogy fáradozását a közönség tetszése fogja jutalmazni.

Az ismert Váci-utcai **Fóti Ferenc** cég angol férfi- és francia nőiszövetek gyári lerakata **helyiséget változtat**

Az átköltözés tartama alatt a legújabb angol és francia szövetkülönlegességeit most olcsón árusítja

Házhoz is megy **autóvezetést tanítani** pedagógus szakember

Gépjárművezető-képző tanfolyam, Budapest, IX., Liliom-utca 7. szám. Telefon: 348-32.

1931, 51-52. 7.

PÁRIS GYERMEKE

(*Páris 1931*)

Irta : *Porteller Emil*

Ilyenkor karácsony előtt vagy tavaszkor volt divat azelőtt Párisba utazni. A párisi idegenforgalom ezidén egy kissé megszürkült, de a külföldiek azért még mindig szívesen keresik fel a világ fővárosát. Az idegenek azonban hiába keresik a legérdekesebb párisi embert. Mert azelőtt így volt:

Ha Párisba utaztál, a jóbaráttól, aki már megfordult a francia fővárosban és éppen ezen a jogcímen felcsapott a Baedecker helyettesének, a következő tanácsokat kaptad:

— Ne mulaszd el megtekinteni az Eiffel-tornyot, a Louvre-t, a versaillesi kertet, lehetőleg amikor tüzijáték van a szökőkutak körül, a Pantheont, a Rodin-múzeumot, az esti órákban a Place de la Concorde-t, ha időd futja és van egy kis reszkirozni való pénzed, egy longchampsi futtatást és — amit először akartam mondani: Chevaliert...

Maurice Chevalier is beletartozott a párisi nagy nevezetességek közé és aki Párisban járt és nem hallotta, nem látta a szalmakalapos, szmokingos chansoniert, nem is térhetett vissza teljes impressziókkal a világ fővárosából.

Chevalier egyszerű, közvetlen ember, aki tudatában van ugyan értékének, anélkül azonban, hogy túlbecsülné magát. Tizenhat esztendős kora óta harcolt a sikerért, a beérkezésért. Küzdött a szegénység ellen, a család ellenkezését, a publikum közönyét kellett lefegyvereznie.

Győzött! Elérkezett a siker olyan fokára, amit rajta kívül nagyon kevesen értek el. Chevalier a párisi elevenség, a párisi ötlet, a párisi kedvesség, a párisi humor, a párisi könnyedség megtestesítője, néha egy-egy komolyabb chansonon keresztül Páris enyhe szomorúsága, többször könnyed derűje, napsugaras, aranyos, sokszor megcsodált és többször megénekelt vidámsága. Chevalier!

Aki egyszer hallotta, nem tudja elfelejteni, annyira egyéniség, mint a legnagyobb művészek és azért tartozik a legnagyobb művészek sorába, mert csodálatos egyéniség.

Párisi színész, de több a szó egyszerű, jelzői jelentőségénél. A művészete Párist jelenti s ha megjelent a bársonyfüggöny előtt elmaradhatatlan szalmakalapjával, amely egy kissé ferdén ült a fején, ha kivirított ajkán jellegzetes mosolya és belekezdett az éneklésbe rekedtes hangján, megteremtette az igazi párisi levegőt, az igazi párisi hangulatot... Maurice Chevalier — Páris gyermeke...

És ahogy a gyermek egy idő multán kiröppen a családi fészekből, úgy távozott Chevalier is Párisból, amikor a hangosfilm Amerikába csábította. A városához, amelynek annyira jellegzetes művésze, hűtlen lett azért, hogy az egész világé lehessen. És amikor elindult, sokan féltették is, hogy a művészete, amely annyira párisi, túl a francia határokon nem kapja meg majd azt az elismerést, amivel a franciák körülvették.

Tévedtek. Kedvessége, közvetlensége, egyéni művészete a hangosfilmen keresztül meghódította az egész világ publikumát. A brettli félénk, gyenge kis gyermeke a művészet szárnyain elérkezett a világhírnévig...

FÁJDALMAKNÁL-HŰLÉSNÉL HASZNÁLT
DEMALGON TABLETTÁK
JELÖLVE VANNAK UTÁNZÁSOK ELLEN!
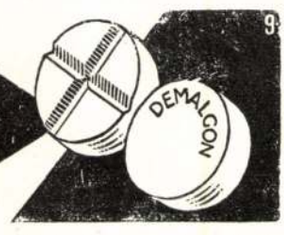

A BUNDA

— Ellesett párbeszéd —

(Két hölgy szállt fel az autóbuszra és mögöttem foglaltak helyet. Na, gondoltam, ezek mihelyt megváltják a jegyet, azon nyomban a divatról kezdenek beszélni. Rosszmájú feltevés volt. Még messze járt a a kalauz, máris hozzáfogtak.)

Egyik: Nem is hiszed, édesem, milyen gondjaim vannak a szőrme miatt.

Másik: Hogyan, hát a tavalyelőtti oposzumbundád már nem jó?

Egyik: Ugyanezt kérdezte az uracskám is. Nem jó. Megülepedett. Olyan mint a jégvert vetés.

Másik: Viseld akkor strapába.

Egyik: Strapába oposzumot? Hová gondolsz, édesem? Az oposzumbunda dobva van. Hanem a te orosz csikód még jó, úgy-e?

Másik: Ugyanezt kérdezte az én uracskám is. Nem jó. Felborzolódott. Olyan, mint egy kiondolált mindenes. Csak azt nem tudom, hogy milyent vegyek.

Egyik: Akárcsak én. A divat szabad kezet ad, sokan bársonyt hordanak marabúval, a Böske hiúzra esküszik, másik szkunkszra, a Wörnerné meg azt mondta, hogy ő egy ürgeberakásos bolgár csincsillára alkuszik.

Másik: Na, ez pont az ő izlésére vall. Úgy fog ringani benne, mint egy kifoltozott vitorla. Ellenben én láttam egy hercig dolgot a szalonomban. Valami édes volt. Lent raffolt perzsa, kőszáli mormota-szegéllyel fent ez egész nyestbe halványodik és a gallér már ugyancsak raffolt hermelinből áll. Úgy-e, cuki?

Egyik: Enniváló lehet, csakhogy ez csak alul slankit. Ezzel szemben láttam én egy egészen egyszerű dalmát lóprémet, ami valósággal frappirozott.

Másik: Dalmát lóprém?

Egyik: Hát persze. Ez újdonság. Dalmáciában direkt prémlovakat tenyésztenek. Egy norvég szűcs rájött, hogyha zúzott vadgesztenyét és aszpirint kevernek a ló abrakjába, akkor olyan prémet ereszt az a paripa, hogy még. E felfedezést az egészíti ki, hogy ez ilyen szőrmegaloppra fogott lónak egyedül a dalmát partvidék klímája kedvez.

Másik: És milyen ez a lóprém?

Egyi: Vörösbehajló ébenszínű. Olyan a színe, mint egy antik kredenc alkonyatkor, de persze borzasban. És igen disztingváltan hat és hallatlanul slankit. Csak persze megkérik az árát. De van olcsóbban is, kutyaszőr betéttel.

Másik: Ló és kutya együtt? Ah, azt nem. Úgy nézne ki benne az ember, mint egy párforszvadászat. Orosz csikóban nem láttál valami fessebb darabot?

Egyik: Dehogy nem. Azt most nagyon is hordják.

Másik: Én ugyanezt hallottam az oposzumról. Hanem, te . . . Mi lenne akkor, ha mi továbbhordanánk az eddigi bundánkat?

Egyik: Úgy gondolod, édesem? Hát ha már itt tartunk, megvallom neked, hogy én se gondoltam még új darabra, csak azt hittem, hogy te újat veszel és elejét akartam venni a pukkasztásnak.

Másik: Nohát, ez jó hecc. Látod, imádom, ha ilyen közvetlen valaki hozzám. Ez rém hercig tőled . . .

Egyik: Édes vagy . . . Hanem hopp, itt le kell szállnunk. Gyere . . .

(A két hölgy leszállt. Még láttam az üvegablakon keresztül, hogy megcsókolják egymást balról, megcsókolják egymást jobbról és csókot lehelnek egymás homlokára. Azután elváltak; egyikük ment jobbra, másikuk balra. Ha rosszmájú lennék, azt mondanám, hogy mindegyük haragudott a másikra, amiért őszinteségi rohamba estek. De azt hiszem, tévedek. Az oposzumbundás nyestbe halványodó perzsában fog ellátogatni a télen a másikhoz (mely pukkadás!) és a másik majd azt mondja a vizit végén, elkisérlek, angyalom és előjön egy dalmát lóprém-csodában (mely rettentő epeömlés!). Csak azt hiszem, egyben nem tévedek, egyben nem vagyok rosszmájú és egyben látom el a legrokonszenvesebb hepienddel jelen sorokat, amidőn mindkét szóbanforgó férjnek gondolatban bár, de a legőszintébb részvéttel szorítom meg a kezét.)

Undi Imre.

Boldog a gyermek

ha „PATHÉ-BABY" mozigépet hoz a Jézuska. Kacagtató gyerekfilmeket százszámra vetíthet vele, de kaphatók komoly filmek is, felnőttek részére. Hozzávaló mozifelvevőgép ára csak 44.— pengő. — Kérje a „20" játékárjegyzéket!

CHMURA

OPTIKA - FOTO - RÁDIÓ

BUDAPEST IV, FERENCIEK-TERE 2 ÉS V, TISZA ISTVÁN-UTCA 7

CHMURA

DÉNES GYERMEKRUHASZALON, Budapest, VI. Andrássy-út 56, földszint. Telefon: 182–49

Leányka-, fiú-, bakfisruhák mérték után, legfinomabb kivitelben.

BÁRÓ BOHUS LÁSZLÓ ÉS TÁRSA

vadásztöltény- és fegyverkereskedés V, Dorottya-u. 10. Telefon: 820-93

ERNSZT ARANKA angol és francia női ruhadivatterme

Budapest V, Koháry-utca 16. szám / Telefon: 129-66

JEAN WANDER hölgyfodrász, hajfestő és tartóshullám specialista az új frizuraformát hozta Párisból, díjtalanul ad tanácsot a t. hölgyközönségnek, Budapest IV, Régi pósta-utca 11. Weitmann-szalon.

Egyesült beteg-ápolók és **ÁPOLÓNŐK** Országos egylete

VIII., Stáhly-u. 1. Budapest. Telefon: József 330–12 sz.

Privát házakhoz, intézetekhez szakképzett, intelligens, megbízható ápolónőket, madámokat díjtalanul közvetit.

Orvos-elnök: Dr. Záborszky István m. kir. egészségügyi főtanácsos.

PORTER PAULA,

akit nagyszerű portréiról ismernek:

„Nagyon hamar szublimáltam magamban a tudatot, hogy a művészet szent hivatás és nem kenyérkereső pálya. Az erkölcsi siker a legnagyobb boldogság számomra és, hála Istennek, berlini és wieni kollektiv kiállításaim sem maradtak adósok e téren.

Szeretek érdekes egyéniségeket festeni; felejthetetlen élményem volt egy Bárczy István, Karinthy Frigyes lefestése és más kiváló egyéniségek egész sorozata. Legutóbb Harrer Ferenc portréját fejeztem be.

Terveim a jövőre: Magyarországon még nem volt gyüjteményes kiállításom s igy szeretnék végre kollektive is bemutatkozni a hazai közönségnek, de itthon nemcsak erkölcsi, hanem nagy anyagi sikert is kivánok magamnak, már csak azért is, mert ha a közönség a műalkotások megszerzésére áldozhat, ez a viszonyok általános javulásának legbiztosabb megnyilvánulása."

Ujság 1937. dec. 25.

az egyetlen ludat, annál nagyobb ritkaság most nincs Szegeden. Az ám, de ki vigye el? Senki se ajánlkozott követnek a felség színe elé. (Ez a leghihetetlenebb az egész történetben, úgy-e?) Mert ész kell oda, nem is kicsi, az pedig hol találkozik most ezen a szegény Szegeden, mikor mindent elvitt a víz?

Utoljára a kisbíró ajánlotta fel magát a »közért«, ahogy most mondanánk. Nem mintha ész dolgában kiruházottabbnak érezte volna magát, mint a többi, hanem mert a hivatalos emberek közül neki volt legjobban felvágva a nyelve. (Ami érthető is, mert az ő tisztje volt rendet tartani a piacon a halas-asszonyok közt.) Mindazonáltal a magisztrátus egy kicsit aggóskodva eresztette el a követet a ludacskával, de az nagyon kötötte az ebet a karóhoz:

— Nem köll engöm félteni, nagyon jó uraim! Nem öszi meg a lúd Szépenlépő Hevér Mátyást.

(Ez volt a neve a kisbírónak, akit már a neve is kvalifikált a diplomata pályára. A szépen lépésen már azóta is sok diplomatakarriér alapult.)

Hát addig nem is volt semmi baj, míg a tarisznyában tartott. Ha a ludacska megállt legelészni, a kisbíró is kifogott abrakolni. De ahogy a tarisznya apadni kezdett, a kisbírónak is meglappadt a jókedve. Megrezzentette a legelő jószágot:

— Nem jó lössz ez így, te lúd! Úgy nézöm, sohse érjük el gyalogszörrel azt a Bécsöt. Jobb lössz az, ha én tégöd a hónom alá vöszlek.

A ludacska ebbe is belenyugodott, csak estefelé gágogta el magát, mikor Hevér Mátyás megtalálta egy kicsit szorítani a nyakát.

— Csönd, ludacska! — szorított rajta egyet Mátyás, — mert ha el nem hallgatsz, istenuccse sütve adlak át a Mária Terézia őfelségének!

S mire a nap tüzet rakott az alkonyati felhőkben, akkorra a szegedi kisbíró is tüzet rakott az erdőszélben. Persze, mire a ludacska pirosra sült, akkorra úgy elálmosodott a követ, hogy azt se tudta, mit csinál. Csak másnap reggel vette észre, hogy álmában megette az egyik combját a város madarának.

— Ejnye, ejnye, de csak csúnya is az egycombú lúd, — búsulta el magát s lekanyarította fölöstökömre a másik combját is.

Az lett biz ebből, hogy mire fölért Bécsbe, csak a melle csontja maradt meg a ludacskának, az is szép fehérre kapargatva a halbicskával.

— Mi legyen ez, jó ember? — kapta föl a fejét haragosan a Mária Terézia, mikor a követ nagy-alázatosan átnyujtotta neki Szeged ajándékát.

— Ez a város lúdja, — hajlongott Hevér Mátyás.

— De hát ez nem lúd, csak a csontja.

— Lúdnak indult az el Szögedéből, ha csontnak érközött is a töttheljre.

— Furcsa természete van a szegedi lúdnak, — mosolyodott el a koronás szépasszony.

— Akár a fölséged aranyának, — kacsintott vissza a nagyeszű Mányás. — Az is aranynak indult el Bécsből, réznek érközött mög Szögedre.

Azt mondják, olyant nevetett a Mária Terézia, hogy belecsendült a füle az egész udvarnak, az íródeáktól a futárig. S azt is mondják, a kisbíró olyan tarisznya arannyal tért meg Szegedre, hogy ha most annak csak a fele megvolna, visszavásárolhatna rajta még Rácországból is egy darabot.

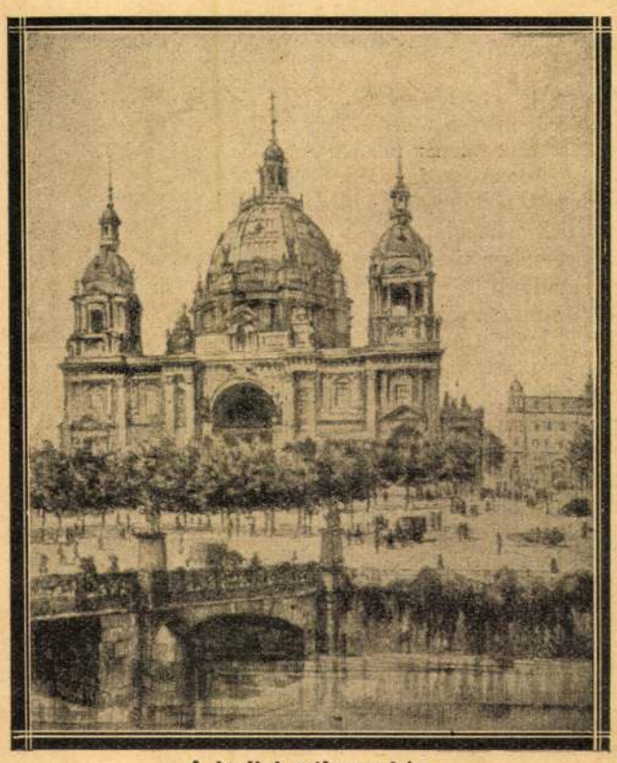

A berlini székesegyház

Neddy Impekoven, táncművésznő
(Porteller rajza)

A megbocsátás művészete

A súlyos sértést könnyebb megbocsátani, mint a jelentéktelen és apró megbántást.

Őrjöngeni vagyunk képesek, ha eltörik az inggombunk, de hallgatunk, amikor a szívünk akar megszakadni.

Csak abból, ami nagyon mélyen érint bennünket: származik jó, nemes és igazán emberi cselekedet. A megbocsátás kisebb számai egyáltalán nincsenek raktáron.

Nagyon sok asszony hajlandó megbocsátani a másik nőnek, hogy elhódította a férjét, de semmi szín alatt nem bocsátja meg, hogy lekopírozta szenzációs újdivatú kalapját.

A férfi pedig inkább megbocsátja embertársának, hogy a nevét valamilyen okiratra ráhamisította, mint azt, hogy őt nem-igaz-mondással merte gyanusítani.

A megbocsátás: valóságos művészet. Nagyon sok alkalom adódik, hogy gyakoroljuk magunkat ebben a művészetben, de feltűnő ritkán van kedvünk hozzá.

Ha nem tudunk megbocsátani és felejteni, akkor ne bocsássunk meg, de legalább — felejtsünk.

Ahogyan az anekdótabeli férj mondotta hitvesének:

— Drága gyermekem, ha nem tudsz nekem megbocsátani másként, csak úgy, hogy állandóan beszélsz is róla, akkor inkább ne is bocsáss meg nekem!

Lux kalandja

IRTA: R. EGER

Az Imperial-hotel halljában a híres néger zenekar játszott. A tangó érzelmes, fojtott tűzű melódiájára néhány összesimuló pár táncolt...

— Tangó, — suttogta maga elé egy szépasszony valamelyik emeleti szobában és karcsú termete ösztönszerűleg mozogni kezdett a zene magávalragadó ritmusára. A szobában félhomály volt, csak az egyik sarokban izzott egy színes gömb. Az asszony lecsavarta ezt a fényt is, most már csak a hold világított be fehéren a szobába. A zene elhallgatott, a kis rokokó-óra dallamosan ütötte el az éjfélt...

Az asszony számolta az ütéseket... egy... kettő, három, négy... nyolc, kilenc, tíz, tizenegy, tizenkettő... Igen, most indul az uram vonata... reggelre Milanóban van...

Most újra rázendített odalenn a jazz... megint tangó, a tegnapi tangó... forró, csábító muzsika... igen, tegnap este... egész este Bragazza gróffal táncolt... minden tangót vele táncolt, minden rumbát, foxot vele csevegett át. Milyen szerelmes az az ember, milyen férfias, milyen merész és követelő... és... és ő... igen, neki kedve telt a játékban... játék, semmi más, kis felszínes kacérság, könnyű flört, nem hat a szívig... igaz, hogy félig-meddig megígérte neki, hogy fogadni fogja akkor is, ha nem lesz itt az ura, igen, ez így egészen rendesen hangzik; akkor is, ha nem lesz itt az ura... De talán nem is vette Bragazza komolyan az egészet, különben már telefonált volna... Jó is, hogy nem telefonál... mit is mondana neki? Igen, megmondaná neki nagyon komolyan és határozottan, hogy téved, nagyon téved, ő nem olyan asszony... igen, ez lesz a legjobb...

Fel-alá sétált a holdsütötte szobában, majd hirtelen határozottan meggyujtotta a villanyt, idegesen felrántotta a szekrényt... ledobta magáról a szolid szabású, egyszerű sportruhát és lázas sietséggel húzta föl a vadonatúj, álombaillő halványlila, nehéz selyemből készült pizsamát. Különös, furcsa rudaharab volt ez, az ura sehogysem akarta megvenni, pedig ragyogóan szép volt benne a felesége. A nehéz selyemnadrág bő redői mímelték a szoknyát, csak egy-egy mozdulatnál, egy hosszabb lépésnél derült ki, hogy a szoknya tulajdonképpen nadrág, mely felfelé szinte páncélszerűen övezte az alakot. Erre a nehéz, fényes kelmére habkönnyű, bő, hosszú ujjú, prémmel szegélyezett, átlátszó kabát borult...

Divatkutya

Modern selyem lámpaernyő

Lux önfeledten bámulta képmását a tükörben... érezte, hogy nagyon-nagyon szép és e pillanatban mohó vágy fogta el, hogy más is lássa, nézze ebben a csodálatos toalettben.

Mintha csengett volna a telefon... Lux összerezzent... Hirtelen félelem szorította össze a szívét...

— Nem veszem fel a kagylót... a legjobb lesz, ha nem veszem fel... elvégre nem kell nekem feltétlenül otthon lennem... Senki sem kényszerít, hogy meghallgassak egy telefonbeszélgetést, amit nem akarok! Elment az uram, egyedül vagyok... hagyjanak nekem békét. — és kinyújtotta a kezét... és füléhez emelte a kagylót.

— Asszonyom... figyelmeztetem az ígéretére...

— De... de kérem... téved, nagyon téved... én... én...

— Igen, édes Lux... pár pillanat és máris ott leszek...

— De... de kérem... de... de idehallgasson...

Hiába dadogott, rémüldözött, nyögdécselt bele a telefonba, csak süket zúgás felelt a hangjára.

Egy percig rémülten nézett maga elé, mint a gyermek, aki boldogan kacagva gyujtogatta egymásután a gyufákat, mindaddig, amíg meggyullad a szőnyeg, a játék, a képeskönyv és jön... jön, kúszik feléje a láng... vörös, mohó láng... kapkod feléje...

Csak egy percig tartott... aztán erőt vett magán... a tükör elé lépett, végigsimított a haján, bíráló szemmel nézett végig az alakján... a szeme megakadt a nyakán... igen, innen hiányzik valami... a platinaláncot? Valami szineset? Nem, ide csak a gyöngysor illik... Hamar kirángatta a dobozból a vagyont érő, csodálatosan szép gyöngysort, amelynek szakértők szerint alig akad párja.

Kopogtattak...

— Igen... igen... rögtön... egy pillanat...

Megállt a szoba közepén, az ajkába harapott, próbálta összeszedni a gondolatait:

— Beeresztem, hiszen nincsen abban semmi... egy kicsit elbeszélgetünk... hiszen olyan unalmas így egyedül... és... és ha messzebb megy a kelleténél, ha... ha követelő lenne... nos, akkor még mindig megmondhatom neki, hogy téved és egyszerűen ajtót fogok mutatni neki...

— Tessék...

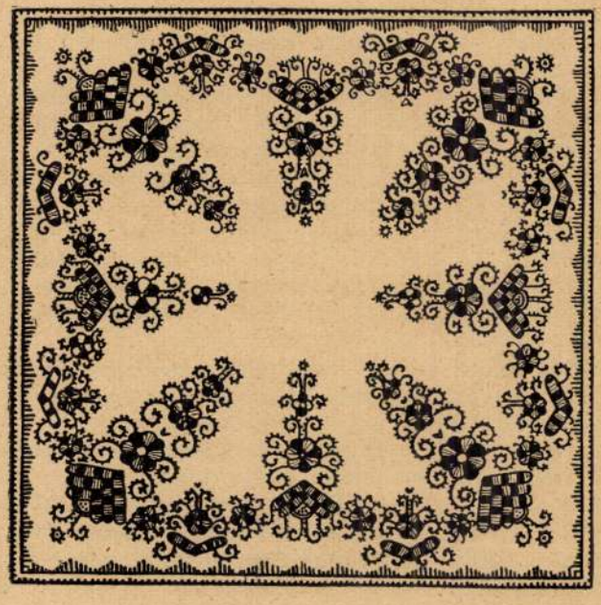

Buzsáki terítő (ERMA terve)

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. kerület, Horthy Miklós-út 1. szám. Telefon: Szerk.: A. 68-3-88. Kiadóhiv.: A. 68-2-82.

Szerkeszti és kiadja: MIAKICH KÁROLY

Előfizetési árak: Egy évre 25 P., félévre 14 P., negyedévre 8 P. Utólag fizetve negyedévre 10 P. Egyes szám 80 fill.

PORTRÉK A TÁRSASÁGBÓL

Irta: *Porteller Emil*

Azt szokták mondani, hogy a szivaros ember, meg a kövér ember csak jó lélek lehet. És ebben van valami igazság is.

Milyen kevés emberre mondhatjuk ma, hogy ez igazán jó és milyen kevésre, hogy ez — ember! Talán kárpótlásul kaptuk a Teremtőtől ezeket a hatalmas embereket: a jó Embert! Ők az emberi rútság és önzés hengerlői. Emberzsákok, amelyeket telestömött az Alkotó jósággal, megértéssel, szeretettel és hogy meg ne dézsmálják vásott, rossz gyerekek, szép és nagy, piros szívvel plombálta le őket. — Nem ám amolyan egyszerű anatómiai izomszívvel, sem pedig díszes, cikornyás mézeskalács-szívvel, hanem lüktető, melegen érző hús-szívvel. Mint valami ragyogó érdemrend a kiváltságosak oldalán, úgy világít ezeknek az embereknek lelkében a szeretet örök életig — ragyogó, világító világossága.

— Hadik János gróf is a kiváltságosak sorából való. Hatalmas darab ember, mosolygós, csillámló szemekkel. Olyan, mint valami bozontosszakállú, deres Tél-apó, akinek a tarsolyában mindig van valami a jó gyerekek számára. Talán mindenét odaadná, csak hogy a másikat boldognak, megelégedettnek lássa. Hadik gróf a kis emberek atyja, aki merész harcot hirdet és vív a hazai kisemberekért.

Azt kell hinnünk, hogy valami mesebeli főúrral állunk szemben, mert bizony manapság nagy ritkaság az urat és a szolgát egy asztalnál látni. — Hadik János nemes, úri szíve nem zárkózott el sohasem a kisemberek elől.

Hadik János a legdemokratikusabb demokrata. Sohasem önző céllal harcol az igazságért, hanem mindig másokért és a mások érdekéért és mindig csak a magyar jövőért...

LOHR MÁRIA-KRONSUSZ

Vegytisztító, csipketisztító és kelmefestő Gyár és központ: VIII. kerület, Baross-utca 85. szám. / Telefon: József 302—37

KARÁCSONYI HARANGSZÓ

(U. J.) Egy évben kétszer vagy háromszor van így. Kicsit lecsitul a város rohanó lármája, lehalkul a tempó és egyedül maradunk önmagunkban, a világgal és esetleg azzal a néhány emberrel, akik mellettünk, körülöttünk élnek.

Máskor erre nincs idő, a lendület nem tűr megállást senkinek a kedvéért sem, s a város örök mozgó kerekei forognak szünet nélkül. Ilyenkor lágyabban ragyog a sárga, őszi napfény, fehérebb az esti villany és elcsendesedik a lárma.

Jó visszanézni ilyenkor, csendes decemberi délben — az ég tiszta és derült — húsz, huszonöt elmult esztendőt egészen könnyen végiglátunk. Valahogy így:

Falu vagy város, itt vagy ott valahol. Az utak havas fehérek s egy-egy csilingelő szán nyomán csikorog a szikrázó hó. Milyen csodálatos, hogy csupa derült ember, derült arc néz velünk szemben. És milyen furcsák a női arcok: hosszú haj, szokatlan fazónú ruhák, kalapok, boák és muffok. A rádió helyett zongoraszó hallatszik egy-egy ablak mögül s az akkordok fázós-félénken futnak át a havas-zuzmarás fák tar gallyai között.

A szegények karácsonyfaünnepélyéről. Hegedüs Lóránt üdvözli gróf Károlyi Gyulánét. Mögötte Lieber Endre alpolgármester *Schäffer fényképész felvétele*

Az élet sok, nagyon sok évet késik erre, itt megállt az idő és nem indul tovább. Nem baj, így nyugodtan el lehet ámulni és el lehet gyönyörködni abban, ami már menthetetlenül elillant.

Harangok zúgnak és esteledik. Régi levendulaillatos karácsony, boldog, derűs és gondtalan, mosolyognak a gyerekek, mosolyognak a felnőttek. A karácsonyfa a mennyezetig ér, s az ezer gyertya és csillagszóró tündéri fényben pompázik. Játékok, meséskönyvek és valami olyan csodálatos harmónia, amely hosszú esztendőkön át aranyfénnyel hinti be az ifjúságot.

Lágyan és hangtalanul száll le az éjszaka, kigyúlnak a templomok csillárai és éjféli misére hív a harang. Csend, áhitatos csend, boldog és kiegyensúlyozott nyugalom és béke... béke, béke... Béke mindenütt: az embereknél, a szívekben, a pap ajkain s az orgona zsongó melódiájában.

Milyen távoli, milyen ismeretlen ma már ez a kép. Ha visszagondolunk rá, úgy tűnik fel, mint egy elfakult történelmi metszet, amely sok, nagyon sok esztendő óta idegen a mai emberek előtt. Megváltozott a világ, megváltozott az élet, a mai pesti karácsony már csak egy pirosbetűs ünnep, amikor néhány rövidke órára fegyverszünetet kötünk az élettel. A karácsonyfagallyak ma is visszaidézik az egykori karácsonyi romantikát, de nagyon megváltozott idők ezek. A karácsonyi áhitat most is derült fényben sugárzik, most is csillog és most is melegít, a fénye azonban villanyfény, hűvös és fehér. S ha elalszik a fény, akkor ismét visszarévül a sok régi karácsony, amikor még nem volt háború, amikor még nem volt forradalom, ellenforradalom és „béke", csak egyszerű csendes, nyugalmas élet volt, zavartalanul őszinte, és őszintén zavartalan. A karácsonyi csend visszaidézi ezeket a rég elillant napokat és ha rövid időre is, de elfeledteti velünk a dátumot, hogy ezerkilencszázharmincegy van és hogy körülöttünk felhős az ég. Ezekben a napokban talán sikerül elfelejteni a felhőket és sikerül visszavarázsolni a rég elhagyott, rég elveszett derűt.

Amiről beszélni ma álom, s amit visszaidézni ábránd...

KARÁCSONY 1931.

A szél... a szél fodrozza a ruhám
s puhán legyinti meg az arcomat.
Ma este, most — sok kárvolt éj után,
elnézem a sok barna házfalat.

E komor tűzfal most, ha rámszakad,
a lábam alól kifut tán a föld,
s az emberek... kis éhes madarak,
hámulnának: itt valakit megölt
a tétovázás és e füstös város.
(Egy földszagú paraszt városba tört,
s riadt tekintete törött, halálos.)

Asszony, hazugság, szépség és erő
tüzeinél pár évig haldokoltam...
Jönnek sokan. De egy sem Ő... nem Ő...
Megfojt a füst s ha egyszer elbotoltam,
fölkelni fáj... s talán nem is szabad már,
nincs folytatás. Elég volt. Vége. Jól van...
Ember, vigyázz! Hiszen még meg se haltál
s már temetnének... Porba. Sárba. Holtan...

ÚJHELY JÓZSEF.

124 DARAB KÜLÖNFÉLE MÉRETŰ
árverésen vásárolt valódi keleti szőnyeg
minden elfogadható áron eladó
ANTIKART R.-T. (Igazgató: STERNBERG Z. J.) VII, DOB-UTCA 31. SZ. Kazinczy-utca sarok.

ESKÜVŐRE vadászatra, városba, vidékre, külföldre Lancia, Buick, Nash, Mercedes stb. főúri magánjellegű autók legolcsóbban Baross-garageban rendelhetők. — Telefon: József 444-12 BÉRAUTÓ

»Szivesen látom egy csésze teára...«

Bágyadtan küldi már felénk sugárzó mosolyát a nap, bánatosan peregnek a fákról az elsárgult, száraz levelek, nesztelen lépteivel megérkezett az ősz. Kevésbé lírai hangon szólva: kezdődik a társaságbeli élet, a látogatás, uzsonnára és vacsorára hívás, természetesen a változott idők szűkebb keretei közé szorítva. És minden családi fészekben az asszony veszi át kicsiny, de féltett birodalmát, amelynek diplomáciai teendőihez elsősorban a vendégek megválogatása, csoportosítása és a kellő időben való meginvitálása tartozik.

Ugynevezett nagy estélyek, sőt egyszerűbb vacsorák rendezéséről is, sajnos, rég le kellett tennie a középosztálynak. Még azok a családok is, amelyek megfelelő lakással és anyagi eszközökkel rendelkeznek, kénytelenek voltak az utóbbi időkben a teaestékre áttérni. A háziasszony sorra felhívja barátnőit és férje ismerőseit a telefonon, vagy egyszerű levelezőlapon közli velük, hogy szívesen látja őket teára, illetőleg egy csésze feketére. Nagyvárosban esti féltíz, kisvárosban kilenc óra az ilyen összejövetel ideje. Nagy estélyi toalettnek, illetve férfiaknál szmókingnak nincs helye a teaestén. A hölgyek hosszúujjas, sötétebb tónusú ruhában, a férfiak lehetőleg fekete zakóban, csíkos nadrágban vagy egyszerű kék öltönyben jelennek meg. Intimebb társaságban a sötétszürke ruha is megfelelő.

Tapintat dolga, hogy amennyiben legkésőbb tíz órára nem jelenhetünk meg, előre közöljük ezt a meghívó háziasszonnyal, akit nem illik zavarba ejteni holmi egy- és másfélórás megkéséssel [illegible] Budapesten divatozik).

rozni, mert szendvics vagy sütemény is jár hozzá s nagyon esetlenül hat, mikor a vendég, mint valami artista, egyensúlyozza ki a párolgó italt, a kanalat és az ennivalót.

Most megindul a társalgás, vagy megkezdődik a kártyajáték s ha fiatalok is vannak: a zene és a tánc. A háziasszony

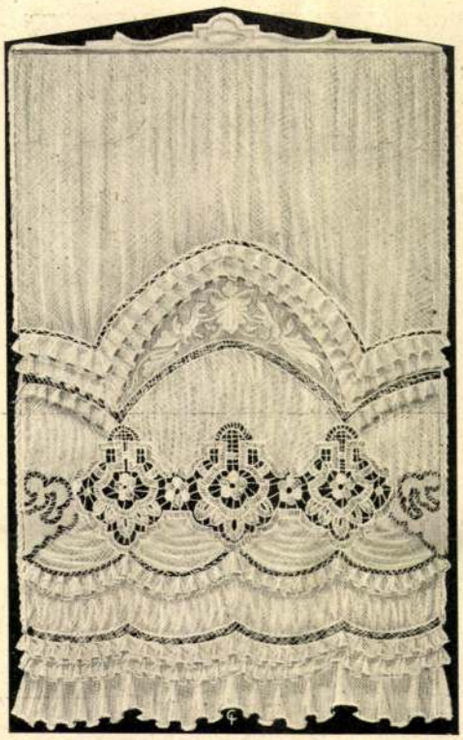

Sztór *(ERMA terve)*

feladata gondoskodni róla, hogy az egyik szórakozó csoport a másikat ne háborgassa. A táncos pároknak tehát külön szobát kell kijelölni, ahova természetesen követhetik őket a nemtáncosok, a szemlélődök is. Vigyázzunk, hogy a zene ne legyen túlhangos, nem csupán a társalkodók és a kártyázók, hanem a szomszédság nyugalma miatt is. Minél diszkrétebb a mulatság, annál finomabb és vonzóbb.

Körülbelül egy óra mulva süteményt, gyümölcsöt és szendvicset lehet felszolgálni. Némely háziasszony abba a hibába esik, hogy csupa édességgel, habtejszínes és krémes készítménnyel kínálja vendégeit. Ne feledkezzék meg sós és hússal kevert harapnivalóról sem, különösen ha bort is ad. Tartózkodjék viszont a nagyon kompakt ételektől, amelyek inkább vacsorára, semmint tea vagy fekete után valók. A fogások gazdagságával való kérkedés a mai viszonyok közt rossz vért szül és megszólásra ad okot, sőt könnyen elidegenítheti a vendéglátótól azokat, akiknek barátságára számít.

S ha már teával kapcsolatos vendégeskedésről van szó, említsük meg az ötórai teát, a »fájvokloktí«-t (five o'clock-tea) is. Angliából került hozzánk ez a szokás és nagyon kedveltté vált. Délután öt és hat óra közé esik ez a meghívás, mikor is a háziasszony a háztartási személyzet mellőzésével szolgálja ki vendégeit. A teafőző mellett ülve tölti meg a csészéket és a szendviccsel, süteménnyel megrakott tálcát körbe jártatja. Ezek az ötórás teák egészen intim jellegű összejövetelek s ezért a nagyobb toalettekre semmi szükség sincsen.

Ebbe a rovatba tartozik még a szintén népszerű »zsúr«, amelyet nagy ismeretségkörrel rendelkező családok adnak. Ahol úgynevezett »jour fixe« van, ott délután öt órakor kezdődik a fogadás és esti hétig tart. Senki sincs feszélyezve a járáskelésben. Elég, ha az ember csak éppen mutatkozik, pár szót vált a háziakkal, az ismerőseivel és búcsúzás nélkül távozik.

Egyesek későn érkeznek, csak azért, hogy néhány perccel tovább társalghassanak a vendéglátókkal. A zsúrt élénk ütemű társalgás, sok mozgás jellemzi. Kissé erős szóval élve, ilyenkor afféle átjáróház-jellege van a lakásnak. A vendégeket süteménnyel, szendviccsel, borral, teával, limonádéval, cigarettával kínálják. A fogadásnak ez a költséges módja napjainkban már csak a nagyon gazdag családoknál s főleg a közéleti szerepet játszó férfiak otthonában dívik. A gazdagok inkább unaloműzésből, a szereplő emberek pedig érvényesülés okából gyüjtik egyrakásra barátaikat, illetve gyakran csak azokat, akiket szeretnének megnyerni barátok gyanánt.

Reggeli kilovaglás

Félnek-e a férfiak a nőtől?

Irta: Feiks Magda

Van a világon egy nagy titok: évszázados titok. Hosszú ideig csak férfiak ismerték. Mióta azonban a nők repülőgépet vezetnek, számológépen számolnak, nullásgéppel borotválkoznak — a férfiak el-elfelejtik: kikkel állnak szemben s kollégájukkal tévesztve össze szivük hölgyét, kifecsegték a nagy titkot. Elárulták, hogy lelke mélyén minden férfi fél, fél a nőktől.

Nincs olyan vasöklű díjbirkózó, elszánt desperádó, mindenrekész krakéler, akinek ne dobbanna meg a szíve rémülten bizonyos kékszemű barna, bizonyos piszeorrú szőke haragján.

Nem is igazi férfi az, aki életében sohasem remegett még nőtől.

Most már csak az a kérdés: melyik országban, a világnak melyik pontján félnek a férfiak legjobban a nőktől?

Minden jel arra mutat, hogy Amerikában. Bár a jenki férfi imádja a nőt, úgy fél tőle mint a tűztől.

Indián anyós árnyékától — a jenki nők klubjáig

Amerikában minden esetben a nőnek van igaza — emberemlékezet óta.

A jó Kolumbusz még azt sem tudta, mi a földrajz, mikor az őslakó indiánok közt már elintézett dolog volt, hogy ezt a földrészt n ő k fogják kormányozni. Még pedig nem kesztyűs kézzel.

Azon a mocsaras, erdős vidéken, ahol ma New-York városa mered égnek, Nagy Fehér Ló, indián törzsfőnök épp úgy félt valaha familiája hölgytagjainak kritikájától, mint a mai amerikai felesége női klubjának állásfoglalásától.

Az anyósról nem is beszélve, az indián anyósról . . . Őt meglátni és szörnyethalni egy pillanat műve volt. Az őslakó indiánok történetírói nem egy példát hoznak fel erre.

Pallavicini György őrgróf
(Rajzolta: Porteller, lapunk munkatársa)

Tassis grófnő
(Van Dyck festménye)

A dakota-indiánok hősies törzsfőnöke például száztíz saját szerzeményű skalp boldog tulajdonosának vallotta magát; szívszélhüdést kapott azonban, mikor álmából hirtelen felébredve észrevette, hogy anyósának árnyéka — a sátor nyílásán keresztül — lábaira vetődik. Anyósa elől menekülve zuhant le egy szikláról a legendás »Nagy Keselyű« is, a gaucho-indiánok büszkesége.

Ennek a páratlan anyós-averziónak megvolt a maga oka. Indiánhit és szokás szerint előbb megvakíttatott, majd a legkeservesebb halállal mult ki az, aki — bármely véletlen folytán — szembetalálkozott anyósával.

Miből keletkezett ez a különös szokás, nem tudja senki. Lehet, hogy a bölcs indiánok ezzel az alapos módszerrel akarták elejét venni anyósok és vők várható félreértéseinek.

Váljunk el!

Ha a new-yorki, chicagói, vagy washingtoni feleség megúnja férjét, de az még nem únta meg őt és nem akar válni, őnagysága nem teketóriázik sokat, elutazik a középamerikai Renóba. Ez a csinos kis város — húsz évvel ezelőtt vad prairie-indiánok tanyája — nemcsak remek golf- és tenniszpályákkal, ruha- és kalapszalónokkal rendelkezik, de törvényei is igen előzékenyek. Aki hat hónapig bridzsel, táncol és golfozik Renóban, elváltnak nyilvánittatik, még ex-életpárja beleegyezése nélkül is.

Mire emlékeztet ez a furcsa válólehetőség? Az indiánok válására, amely annyiban különbözik a modern amerikaitól, hogy indiánéknál a h ö l g y fogta és vitte a szomszéd falu határába megúnt férje ágyneműjét, — ezzel jelezte, hogy más falu, más törvény, őnagysága faluja törvényei szerint elváltnak tekinti magát.

A tibeti víg nők

A Himalája tövében vidám nők laknak. Minden okuk meg is van arra, hogy jókedvűek legyenek: papucsuk alatt áll egész Tibet.

A kristályos levegőjű alpesi birodalomban korlátlan urak a nők, aminek következtében persze többférjűség dívik. Aki egy férfi felesége lett, hitvese egyszersmind a férj összes fitestvéreinek is. Hitvese és zsarnoka. Szabadon rendelkezik az összes férjek birtoka, nyája felett. Egy hangos szót se szólhat a tibeti férj, ha tíz kedvenc kecskéjét becseréli a felesége egyetlen kis újszabású birkabőr-modellre.

Emancipált háremhölgyek

Szivességet tett-e vajjon Kemálpasa a török nőknek, amikor megengedte nekik, hogy ügyvédek, orvosok,

Megnősülök...!

Egy fiatalember naplójából

Április 10.

Legjobban Klári tetszik nekem. Temperamentumos, mindig nevető lány. De azt mondják, az ilyen lányban nincs meg a kellő komolyság. Asszony korában is mindig csak mulatságon jár az esze. Irénnek orvosi diplomája van. Ez nem lenne rossz. A mai világban ráfér az emberre, hogy a felesége is keressen. De az ilyen diplomás nőnek nem lehet parancsolni. Már pedig nekem olyan asszony kell, akinek imponálok. Anna hivatalnoknő. Nagyon derék lány, de nehéz háztartás az, ahol az asszony egész nap az irodában van elfoglalva. Margit a sportért rajong. Én egész héten a munkám után loholok, robotolok, nincs kedvem még a vasárnapomat is turisztikával tölteni. Rémes, milyen nehéz megfelelő asszonyt találni. Pedig harminc éves vagyok. Meg kell nősülnöm. Édesanyám naponta sopánkodik és azt kérdezi, ki fogja gondomat viselni, ha meghal? A barátaim, valahányszor szóba hozom, hogy nősülni akarok, felháborodva kérdezik, hogy megbolondultam-e? Mindegyik megegyezik abban, hogy sohasem lesz olyan gondtalan életem, mint most. A nősülés egy hajszállal sem jobb az öngyilkosságnál.

Április 15.

Tegnap harmadszor találkoztam Ellával. Új tavaszi kosztümjében olyan szép volt, hogy mindenki utána fordult. A Műcsarnokba ment és azt mondta, tartsak vele, nézzük együtt a képeket. De én csak őt néztem. Ő flamand meg spanyol iskoláról beszélt, nekem meg mindig az járt a fejemben, hogy talán őt kellene feleségül vennem. Az apja csokoládégyáros. Én nem szeretem a csokoládét, de azt mondják, a gyermekek

rengeteget fogyasztanak és hogy a csokoládé éppen olyan szükségleti cikk, akár a cipő. Nem hiszem, hogy a csokoládéja édesebb lehetne, mint a leánya.

Április 20.

Géza, a legbizalmasabb barátom, azt mondta, hogy Ella nagyon csinos, de ő mégsem venné feleségül. Állítólag hallotta, hogy minden fiúval flörtöl, a télen valami regénye is volt. Egy mérnök eljegyezte, de a parti visszament, mert kiderült, hogy nincs meg a hozomány. Ez a Géza igazán kellemetlen fiú. Mindig elrontja az ember örömét, letöri a lelkesedését.

Április 27.

A havi jövedelmem négyszáz pengő. Az édesanyámnál lakom és kosztolok. Igazán semmi gondom nincsen széles e világon. Szabad vagyok és függetlenül élem a világomat. Miért akarok hát mégis megnősülni? Mert: akarok! És Géza akármit beszél, Ella tökéletes teremtés. Tegnap náluk voltam zsúron. Gyönyörű lakás. A mama a legbájosabb lény a világon. Igazán nem tudom, hogyan lehet éretlen vicceket faragni az anyósokról. A papa a legfinomabb cigarettával kínált és elegáns, elragadóan kedves úr. Az ilyen ember feltétlenül kiadja a hozományt, ha megígéri. Kívülem még vagy tíz fiatalember volt hivatalos, továbbá Ella három barátnője. De azok nem voltak olyan szépek, mint Ella. És megfigyeltem, hogy Ella egyik fiatalemberrel sem foglalkozott olyan melegen, mint velem.

Május 2.

Elhatároztam, hogy Gézát bemutatom Ellának. Ha majd szemtől-szembe látja és beszélni fog vele, megváltozik a véleménye. Súlyt helyezek arra, hogy a barátaim tiszteljék jövendőbeli feleségemet és nem tűröm, hogy a hátam mögött éretlen vicceket faragjanak rólam, vagy sajnálkozzanak. Ella kedvesen, de bizonyos hűvös tartózkodással fogadta Gézát. A nők ösztönszerűen megérzik, hogy ki az ellenségük. Géza persze igyekezett elragadó világfinak mutatkozni. De Ella tüntetően csak velem foglalkozott. Noha még nem beszéltünk házasságról, tudja, hogy meg fogom kérni a kezét. A nők ezt is csalhatatlanul megérzik. Azt hiszem, beszélni kellene a papával a hozományról. Csak ne lenne olyan kényes az ilyesmi!

Május 9.

Géza a vállát vonogatta. Elismerte, hogy Ella elegáns, finom úrilány, de legyünk óvatosak, nem olyan nagyon biztos, hogy szeret engem. Az atyjának talán nem megy jól az üzlete, a lánynak férjhez kell mennie, hát adja a szerelmest. Nevettem Gézán. Ismerem a férfi irígységét. Dühöng, hogy ilyen szerencsém van. Hogy Ella nem őt szereti, hanem engem. Már pedig ebbe bele kell nyugodnod, kedves Gézám. Ella az enyém lesz. Holnap megkérem a kezét.

Lengyel Árpádné és kisleánya: Nórika, Nyiregyháza

Maráky Árpádné és fiacskája: Laci

Rády Lia, Rády ezredes leánya *(Porteller rajza)*

Május 10.

Hát ezt nem tudom megérteni. Hogy tulajdonképpen miért nem kértem meg a kezét? Azért mentem oda. Minden úgy volt, mint ahogyan a regényekben áll. Ünnepélyes csend feszült köztünk. Kissé feszengtem, köhécseltem, mint aki nagy mondásra készül. Ella pedig piros volt, az arca égett és gyönyörű új otthoni fehér ruhácskájában olyan volt, mint a földre szállott angyal. Várta, hogy beszéljek. És a szomszéd szobában biztosan ott volt a mama. És én nem tudtam beszélni. Kivert a verejték, majdnem elájultam. Nem tudom, hogy mi történt velem. Sohasem voltam még ilyen izgatott. Egy pillanat alatt eszembe jutott minden. Hogy mennyi rossz házasság van a világon! Hogy már két névtelen levelet kaptam, melyben Ellát megrágalmazták! Hogyha én most megkérem Ella kezét, akkor egész életem egyszerre megváltozik. Ismeretlen veszedelmek várnak rám. A hozomány kérdését sem tisztáztam még. Egy ilyen fehér ruhácska, amilyen Ellán van, legalább nyolcvan pengő. Honnan vegyek annyi pénzt, hogy elegánsan öltöztessem? Ella egy pohár vizet hozott és ijedten kérdezte, hogy rosszul vagyok-e? Azt mondtam, igen, kissé rosszak az idegeim. És bocsánatot kértem, hogy el kell mennem. Láttam, hogy rendkívül megdöbbent. Valósággal kimenekültem az utcára.

Május 12.

Telefonon megnyugtattam Ellát, hogy már nincsen semmi bajom. Elmondtam az esetet Gézának is, aki megígérte, hogy majd beszél Ellával és mindent megmagyaráz neki. Két nap óta olyan vagyok, mint a bolond. Kétségtelen, hogy szerelmes vagyok. Imádom Ellát. De félek. Hogy mitől? Mindentől. A sok titoktól, amit a házasság rejteget. A családom azt mondja, hogy fejest kell ugranom. Hogy házasodni csak elszánt mozdulattal lehet. Egy-kettő, menni az anyakönyvvezető elé. Én azonban előbb mégis csak beszélek a papával. Talán, ha bizonyos leszek abban, hogy nem lesznek anyagi gondjaim, megszűnik ez a szörnyű lámpalázas félelmem.

Május 14.

Géza azt mondja, hogy Ella egyáltalában nem haragszik rám. Alig várja, hogy újra lásson és csodálja, hogy férfi létemre ilyen érzékeny lelkű vagyok. Egyébként együtt tenniszeztek és Géza azt mondja, hogy nyugodtan feleségül vehetem Ellát, mert csakugyan bájos, elragadó teremtés. Én ezekután elmentem a csokoládégyárba. Hatalmas vájukban folyt a meleg csokoládé és az olvasztott cukor. A levegő olyan édes volt, mint a szirup és a papa mosolya, mint a méz. Megmondtam, hogy szeretem Ellát. Erre megveregette a vállamat, azt mondta, jól van fiam, már informálódtam, tudom, hogy becsületes, szorgalmas ember vagy, biztosan szépen, boldogan fogtok élni és énrám mindig számíthattok. De nem mondta, hogy milyen mértékben számíthatok és én éppen meg akartam kérdezni, amikor belépett Ella. Majdnem meghaltam szégyenemben, hogy a papájánál talált, hiszen gondolhatta, hogy hozományról van szó. Igen butákat kérdeztem tőle, hogyan van, milyen szép az idő és efféléket. Ella igen vidáman és elfogulatlanul válaszolt. Nem értem a lányokat. Hát azok soha nincsenek zavarban?

Május 15.

Telefonáltam Ellának, hogy délután fontos beszédem lesz vele, de azt válaszolta, hogy ma nem lehet, el van foglalva, de talán holnap, vagy holnapután. Nagyon mérges lettem, mert így mégsem lehet beszélni valakivel, akiről tudjuk,

Divatos gyermekpullover

Rády Gabi, Rády ezredes leánya *(Porteller rajza)*

hogy komoly szándékú férfi. Azértis el fogok menni. Tudni akarom, mi az a fontos dolog. Délután ötkor minden szerdán a tenniszpályán van. Én is ott leszek. És el is mentem. Tanuja voltam a leghitványabb, legszégyenteljesebb árulásnak. Ella Gézával tenniszezett. Eleinte rejtekhelyről néztem őket. Láttam, hogy Ella milyen fürgén szalad a labdák után, milyen jóízűeket kacag és hogy én eszébe sem jutok. Azután befejezték a játszmát és Géza Ellához sietett. Leültek a pálya melletti kis padra és Géza egészen hozzá símult. Az arcán, mozdulatán, a szeme csillogásán láttam, hogy szerelmes szavakat súg neki. És Ella lehajtott fővel, pirulva hallgatja. Akkor hirtelen előléptem. Nem ránthattam revolvert, mert sohasem hordok magamnál fegyvert. De rájuk kiáltottam, hogy: árulók!

Mondhatom, csodálatos az emberi szemérmetlenség. Géza még csak zavarba sem jött. A szemembe vágta, hogy méltatlanul viselkedtem Ellával, nem kértem meg a kezét, hanem a hozománya után futkostam és ő, aki csak a szívet keresi és aki soha különb és tökéletesebb lánynyal még nem találkozott, ezekután nyugodtan foglalta el helyemet. Egyébként kár minden szóért, mert vegyem tudomásul, hogy Ella már a menyasszonya!

Ellára néztem. Azt vártam, hogy megsemmisítő szavakkal fogja rendreutasítani Gézát. De nem ez történt. Ragyogó szemmel nézett rá, azután ott a szemem láttára a karjába borult és azt mondta: te drága!

Május 25.

Láttam egy lányt. Mártának hívják. Nagyon bájos, szőke teremtés. Azt hiszem, komoly szándékkal fogok neki udvarolni. De a barátaimnak nem szólok erről semmit.

A politikai vál
nek látszott, hogy
a hadiparancs égisz
mert hiszen éppen
egyszer lemondásá
előtt, még a hadipa

A közvélemény
össze a pártok a p
folytak, most egys
zék és kormánypár
nemzetnek köteless
jogtiprásával szemb

A parlamentbe
amelyben kifejtette,
mányon. Amit a k
valóságos szövegéve
egész hadsereget, a

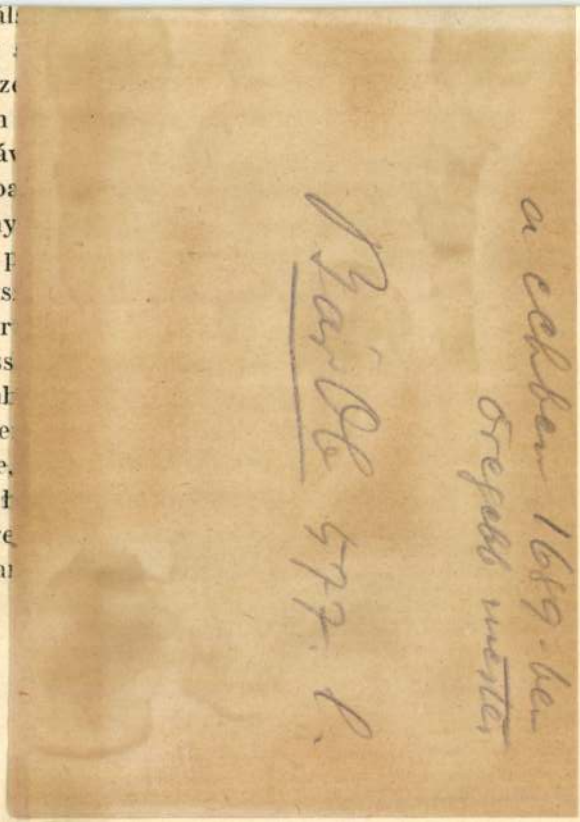

len. Kiskunfélegyháza felháborodásában határozatot hozott, hogy ha a nemzet megfelelő elégtételt nem kap, beszüntetik az állami adók fizetését.

A király szeptember 20-án fogadta a miniszterelnököt. Ferenc József az audiencia során kijelentette, hogy nagyon megleptek a magyarországi események és távol állt tőle, hogy megbántsa a nemzeti önérzetet. Nyomban manifesztumot is fogalmazott, amelyet Khuen-Héderváry Károly ellenjegyzett. Az uralkodó egyben felkérte Khuen-Héderváry Károlyt, hogy vállalja el továbbra is a miniszterelnökséget és vezesse az ország ügyeit.

A manifesztumot Khuen-Héderváry Károly szeptember 22-én olvasta fel a parlamentben. Ferenc József sajnálkozásának adott kifejezést, hogy hadparancsát félreértették és kijelentette, hogy nem akarta kisebbiteni a nemzet jogait. Hangsulyozta, hogy továbbra is a kiegyezés alapján áll és hozzájárul ahhoz, hogy a kormány beváltsa a hadsereg magyar nyelve ügyében a nemzetnek tett igéreteit.

Porter Paula

Koll. kiállítása
Berlinben a Caspar's
Kunst-Salonban
1923. okt.-nov.

Meghívó.

XIV

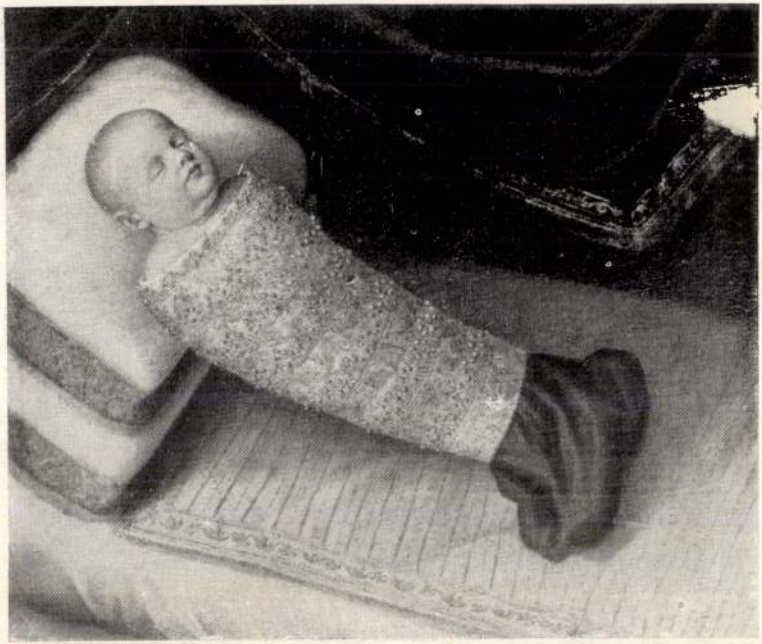

Porten Dániel

ötvös

1689. Nagy Szombat.

Lásd részletesen Kayár Mihály

X. MELLERY: KIS LEÁNY NARANCCSAL
COLL. MME VAN DER WEE BRUXELLES

J. PORTAELS PÁHOLY A PESTI SZÍNHÁZBAN
MUSÉE MODERNE BRUXELLES

Belga művészet Ei áll. Ear
KMTárs. 1927.

A kőszirteken látszik a rettentő sárga vonal, Azon alul a halál, azonfelül az élet. Éppen a derekáig ér. A halál útja csúszós és lejtős. Elég egyetlen eltévesztett lépés és többé nem lehet talpra állani. Keze fáradt, ahogy magasra tartja a lámpát, de még sajnálja a kis földi fényt is. A végső perc még nem érkezett el, az arany hurkot az ördög még nem dobta a nyakába, hogy az örök halálba rántsa őt; de érzi, hogy a titkos átváltozás már megkezdődött benne.

Hirtelen forróság önti el testét, mintha forró vizben állana. Homlokán kiüt a verejtékkorona. Kéjes, édes, boldog érzések járják át. A barlang mielőtt megölné, megvigasztalja és boldoggá teszi áldozatát. Fel is diszíti. Akármilyen koldusrongy legyen is, ragyogó zöld színt kap, hidegen lángol, mintha meggyúlt volna. A pénz, fejsze, kés elfeketedik benne, csak az arany marad változatlan. Fű, virág, minden elpusztul benne és körülötte, az élet határai itt megszünnek. A barlang önmagát diszíti. A fölötte elrepülő madár életelenül hull alá, s csak a halottak szellemei járnak ki és be nyugtalanul, rezgő sárga lepellel a vállukon. Mielőtt megszűnnék, örök feledésbe merül az élet.

Váratlanul boldog kacagás tör elő a vén ember ajkain. Szemei ragyogni kezdenek és sohasem érzett öröm járja át. A szivében dalok támadnak, de ajka hangtalanul mozog. A fáradt test észrevétlen megdicsőül. Nincs többé éhség, szenvedés. A gondok, a világ súlyos rabigája leolvad a lélekről. Vén Szabandi Mihály csodálkozva gondol rá, hogy miért is akar ő meghalni.

— Halál! Milyen furcsa!

Idegen ez a fogalom előtte, mintha most hallaná először életében. A barlang fenekén összegyült víz ércfényben ragyog, de ha hozzáérsz, megmarja a kezed. Különös fények játszanak a szögletekben, s a sziklák fekete homlokán. A vén ember nézi és tudja, hogy reá leskelődnek, titkon szíjják ki az erejét. Fáradt és álmos. Tompa aranyködök nyomják az agyát. A feltartott lámpa megsúlyosodik, keze aláhanyatlik és észrevétlenül alszik ki.

— Egy életnek már vége van! — mondja megdöbbenve.

Még egyszer a félelem végigrándul rajta és szeretne sikoltva elrohanni, de lábai nem bírják. Remegve ráereszkedik egy heverő szikla-csutakra. A kén gyilkos fénye már ajkáig ér.

— Imádkozni kéne! — jut ismét eszébe és a kezeit össze is teszi. Bámulva látja, hogy öklei, mint két aranyrög, úgy világolnak és elfeledi az imádságot. Különös misztérium az, melyben a szegény ember életében aranynyá változik. A dolog értelme is megváltozik, mintha valaki idegen, hihetetlen dolgokat mesélne, hogy ő hetven esztendeig küzködött, szenvedett, éhezett, szomjuhozott, fázott, nélkülözött és a lelke rettenetes terheket hordozott. Értetlenül csóválja a fejét. Az is különös, hogy ő gyermekeket hagyott el, akik végvacsorát rendeztek a tiszteletére, elvirrasztották még életében, most otthon horkolva alszanak és reggel eljönnek a holttestéért.

— Milyen semmiségért akarok meghalni!

A végső pillanatban megértette az élet értelmét. A szomorúságok megszépültek. Saját lelke megdicsérte. Tisztán látta, milyen nagy dolog az életünkkel megváltani az utolsó darab kenyeret, az áldozat isteni misztériumát végbe vinni.

— Méges itt maradok, — határozta el komoran.

Mégegyszer visszanézett a súlyos sorsra, melyet elhagyott, a szegénységre, nyomorúságra, a gyilkos, kilátástalan küzdelmekre, éhező családjára, a pusztulás sötét bizonyosságára, a gyülölködő, ádáz életre, éjjeli álmatlan szorongásokra és dideregve lehajtotta a fejét.

— Mégis itt maradok!

A sziklavirágokon már a hajnal fénye derengett, a kénpor aranyfoltjai összébbhúzódtak, a barlang szörnyű pompája még egyszer felragyogott. Ismét belekerült az igéző varázslatba és az többé nem engedte el. Epesztő álmosság lepte meg, lehajtott feje még mélyebbre húzta és az utolsó fájó sóhajtással szökött be a testébe a halál. Édes, különös ízt érzett a nyelvén és körülötte minden elsötétedett...

Ugy maradt ülő helyzetben, mozdulatlanul...

Reggel, mikor utánajöttek, hogy a holttestét hazavigyék, már teljesen sárga volt a kénportól. Ragyogás öntötte el a testét, mintha a halhatatlan lélek égne benne. A sugárzás többé nem tűnt el róla. Mosolygott és nyugodt volt. Egyszerű és szent volt.

Isten nyugtassa, mert nagy és szép dolgot cselekedett.

Szarvasbogártükör

Ballagott a vén fa törzsén,
Elkaptam a frakkját,
Tükörnek néztem a háta
Ébenfényű lakkját.
A kétnapos szakállamat
Nézegettem benne,
S szemem kékjét, amiből már
Negyedrész ég lenne.

Ha most összetűzdelhetném
Minden pillantását,
Kis csecsemő-ibolyákra,
Lányra csillanását.
Meg akárhányszor nézett, akart
Jobb világot venni,
Kellene már abból talán
Egy fél égnek lenni.

Ha most összevarrhatnám sok
Húnyt szemmel nézésem,
Mennyi volt a ki nem mondott
Bús magyar érzésem.
Mennyi álló, mennyi hulló
Könny reszketett benne,
Abból már egy határtalan
Csillagos ég lenne.

Szarvasbogár! — valamikor
Mennyit kocsikáztam...
Gyufaskatulyát húztál, s ha
Lustaságod láttam, —
Pántlikával ütöttelek,
Jártunk a virágon,
Be sok minden más azóta
Ezen a világon.

SÉRTŐ KALMAN

1934. jul. 22

A Budapesti Hirlap képes melléklete

Magyar nyomok Belgiumban

(Képekkel a mélynyomásos oldalakon).

A kisszámú nemzetek barátságáról s kapcsolataik értékéről sokat lehetne beszélni. A háború alatt mind ráeszméltünk, hogy milyen magas színvonalú például Hollandia vagy Svédország sajtója s akkor egypár évig tisztelettel hallgattuk és tisztán hallottuk ezeknek az úgynevezett „kis nemzeteknek" hibátlanul csengő hangját. A háború után újra a nagy tömegeket reprezentáló nemzetek öblösebb hangja harsogta túl a többiekét. Pedig ma már tudjuk, hogy a kisszámú népek közt vannak „nagy nemzetek". Magunkat is szeretjük ezekhez számítani: illő tehát, hogy megbecsüljük társainkat, a viharban szilárdan álló, nagy ideálokat valósító „kis" népeket.

Belgiumról az átlagos műveltségű magyar embernek a flamand festőóriások jutnak eszébe, a régi Németalföld szabadsághősei, a legsűrűbb vasúthálózat, Kongó modern eposza és legújabban a belgiumi magyar gyerekek.

Török Kornél főkonzulunk 800-nál többre teszi azoknak a gyermekeknek a számát, akik végkép Belgiumban maradtak. A legtöbbjük magyarul is elfelejtett, de azért ha dolga van a magyar konzulátuson, sírva fakad a boldogságtól s az ismeretlen haza büszke szeretetétől.

A kultúrdiplomácia szakértői nem mérték még meg azt a hallatlan erőt, amely Belgium magyar gyermekeiben felhalmozódik és tevékenykedik. A boldogabb, teljes Magyarország csak a veszteséget érezte volna abban, hogy 800 magyar gyermek elfelejt magyarul; a létéért, jóhíréért, igaz ügye megismertetéséért küzdő mai Magyarországnak emellett azt is éreznie kell, hogy a nyugati közvélemény kialakításában oly jelentőséges Belgiumban 800 család — s többnyire fontos és értékes család — helyzeténél fogva örökre magyarbarát s a magyar ügy nagy csatájában váratlan és megbízható segédcsapat lesz.

Talán ezért is kell megállapítanunk, hogy Belgiumban a magyar ügy kedvező talajt találhat és hogy Belgiumban nem nehéz rokonszenvet kelteni vagy a meglévő rokonszenvet kimélyíteni a sorsüldözte magyar nemzet problémái és értékei iránt.

De ezen kívül is ezer szál fűzi ehhez az istenáldotta földhöz a magyar multat és talán a magyar jelent is. A belga történelem, művészet, tudomány, kereskedelem ma még szórványosan ismert magyar vonatkozásai megszámlálhatatlanok és kikutatásuk elsőrendű nemzeti érdek.

Nem itt a helye, hogy ennek a harmóniának teljességét kibontakoztassuk. Csak találomra emelünk ki egykét adatot, amely a belgiumi magyar vándor szívét megdobogtatja. Magyarországi Szent Erzsébet nevével minden belga városban találkozunk, ha másért nem, azért, mert róla vannak elnevezve a híres béguinage-ok, egy érdekes apácarend szabad telepei, ahol a tagok kettesével-hármasával külön házacskákban laknak, kézimunkával foglalkoznak s a telep fölött uralkodó „Szent Erzsébet-templomban" dícsérik az élet földi teljességét áthatható keresztyéni szeretet magyar szentjét. Leghíresebb ilyen bégiunage a bruges-i, az idegenforgalmi középpontul elismert „Szerelem tava" partján.

De alig lehet belga ujságot kinyitni anélkül, hogy a magyar szenttel ne találkozzunk. Alsemberg most ünnepelte és koronázta meg hétszázéves csodatevő Mária-szobrát, amelyet két másik szobrocskával együtt Szent Erzsébet ajándékozott leányának, Zsófiának, aki Brabanti Jánoshoz ment feleségül. A szobrocskát a szakértők igazi XII. századi alkotásnak ismerik el s azt is hangsúlyozzák, hogy *magyarországi gyertyánfából készült.* Ki tudja, nem a magyar szobrászat kezdő korának alkotását fedezné föl az alsembergi, hali és vilvordei Mária-szobrokban a magyar művészettörténet?

Századokat ugorva keressük föl a brüsszeli új múzeumban *Portaels* egyik remekművét, amely díszhelyen fogadja a képtár tengernyi idegen nézőjét. Magyar a tárgya: „Une loge du théâtre de Pesth". Három, különböző típushoz tartozó, szép fiatal nő figyeli lélegzetfojtva a pesti színház előadását. Ebből a korból alig van magyar színházképünk s a kosztümök megörökítésében is kivételes érdemei vannak a belga mesternek. Hogyne lenne könnyű a brüsszelieknek Budapestről beszélni, amikor a mai idegenforgalom ilyen emlékekre építhet?! mert melyik brüsszeli ne ismerné Portaels képét, a régi Pest egyik legvonzóbb látomását?

De az is megtalálhatja a számítását, aki a modern haladás alkotásait keresi. *Klebelsberg* Kunó gróf tudománypolitikai irányzatának eredményeire méltán lehetünk büszkék. De sehol, még Németországban sem találjuk meg a magyar erőfeszítéseknek olyan rokon jelenségeit, mint a brüsszeli „Fondation Universitaire" szinte amerikai méretű szervezetében, a tudósok mintaszerű klubjában; a világ legnagyobb szabad egyetemi tanfolyamában, ahova legutóbb a magyar irodalom is bevonult; a Palais Mondialnak a világ minden nemzetét képekben, mintatárgyakban, grafikonokban bemutató múzeumában, ahol a most odairányított magyar gyűjteményt díszhely várja...

Belgium és Magyarország kiépítésre váró baráti és munkatársi kapcsolata, amelynek politikai és tudományos jelentősége is van, a multra épül és jövőt építhet.

HANKISS JÁNOS

Automobilisták zarándokhelye

Az automobilistáknak tudvalevőleg Szent Kristóf a védőszentjük. Szent Kristóf a legenda szerint a védtelen utasokat Isten nevében vitte át a folyón és már a XII. század óta hatalmas termetét úgy ábrázolják, amint a gyermek Jézust karjaiban tartja. A budapesti Városháza udvarán is áll egy Szent Kristóf-szobor, amelyet a mai Kristóf-tér egyik házáról helyeztek át a Városháza udvarába. Szent Kristófot a hajósok és a vándorok már régóta tisztelik és újabban az autóvezetők is őt választották védőszentjüknek annyira, hogy majdnem minden automobilon megtaláljuk Szent Kristóf plakettjét. Franciaországban ma már természetes dolog, hogy július 25-én, Szent Kristóf napján mindenki áldást kér a kocsijára és ezen a napon megindul a népvándorlás, helyesebben az autóvándorlás a Páris melletti St. Christopheba. Az autósok Franciaországban már gyűjtést is indítottak és a gyűjtés centimejeiből rövidesen templom épül St. Christopheban a védszent tiszteletére.

Most Ausztriában is van már ilyen búcsújáróhely. A Wienerwald közelében fekvő Neulengbach mellett van egy St. Cristoph nevű kis helység, amelyben egy bécsi soffőr néhány év előtt felfedezte, hogy a falucska templomában az egyik oltár felett Szent Kristófnak a képe függ. A bécsi soffőrnek eszébe jutott, hogy Franciaországban van ilyen búcsújáróhely és közölte társaival. Természetesen a többi soffőrök is szívesen felkeresték a kis falusi templomot és a st. pölteni püspök külön áldásformulát készített a St. Christophbeli lelkész részére, hogy az autókat megáldhassa.

Idén július 25-én, Szent Kristóf napján az osztrák szövetségi hadsereg autóegyesülete nagy autózarándoklatot rendez St. Christophba, ahol maga a püspök fogja megáldani a kocsikat.

Színházi pósta

Érdekes filmajánlatot kapott Bókay János. Az egyik amerikai gyár meg akarja filmesíteni „Feleség" című nagysikerű vígjátékát, amelyet a napokban játszott ötvenedszer a Nemzeti Kamaraszínház. Minden eddigi előadása telt ház előtt pergett le a „Feleség"-nek. A példátlan sikerű vígjátékból azonban a kecsegtető ajánlat ellenére sem lesz egyelőre amerikai film. Bókay János ugyanis addig nem hajlandó átengedni darabja filmjogát, ameddig a többi európai országban nem került színre a „Feleség." A darabból a különböző fordítások már elkészültek. Az amerikai filmeseknek nem sokáig kell várniok, mert Bókay vígjátéka hamarosan bejárja Európát, hiszen a különlegesen nagy siker híre már eljutott külföldre.

*

Régen láttuk *Medgyaszay* Vilmát, a magyar Yvette Gilbertet, a nagy színésznőt, akihez a „János vitéz" Iluskája óta számos szerep emléke fűződik. Január 1-én ismét színpadra lép *Medgyaszay* Vilma. Budapest egyik kis színházának, a *Komédiának* új revüjében lép fel.

*

Babay József engedélyt kapott Magyar Meseszínház megalapítására. A vállalkozás nem gyerekszínház lesz, hanem állandó ifjúsági színpad, amely a hazai mesevilág mérhetetlen kincsestárából meríti majd témáit. A Magyar Meseszínház eleinte valószínűleg „imnt vendég" játszik majd az egyik fővárosi színpadon és később teremti meg saját otthonát. A tárgyalások már folynak, a Magyar Meseszínház előreláthatólag január végén, vagy február elején megkezdi működését.

*

A Dunaparti Színpad szilveszteri bevételének húsz százalékát fölajánlotta a Finnország megsegítését célzó akció javára. Az adományhoz a színészek és műszaki munkások is hozzájárulnak. Szilveszteri keresményükből öt százalékot küldenek be együttesen az akciónak.

Zsindely Ferenc államtitkár látogatása a Hunniában

Csütörtökön délután *Zsindely* Ferenc miniszterelnökségi államtitkár és felesége *Tüdős* Klára, a MIF meghívására látogatást tett a Hunnia műtermeiben. A *Magyar Írók Filmje* most készíti a hatalmas *Gül-Baba* filmet és a pompás díszletek teljesen betöltik a Hunnia egyik műtermét. *Zsindely* Ferenc hosszasan időzött a Gül-Baba felvételeinél, majd megtekintette a másik műteremben készülő film munkáit is. Utána ismét visszatért a MIF filmjéhez, végül a gyár vetítőjében megnézte a Gül-Baba már elkészült jeleneteit is. *Zsindely* Ferenc a *legnagyobb megelégedését és elismerését* fejezte ki, a látottak alapján, a film készítőinek.

Ujszerű, énekes vadnyugati film:

Dal a szabadságról

Amerika történelme egészen egyedülálló. Egy szabadságharcot és egy felszabadítási harcot vívtak meg, de külső ellenséggel csak egyetlen egyszer hadakoztak. Más nemzetek története sorozatos küzdelem a külső ellenség ellen. Az Ujvilág földjén a Haladás és a Maradiság, a Tisztesség és a Becstelenség vívta csatáit egymással a mult század elején lezajló „honfoglaláskor" s ebből következik, hogy Amerika történelmi filmjein is ezek a gondolatok állanak egymással szemben, s az igazi amerikai a Haladás és a Tisztesség szolgálatában küzd.

Ennek a gondolatnak zengőhangú hőse *Nelson Eddy*, új filmjében, amelynek címe „Dal a szabadságról". A pacsirtahangú *Jeanette Mac Donald*-al együtt ismerte meg a magyar közönség a férfias megjelenésű, rendkívül kellemes orgánumú bariton-énekest és színészt. Kettősük az énekes-filmek ideális szerelmes párja volt. Most *Nelson Eddy* mellett *Virginia Bruce*-t látjuk a mult század elején lezajló történetben a vadnyugaton, Clower City városában, a vasútépítés korában.

A felejthetetlen *Viva Villa* kitűnő rendezője, *Jack Conway* kelti életre most a már olyan jól ismert *Far Westet*. A civilizációt jelentő vasút magával hozza a lelketlen spekuláció pénzéhes alakjait, a kalandorokat és desperádókat, akik a nyugalomban és becsületben élő farmerek, az első honfoglalók, életét feldúlják, beszennyezik a haladás gondolatát és a maradiságba kényszerítik a békés polgárokat. Az igazi amerikai hős a haladást összeegyezteti a becsülettel. Nelson Eddy ez a hős... Ezért küzd, ezért tagadja meg látszólag szerelmét és édesapját, ezért ránt revolvert és ezért vív olyan ötperces boxpárbajt a sziklák tetején, *amilyent még filmen nem láttunk.*

A film újfajta *Wild West*-film: *énekes vadnyugati film. A vágtató lovasokon, a whisky-szagú játékszalónokon, a mordályokon és pisztolyokon, a nyüzsgő szedett-vedett alakokon kivül a szokásos izgalmakon és romantikán felül, ügyesen kapcsolódik be az ének és a muzsika, ami különös ellentétet zendít meg az ilyenfajta filmeket jellemző brutalitással szemben.*

Nelson Eddy-nél jobb énekes vadnyugati hőst elképzelni is nehéz. *Virginia Bruce* törékeny nőiessége mellett még jobban kiemelkedik ereje és rokonszenves férfiassága. Örömmel látjuk viszont a filmben, hoszú idő után, *Victor Mac Laglen* hatalmas alakját és jóízű humorát. *Lionel Barrymore*-val még hatásosabb a kitűnő együttes. Az újzsánerű, érdekes vadnyugati filmet szombaton mutatja be a *Rádius*.

Albert Ferenc a Filharmóniában

Január 12-én rendezi a *Filharmóniai Társaság* legközelebbi hangversenyét az Operaházban. Az estén *Albert* Ferenc, a fiatal hegedűművész működik közre. *Albert ezúttal először szerepel a Filharmóniában. Dalcroze* hegedűversenyét játssza. Ezenkívül *Mendelssohn Szentivánéji álom* nyitánya, *Haydn C-dur szimfóniája, Bartók Két kép* (Deux images) című műve szerepel műsoron s az estét *Stravinszky-bemutató* fejezi be: *A tündér csókja* szvit. *Dohnányi* vezényel.

Februárban megalakul ZENEI KAMARA

Hosszabb ideje folynak már a Zenei Kamara felállításának előkészületei. A Kamara magában foglalja majd Magyarország valamennyi zenei kérdésének intézését, a zenés színházaktól kezdve a hangversenyeken, a hanglemezkészítésen, a kottakiadáson át, a legkönnyebb szórakoztató muzsikáig. Miniszteri biztos készíti majd elő a Kamara megalakulását és szakértőkkel dolgozza ki a kérdéskomplexum minden részletét. Amint értesülünk, a Zenei Kamara felállítására vonatkozó rendelet valószínűleg februárban jelenik meg.

Váltott szereposztással műsoron marad a Denevér

Osváth Julia

Az *Operaház* Szilveszterkor friss szereposztásban ujítja fel a *Denevért*. *Strauss* operettje a szilveszteri előadás után is műsoron marad. Január 6-án, *Vizkeresztkor* ismét a *Denevér* kerül színre, ezúttal azonban változott szereposztásban. Az együttesben a régi szereplők közül *Laurisin* Lajos, *Maleczky* Oszkár és *Toronyi* Imre tartották meg szerepeiket. Szilveszterkor Rosalindát *Osváth* Julia, Adélt *Orosz* Julia énekli. Vizkeresztkor *Szilvássy* Margit lesz Rosalinda és *Raffay* Erzsi lép fel Adél szerepében. Az új szereposztás többi tagjai *Hámory* Imre, *Kovács* Jolán és *Sárdy* János. Ujak lesznek a balletrészletek is. *Szalay* Karola és *Vera* Ilona a *Kék Duna keringőt* táncolják, a balletkar pedig a *Mesék a bécsi erdőből* zenéjére adja elő *Harangozó* Gyula új koreografiáju balletjelenetét. *Rubányi* Vilmos vezényli a felujított *Denevért*, *Oláh* Gusztáv tervezi az új színpadi beállítást.

URAY TIVADAR

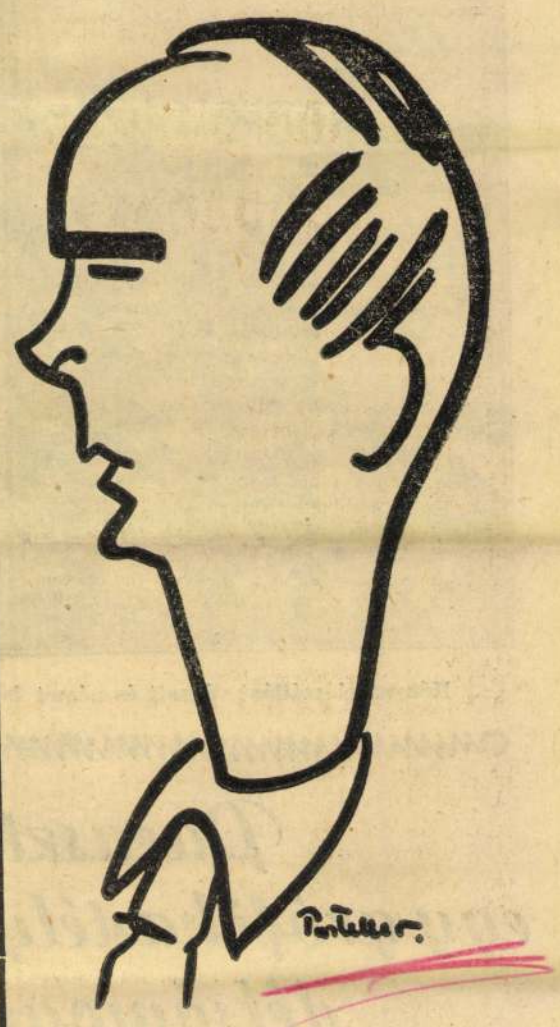

a Greguss-díj nyertese.

A Kisfaludy Társaság a „Méla Jacques" alakításáért s huszonötéves színészi multja nagy eredményeinek elismeréséül ítélte Uraynak a Greguss-érmet, amelyet a januári ülésen nyujtanak át a művésznek. (Uray legújabb karrikatúráját Porteller Emil rajzolta)

A szegedi polgármester felhívással fordult a közönséghez a színház érdekében

Szeged, december 29.

A szegedi színügyi bizottság legutóbbi ülésén nagy elismeréssel foglalkozott *Ihász* Aladár Szegeden állomásozó cseretársulatának működésével. A bizottság utasította a polgármestert, hogy forduljon felhívással a város közönségéhez *a színház pártolása érdekében. Pálfy* József dr. polgármester most bocsátotta ki felhívását, amelyben meleg elismeréssel szól *Ihász* Aladár cseretársulatának működéséről és felhívja a város lakosságát, *támogassa a színházat és látogassa az előadásokat.*

NAGYON mulatságos az új revü **NEHÉZ IZSÓNAK LENNI** Szilveszter éjjel először: **KOMÉDIA.**

Jöjjön velünk színházba az Esti Ujság kedvezményes színházjegy irodája útján

Színházjegyirodánk VIII., József-körút 5. hétköznapokon és vasárnap reggel 9 órától este 8 óráig áll olvasóink rendelkezésére.

Telefonrendelés: 140-000 144-401.

Színházi műsor:

Operaház (½8): Márta. (C.)
Nemzeti Színház (½8): Andromache, Pereskedők.
Nemzeti Kamara Színház (8): Feleség.
Vígszínház (8): Péter.
Pesti Színház (8): Utolsó pillanat.
Andrássy Színház (8): Finom család.
Belvárosi Színház (8): Farsangi esküvő.
Magyar Színház (8): Látta-e már Budapestet éjjel?
Fővárosi Operettszínház (8): Pozsonyi lakodalom.
Royal Színház (½9): Bolond lyukból bolond szél fúj.
Városi Színház (8): Tisztességes Anna.
Pódium Színpad (9): A helyzet a következő.
Dunaparti Színpad (9): Uj vidám műsor.
Komédia Orfeum (½9): Ki papája vagyok én?
Kamara Varieté (½6, ½9): Kicsuda maga?
Erzsébetvárosi Színház (½6, ½9 órako)r: Tabáni orgonák.
Józsefvárosi Színház (½6, ½9): Pusztai szerenád.
Kisfaludy Színház (½6, ½9): Erzsébet.

Mozi műsor:

BEMUTATO MOZIK:

ATRIUM FILMSZINHAZ ½6, ½8, ½10. Sz., V., U.: ¼4 órakor is. Csapda. (Maurice Chevalier, Erich v. Stroheim). Híradók.

CASINO FILMSZINHAZ ½6, ½8, ½10. Sz., V., U.: ¼4-kor is. Várlak. (Irene Dunne, Charles Boyer). 4-ik hétre prolongálva. Szilveszterkor Walt Disney új filmjei és Csapda. Kezdete 10 órakor.

CITY ¾6, ¾8, ¾10. Sz., V., U.: ¾4 órakor is. Babamenyország. (Walt Disney legújabb sorozata. Híradók. Szilveszterkor: Első csók. (Deanna Durbin) jövő évi filmje. Ezenkívül 6 trükkfilm, Walt Disney új sorozata. Kezdete ½11-kor.

CORSO ¼6, ¼8, ¼10-kor. Sz., V., U.: ¼4-kor is. A férj közbeszól. (Claudette Colbert). Január 7-én d. e. ¼12-kor: Francia opera matiné.

DECSI 6, 8, 10 órakor. Sz., V., U.: 4 órakor is. Csapda. (Maurice Chevalier, Erich von Stroheim). Híradók.

FORUM FILMSZINHAZ ½6, ½8, ½10. Sz., V., U.: ¼4-kor is. Halálos tavasz. (Szörényi).

HIRADÓ FILMSZINHAZ (VII., Erzsébetkörút 13. Telefon: 222-499). Első felvételek a finn-orosz hadszintérről. Háborús, rajzos híradó. Magyar-, Ufa-, Fox-híradók. Dal az acélról. (Kultúrfilm). Színes rajzfilm. Folytatólagos előadások: 10—24 óráig.

KAMARA 11, 2, 4, 6, 8, 10 Első három mérsékelt Gibraltár. (Erich v. Stroheim). Szilveszterkor: Texas (mindkét rész együtt). Kezdete 10 órakor.

PALACE 11, 2, 4, 6, 8, 10 Első három mérsékelt. Hófehérke és a hét törpe. (Walt Disney színes csodafilmje. 2-ik hétre prolongálva. Híradók. Szilveszterkor: hat legújabb Walt Disney színes rajzfilm: A négy toll. Kezdete ½11-kor.

RADIUS FILMSZINHAZ ½6, ¾8, ¾10. Sz., V., U.: ¼4, ½6, ¾8, ¾10-kor. Álomkép (Kath. Hepburn).

ROYAL APPOLLÓ ½6, ½8, ¾10-kor. Sz., V., U.: 4, 6, 8, 10-kor. Tarzan és fia. (Johny Weissmüller). Téli álom. Híradó.

SCALA FILMSZINHAZ ¾5, ½8, ¾10. Sz., V., U.: ½3. 5, ½8, 10. A 4 toll, Korda Sándor világfilmje. Szilveszteri kabaré és filmműsor. Kezdete 10 óra.

URANIA FILMSZINHAZ 5, ½8, ½10. V., U.: ¾3. 5, ½8, ½10. 1848. — Mária Ilona. (Paula Wessely. Willy Birgel). Prolonggálva. Szilveszterkor 10 órai kezdettel. Kabaréelőadás és filmbemutató. (Házasság kizárva).

MÁSODHETES MOZIK:

ADMIRAL ¼4, ½6, ½8, ½10. V., U.: ½2-kor is. Három testőr. (3 Ritz Brothers). V. d. e. ½10 és ½12-kor. Nászút féláron. H. d. e. ½10 és ½12-kor: Trader Horn.

ASTRA ¼4, ½6, ½8, ½10. V.: negyed 2-kor is A miniszter barátja. Híradó. Szilveszterkor ½12-kor is. Értékes tárgyak kisorsolása. V. d. e. 11-kor 3 Ritz a 3 betyár. H. d. e. 11-kor: Flotta a víz alatt.

BROADWAY FILMSZINHAZ ¼4, ½6, ¾8, 10. Sz., V. és U. 1 órakor is. Isten vele tanár úr. (Robert Donat). Első mérsékelt helyárakkal. V. d. e. 11: Hindú lándzsás.

CORVIN ¼4 ½6, ½8, ½10. V. 11, ½2, ¼4-kor. A szerelem tolvaja. (Elisabeth Bergner). V. d. e. ½11-kor: Shanghai express.

DELIBAB (volt Winkler) 6. ½9. V.: ½3. ¾5. 7 és ¾10-kor. Mosolyhercegnő. (Shirley Temple, Charles Farrell).

IPOLY FILMSZINHAZ ¼4, ½6, ½8, ½10-kor. V.: ½2-kor is. A hindú lándzsás. (Gary Cooper). Híradó. V. d. e. ½11-kor: Tomi, a megfagyott gyermek. Szilveszterkor ½12-kor: Alexander ragtime band.

LLOYD FILMSZINHAZ 4, 6, 8, 10. V., U.: 2-kor is. Szivek muzsikája. (Sonja Henie, Tyrone Power). V. d. e. 11-kor: Walt Disney, trükkfilmsorozat.

OLYMPIA FILMSZINHAZ 11 2, 4, 6, 8 10-kor. Bors István. (Páger). Magyar gyümölcs, kultúrfilm. Híradó.

PALOTA MOZGÓ ¼4, ½6, ½8, ½10. V.: ½2-kor is. A miniszter barátja. (Páger). Szilveszterkor az utolsó előadás 10 órakor.

STUDIÓ FILMSZINHÁZ (Akácfa-u. 4.) 11, 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Gályarab. (Charles Laughton, Frederic March).

TISZTI KASZINÓ ZÁRTKÖRŰ FILMSZINHÁZA. ½5, ¾7 és 9 órakor. 31-én: Műsoros Szilveszterest. Kezdete 10 órakor.

TURAN 4, 6, 8, 10 órakor. V., U.: 2 órakor is. Riadó Indiában. V. ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ½10, ½12. V. d. e. 9 és 11-kor: Pesti mese. H. d. e. 9 és 11: Tráder Horn.

VESTA 11, ¼2, ¼4, ½6, ½8, ½10. V., U.: 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor. 3 testőr (3 Ritz Brothers). Istenítélet a tengeren.

ZUGLÓI MOZGÓ 5, ½8, ½10 Sz.: 4, 6, 8, 10. V.: 2-kor is. A miniszter barátja. (Páger). Színes trükkfilm. Híradó.

Sanghai Bar
Minden este 10 órától reggel 5-ig:
A műsorok műsora
Vasár- és ünnepnap: 5 órai tea.
XI., Horthy Miklós-út 66. Tel.: 35-74-38.
Asztalos-Jancsi.

JÓ VACSORA, JÓ ITAL, JÓ CIGÁNY a
RUDAS
étteremben
(Erzsébet-hídfőnél)
esténként BUDAI Gyurka muzsikál.

Kellemesen fűtöttek a gellérthegyi
Busulá Juhász
termei
Cigányzene
Telefon: 259-360

Kecskeméti Sörözö
Kecskeméti-utca és Magyar-utca sarok. (Kálvin-tér mellett.)
Minden délben:
nagy menü . . . 1.60
kis menü 1.40

Kényszerleszállást végzett és német fogságba került egy angol pilóta

Chamberlain angol miniszterelnök a nyugati fronton

Parasztbölcsők egy grófi kastélyban az egykéző délsomogyi földön

Zichy Domokosné harca az anyákért és csecsemőkért

Somogyhárságy, december 29.

(Az Esti Ujság tudósítójától.)

A körorvos, *Szigethy* Jenő szobájába ülünk, s nézünk kifelé az ablakon a feneketlen sárra. Valami vásáros szekér cammog a földes út közepén; a kerekek küllői közt megragad vastagon az agyagos masszsza, s a lovak csüdig dagasztanak benne.

— Ráül ez a sár mindenre és mindenkire. Lefogja a munkát, s a *külvilágtól nemcsak a falut zárja el, de még a házakat is egymástól* — mondja az orvos. — Csak egy embert nem tud visszarettenteni: Zichy Domokosné Bolza Marietta **grófnőt.**

A főúri asszony

a régi kastélyban már több, mint egy évvel ezelőtt szülőszobát rendezett be: hatalmas kétablakos termet villanyvilágítással.

Mellette *kényelmes fürdőszoba, s egy ápolóasszony éjjel-nappal a beteg mellett.* Ha valaki rászorul, még a babakelengyét is magával viheti innen s csak akkor kell visszahoznia, ha már nincs rá szüksége.

Szülőszoba

Az orvosnak mosdó, gyermekmérleg, az ápolónőnek külön ágy, gyermekágy, zománcos gyermek-fürösztőkád, pólyázó-asztal és néhány karosszék a látogatók részére a szülőszoba felszerelése. A betegeket csak a látogatási idő alatt kereshetik fel.

Minden szülésről rendes beteglap készül, a kisebb műtétek elvégzését még lehetővé teszi egy kis fényszóró.

Az anya, amíg a szülőszobában tartózkodik, az uradalmi konyhából kap megfelelő élelmezést.

A szülésznő naponta kétszer tesz látogatást, az orvos azonban a szükséghez képest mindig rendelkezésre áll. *A költségeket az uradalom viseli.*

Az egy szoba lassan kevés lesz, a grófnő ezért tervbevette már a második szülőszoba berendezését is. Ez a második szülőszoba is összeköttetésben lesz a fürdőszobával, ezt használhatja, ha üres, az orvos is, ha több időt kell a betegnél töltenie.

— *A szülőszobát egyenlőre csak az uradalom alkalmazottainak asszonyai veszik igénybe.*

Minden szülésnek itt kell megtörténnie, s ha nagyobb műtétre van szükség, a beteget a szigetvári kórházba szállítják.

— *A grófnő minden anyát meglátogat. A látogatás mindennapos és a legközvetlenebb. Elkérdezi: kinek mi a kívánsága s ha csak lehet, teljesíti.* Vigasztal, bátorít, megnyugtat, sőt maga is ápol. És mindezt úgy, hogy nem felejti el soha senki.

Itt megtesz mindenki mindent, hogy az anya és az újszülött egészséges maradjon és az újabb küzdelemre erőt nyerjen.

Egy év eredményei

— Kezdetben igen nehezen ment az asszonyok odaédesgetése — magyarázza a doktor. — Kérést, a könyörgést, de még a keményebb hangot is meg kellett próbálni, hogy megtörjön az idegenkedés. Valahogy

az volt a köztudatban, hogy itt csak vágnak, metélnek és mindenki húzódozott.

— Végre aztán, amikor az első boldog anya a tiszta, meleg, álmothozó szülőszobában felébredt és látta, hogy nem volt se metélés, se vágás, hogy nem történt vele más, mint aminek meg kellett történnie, — *elismerte, hogy itt jobb, mint otthon.*

— Ez törte meg a jeget. Azóta megy minden, mint a karikacsapás. A szülőszoba *csökkentette az újszülött halandóságot,* pompás lehetőség a terhesek és a szülőnők egészségügyi oktatására, a gyermek és a betegápolás elsajátítására.

Amióta a szülőszoba működik, nincs beteg a szülés után.

— Tessék megnézni, mit mondanak a számok. Somogyhárságyon élve született 1936-ban 20 (halva 1), 1937-ben 21, 1938-ban 33. Meghalt 1936-ban 20, 1937-ben 19, 1938-ban 14, 1939-ben a mai napig 7. Egy éven alul meghalt 1936-ban 5, 1937-ben 3, 1938-ban 2 (ezek koraszülöttek). Egy éves kortól hét éves korig meghalt 1936-ban egy gyermek.

— *Természetes szaporodás 1936-ban nem volt, 1937-ben 7, 1938-ban 4, 1939-ben a mai napig 30 szülés. Ezer lélekre esett élveszületés 1936-ban 15.25, 1937-ben 16.01, 1938-ban 25.17 ezrelék.*

A tüdővészes halálozás 5.03 ezrelékről 0.76 ezrelékre csökkent, a természetes szaporodás 0.73 ezrelékről 10.67 ezrelékre emelkedett.

— A csecsemőhalálozás 26.31 százalékról leesett 6.06 százalékra, a hét éven aluli gyermekeké pedig 19.04 százalékról 0.45 százalékra esett.

— Ha leesik az őszi eső, a legerősebb lovak is bentrekednek a feneketlen sárban. *A szülőanyát nem lehet a kórházba vinni, mert nincs kövesút. Mikor készül el, nem tudjuk.*

— Szó volt már arról is, rendezzen be szülőszobát a község. Akkora annak az előnye, hogy megér minden áldozatot. Az áldozatkészség meg is lenne a népben. Sőt van a községnek ezer pengő államsegélye is. De, sajna, nincs tovább . . .

— Nehéz lenne elmondani azt a jó hatást, amit a szülőszobában eltöltött idő az anyák lelki-testi állapotára gyakorol. A csend, békesség, a nyugalom, a tisztaság, az ellátás mind jó befolyással van a betegekre.

Az első csillag most gyúl ki az égbolton, messze mögöttem egy ablak világít. Talán a kastély szülőszobája.

De kevés a kastély ebben az országban, ahol a nép hozza a világra a gyerekét. *Ha több lenne, ha sok volna* — minden másként volna. A kastélyokban is. A kastélyok körül is.

PÉTER JÓZSEF

Százezer indus indult zarándok útra a híres mayloni templom felé,

hogy imáikkal »elriasszák« az európai háborút

Bombay, december 29(

Amikor az indusok megtudták, hogy a föld másik részén, Európában, kitört a háború,

mintegy 100.000 indus zarándokútra kelt a mayloni templom felé.

Ez az emberáradat *a háború megszűnéséért morzsolja imáit.* Furcsa és a világon másutt meg nem található szekta ez, amelynek tagjai a legnagyobb kínok közepette is az istenek szolgálatába álltak. A kiengesztelődésért mindenre képesek. A vallási tébolyba esett páriák szerint az istenek az egyetlenek, akik a világot a rémektől megszabadítják. A tűztől, árvíztől, betegségektől, járványoktól és a legborzalmasabb rémtől: a háborútól.

A mayloni templom a világ legfurcsább építménye. Hatalmas fatörzsekből összeácsolt imaház, amely embernagyságnyi kereken mozog. Ha a hívők úgy gondolják, hogy csendesebb, az isteneknek tetszetősebb helyre kell menniök imádkozni, akkor

nekidőrzik vállaikat és előbbre viszik a templomot.

Ami útközben történik, az európai ember számára elviselhetetlen.

A hívők és főként az öregebbek,

az úton végiggördülő hatalmas templom kerekei elé vetik magukat.

A súlyos építmény halálragázolja őket. *A tömeg pedig tovább halad és imádkozik.* Az alaktalan, összemorzsolt hullákat a templom tetjére dobják és magukkal viszik. Ezek a hullák három napon át hevernek a templomtetőn és a nap tüze alatt bomlásnak indulnak. A harmadik nap alkonyán azután elföldelik őket. Az indusok felfogása szerint

ezzel a halott megszabadult minden bűnétől.

A gördülő templom éveken keresztül *már rengeteg áldozatot követelt.* Tekintettel arra, hogy százezrével zarándokolnak a hívők, *százával is pusztulnak el.* A legtöbbjük a kerekek elé vetik magukat, hogy ezzel tetszetős cselekedettel bizonyítsák istenelkhez való ragaszkodásukat. Akik szerencsésen megmenekülnek, *önkínzással büntetik magukat.* Apró vasszögeket szúrnak talpukba és így járják be a messzi kilométereket. Vannak, akik élesre fent acélkéssel vagdalják össze testüket és így kifeküsznek a napra. Napok mulva gennyes daganatokkal sinylődnek és legtöbbjük mérgezés következtében borzalmas kínok közt meghal. Akik derékra kötött láncon himbálóznak a templom, a kerekeken mozgó imaház peremén, azokat a szögesszíjjal ostorozzák.

Az angolok már számos esetben szétütöttek a furcsa szektájú emberek között, de eredményt nem tudtak elérni. Megtörtént, hogy az indusok

imáik beszüntetése után, titokban leöldösték az angol katonákat, hogy ezzel megbosszulják isteneiket.

Mindent isteneik nevében és isteneikért követnek el. Öngyilkosokat áldoznak fel, gyilkolnak, halálra kínoznak magukat, éheznek és állatok módjára vándorolnak a túlvilágra.

A mayloni templom hívei akkor a legboldogabbak, ha minél többet szenvedhetnek. Ha megindul a templom, levetik magukat a földre és lassan csúsznak előre.

Igy teszik ezt az aszonyok, de a gyermekek is.

Az asszonyok ügyelnek arra, hogy a gyermekek egyike se álljon talpra. Ha egyik gyermek mégis megunná a csúszást és lábra állna, akkor az anya leveti a földre és lábával görgeti tovább. Közben *maréknyi port vesz szájába és ezt gombóccá gyúrja.* A porevők testi fájdalmukkal nem törődnek. A lelkük érdekében és a békéért tesznek mindent.

Egy angol ujságíró indiai körutja során találkozott az önfeláldozó emberekkel és amint cikkében megírta

a békéért imádkozók sokkal többet szenvednek, mint azok, akik a fronton halállal szembenézve mérik össze erejüket.

A tengerbesüllyedés, a repülőgépről való zuhanás, egy gránátszilánk, vagy puskagolyó nem jár annyi gyötrelemmel, mint a mayloni templom kerekei elé zuhanás, a porevés, a hasátszúrás és önostorozás.

Amióta a háború megkezdődött, azóta az indusok a legnagyobb békeségben vannak isteneikkel. *Nem zúgolódnak eső, árvíz és betegség miatt,* mert, mint mondják, imádkozniok kell, hogy a világot a legnagyobb rémtől, a háborútól megszabadíthassák.

A százezer indus zarándok terve, hogy a háborút imával riasztják el a földről — érthető módon — nagy feltünést és sok helyen megütközést keltett.

Az előítélettel a mayloni templom hívei nem törődnek. A fő és ez egyetlen életcéljuk, hogy a háború öldöklő árnya a földről tovatünjön.

Ujra megnyilt a Kármentő Vörösmarty-tér 6 - 180-030
Elsőrangú konyha. — Kitünő italok. Kányási Jenő és cigányzenekara muzsikál!

HOKOBOL
növényi likőr

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 DEC 16
Dunántúli Napló

dr. Pórszám János
/1021

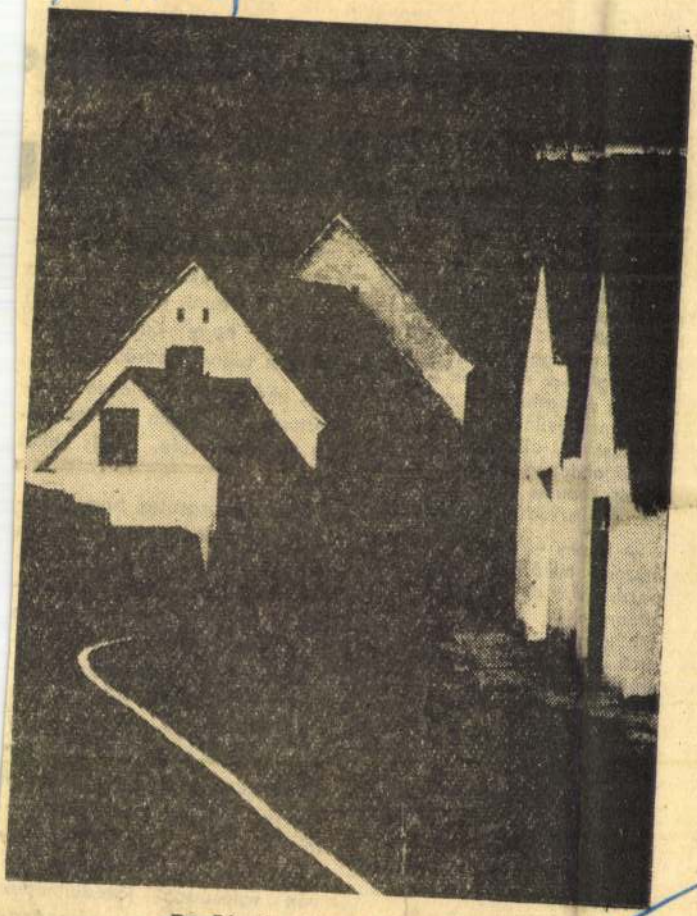

Dr. Pórszász János: Dunaszekcső

A temetőhöz elkísér Bátyi B. Józsefné. Egyedül aligha találnám meg a sírt, a hótakaró alatt most csaknem valamennyi egyforma.

Groteszk ötlet volt a temetőt és a futball-pályát egymás mellé építeni. Bár talán, amikor a legelőből kiszakították ezt a területet, arra gondolhattak, hogy jól megférnek majd ott egymás mellett a sportolók és a holtak. Rohannak, fellökik egymást, ravasz cseleket alkalmaznak, hogy a bőrlabdát a görbe fákból ácsolt kapuba juttassák. Ez a cél. A küszködés eredménye.

— Bizony — mondja az idős asszony, miközben fürgén kapaszkodik a domboldalra a valkítóan fehér havon úgy tűnik, mintha csak árnyékát látnám a sírok között — küszködünk, gyarapítunk, aztán egyszer mindannyiunkat behoznak itt a kapun. Ez a vége, az eredménye mindennek. Na, már itt is vagyunk.

A síremlékről valaki leseperte a havat. A márványtáblába azt véste a kőfaragó: id. Kakas János, élt 82 esztendőt. Gyászolja Erzsébet...

*

A ju

megnyugodva hallgat bennünket... Bár tulajdonképpen nincs is miről beszélni. Hirtelen az jut eszembe, hogy Kakas Jánossal sem tudnék miről.

A bírósági tárgyaláson találkoztunk. Mindössze két mondatot hallottam tőle, mégis sokat elárult.

Bözsi néni sorolta, hogy a halotti tor mennyibe került: csibék, hús, 20 liter bor... Kakas János családjával részt vett a toron — sokall'a a pénzt, amit a bíróság megállapított. Mint akkor mondotta: a bor nem kerülhetett 400 forintba az saját termés volt. A fizetése: néhány száz forinttal kevesebb havi jövedelmet vallott be, mint amennyit — később megnéztem — munkahelyén nyilvántartanak „Mentségére", öccse Kakas István valóságos jövedelmének csak alig több mint kétharmadát diktálta jegyzőkönyvbe.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsics Pál szobrán

ESTI HIRLAP

1969 MÁR 8

PETHE-SZOBOR

Tiszavasváriban szobrot állítanak a múlt század neves magyar agrártudósának, Pethe Ferencnek. Borsics Pál alkotását a községben a művelődési ház előtt állítják fel, amely felveszi Pethe Ferenc nevét.

1021

Állványzsonglőrök, csomagolásvirtuózok

Széderasztal, rablás után

A magyar kultúra vesztesége is…

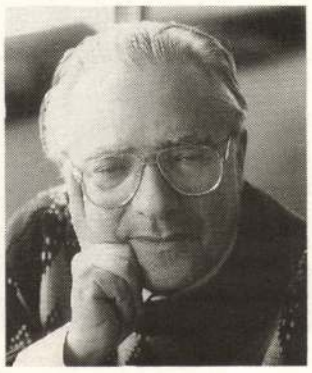

Ez a kiállítás csakugyan szenzációszámba megy. Még a tavasszal megnyitják. A helyszín a budapesti Zsidó Múzeum, ahonnan a műtárgyak java részét az év elején ismeretlen tettesek elrabolták. Most az a nagy kérdés, hogy egyáltalán mit állítanak ki. Az azonban máris nyilvánvaló: akik fenntartják ezt a világhírű gyűjteményt, és akik gondozzák az anyagát, nem adják fel. Erről beszélgetett a múzeum munkatársával, a készülő kiállítás egyik megbízott rendezőjével, Porscht Frigyes grafikusművésszel N. Nagy László.

– Nehezen állt kötélnek, amikor arra kértem, beszélgessünk. Miért?

– Mert nem akarok tippeket adni újabb kéretlen látogatóknak. Eszem ágában sincs invitálni őket vagy másokat azzal, hogy ugyan, uraim, minden mozdíthatót és elvihetőt elloptak a kiállítóteremből, de azért valami érték mégiscsak maradt, jöjjenek csak… A mi kis csevegésünket tettrekész és leleményes urak netán félre találják érteni és felhívásnak tekintik keringőre. Tehát csínján bánunk az információval.

Értékbecslés

– Ha lesz kiállítás, mégiscsak kiderül, hogy – amint ön mondta – mindent elvittek, de egy s más érték megmaradt. S az is kitetszik, hogy a tárgyaknak az a húsz százaléka, ami nem volt mozdítható, azért kitesz egy szerényebb kiállításra valót…

– No jó, maradjunk annyiban, hogy a kiállítási teremben igen csekély mennyiségű, bár nem értéktelen olyan műtárgy maradt, amelyről semmiféle logikával nem lehet megállapítani, miért éppen azt hagyták ott, amit ott hagytak. S még maradt ezenkívül is itt-ott egy s más érték. Ne taglaljuk, hol, erről ne faggasson. Megbízóim mindenesetre úgy vélték: összeállítható azért innen-onnan egy, jellegét tekintve a régihez hasonló, jórészt vallási kegytárgyakat bemutató tárlat. Igyekszünk gyertyatartó helyébe gyertyatartót állítani, persely helyébe perselyt, tóratekercs helyébe tóratekercset, és így tovább. Érintetlen maradt ezenkívül a holocaust-szoba, mert a fényképek, dokumentumok nem keltették fel a rablók érdeklődését.

– De, gondolom, a régivel egyenértékű kiállítás mégsem rekonstruálható. Végtére is egyes szakemberek milliárd forintra becsülik a rablott tárgyak értékét.

– Felbecsülhetetlen értékeket vittek el. Ezért nagyon is kétségesnek tartom az említett értékbecslést. Nem tudom, kitől származik ez a megállapítás, s azt sem, hogy minek alapján éppen ennyi az összeg.

– Ön szerint még ennél is nagyobb a kár?

– Nem tudom, de nem is akarom mérlegelni, mert minden becslés bizonytalan. A „felbecsülhetetlen" jelzőt nem véletlenül használtam. Egyébként is minden múzeumi szabályzat kizárja, hogy bármit értéken tartsunk számon, mert a műtárgy értékét nyilvánvalóan az egyedisége és ritkasága szabja meg. Egy Mona Lisa értéke az, hogy az a Mona Lisa. Ha, mondjuk, aranytárgyakat lopnak el, azokat, ha valaki nagyon akarja, beolvaszthatja, tört aranyként eladhatja, de hát annak értéke természetesen töredéke az eredeti iparművészeti kincsének. Ez esetben azonban még csak nem is arany, hanem nagyrészt ezüst és más, kevésbé értékes anyagú tárgyakat vittek el. Ám az elrabolt műkincsek abszolút értékét köztudomásúlag nem az anyaguk adja…

– Több jel mutat arra – legalábbis, ha hihetünk annak a kevés információnak, melyet a közönség eddig kapott –, hogy profi, műértő rablók fosztották ki a múzeumot.

– Fogalmam sincs arról, hogy mit tud a rendőrség és mit gyanít, mert – érthetően – nem osztották meg velem az információkat. Tehát, az önök újságírónyelvén szólva: sem cáfolni, sem megerősíteni nem tudom ezt a feltételezést. Annál kevésbé, mert egyes jelek profi munkára vallanak, mások az ellenkezőjére. Mondjuk így: a betörők bizonyos értelemben profik lehettek, bizonyos értelemben nem.

– Hát ez igazán talányos válasz. Mi vall arra ön szerint – aki pesze művészeti, múzeumi szakember, nem pedig nyomozó –, hogy itt professzionista fosztogatók jártak?

– Kérem, az itt áldásos tevékenységet kifejtő uraknak bizonyára igen alapos csomagolástechnikai ismereteik vannak. Jómagam ugyan még nem próbáltam építőállványokon kúszva-mászva mázsás csomagokat szállítani éjnek évadján, a város közepén, s a tolvajmentalitás is eléggé távol áll tőlem, de az biztos: ha nem akarták tört ezüstként vagy cserepeire tört kerámiaként, prézli állapotban elfuvarozni ezt a csaknem kétszáz ezüsttárgyat, gondosan kellett csomagolniuk. Ehhez pedig idő kell és szakértelem.

Logikátlan fosztogatók

– És miben nem bizonyultak professzionistáknak a fosztogatók?

– Az eltulajdonított műtárgyak válogatásának lezserségében. Lehet ugyan, hogy siettek, esetleg megzavarták őket, de hát – mint említettük – nincs logika abban, hogy mit vittek el és mit hagytak itt.

– Az első jelentések szerint minden mozdítható tárgy eltűnt.

– Csaknem az összes. Említek azért egy-két beszédes példát a rablás logikai bakugrásaira. Az egyik asztalon ott hevert egy tóratekercs, azaz Mózes öt könyvének héber szövege. Szép munka, s nem is értéktelen. Antikváriumban néhány ezer forintot bizonyára adnának érte. Ezt elvitték. Otthagyták viszont szerencsére a nagykanizsai szentegylet könyvét, amelynek értéke egyszerűen nem mérhető pénzben.

– Mi avatja ilyen értékessé?

– A tizenhetedik század közepén – tehát akkor, amikor a néprajz még nem volt tudomány – a könyv minden oldalát olyan népi és úri hímzések rajzaival díszítették, amelyekből pontos képet lehet nyerni a kor hímzéskultúrájáról.

Nem fért a bőröndbe

– Nemcsak a zsidó kultúráról…

– Valóban. A tárgyak nagy része különben is az egyetemes magyar kultúra része. Hiányuk Magyarország kultúrájának vesztesége. Akkor is, ha a tárgyak többsége nem magyar iparos munkája. Ám ezeket itt élő emberek használták. Nem egy esetben még csak nem is zsidó vallásúak. A rablók itthagytak például egy tóramutatót, amely az erdélyi szombatosoké volt. Azé a különleges szektáé, amelyről báró Kemény Zsigmond írt nagy rokonszenvvel a Rajongókban.

– Mi maradt még itt talán hanyagságból, talán sietségből?

– Például egy széderasztal, hat személyre terítve. A szédereste nagy zsidó ünnep, ilyenkor az egyiptomi kivonulás emlékét ünnepli a család. Ezen az asztalon egy szintén felbecsülhetetlen értékű herendi étkészlettel terítettek, amelynek díszítése a korabeli zsidó életet ábrázolja. Ez is megmaradt. Azok a mozdíthatatlan nagy gyertyatartók szintén megmaradtak, amelyek amúgy sem fértek volna bele a bőröndjükbe.

– Számítanak-e arra, hogy végül mégiscsak megkerülnek a műkincsek?

– Természetesen boldogok lennénk, ha megkerülnének. De a kiállítás megnyitásáig csak azzal számolhatunk, ami megmaradt. Reméljük, ebből is látni lehet majd egy kultúra értékeit, s következtetni a veszteségre.

168 óra 1994. 6.

pozíciót betöltő agrárirányító megkérdezte tőlem: – Mit keresel te ezek között? – Hát, bizony, van mit keresnem köztük – válaszoltam. Egyébként mióta belépésem ismeretessé vált, mást sem teszek, mint mentegetőzöm, magyarázkodom. Noha valójában nincs miért, hiszen eddig is mindig egy kicsit ellenzékben éltem. A látszat ellenére sosem voltam kedvelt személyiség az elmúlt rendszer vezetőinek szemében. Apám földbirtokos volt, így származásom miatt sok mindent ki kellett próbálnom az elmúlt negyven évben. De – ahogy a társadalom többsége – a diktatúra enyhülését is tapasztaltam. Aktív szakmai pályafutásomat igazán tisztességes pozícióban fejezhettem be. Most viszont úgy gondolom, ha a hozzáértők mindig félrehúzódnak, szakmailag alkalmatlan, csupán saját érdekeiket érvényesíteni akaró, harácsoló emberek kerülnek olyan felelős pozícióba, amelyben az ország sorsáról kell dönteni. Barátaimnak is mindig azt mondom: be kell szállni a ringbe, ha azt akarjuk, hogy a jobbak nyerjenek. Vagyis hogy a dolgok kedvezőbben alakuljanak.

Az acsarkodás ellenében

– Szelíd ember hírében áll. Vajon megeshet-e önnel is az, hogy előbb-utóbb megváltozik? Hogy nem ismerünk önre?

– Túlvagyok már azon a koron, amikor a külső körülmények még képesek az ember egyéniségét megváltoztatni. Ezt kipróbálhattam eddig is: tévés népszerűségem sem tett más emberré, s ha – Isten ne adja – sor kerül rá, ennek elvesztése miatt sem fogok a bőrömből kibújni. De különben is: ha úgy adódik, elég jól tűröm az agresszivitást. Tudom ugyanis: a hangoskodás mindig valamilyen logikai, ideológiai vagy egyéb gyengeséget takar. Ez tehát nekem még erőt is ad ahhoz, hogy jobban tudjak vitatkozni. Alapjában véve persze valóban szelíd ember vagyok... A szabad demokratákhoz egyébként azért is közelítettem, mert a természetszeretet, a humanizmus és a liberalizmus egy tőről fakad. Szép dolog lenne őket egyesíteni. A békesség, a nyugalom, a türelem pedig, amit Szent Ferenc életéből tanultam – abban a gimnáziumban, amely eredetileg a ferenceseké volt – szintén sokat segíthet a dolgok elviselésében, és, ha úgy tetszik, szelídségem megőrzésében.

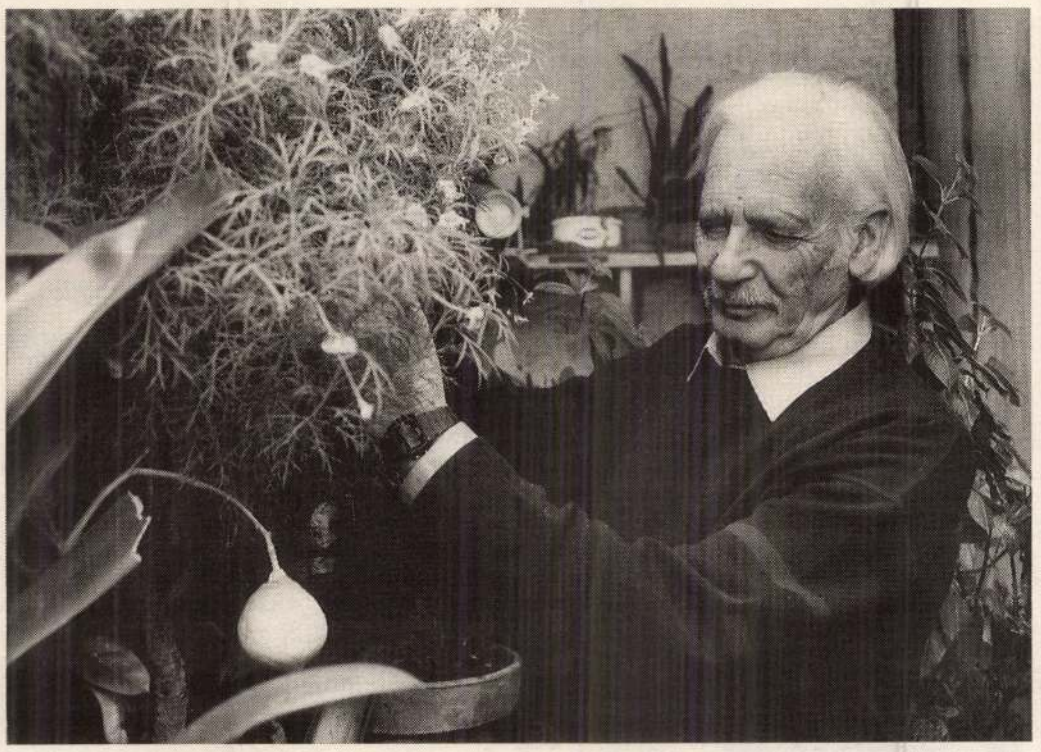

„A természetszeretet, a humanizmus és liberalizmus egy tőről fakad"

– Talán épp ennek köszönhető, hogy eddig nem parancsolták le a képernyőről, noha köztudomású, ön Hankiss Elemérnek is szaktanácsadója volt...

– Nahlik Gábor a napokban kívánt velem eszmét cserélni. Kijelentette: addig maradhatok a képernyőn, amíg a törvényes rendelkezések a szilenciumot elő nem írják. Erre én ígéretet is tettem, hiszen mindig is az volt a véleményem: amíg lehet, dolgozni kell.

– Mégis ellentmondás van az ön döntésében, hiszen szemmel láthatóan nem nagyon élvezi a nagypolitikát.

– Említettem, hogy a politikának csupán egy szeletét szeretném kiválasztani. Azt, amelyhez értek. Nem fogok tehát beleszólni abba, amiben kevésbé vagyok jártas. Hetvenhez közel elmondhatom: egész életemben dolgoztam, itt is csak azt szeretném...

Porcelt Ferenc

A nyár nem ér véget...

Üdülés
a Kanári-szigeteken

1994. április 9-ig folyamatosan
54 000 Ft-tól
egyhetes turnusok, teljes ellátással

MALÉV Air Tours

Jelentkezés és felvilágosítás:
MALÉV AIR TOURS Utazási Iroda
Budapest V., Roosevelt tér 2. Tel.: 266-6614, 267-4212
valamint a MALÉV vidéki kirendeltségein:
Győr, Pécs, Debrecen, Miskolc, Szeged

KLAPKA VIDEOMATRIX • KLAPKA VIDEOMATRIX • KLAPKA VIDEOMATRIX

Hirdessen az ország első és egyetlen videomatrixán.
(A Nyugati téren, a MÁV-házon látható!)
Nem fényreklám, hanem egy új technikai csoda:

Érdeklődni lehet a következő telefonszámokon:
201-1410, 201-2010, 201-2610

VIDEOMATRIX!

FELADÓ:

PRIVATIZÁCIÓ '94 PRIVATIZÁCIÓ

KÜLDÜNK ÖNNEK INFORMÁCIÓT!

A magyar állami vagyonhoz csak pályázat útján juthat.

Írja meg nekünk, mire kíváncsi! Mi rövid időn belül válaszolunk!

A borítékra kérjük írja rá:
KÜLDÜNK ÖNNEK INFORMÁCIÓT!
Cím: Állami Vagyonügynökség Ügyfélszolgálata, 1399 Budapest Pf. 708
Fax: 269-8991

ITT KIVÁGANDÓ, KITÖLTENDŐ ÉS ELKÜLDENDŐ

Kérem küldjék el részemre az alábbi feltételeknek megfelelő privatizálható állami vagyonrészek részletes adatait:

TÁRSASÁGOK

Területi elhelyezkedés (város, megye):

Tevékenységi kör:

Tőkeérték nagysága:

.....-tól .....-ig.

INGATLANOK

Területi elhelyezkedés (város, megye):

Alapterület (m^2):

.....-tól .....-ig.

Jellege (lehetőleg a KSH besorolása szerint):

ÜZLETEK

Területi elhelyezkedés (város, megye):

Alapterület (m^2):

.....-tól .....-ig.

Tevékenység:

Kérem, hogy a tájékoztató adatokat az alábbi címre küldjék:

Név:

Cím:

ÁLLAMI VAGYONÜGYNÖKSÉG

Porscht Frigyes: „Összeállítható azért egy, jellegét tekintve a régihez hasonló tárlat"

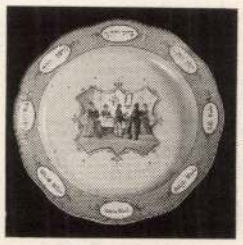

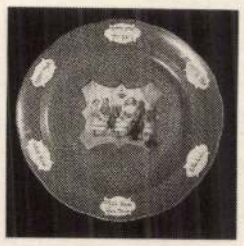

Szédertál. A betörők itt hagyták a megterített ünnepi asztalon.

Két ezüst fűszertartó, az egyik megtetszett a fosztogatóknak, a másik nem érdekelte őket.

Rimmonok, a tetejükön egy-egy gránátalmával. Igazi értékük párban van. A tolvajok azonban csak az egyik darabot vitték el.

Nem lehetett könnyű itt mázsás csomagokat szállítani éjnek évadján

GGK

Csak nyerhet, ha magánál van...

... a Szerencserészvény. A Magyar Hírlap Szerencsetőzsdéjén **naponta 40.000 Ft** vár gazdára. A Szerencsetőzsde hamarosan induló telefonszámjátékán pedig **többmillió Ft összértékű extra díjak nyerhetők.** Tehát most duplán érdemes megőriznie játékos kedvét - és Szerencserészvényét. Csak ezzel a részvénnyel nyerhet a Szerencsetőzsde mindkét játékában. A napi 40.000 Ft mellett nemsokára a különösen értékes extra nyeremények valamelyikével is gazdagabb lehet. Figyelje a Magyar Hírlapot, és figyeljen rá, hogy mindig kéznél legyen a Szerencserészvény. Szerezzen magának egy jó lapot, és játsszon. Minden nap.

MAGYAR HÍRLAP
SZERENCSETŐZSDE
Abszolút Kockázatmentes Részvényjáték

Pettet Paula festő

Szövegy említi részvételét a Mattis Múrészek Kiállításán 1946

1966. feb. 27 Magyar Nemzet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Porscht Frigyes

Magyar Hírlap

1973 AUG 11.

1021

Split. Porscht Frigyes rajza

Ripp G

Talán a cím, bá
mindenki szár
kat. Annál inkább
kötet. Elegendő cs
beleolvasni, hogy feltűnjön: a szo
legszorosabb értelmében időszerű
könyvet tartunk a kezünkben.

„A szocializmus fellépése óta a polgári világnézet leglényegesebb tartalma: harc a marxizmus ellen; persze ennek a mozzanatnak jontosságát a polgári világnézet a legritkább esetben vallja be. 1917 óta ez a motívum uralja a polgári cselekvés egészét: aki tömeget akar megmozdítani, valami formában a szocializmus arzenáljából kell érveit elsajátítani és azokat demagógikusan eltorzítani" — írta még 1947-ben Lukács György.

Nos, ez a tanulmánykötet mintha csak ennek a megállapításnak az igazát akarná bizonyítani — részletekbe menően. Köztudott tény, hogy a marxizmus már születése idejében — mert aránylag gyorsan hódított a munkásmozgalom soraiban — félelmet keltett a burzsoáziában. És azóta

nogy a genezis ebben bármikep is közreműködnék... az eredményt levése nélkül vizsgáljuk nem törődve azzal, hogy Hege vagy a genetizmus megsértésével vádolnak minket, mert e kettőbűn csak jótétemény: megszabadulás a történelem empirista ideológiájától."

Egyszóval folyik a harc a marxizmus ellen. S a támadást nem védekezéssel kell hárítani, hanem ellentámadással, mint teszi ezt Ripp Géza is könyvében.

A legtisztább és a legbecsületesebb tudományos őszintességgel tárja elénk azt az utat, amelyet a két nagy gondolkodó megtett a marxista társadalomfelfogás kialakításáig. Köztudott, hogy Marx és Engels idealista módon kezdte tudományos működését. Sokat és sokszor tévedtek.

Frieder

Mészáros Tamás

Venezuelai mozaik

Akikkel partnerek lehetnénk

Caracas repülőterét közvetlenül a tengerpartra építették, míg maga a város mintegy ezer méterrel a tenger szintje fölött fekszik, egy hosszú völgyben, a kanyargós út tehát felfelé vezet, alagutakon át. Az autópálya azonban viszonylag jó minőségű, s természetesen fizetni kell a használatáért. Itt is olyanok az ellenőrző bódék, mint bárhol a világon, a kocsi itt is az ablak mellé áll, a vezető itt is benyújtja a pénzt — aztán nem kap érte semmit. A derék pénztáros csak int, hogy mehetünk. Nincs semmiféle jegy, ami visszaigazolná, hogy mennyi pénzt hagytunk itt. Nem értem a dolgot, míg el nem magyarázzák, mi történt nemrég a jegyautomatákkal. Ismeretlen rongálók, alighogy felszerelték a masinákat, sósavat öntöttek beléjük. Így hát továbbra is a pénztárosok markába teszi az ember a jegy árát, és ők továbbra se adnak érte jegyet. Hiába, valamiből nekik is meg kell élniük; s hála az utóbbi hónapokban, az iraki háborúnak köszönhetően ismét rekordbevételeket ért el. Mintegy négymilliárd dollár többletet hozott a költségvetésnek az olaj, de a rosszabbnyelvek szerint ennek legalább egynegyedét máris ellopták. Hogy kik? Nyílt titok, hogy a nagy állami üzletek lebonyolítói, magyarán a politikusok. Ezen senki nincs különösebben meglepve, az emberek megszokták a korrupciót, egyrészt mint általános, magától értetődő dél-amerikai jelenséget, másrészt mint venezuelai specialitást. Azt mondják ugyanis, hogy itt a térség államaihoz mérten is mindennaposabbak a megvesztegetés és a csalás különféle változatai.

Nyilvánvaló persze, hogy ez nem valamiféle sajátos, venéz hajlammal magyarázható, hanem a körülményekből következik. Venezuela talán a világ leggazdagabb szegény országa. Mindenekelőtt olaj-, arany- és bauxitkészletei jelentősek, de egyéb ásványi

mokrácia játékszabályai szerint hatalomra kerülteket tehát ellenállhatatlanul csábítja a lehetőség, hogy hivatali idejük néhány éve alatt megszedjék magukat, és így átkerüljenek ebbe a másik szférába, amelyben az emberek megengedhetik maguknak az észak-amerikai mércével mért luxuséletet.

Carlos Andrés Perez államfő nagy beszédet mondott június 25-én egy színházépületben; a szónoklatot a televízió is közvetítette. 1821-ben, a carabobói csatában ezen a napon arattak döntő győzelmet Simon Bolivar csapatai a spanyolok felett, innen datálódik a venezuelai függetlenség, s ilyenkor, mint a nemzeti ünnepeken általában, itt is hazafias szónoklatokat illik tartani. Ezzel szemben Perez nem maradt az általánosságoknál, hanem sietett kijelenteni: „A korrupció nem a venezuelai emberek életstílusa" — e mondat aztán újságcikkek címébe került —, és egész beszédét arra szánta, hogy meggyőzze a politikusok egyfelől udvarolnak nekik, ne hogy puccsot szervezzenek, másfelől igyekez nek korlátozni befolyásukat a társadalon különféle szektoraira. Ez az egyensúly-játél nem könnyű, mert a hadsereg egyszersmin a legnagyobb megrendelő is; gazdasági szerepe tehát nem elhanyagolható az ország életében, és éppen ezért a tisztikar egy része nyilvánvalóan erős szálakkal kötődik a korrupt politikusokhoz is.

Perez taktikusan védelmébe vette a hivatalnokokat, a politikusokat és a katonákat, mondván, többségük vitán felül tisztességes, majd nyomatékkal megígérte, hogy kíméletlenül leszámol azokkal, akik rászolgálnak a büntetésre. Jelzés volt ez mindazok számára, akik az utóbbi időben különösen kényelmetlen helyzetbe hozták a venezuelai külpolitikát némely, több mint gyanús fejlesztési tervvel — és, ami még ennél is rosszabb: kábítószer-ügyekkel.

PORSCHT Frigyes

rend szerint szerveződnek. Marad a gyülekezet. A széthulló, leépülő falvak szokásrendjét is a pap őrzi meg.

— *Engem ennél is jobban érdekelne, amit a néprajz a vallásosság állásáról tud és mond...*

— Hála nagynevű kutatóknak, egy Kardos Lászlónak, egy Szigeti Jenőnek, egy Bálint Sándornak vagy Erdélyi Zsuzsának, a vallásosság közelmultjáról és jelenéről igen jó képet kapunk. Azt gondolná az ember, hogy a rendszerváltás napjaink soha nem látott vallási fellendülését hozza. A mi benyomásunk szerint a folyamat két-három évvel ezelőtt tetőzött, amikor a fiatalság körében lobbant fel a vallásosság: ez egyfajta alternatíva-keresés volt. Ma inkább az általános iskolában nő a vallások iránti érdeklődés: éppen annak a korosztálynak a gyerekei körében, akik maguk sohasem kaptak vallásos élményt. Benyomásunk szerint a következő esztendőkben a vallásos élet intézményeinek kell rendeződniök: s ha ez a rend megvalósul, akkor stabilizálódik a vallásosság szintje. Véleményem szerint valahol a két világháború közötti idők szintjén: ez akkor sem volt túlságosan magas. Legalábbis közép-európai összehasonlításban nem. Hiszen Magyarországon sosem volt olyan uralkodó egyház, mint mondjuk Lengyelországban vagy másutt.

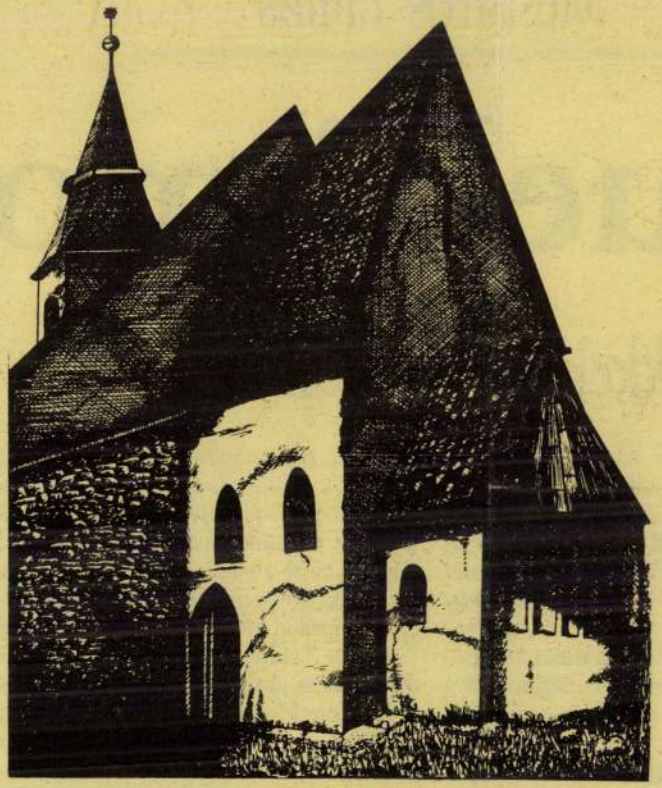

Porscht Frigyes

A Helia Szálló galériájában látható Porscht Frigyes 27 tollrajza; mindegyik lap a művésznek egy-egy várossal történt találkozását örökíti meg. Nem városrészleteket akart ábrázolni Porscht. Hiszen sem Stratford on Avonben, sem Vizsolyban, sem Veliko Trnovóban, sem Mykenai-ben nem találni éppen ilyen épületegyütteseket, tereket, utcácskákat, csak a grafikákon ábrázolt helyek hangulata ilyen . Vagy pontosabban ilyennek érezte a művész, aki a kövek lelkét kísérelte meg érteni, csavargásainak impresszióját akarta elénk varázsolni.

A most 62 éves, igen sokoldalú grafikusnak, sok kitünő album illusztrátorának eddigi legreprezentatívabb kiállítása ez, amelynek megnyitására a rajzokon ábrázolt városok polgármestereit is meghívták, és akik eljöttek közülük, a budapesti főpolgármester és a szálló vendégszeretetét élvezték. A kamaratárlat e városok kultúrájának egymásra találását szolgálja

NSL

Hankiss Ágnes

Idős férfi állított be a Mesterhez. Bűnösnek érzi magát, és azt szeretné, ha ő szabná ki rá a büntetést. Tűnődve nézegette a Mes-

leereszkedett szaglónyílásához, és halvány mosoly bujkált szája szegletén, jó hosszan, még valami nyál is összegyűlt az idő múltával ott, melyen jól láthatóan megcsillant egy kis — épp hogy megemlíthető — fény,

PORST Rozália

1926-ban Nagybányán a szabdiskola tagja

Réti: Nagybánya... 338.l.

Porst Róza

1918/19, 1919/20 - 1922/23 I.

Ferképzomfoiskàvk

124. l

SÖVÉNY, a kertművészetben haszná-

M. D. K.

PORSTORF, Joseph as Nolos

Vogel S. alkalmaro teja 1805

L. S. Vogel. 209.

dr. Pórszász János

a „Fotóművészet" c. folyóirat pályázatának nívó- és érdijasai között említve

Magyar Nemzet
1969 jan. 18

— Napló —

Dr. Pórnán János

az 1968. évi építészeti fényképpályázaton 500. forintos megvételben részesült.

Tillai Ernő: Épületek, fényképek. - Magyar Építőművészet, 1969.3.sz. 55-59. l.

MDK

Porszász József festőm.

Hivatalos tudósítások. Magyar Iparművészet 1899.
175-177 l.

MDK

Pórszász Józsefet

a m.kir. vall.és közokt.miniszter a rajztanitásra képesitö vizsgálatok országos bizottságának tagjává nevezte ki.

Rajztanár-jelöltek vizsgáló-bizottsága.
"Müvészet" 1899. 373.l.

Pórszász József

1872-ben az Országos Mintarajztanoda geometria tanára lesz.

Rózsai György: Gondolatok művészneveléséink intézményesítésének centenáriumán.
Művtört. Ért. 1971. 3. sz. 2o4-212. l.

2o7. l.

M.D.K.

Port Irén

Bálint István és Donáth Péter: "Náthán és Tibold" c. egyfelvonásos darabjához tervezett díszleteket és jelmezeket.
Egyetemi Szinpad előadása.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. márc. 29.
13. évf. 13. sz. 18. lap

DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

PORT SÁMUEL, gombkötőinas

26.-Gál Sámuel, gombkötő. Polgár 1715. jan. 3.-Mester lett 1715. szept. 16.-Műhelyében tanult: Port Sámuel, 1733. márc 2 [illegible] -?.- Grubasovich József, 1733. aug. 2-?.- Farkas István, 1735. apr. 25-?.- Gál Samuel meghalt 1740-43-között. 400. old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek keletkezésüktől megszűnésükig 395. old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

MDK

Porteller Emil

B.P.L.: Derü a müvészetben. Nemzeti Ujság
1939. márc. 25. 23.l.

MDK

Porteller Emil

Rónay K.:"Derü a művészetben" kiáll. a Műcsarnokban.
Képes Krónika 1939. ápr. 16. 63-64.l.

Portaller

Az Eötvös-reáliskola növendékeként rézt vek a főreáliskola harácsonyi képriállításani.

N.U. 1926. XII. 12. (Nemzeti Újság)

Porteller Emil MDK

XII. Pius, ceruza

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

Porteller Emil MDK

Victor Emánuel, ceruza

Ferdinánd, ceruza

Mücsarnok 1941 Arcképkiállítás

MDK

Porteller Emil

Mussolini, repr.

Képzőművészet 1932. 215.1.

Porteller Emil MDK

Menni vagy nem menni

Simor Erzsébet

Műcsarnok 1939.

Derü a művészetben kiáll.

Porteller Emil MDK

Egy kis világtörténelem, tusrajz
Diktátorok, királyok, tusrajz
Komédiások, tusrajz

Műcsarnok 1939.
Derű a művészetben

MDK

Portelller Emil

Harry Baur, ceruzarajz

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 21.1.

Porsellér Emil

Nemzeti Szabon jubiláris tár-
latán ceruzarajzaival szerepelt.

PH. 1932. X. 16.

Portelles Emil

Szerepelt a „Derű a képzőművészetben"

c. kiállításon.

N U 1939. III. 25.

Porteller Emil MDK

Egy kis világtörténelem, tusrajz

Diktátorok királyok, tusrajz

Komédiások, tusrajz

Műcsarnok 1939 Derü a művészetben

Porteller Emil MDK

"Menni vagy nem menni"

Simor Erzsébet

Mücsarnok 1939 Derü a müvészetben c. kiállitás

Kaiserstadt 1959 Berlin, a Wilhelmsplatz o. Kaiserstraße

Eilmot. Gratulation

„Meine Arbeit dem Meinen"

Fortsetzt Welt Mdk

Porteller Emil MDK

Harry Baur, ceruza

Mücsarnok 1940 A magyar müvészetért c. kiáll.

Mr. Clinton Davis, Jr.
Attorney at Law
Suite 1100
Texas Bank Building
Galveston, Texas

Porteller Emil, festőm. MDK

75 éves fennállását jubiláló belvárosi- ill. Eötvös József reáliskola- képzőművészeti kiállításán fényes névsor sorakozik fel egykori növendékei révén. -Az ujabb nemzedék tehetségeseci közül fenti nevét külön ki kell emelnünk.

Egy jubiláris kiállitás a Nemzeti Szalonban. Képzőművészet.1932. 2s6.l.

Porteller Emil

Bánky Vilma filmszinésznőről készitett portréját bemutatja a lap.
Repr.

A HÉT, Bp. 1930. aug. 2o.
VI. évf. 8. lap.

K

~~Cajan Mihály otvös~~

~~ötvös~~

~~Homolja Nagy Ferenc~~

~~Horvát Gergely~~

Porten Dániel

Samarjai Dániel

Tolnai István

Váradi Pál

a nagyszombati otvös ich tagjai 1689-ben. Cehládajuk, amelyen lévő erüst feliratos táblát Samarjai készitette az alábbi muzeumban van

7 P

Radisics Jenő: Orsz. Magy. Iparművészeti Muzeum. Képes kalauz a gyűjteményekben. Bp. 1885. 71. l. képpel

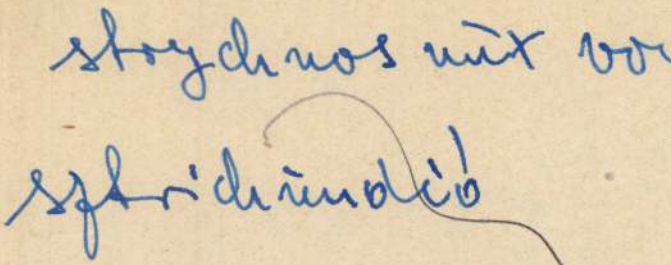

Porten Dániel ötvösmester
Nagyszombat, 1689.

Archaeologiai Értesítő
XI. 1877, 264–265.
Thallóczy Lajos: Ötvös-remek
a nagyszombati városi levéltárban

Porten Dániel

Magyar Művészet

1934. 2/3. l.

(14)

14

MDK

Porten Dniel

a nagyszombati ötvös céh tagja 1689-ben.

Radisics Jenő: O.M.Iparm. Muz. Képes kézikönyv Bp. 1885. 71. l. képpel

Portenhauser Franz

Kőművespallér különböző munkálatokat végez 1701-ben a várpalotai várkastélyban.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Hovassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem V. (1967-68) Budapest, 1970. 1381.

PORTENHAUSER, T. ehit.

Pamiatky a Múzea, 41, 1992, 5/6.
Tematikus szám: Barock in der Slowakei.

58.

Portenhauser Ferenc

epikus

l.

Tölgyesy Polsony

7. l.

82. l.

Tör csontból, őskori VIII.80.

Portenhauser Franz

épitést

l.

Tölgyesy Porsony

62. l.

Németország V. 56.

Ezen nagy célok elérésénél valljuk be; az apró-cseprő gesztenyesütők támogatásáról nincs ideje számot vetni a magyar művésztársadalomnak.

Tetteket kérünk a nagy célok érdekében, tetteket a béke, a harmónia megteremtésére, mert azt a luxust, amit a mai állapot tablója mutat a magyar képzőművészeti társadalomnak, én azt hiszem a csonka haza *legárvább társadalma* nem engedheti meg magának azokért az apró gesztenyesütőkért, kiknek minden munkássága odatendál, hogy a kiállításokra beküldött alkotásaik a főfalakra legyenek kiakasztva.

Kilencvennyolc művésze a Magyar Képzőművészek Egyesületének, Kedves Barátaim, ha abban a birodalomban most már nyitott szemmel jártok, melynek tárlatvezetését e szerény cikkem keretében vállaltam, körülnéztetek, ne veszítsétek el az Egyesület jövőjébe vetett hiteteket, ne értékeljétek le a momentán helyzet sivárságát, ne lássátok az Egyesületet egy halott oroszlánnak, melyen mindenki csak rugni akar, melynek fogait az idő kitördelte, hatalmát fiai osztották szét, hanem lássátok a *„ledőlt szobrot"*, melyet fölemelünk ismét a hegyre, hol a csillagok szolgálnak őr gyanánt majd neki s méltósága teljében őre lesz a gazdátlanul árva magyar művésztársadalomnak.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos
a M. K. E. volt főtitkára.

Szerkesztésért és kiadásért felel: Dr. GYÖNGYÖSI NÁNDOR

Tevan Nyomda és Könyvkiadóvállalat Békéscsaba

Porteller Emil

Képzőművészeti 1932. 54/27

PORTELLER EMIL: MUSSOLINI

A Belvárosi Reáliskola jubiláris kiállításáról

F

Porteller

a Magyar Uriasszonyok
Lapja részére igénytelen arcképeket állandóan vápott.

Mrs. Arthur Hall
1111 Forest Ave.
Evanston, Ill.

Portelles Emil

festő

Műcs. kiáll. 1939 tól
Pipics 119. l.

Pórtelki János

Pórtelki János: Debrecen, Felsőfoku Épitőgépészeti Technikum. /Pintér Béla épitész, Sipos László kertterv., Z.Gács György iparmüvész./ - Müszaki Tervezés, 1967, 5.sz. 21-23. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

75. l.

id. PORTEL JÓZSEF, szijjártó mester

Miskolci mester. A céh anyagaban egy szamla van id. Portelltól. Neve többször a Protokollumokban. Almássynak főleg lószerszamokat ,uj bőrrel toldast, foltozást ké szitett. 97.old. 11. jegyz

VIGA GYULA: Miskolci földbirtokos iparos-és kereskedő szamlái a 19.sz. első felében 95.old

A Miskólci Herman Ottó Múz. Közleményei, 13. Miskolc, 1974

MDK

Portaels J.

"Páholy a pesti szinházban" c.kép repr.

Belga művészet kiáll.kat.
KMTárs. 1927.

Portaels belga festö

Pesti Hirlap. 1881. jul. 8. 3.

a Képzőművészeti társulat

igazgatója....

Patak Jenő

Portales tanár festő/19.sz./tanitvá-
nya a brüsszeli Akadémián Fakerti
/Baumgarten/Miksa magyar festő.

Fővárosi Lapok 1864.I.VIII.18.785.o.

Portaels, Jean-François

MAGYAR MŰVÉSZET

1927 354, 357

Urnatemetkezés VII. 246.

Portaels

hatása a magyar festőkre

l.

Lykanemzromantika
153. l.

1647-909-35

Metszet-tiszitó.

35. Vágó-deszka.

Egy darab bükfa asztallap, vasléczczel megerősitve.

Méretei: 148 cm. hosszú, 75 cm. széles és 5 cm. vastag.

Értéke.....15 K

Készitette Tikats Adolf az 1906:I. 27-iki 123 sz. alatt iktatott számla szerint.-- Kifizettetett 1906:III. 2-án a 132 sz. nyugtával.-- Elszámoltatott 1906: VI. 5-én 989 sz. alatt.

Portaels Jean-
François

Thieme Becker
1927 354, 357

563

562.

563. Lucas van Valkenborch.

Sz. Mechelnben a XVI. század első felében. † 1598 után.

Tájkép.

A hegyes vidéket átszelő folyó partjain városok fekszenek. Az előtérben, a fáktól borított meredek hegyek tetején, két vár köti le figyelmünket. Az egyiken innen város van, a mely felé út vezet, hol többen járnak-kelnek, míg a tisztáson pásztor legelteti nyáját. A hegyről patak rohan lefelé kettős zuhatagot képezve. Balról előremutató lovas beszél az előtte álló szerzetessel, ki kalapját levette. Kissé hátrább ketten vannak. Közelökben kutya futkos. Jobbról, a hegyre vezető út elején, többen indulnak fölfelé felmálházott szamaraikkal s a hazaiparkodók közül némelyek az út szélén pihennek. Az égbolt felhős és a magasban madarak röpködnek.

Fa, méretei 34·5 : 40·5 cm. — Mündler: X. 3.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: X. 22. *R. Savery:* Eine gebirgige Gegend, von einem Flusse durchschnitten. —

1815: X. 54. R. S[illegible] Eine gebirgige Gegend von einem

264.

Vasárnapi Ujság. Szépes A Budapesti Hitap mellékletei 1934 jul. 22

Portaels képe a pesti Szinház egy páholyáról (brüsszeli uj képtár)

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" Ny.-t. Budapest — 435418

Portaels Ferenc

hires bousszeli festő
1865-ben bentarta
Magyarországot s a ma-
gyar és cigány fajt
tanulmányozta. Ut-
jában volt tanítvá-
nya Baumgarten
(Fahrti) Miksa
kiserte.

Nefelejts. 1865.
4 i 6. l.

Prot. Máté

CSÜTÖRT.

22

Kath. Móric vt.
Prot. Móric

PÉNTEK

23

Kath. Tekla sz. vt.
Prot. Tekla

SZOMBAT

24

Kath. Fogolykiv. M.
Prot. Gellért

Rabszk 67 n. Pöritvány eredékes

Izr. 23. S. Nezavim. 5. 6. P.

39

39. HÉT 1932 ✶ IX. HÓ ✶ SZEPTEMBER 30 NAP

Porta Pacentius

hadiépítést

Babocsán 1596-ban

Zrínyi és Herberstein

vezénylete alatt.

vród

Istvánffy

vród

Ormós Zsigmond:

Művelődési adatok

Mátyás király korsza-

kából. II. Közl. Tört.

és Rég. Értesítő

(Temesvár) 1888. 70. l.

1
1

Porta, Cesare

l.

Mladost. Kol

1940. 152. l.

153. l.

Gemma - gyűjtemény, Acsevári

II. 205.

Porta, Cesare

épitőm.

1.

A Művészet

1923. 49 l.

Porta Cesar

olasz épitész.

1617 ben átalakitotta a régi petrinai várat.

Rubics. Magyarországi várak.

54. l.

-fej.
kekorona és egynek (*b*) akro-
–*d*) göndörhajú nőt ábrázol.
nfélék. — Lelt. sz. 1166. — Véte-
től 60 lirán, vagyis 53·88 K-án.
r 17-én (279–894). — Az elszá-
czius 26-iki 12620 és az 1895
dmányi ivet. — Az elszámolást
-iki 4561 (635–900) és az 1901
t (464–901).
tr. 8. l. — Verzeichniss Nº 83.

13

Porto, Cesare

l.

Glaser Karlsruhe

130 - l.

260 - r.

Porta, Cesare

XVI

d

Patakivárép

129 C

Porte ller Emil

MDK

festő, os isk. v. nőv.

Iskolatörténeti kiáll. 1950. jun. 14.l.
Eötvös József gimn. 100 éves fennállása

Porteller Emil

a bpesti IV. ker. reál-
ban tanult.

Jub. kiáll. Kal.

1932 okt.

Portenstain György

ötvös 1626

lásd

Mih. Pozs. 93.

Portenstain György, pozsonyi ötvös V. 93.

Porttenstain György, pozsonyi ötvös V. 116.

Povttenstain György

ötvös 1626

laid

Mih. Pozs. 116

MDK

Pórtényi I.,

Ady Endre gimnázium.

165. A béke épitö munkája.

Nagy. Ifj. Képzömüv. Kiáll. /VII/ Gyermekrajzok.
Föv. Képtár. 1949. aug.16. - szept. 10. Kat.

MDK

Porter Gyula

Őszi napsütés

KMTárs 1938. őszi kiáll. 25 l.

MDK

Porter Paula

Tabáni részlet

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 13 1.

Porter Gyula

1919. ér végén Orbán Dezső Kobel ~~Jenővel~~ Leó
együtt Temesváron kiállítást szervezett
magyarországi festők és grafikusok mű-
veiből, amiket ők hoztak Temesvárra.
A kiállítók között szerepelt a művész.

dr. Bürger Ernő (a Majdani Igor Pál) Temesvár: Orbán Dezső 90. éves

Magyar Nemzet, 1974. dec. 1.

Porkán Gyula

Művei szerepeltek az 1919 novemberében Temesváron rendezett magyarországi festők és grafikusok kiállitásán

Magyar Nemzet 1974 december 1
14.old.

PORTER Paula festö

OMIKE 1909-1944 299,201,505~

549

563

Porvell Gyula

0912/19

Ferképzőmfoiskevk

124.l.

PORVINEANU Ana

M.D.K.

1925-ben Nagybanyan a szabadiskola tagja

Réti: Nagybanya... 337.1.

M.D.K.

Porter Paula

Portréja Gábor Andor iróról, a "Majd a Vica" c. drab szerzőjéről.
Repr.

Márkus Dezsőről a "Stradella" c. opera rendezőjéről és karnagyáról készitett portréját bemutatja a lap.
Városi Szinház előadása.

Szinház és Divat, Bp. 1918. okt. 2o. III. évf. 41. sz. 2o, 3o. lap

M.D.K.

Porter Paula

"Hegedüs Gyula a Szinész Szövetség elnöke" cimmel készitett portrét a müvészről.

Szinház és Divat, Bp. 1918. dec. 1. III. évf. 47. sz. 15. lap

M.D.K.

Porter Paula

Portréja Gombaszögi Frida szinmüvészről a "Férj és feleség" c. darab szerepében.

Makay Margit szinmüvész portréja fenti szindarab szerepében.

Repr.-ók.

Szinház és Divat, Bp. 1919. jan. 5. IV. évf. 1. sz. 3, 5. lap

M.D.K.

Porter Paula

Komor Gyula portréja "a gyermekek drámairója" cimmel.
Repr. ---

"Fenyvessy Emil otthon" cimmel portrét készitett a müvészről.
Repr. ---

Szinház és Divat, Bp. 1919. jan. 19. IV. évf. 3. sz. 2. 23. lap

M.D.K.

Porter Paula

Faludi Gáborról, a Színigazgatók Szövetségének elnökéről készitett portrét.
Repr.

Szinház és Divat, Bp. 1919. febr. 2. IV. évf. 5. sz. 21. lap

M.D.K.

Porter Paula

Rajzait hozza a lap a "Szókimondó asszonyság" szereplőiről: Virányi Sándor, Vándory Gusztáv, Vágó Béla, Uray Tivadar, Törzs Jenő, Z. Molnár László, Gere Zsigmond, Bázár Gitta, Gyöngy Izsó szinmüvészek.

Szinház és Divat, Bp. 1919. febr. 9. IV. évf. 6. sz. 15. lap

M.D.K.

Porter Paula

Portréja Pécsi Blanka szinmüvészről a "Föl-
jelentés Pécsi Blanka ellen" c. tréfás cikk
illusztrálására.
Repr.

Szinház és Divat. Bp. 1919. febr. 16. IV.
évf. 7. sz. 18. lap

M.D.K.

Porter Paula

Felhő Rózsi, D'Arrigo Kornél, Dr. Emélyi Géza, Sándor Stefi, Herendy Manci, Papp Jancsi szinmüvészekről készitett portrékat. A müvészek a Royal Orfeum tagjai.
Repr.-ók.

Szinház és Divat, Bp. 1918. aug. 25. III. évf. 33. sz. 27,29,3o,31,32,35, lapokon

M.D.K.

Porter Paula

Portréi: "Faragó Jenő a "Pitypalaty-kisasszony' librettistája",

"Zerkovitz Béla " "
komponistája"

"K. Solti Hermin szinmüvész arcképe"
Három repr.

Szinház és Divat, Bp. 1918. szept. 1. III.évf. 34. sz. 18, 19, 38. lap

M.D.K.

Porter Paula

Portréja Varsányi Irén szinmüvészről.
" Balassa Jenő-ről a "Baccarat"-ban
" Góth Sándor- ról "
" Góthné Kertész Ella "
" Szerémy Zoltán "
" Lukács Pál "A tanitónő"-c.darabban
" Kertész Dezső a "Féltékenység" c."
Repr.-ók.

Szinház és Divat, Bp. 1918. szept. 15. III. évf
36. sz. 3, 15, 23, 27,29, 31, 33. lapokon

M.D.K.

Porter Paula

"Péchy Erzsi a "Médi" c. darabban
Kerényi Gabi " "
Jákó Anni " "
Vendrey és Galetta " "
Sziklai Jenő " "
Portrék a szinművészekről szerepeikben.
Repr.-ók.

Szinház és Divat, Bp. 1918. szept. 22. III. évf. 37. sz. 26,27, 29,3o, 31. lapokon

M.D.K.

Porter Paula

Palásthy Irén a "Médi" c. darabban.

"Fehér Arthur " "
Dénes Rózsi " "
színművészek portréi.

Virágh Jenő a Royal Orfeum főrendezője portréja

Repr.-ók.
Szinház és Divat, Bp. 1918. szept. 29. III. évf 38. sz. ~~9~~, ~~22~~, ~~23~~, ~~24~~, 36,-37, 39. lapokon

31. lap.

M.D.K.

Porter Paula

F.J.: "Drégely Gábor: "Egy férfi, aki mindent tud" cimmel ir Drégely darabjáról. A beszámoló illusztrációjaként hozza a lap müvész portréját az iróról.

Szécsi Ferkó a "Médi" c. darabban
Inke Rezső " "
Kerényi Gabi szinmüvészek portréi szerepeikben.
Repr.-ók.

Szinház és Divat, Bp. 1918. szept. 29. III. évf. 19, 22, 23, 24. lapokon

38 sz.

M.D.K.

Porter Paula festőművésznő

Rátkai Mártonról készült portréját a Nemzeti Szalonban állitották ki.
Rátkai Márton portréja. repr.

- - -

A „Halló miujság" c. rovat egyik közleménye beszámol arról, hogy fenti portrénak milyen sikere volt és közli, hogy Porter Paula a háboru előtt Párisban dolgozott, utána Németországban tartózkodott, ahonnan visszatérve itteni tartózkodása alatt magyar irókról portré sorozatot fest.

Szinházi Élet. Bp. 1917. jan. 14-21. VI. évf. 3. sz. 17. l.
Bp. 1917. jan. 21.-28. VI. évf. 4. sz. 40. l.

23

Porter Paula festő

Magyar Nemzet.

1946. VI. 28.; II. évf. 141. a.

(: Hir. :)

PORTER PAULA: AKT VILLANYVILÁGITÁSBAN

saság kiállításáról

FRANS HALS
Balló Ede kópiá

után a tökéletesen társtalan férfi, aki azért járja Itá
meg a Rajna álomszerű völgyét, azért tanulja korán d
sedő fejjel az antik görög nyelvet, azért olvassa Dant
a klasszikusokat és azért áll meg szépet leső csodálko
sal minden romemlék, minden kép és szobor előtt, h
valamikép orvosolja lelke összevisszaságát és megkisé
egyszer megteremteni önmagában az annyira sóvár
összhangot. A századvég ama jónéhány lánglelkének egy
akik mert nem tudták befejezni az életüket, erőszako
szakitották azt félbe.
Tanár annak szűkös fizetésével és a műbirálat vona
ugy jut, hogy az Egyetértés szerkesztője nemcsak szinhá
küldi és nemcsak könyveket ad neki birálatra, han

[illegible]

MDK

Porter Paula festő

OMIKE Mártir műv. emlékkiáll. Nógi Miksa.
1946. jun.

MDK

Porter Paula, festő

Budai vésztet

Omike - III - Képzőm. kiáll. - 1942 Jan. - Tm.

MDK

Porter Paula

Őszi hangulat a Sión, of.

Dr.Haller Bernát arck. of.

OMIKE IV. kiáll. 1943. ápr.

Porter Paula

szül. Aradon 1884 okt.

28. Ifr.

Polg. skola 4 oszt.

1909/10 I. második osztály beli rendkívüli minősznövendék

Tanára Deák Ebner Lajos

1909/10. II. félév. 2. osztály.

Deák Ebnernél.

1910/11. I. harmadik osztály beli rendk. minősznöv. Deák Ebner

Markó Károly,

19. sz. (mint épitész.) I. 146. –

levelei: III. 411. – VI. 419.

PORTER *Paula*, festő. * Arad 1884 okt. 28. A bpesti képzőművészeti fő-

lasz iskola.

-ől (1500-ból).

s (Ján. 19. r. 17.).

ulfán és szembe nézve van
iszíti; homlokát, arczát és
rtözött haja vállaira omlik
tag körél van. Jobb vállán
t.

— Lelt. sz. 4221. — Becs-
ffy János hagyománya 1907
Az átvételre és az átvétel
lásd a 4203 lelt. számnál. —
(453–913).

atok a Szépművészeti Múzeum-
1500 körül: Keresztet vivő

atkozó egyéb adatok és pedig:
908. pag. 24. Nº 43). *Masac-*
one. Ölgemälde, im erhabenen
enhalle);
2080–908. pag. 2. Nº 5).
stus. 24 hoch, 18 breit (Im

en (1893–912. Nº 20). *Tom-*
nzott Krisztus;
n (2165–912. Nº I: 20). *T.*
Krisztus. Fa, 25 : 18·6 cm.

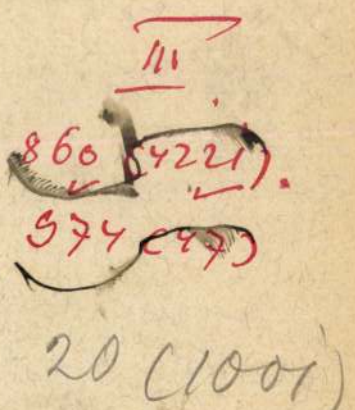

Porter Paula
Veronika vasárnap /sárközi viselet/ olajf.
Magyar kirakat, olajf.

Magyarország a képzőművészetben. III. kiáll.
Nemzeti Szalon, 1940. február, 11 l.

Sollte Ihnen daher eine
in letzter Zeit zugegangen se
kunft über Ihr Konto bei mir
dass diese Anfrage ihren Grun
gierung seinerzeit die nicht
ihre Forderungen bei ihr anzu

Es handelt sich um mein
worüber ich Ihnen schon mehrm
mich sehr freuen, wenn Sie di

Porter Paula

Városmajor ősszel, olajf.

Tavaszi hangulat a Rózsadombról, olajf.

Dunaparti részlet, olajf.

Zajló Duna, olajf.

Magyarország a képzőművészetben. II. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940, január. 11 l.

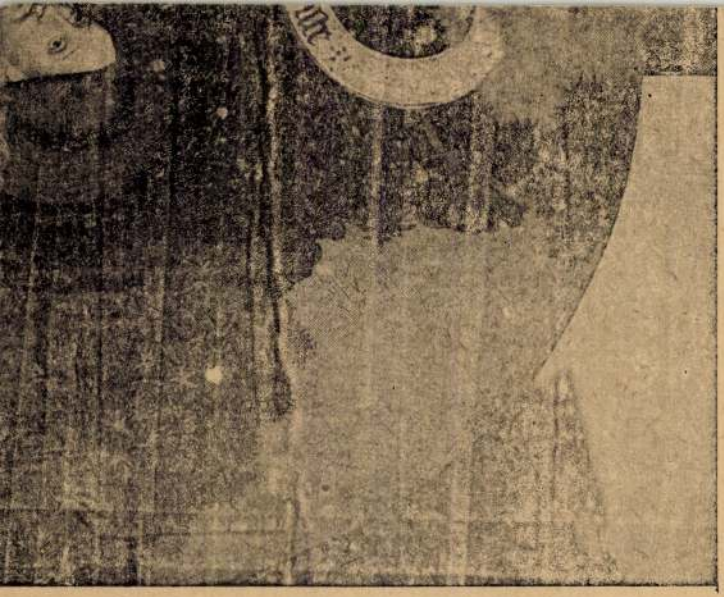

MDK

Porter Paula

Capri, vizf.

Emit-dij, N.Szal. 1943. ápr.

Porter Paula .

Narancs-csendélet

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

39 **1.**

Porter Paula

Kis svábhegy alján

AME I.kiáll. N.Szal. 1931. jun. 11 1.

Porter Paula

Erdélyi parasztleányka, olaj

Erdélyi kiállitás. Nemz. Szal. 1922. márc.

14 1.

Porter Paula
Vásár

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz.Szal. 1928. nov.
24 l.

Porter Paula

Tihany, olaj
Csopaki szőllő, olaj
Kacsák a Balatonban, olaj
Balaton Berény, olaj
Apadó Balaton, olaj
Naplemente a Balatonon, olaj

Balatoni Társaság I. kiáll. Nemz. Szal. 1922.
jan. 22 1.

Porter Paula
Virágok az ablakban, olaj
Balatoni virágok az erkélyen, olaj

Tavaszi kiállítás. Nemzeti Szalon, 1941. jun
junius, 11 1.

Porter Paula
Napsütéses Tabán, olaj
Tavaszi táj, olaj
Őszi hangulat a Dunán, olaj
Virág-csendélet, olaj

Őszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1939.szept.

11 1.

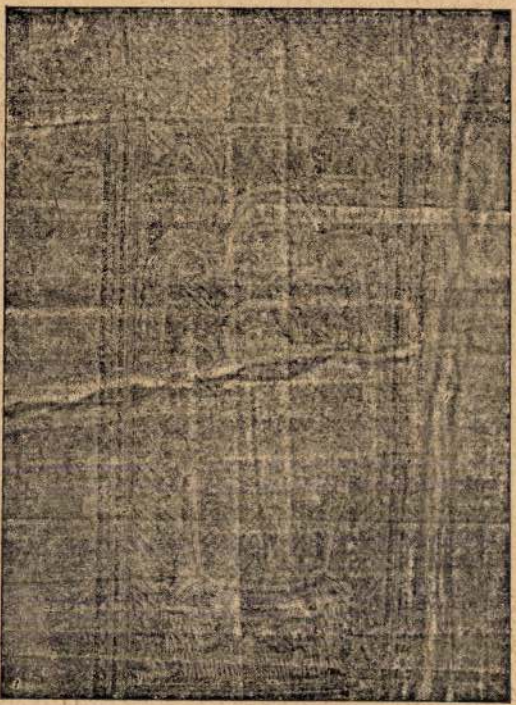

Porter Paula
Zászlós utca, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 23 l.

t visszatart.

lezettséget vállalok arra, hogy ameny-

netán hiányok mutatkoznának, hogy azo-

Kiváló tisztelettel

Lantos Adolf

LANTOS ADOLF
könyvesboltja
BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRUT 3.

n 1-17, 34 és
a hiányzik -
ábori Elektől
ányból -

átadott Lantos.

ányos példányt. A hiányokat
Eldányomból pótolom az 1854-es
nból feleslegessé vált számokért.

D. Szentiványi.

ól az évfolyamot átvettük, de csonka.

ól beszerezteted, minthogy Lantos
hiányzó évfolyamokat nem
s a kiegészítésről felszólításomra
szóbelileg lemondott.

Porter Paula

-i: Két kiállitás. N.Szal. Pesti Napló, 1936. okt. 17. 11 l.

Porter Paula
Leányarckép, paszt.

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 21 l.

Porter Paula

Civilben, olaj
Ludoviceum, olaj
Vöröshaju leány, olaj
Szélcsend, olaj
Atelier-sarok, olaj
Croquis, rajz

Magy. Képzőművészn[illegible] egyesülete VIII. kiáll.
N.Szal. 1916. márc. 19 **1.**

Porter Paula

Tihany, olaj
Csopaki szőllő, olaj
Kacsák a Balatonban, olaj
Balaton Berény, olaj
Apadó Balaton, olaj
Naplemente a Balatonon, olaj

I. Balatoni kiáll. N.Szal. 1922. jan. 26 l.

Porter Paula

Margitszigeten, olaj
Vöröshaju nő, olaj
dr. Herrer Ferenc arcképe, olaj
Siófoki kikötő, olaj

Magy. Képzőművészek Egyesülete jub. kiáll. H.Szal.
1938. jun. 13 l.

Porter Paula

Magyar művészek olasztárgyu képei a N.Szalonban.
Uj Nemzedék, 1943. ápr. 22. 8 l.

MDK

Porter Paula

Budapesti Hirlap, 1934. nov. 4. 2o 1.

MDK

Porter Paula

Tabáni részlet

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 11 l.

MDK

Porter Paula

Humor, olaj
Margithid
Virágok

kiáll.
Budai Szépmüv. Társ. 1933. nov.

Porter Paula

Vásár

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban, Budapest, 1928 katalogusa 24 lap

Porter Paula

99. Margithíd a Pálffy térről, olaj

Duna Kiállitás katalógusa, Nemzeti Szalon, 1933. január hó 6 lap

Porter Paula festőművész

Budai részlet olaj
Virágok

A Budai Szépművészeti Társulat Karácsonyi kiállítása, 1936.XII.13.

283. kép. *Miseruha, 1480 körül.*

Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházművészeti Lap, V., 1883., — Lepold Katalógus 156. sz.

MISERUHA, (283. kép)

zövete aranyalapon helyenkint kétrétegű zöld ársony, gránátalma és ananászdísszel, indákkal. irenze, XV. század. — Keresztjén baldachinok latt tűfestésű Ker. Szent János, Szent Tamás, zent György, Szent Móric (félig elvágva). A ereszt szárán Angyali üdvözlet.
lag. 114 cm.
elence, 1480 körül.
égi leltárakban szerepel.

Gerevich PA, 199. l. — Csernyánszky 35—36. l. — Lepold—Lippay 41. l. — Lepold Katalógus 151. sz.

MISERUHA,

kete bársonyszövete újabb. — Domború kesztjén legallyazott feszületen Krisztus, lábánál ponya.
ag. 115 cm.
agyar munka, 1480 körül. — Talán Kutassy ímásé volt. Scitovszky prímás renováltatta, óta a nagypénteki szertartásoknál használják.

Gerevich PA, 199. l. — Lepold Adatok, 1. és 12. l. — Csernyánszky 67. l. — Lepold—Lippay 42. l. — Lepold Katalógus 187. sz.

Porter Paula

Műcsarnok
1913. tav. Gyák. 323

Zomaiczos fibula, római

VI. 131.

Porter Paula

Tenorista, olaff.
Csukaszürke, olaff.

Nemzeti Szalon

1915. sept.
Ösi kiáll.

Porter Paula

256 „Szieszta“ (R. M. szinész otthonában) olajf. eladó

Nemzeti Szalon

1917 máj.

tav. tárl.

Ábrahám és Sugár, Bagó M. és Fia Utoda. Kiadó: Lehel Béla.

Porter Paula

85 Virágcsendélet. Olajf. Eladó

Nemzeti Szalon

téli tárl.

1922. jan

Porter Paula

255 Karácsonyi csendélet olajf. Eladó

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

P:

Ljóncz ok"-hoz. Látvetett jobbkezét

Sztalnál, balról egy pörge kalapos fi-
a szék támlájá[illegible] [illegible]lógatja, baljá-
és lábait keresztbe vetette. A tulsó olda-
fordulva beszélget a[illegible] legény-
ot, ködment, lajblit és bőszárú gatyát
pedig egy bőrkötényes mesterember
edett fiatal leánynyal, kinek jobb
hol a polczokon edényt helyeztek el és jobbról
gy kis leányka, több hajadon és ljóncz
k ki. Jelzése alól jobbra: „Munkácsy."

27: 196·5 cm.
31-én az 54897 n. leirattal.
07/99), a vételár elszámoltatott 1899. XI. 21-
n (615/99), az elszámolást tudomásul vette
1900. III. 4-én a 2075 szvn. leirat (III/910].

Porter Paula

Reid

Ki-Kinoda?

656-C.

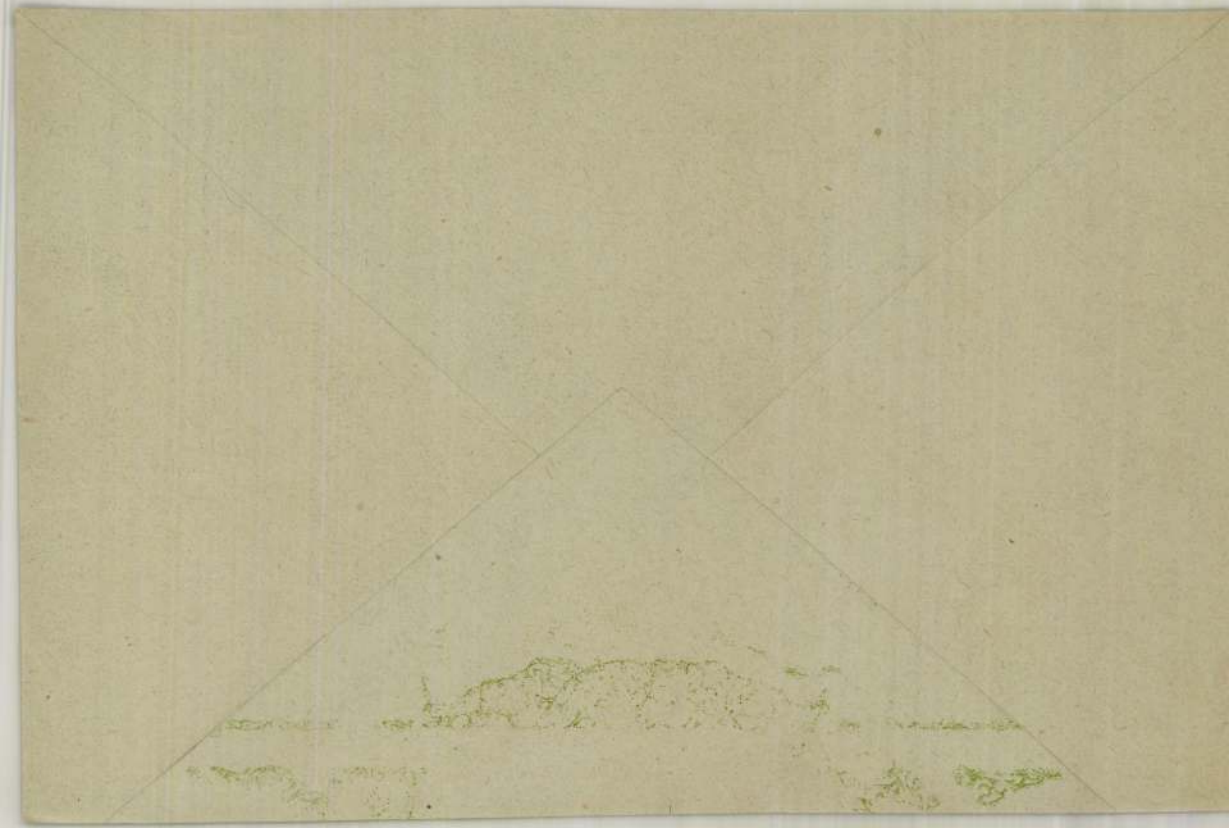

Porter Paula

festő

Műcs. kiáll. 1913 tól

Pipics 119. l.

Ihre Hr. v.
Ihre Karte vom

Porter Paula

Thieme Becker
XXVII. 288.l.
Lyka

MDK

Porter Paula

Margithid a Pálffy térről, obaj

Duna-kiáll. N. Szal. 1933. jan. 8 l.

tes, 2+3+2 tengellyel, íves kapujá-
'48-as évszám.

Porter Paula, festö

a nagyszámban felvonuló hölgygárdából kiemelkedett opálos szinekben játszó berényi olajfestménysorozatával.

Dr. Márffy Oszkár:

Tárlat. A Balatoni Társaság Tárlata.
"Képzőművészet" 1930. 10.sz. MNK 130. 1.

MDK

Porter Paula

Testvérek, of.

Feketehaju nő, of.

N.Szal. 2.zsürimentes kiáll. 1916. máj. 17 l.

MDK

Porter Paula

Ábrándozás

Akt kendővel, of.

A könyv varázsa , of.

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 5.1.

MDK

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91. sz.

Porter Paula MDK

Heverésző leány, of.

Párizsi akt, of.

Hiuság, of.

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 5 l.

MDK

Porter Paula

Virágcsendélet, olaj

N.Szal. és Bicskei Müv.telep kiáll. N.Szal.
1922. jan. 9 1.

MDK

Porter Paula

Csendélet, of.

Vöröshaju nő, of.

Csendélet, of.

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 2o. 1.

MDK

Porter Paula

Kinai váza

Dánielné Lengyel L. of.

Hiuság, of.

München zászlódiszben, of.

M.Képzőm.nők 24. kiáll. N.Szal. 1933.

6.1.

MDK

Porter Paula

Leányarckép, paszt.

MAFE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 21.

MDK

Porter Paula

dr.B.J. portréja, of.

A Balaton partján

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 21. 1.

MDK

Porter Paula, festö

Hiuság. Aktjai között ez következetesen megfestett, egyenletes vászon, csak az előtér tulnagy.

Ybl Ervin: Kép- és szoborkiállitások.
B.H. 1934 nov.25. 2o.1.

MDK

Porter Paula

Margitszigeten, of.

Vöröshaju nő, of.

dr. Herrer Ferenc arcképe, of.

Siófoki kikötő, of.

M. Képzőm. nők Egy. jub. kiáll. 1938. jun.

17.1.

MDK

Porter Paula

Bárczy István

Keleti csendélet

Napos Duna

Virágok

Lengyel és Magyar Képzőm.nők Egyes.k áll.katalógusa
1936 okt.

6.1.

P.T.O.

MDK

Porter Paula

Margitszigeten, of.

Vöröshaju nő, of.

dr. Herrer Ferenc arcképe, of.

Siófoki kikötő, of.

Magyar Képzőm.nők Egyesülete jub. kiáll. katalógusa
1938 jun.3-18.

13.1.

MDK

Porter Paula, festö

Dunaparti részlet.

Az Ernst-Muz.kiállitásai CXLVII. A Munkácsy-Céh VI. sors.egybekötött repr. kiáll. Bp.1934.május. Kat. 7.1.

MDK

Porter Paula

Bátyám, of.

N.Szal. őszi tárlat, 1921. szept.

15 l.

MDK

Porter Paula, festöé

Erzsi. Olf.
Siófoki részlet. "

Nemz. Szalon. -Téli tárlat. 1938 jan.-febr. Kat.

MDK

Porter Paula, festö

Balatonberény. Olf.

Tavaszi tárlat.1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 38.1.

MDK

Porter Paula, festö,

Lidó-i emlék, rajz.
Tere-fere, rajz.

Corvin Áruház IV. Képzőművészeti bemutatója . 1961.

Kat.

MDK

Porter Paula, festő

Kati bakával, of.
Gyümölcscsendélet "
Rózsák, "
Kilátás Budáról "

Neuv. Szalon. - A Független Művt. Társ. - IV. kiáll.
1931 XI. - Kat.

MDK

Porter Paula

Tabáni részlet

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 11 l.

MDK

Porter Paula

Tabáni részlet

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138. kiáll.
1933. márc. 13 l.

Szemlér Mihály

MDK

Porter Paula

Budai részlet, of.
Budai téli tájkép, "
Első hó, "

M. Képzőművészek K. 9. kiáll. M. Szal. 1917. ápr. 15. l.

Porter Paula, festö

171.	Balatonlellei part.	Olf.
173.	Tihanyi hegyek.	"
174.	Naplemente.	"
175.	Balatoni szélvihar.	
176.	Lemenö nap.	

Nemzeti Szalon.-A Balatoni Társ. IV.K[1]áll.
Bp.1930. szept. Kat.

MDK

Porter Paula, festö

384. Balaton-Zamárdi. Olf.

Bp.Műcs.-OMKT. Nemz.Képzőművész.Kiáll. 1934.ápr.29.-jun. 17.
Kat. 17.1.

MDK

Porter Paula

Férfiakt a Balaton partján, of.

Naplemente, of.

Est hangulat, of.

Balatoni Társ. 3.H.Szal. 393. kiáll. 1928. ápr. 21. l.

MDK

Porter Paula

Balatonberényi csónakház, of.

Strand Balatonberényen, of.

Merengés a Balaton partján, of.

Balatonberény, of.

Balatoni Társ. 3.N.Szal. 393. kiáll. 1928. ápr. 21. 1.

MDK

Porter Paula, festö.

Narancs-csendélet.

Bp. Műcs.-OMKT Magy. Képzőműv. Kiáll. /Rend.M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 39.l.

MDK

Porter Paula

Dunapart, of.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mücs. 1940. febr.

9. 1.

MDK

Porter Paula, festö

Tabán.

Az Ernst-Muz.kiállitásai. CXLVII. -Munkácsy-Céh VI. sors.egybekötött repr.kiáll. Bp.1934 május. Kat. 9.1.

MDK

Porter Paula, festő

Tárlatok. Képzőművészet, 1933. 59.sz. 88. l.

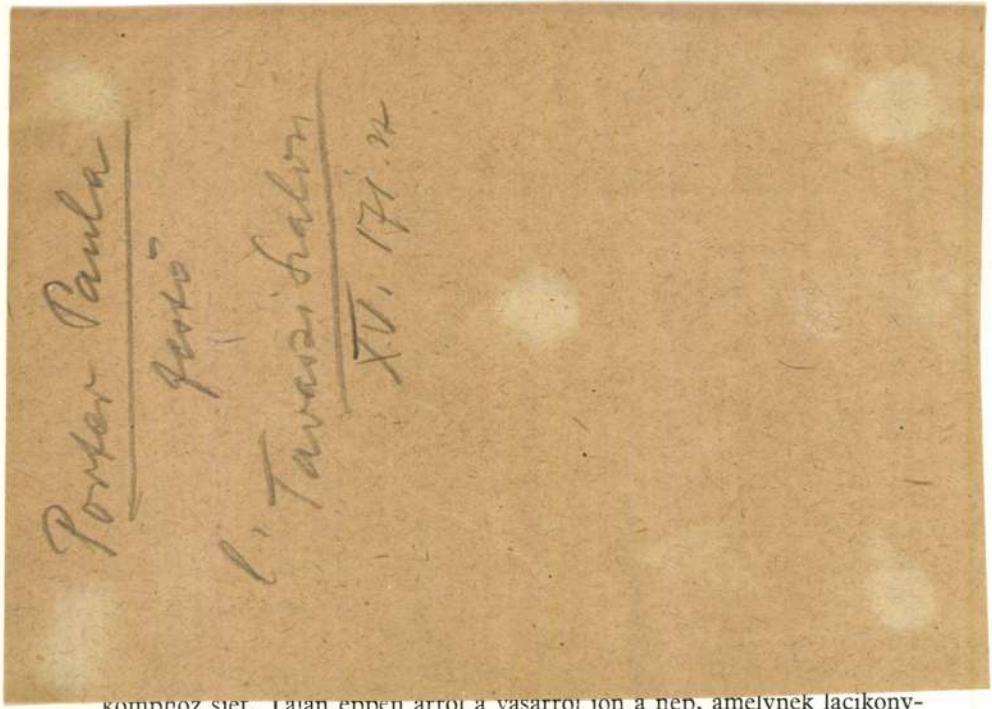

kompnoz siet. Talán éppen arról a vásárról jön a nép, amelynek lacikony-
hóját amott látni, egy másik festményen. Jó világ van arrafelé. Sátor árnyé-

fest egy csángó parasztcsalád a maga szegényes kis viskójában. És így tovább, és így tovább . . .

Minden érdekes, ami csak van a nap alatt, ha Aba-Novák szemével nézzük. Még az is, ami, hacsak rajtunk állana, talán közömbösen hagyna bennünket. De a festő látása a mi szemünket is fölnyitja és most már mi is észrevesszük, hogy milyen szórakoztatóan, lebilincselően tarka színpad ez a világ. Színpad, amelyen egyik díszlet és jelenet a másikat éri, amelyen folyton történik valami, aminek érdemes nézője lenni.

Minden csupa történés. Nemcsak az, ami mint emberi vagy állati mozdulat megy végbe, de az is, ami az ilyen elbeszélhető esetnek és a köréje való színtérnek festői nyilvánulása gyanánt ölt testet. Még az a mód is, ahogyan Aba-Novák képein az ecsetvonásokból színes foltok és a színes foltokból tárgyi formák alakulnak ; ízről-ízre történést érzékeltet.

Az új magyar festőművészet szín- és formaköltése többnyire érzelmes hangulatok sodrán indul. Aba-Novákban semmi sincsen ebből a lírai alapvonásból. Az ő képei festői elbeszélések. Hangsúlyozzuk : *festői* elbeszélések. Ami zsánerszerű, elbeszélhető tartalom mutatkozik rajtok, a dolgok

Porter Paula festő

Városmajor-utca 28/c. Művésznők
1930. Tav. Kiáll. 42.

1934. nemz. képzőm. kiáll. 384.

Engelmann Alfred VIII. 41.

Porter Paula

Budai részlet
Karintly Frigyes archége
Osztrák nő

Repr.
A Mű
1927. 1. 4. 34. l.

Porter Paula

Virágok az ablakban

olaj.

Virágcsokor "

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

Közművelődési Könyvtár IV. 140, 141

— — fővárosi IV. 140, 141.

Porter Paula

Zajtó Duna, olaff.

Nemzeti Szalon

Munkácsy Céh VIII. repr.
kiáll. kat. 1935. márc. 30
— ápr. 17.

PORTER PAULA

146. Erzsi, olajf.	300.—
147. Siófoki részlet, olajf.	300.—

Nemzeti Szalon

téli tárl. 1938. jan.-febr.

Miklós czár.

Mellig, kissé balra.
sza s barkója barna, szeme
kabátja kilátszik mellén

Olajfestés, vászonr
Az 1848-diki e

PORTER PAULA

98. Napsütéses Tabán, olajf.
99. Tavaszi táj, olajf.
100. Őszi hangulat a Dunán, olajf.
101. Virág-csendélet, olajf.

Nemzeti Szalon
őszi kiáll. 1939. szept.

PORTER PAULA

152. Virágok az ablakban, olajf.

Nemzeti Szalon

1939-es tárlon

PORTER PAULA
98. Balatoni felhők, olajf.
99. Magyar táj, olajf.

Nemzeti Szalon

Magyar tájak
1939 dec.

Porter Paula

Vörös hajú nő c.
kepe repr.

Gyöngyösy 75. l.

rafordult. Barna paró-
usza és ajakalatti sza-
Köntöse brokát.
t. sz. 389. — Értéke 20 K.
ól 1885 január 12-én véte-

Porter Paula

Csukaszürke c.
keje repr.

Gyöngyösy 67. l.

Mária Terézia.

A vállon alólig á
Szürke hajának fü
na, szeme kék. Ék
gyöngy szeme homlo
betéte kék s ingváll

Elefántsont -

Porter Paula

Porter Paula festőművész, XII. Városmajor-u. 28/c. 353-504

Bptávb 1940 szept.

PORTER PAULA

76. Veronika vasárnap (sárközi viselet) olajf.
77. Magyar kirakat, olajf.

Nemzeti Szalon
Magyar nép.
1940 febr - márc

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN GEREVICH TIBOR HORVAI JÁNOS
FARKAS ZOLTÁN

IGAZGATÓ:
HUBAY ANDOR

FŐTITKÁR:
LEHEL BÉLA

PORTER PAULA

115. Városmajor ősszel, olajf.
116. Tavaszi hangulat a Rózsadombról, olajf.
117. Dunaparti részlet, olajf.
118. Zajló Duna, olajf.

Nemzeti Szalon

Magyar városok

1940 jan.

Porter Paula

Budai részlet hóban, olaj.

Keleti csendélet, olaj.

Téltuó, olaj.

Nemzeti Szalon

Őszi tárl. 1942. okt.

Porter Paula

U. 558, 559

M.D.K.

Porter P.

Erdős Renée: "Mirillo" c. novellájához készitett illusztrációkat.

Szinházi Élet. Bp. 1934. szept. 2-8. XXIV. évf. 37. sz. 61-64. lap

Pórtör Paula

MDK

Zajló Duna

Műcsarnok 1939. téli tárlat

M.D.K.

Porter Paula

A Corvin Áruház kiállitásán szereplő akvarell-festők között emliti meg a lap a müvész nevét "Uj nevek, Szinek a Corvinban" c. beszámolójában.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. febr. 17-23. VI. évf. 9. sz. 2. lap

Porter Paula MDK

Főhadnagy, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

Porter Paula MDK

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Porter Paula

Szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

Újság 1930. III. 18.

Porter Paula

festőművész

Magyar Képzőművészek Egyesületének kiállitása a Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Képei bécsi és müncheni tárlatokon szerepeltek.

Budapesti Hirlap
1933.II.19.

Porter Paula

Festőművész

Magyar Képzőművészek Egyesülete kiállításán - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1933.II.19.

Porter Paula

festőművész

Magyar Képzőművésznők Egyesülete kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Feltünik képsorozata.

Nemzeti Ujság
1933.II.19.

Porter Paula

festőművész

Magyar Képzőművésznők Egyesülete kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

München zászlódiszben.

Pesti Hirlap
1933.II.19.

Porter Paula

festőművésznő

Magyar Képzőművészek Egyesületének kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarság
1933.II.19.

Porter Paula

festőmüvész

Magyar Képzőmüvésznők Egyesületének kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. [illegible]

8 órai Ujság
1933.II.21.

Porter Paula

festőművész

Buna Kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1933.I.31.

Porter Paula

Művével szerepelt a Balatoni Társaság kiáll.-
án a Nemzeti Szalónban.

M.H.930.IX.21.

Porter Paula

Művei a Balatoni Társ. kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

P.H.930.IX.21.

Porter Paula

Szerepelta dűcsarnok Tavani tárlatán.

MH. 1930. III. 15.

Porter Paula

Szerepelt a dúcsarnok Tavani tárlatán.

EK 1930. III. 15.

Porter Paula

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

BH 1930. III. 15.

Porter Paula

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Dórai Lígság 1930. III. 15.

Porter Paula

festőművész

Munkácsy-céh kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Esti Kurir
1933.III.23

Porter Paula

Szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

PH. 1930. III. 19.

Porter Paula

festőművész

Budai Szépművészeti Társulat kiállítása - Budai Klubban - képével szerepel. Ezüstös, levegős színekkel dolgozik.

Reggel Ujság
1935.II.18.

Porter Paula

Szerepelt az I. nemzeti társulatban.

EK. 1933. IV. 20.

Porter Paula

szerepelt az I. nemzeti társaton.

MH 1933. IV. 19.

Porter Paula

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

Nu 1933. IV. 20.

Porter Paula
Jestőművész

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban – feltűnő nagy érték Osztrák kisasszony című képe. A legjelentékenyebb Jestőművésznőink egyike, Porter Paula ezzel az arcképtanulmányal a tárlat legjobb képeit gazdagította.

Erti Kuin

1929 III. 3

Porter Paula
testőmüvéri

Tavaszi Tárlat – Műcsarnokban. Képével szerepel.

Perti uszli

1929 III. 3

Porter Paula
Gestőmüvész

Tavarsi kiállítás – Műcsarnokban – arcképpel
szerepel.

Budapesti Hirlap
1929 III. 3

Porter Paula MDK

Osztrák kisasszony, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Porter Paula MDK

Boross Mihály iró arcképe, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május. Tavaszi tárlat

Porter Paula MDK

Zászlós utca, olf.

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

M.D.K.

Porter Paula

Festménye "Rátkai otthon" címmel. Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1917. juli 14-21. VI. évf. 29. sz. 33. l.

MDK.

Porter Paula festőművésznő.
A Független Művészek Társasága Vándorkiállításán
vett részt. /:Mohács, Pécs, Kaposvár és
Nagykanizsa:/

Képzőművészet 1929. 21. sz. 144. l.

Porter Paula MDK

Budai részlet hóban, olf.
Keleti csendélet, olf.
Télutó, olf.

Nemzeti Szalon 1942. okt.
Őszi tárlat

M.D.K.

Porter Paula

Arcképe szerepel a Mücsarnok tavaszi tárlatán kiállitó müvészek arcképei között.

Cserna Andor: A Szinházi Élet, Tavaszi Tárlata c. Szinházi Élet. Bp. 1920. május 9-15. IX. évf. 19. sz. 29. lap.

MDK

Porter Paula

A bécsi sajtó egyöntetü elismeréssel fogadta Porter Paulának a kiállitását. Magyar tájai, portréi, tetszettek a bécsieknek.
"Margitszigeti fák" c. képe. repr.

K.J.: Margitszigeti fák.

Szinházi Élet 1923. 35.l.

MDK

Porter Paula

Grafikai és vázlatkiáll. B.H. 1935. máj. 26.
17.1.

MDK

Porter Paula

Zajló Duna, of.

Munkácsy Céh 8.repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

MDK

Porter Paula

Boross Mihály iró arck., of.

N.Szal. tav.tárl. 1922. máj.

MDK

Porter Paula

Résztvett a képzőművésznők egyesületének kiáll.

Somogyi Vilmos: Tárlatvezetéssel népszerüsitik a képzőművészetet.

Esti Kurir 1943.jun.9. 7.o.

Porter Paula MDK

Férfiarckép, olf.

Nemzeti Szalon 1921. junius

Tavaszi tárlat

Porter Paula

MDK

Napsütéses Duna, olf.

Munkácsy Céh IX. kiáll.
Nemzeti Szalon 1936. máj.

MDK

Porter Paula

Budai részéet, of.

Virágok, of.

Budai Szépm. Társ. karács.kiáll. 1936. dec.

MDK

Porter Paula

Hiuság, of.

Akt kiáll. OMKT Mics. 1925. dec. 29 l.

MDK

Porter Paula festő

KMTárs őszi kiáll. 1938.nov. Mücs.

38 l.

MDK

Porter Paula, festö

Virágok az ablakban. Olf.
Virágcsokor. "

Nemzeti szalon.-Tavaszi tárlat. 1933.junius. Kat.

Porter Paula

Kiállít

P. H. 932 IX. 4.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első
"Magyar Tanácsköztársaság Kép
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Müvészeti Osztályának iratanyagát és a
iratanyagának a képzőmüvészetre vonat

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk ki
"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható
"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhatók

Porter Paula.

A Munkácsy Céh bemutató kiállításán művei szerepelnek.

Budapesti Hirlap, 1927. Nov. 11.

Porter Paula MDK

Zajló Duna

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Porter Paula

MDK

Őszi napsütés

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

M.D.K.

Porter Paula

Somogyi Nusi szinmüvészről készitett rajzát hoz a a lap "Ancsura" szerepében a "Tul a nagy Krivánon" c. darabból.

Szinház és Divat, Bp. 1918. okt. 13. III. évf. 4o. sz. 7. lap

M.D.K.

Porter Paula

Portré Balassa Jenőről.
Repr.

Tarnai Ernő, Vágó Béla müvészekről készitett rajzott a Magyar Szinházban bemutatott "Hotel Imperiál" c. darabban.

Szinház és Divat, Bp. 1918. okt. 6. III. évf./39.sz
29. 33. lap

M.D.K.

Porter Paula

Vándory Gusztáv portréja "Egy férj, aki mindent tud" c.darab szerepében.
Repr.

Rajz Fedák Sáriról a "Hotel Imperiál" c. darabban.
Repr.

Törzs Jenő portréja " " " "

Szinház és Divat, Bp. 1918. okt. 6. III.évf./39.sz./
8, 15, 26. lapokon

Porter Paula festő

kezepel a Nemzeti Szalon tél.

tárlo-tár

Nyróg 1938 I. 25

Porter Paula

Uj Szelon-ban (Kossuth L. u. 12).
aktriállításon vem rész.
Kicmelik „Hinsáj" c. vánnét.
Aranymárkás erüstérmet nyert.

P. H. 934. XII. 11.

B. H. 934. XI. 25.

Porter Paula

festőművész

Nemzeti Kultur Egyesület kiállitása - Pátria Club helyiségeiben - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.XI.13.

Porter Paula

Szerepelt a Budai Képzőművészeti Társaság
őszi tárlatán.

M. k. 1933. XI. 19.

Porter Paula

Szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH 1933. IV. 20.

Porter Paula

Műve nerepel a Munkácsy
Lék Ernst-museumban
rendezett Kiállításán.

E. K. 934. V. 13.
N. U. 934. V. 13. | ujság, 934. V. 13.

Porter Paula

Csendélete és tájképe szerepel a lengyel-magyar képzőművészmű-kiállításán a Vigadóban

Nemzeti Ujság 1936 X. 16

Porter

"Balassa Jenő a "Baccarat"-ban" cimmel a müvész portré-rajzát bemutatja a lap. Repr.

Szinház és Divat, Bp. 1921. május 12. VI. évf. 2o. sz. 39. lap

Porter

"Kertész Dezső a Hattyuban" cimmel lerajzolta a müvészt.
Repr.

Szinház és Divat, Bp. 1921. márc. 17.
VI. évf. 11. sz. 17. lap

Porter Paula

Faragó Jenő iró és fordító portréját készitette el a müvész.
Repr.

Szinház és Divat, Bp. 192o. juni. 12.
V. évf. 24. sz. 28. lap

Porter Paula

Alkotásával szerepelt a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-én.

8.O.U.930.X.5.

Porter Paula

Tájképpel

.....

szerepelt a Független Művészek Társaságának kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

B.H.930.X.5.

Porter Paula

Alkotása a Nemzeti Szalónban a Független Művészek Társ.-nak III. kiáll.-án.

Ujság, 930.X.5.

Porter Paula

Munkácsy-céh II. kiállításain az Ernst Múzeumban szerepelt

Meg kell emlékeznünk *Magyar-Mannheimer* Nellyről (22), *Porter* Paula kitünően megkomponált tájképéről (155), *Péter* Máriáról (50), *K. Kalmár* Ágnes (129), *Veszprémi* Rózsi tanulmányáról (121), E. *Hevesi* Margitról s legalább néhány nevet soroljunk fel még: *Szüle* Péter, *Istokovics* Kálmán, *Czencz* János, *Burghardt* Rezső, Gy. *Sándor* József, Sz. *Gyenes* Lajos, *Zádor* István, *Hatvany* Ferenc, *Radnai* Miklós, *Perlmutter* Izsák, *Brenner* Nándor, *Basilides* Barna, *Gaál* Ferenc, vajjon nem jelentik-e ezek a jelesek a kiállitás nagy értékét?

EK. 929. X. 20.

Porter Paula

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

Az ötödik teremben *Mikola* tájképe, *Vidovszky* interieurje, *Udvary* Géza kompozíciója és *Udvary* Pál, *Porter* Paula és *Weisz* Margit tájképe, *Leicht* Lili akt-tanulmánya és *Darvasi* felhőstúdiuma jó értékek.

MH. 929. X. 20.

Porter Paula

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban képe szerepelt.

H. 929. X. 20.

Porter Paula

Független Művészek Társaságának kiállításain a Nemzeti Szalonban szerepelt.

Kézdi Kovács László, képzőművészetünk egyik legrégibb munkása öt festménnyel szerepel. Világszerte ismert művész képességeinek jellegzetes kifejezői ezek a művek. Különösen a *Téli álom*, ez a leheletszerű, ködfátyolos téli táj, de a *Készülő vihar*, *Csend az erdőben*, *A szürkület beáll* és *Alkony a tölgyesben* sötéttónusu, hangulatos erdei tájképei is java munkái közül való. *Porter Paula* egyetlen női képmása tüzelő vörösarany háttérrel aláhuzott karakteres arctanulmány.

PH.929.X13

Porter Paula

Független Művészek Társaságának
őszi tárlatán képével szerepelt.

BÓU. 929. X. 13.

Porter Paula

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

EK. 929. X. 13.

Portek Paula

Szerepel a Lengyel és Magyar Képzőművészmők Egyesülete közös kiállításán a Vigadóban

Pesti Napló 1936 X. 17

Porter Paula

festőművész

Budai Szépmüvészeti Társulat - Őszi kiállitása - képével szerepel

Nemzeti Ujság
1935.X.26.

MDK

Porter Paula, festö

Pierot. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

MDK

Perter Paula,

Ballerina.

Nemzeti Szalon.-Téli tárlat. 1934.dec. Kat.

MDK

Porter Paula, festö

Fiumei móló.

Nemz.Sza/1.-A Független Müvészek Társ. -III.kiáll.
1930.okt. Kat.

MDK

Porter Paula

Budai részlet hóban, of.

Keleti csendélet, of.

Télutó, of.

Őszi tárlat. N. Szal. 1942. okt.

Porter Paula MDK

Két kiállitás
Esti Magyarország 1943. jun 7.

MDK

Porter Paula, festö

Nemzeti ünnep.	Olajf.
Vázlat.	"
Pihenö.	"

Nemzeti Szalon. -Öszi Tárlat. 1932.szept. Kat.

MDK

Porter Paula

Balaton

M. Művészek kiáll. Váci u. 1919. dec.

MDK

Porter Paula

Balaton

M. Művészek kiáll. Váci u. 1919. dec.

Porter Paula

Szerepel a Corvin-áruház új Képző-
művészeti kiállításán.

Új Magyarság 1942. XII. 3.

Porter Paula.

A Nemzeti Szalon tavaszi tár-
latain csendéletei szerepelnek.
(emlités)

Nemzeti Ujság, 1924. jún. 21.

MDK

Porter Paula

Hiuság, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Műcs.

Porter Paula.

Müve szerepel a Balatoni Társaság harmadik kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Pesti Napló, 1924. ápr. 1.

Porter Paula

Szerepel a Magyar Vasúti és Hajózási Klub karácsonyi kiállításán

Magyarság 1926 XII. 21.

Porter Paula

Szerepelt a Budai Képzőművészeti Társulat kiállításán.

EK 1932. XI. 9.

Porter Paula

Szerepelt a Budai Szépművészeti Társulat kiállításán.

PH. 1932. XI. 6.

Porter Paula

Szerepelt a Budai Képművészeti Társulat
Kiállításán.

M. Fl. 1933. V. 3

Porter Paula

Szerepelt a Budai Szépművészeti Társulat kiállításán.

BFL. 1932. XI. 6.

Porter Paula

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli tárlatán.

MH. 1932. XI. 28.

Porter Paula

szerepelt a Budai Képzőművészeti Társulat

kiállításán.

RTH. 1933. IV. 30.

Porter Paula

Szerepelt a Budai Szépművészeti Tarsulat kiállításán.

Nu. 1933. V. 3

Porter Paula

Kezepel a hűnaznok tél-
tárlatán

Nyrág 1926 II. 28

Porter Paula

Független Művészek Társasága kiállitása - Kaposvá-
ron - művével szerepel.

Pesti Hirlap
1929.V.23.

Porter Paula

Független Művészek Társaságának kiállítása - Kaposvárott - művével szerepel.

Magyarság
1929.V.24.

Porter Paula

festőművész

Független Művészek Társasága kiállitása - Nagykanizsán a kaszinó termeiben - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VI.7.

Porter Paula festő

kereszt a Magyar Képzőművészek
Egyesületének 30 éves kiállítására a
Nemzeti Galériában

Az Est 1938 VI. 5

Porter Paula festő

A Magyar Képzőművészek Egyesülete
jubiláris kiállítására a Nemzeti
Szalon művészeti Egyesület
bronzérmét kapta

Nemzeti Újság 1938 VI. 26

Porter Paula

Képeket mutatott a Magyar
Képzőművészek Egyesülete
30 éves jubileumi kiállításán
a Nemzeti Szalonban

Nemzeti Újság 1938 01.5

Porter Paula

Szerepel a Budai képzőművészeti Társulat Képző- és iparművészeinek Kiállításán. Finom rendéleteit, valamint dunai tájait és arcképeit emelik ki.

P. H. 936 III. 4

Budai Szepmüvészeti

Porter Paula

Szerepel a (Budai) szépművészeti Jarsulat Képző és iparművésznők Mállítóban.

„Kínai vára" c. művét ismerik.

B. H. 936 III. 4

Porter Paula

Szerepelt a Budai képmű-
vészeti Társulat képző- és
iparművészeti Ziállításán.

P. N. 936. III/1.

Porter Paula

Alkotásával szerepel a Munkácsy-céh kiáll.-án.

Ujság, 935. III. 30.

Porter Paula

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

Újság 1931. II. 21.

Porter Paula

Aranymárkás ezüstérmet kapott.

N.U.934.XII.15.

Porter Paula

Szerepel a Nemzeti Szalon Nagy
Tavaszi Kiállításán

Est 1927 VI. 16.

Porter Paula festő

kiállítása a Nemzeti Szalon Nagy
Tavaszi Kiállításán

Pesti Napló 1927 VI. 16.

Porter Paula

Szerepel a Nemzeti szalon
tavaszi tárlatán

Lipsig 1927 VI. 16

Porter Paula

Szerepelt az O. M. Szlegenforgalmi Hivatal kiállításorozatán.

N. h. 1939. XII. 19.

Porter Paula

Szerepelt a Munkácsy-céh kiáll.-án.

N.U.935.III.31.

Porter Paula

Tavaszi kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Ujság 1931.VI. 1.

Porter Paula

Nemzeti Szalonban - Tavaszi Szalon kiállításon képpel szerepelt.

Budapesti Hirlap 1931.VI.21.

Porter Paula festőművész

Őszi Tárlat – Nemzeti Szalonban – képével szerepel

[illegible] 1931.IX.20.

Porter Paula.

Műve szerepel a Balatoni Társaság kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Ujság, 1928. ápr. 1.

Porter Paula.

Kompozíciói szerepelnek a Balatoni Társaság kiállitásán, a Nemzeti Szalonban. (emlétve.)

Nemzeti Ujság, 1928. ápr. 1.

Poster Paula

festőművész

Őszi tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Ujság
1929.XI.8.

Porter Paule

festőművész

Ősi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Igen tetszetősek képei.

Nemzeti Ujság
1929.IV.8.

Porter Paula

festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Finom Hátas aktja. -

Pesti Hirlap
1929.IX.8.

Porter Paula

Kiállít a Nemzeti Szalon őszi tárlatán.

Nemzeti Újság 1942. X. 13.

Porter Paula

Résztvett az "AME" első kiállitásán.

8 O.U.931.VI.7.

Porter Paula festőművész

Résztvett az "Alkotó Művésznők Egyesülete"
első kiállitásán.

E.K.931.VI.7.

Porter Paula festő

Műcsarnokban a nagy magyar kiállításon neve szerepelt

EK. 932. II. 21.

Porter Paula MDK

Őszi hangulat a Dunán, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Porter Paula

Szerepelt a dünsarnok Tavasi tárlatán.

8 órai Újság 1931. II. 22.

KOLLEKTIV-AUSSTELLUNG

PAULA PORTER

GEMÄLDE

ST. LUCAS-GALERIE

(PALAIS PALLAVICINI – I. JOSEFSPL. 5)

ERÖFFNUNG SAMSTAG, 4. NOVEMBER 1922

11 UHR VORMITTAG – EINTRITT FREI von 9–1 und 3–6

Porter Paula

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

M. H. 1931. II. 22.

Porter Paula

Porter Paula mindent az atmoszféra vibráló levegőjébe burkol, kék tüllfátyolon át nézi a havas tájakat, párás dunai részleteket. Figwálisai is akkor sikerülnek, ha nem mond le pointilista ábrázolásmódiáról.

Új Magyarság
1936. márc. 1.
(Fiatal művészek
kiállítása.)

Porter Paula

4od

Aradi Közlöny

1913. márc. 19.

(Egy aradi művészleány
sikere.)

U. 559.

TEMESVÁR

Hunyady-Mattéh

Képe VI 1860, 325 l.

Porter Paula

1908/9 II. - 1910/11 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

124. 0.

Porter Paula

életrajz, archép

l.

A Mű

1927. 1. 4. 63. l.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Porter Paula

szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PK. 1931. II. 22.

Porter Paula

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

N U 1931. II. 22.

Porter Paula

tájképei állitott ki. (Nemz. Sz.)

(--o): Független Művészek Társasága.

P. H. 931. XI. 15.

Porter Paula

neve említésreméltó a kiállítások körül.

– io.: Nemzeti Salon – Független Műv. Társ.
P. N. 931. XI. 15.

Porter Paula

gyümölcs csendélete a tárlat jó dolgai közé tartoznak.

(gy. t.): Független Művészek kiáll. - a. (N. Sz.)

8 ó. u. 931. XI. 15.

Porter Paula

Alkotása, a Budai Szépművészeti Társulat kiáll.-án.

M.932.III.12.

Porter Paula

Alkotása, a Budai Szépművészeti Tarsulat
kiáll.-án.

M.932.III.12.

Porter Paula

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-án.

B.K.932.IV.3.

POSTAGE PAID

Porter Paula

Mücsarnok reprezentativ kiállitásán neve szerepelt.

BH.932.II.21.

Porter Paula festő

Nemzeti Szalon téli tárlatán
neve szerepelt.

EK. 932. T. 1.

Poster Paula

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiáll.-án az Ernst Múzeumban.

M.H.932.IV.3.

MDK

Porter Paula

Téli táj

M. Művészek kiáll. Váci u. 1919. dec.

Porter Paula MDK

festő

Kiállitások.
Uj Magyarság 1941. jun. 15.

MDK

Porter Paula, festö

Laboratoriumban. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931.szept. Kat.

MDK

Porter Paula, festö

Tabán I., olajf.
Tabán II., "

Tabán kiállítása.

Uj Szalon.-1934.máj.-1934.ápr. Kat.

MDK

Porter Paula, festö

Öszi hangulat a Dunán. Olajf.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj. 16-30. Kat. 22.1.

MDK

Porter Paula: Mezei virágok, olf.
Siófoki móló olf.

OMIKE Téli kiáll. A Budai Izr. Nőegylet helyiségeiben 1944. febr. 21 - márc. 19.

Porter Paula NDK

Leányarckép, pastell

Magyar Aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. kiállítása.
Nemzeti Szalon 1916. nov.

MDK

Porter Paula, festőm.

152. Virágok az ablakban. olf.

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939. jún.10.-25-ig.

MDK

Porter Paula, festöm.

Mezei virágok.	Olf.
Siófoki móló.	"

Budai Izr. Nőegyl. helyis.-ben OMIKE képzőm.csop. téli 1944. febr.21.-márc.19. Kat. kiállítása.

M.D.K.

Porter Paula

Rajzot készitett Sipulus-ról az "Elnémult harangok" szerzőjéről.
A rajz. repr.-ját közli a lap.

Sipulus, mint modell c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. szept. 25.- okt. 1. X. évf. 39. sz. 32. lap.

Porter Paula MDK

Kilátás Veneziára

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Porter Paula MDK

Virágcsendélet

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Porter Paula MDK

Kilátás a Bimbó utcából, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Porter Paula

MDK

Balatonyberény, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Porter Paula, festöm.

egy tájlátásos virágkompozicióval szerepel.
118.sz.
a Nemz. Szal. rendes évi tagkiáll.-a.

/b.m./: Tavaszi Kiállitás.
Esti Kurir. 1941. jun.14. 2.l.

MDK

Perter Paula,

a lent nevezett folyóiratban közölt reprodukciók /ill. -ek/ :

Arckép. 124.l.

Képzőművészet.1930. május. 30.sz. IV.évf.

Porter Paula

MDK

Kilátás Veneziára, olf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Porter Paula MDK

Virágcsendélet, olf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Porter Paula

Művével résztvett a Nemzeti Szalon "Magyar Nép" cimmel rend.III.kiáll.-án.

/sly./:"Magyarország a képzőművészetben".

Esti Kurir, 1940.febr.20.

M.D.K.

Porter Paula

Rajzát Kosztolányi Dezsőről közli a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1922. okt. 29.- nov. 4.
XI. évf. 28. lap.

M.D.K.

Porter Paula

„A bécsi sajtó az elmult hónapban egyöntetü elismeréssel fogadta...a kiváló tehetségü magyar piktornőnek a kiállitását."-irja a kritika. Dicséri magyar tájait, mesteri portréit. "Leközelebb Berlinben rendez kiállitást,"-irja továbbá és bemutatja egyik képének a "Margitszigeti fák" c. festményének repr.-ját.

K.J.:Margitszigeti fák cimmel a Képzőmüvészet c. rovatban. Szinházi Élet. Bp. 1923. január 14-20. 3. sz. 35. lap.

M.D.K.

Porter Paula

Rajza Iványfi Jenő művészről.

Szinházi Élet. Bp. 1922. okt. 15-21.
XI. évf. 42. sz. 31. lap.

M.D.K.

Porter Paula

Festménye Bárczy Istvánról. Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1927. május 8-14
XVII. évf. 19. sz. 44. lap.

MDK

Porter Paula, festőm.

Zajló Duna, olf.

Nemz. Szal. - A Munkácsy Céh VIII. repr. kiáll.-a
1936. márc.30.-ápr.14. Kat.

MDK

Porter Paula, festöm.

Virágok az ablakban. Olf.

Balatoni virágok az erkélyen. "

Nemz. Szal. - Tavaszi kiáll. 1941. jun.15-29. Kat.

MDK

Porter Paula

Ballerina

A Nemzeti Szalon téli tárlata. Képzőművészet
1933. 57. sz. 38.l.

MDK

Porter Paula

Résztvett a Budai Szépmüvészeti Tarsasag oszi csoportkiallitasan.

Cikk: Szépmüvészeti kiallitas a Budai Clubban.

Nemzeti Ujság, 1933.nov.19. 27.o.

Porter Paula

MDK

Zászlós utca, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli tárlat

MDK

Porter Paula

Művével résztvett a független művészek társaságának Pécsen rend.kiállitásán.

Cikk: A független művészek tars.kiáll.Pécsett.

Dunántul, 1929.máj.3. 7.o.

MDK

Porter Paula festőművész

Porter Paula magyar festőművésznő gyüjteményes kiállitást rendezett Berlinben a Caspar-féle szalonban.

Uj Nemzedék 1923.okt.20. 6.l.

MDK

Porter Paula

"Japán nő"c.kép repr.
"Szenes Béla" portré repr.

A Mű 1927.I.évf. 2.sz. 40.l.

MDK

Porter Paula, festőm.

Bátyám.	Of.
Svábhegyen.	"
Városmajor utca.	"
Gyerekek a Svábhegyen.	"

Nemz. Szal. - Okt.kiáll. 1919. Kat.11.1.

MDK

Porter Paula

"Párisi modell"c.festm.repr.

Gyöngyösy 49.1.

MDK

Porter Paula

Aradon Balla Frigyesnél tanult, majd Deák Ebner Lajos volt a mestere, egy esztendőt Münchenben töltött, 2 év óta Párisban van műterme. Párisban mestere Lucien Simon.
1913-ban a bpesti Műcsarnokban egy női arcképe volt kiállitva.

Cikk: Aradi leány sikere.

Arad és Vidéke 1913.marc. 19.

Porter Paula MDK

Zászlós utca, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Porter Paula MDK

Kilátás a Bimbó utcából, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Porter Paula

Fiatal művésznők kiállitása. Uj Magyarság 1936. márc. 1. 24.l.

Porter Paula MDK

Balaton-Zamárdi, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

MDK

Porter Paula

Innsbruck.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentativ Kiáll.Epest.1929.Okt.hó
Kat. 16.1.

MDK

Porter Paula

Az Uj Szalon kiáll. Képzőművészet 1934. VIII. 74.sz.
144.l.

MDK

Porter Paula, festőnő.

Siófoki kikötő. Csupa izzó levegő.

B.A.: Képzőművésznőink a Szalonban.
M.Képzőművésznők Egyes.1908.-Jub.retrosp.kiáll.
Magyarság. 1938. jun.4. 10.1.

MDK

Porter Paula

A független művészek társaságának pécsi kiállításán szerepelt

Cikk:Művészet

Dunántul, 1929.máj.9. 9.l.

MDK

Porter Paula, festőm.

395. Hiuság. Olt.

Műcsarnok. - Art-kiállitás. 1925/26. Kat. 29.1.

Poster Paabe

Kiällit

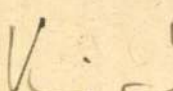

MH. 1932. III. 6.

M.D.K.

Porter Paula

Portréja Sebestyén Gézáról. Repr.

Kabók Győző a "Pillangó főhadnagy" c. darabból.

Mányoki Gizi, Szirmai Imre, Nádor Jenő, Virágh Jenő müvészek

Tihanyi Vilmos a Buda-Temesvár-i Társulat főrendezője

Szentgyörgyi Ida szinmüvész képei. Reprodukciók.

Szinház és Divat, Bp. 1918. aug. 18. III. évf. 32. sz. 4,19, 22, 26-27, 29, 30. lap

M.D.K.

Porter Paula

Rajzai "Tul a Nagykrivánon" c. damb szerzőjéről és szereplőiről: Farkas Imre, Tamás Benő Medgyaszay Jenő , Ujj Kálmán, Vajda Frigyes, Huszár Károly müvészek képei.
Repr.-ók.

Lakatos Ilonka, Jósika Mici, Pataki Vilma képei.
Repr.-ók.

Fülöp Sándorról készült rajzát hozza a lap.

Szinház és Divat, Bp. 1918. aug. 11. III. évf. 31. sz. 2o,21,22,23,24, 26-28, 3o. lap

MDK

Porter Paula, festöm.

Magyar Képzőművészek Egyesülete jubiláris kiállításán elsőízben került kiosztásra Müller Míla festőművésznő emlékére növére által alapított aranyérem és ezüstére

P.P A Nemz. Szal. Müv. Egyes. egyik bronzérmét /a másik Müller Ágota festöm./ nyerte el.

Díjkiosztás a Nemz.Szal. Művészeti Egyesületben.
Magyarság. 1938. július 26.19.1.

MDK

Porter Paula festőművész

Résztvett a Független Művészek vidéki vándorkiállitásain.

Cikk: A Független Művészek Társasága vándorkiállitása.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

Porter Paula MDK

Leányfej, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Porter Paula MDK

Vöröshaju nő, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

M.D.K.

Porter Paula

A művész fényképét közli a lap művének repr.-ja mellett, amelyet "Az ideális férfi, ahogy a festőnők látják" c. körkérdésre készitett.

Szinházi Élet. Bp. 1931. május 3-9. XXI. évf. 19. sz. 33-37. lap.

MDK

Porter Paula

Az Alkotó Művésznők Egyesületének első kiáll.
Képzőművészet 1931. 42. sz. 163.l.

MDK

Porter Paula

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 164.l.

MDK

Porter Paula

Leányfej, of.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 59.l.

Porter Paula MDK

Hűség, olf.

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

MDK

Porter Paula

B.I.: A magyar képtőművésznők egyesületének kiáll. a N;Szalonban. Uj Magyarság 1943.jun.8. 13.1.

MDK

Porter Paula

Kilátás a Rózsadombról olajf.
Erdélyi menekült "

A Nemzeti Szalon tavaszi tarlatanak katalogusa.1920. Majus. 17. l.

Potner Paula

Kiállít

Mo. 1942. II. 5.

i v

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

án: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

MDK

Porter Paula, festöm.

balatoni képének egységesen felépitett szinhangulata van.

Képzömüvészet.1934. 12o.1.

Porter Paula MDK

Karinthy Frigyes arcképe, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

M.D.K.

Porter Paula

"Muzeumrészlet a nők országában" cimmel rajz a "Nők Országa" c. körkérdés illusztrálására.

Szinházi Élet. Bp. 1933. dec. 17-23. XXIII. évf. 52. sz. 119. lap

Porter Paula, festöm. NDK

323. Leányfej. Olf.

Képzőm.Társ. 1913. tav.kiáll. Kat. 89.l.

NBK

Porter Paula

Művei a Nemzeti Szalon 1939-es kiáll.-án.

(esszi): Kiállításokról.

Magyar Nemzeti Művészet, 1939.4.sz.95,96.l.

MDK

Porter Paula

A Nemzeti Szalon tav. tárlata. Képzőművészet
1928. 12. sz. 187.l.

BUDAPEST
938 DEC.-3-8
741 S

Tek. Müemlékek Országos Bizottsága Könyvtárának

BUDAPEST

~~VI. Aréna-ut 41.~~

IX Rákos utcza 10.

Porthen Fülöp Jakab

ezredes Gyulán

Lázd 1695–6.

Veress Gyulaváros

XII, 453, (455, 456,

454)

462. l.

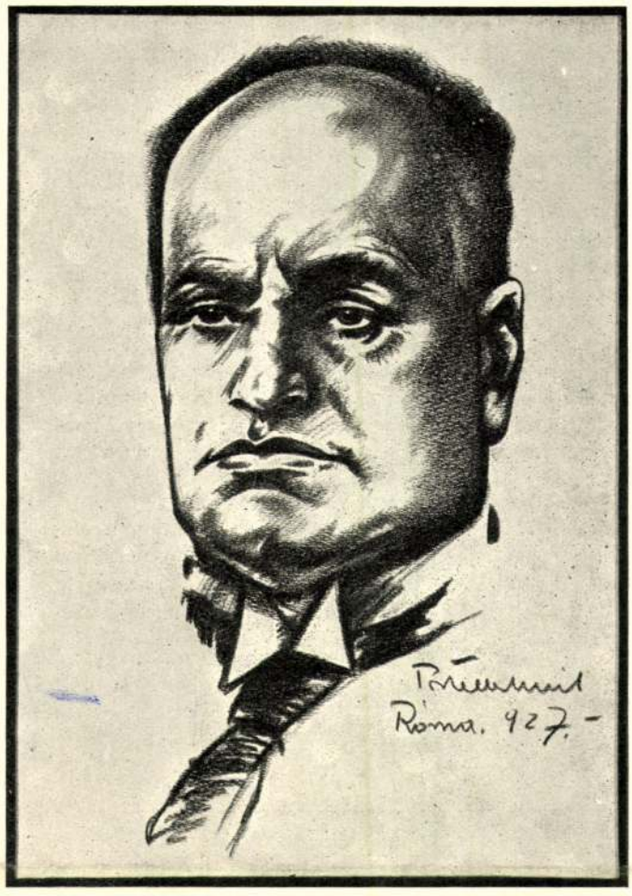

PORTELLER EMIL: MUSSOLINI

A Belvárosi Reáliskola jubiláris kiállításáról

98

Kilencvennyolc festő és szobrászművész törte át a Magyar Képzőművészek Egyesületének a frontját. Építész nincs közöttük.

Kilencvennyolc művész vonult be *„szokatlan módon"* abba a művészegyesületbe, melynek vezetőszerepre való hivatottsága minden vitán fölül áll. Ha már most az adott tényezők eredményeit összegezzük, úgy egy végtelenül lesujtó, sivár képet kell szemlélni az Egyesület minden egyes tagjának. Ez a hatalmas test, évtizedes mozdulatlanságával nem vesz tudomást semmiről, ami 1914. év óta történt. Az öregség, a minden mindegy fatalista belenyugvás, csendes várása az idők jobbrafordulásának, mikor a 914 előtti időhöz vissza lesz igazitható minden, ami 18 esztendővel a háboru után, évszázadokkal igazitotta előbbre a történelem óráját, ... ez *az a légkör,* melyben az a kilencvennyolc festő és szobrászművész az Egyesület *legujabb fiatalsága* találja magát, ha cikkem nyomán körül néz egy kissé a Magyar Képzőművészek Egyesületének alvó birodalmán, a szunyókáló óriáson.

Szomoru ugye a kép? Különösen az most, midőn az 1933-as év alkotó méhében ugytetszik nagy gondolatok kirobbanására, tettekreváltására készül fel az egész világ. Mindenki újat, szebbet akar, mindenki a magyar faji erők legnagyobb teljesítményeit mint ideált irta föl a lelke kapufájára, melynek kiirthatatlan hite Nagy Konstantin égi jelét látja az ébredő horizontokon. „In hoc signo vinces..."

A Magyar Képzőművészek Egyesülete is kénytelen megmozdulni... Az ébredő tavasz félretolja a penészes avart... A háboru előtti vérkeringés lassu menetébe kilencvennyolc művész akarása új tempót diktál, ezzel számoljon az az Egyesület, mely megtette azt az abszurdumot, hogy leépitette minden hatalmát s ezzel kiadta kezéből a vezérségre hivatott erejét s vállalta azt a szerepet, amely a régi nagyság fényében való elhalással equivalens. A hatalom a nagysággal fordított arányban van az Egyesületnél, melynek vezetése sem a kor szellemének, sem a mai idők szükséges kivánalmainak nem képes eleget tenni. *A jövőnek meg: egyáltalán nem.*

Az Egyesület a mai strukturájában életképtelen, s az alkotás meginduló lázas korszakába bekapcsolódni nem fog tudni, mert hiányával van a vezetés a nagy elgondolások programmjával felépitett haditervnek, nélkülözi a közért önzetlenül fáradó fiatalság aktivitását s hiányával van a lelkek harmonikus együttműködését megkivánó vezetés magasabbrendü képességének.

ID. GALLINA FRIGYES: TANULMÁNYFEJ

A Belvárosi Reáliskola jubiláris kiállításáról

Képzőművészek
1932. 216. l. lap

Portelle Emil

GREGUSS IMRE: CIGÁNYFIU

A Belvárosi Reáliskola jubiláris kiállításáról

Most a kilencvennyolc egyesületi uj taggal szaporodott Egyesületnek munkára van szüksége, alkotó munkára, melynek végcéljai: *Visszaállitani az Egyesület régi nagyságát hatalmának minden tartozékával együtt. Megszerezni a vezetést a magyar képzőművészeket s a magyar képzőművészeket érintő összes kérdésekben. Megalkotandó a magyar képzőművészek kamarája, melynek tagjai a dolgoznitudó művésztársadalom szociális és kultúr igényeit van hivatva szolgálni. Éppen ezért a munkaképtelenek, özvegyek és árvák megsegitését célzó intézmények megalkotásához végre hozzá kell fogni . . .*

A Magyar Képzőművészek Egyesülete 35 esztendős multtal, sulyosan értékes művészi magyar kultúrával, mint a legnagyobb erkölcsi tényező birtoklásával, egyedül hivatott a föntvázolt nagy problémák megoldására. A problémák nagy kérdései égetően követelik az alkotók munkás kezeit, követelik a művésztársadalom lelki harmoniájának megteremtését, követelik a magyar képzőművészeti kérdéseknek a magyar kultúrkérdések közötti *hatótényezőkként* való beállitását, mely nemcsak akkor s ott fontos, ahol a dekorációt szolgálja, hanem adottságánál fogva a kultúrkérdések elbirálásánál mint állandó nagy nemzeti érték tartassék nyilván s támasztassék alá.

Ezen nagy célok elérésénél valljuk be; az apró-cseprő gesztenyesütők támogatásáról nincs ideje számot vetni a magyar művésztársadalomnak.

Tetteket kérünk a nagy célok érdekében, tetteket a béke, a harmónia megteremtésére, mert azt a luxust, amit a mai állapot tablója mutat a magyar képzőművészeti társadalomnak, én azt hiszem a csonka haza *legárvább társadalma* nem engedheti meg magának azokért az apró gesztenyesütőkért, kiknek minden munkássága odatendál, hogy a kiállításokra beküldött alkotásaik a főfalakra legyenek kiakasztva.

Kilencvennyolc művésze a Magyar Képzőművészek Egyesületének, Kedves Barátaim, ha abban a birodalomban most már nyitott szemmel jártok, melynek tárlatvezetését e szerény cikkem keretében vállaltam, körülnéztetek, ne veszítsétek el az Egyesület jövőjébe vetett hiteteket, ne értékeljétek le a momentán helyzet sivárságát, ne lássátok az Egyesületet egy halott oroszlánnak, melyen mindenki csak rugni akar, melynek fogait az idő kitördelte, hatalmát fiai osztották szét, hanem lássátok a *„ledőlt szobrot"*, melyet fölemelünk ismét a hegyre, hol a csillagok szolgálnak őr gyanánt majd neki s méltósága teljében őre lesz a gazdátlanul árva magyar művésztársadalomnak.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos
a M. K. E. volt főtitkára.

Szerkesztésért és kiadásért felel: Dr. GYÖNGYÖSI NÁNDOR

Tevan Nyomda és Könyvkiadóvállalat Békéscsaba

ALPÁR IGNÁC: A NYUGATMAGYARORSZÁGI STÁCIÓ

A Belvárosi Reáliskola jubiláris kiállításáról

Szentlőrinci parketgyár r.-t.
keményfa hajópadlói a legolcsóbbak és legcélszerübbek.
Telefon 79—43. **Budapest, V., Fürdő-utca 1. sz.** Telefon 79—43.

helyiségeiben két héten át kiállittatnak, további egy hó alatt a nem dijazott tervek elismervény ellenében pályázóknak visszaadatnak.

Lejáró tervpályázatok.

Szept. 25. M. kir. kereskedelemügyi ministerium: postapalota tervezés Sopronban. Dijak: I. 2700 k., II 1800 k., III. 900 k. Megvételi dij 500—500 k. (25.)
„ 30. M. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerium: Rákóczi emlékmű tervezés. Kiviteli költség 250.000, 300.000 kor. Dijak: I. 6000 kor., II. 5000 kor., két III-ik dij 3000—3000 kor., IV. 2000 kor. (1908. 38.)
Okt. 1. Arad város tanácsa: temetői kapu tervezése. Kiviteli költség 10.000 k. Dijak: I. 150 k, II. 100 k. (27.)
„ 15. Somogycsurgó nagyközség előljárósága: községház tervezés. Dij: 500 k. (30.)
Nov. 1. Budapesti aut. orth. izr. hitközség: templom, iskola és községház tervezés. Dijak: I. 1800 k., II. 900 k., III. 500 k. Megvételi dij 200 k. (26.)
„ 1. M. kir. állami számvevőszék: számvevőszéki épület tervezése. Kiviteli költség 800.000 k. Dijak: I. 2500 k, II. 2000 k, III. 1500 k. megvételi dij á 600 k. (30.)
„ 30. A M. É. Sz. 1909. évi kispályázata: vasuti őrház teljes berendezéssel.
Dec. 15. M. kir. igazságügyminister: a pestvidéki törvénykezési épület és fogház tervpályázata. Kiviteli költség 1,600.000 k. Dijak: I. 4500 k, II 3000 k, III 2000 k. (32)
„ 20 Az Erzsébet emlék végrehajtó bizottsága: Erzsébet emlékmű elhelyezésének tervpályázata. Dijak: I. 6000 kor., II. 5000 kor., III. 4000 kor, Megvételi dij 5000 kor. (18.)
1910. Jan. 3. A Magyar Mérnök és Építész Egylet 1909—1910. évi nagypályázata: világvárosi áruház tervezése. Dij: az egyesületi aranyérem és 1200 k.
„ Ápr. 30. Magyar Építőművészek Szövetsége nagypályázata: Színház tervezés Kiviteli költség 300.000 korona. Dijak: I. aranyérem és 1000 kor. tanulmányi dij, II. bronzérem.
„ Jul. 1. Csányi László szoborbizottság Zalaegerszegen: szobortervezés. Kiviteli költség 30—50,000 k. Dijak: I. a kivitellel megbizás. II. 500 k. III. 250 k. (1.)

* A zárjelben foglalt számok azon lapszámainkat jelzik, melyekben az illető tervpályázatok közzététettek.

Pályázatok állásokra.

Rajzolói állások. A pólai cs. és kir. tengerészszertárnál betöltendő 20, a pólai tengerészeti szárazföldi és vizépitészeti hivatalnál betöltendő 10 rajzolói és mérnöki állásra pályázat hirdettetik. A tengerészeti irodai alkalmazott (rangosztály nélküli havidijas) kezdőfizetése, a hozzátartozó lakbérilletéken és butorpénzen kivül, havidijként irnokok részére évenkinti 1200 k, rajzolók részére évenkénti 1560 k mely fizetés 3—3 év letelte mulva, irnokoknál 1800 k, rajzolóknál 2160 koronányi maximális évi fizetés határáig, évi 120 koronával növekedik. A kiszemelt pályázók a cs. és kir. közös hadügyministerium tengerészeti osztálya által próbaszolgálattételre be lesznek szólitva és ezen időtartam alatt egy, előre közvetlenül folyósitandó, segélyösszeget kapnak. Kielégitő próbaszolgálat esetében a pályázók a beszólitást követő január 1-én I. fizetési osztálybeli tengerészeti irodai alkalmazottakká (irnok vagy rajzoló) lesznek kinevezve. Feltételek: 1. Az alkalmazásra való készültség bizonyitványa. 2. A német nyelvnek szóban és irásban való tökéletes ismerete. 3. Jó kézirás; a gépirás tudása, továbbá rajzoló állásokra pályázók részére ezenkivül a vonalos rajzolásban, valamint tervek másolásában való gyakorlottság. 4. Tényleges katonaorvos által kiállitott bizonyitvány A pályázati folyamodványok október 15-ig a cs. és kir. közös hadügyministerium tengerészeti osztályához nyujtandók be.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir. minister Szabó József ügyvéd miskolci lakosnak a tervezett szendrőpuszta—királykuti vonalból kiágazólag Rakoca, Gagybátor, Bakla, Detektenger, Berencs és Kázsmárk községek irányában a máv. Halmaj állomásáig, esetleg Berencsnél vagy Kázsmárknál elágazólag a máv. Szikszó állomásáig vezetendő keskeny nyomtávu, gőzüzemü h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta; Skublics József földbirtokos, vigvári lakosnak, a pöstyén—verbói h. é. vasut Rakovic állomásából kiágazólag Vigvár, Nagykosztolány és Spáca községek érintésével a máv. Nagyszombat állomásáig vezetendő szabv. nyomt. gőzüzemü h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedély érvényét egy év tartamára meghosszabbitotta s azt a feti vonalból kiágazólag Vittenc községig tervezett szárnyvonalra is kiterjesztette; a Ganz-féle villamossági r. t. budapesti és az Eperjesi villamvilágitási és erőátviteli r. t eperjesi cégeknek Eperjes rendezett tanácsu város főterétől kiinduló, a szab. cs. kir. kassa—oderbergi vasut eperjesi állomását érintő és a Sóvár községben levő magyar kir. főbánya hivatalig vezetendő rendes nyomtávu villamos üzemü h. é vasutvonalra; Stein Miklós mérnök, budapesti lakosnak a sopron—kőszegi h. é. vasut Sopron-Szentmárton állomásától Kabold község környékéig vezetendő szabv. nyomt gőzüzemü h. é. vasutvonalra; a Magyar vasuti forgalmi r. t.-nak a máv. Jádvölgy megállóhelyéből kiágazólag a Jádpatak mentén Csarnóháza, Ponor és Remete (Remec) községek érintésével Biharfüredig és innen folytatólag a Drágán patak mentén Viság, Tranyis és Nagysebes községek érintésével a máv. nagyvárad—kolozsvári vonalának egy alkalmas pontjába való beágazással vezetendő szabv., esetleg keskenynyomtávu gőz, esetleg villamos üzemü h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Az ungvár—vajáni h. é. vasut engedélyokiratát a napokban adta ki a kereskedelemügyi minister. Ezen engedélyokirat erejénél fogva dr. Barabás Elemér ügyvéd, budapesti lakos engedélyt kap arra, hogy a máv. Ungvár állomásából kiágazólag Vajánig vezetendő h. é. gőzüzemü vasutat megépitse. Az engedélyezett vasut megépitéséhez és üzleti berendezéséhez szükséges tényleges tőke 1,860.000 koronában állapittatott meg, mely tőkéből forgalmi eszközök beszerzésére engedélyes 102 000 koronát tartozik forditani.

Vizépitészet és szabályozás.

A Rábaszabályozó Társulat a Rába folyó jobbparti védtöltését Beősárkánytől felfelé meghosszabbitja. A társulat a munkálatoknak engedélyezése iránt beadványt intézett Győrvármegye alispánjához.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

Iskola épités. A székesfőváros tanácsa árlejtést hirdetett a VIII. ker. Práter-utcában létesitendő elemi fiu- és leányiskola épitésénél teljesitendő föld, kőmüves és elhelyező, kőfaragó, fal- és vasgerendakötővasak, ács és tetőfedő munkára. Az ajánlatok munkanemenként különkülön teendők és azok a tanács elnöki ügyosztályában szeptember 28-án d. e. 9 óráig nyujtandók be.

Villatelep a Hüvösvölgyben. A hüvösvölgyi Törökvészdülőben nagyszabásu villatelep épitését tervezik főleg állami tisztviselők számára. A tervezést Porzsolt Ernő épitész látja el.

Köanyag szállitás. A VII. ker. Bálint-utca egy részén a gyalogutak burkolásához szükséges 1152 db. 32/16/32 cm. méretü dunabogdányi trachit járda szegélykő szállitását 1000 k-ért és 10080 db járdakő szállitását 380 k-ért 1000 db-ként Stagl és Spát dunabogdányi kőbányatulajdonosok nyerték el.

Villamos világitás Kőbánya, Rákos és József város állomásokon. A máv. igazgatósága árlejtést tüzött ki a Kőbánya felső, Kőbánya alsó, Rákos és Budapest-Józsefváros állomáson létesitendő villamos világitás berendezésére. Az ajánlatokat a máv. gépészeti főosztályánál szeptember 24-én déli 12 óráig kell beadni.

A Mentőegyesület uj székháza. A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület igazgatósága azzal a kéréssel fordult a fővároshoz, hogy engedjen át neki alkalmas telket uj központi intézeti ház épitésére, mert a mostani épület már szüknek bizonyult. Az egyesület az V. kerületi előljáróság környékén levő telket kéri, mert az uj intézeti palotának is központi fekvésünek kell lennie. Cserébe az átengedendő telekért felajánlják a mentők mostani épületüket, amelyben a város iskolát helyezhetne el. A főváros tanácsa legközelebb fog az ajánlat felett dönteni.

A Rákóczi-téri női ipariskola épitésénél a föld-, kőmüves és elhelyező, valamint a padozati munkát Wellisch Sándor és Gyula 224.955 k 23 f, a kőfaragó munkát Seenger Béla 15408 k 75 f, az ácsmunkát Gregersen G. és Fiai 9774 k 20 f, a bádogos munkát Klein Zoltán 3876 k 06 f, az asztalos munkát Malomsoky József 22.545 k 94 f, a lakatos munkát Rysavy és Vasuta 10.366 k 94 f, a szobafestő- és mázoló munkát Hackspacher István 5366 k 03 f, az üveges munkát Glatz András 8928 k 80 f, a vasmunkát a Danubius-gyár 38.546 k 14 f, a hézagmentes padozati munkát Schönfeld és Balla 9180 k 22 f, a burkoló munkát Testory és Tsa 12.760 k 09 f, a redőny munkát Róna Ernő 1389 k 79 f, a villamoscsengő berendezést Szalai és Deutsch 260 k, a szobrász munkát Vögerl Alajos 1257 k 20 f, a vizvezetéki-, csatornázási- és légszesz berendezési munkát Bogdány és Tsa cég 19899 k 46 f ért kapta meg. A pyrogránit munkára beérkezett ajánlatok felett még nem döntöttek.

A Lehel-utca és Aréna-ut sarkán épitendő iskola felépitésénél teljesitendő alábbi munkálatokra a bizottság a következő cégek ajánlatát javasolja a tanácsnak elfogadásra: Biró Károly

LOKSAY és PICHLER vizmüberendezők TELEFON 69—53. Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 7. szám.
Központi fütés-, szellőztetés- és fürdőtelepek, légszesz-, vizvezeték- és :: csatornázási berendezések. — Épület- és diszmübádogosok. ::

ECKMAYER PÉTER Kartelen kivüli ajtó és ablak redőnygyára **BUDAPEST,** VI., Csengery-u. 65/A. Telefon 25-71.

HEHLEIN ISTVÁN
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz. Telefon 50—97.

MŰSZAKI VÁLLALAT: Vizmüvek, szivat gutele pek, központi füté összel
lőztetés, légszesz, csatornázás, gőzfőző- és mosókonyhák u. m fürdő telepek berendezésére

Tolnay Sándor
Érc-sajtoló és bádogos ipartelep. Budapest, VIII., Festetics-u. 11.
Különlegesség: jelzőlámpák és lámpaégők készitése. (Köztemető-ut sarkán.)

és Gyula ajánlatát a föld, kőmüves és elhelyező munkára 274,558 k 09 f, Seenger Béla ajánlatát a kőfaragó munkára 42,821 k 40 f, Wellisch Mór ajánlatát az ács munkára 14,883 k 80 f, a Vasgerendákat árusitó r.-t. ajánlatát a vasmunkára 38,048 k árban. A tetőfedő munkára szerdán határoz a bizottság.

A vidéken.

Marosvásárhely város csatornázása alkalmából szükséges gépészeti felszerelések és berendezések szállitására lapunk e heti számában árlejtést tüzött ki a város tanácsa. Pályázati határidő október 3-ik napjának d. e. 11 órája.

A mezőturi közvágóhid kibővitésére lapunk mai számában árlejtést tüzött ki a város polgármestere. Pályázati határidő szeptember 28-ik napjának d. e. 11 órája.

A törökbecsei polgári iskola épitésére megtartott és lapunk legutóbbi számában közzétett árlejtés eredményét a következőkben módositjuk: Berényi Ignác budapesti épitőmester az összes munkára 257.425 k 25 f-rel pályázott és az épitkezést, ha az egész munkát megkapja, 2½% engedéssel vállalja, Borbély és Kutsera nagykikindai cég az összes munkára, a padozati és asztalosmunka kivételével 263.981 k-val pályázott, Hesz és Schackmann nagykikindai cég az asztalos, lakatos és mázoló munkát 29.733 K 99 f-rel hajlandó elvállalni és a padozati munkára nem Szenes Károly, hanem Szenes Adolf kolozsvári cég tett ajánlatot.

A győri vágóhid átalakitására a tanács Barcza Dániel győri épitőmester ajánlatát javasolja elfogadásra a közgyülésnek.

Egyházi épitkezések Vásárosnaményben. A vásárosnaményi ref. egyházközség [Bereg m.] a 107,000 k-val előirányzott lelkészlak, áruház, iskola és óvoda épitésére az augusztus 30-ik napjára kitüzött árlejtést nem tartotta meg, hanem azt szeptember 30-ik napjára elhalasztotta.

Községi épitkezések Nagykállóban. Nagykálló község előljárósága 11.000 k előirányzattal jegyzői lakást, 20.000 k költséggel óvodát, 12.000 k előirányzattal tánctermet fog épittetni, valamint a császárszállási 2 iskolát is felépitteti, melyre 18.089 koronát irányzott elő.

A jászberényi sertésvágóhid ujjáépitése. Jászberény város tanácsa a sertésvágóhid ujjáépitését határozta el. A vágóhid a székesfővárosi vágóhid mintájára fog épülni 10.500 k költséggel. A terveket most készitik.

Hidépités Szepesmegyében. A mád—stószszepespataki áll. közuton levő 38. sz. Szomolnok patakhidnak vasbetonszerkezettel való ujjáépitését a kereskedelemügyi minister Fekete Fülöp kassai mérnöknek itélte oda 13.017 k 37 fillérért.

Szegényház épités Nagyváradon. Nagyvárad város szegényügyi bizottsága szegényház épitését javasolja a tanácsnak. Az épületet 150 egyén elhelyezésére tervezik mintegy 80.000 korona költséggel.

Magasépitkezések Gyékényes állomáson. A máv. zágrábi üzletvezetősége a Gyékényes állomáson létesitendő vizművel kapcsolatos magasépitmények munkálataival Bánhidi Andor budapesti épitőmestert bizta meg 54.265 k vállalati összeg mellett.

A gyékényesi postaépület épitésére ujabbi árlejtést tüzött ki a máv. zágrábi üzletvezetősége. Ajánlat az összes munkára együttesen és munkanemenként külön-külön is tehető. Pályázati határidő szeptember 18 ik napjának déli 12 órája. Ugyanakkor árlejtést tartanak a gyékényesi felvételi épület kibővitésére is.

Laktanya épitése Zalaegerszegen. Zalaegerszeg város közgyülése elhatározta, hogy a meglevő laktanya helyett nagyobb, modern laktanyát épittet. Az épitési költségeket egyrészt a katonai kincstár által 25 éven át fizetendő bérösszegből, másrészt a vármegyei hozzájárulásból fedezik. A város a honvédelmi ministert arra fogja kérni, hogy a katonaság számára államköltségen épittessen födött lovardát és egy gépfegyverosztályt helyezzenek el Zalaegerszegen.

Óvodák épitése Palánkán. Palánka község előljárósága a létesitendő két községi óvoda épitésével Hiel József palánkai kőmüvesmestert bizta meg, ki a munkálatokat 57.102 k 28 f-ért végzi.

Villamos világitás Dombovár állomáson. A máv. igazgatósága Dombovár állomás villamos világitásának berendezésével Altenstein és Brant budapesti mérnököket bizta meg 28.102 k 49 f vállalati összeg mellett.

A temesvári siketnéma intezet kibővitése. Temesvár város tanácsa elhatározta, hogy a siketnémák intézetét kibővitteti. A kormány a kibővités költségeihez 80.000 k-val járul.

Arad állomás ujjáépitése. A kereskedelmi minister utasitotta a máv. igazgatóságát, hogy az aradi uj pályaudvar épitkezéseire a versenytárgyalást mielőbb meghirdesse és annak eredményét oly időben terjeszsze fel, hogy az épitési szerződés legkésőbb decemberben jóváhagyható és hogy az épitkezés a kora tavaszszal megkezdhető legyen.

Fővárosi hirek.

Kinevezések. A kereskedelemügyi m. kir. minister Pogány Ármin máv. főmérnököt a gőzgépkezelők és kazánfütők pécsi vizsgáló bizottságának rendes tagjává, Fennesz József szakiskolai tanárt a debreceni vizsgáló bizottság és Schönborn János szakiskolai tanárjelöltet a pozsonyi vizsgáló bizottság póttagjává nevezte ki.

A Magyar Épitő és iparművészeti Rajzolók Országos Egyesületének és az Országos Müszaki Egyesületnek győri tagjai szeptember 4-én tartott értekezletükön kimondották, hogy megalakitják győri osztályaikat. A tisztikarban a díszelnökséget köpcsényi Hlatky Schlichter Lajos épitész, orsz.-gyülési képviselő, az elnökséget Erdély Ferenc városi főmérnök, a társelnökséget Hoffmann Adolf vasgyári főmérnök vállalta el. A tisztikar többi tagjai a következők: Oberländer Sándor épitész főtitkár, Szakál József epitész, alelnök, Kádár Jenő épitész, városi épitőmester, alelnök, Réthy József épitőmester, Pick Nándor épitész, Rónay Arthur müszaki hiv. titkárok, Békefi Alfréd városi mérnök, Éhler Ödön mérnökhallgató, Róna Ferenc vegyész, Jakobovits Ármin müszaki hiv. jegyzők, Barcza Dániel épitőmester, pénztáros, Káldy Mihály épitész, ellenőr. Az alakuló közgyülés szeptember 25-én lesz.

A „Magyar Asbestitmüvek Részvénytársaság" rövid fennállása alatt olyan eredményeket mutat fel, aminőket magyar vállalatról vajmi ritkán mondhatunk. Az emlitett gyár vezetése Polgár P. Lajos kezébe van letéve, aki e téren tett tapasztalatait a müpadló legmagasabb foku tökéletesbitésre forditotta, ugy, hogy az Elemér utca 11. szám alatt levő gyárból kikerült anyaggal előállitott készitmények a hézagtalan asbest-padlóhoz füzött legmagasabb várakozásokat is ki tudják elégiteni. Ide vezethető vissza, hogy a Magyar asbestitmüvek r.-t. lett megbizva a Stefánia Gyermekkórház, Kolozsvári nyári szinkör, Pozsonyi állami felsőbb leányiskola, Lőcsei állami felsőbb leányiskola, Érseki főgimnázium Oszlop-u. R. K. elemi fiuiskola Fenyőháza, Közkórház Torda, Közkórház Hódmezővásárhely, „Anker" palota Budapest, Feszty Gyula müép., Lisznyai-u. nyaralója, Heiczmann György épm. Rákosszentmihályi bérháza, Dr. Wolf Géza sárvári lakóháza, Helfer Adolfné Tisza Kálmán-téri lakóháza, Kollerich Pál és Fiai gyári raktári helyiségei, Gerő penzió Lipót-körut, Dr. Neményi Vilmos kassai nyaralója, Czmár Ede kassai épm. bérházépülete Kassa, Leszámitolóbank helyiségei Szatmár, Huber nyaraló Héderváry-ut, Dávid János és Fiai épm. bérháza Mozdony-utca, Hoffmann és Rohonczy mérnökök Aréna-uti gyárának irodaépülete, „Fekete Sas" szálloda Hódmezővásárhely (helyreállitási munkálatok), Szanatorium épitkezés Hódmezővásárhely, Esztegár Béla gyógyszertári helyiségei Hungária-körut, Schubert és Hikisch utódai Városligeti-Fasor, nyaraló épitk., Szabó Jenő Barosstéri drogeria helyiségeinek hézagmentes padlózásával.

Szén szállitás. A budapest—ferencvárosi dohánygyár részére szükséges 8000 mm. salgótarjáni darabos szén szállitását Salamon Jakab és tsa cég nyerte el mm.-ként 2·34 k-val. Ugyancsak nevezett cég kapott megbizást az erzsébetvárosi dohánygyár részére szükséges 2000 mm. salgótarjáni kocka szén szállitására 2·34 k egységár mellett.

Ajánlható cégek:

GUTTMANN BENEDEK
papir áruháza
Budapest, IV., Muzeum-körut 3.
— a „Királyi József Műegyetem" átellenében. —
Speciális üzlet épitészeti-, mérnöki-, müszaki- és vasutépitészeti nyomtatványokban.
Állandó nagy raktár rajz-, kender- és vászonra huzott rajzpapirokban, ugyszintén másoló-, fénymásoló-papir és másoló-vásznakban. Rajzeszközök gyári főraktára, valódi svájci, valamint eredeti Richter és Riefler leghiresebb gyártmányokban.
Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve.

FÉLIX IMRE
épület- és diszmű-bádogos, légszesz-, vizvezeték- és csatornázási vállalat
Budapest, VIII., Horánszky-utca 22.
Fürdőberendezések, klosettek, mosdó-, hideg- és melegvizzuhanyok és egyéb egészségügyi berendezéseknek a legmodernebb stilben való gondos kivitele. — Kut, szivattyu és magánvizművek berendezése és felszerelése a legjutányosabb árak mellett pontosan eszközöltetik.
Minden e szakmába vágó javitásokat legolcsóbban és legszolidabban készitek.

Rosiváll Ferenc
mérnöki müszaki és vállalati irodája
Budapest, VII., Nagydiófa-utca 10. sz.
Beton és vasbeton épitkezések
u. m.: hidak, csatornák, viztornyok, gépalapzatok, vizi erőmüvek, zsilipépitések, turbina telepek kivitele a modern technika vivmányainak megfelelőleg.
Tervezések és véleményadások.

Wendauer F. és Melzer H. mázoló-m.
Budapest, VIII. kerület, Bérkocsis-utca 24. szám.
Elvállalnak minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: épület, butor, kávéház és mindenféle üzleti berendezéseket, portálokat stb. gyorsan és pontosan.

BOGYAY GYULA
tájkertészete
Tájkertész és kertépitő.
— A legnagyobb állami és első dijakkal kitüntetve. —
Budapest, Kerttechnikai iroda: VII., Gizella-ut 15.
Telefon 25—33. (Lakás: Stefánia-ut 1. sz.) Telefon 25—33.

Porzsolt Ernő

építész

1907 VIII. József körút

31/6.

5. pontja értelmében s ennek megfelelő időben indítványt nyujtottak be.

A lapunk mult számában már közölt indítvány fölolvastatván, az igazgató jelenti, hogy arra nézve az alapszabályok értelmében előzőleg a választmány is meghallgattatott s fölolvasta az október 17-ikén tartott választmányi ülés jegyzőkönyvének idevonatkozó pontját.

Kaciány Ödön erre fölolvasta az indítvány megokolását, *Tolnay* Ákos pedig bejelentette, hogy a művész-club létesítésének a tervét idő

ből kitünt, hogy a választmány művésztagjai sorába a szavazásra jogosult művészek a választmány mai ülésén három sorozatba kisorsolt következő huszonnégy tagot választották meg:

I. sorozat. Festők: Balló Ede, Dudits Andor, Jendrassik Jenő, Kaciány Ödön, Ujváry Ignác, *Szobrászok:* Kallós Ede, Strobl Alajos. *Műépítész:* Schulek Frigyes.

II. sorozat. Festők: Benczur Gyula, Karlovszky Bertalan, Mihalik Dániel, Lotz Károly, Tornai Gyula. *Szobrász:* Fadrusz János. *Műépítészek:* Alpár Ignác, Gerster Kálmán.

III. sorozat. Festők: Basch Gyula, Pap Henrik, Roskovics Ignác, Stetka Gyula, Vajda Zsigmond, Vaszary János. *Szobrász:* Zala György. *Műépítész:* Lechner Ödön.

Megjegyezzük, hogy az I. sorozat mandátuma az 1902. évi, a II. sorozaté az 1901. évi s a III. sorozaté az 1900. évi rendes közgyűlésig tart.

A választmány nem művésztagjai sorába a közgyűlés a következőket választotta meg: Katona Béla, Berzeviczy Albert, Wagner Géza, Hegedüs Sándor, Benke Gyula, Teleky Géza gróf, Dessewffy Arisztid, Végh Arthur, Baronyi Arthur és Rakovszky István, akik közül az első nyolc, aki a legtöbb szavazatot kapta az I. sorozatban került, míg a két utolsó közt akik egyenlőszámu szavazatot kaptak, sorshúzás döntött, s Baronyi Arthurt a II-ik, Rakovszky Istvánt pedig a III. sorozatba osztotta be.

A festészeti szakosztály tagjai a választmány összes festőművész tagjai, a szobrászatié a szobrász tagok s a műépítészetié a műépítész tagok lettek.

Pósa Gusztáv
Vas. Ujs. 1874. 411. l.

— **A képzőművészeti társulat** igazgatóválasztmánya legutóbbi ülésének főtárgyát a műsorsolásra megvásárlandó művek kiszemelése képezte. Ezek sorában hazai művészeink közül képviselve lesznek egy-egy művel: Benczur, Keleti, Engel, Munkácsy, Weber, Brodszky, Than, Székely, Greguss, Klein, Molnár, Telepy, Aggházy, s négy igen kedves festménynyel Lotz Károly. Mindezen müvek értékösszege a 15 ezer frtot meghaladja. A titkári jelentésből megemlitjük, hogy Haynald Lajos kalocsai érsek és Wenckheim Frigyes gróf a műcsarnoki orsz. bizottsági tagságot elfogadták; Batthyány Fülöp hg 10 alapitványa pedig készpénzben befizettetett. Uj adományokat is jelentettek be, névszerint Sina Simon báró a műcsarnok épitéséhez 3 ezer frttal járult; a bécsi műsokasitó társulat pedig ugyanazon czélra 250 frt értékü albumokat, Pósa Gusztáv Deák Ferencz olajfestményü arczképét, ifj. Vay Miklós báró pedig ugyancsak Deák Ferencznek bronz öntvényü mellszobrát adományozták. Tárlatát a társulat részint a küszöbön álló holt idény, részint az akadémiai palota fölsőbb emeletének épitése miatt őszig fölfüggeszti. A műcsarnok házterveire kihirdetett pályázat határideje julius hó közepén lejárván, a műbiráló jury a külföldi tagok iránti tekintetből aug. hó 2-án Bécsben fog összegyülni. Végül megemlitjük, hogy a társulat tagjai az idén öt műlapot kapnak. Hármat az Eszterházy-féle képtárból: Rembrandt „Irástudó"-ja, Cuyp „Állatcsoport"-ja és Van der Neer „Holdvilágos táj"-a után. A negyedik pedig Munkácsy „Iskola előtt" czimü művének másolata lesz. Az ötödiket még nem állapiták meg.

...ifjak orvosi vizsgálata; 10—11-én irásbeli és 15-én szóbeli érettségi vizsga. A theologusok vizsgái jul. 13 és 14-én a gyülésteremben, a gymnáziumi magántanulóké ugyane napokon az osztályokban, a gymnáziumi I—VII. osztály nyilvános vizsgái pedig jul. 17—21-én a templomban tartatnak. A felső leányiskola vizsgája 22-én lesz a gyülésteremben. Mind az érettségi-vizsgára menendő ifjaknak, mind a gymn. magántanulóknak julius hó 5-kéig személyesen vagy levél által kell jelentkezniök az

Pósa Gábor

* **A képtárlaton** a király képe Than Mórtúl már csak ma lesz látható. Ujabban képeket küldtek a kiállitásra: gróf Nemes Eliza két tanulmányfejet s két életképet, Wagner Frigyes Münchenből kilenc vizfestményt, Spányik Béla és Gleim tájképeket, Pósa Gábor pedig Deák Ferenc arcképét. A műcsarnok sorsjátékára közelébb gr. Pálffy Lipót ajándékozott egy általa készitett olajfestményt: az »Erdei lak«-ot, Petőfi költeménye után.

GYAR
YV-
ÁTOK
YV-
ÉKE

Fővárosi Lapok
1875. 203. l.
I. tétel

MAGYAR KÖNYVBARÁTOK

1. **KÖNYVBARÁTOK NAGY KÖNYVEI.**

Évenként megjelenik 4 új illetménykötet. Évi előfizetési díja 20 P.

Egységesen átgondolt elv szerint az egész magyar műveltséganyagot felölelik az évről-évre megjelenő illetménykötetek. Az értékes művészi köntösű könyvek minden haladószellemű kultúrember könyvtárának díszei.

2. **KÖNYVBARÁTOK KIS KÖNYVEI.**

Évenként 5 új kötet, előfizetési díja 10 P.

A fiatalság irodalmi igényeit és nevelését szolgálják ezek a könyvek. Az egyes kötetek a modern magyar ifjúsági irodalom színe-java alkotásai: kincs ifjúnak, felnőttnek egyaránt.

3. **MAGYAR KÖNYVBARÁTOK DIÁRIUMA.**

Évenként 8 szám. Évi előfizetési díja 3 P. A Könyvbarátok Nagy és a Könyvbarátok Kis Könyveinek előfizetői díjmentesen kapják.

A magyar szellemi élet egészét számontartó kritikai szemle. A legkomolyabb, legmegbízhatóbb tájékoztató a könyvek közvetítette műveltséganyag útvesztőjében.

4. **PONTÉRTÉK, CSERE ÉS VÁSÁRLÁSI JOG.**

A KÖNYVBARÁTOK NAGY KÖNYVEI az előfizetők számára pontokban nyernek értékelést. Évente 50 pont értékű könyv jelenik meg, mint illetménykötet. A Magyar Könyvbarátok Diáriuma mindig előre jelenti a következő illetménykönyvet, az előfizető

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 ... 1 = ..

IGAZ SZÓ

1021

Porzsolt Borbála

PORZSOLT BORBÁLA rajza

városba biciklivel vag
tatlan sártengerré váli
k eljutni, a hat kilom
nak. Elsősorban ezér
lyet azonban mégis f
zek számára megőrz
el kell fedeznünk n
n belül háromszor j
e fel kell hívnunk
t mindaz, amit je
ég vagy akár a m
sietek ideírni egy
a falu 1735 lakója közül több mint
adik életévét. Nem tudok idevágó statisztikai kimutatásról,
vagyok benne: Szamosdara a lakosság átlagéletkorát tekintve egy
rszág legfiatalabb falvainak.

★

Szamosdara ősrégi település, Darah néven már a XIV. századb
említik az oklevelek, s arról is beszámolnak, hogy 1300-ban k
a Darahy nemzetség birtokába. Az évszázadok során nagyon so
cserélt tulajdonost — irodalmi kapcsolatokkal is dicsekedhetik:
s és Jósika családé is volt — anélkül, hogy ez valamilyen vált
ozott volna a daraiak számára, s az sem javított sokat a helyz
, hogy a múlt században jobbágyokból cselédek lettek, földes
t pedig bérlő ült a nyakukba. Dara felett szinte nyomtalanul szál
örténelem.

ülzás nélkül állíthatjuk, hogy 1944 után néhány év alatt több en
méltó esemény történt Darán, mint addig hat évszázad során.
eskedésből és kubikolásból élő daraiak — Szatmáron majdne
n földmunkát ők végeztek és jórészt most is ők végeznek — má
reform előtt megkezdték szétosztani egymás közt a földeket, 1945
oportosan léptek be a Román Kommunista Pártba, és mivel
kat nemcsak dolgos, hanem kemény embereknek ismerték, a pár

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 — 1

IGAZ SZÓ

MÁRCSÚ EDIT

1021 Porzsolt Borbála

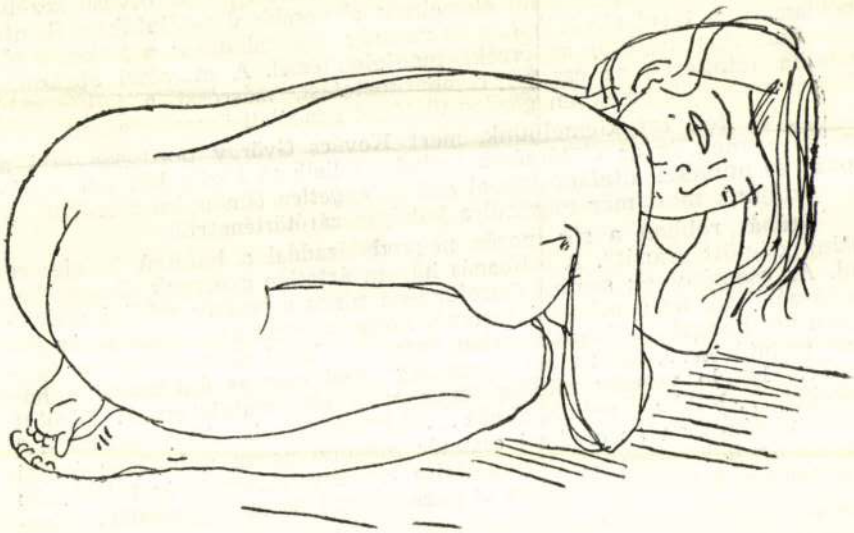

PORZSOLT BORBÁLA rajza

93

Jelkép és jele

A művészi ábrázolás
az eszmei közlések j e l k
az adott jelenséget eszmé
van döntő jelentősége, me
mutató j e l e n t é s s e l
érzékletesség és az elmélyült gondolatiság követelményeinek. Jelképes összefüggésekben a részlet is lényegre mutató jelleget ölt, olykor a műalkotás egészének sugallatát közvetíti.

Kovács György legújabb regényének* zárófejezetében ilyenszerű jelképrendszerrel emeli ki műve jellegzetes üzenetét; a cselekmény érzékletes, sűrített bonyolításával általános érvényűnek vélt igazságot kíván közvetíteni. S valóban, az egyszerű történet — közvetlen értelmén túl — visszahat a műalkotás egészére, úgyszólván kulcsot ad az olvasó kezébe az elbeszélés formai-tartalmi elemeinek alaposabb vizsgálatához. Szinte példaszerűen tárul elénk *jelkép* és *valóság* kölcsönhatása; a jelképes elvonatkoztatás egyesül az érzéki megjelenítéssel. A művészi ábrázolás mintha eltakarná az eszmei elvonatkoztatást, másrészt a jelképesség felfedi a részletelemekben gazdag történet gondolati összefüggéseit.

Azért kell ezt kiemelnünk, mert Kovács György pontosan érzi a valóságelemek és az életérzések mélyén fellelhető közös lényegi vonásokat, és művészi általánosítással ezeket *egyetlen* élménybe tömöríti.

Szóljunk most már magáról a jelképes zárótörténetről.

Gránát robban a sík mezőn negyedszázaddal a háború befejezése után: „döglött gránát". A robbanás három ártatlan gyermek életébe kerül. Az eseménynek semmi összefüggése nincs a regény eddigi cselekményszálaival, az a művészi szerepe, hogy intelmet közvetítsen. Az intelem így hangzik: „Sohasem lehet tudni, mi lapul alattomosan az egykori csatatéren... Ki tudhatná meddig szedi még az áldozatait a háború... Efféle veszély mindig fenyeget a régi csatatéren... Döglött gránátok... Föld alá rejtett aknák... Alattomosan lapuló gyilkosok..."

A történetben az egykori csatatér megőrzi ugyan valóságos érzéki jegyeit, de jelképesen a világ másfajta törvényszerűségeit is tükrözteti: a részletben (csatatér) az egész is (társadalom) benne foglaltatik. A re-

---

* *Kovács György: Döglött gránát. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1970.*

Találkoztunk az Utazás '94-en

Tulipános turizmus

A falusi turizmussal foglalkozó hőgyészi Tulipán Utazási Irodát nem kell bemutatni olvasóinknak. Nem első alkalommal vettek részt a Budapesti Tavaszi Fesztivál keretében rendezett Utazás kiállításokon.

— Harmadszor voltunk – kezdi a beszélgetést Danka Vilmos, a hőgyészi Tulipán Iroda vezetője.

— Milyen tapasztalatokkal összegezné az Utazás '94 kiállítás élményeit?

— Úgy ítélem meg a korábbi tapasztalataim alapján is, hogy mindenképpen a vásárokon való közös részvétel a jövő.

— Hangsúlyozandó ebben a mondatban, hogy „közös" részvétel.

— Igen, igen! A nemzetközi kapcsolatok is ezt igazolják. A berlini kiállításon is voltam. Ott is egy-egy régiónak egy standja van, ahol sokfajta prospektussal kínálják az érdeklődőket. Itt Budapesten is már ezt tapasztaltuk, hogy a megyék közösen mutatkoztak be. Velünk szemben voltak a Szolnok megyeiek, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyeiek és így tovább.

— A Tolna megyei standon is többen voltak bemutatkozók. Nem zavarták egymást?

— Egyáltalán nem. Semmi féltékenység nem volt, sőt, egymás lehetőségeit ajánlottuk. A feleségem éppenúgy ajánlotta a bonyhádi Rittingert, mint a szekszárdi Gemencet. Viszont is így volt. Azt azért meg kell jegyezni, hogy jobban fel kell készülni. Ebben a szervezésben a Provincia TMT-nek nagy szerepe van, de a megye idegenforgalmi szempontból fontos helyeinek mint például Tamásinak, Dombóvárnak, Dombórinak már most fel kell készülnie a jövő évi kiállításra. El tudom képzelni, pl. a vendéglők, éttermek színes katalógusokban való bemutatását. Vannak a megyében népszerű szőlőhegyek Simontornya környékén éppúgy, mint a távolabbi szekszárdi térségben. A szőlősgazdák is jelentkezhetnének.

— A kiállításon való részvételre is gondol vagy csak a reklámanyagra?

— Lehetne nagyobb az utazási kiállítás Tolna megyei standja, és ott a borosgazdák is kínálnák portékájukat. Így aztán a vendégfogadás is más lenne. Rengeteg külföldi volt az idei kiállításon is. Nem lehet mindegy, kik viszik hírét az országunknak. Nem elfogultság mondatja velem, de a visszhangokból is kiderült, hogy milyen színfoltot jelentett a hőgyészi német nemzetiségi, és a sárközi népi együttesek felvonulása és a színpadon való bemutatkozásuk. Sikere volt annak is, hogy kuglóffal, pogácsával, borral kínálgatták a közönséget, a járókelőket.

— A Tulipán Iroda mit kínált?

— Családi üdülést kínáltunk, falusi családoknál. Barátságos elszállásolást, kitűnő magyaros ételeket, italokat, magyaros vendégfogadást, pihenést tudtunk ajánlani Györköny, Tevel, Zomba, Hőgyész községekben. Tavaly sok vendégünk volt Németországból, és a magyarországi belföldi turizmus is mozdulni látszik. Az öröm számunkra, hogy akik megtapasztalták, mit jelent ebben a régióban pihenni, visszajönnek, de hozzák a barátaikat, rokonaikat is. Ez propaganda a munkánknak. Azt is őszintén meg kell mondani, hogy nem olcsó dolog egy ilyen kiállításon részt venni. Ismét hangsúlyozom, hogy a közös megjelenés csökkenti az egyén költségeit, és azt is szorgalmazni kell, hogy külföldi kiállításokon is közösen jelenjenek meg megyénkből azok, akik turizmussal, idegenforgalommal, vendéglátással foglalkoznak. Ez a jövő járható útja.

Decsi Kiss János

A szeplőtelen fogantatástól a feltámadásig

Közeledvén a Húsvét, a Decsi Faluház Galéria újabb, az ünnep gondolatköréhez illeszkedő kiállítással örvendezteti meg a művészetkedvelő közönséget. Március 28-án, hétfőn 17 órakor Zubovits Gy. Erzsébet képzőművész „A szeplőtelen fogantatástól a feltámadásig" című kisplasztikai kiállítását Bartos Tibor író-polihisztor nyitja meg. A megnyitót Németh Éva versmondó költeményekkel és Baross Beáta, valamint Decsi Kiss András gitármuzsikával teszi emlékezetessé és ünnepibbé.

A kiállítást április 17-éig tekinthetik meg.

„A bátor nyulacska"

Ezzel a címmel tartja ma bérletes előadásait a Fabula-bábszínház a szekszárdi Gyermekek Házában. Óvodások 9 és 10.30 órakor, kisiskolások 13.30 és 15 órakor tekinthetik meg az előadást.

Szintén a Gyermekek Háza szervezésében kerül sor április 7-én, a mozgássérült gyerekek délutánjára. A program 14 órától indul, a Bogár-tanyára való kirándulással. Ezt követően 15.30 órától „Játsszunk együtt!" felszólítással papírhajtogatásra, valamint játékos vetélkedőre invitálják a gyerekeket a szervezők.

A gyerekeket szülőkkel együtt várják, a programokra pedig telefonon és levélben is lehet jelentkezni.

Plakátok falon, oszlopokon

A négy évvel ezelőtti plakátháború nyomait nagyon sokáig viselte Bonyhád is. A legkülönbözőbb helyekre kerültek ugyanis politikai hirdetések a városban. Fákra szegezték fel, villanyoszlopokra és telefonfülkék ablakaira ragasztották, házfalakra vinyettázták a pártok lelkes hívei az agitáció – később csak részben lemálló és eltávolítható – eme jól bevált eszközeit.

Olykor-olykor elfeledkeztek hát az oly áhított új alkotmányos rendre áhítozók a város rendjéről, a hétköznapi esztétikai és etikai elvekről.

Idén ez talán másként lesz, hiszen a város nagy gyalogos forgalmú utcáin összesen negyvenkét hirdető táblát helyezett ki az önkormányzat Közrend és Közbiztonság Védelmi Bizottságának megbízásából a Bonycom Kft.

Ezek összfelülete 180 négyzetméter, ami mind arra hivatott, hogy a politikai csoportosulások, pártok hirdethessék programjaikat, egyéni képviselőjelöltjeiket. Az önkormányzat környezetkímélő kampánymunkájának köszönhetően ezek a táblák még időben utcára kerültek, s az összesen 150 ezer forintnyi költség – amiben benne foglaltatik a táblák beszedése is –, nem tűnik túl nagy áldozatnak. Mindenki szeretné, ha nemcsak a választások, hanem a város is tiszta maradna.

Igaz, vannak élelmes vállalkozók, s olyan egyéb – nem politikai – hirdetők, akik előbb lecsaptak a lehetőségre, mint a választásokban érdekelt szervezetek, ám reméljük, hogy az ő ringbelépésükkel nem jutunk ugyanoda, mint annak idején, amikor megfelelő mennyiségű hirdetőhely hiányában a pártok plakátjai nem kívánatos helyeken tűntek a szemünkbe.

A táblák közül egyébként az a tíz, amelyek forgórendszerűek és betontalapzatba állítottak, a választások után is a közterületen maradnak, s ott tovább hivatottak a nem csak politikai jellegű plakátok viselésére.

– lá –

Szekszárd-Waregem oda-vissza

A belgiumi kirándulás eredményes volt

Most már nyolcadik éve, hogy március 11. és 13. között a belgiumi Waregemben megrendezik a tavaszi szünidei vásárt. Ebben az évben egy szekszárdi delegáció is részt vett ezen az eseményen, képviselve a várost. A küldöttség tagjai a napokban érkeztek haza, s mi a tapasztalatokról érdeklődtünk.

— Szekszárd tavaly ősszel került partnerkapcsolatba a hangulatos belgiumi kisvárossal – mondta Czemmel Gyöngyi, a szekszárdi önkormányzati kapcsolatok referense. — A waregemi képviselő-testület és a polgármester meghívására érkeztünk a bemutatkozó vásárra, hiszen a vásár egyik legfőbb célja, hogy a waregemiek megismerkedjenek a környező települések különböző vállalkozóival, cégeivel, esetleg egy külföldi ország városának életével, hétköznapjaival. Ez utóbbi volt Szekszárd.

— Hogyan sikerült bemutatni Szekszárdot?

— Nemcsak a megyeszékhely és a legjellemzőbb termékek megismertetése volt a célunk, hanem az egész megye és az itt élő emberek bemutatása. Úgy érzem, jól megértették a szándékunkat és partnerséget tanúsítottak a waregemi polgárok, s a város vezetése is. A kilenctagú küldöttség által vitt termékek között olyanok voltak, amelyek Szekszárd, és megyénk arculatát tükrözték.

— Lesz-e folytatás a kapcsolat kiépítésében?

— Minden bizonnyal, mert a waregemi polgármesternek átnyújtottunk egy meghívót a Pünkösdi Fesztiválra, ő azt ígérte, hogy egy kisebb számú delegációval vesznek majd részt ezen az eseményen.

-g-

Nagydorog

Testületi ülés után

Hétfőn tartotta soros ülését a nagydorogi önkormányzat képviselő-testülete. A képviselők meghallgatták az Általános Művelődési Központ, valamint a körjegyzőség képviselőinek beszámolóját. A továbbiakban döntés született a helyi szemétszállítás megoldásának megváltoztatásáról. A testület kiterjedtebben, alaposabban szeretné elvégeztetni a hulladékszállítást.

Szó volt arról, hogy annak a néhány nagydorogi családnak, akik rászorulnak, szociális céllal az előművelési munkák megfizetése után az önkormányzat ingyenes használatba adna bizonyos nagyságú földterületet. Ezen szabadon gazdálkodhatnak a családok ebben az évben.

Döntöttek a közterület felügyelői állás tekintetében. Ezentúl Rózsa József látja majd el ezt a feladatkört.

A polgármester bejelentette, hogy megkezdődtek a munkálatok az Irinyi utcában, ahol szilárd burkolattal látják el az utat. A tervek szerint a munkát a tavasz végére befejezik.

Arról is szó volt, hogy a kastély előtti szakaszon felújítják a sok helyütt felgyűrődött, eldeformálódott járdát. Sajnos, nem új épül, de a jelenlegi járdalapos megoldásmód azért előnyös, mert könnyebb a helyreállítást elvégezni.

-ge

Testületi ülés Tamásiban

Állagmegóvó felújítások

Munkaterv szerinti márciusi ülését tartotta hétfőn, 21-én Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete a városházán. A legrázósabbnak ígérkező napirend – a szakképzés helyzetéről szóló intézményvezetői beszámoló – „méregfogát" a megelőző egyeztetések és bizottsági viták során sikerült kihúzni, a kompromisszumos határozati javaslat minden érdekelt részéről elfogadásra javasoltatott, ami egyhangú testületi döntéssel létre is jött. Nem váltott ki különösebb vitát az 1993. évi adóügyi feladatokról szóló beszámoló sem, az illetékes bizottság javaslatára a testület azt elfogadta. Két rövid rendeletmódosítás után három, inkább technikai jellegű döntés következett, majd megállapításra került az április első napjától érvényes szemétszállítási díj. Végezetül az időközben keletkezett többletbevételek terhére néhány állagmegóvó felújításra hatalmazták fel – illetékes bizottsági egyetértéshez kötve – a polgármestert.

Elkészülhet a kettes számú általános iskola magasteteje, a tüdőgondozó tetőjavítása, valamint a művelődési központ és a ravatalozó vízelvezetése.

A városfejlesztési bizottság pozitív döntése esetén elkészülhet a művelődési központ előtti terület burkolása is.

„A bolondnak több puszi jár"

A bolondoknak – ahogy az egykék szülei nevezik néha a több gyermeket nevelőket – sok puszi jár, amikor hazaérnek a munkából, s ez semmi más érzéssel össze nem hasonlítható – mondta *Heim Károly*, a Szekszárdi Nagycsaládosok Egyesületének elnöke tegnapelőtt Bonyhádon. E kijelentés pedig a bonyhádi nagycsaládosok csoportjának alakuló ülésén hangzott el tőle, aki ötgyermekes családapa.

A szekszárdi egyesület elnöke ugyanis a bonyhádi volt városháza tanácskozótermében megosztotta a huszonhét nagycsaládos szülővel a társadalmi szervezet működésével kapcsolatos tapasztalatait. Felvázolta előttük azokat a célokat is, amiért a helyi csoportokon, egyesületeken kívül működik a hivatalosan NOE mozaikszóval jelölt Nagycsaládosok Országos Egyesülete, amit a szó többlet jelentéstartalma miatt Noénak neveznek. Az első bonyhádi összejövetelen a nagycsaládos szülők is elmondták, hogy milyen feladatokat tudnak vállalni a megalakulásban lévő csoport majdani működtetésében, a gyermekeknek szánt és a családoknak szervezett programok lebonyolításában. Ha azt nem is sikerült teljesen tisztázni hétfőn a bonyhádi és környékbeli nagycsaládosoknak, hogy egyelőre csoportként, s csak a későbbiek során működjenek egyesületként, esetleg rögtön egyesületi formában dolgozzanak, vezetőséget mindenesetre választottak, s a közeljövőben már társadalmi szervezetként lépnek színre. Nem volt tehát meddő próbálkozása a városi önkormányzat Egészségügyi Bizottságának, a Széchenyi Körnek és a Vöröskeresztnek az, hogy az ENSZ által a Családok évének nyilvánított esztendőben Bonyhádon is megalakuljon a nagycsaládosok helyi szervezete.

– nagy –

IRODAGÉPSZERVIZ ÉS BEMUTATÓTEREM
contec
SHARP IRODAGÉP GYORSSZERVIZ
APEH ENGEDÉLYES
PÉNZTÁRGÉPEK
MÁR A LEGOLCSÓBB TIPUSOKBÓL IS
ÉRTÉKESÍTÉS, SZAKTANÁCSADÁS, BETANÍTÁS, SZERVIZ EGY HELYEN
Ez a szelvény, ha vásárláskor bemutatja
3 000 Ft
engedményt jelent Önnek június 30-ig

HÍREK A MEGYÉBŐL

Testületi ülés és útépítés Bátaszéken

Március 23-án, szerdán 15 órától tartja soron következő ülését a bátaszéki képviselő-testület. Ezen a közalkalmazotti törvény bevezetésének tapasztalatairól számolnak be az intézményvezetők, valamint a hivatal részéről a jegyző.

Szintén bátaszékieket érintő hír, mely szerint az idei esztendőben szilárd burkolatot kap az Óz, az Erzsébet, a Fürdő, illetve a Bem utca. A tervek szerint az Óz utcában már húsvét után megkezdődnek a munkálatok.

Szandi és Vanessa a szekszárdi Graffiti-ben

Március 26-án, szombaton, a Graffiti Star Club vendége a népszerű énekes, Szandi lesz. Ugyanekkor, egy emelettel lejjebb, a rock-blockban a Vanessa zenekar várja a keményebb műfaj híveit.

Bizottsági ülések

A szekszárdi képviselő-testület pénzügyi ellenőrző, valamint a gazdasági bizottsága is ülésezik csütörtökön. Előbbi 15 órától a tavalyi év gazdasági beszámolóját tárgyalja, míg az utóbbi 16 órától olyan témákat boncolgat, mint például a TOTÉV-felszámolás, a közös víz- és csatornamű kft. átalakulása, ingatlan-elidegenítések.

Áhitat és véradás Kölesden

A kölesdi evangélikus templomban március 25-én 18 órától a trippstadti rézfúvóskar közreműködésével esti áhitat lesz. Ugyancsak Kölesden, március 24-én a művelődési házban 9-16 óra között véradást tartanak.

A tavalyi költségvetésről Decsen

A decsi képviselő-testület legközelebbi összejövetelét március 29-én, azaz kedden tartja 18 órától. Téma a '93-as adóterv teljesítése, valamint a tavalyi költségvetésről szóló beszámoló.

Koszorúzás a Bezerédj szobornál

Március 24-én 14 órától koszorúzási ünnepség lesz Szekszárdon, a volt Vármegyeháza udvarán lévő Bezerédj István szobornál. A megemlékezésen közreműködnek a jeles közéleti tevékenységet folytató politikusról elnevezett iskola tanulói.

Névadó ünnepség

Március 25-én, pénteken 14 órakor névadó ünnepséget tartanak Szekszárdon, a Mérey utcai szociális otthonban. Az intézmény felveszi a Dr. Kelemen József Idősek Otthona Szekszárd nevet. Ez alkalommal kerül leleplezésre a tisztiorvost ábrázoló dombormű, mely Farkas Pál alkotása.

Filmklub Dombóváron

„Nők a filmművészetben" címmel március 9-től előadássorozat indult Dombóváron, a városi művelődési házban. A következő előadásra szerdán, azaz ma kerül sor 17 órai kezdettel.

MEGHÍVÓ!
A Felsőnyék Mezőgazdasági Szövetkezet
értesíti tagjait és kívülálló üzletrész-tulajdonosait, hogy
1994. április 9-én, 9 órakor
a Kultúrotthonban
közgyűlést tart.
Napirendi pontok:
1. Beszámoló az 1993-as gazdasági évről, a szövetkezet gazdasági és pénzügyi helyzetéről.
2. A szövetkezet továbbműködési lehetőségeinek megtárgyalása.
3. Egyebek.
Szövetkezet Igazgatósága
(47360)

„Titkos" tárgyalások Somoggyal

Dombóvár válna Tolnától?

Van aki tud róla, van aki nem

(Folytatás az 1. oldalról.)

Kaposváron, a ***Somogy Megyei Közgyűlés elnöke, dr. Gyenesei István*** azt mondja, polgári kezdeményezésről van szó.

— Egy éve kerestek meg először bennünket Dombóvárról, előbb sportolók, intézmények vezetői, majd a városi képviselő-testület tagjai, illetve egy országgyűlési képviselőjelölt azzal a felvetéssel, hogy Dombóvár Somogy megyéhez szeretne tartozni, – kezdte dr. Gyenesei István.

— Kik keresték meg Önt Dombóvárról személy szerint?

— Neveket inkább nem mondanék, – jelenti ki az elnök úr. – Ha az illetők akarják és jónak látják, majd felfedik a kilétüket.

— Mi az indok az elszakadásra?

— Nem érzik a dombóváriak Tolna megye segítőkészségét, ezért szeretnének Somogy megyéhez tartozni, mondták nekünk. Hangsúlyozom, nem mi kezdeményeztük a csatlakozást, de ha van ilyen igény, nem zárkózunk el. Mi csak tesszük a dolgunkat, ami úgy látszik megtetszett a dombóváriaknak, – mondja dr. Gyenesei István és kifejti, hogy az elmúlt négy évben Somogy megye közgyűlése, bár a törvény nem írja elő, mégis minden téren segítséget nyújt a megye 240 településének és 12 városának. Az elmúlt időszakban hét társulást hoztunk létre a megye 196 településével. Ezeknek a szakmai társulásoknak a segítségével a falvak, városok működéséhez, fejlesztéséhez szükséges segítséget tudnak nyújtani igény esetén, tagsági díj ellenében. Például a beruházási társaság, mely önálló jogi személyként működik a közgyűlésen belül, több mint 10 millió forint támogatást kap a megye költségvetéséből, ennek segítségével bonyolítja a falvak, városok beruházásait. Nullprofitos tevékenységet folytatnak a haszon nem náluk, hanem a településeknél csapódik le. A megye segítőkészsége több más területen megnyilvánul, 1993-ban például 40 templomot restauráltak Somogyban, a megyei önkormányzat valamennyi templom felújításához hozzájárult 50-300 ezer forinttal. Úgyanígy szorgalmazták a falvak közötti földutak szilárd útburkolattal történő ellátását. Az összekötő utak építéséhez pályázat útján maximum 70 százalék támogatás vehető igénybe az országos alapból. Ehhez a megye 30 százalékot hozzátesz, ami tulajdonképpen a saját erőt jelenti, így az út nem kerül semmibe az amúgyis kevés pénzzel gazdálkodó településeknek.

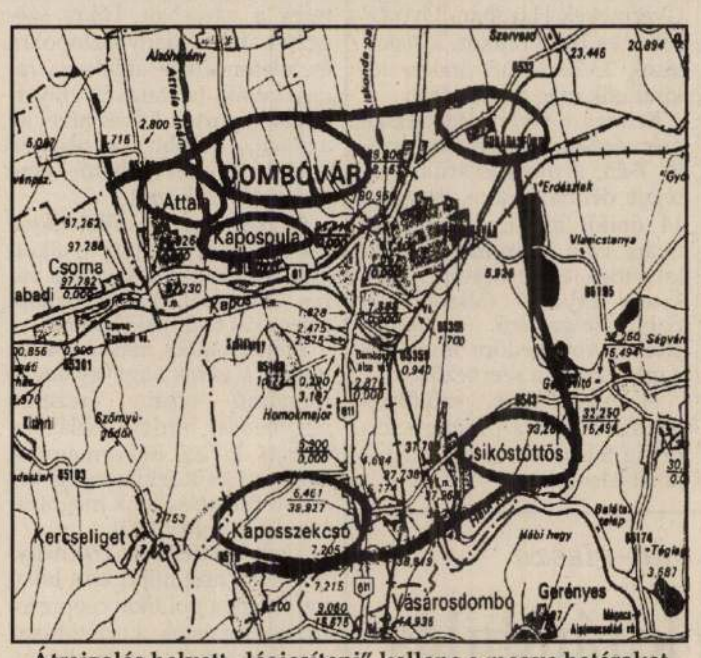

Átrajzolás helyett „légiesíteni" kellene a megye határokat

— Ígértek-e Önök, mármint Somogy megye valami pluszt Dombóvárnak, ha csatlakozik Somogyhoz?

— Semmivel többet nem ígértünk, mint amit a 240 Somogy megyei település az elmúlt négy évben tőlünk kapott és a következő ciklusban is kapni fog. Ez, a dombóváriak elmondása szerint, jóval több lenne, mint ami támogatást eddig Szekszárdtól, illetve Tolna megyétől kaptak.

— Somogynak mi előnye van abból, hogy Dombóvár a megyéhez csatlakozna?

— Semmi, mi egyszerűen csak úgy gondoljuk, hogy ha Tolna megye nem vállalta fel Dombóvár esetében a megyei szerepkört, akkor ezt nekünk kötelességünk megtenni, ha lakossági kezdeményezés van rá.

— Mi a menete egy ilyen csatlakozásnak, kinek az engedélye kell?

— Mindenképpen helyi népszavazásnak kell eldöntenie a más megyéhez való csatlakozást, bár ez tulajdonképpen nem előírás. A BM állásfoglalása szerint a más megyéhez történő területi csatlakozáshoz a kezdeményező település önkormányzata képviselő-testületének minősített többségű határozata kell. Ezt megelőzően a Somogy megyei önkormányzatnak is testületileg állást kell foglalnia arról, hogy fogadókész-e? Ha mindez megvan, a csatlakozó és befogadó nyilatkozatot a Belügyminisztériumhoz kell felterjeszteni, majd a parlament dönt. Az úgynevezett elbocsátó megye engedélye nem kell a dologhoz. A törvény szerint egy évben egyszer, június 30-ig lehet ilyen kérelmet az Országgyűlés elé terjeszteni.

— Dombóváron kívül egyéb Tolna megyei települések is csatlakozni akarnak Somogy megyéhez Ön szerint?

— Praktikus okokból felmerülhet, hogy Attalán, Kapospulán kívül néhány Dombóvár közvetlen vonzásába tartozó más település is csatlakozzon Somogyhoz. Persze minderről a lakosságnak kell döntenie először. A polgárok véleményét tiszteletben kell tartania egy városatyának és egy megyegazdának is.

Nem igaz

— Teljesen időszerűtlen ezzel a kérdéssel foglalkozni. Jönnek a választások, most mindenki azzal van elfoglalva. Egyébként sem kérdezte meg senki ezzel kapcsolatban a lakosság véleményét, – jelentette ki ***dr. Szabó Imre, Dombóvár polgármestere.***

— Ezek szerint Ön nem is tud a Somogyhoz való csatlakozási igényről? Nem járt Kaposváron?

— Én meghívtam őket, ők meghívtak engem, de csak az Expóról tárgyaltunk, Gunaras hasznosításáról. Képviselő-testületi ülésen sem került szóba a kérdés. Dombóvár jelenleg regionális szerepkört lát el, szolgáltat a környező falvaknak. Ezért az a véleményem, hogy a megyét hagyjuk meg ilyennek amilyen most, nem kell több jogosítványt kapnia, meg kell hagyni a városok, községek önállóságát. A megyehatárok átrajzolása helyett inkább „légiesíteni" kellene, jelentéktelenné tenni az ilyenfajta határokat.

Hogy ki(k) kacsingat(nak) Somogy felé, honnan indult el a kezdeményezés és mit szólnak mindehhez a város polgárai, arról holnapi számunkban olvashatnak.

F. Kováts Éva

Szia, versmondó!

A kocsolai Nagy Tünde ha végigmegy az utcán, az ismerősök úgy köszöntik: „szia versmondó kislány". A 8. osztályos, 14 éves kislány nemcsak arról közismert a faluban, hogy gyakran mond verseket, hanem arról is, hogy a sportversenyeken is kimagasló eredményeket ér el, és bizonyítványába év végén eddig nem került más zárójegy, mint kitűnő.

Nagy Tünde Kocsolára Dombóvárról költözött az általános iskola 4. osztályának elvégzése után. Apukájával, anyukájával és két testvérével élnek itt. Édesanyja jelenleg gyesen van a kisebbik testvérével, előtte a Füszértnél volt raktári dolgozó. Apukája jelenleg munkanélküli, szakmája asztalos, legutóbb Szilfáson dolgozott halászként. Röviden így mutatta be családját Tünde, majd saját magáról így szólt.

— Az alsó tagozatot Dombóváron, a Molnár György Általános Iskolában végeztem. Szerettem a tanáraimat, úgy érzem, hogy ők is kedveltek engem. Kedvenc tantárgyam nem volt, mindegyiket – úgy is mondhatom – imádtam. Versenyeken – így például olvasási, szavalóversenyen – már az alsóban is részt vettem, és jó eredményeket értem el. A tanulmányi eredményem mind a négy osztályban kitűnő volt.

— Hogyan lehet ilyen kiváló eredményeket elérni?

— Akarat kell a tanuláshoz, meg egy kis tehetség, no és idő. Mostanában jobban el vagyok foglalva a kelleténél, így fordulhatott elő, hogy becsúszott egy-két négyes, ami nekem rossz jegynek számít.

— Ötödiktől Kocsolán tanulsz. Jelentett-e problémát az iskolaváltás, az hogy más közösségbe kerültél?

— Igen, eleinte nagyon féltem. Aztán olyan kedvesek voltak a gyerekek, hogy gyorsan beilleszkedtem, sok jó barátot szereztem. Szerintem ez itt sokkal jobb közösség, mint a dombóvári volt, meg az iskola is jobban tetszik. Mert nemcsak az iskola, a falu is egy nagy közösség, mindenki tud mindenkiről, mindent. Megszólítanak az utcán, úgy üdvözölnek, hogy „szia versmondó kislány", és ez nekem nagyon kedves. Azért ragadt rám, mert gyakran indulok szavalóversenyen és az iskolai ünnepségeken is részt veszek, verseket mondok.

— Felsőtagozatban – amióta itt járok Kocsolán – sem csökkent a lelkesedésem, a tanulmányi eredményem sem változott, most is kitűnő. Dombóváron nem volt ennyi sportolási lehetőség mint itt, mert kézilabdázni, kosarazni, ping-pongozni, sakkozni járok.

— Említetted, hogy a tanuláshoz idő is kell. Most, amikor egyre nagyobbak a követelmények, hogyan jut idő minden más elfoglaltságra a tanuláson kívül?

— Hát, éppen ez az. Anyu is unja már egy kicsit, hogy sokat eljárok, de nagyon szeretek sportolni. Ennek eredménye is van, mert nemcsak tanulásból, hanem sportból is jeles vagyok. Tanulmányi – matematika, nyelvtani helyesírás, szavaló – versenyeken most is részt veszek. Nem mindig sikerült megszerezni az elsőséget, mert a legutóbbi nyelvtani versenyen megyei döntőre továbbjutottam, szavalóversenyen harmadik lettem, matematikából voltam első.

— Hova jelentkeztél továbbtanulni? És mik a terveid?

— Paksra jelentkeztem, számítógép-programozónak. Már megkaptam az értesítést felvettek, de azt, hogy mehetek-e, az egészségügyi vizsgálat dönti el. Ezzel párhuzamosan az Illyés Gyula Gimnáziumba is felvételt nyertem. Most választhatok, de Paks mellett döntöttem, mert az szakmát is ad. A tervekről. Szeretnék egyetemen továbbtanulni, és jó munkahelyen dolgozni.

— Marad-e szabadidőd?

— A szabadidőm jó részét elveszi a sport, de szeretek olvasni, meg legtöbbször anyukámnak segítek a házimunkában.

— Kocsolán milyen gyereknek lenni?

— Jól érzem magam gyereknek, minden időmet kitöltöm, játékra már nincs időm.

– p. teri –

Kocsolán hallottuk,

...hogy képviselőtestületi ülés lesz március 28-án, hétfőn 14 órakor. Napirenden szerepel az 1993. évi zárszámadás – várható – elfogadása. Megalakítják a választáskor működő szavazatszámláló bizottságot. Az egyebek napirendi pontnál szociális ügyek elbírálására kerül sor.

Krimikrónika

„Megmentett" tartalék

Március 21-én ismeretlen tettesek, ismeretlen módszerrel behatoltak D. Lajos dombóvári lakos családi házába, s a szekrényből 650 ezer forint készpénzt tulajdonítottak el.

Drága belépő a Viktória discóba

Egyre drágább a belépő a dombóvári Viktória diszkóba. Különösen annak a két fiatalembernek került sokba a hétvégi mulatság, akiknek a kabátját szombaton ellopták a diszkóból. Az egyik sértett, P. László kabátjának értéke 15 ezer forint, ezenkívül benne voltak a kulcsai, iratai, K. Béla kára 12 ezer forint.

Eltűnt – keresik

Eltűnt Szemes Rókus, Döbrököz, Pály utca 5. szám alatti, 1979-ben született fiú. Március 20-án lakásáról ismeretlen helyre távozott. A fiatalkorú előzőleg szüleivel a továbbtanulás miatt került szóváltásba.

Öreghegyi tanyabetörés

Ajtórács kifeszítés módszerével március 13-16-a között, ismeretlen tettes behatolt K. András dombóvári lakos Kaposszekcső, Öreghegyen lévő hétvégi házába, s onnan rotációskapát, gázpalackot tulajdonított el. Az okozott kár 60 ezer forint.

Baleset

Március 18-án, 15.30-kor, a 61-es főút 84-es kilométerétől 200 méterre Sz. István személygépkocsival figyelmetlen vezetés közben, vezetői engedély nélkül, ittas állapotban vett részt a közúti forgalomban. Ennek következtében a menetirány szerinti jobb oldali padkára hajtott, majd az árokban felborult. A baleset következtében Sz. István 8 napon túl gyógyuló súlyos sérülést szenvedett.

Egy vajdasági festő bemutatkozása Hőgyészen

A kor nyoma a képeken is

Szomorú beszélgetés Pósa Edével

Csak egy hétig látható Pósa Ede vajdasági festőművész tárlata a hőgyészi művelődési házban. A kiállítást március 18-án nyitotta meg Fecske András, a budapesti Hollósy Galéria igazgatója. A megnyitó érdekessége volt, hogy a művész három képét kisorsolták a jelenlévők között.

Kicsoda Pósa Ede? A tények szerint a Magyarkanizsa melletti Völgyesen született 1947-ben, később Zentán telepedett le, tagja lett az ottani művésztelepnek, a szabadkai Q csoportnak. Közös tárlatok tucatjain és önálló kiállításokon mutatkozott be. Többek között ötször Zentán, majd Szegeden. Ezután Makó, Hódmezővásárhely, Bonn, Belgrád, Wertingen, Szekszárd, Balatonfüred, Gyula következett. Hogy valójában kicsoda Pósa Ede, arról igazán a képei beszélnek.

✿

A megnyitó másnapján beszélgettünk szekszárdi barátaik otthonában, szerb feleségé társaságában, aki követte őt Magyarországra. Az asszony kitűnően tud a nyelvünkön, neki talán könnyebb volt eljönni otthonról, mert szülei már nem élnek. Arról is beszélt itteni barátainak, hogy

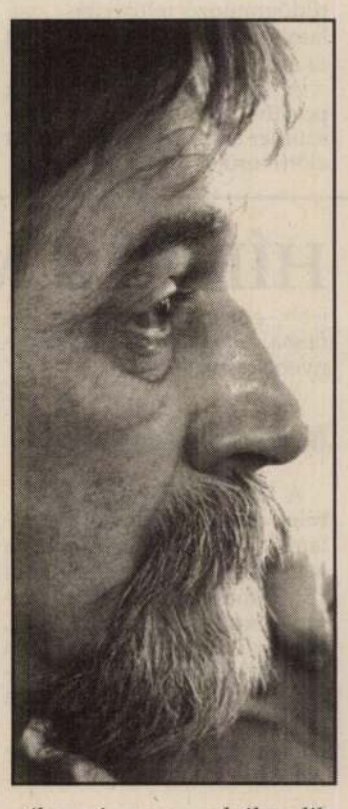

néha már magyarul álmodik.

– Mindig kisebbségi festő voltam, s most is az vagyok, – mondja Pósa Ede. Nem könnyű ma Szegeden menekültnek lenni. Jó lenne, ha végetérne már a hontalanság.

— Biztosan érthető, ha az Alföldön nem szeretik a menekülteket – töpreng, – hiszen jön most oda mindenféle ember.

Igaza lehet, talán könnyebb általánosítani, bűnbakot találni a máshonnét jöttekben, saját problémáik magyarázatául. Beszélhetünk még sokminden másról, háborúról, békéről, arról, hogy kinek van joga eldönteni rólunk, ki a magyar, a horvát, szerb, ha egyszer ennyire összekeveredtünk.

Pósa Ede elsősorban tájképfestőnek vallja magát. Fel sem kell tenni a kérdést, hogy miről szólnak számára a tájak. Halkan, mintegy magának mondja:

– Érzelmekről, hangulatokról. Van vidám és szomorú táj, komor és ironikus. Nyilván éppen olyan, mint az én hangulatom, amit meg akarok festeni. A színeket látom, érzem, képzelem el először, ezekből következik a többi.

Képein ötvözi a rajzot és a festést. A száraz akvarell olyan finom, puha mint a púder, lehet vele festeni is. Más alkotásokon a kollázs-technikát is alkalmazza. Az újvidéki Magyar Szóból használt fel betűket, szavakat, foszlányokat. A miértre a válasz: Hogy nyoma maradjon a kornak is a képeken.

Eredeti szakmája építésztechnikus, belső építészettel foglalkozott, de most itt erre a szakmára nincsen szükség.

A festés munka és szenvedély is számára, hiszen kénytelen ebből élni, bármennyire is sajnálja minden képét, amit el kell adnia. Azt mondja Magyarországon kategorizálják a festményeket az alkalmazott technika szerint is, ezért újabban készülnek olajfestmények is. Ezek a piacon többet érnek.

Nem mondja, de vigasz, menedék, belső kényszer is számára a festés.

✿

A dunántúli dombok sokkal szebbek, s itt nem érzi, hogy idegenként kezelnék. Csodálatos volt a kiállítás megnyitója, szeretettel fogadták őket a vendéglátók, és a megnyitó közönsége is – mesélik.

Szeretnének végre megint – mindent elölről kezdve – saját otthont, bár Pósa Ede idős, beteg édesanyjához hazajárnak. Két baráti házaspárral együtt akarnak venni egy közeli kis faluban egy parasztházat. Pósa Edéék ott laknának, a többieknek meg kirándulóhely lehet a ház. A régi barátok hiányát az újak pótolhatják.

Talán azóta már meg is találták valamelyik faluban azt a helyet, azt a házat, ahol ismét otthonra lelhetnek az elvesztett szülőföld helyett.

Iharosi Ibolya
Fotó: Ótós Réka

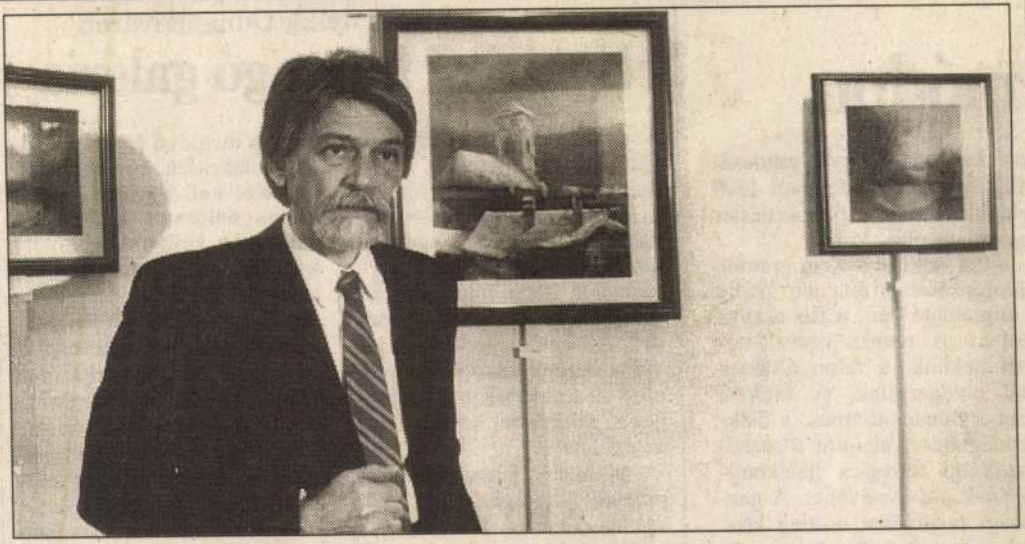

Vajdasági tájak csöndje. Szülőföldjének, a Vajdaságnak jellegzetes hangulatát hozta el a tájakat, kisvárosi, falusi utcarészleteket ábrázoló pasztellképeivel Pósa Ede a Tamási Galéria közönségének tegnap nyílt kiállításával. A közelmúltban Kistormáson megtelepedett, egykor Zentán élő és dolgozó művész új hazáját is azzal a csendes „napsütötte" szomorúsággal láttatja velünk, ahogyan Zentát, a Tisza-partot, vagy Kosztolányi városát. A tárlatot április 14-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

FOTÓ: GOTTVALD

96.03.21

Tolnai Népújság

PÓSA Ede

módon

terveket hazánk egyik gazdaságilag gyenge pozícióban lévő településére is, a polgármester így választott.

— A segítség a programok kidolgozásában áll, nem pedig a végrehajtásban, a finanszírozásban. A munka oroszlánrészét nekünk, a falun élőknek kell elvégeznünk. A kitörési pont a falusi turizmus, a diákvendéglátás, valamint a mezőgazdasági termelés hatékonyságának növelése lehet. A gazdasági pozíciókat esetleg közvetlen termékértékesítési rendszer bevezetésével lehet erősíteni. A waldvierter-i iroda vezetője március 25-én viszontlátogatást tesz Györkönyben, ahol a helyi adottságokkal ismerkedik. *Garay E.*

Nagyszabású kiállítás nyílik Dunaföldváron

Kőtárból fafaragó galéria

Két éve elkészült a dunaföldvári vár területén a kőtár, mely a Dunából előkerült római kori leletegyüttes bemutatására lett volna hivatott. A kövek időközben elkerültek a városból, hogy miért, azt ne firtassuk, az egy másik történet. Az épület üresen áll. A város vezetői szakértők bevonásával felmérték a lehetőségeket, mire lehet hasznosítani az épületet.

Fölmerült lehetőségként a magyar fafaragás, faművesség bemutatása. A város benyújtott erre vonatkozóan egy pályázatot, melyet el is nyert, elkezdődhetett a kiállítás szervezése. A szakmai irányításra dr. S. Korsós Ilona néprajzost kérték föl. Ahhoz, hogy a meglevő épületben kiállítás lehessen, egy sor átalakítást el kell végezni. Elektromos hálózatot kell kiépíteni, meg kell oldani a tető szigetelését, zárhatóvá kell tenni az épületet. Az előkészítő tárgyalások alapján a fafaragó galéria névre keresztelt épületben három tárlat kap helyet, az első egy meghívásos fafaragó kiállítás. Az ország legnevesebb fafaragóit kérik föl, hogy vegyenek részt a kiállításon. A második tárlat a népművészeti kaleidoszkóp nevet kapta, országos pályázatot írnak ki a népművészet alkotói számára. A harmadik kiállítás Csepeli István helyi fafaragó, népi iparművész bemutatója lesz. *—pataki—*

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

IGAZ SZÓ

1021

Pornoek Barbála

PORZSOLT BORBÁLA rajza

Feküdtem:
beszívni a
Fiam: háro
Asszonyom:
forróbb a lá
mint a szere
Élünk hárm

A csend féle
A gyerek ne
Fs csíptük, c
bizonyítsa, h
A fiam él, üv
s én nem írhatok szerelmes verseket.

Pósa Gusztáv

PH. 934. II. 25.

— A Postatakarékpénztár Árverési Csarnokának aukciókiállítása. A Postatakarékpénztár Árverési Csarnoka vasárnap nyitja meg első tavaszi aukcióját, mely azonban számszerint már a hatvankilencedik. Hagyományaihoz hiven ezuttal is művészi elrendezésben mutatja be az Árverési Csarnok a *március elsejétől* kezdődőleg kalapács alá kerülő anyagot, amely most is rendkivül gazdag és érdekes. A festmények gyüjteménye kevésbbé dus, mint máskor, de néhány igazán kiemelkedő darabja van. Igy például *Griesler* finom csendélete, *Piglhein* ritka *női* aktja, a régi magyarok közül egy igen ritkán felszinre kerülő magyar mester, *Pósa Gusztáv* férfiarcképe, *Markó Károly* bibliai kompoziciója és *Kovács Mihály* egy tanulmányfeje. Van egy rajzos lap *Zichy Mihálytól*, egy nagyobbszabásu tájkép *Mednyánszky Lászlótól*, néhány szép *Szinyei-Merse* és egész sorozatnyi *Rippl-Rónai* festmény. Különös érdekességü egy régi metszetgyüjtemény, amelynek keretében nem csekélyebb mesterek, mint *Dürer* és *Rembrandt* is szerepelnek. A gyüjtemény anyagának legnagyobb részét XVIII. századbeli francia és angol grafikusok lapjai alkotják. A szobrászati anyag legnagyob értéke egy fából faragott és festett *gótikus Madonna* szobor. Ezuttal is rendkivül gazdag a keletázsiai csoport, az ezüst és aranytárgyak gyüjteménye, különösen a XVIII. és XIX. század ötvösművészetének igen jó munkáival, az ékszerek között is találunk sok értékes antik ötvösmunkát, változatos a porcellángyüjtemény, feltünően sok a szép régi pohár, a textilgyüjteményben egy valódi *Aubusson* faliszőnyeg figyelemreméltó, a művészeti anyagon kivül pedig dus választékát találjuk a legkülönfélébb háztartási és fényüzési cikkeknek, butoroknak, fegyvereknek, általában mindennek, ami mindennapi életünk fényüzéséhez vagy kényelméhez szükséges.

Banditatámadás [illegible] **ellen**

Post Card

Reggel

PETRÓ GALÉRIA

ÉS KÉPKERETEZŐ MŰHELY

8800 NAGYKANIZSA,
FŐ ÚT 19.
TEL.: 93/ 333 744,
30/ 993 9940
E-MAIL:
petrogaleria@mail.datanet.hu
www.petrogaleria.hu
NYITVA: H-P: 8-17, SZ: 9-12

Villamos

Pósa Ede

festőművész

„ Mészöly és Egry után nehéz Balatont festeni, de Pósának sikerült megteremtenie egyéni kifejezésmódját. Művei ismét színgazdagok és megejtő nyugalmat árasztva sugározzák a természet harmóniáját. Pasztell képein átragyog a balatoni táj friss levegője és tiszta színei. Nem másolja a természetet, alkotásainak szinte lelkük van. Egyes munkáin mintha a hajdani nagy angol festő, Turner varázslatosan áttetsző hangulatú színvilága elevenedne meg. Nem véletlenül, hiszen kevesen bánnak ilyen biztos kézzel a szinekkel és fényekkel."

„ Gyakran próbálkozik grafikával, sőt az utóbbi időben olajjal is. A pasztell azonban úgy tűnik örök szerelem marad. Sajátos, egyéni stílusában egyszerre fest és rajzol a száraz pasztellal. Bernáth Aurél írta: " a művészet legmélyebb titkai, közé tartozik, hogy a legnagyobb alkotások nemcsak elragadtatással nézzük, de valami szivet facsaró elérhetetlenség érzésével is „. Pósa Ede képei ilyenek. „

Dr. Prohászka László
Művészeti író

Apám háza

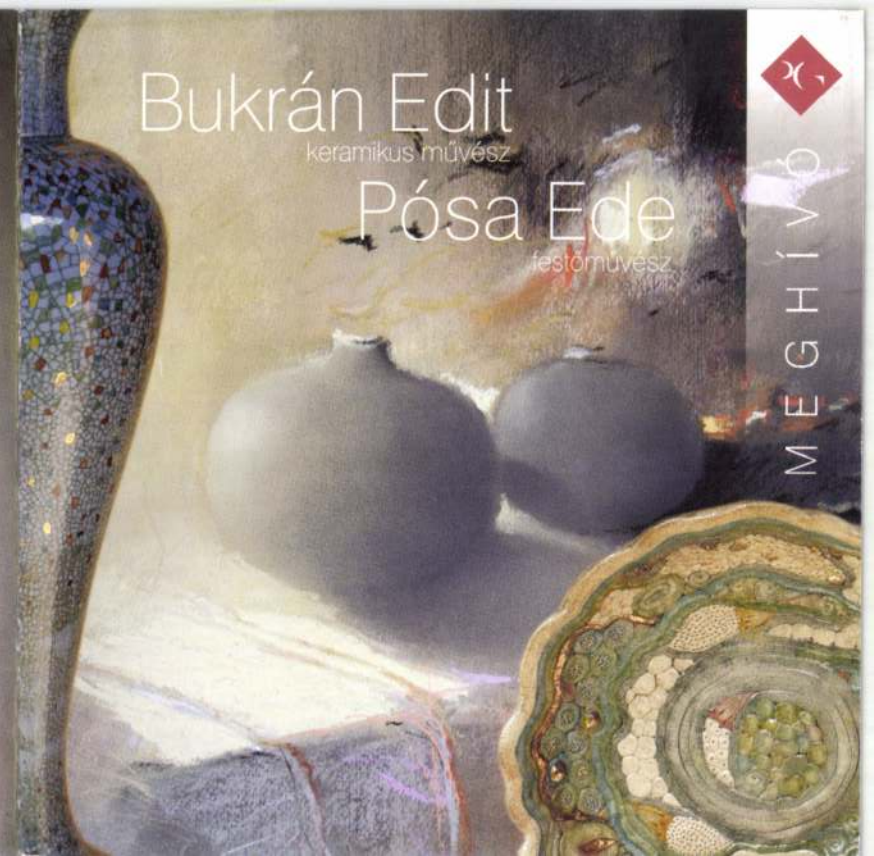

Bukrán Edit

keramikus művész

Pósa Ede

festőművész

MEGHÍVÓ

A Petró Galéria tisztelettel
meghívja Önt,
kedves családját és barátait

Bukrán Edit

keramikus művész és

Pósa Ede

festőművész

kiállításának megnyitójára.

Megnyitja:
Lengyák István
galériavezető, tanár

Időpont:
2006. május 13.
szombat 17 óra

Helye:
Petró Galéria,
Nagykanizsa Fő út 19.

A kiállítás megtekinthető május 27-ig.

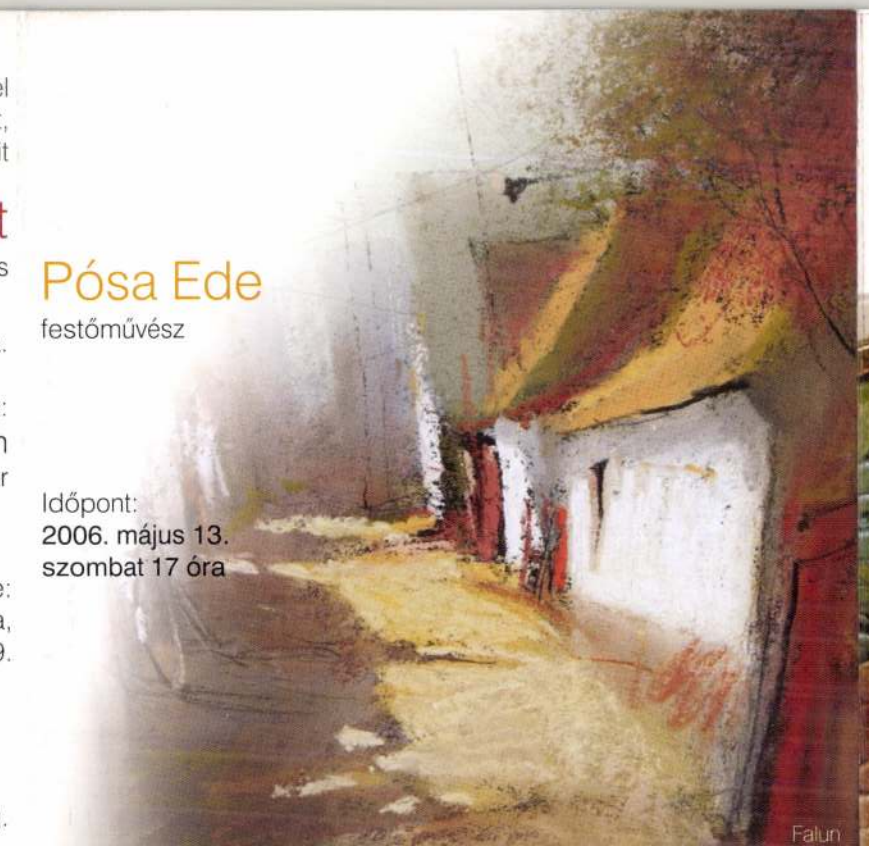

Falun

Bukrán Edit

keramikus művész

Bukrán Edit a Magyar Iparművészeti Főiskolán szerzett diplomát 1980-ban. Pályakezdése óta foglalkozik épületkerámiával. Jó néhány szálloda, étterem, lakóház falát és homlokzatát díszíti egy-egy munkája, illetve számtalan hazai és külföldi díj dicséri műveit. Például a Kairóban megrendezett nemzetközi kerámia kiállításon az egyiptomi művelődési minisztérium különdíját kapta.

Puha agyagdarabkákból, kis golyókból, hurkákból, csigákból mindenféle kötőanyag nélkül „épít" edényeket. Az égetés során összeszikkad az agyag, és a többszörös mázréteg is segít összetartani a tálakat. Ami viszont létrejön, az nehezen feledhető: mintha apró színes mozaikokból állna az alkotás.
Bukrán Edit nem titkolt szándéka az archaizálás.
Míg a korong feltalálása előtt hurkákból építették fel az edényt, majd elsimították, és eltüntették ennek nyomait, addig ő arra törekszik, hogy kiemelje a kézművesség jeleit.

Egyik méltatója így ír erről a technikáról: „A keskeny vájatokban megülő máz kirajzolja a kavicsszerű formákat, amelyek évezredek alakító munkáját idézik. Ezt a hatást erősíti a féldrágakövekre emlékeztető erezet, olykor szemcsés máz. Bukrán végül megfejeli a jól kitalált egyszerűséget a nemesen csillogó arany- és platinafelületekkel, így mintegy új dimenziót ad az edények archaikus szépségének anélkül, hogy belesétálna az archaizálásban rejlő csapdába."

Kovács Orsolya
művészettörténész

Pósa Ede 96. okt. 24.

Délvilág

● *Pósa Ede kiállítása Makón*

Hűség a hangulathoz

Pósa Ede, a minapi megnyitón – Oláh Nóra és Varga Márta társaságában. ***(Fotó: Karnok Csaba)***

Pósa Ede festőművésznek nyílt kiállítása a minap Makón, az 1956-os forradalom 40. évfordulója tiszteletére megrendezett városi ünnepségsorozaton belül. A Közösségi Ház Lépcső Galériájában látható kiállítást Oláh Nórának, a művelődési központ vizuális művészeti előadójának bevezető szavai után Varga Márta, a makói Városi Televízió főszerkesztője nyitotta meg. A művész impresszionistaként határozza meg magát; korábbi képeiben föllelhető a délszláv háború előérzete.

Mint Varga Márta lírai elemekkel átszőtt beszédében elmondta, Pósa Ede a vajdasági Zentán élt, s a szabadkai Qcsoport résztvevője lett; jelenleg a dunántúli Kistormáson alkot. Profi festő, olyan értelemben is, hogy festészetéből él. Kiállításai Belgrádtól Donauwörthön át Szentendréig mindenütt voltak. A makóiak immár másodjára láthatják műveit, először egy évtizede mutatkozott be. Közben volt egy háború.

– Ez nagyban meghatározta művészetemet – mondta Pósa Ede, a kiállítás megnyitása után –, a délszláv háború kitörése előtt született képeim tele vannak feszültséggel. Csak első ránézésre idilli az adott tájkép, a másodikra már egészen más... – És valóban: ahogyan végignéztük a képeket, a „Tóparti táj" vihar előtti csöndet ábrázol, a háttérben az ég komor; a „Csendes utca" nem is annyira csöndes, sokkalta inkább kihalt – minden van a képen, fának támasztott bicikli, gazdátlan libák, ember sehol. A „Tavaszi szél" a nyugtalanságot, a változás előttiséget jelzi, mely változás pusztulást hoz. Léteznek valóban derűt hordozó képei is az egyébként száraz pasztellel dolgozó művésznek, ezek jórészt dunántúli korszakában születtek, a száraz-poros, szürke-sárga Vajdaság helyett a napsugárszín-kék-zöld Pannónia színeivel, hangulatával. Nem élethűségre, hanem hangulati hűségre törekszik a festő, impresszionistának mondja stílusát.

– Holott depresszionista. Ő ennek az irányzatnak a megteremtője, kvázi megfestette a délszláv háború előérzetét – tette hozzá szavaihoz Sáfrány Ferenc vajdasági újságíró, aki szintén jelen volt a megnyitón. S ha valaki végignézi Pósa Ede festményeit, igazat ad neki. Magam csupán a következő a kiegészítéssel élnék: leginkább talán impre-depresszionista ő. Vajon most mit érez elő? (A kiállítás – stílszerűen – november 13-ig tekinthető meg.)

F. Cs.

mi őrhajó – ajándékba

ver és Scharnebeck

szlót az őrhajóra. Az nem ajándék! *(MTI Telefotó)*

• Mohács (MTI)

Két folyami őrhajót ajándékozott a magyar vámosoknak Németország pénzügyminisztériuma. A Hannover és a Scharnebeck nevű hajókat – amelyek az ENSZ-embargó három és fél éve alatt a Nyugat-Európai Unió (NyEU) kötelékében segítették a dunai hajóforgalom ellenőrzését – csütörtökön adta át a mohácsi kikötőben Siegmar Kunas, a Német Szövetségi Köztársaság vámigazgatója Arnold Mihály altábornagynak, a Vám- és Pénzügyőrség országos parancsnokának. A mintegy két és félmillió német márka – azaz negyedmilliárd forint – értékű Hannover és a Scharnebeck magyar zászló alatt a Vám- és Pénzügyőrség most alakuló új egységében teljesít majd szolgálatot.

rjesztette, Göncz átadta

a bácsit kitüntették

közvélemény Potyka bácsiként ismer, mint a kispesti forradalmi bizottság elnökét ítélte elismerésre méltónak a POFOSZ és terjesztette fel az állami kitüntetési bizottsághoz. E testület elnöke Kuncze Gábor belügyminiszter, tagjai a minisztériumok, valamint a Köztársasági Elnöki Hivatal és a Miniszterelnöki Hivatal (MEH) delegáltjai. Az 56-os szervezetek javaslatainak a bizottság előzetes egyeztetés után elsőbbséget biztosított. Ezt pedig a MEH illetékese végezte. A Belügyminisztériumban, a Miniszterelnöki Hivatalnál és a Köztársasági Elnöki Hivatalnál csütörtökön egyaránt elzárkóztak a véleménynyilvánítástól. Nevük mellőzését kérő, magas beosztású köztisztviselők ugyanakkor elmondták, hogy az előterjesztés bizalmi elven működik, Porubszky István festőművész esetében „nem kapcsolódott a névhez az arc". Potyka bácsi az elmúlt években ugyanis nem művészi munkásságával, hanem az általa nemzeti érzelműnek nevezett bőrfejűek támogatásával hívta fel magára a közvélemény figyelmét. Ez talán nem is véletlen, mert a Képző- és Iparművészeti Lektorátuson nem ismernek ilyen nevű művészt. Az október 23-a alkalmából több száz nevet tartalmazó kitüntetési listát pedig Kuncze Gábor belügyminiszter terjesztette a miniszterelnök elé, aki azt aláírta és felterjesztette a köztársasági elnöknek. Ezzel kapcsolatban pedig azt mondták az MTI-nek, hogy több, a kitüntetési listát összeállító köztisztviselő nem állt feladata magaslatán.

• A Deutsch-bizottság ülése

hallgatják meg gyanúsítottként Liszkai Pétert, az ÁPV Rt. jogtanácsosát és a gyanú-

Potyka kere

A dolog több szempontból Nem biztos, hogy fenn (született Porubszky István Az sem érdekes, hogy voltak musba került egy porszem: káé, mert nyilván teljesítm tisztviselőnek. Darab-darab ként dolgozott annak idején ne kitüntetni? Azért mert u dott és csinált, ami éppen vőknek? Volt olyan időszak kor Potyka bácsi összes szk mozgalmárnak számított vo

Nevetséges és egyben k amivel Potyka bácsi kitünt ni. Saját magát járatja le e tus, a politikus. Ha belegon tént botrányok történetébe, nem a felső vezetés, s a m szült jó vagy rossz döntést, kalmazottai. Látjuk: egyetle ilag nemkívánatos személyt álló rendszer. Bravó!

Mit jelent ez? A vezetést ni, ki lehet játszani és a döntés-előkészítés során sőbbi elhatározás. De vajon tust?

AKCIÓ! Körös 38 falazóblok Holland tetőcserép
MODUL BAU
Szentesi, mak
Szeged, Csongrá Dorozsmai u. 5-7

• Mi lett a neszká

Feketézők s

Az elmúlt héten a Csongrád és a Békés megyei vámosok 29 szabálytalanságot lepleztek le, ezek értéke

Számpl Pál előadása a pécsi egyetem természettudományi szakosztályán

Pécs, márc. 28. — Az Erzsébet egyetem tudományos szövetségének természettudományi szakosztálya március 26.-án tartota ülését az egyetem kisérleti nagytermében. Az ülést Rohrer László dr., a szakosztály előadója nyitotta meg. Az ülésen Számpl Pál, egyetemi tanársegéd, tanitóképzőintézeti tanár tartott előadást. A léléktani vizsgálatok ujabb irányai címén.

Az előadás első részében, ismertette azokat a nehézségeket, amellyekkel a pszichologia feladatának módszeres megoldása közben küzködik. Már a tárgykör megállapitása is nehéz. A psychologia története folyamán sok törekvést látunk a lelki jelenségek jellemző vonásainak megállapitására, de még ma is az a helyzet, hogy nincs teljes megegyezés a lélektan tárgykörét, illetőleg. A lelki jelenségek leirásának kérdése pedig valóságos krizist jelent a lélektanban. A lelki jelenségek megfigyelése tünemény természetük miatt igen nehéz, de még nehezebb azok közlése, mert a közlés legfőbb eszköze, a nyelv, nem bir azokkal a finomságokkal, melyek szükségesek volnának a lelki élet, finom mozzanatainak pontos kifejezésére. Innen van, hogy egyes psychologusok, mint Bergson, kereken tagadják a lelki jelenségek leirásának lehetőségét.

A leiráson túl következik a jelenségek magyarázata. Itt új nehézségre találunk. A lelki okság u. i. olyan természetű, mint a fizikai s igy a lelki jelenségeknek okaikra való visszavezetése ismét több irányt teremtett a lélektanban. A genetikus és metafizikai lélektan mellett ujabban az értékelő lélektan, és ennek hajtása az u. n. strukturpsychologia hódit.

A módszeres megoldás szembe állitotta egymással a metafizikai és empirikus irányokat. A belső tapasztalás nehézségeit az exaktabb külső tapasztalással iparkodunk kiküszöbölni. Ez a törekvés szülte meg a kisérleti lélektant, mely exakt kisérletekkel, statisztikai adatok felhasználásával igyekszik a lelki tényeket és törvényeket megállapitani.

A kisérleti lélektan megalapitója Fechner, aki az inger és az érzet közötti viszonyt vizsgálta és öt évi kutatás után felállitota ismeretes tételét. Wundt 1879-ben felállítja az első lélektani laboratoriumot a lipcsei egyetemen. Fechner és Wundt még csak a fizikai és fiziologiai tényekkel kapcsolatos és a velük mérhető lelki jelenségeket vizsgálták, azért ők képviselik a kisérleti lélektan régi iskoláját. A Külpe vezetése alatt álló Würtzburgi iskola már a gondolkodás, itélés, elvonás, akarás, tehát a fizikai tényezőktől távolabb eső lelki jelenségeket is vizsgálja.

Az előadás másik részében bepillantást nyujt a kisérleti lélektani laboratoriumba. Gyakorlatilag is bemutatta a testi adatok mérésére szolgáló eszközöket, majd az egyes lelki jelenségek, mint a figyelem, emlékezet, itélőképesség, kedélyállapot stb. vizsgálatára szolgáló készülékeket.

Befejezésül megállapitja, hogy ha a kisérleti lélektan nem is oldja meg a psychologia összes kérdéseit, de igen alkalmas olyan munkaközösség teremtésére, mely ben a psychologusok előre megállapitott terv szerint foglalkozhatnak egy-egy kérdés vizsgálatával és az egyik a másik eredményein épithet tovább.

A kereskedelmi miniszter Sopronban

Sopron, márc. 28. — Hermann Miksa kereskedelemügyi miniszter vasárnap délelőtt a városházán kihallgatást tartott, amely alkalommal különféle testületek és a város társadalmának számos tagja kereste fel a város képviselőjét. Amig a miniszter kihallgatást tartott, az alatt felesége Tormay Cecil és mások társaságában megtekintette a MANSz szövőmühelyét és elismerését fejezte ki a soproni magyar asszonyoknak az elért eredményekért. Délben a vendégek sétakocsikázásra mentek a város környékére. Vitéz Simon Elemér főispán a vendégek tiszteletére ebédet adott, amelyen számos előkelőség vett részt. A miniszter és felesége Haich Károly, a Győr-Sopron-Ebenfurti vasut elnökigazgatójának társaságában délután utazott el a fővárosba.

A Pécs-Baranyamegyei Múzeum Egyesület közgyülése

Pécs, márc. 28. — Vasárnap d. e. 10 órakor tartotta a Pécs-Baranyamegyei Múzeum-Egyesület XVIII. évi rendes közgyülését a városháza közgyülési termében Benyovszky Móric gróf elnöklete alatt. A közgyülésen a tagok nagy számban jelentek meg s az érdeklődő közönséggel együtt megtöltötték a termet.

Benyovszky Móric gróf elnöki megnyitójában a kulturális munkáról emlékezett meg, mely magában véve nagy és fáradságos. A nagy nemzetek, kiknek minden rendelkezésükre áll, kulturális munkában felettünk állnak. Munkánk azonban nem megvetendő. A multból merítünk, s munkánk mozaikszerüen összeszedve adja a történelmet. Kéri a múzeum vezetőségét, a tagokat és vendégeket, hogy mindnyájan igaz, magyar szivvel vegyenek részt, a kultur munkában.

Fejes György dr. titkári jelentésében beszámolt az 1926. évi munkáról, majd az egyesületi tagoknak 167-el való növekedését jelentette be. Ma a múzeum egyesületnek 370 tagja van. Négy tagnak halálát közölte a titkári jelentés, további része. A múzeum egyesület tagjai közül meghaltak: Reberics Imre nyug. felügyelő igazgató, Késmárky István dr. egyetemi ny. r. tanár, Vogl Dömötör kereskedelmi iskolai tanár és Kolos Mór fényképész.

Koszits Kamill ügyvezető alelnök a titkári jelentés kapcsán kiemeli Fejes György dr. titkárnak a múzeum egyesület és a városi múzeum érdekében kifejtett ambiciózus, lelkes, kitartó munkásságát, s a múzeum felépitésének sürgősségét teszi szóvá. Benyovszky Móric gróf elnök magáévá, teszi a múzeum épület felépitésének szükségességét, s megigéri, hogy ez ügyben személyesen fog tárgyalni a kultuszminiszterrel.

A pénztári jelentéstést a számvizsgálók jelentését Fejes Gy. dr. mint ideiglenes pénztáros olvasta fel.

Ezután a közgyülés Andreczky József vármegyei árvaszéki ülnököt, Hanuy Ferenc dr. szemináriumi rektort és Linder Ernő a Dunántúl főszerkesztőjét választmányi tagokul és Csacsinovits Lajos müépitészt pénztárosul választotta meg.

A múzeum egyesület 1906. évi megalakulása óta volt választmányi tagjai sorából elvesztett Reberics Imre és Késmárky István dr. választmányi tagokról való megemlékezés volt a közgyülés utolsó pontja. Sziebert Róbert akadályoztatása folytán néhai Reberics Imréről Csernyánszky Lajos állami népiskolai igazgató tanitó, egyesületi tag emlékezett meg, kiemelve Reberics Imre érdemeit, tanitói működését. Pécs népoktatásának történetében 50 évi munkásságával maradandó emléket biztositott magának. Ugy hivatásbeli, mint társadalmi működésével a közjónak tett nagy és kiváló szolgálatot. Igazi vérbeli tanitó volt. Késmárky István dr.-ról Vasváry Ferenc dr. egyetemi ny. r. tanár mondott egy remek emlékbeszédet, melyet teljes egészében a Dunántúl legközelebbi száma közöl.

A közgyülésen néhai Reberics Imre ny. iskolai felügyelő igazgató iránti kegyeletes tiszteletből a pécsi tanitóság köréből sok tanitó és igen sok tanitónő jelent meg.

A népjóléti miniszter estélye

Budapest, márc. 28. — A Budapesti Értesitő jelenti: Vass József népjóléti miniszter, Dréhr Imre államtitkár és felesége teaestélyen látta vendégül vasárnap este a magyar politika és társadalmi élet előkelőségeit az egységespárt klubhelyiségében. A képviselőház tagjai, kormánypárti és ellenzékiek egyaránt igen nagy számban jelentek meg, éppúgy a felsőház tagjai is ott voltak, továbbá a katonai, gazdasági, jogi mérnöki társadalom és az irói és müvészvilág kitünőségeinek egész sora, József kir. herceg feleségével és fiával jöttek és 11 óra tájban megérkezett Bethlen István gróf miniszterelnök is. A kormány tagjai, a miniszterek és államtitkárok majdnem teljes számban résztvettek feleségükkel együtt az estélyen, amelyen páratlanul meleg szivélyes vendégbarátsággal látták a meghivottakat. Vass József minden vendégét igazi magyaros szivélyességgel fogadta. Az ő személye avatta a közéleti méltóságoknak tegnapi összejövetelét előkelőségében hangulatában a régi Magyarországra emlékeztető ünnepi estté.

Lezuhant oláh repülőgépek

Bukarest, márc. 28. — A Kolozsvár közelében fekvő szamosfalvi katonai repülőtéren 5 gép szállt fel gyakorlatozásra. Az egyik gép, amelyben Precup és Gavrilescu hadnagy ült, mintegy 600 méter magasságban motor defektust kapott és lezuhant. A gép alaposan megrongálódott, de a bennülőknek csodálatosképen semmi bajuk sem történt. Buzau mellett szintén lezuhant egy katoni repülőgép, amely teljesen elpusztult. A gép vezetője, Gorgos repülőmester életét vesztette.

Felrobbantották az ujvidéki magyar kaszinót

Budapest, márc. 28. — Szombatról vasárnapra virradó éjjel az ujvidéki magyar kaszinót ismeretlen tettesek ekrazittal felrobbantották. Emberéletben nem esett kár. A rombolás nem nagy, az ablakok bezuzódtak és két közfal bedőlt. A rendőrség letartóztatta az Orjuna szervezet két tagját, akik tagadják a merényletet. Hir szerint több letartóztatás várható.

RÁDIÓ-MŰSOR

Kedd, 1927. március 29.

BUDAPEST (555.6.) D. e. 9.30, 21 és d. u. 3: Hirek, közgazdaság. 11: Zongorahangverseny. 1: Időjárás- és vizállásjelentés. 3.30: A „Tündérvásár" mesedélutánja. 1. Lili csinyjei. Irta és felolvassa Altay Margit. 2. Olasz dalok. Előadja az „Olasz trió" (Korn Miksa, Grünwald József és vitéz Horváth László). 3. Ádám Éva: Mese. 5. Lavotta-, Dienzl és Tarnay-dalok. Énekli Orosz Julia operaénekesnő. Kiséri az „Olasz trió". 6. Vándor Iván: Majommesék. 7. Tündérvásár-rádióposta. 4.30: Az Operaház tagjaiból alakult kamarazenekar hangversenye. Beethoven-hangverseny. 1. Törők-induló az „Athén romjai"-ból. 2. Coriolán, megnyitó. 3. II. szimfónia. 4. Sebestyén Ede iró előadása: Beethoven küzdelme a boldogságért. A szünetben időjárás és vizállásjelentés. 6.45: Sándor Jenő dr. rádióestje Hegyi Anna, Teleki Sándor és ifj. Kozák Gábor cigányzenekarának közreműködésével. 8.15: Ruffy Pál ny. államtitkár előadása: A gyermek joga. 8.45: Friss hirek. 9: Pertis Jenő cigányzenekarának hangversenye, továbbá jazzband.

Bálint ékszerésznél
aranyórák, disztárgyak és ridikülök óriási választékban.
Telefon: 14—67. Király-u. 11. sz.

APOLLO

Kedd, március hó 29.

Utoljára!

A budapesti Radius- és Palace filmszínházak szenzációs ujdonsága!

SID CHAPLIN kiváló alakitása:

Szerelmes kandur

Burleszk attrakció 8 felvonásban.

Főszerepben:

SID CHAPLIN.

Előadások:

½5, 6, ½8 és 9 órakor.

A két utolsó előadás teljes zenekarkisérettel.

PARKMOZI: SZÜNET.

Uj pécsi telefonállomások

Pécs, márc. 28. — A pécsi telefonállomás uj előfizetőinek folytatólagos névsora a következő:

2—49 Magyar István hitoktató.
7—34 Mauthner Károly, Rét-utca.
14—50 Maxon Lajos.
5—88 Müller Győző, végrehajtó.
9—47 Münster Jakabné.
12—40 Nagy és Spórer.
2—17 Nagy-Szeder Vilmos.
4—36 Nemzeti Színház.
14—01 özv. Nowotarszky, Király-utca.
12—24 Női keresk. iskola.
14—11 Nyerstermény.
2—67 Olasz Antal állatorvos.
11—76 Orbis műszaki vállalat.
13—97 Orendy Gusztáv.
7—63 Palaits Géza irógép műszerész.
14—15 Papp Jenő.
14—25 Papp Lajos ny. százados.
14—48 Pécsi szőlősgazd. szöv.
10—15 Pénzes József, Rákóczi-út.
10—04 Péter Ferenc.
11—27 Plank Miklós és tsai.
12—68 Polgár Ferenc.
13—03 Politzer Arminné.
2—17 Portál épitő vállalat.
3—12 Postafőigazg. magántitkára.
14—57 Postahivatal vámosztály, Pécs 2.
14—53 özv. Póth Béláné, cimfestő.
11—38 Reinstein Adolf zálogháza.
14—43 Reisner Ferenc, asztalos.
11—02 Réhling Nándor villája.
13—94 Rozenzweig báró.
14—07 Rózsaliget (Dombovits).
14—32 Róth András.
12—61 Ruppert Lajos kereskedő.
5—58 Salamon és Poner.
14—04 Sapkagyár (Pannónia.)
10—57 özv. Schlöglné.
13—43 Schleicher Lambert lakása.
14—34 özv. Scholz Gyuláné.
14—35 Somogyi és tsa.
14—66 Storcz Antal kereskedő.
13—66 Suk István, szállitó.
14—02 Schwarzenberg Dezső.
13—64 Szántó és tsa, Zrinyi-utca.
4—20 Szilas Rezső.
7—10 Szivattyú-telep.
2—57 Szentgyörgyi János, kereskedő.
14—16 Sztropek Mátyás, fakereskedő.
14—65 Szücs Jenő ing. forg. iroda.
14—10 Tanárképző.
13—67 Tárházak.
13—92 Technikai épités vállalat.
13—44 Teszás Frigyes, alezredes.
14—20 Tóth Zsigmond egy. tanár.
13—96 Turul biztositó.
13—41 Vacuum oil comp. r. t.
1—83 Vad Erzsébet, tanárnő.
5—61 Vadászkürt szálló.
14—68 Wallenstein Zoltán dr. főrabbi.
4—06 Vámos drogéria.
6—48 Várady Géza.
14—41 Vásárhelyi István törv. t. elnök.
14—59 Velkovics Mihály.
14—61 Weisz és Bódi.
12—71 Vende János dr.
12—22 Viola György.
14—49 Vörösvatzki Rezső, papir-kereskedő.
9—36 Vinkler János dr. egy. tanár.
14—05 Wollák Henrik gyümölcs kereskedő.
14—52 Wugrencsics Jenő kályhás.

Olvasóinknak ajánljuk, hogy e névsort vágják ki lapunkból és igy segitsenek a telefonkönyv hiányán.

A pécsi Beethoven-centennárium

Pécs, márc. 28. — Szombaton volt száz éve, hogy a világ egyik legnagyobb és legtragikusabb sorsú lángelméje kialudt. Halálos ágyán mindenki elhagyta, csak — mint egy barátja irja — a villámlás, mennydörgés és szélvihar jöttek el végső tusájához. Ma pedig az egész világ minden kultúrlelke összejött, hogy a zene tragikus fejedelmének emlékezeténél elhallgattassák egy pillanatra a tülekedő élet zakatolását és feifigyeljenek a süket titán halhatatlan hangjaira.

Pécs is találkozott ma a Nemzeti Színházban, hogy hódoljon Beethoven emlékének. És Pécs hódolata méltó volt a zene királyához és méltó volt Pécshez.

A színházban ünnepi hangulat uralkodott s ezzel a komoly ünnepélyességgel várták a Beethovent méltató Várkonyi professzort. *Várkonyi* Hildebrand dr. megemlékezése egy mélykultúrájú esztetikusnak és zenetörténésznek lebilincselően szép előadása volt. Megjelenitette a legnagyobb klaszszikust és a legnemesebb ember életstilusát. A közönség hálásan köszönte meg az illusztris előadó gyönyörü szavait.

Az *István király-nyitány*, melyet Beethoven a pesti német szinház megnyitására szerzett, magyaros motivumaival nagyon közel férközött szivünkhöz. Zenekedvelőink pompás játéka a pesti Vigadónak is becsületére vált volna.

Csillogóan szép, felejthetetlen teljesitmény volt Beethoven egyetlen *hegedüversenyének*, az op. 61.-nek bemutatása. Nemcsak azért, mert Beethoven csodálatosan szép lirai alkotása, hanem azért, mert Telmányi játszotta. Érdekes és minden magyar ember szivét büszke örömmel eltöltő kultúrtörténeti jelenség, hogy ma a világ legelső előadó müvészei magyarok. A zongorában Dohnányi verhetetlen. A hegedüsök közt Hubay, Vecsey és Telmányi nemcsak világot járt, de világhirt kiküzdött zsenik, akikhez képest — szerénytelenség nélkül merjük állitani — a jelenkor többi, főleg szláv (cseh) hegedümüvészei csupán másodrendü csillagok. *Telmányi* Emilt nem először halljuk Pécsett. Azelőtt is elbüvölt játékának különösen csodálatos mélysége. Ma újból babérokat füzött koszorújához. Tollunkra superlativusok kivánkoznak, mikor ennek a rendkivül rokonszenves, még férfikora elején, de müvészetének abszolut magaslatán álló nagy magyar virtuózról irunk. Játéka a kristályos lelkiségnek legideálisabb technikával való találkozása volt.

Az est befejezője a III. szimfónia volt: az *Eroica*, melyet Beethoven Napoleonnak dedikált eredetileg, de amely Beethoven kiábrándulása után ezt a cimet kapta: „Hösi szimfónia egy nagy ember emlékének ünneplésére." Akinek az ünneplésére ennek a fenséges münek az akkordjai megzendültek ma, maga a halhatatlan zeneköltő. Méltó ünneplés volt. Filharmonikusaink feladatuk magaslatán álltak. Ami nem csoda. Gárdájuk Pécs legkiválóbb muzsikusaiból rekrutálódott, gazdag és értékes akvizicióként járultak hozzá a pesti operaház vendégjuvósai. A gárdát a nagyképességü, finom izlésü *Zupancsics* vezényelte temperamentummal és magasrendü müvészettel. Különösen a Marcia funebra megrendítő fájdalma és a Scherzo tündéri fénye jutott müvészi kifejezésre.

Gondolom, Liszt mondta, hogy Beethovent érteni az élet egyik legfőbb boldogsága. A lelkes pécsi közönség boldog lehetett, mert intelligens müvészek Beethoven lelkét megnyitották előtte, hogy megértse és meghódoljanak neki.

A Pécsi Kat. Kör utolsó bőjti estje Beethoven géniuszának hódolt. Szerencsés kiegészitője volt a szombati színházi hangversenynek, amennyiben az orchestrális kompozicióval szemben itt a musica domestica dominált: vonósnégyes, zongoraszonáta és a dal.

A minden tekintetben fényesen sikerült ünnepély megnyitója a sokszor hallott, de megúnhatatlan szépségü „Isten dicsősége" kórus volt, királydijas dalárdánk ismert szépségü előadásában *Weigele* Oszkár mesteri vezetése alatt.

Városunknak igen számottevő muzsikusai: *Graef* Tilda, *Zettl* István, *Knappig* Tibor és *Schuman* János játszották azután az egyik ú. n. Razumovszky-quartettnek I. tételét nivós disciplináltsággal és előkelő izléssel.

Schaurek professzor, a kör alelnöke — az ő érdeme egyébként ez a szép, stilusos est — lépett most az előadói asztalhoz. Szines mozaikokban mutatta be Beethoven életének és karakterének jellegzetes vonásait és ismertette az ő páratlanul gazdag tudásával ennek a gigászi léleknek legkimagaslóbb alkotásait, amelyeket azóta nem fölülmulni, de megközelíteni sem tudtak.

Graefné Höfler Mici kedves közvetlenséggel, kitünő diszpozicióban énekelt el három klasszikusan egyszerü vonalú, csodaszép Beethoven-dalt. A közönség hálás tapsait szivesen jutalmazta ráadással. Disztingvált játékú kisérője a zongorán férje volt.

Az utolsó szám a 90. opus-számjelzésü e-moll szonáta volt, egy önfeledt álmodozás a zongorán. *Bán* János, zeneiskolánk kitünő tanára interpretálta megragadó finomságú, átszellemült poézissel.

Hálásak vagyunk Schaurek professzornak, akinek lelkes fáradozása ennek a nagyon szép és magas színvonalú ünnepségnek a rendezésével ajándékozta meg Pécs közönségét.

Egy elfelejtett pécsi festőművész

Érdeklődés Pósa Gusztáv iránt

Pécs, márc. 28. — Beck Soma klinikai igazgató a pécsi egyetem kiváló tanára, értékes, tudományos munkássága mellett, lelkes hive és barátja az ifjuságnak és a müvészetnek is. Beck professzor ma az alábbi közérdeket szolgáló érdekes sorokat intézte lapunk szerkesztőjéhez:

A közelmult napokban bezárult festőművészeti képkiállitásunk alkalmából Lyka Károly a képzőművészeti főiskola kiváló tanára és egyik legjelesebb műbirálónk, hozzám intézett levelében, amelyben szándékolt, de sajnos meg nem valósitott látogatását jelezte, a többek között ezt irja: „Feltünt nekem, a katalógusban egy olyan régi pécsi festő nevének hiánya, akit én már régóta keresek mindenfelé: Pósa Gusztáv, aki közvetlenül a szabadságharc után első mestere volt Madarász Viktornak. Ő évekig élt Pécsett és szinte lehetetlennek tartom, hogy pécsi magántulajdonban ne akadna tőle egy és más munka."

Pécs közönsége, amely kiállitásunk fényes erkölcsi és anyagi eredményének bizonysága szerint kiváló érzékkel bir kulturértékeink megbecsülése irányában, bizonyára szivesen lesz segitségemre, Pósa Gusztáv felkutatásában és oeuvre-jének megállapitásában. Hozzád fordulok, tehát kedves barátom azzal a kéréssel, hogy a soraimat légy szives közzétenni városunknak és környékének közönségéhez pedig azzal, hogy a netán tulajdonukban levő Pósa képeket nekem bejelenteni sziveskedjenek és megtekintésüket, esetleg lefényképezésüket nekem megengedjék. Biztos vagyok, hogy e kérésem elől nem fog egy Pósa képtulajdonos sem elzárkózni, hisz nemcsak nemzeti érdek régebbi, kevésbbé ismert mestereink felkutatása, hanem a kép tulajdonosának is érdeke, hogy képe belekerüljön a magyar müvészettörténelembe, amiáltal annak értéke megsokszorozódik.

A müvészetért lelkesedő tudós tanárnak sorait készséggel adjuk át olvasóinknak azzal, hogy egy pécsi festőművész emlékének feltámasztásában segitségül jöjjön.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 — 1

IGAZ SZÓ

1021

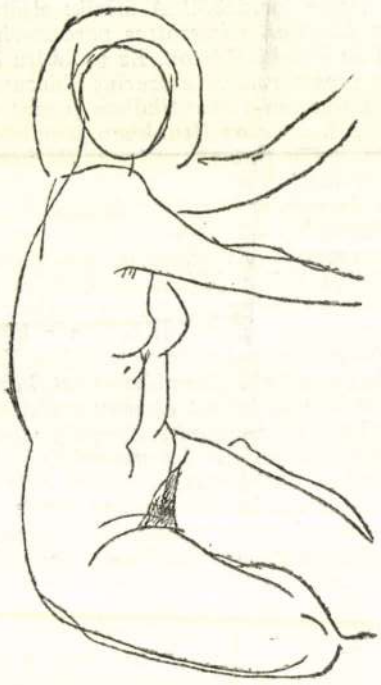

PORZSOLT BORBÁLA rajza

Porzsolt Borbála

A Magyar Népi Szövets
helyezett át Bukarestből a
jelent meg Asztalos István f
Horváth István és Kós Baláz
hoz Szabó Istvánt is, kivel a
légiumok szervezését. A mu
így hangzott: csak tiszta for
emberek ideje! Hamisítatlan
Gegesi László Jenő és Újlak
Asztalos. Gyémántmíves terr
gatta a kéziratait, a nyomor
azután a Falvak Népében és az Utunkban jelentek meg.

— Barátocskám, ezt a fiút a konda mellől hoztuk el, ez az őstehetség! — lelkesedett a főszerkesztőnk, a levelezői rovatban újabb tollforgató dinnyecsőszök és pákászok után szimatolva.

A nagymúltú lapnak — 1933-ban jelent meg az első száma — viszonylag csöndes korszaka volt ez. Még nem kezdődött el a kollektivizálás. Hangvételünk családias jellegű volt. Édes bátyám, édes néném. Mikes nagynénje volt az egész parasztság, akihez meleghangú leveleinket, vezércikkeinket írogattuk. A horizonton a későbbi nagy átalakulások viharfelhői gyülekeztek már, de nem sejtettük, hogy rövidesen micsoda égzengésbe keveredünk. Szemléletünket közvetlen tapasztalatunk határozta meg: az otthonról hozott élmény s életünknek falun maradott része: szüleink, egész rokonságunk. Személy szerint is egy-egy falu voltunk; szándékaink nem az elmélet magaslatain, hanem sorsunk mélységeiben alakultak s kaptak hangot változatos műfajokban. A magam részéről urak és parasztok ősi konfliktusában vetettem meg a lábam. Igaz, hogy ezt Móricz Zsigmond megírta már. Azzal vigasztaltam magam, hogy az én adósságomat ő nem róhatta le. Hajnali győzelem című elbeszélésemet — megjelenése után — irodalmi esten való felolvasás végett — Asztalos húzta meg rövidebbre, így szólva: „Ezt így kellett volna közölni."

Jóleső érzéssel állapítottam meg, hogy valóságos irodalmi főiskolába kerültem. Előadótanárunk Asztalos István volt, a rektor pedig Gaál Gábor a szomszédos szobában. A félig nyitott ajtón át nézegettem gyakorta, miként operálja ki egy-egy novella vakbelét, hallgattam, hogyan rek-

PÓSA EDE festő

'96. ápr. 27.

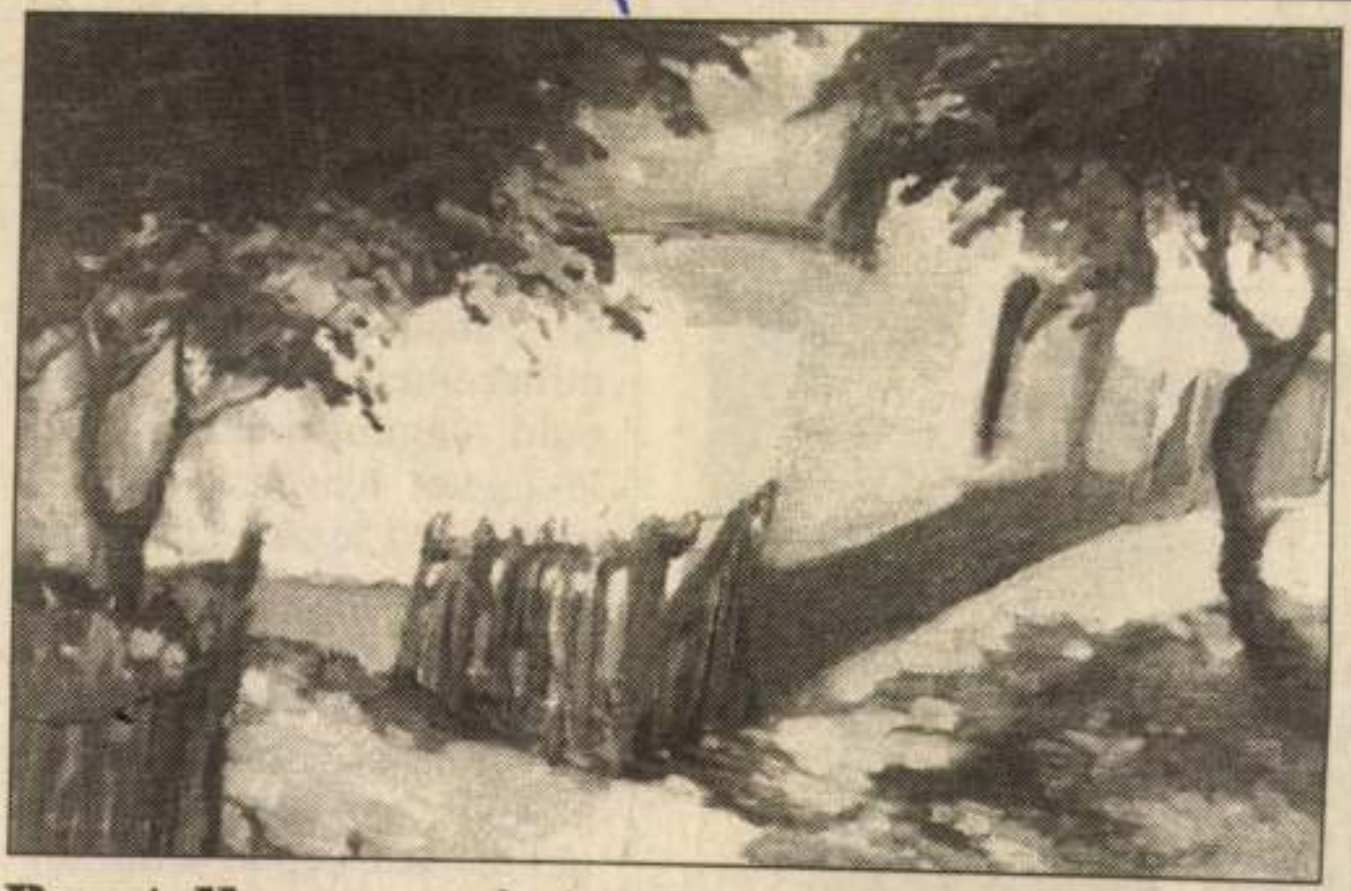

Pasztell-szomorúság. Pósa Ede, a jelenleg Kistormáson élő festőművész a Vajdaságból érkezett Magyarországra. A délszláv háború miatt szánta rá magát szülőföldjének elhagyására. Képeit finoman átlengi a magány, a szomorúság. Pósa Ede néhány festménye május 3-ig látható a tolnai művelődési házban.

FOTÓ: BAKÓ

ak

t is ijesztő"

HÍREK

Emlékliget Szálkán

A szálkai önkormányzat a millecentenáriumi évforduló megünnepléséhez emlékligetet létesít a Kossuth utca végét lezáró közterületen. A liget terveit Zeller Márta táj- és kertépítész tervezte. A pécsi erdőfelügyelőségtől az emlékliget kialakításához százezer forint támogatást kapott a község. A parkosítást ma reggel kezdik, a szekszárdi Parkfenntartó GMK közreműködésével. A helyi erdészet fagyalcserjékkel járul hozzá az emlékliget kialakításához.

Porva

PORVA (Veszprém)

R. K. TEMPLOM a Szentlélek tiszteletére szentelve, keletelt. A pálosok csúcsíves templomának felhasználásával épült, a hatszögű szentély és a déli faltámok még abból. Főoltárkép: Rozkovics Ignác: A Szentlélek eljövetele. A szentély északi falában Perneszi István özvegyének, Szapolyai Orsolyának vörösmárvány ~~[illegible]~~ címeres sírkőve, kiegészítve: Epithaphium ad marmorem domine Vrvle, relicte condam Pavli Perneri sororii et consangvinee condam spectabilis et magnifici domini Stephani de Zapolia, comitis perpetvi terre Scepvsiensis ad regni Vngariae palatini fvndatoris hvivs clavstri beate Marie virginis de Porva, que obiit sabbato die ante dominicam Invocavit, anno Domini MCCCCC. Reneszánsz izlésű.

RMV 5, 219–220 l.

Sodró időben

Beszélgetés dr. Domokos Jenővel, a Budapesti Székely Kör ügyvivő titkárával

Tiltakozásul az erdélyi falurombolás ellen, 1988 szeptemberében megalakult a Székely Kör, amely azóta is rangos rendezvények sorozatával őrzi és ápolja az Erdőntúli vidékek magyar hagyományait.

— Milyen területen fejti ki tevékenységét a Budapesti Székely Kör?

— Kulturális és közművelődési egyesület vagyunk. A székelység szellemi és anyagi kultúrájának megőrzéséhez kívánunk segítséget nyújtani.

— Kapcsolódnak-e más szervezetekhez?

— Újraalakulásától tagszervezete vagyunk a Magyarok Világszövetségének, melynek kongreszszusi munkájában *Antal Barnabás* és *Török Gyula* képviselte körünket. Továbbá a budapesti EMKE szervezetével a marosvásárhelyi EMKE-hez kapcsolódik.

Megőrizni az önállóságot

Megalakulásunkat követően létrejöttek a *Tolna* megyei falvak körei, valamint *Budakeszi* székhellyel a *Budakörnyéki Székely Kör*. 1989-ben már szükségessé vált a *Bonyhádi Székely Szövetség* megalakulása, amely elsősorban a bukovinai székely egyesületek koordináló szerve. Mi is csatlakoztunk hozzájuk — önállóságának teljes megőrzése mellett. A múlt évben — csak a mi körünk — több mint 300 tagot számlált.

— Melyek voltak fontosabb rendezvényeik?

— Tartottunk és tartunk tudományos és tudományos-ismeretterjesztő konferenciákat. Többször is erdélyi író- és magyarországi olvasó-találkozásokat. Harmadik éve szervezünk közös nyári nemzetismereti és néprajzi tábort erdélyi, jugoszláviai, magyarországi középiskolások és általános iskolások számára. Színinövendékeket hívtunk meg szakmai továbbképzésre, színtársulatoknak szervezünk magyarországi turnét. Irodalmi estek keretében erdélyi folyóiratokat mutatnak be. Nemzetismereti és szakképző népfőiskolát indítottunk egyéves időtartammal.

— Rendezvényeik fontosabb állomásai?

— Már 1990-ben a határon túli magyar pedagógusok, tanfelügyelők erdélyi csoportjával találkoztunk. 1990 októberében a kovásznai *Gazda József* író és *Gazdáné Olasz Ella* textilművész tartott előadást a csángók nemzeti tudatáról. Ezt követően tudományos ülést tartottunk a székely szombatosságról, melyen előadást tartott *Kovács András*, a *Székely szombatosok pere* című könyv írója, melyen több vallás képviselői vettek részt. Körünk az 1990-es esztendőben jelentősebb összeggel támogatta az *Egyezni Színpadon máréfalvi* művészegyüttes *Kodály: Háry János* című daljátékának színpadra vitelét, és *Barta Levente* székelyudvarhelyi művész, *Ferenczes István* erdélyi költő *Ki virággal megveretett* című művének előadását.

1992-ben Csoma-Kőrösön, a *Kőrösi Csoma Sándor*-emlékünnepségen öttagú küldöttséggel vettünk részt, melyen jelen volt India bukaresti nagykövete és az angol nagykövetség kultúrattaséja, valamint *Kálmán Attila*, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium politikai államtitkára. *„Ha fölserdülők emlékezéssé"* címmel az *Egyetemi Színpadon* sepsiszentgyörgyi művészekkel emlékeztünk meg Szilágyi Domokosról.

1991-ben *„Ki tudja merre . . ."* címmel konferenciát tartottunk az erdélyi magyarság helyzetéről az Eötvös Gimnáziumban, melynek előadói voltak: *Köteles Pál, Kincses Elöd, Gazda József, Kötő József* és *Foró Tibor*, a *Temesvári Tudományegyetem Atomfizikai Tanszékének* vezető tanára, *„Bolyai János és a modern fizika geometrizálása"* címmel tartott előadást. Pár hónappal később *„Az anyag—antianyag szimmetria genezisé . . ."*-ről elmélkedett.

Költők, festők, néprajzosok

— Értesülésem szerint a Litea Könyvüzlet már-már törzshelye a Székelyföldnek.

— Nagyon meghitt keretek között, igazi barát jobbként nyújt lehetőséget számunkra a *Litea Könyvüzlet*, ahol képkiállításokat és dedikációs könyvismertetőket szoktunk tartani. A *Litea-ban* megrendezett fontosabb eseményeink: *Farkas Árpád* erdélyi költő dedikálása, neves művészek közreműködésével; *Tamás Menyhért* új kötetének megjelenése, *dr. Szűcs Ödön*, Magyar Királyi Postatitkár jelentései, Erdély, 1940—1944 című bemutatója. Csíkszeredából *Beczásy Antal* festőművész állította ki képeit, majd ezt követően a székelykevei születésű *Péter László* grafikusművész mutatkozott be . . . és még sorolhatnám.

— Anyagiakkal is támogatják az arra érdemeseket?

— Az *Erdélyi Helikonnal* van egy megállapodásunk. A szerkesztőség kiválasztja az előző év szerzőjét és mi Budapesten pénzzel járó díjat adunk át részére. Ezt a — ha úgy tetszik — nemes eljárást szeretnénk kiterjeszteni más erdélyi lapok szerzőire is. A Budapesti Székely Kör egy olyan kuratóriumot hozott létre, amely díjazni fogja a határokon túli szerzők munkáját.

A negyedik évben már fontosnak tartunk létrehozni egy nemzetismereti tábort erdélyi középiskolások számára, akik otthon megírnák néprajzi dolgozataikat. A sikeres tanulmányok szerzőit pedig egy táborral igyekszünk honorálni. A múlt évben először rendeztük meg a bukovinai székelyek táborát *Lengyel* községben (Tolna megye), majd Budapesten, ahol a gyerekek számára nagy élményt nyújtott a Magyar Nemzeti Galéria, a *Széchényi Könyvtár*, Budapest és Esztergom megtekintése. Az augusztus 20-i ünnepségek, záróünnepségként szerepelnek konferenciáinkon. 1993. augusztus 20-ra *Szörényi Levente Attila* című rockoperájának megtekintésével szeretnénk zárni ez évi népfőiskolai tanulmányainkat. Itt jegyzem meg, hogy népfőiskolánk ingyenes. Az idei vizsgák júniusban lesznek. A népfőiskola előadói *Nemeskürty István, Kosztin Árpád, Páskándi Géza* és *Kiszely István*.

Önzetlen segítséggel

— Milyen anyagi forrásból gazdálkodnak?

— Először is ki kell jelentenem, hogy önzetlen munkatársaink, tisztségviselőink nem várnak és nem is kapnak tiszteletdíjat. Közülük néhányat meg is említenék: *Török Gyula* mérnök, *dr. Gál András* főiskolai tanár, *dr. Bándi Kund* jogász-közgazdász, *Antal Barnabásné* tanár, *Ambrus András* színművész, *Szabadi László* MÁV forgalmi szolgálattevő, *Tamás Menyhért* író, valamint *Macskássy Izolda* grafikusművész és még sokan mások. Visszatérve a kérdés lényegéhez: A rendezvények költségeinek fedezéséhez jelentős mértékben járult hozzá a kör által létrehozott *Macskássy Izolda Alapítvány* (OTP XII. ker. fiók, 218-98127, számlaszám: 530-7366-6). Az Országgyűlés költségvetési támogatása mellett segítségünkre volt a *Lakitelek Alapítvány*, a *Szerencsejáték Rt.*, az *OTP Bank Fáy András Alapítványa*, s több fontos rendezvényünk az 1992. évi közművelődési pályázati támogatással valósulhatott meg.

Gálfy-Bódi Tamás

Farkas Árpád erdélyi költő a LITEA Könyvesboltban . . .

A Budapesti Székely Kör címere

Nyílt levél az ENSZ főtitkárához

Az Egyesült Nemzetek Szervezete Főtitkárának
Egyesült Nemzetek Szervezete
NEW YORK, N. Y. 10017
AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK

Igen tisztelt Főtitkár Úr!

Ezennel tisztelettel kérem Főtitkár Úr sürgős segítségét a vajdasági és a dél-baranyai veszélyeztetett helyzetben lévő magyar lakosság megmentésére.

A Vajdaság ugyan nem egy háborús zóna, mégis, az itt élő, mintegy félmilliót kitevő magyar lakosság tudatos fajirtása immár folyamatban van, anélkül, hogy a nemzetközi közvélemény erre figyelmet fordítana. A szerb hatóságok megfélemlítésekkel, kegyetlenkedésekkel, bebörtönzésekkel és a hadseregbe való erőszakos besorozásokkal próbálják a magyar lakosságot szülőföldjükről elűzni. Ennek következtében már több mint 30 000 aktív korban lévő magyar férfi menekült el.

A magyarok ismertek arról, hogy nem akarnak ebben az értelmetlen háborúban részt venni, ezért a vegyes lakosságú területeken nap mint nap el kell szenvedniük a szerb lakosság zaklatását. Ráadásul a Boszniából vagy Horvátországból menekülő szerbeket az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága segítségével telepítik be a kizárólag vagy többségében magyarlakta területekre. Ezáltal újabb feszültségeket idéznek elő a nemzetiségek között és ennek eredményeként újabb konfliktusok várhatók.

Dél-Baranya, mely 1991-ig többségében magyarok és horvátok által lakott terület volt, most szerb megszállás alatt van és az önkényesen kikiáltott Krajina Köztársaság részét képezi. Az erőszakkal elűzött eredeti lakosság nagy része most többnyire a Magyarországon lévő menekülttáborokban várja az alkalmat, hogy visszatérhessen otthonába. Azonban ez a visszatérés az ENSZ jelenléte ellenére sem lehetséges, pedig ez nagymértékben hozzájárulna az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának a menekülttáborokra fordított költségeinek lecsökkentéséhez is.

Az I. és a II. világháborút követően a győztes hatalmak ezeket és más, nagy többségében magyarlakta területeket anélkül csatoltak el Magyarországtól, hogy megadták volna az ott élő lakosságnak az önrendelkezési jogot. Akkor a nemzetközösség vállalta, hogy garantálja ezen lakosság emberi jogainak védelmét. Ám ugyanezek a hatalmak, melyek akkor önkényesen családok millióit választották szét, azóta soha nem teljesítették ez irányú kötelességüket.

Ismervén a Főtitkár Úr karizmatikus vezetői képességét, valamint az ENSZ-nek azt a lehetőségét, hogy egy, az igazságra és az emberi jogokra alapozott, új világrend megteremtéséhez hozzájáruljon, kérem Önt a szenvedő nép nevében, hogy mentse meg a vajdasági és a dél-baranyai magyarokat. Különösen kérem, hogy:

- **a)** *küldjön a Vajdaságba ENSZ-csapatokat a boszniaihoz hasonló helyzet kialakulásának megelőzése érdekében;*
- **b)** *használjon fel minden más lehetőséget arra, hogy megakadályozza szerb menekültek betelepítését a magyarlakta területekre, és utasítsa az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságát, hogy ilyen tevékenységeket ne folytasson és ne bátorítson;*
- **c)** *a Boszniában élő szerb kisebbségre vonatkozó megállapodásokhoz hasonlóan a vajdasági magyarok autonómiájának biztosítását tegye azon minimális követelmények egyikévé, amelyek teljesítése nélkül Szerbia nem lehet ismét ENSZ-tagállam; valamint*
- **d)** *tegye Dél-Baranyának Krajinától való lecsatolását a béketervezetekben kitűzött célok egyikévé a béketárgyalásokon, támogassa, hogy a szerb megszállás előtt ezeken a területeken élő lakosság biztonságban visszatérhessen otthonába, és garantálja az eredetileg itt élő horvát és magyar lakosság önrendelkezési jogának szabad gyakorlását.*

Annak reményében, hogy az Ön bátor, cselekvő támogatása révén ezek a minimális követelmények érvényre fognak jutni és így Ön ezzel is hozzá fog járulni a tartós béke alapjainak lerakásához a térségen belül, maradok tisztelettel

aláírás
név
cím

Kérjük, adjanak tovább és küldjenek el minél több levelet! Köszönettel a délvidéki magyarság nevében:

SOS Transylvanie — Comité de Genève
c/o Paul de Benczédi, 36 Avenue du Lignon,
CH — 1219 LE LIGNON, Suisse
Tel.: 41/22/796 50 71

VÉGTELEN KÉKSÉG

Porzsolt Borbála és Zolcsák Sándor marosvásárhelyi festőművészek kiállítása nyílt meg május 27-én a Vármegye Galériában (V. ker., Vármegye u. 11.) s július 27-ig várja a látogatókat. A megnyitót Fekete György államtitkár-helyettes mondta, ezt a szöveget közöljük az alábbiakban:

A marosvásárhelyi Somos szép ívű homloka alatt hullámzó domb szalad le a város felé. Oldalában kies ösvényeken ballaghat oda-vissza öreg fák és megszínesedett emlékek levegőjét szívni a beszélgetésre vágyó vándor. Lejjebb, ám még a nyüzsgő város felett vízszintes utácskák szeletelik szalagokká a hegyoldalt.

Hősök és szakadárok

Egyikében, a Szigliget utcában áll a műteremház. Alsó szintjén megfordult már fél Kelet-Közép-Európa. Írók, színészek, építészek, tanárok, közművelők, politikusok, orvosok és újságírók adták itt egymásnak a kilincset. Voltak köztük hősök és szakadárok . . . Vagy húsz éve vájja itt medrét a születő, tűnő barátságok türelmes folyója. Nagy bánatok, heves indulatok, sziporkázó tervek, figyelemreméltó szövetkezések és viharzó szilveszteri táncok képei ivódtak a fehér falak vakolatfedte réseibe.

Középső szintjén mindenki számára mindig vetettek ágyat. Nem volt különbség ismerős és ismeretlen között. Csak vendég volt, akinek jogai voltak és étvágya. Ezer kilométeres fáradságok szálltak itt ki a csontokból és a hagymahéj színű csergék melegét reggelbe nyúló hírcserék, konspiráló pusmogások fokozták.

A könyvespolc maga volt az egész Magyarország.

A felső szinten születnek a művek. Olyan magas a tetősík, hogy alatta bátran kiegyenesedhetnek a minduntalan tarkónvágott gondolatok. Ide száll fel háborítatlan a szellemi összecsapások, világmegváltó tervek, úti emlékek és a rejtett vágyak tartósító füstje, melege, hogy művekbe konzerválja a lengő-szálló-viharzó időt.

Borika sütés-főzés, lelki tanácsadás, gyógyszerszedés, ezernyi aggodalom, levélírás, varrás, szaladás, tiltakozás közepette fest. Ritkán. Az élet szünideiben. Amikor az órák hajlandóak megállni, a vegzatúrák szele is elül és elkezd énekelni a csend. Vékonyan, hosszan és lebegőn. Csak úgy, fest. Belülről régóta képekkel tapétázta ki szívét a teremtő, s csak a jótékony idő szabhatja meg világra jöttük szerencsés idejét. A képek kékek. Kékek a zöldek, a sárgák, a pirosak is. És végtelenek. Végtelenek befelé, a mélységek irányába és kiterjednek a kereteken túl.

A jó kép válaszra vár

Az emberek és a házak egyek és egyek a fák a keresztekkel, mint mi magunk, saját sorsunkkal. A látvány csak kényszer, hogy legyen mire odafigyelni. A vízuális közvetítőszerep a fontos, mert ez ad egyedül alkalmat a visszaválaszolásra. A jó kép válaszra vár, eszköze a dialógusnak. És Borika nagyon szeret jókat beszélgetni. Bori nagy képei Nagy képek. Kis képei nagy érzések. Ami igazán asszonyi benne, az éppen az érzés, és az a megszenvedett műgond, az a pontosság, aminek nem mértéke a centi, csak a minőség. A kompozíciók fénytöréseiből fészekmeleg árad. Mert asszony, minden képén van legalább egy parányi fénysugár, egy világító pont, egy szakrális momentum, hiszen két remek gyereket is szült, akik maguk a világosság. Az Isten szemei.

Eredendő természetből

Sándor a fej bűvöletében él. A fej időnként kiterjed ugyan a testre (sokadik kamaszkorának álmai a női testekbe rándulnak újra), a váll vonalára, a derék tartására, a női ölre, de makacsul mindig visszatér az archoz. Szemek süppednek, tüzelnek, állak esnek, türemkednek, történelmet szimatolnak az orrok, és a hajcsomók, a csak voltak és a még létezők rossz szelek viharzásáról tanúskodnak. Sándor az emberbe szorította vissza a Neki is teremtett mindenséget. Így mintázza meg egy ember Az Emberről legárulkodóbban a tisztaság, a különösség, a nagyszerűség és a gyalázatosság eredendő természetét.

Marosvásárhelyen a Szigliget utcában két égi körgyűrű keresztezi egymást. Egy hosszúsági és egy szélességi. Mint tudjuk, minden keresztezésnél a találkozási pont a döntő. Ahol a szikra kipattan. Ezúttal is a művészet találkozott önmagával.

Mert kipattant és él!

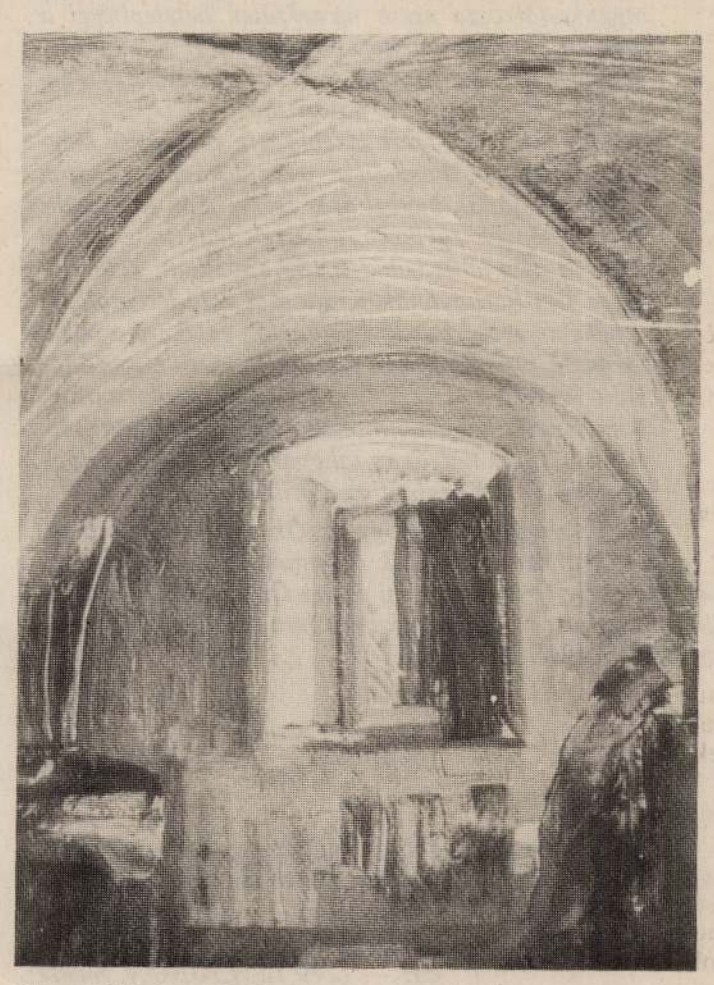

Illusztráció: ***Porzsolt Borbála:*** **Boltívek című festménye**

Doni Emlékkápolna

Ez volt a kezdet, ez a kiállítás, a második világháborúról, s a doni-harcok katonáiról 1991-ben Székesfehárvárott. S most immár a pákozdi Mészeg-hegyen áll a Doni Emlékkápolna, amelyet május 3-án avattak fel katonai tiszteletadással és egyházi ceremóniával, áldással és szenteléssel. Szabó Tamás építész terve szerint a kegyeleti kápolna egy nyitott szárnyas oltárt mintáz. A mindössze 3 méter 60 centiméteres átmérőjű kápolna kör alapú, a homlokzata fehér terméskőből és zöld majolikacsempéből készült, a szárnyak fából, s az ajtó kovácsoltvas. Adományokból létesült a kápolna, sokszor a kispénzek, a poklot megjárt egykori harcosok száz fontjaiból. Alkalmat ad arra, hogy egy-egy szál virággal, imával itt emlékezzenek apjukra, testvérükre, férjükre, a messzi földön elhunytra, a messze földben nyugvóra az élők, a hozzátartozók.

A kápolna több kilométerről láthatóan a Mészeghegyen hirdeti és kínálja a megbékélést.

b—y

Könyvszemle

Német versek szólnak magyarul

Évtizedek óta szinte minden nap könyv van a kezemben, mégis előfordul időnként, hogy egy-egy kötetet egészen más érzéssel fogok meg, nyitok ki először, mint a többit. Szinte valamiféle áhítattal. Így voltam legutóbb azzal a karcsú, szépen nyomott kötettel, amelyik a *Batsányiné Baumberg Gabriella* versei címet viseli. Végre kötetben van, és a német szöveg mellett magyarul is olvasható *Batsányi János* költő feleségének és költőtársának legtöbb verse. (Érdekességként hadd jelezzem — bár nem függ össze a kötet kadásával —, hogy Batsányi János 230 éve, 1763 tavaszán született Tapolcán.)

Költőnk 1805-ben vette feleségül a bécsi költőnőt, aki németül verselt. Ha végiglolvassuk a most magyarra fordított költeményeit, láthatjuk, hogy nemcsak életének Batsányiéval való összefonódása miatt, de versei révén is — helye van a magyar költészetben is.

Megcsinálhatta volna ezt a könyvet valaki már régebben, de úgy látszik, egy ilyen születéshez egybe kell esnie néhány dolognak. Kellett például esetünkben egy könyvtáros-tanár ember, aki maga is verseket ír, kötetei jelentek meg, és a műfordításban is otthonos. Ez *Németh István Péter* személyében adódott. Kellett valószínű az ő Tapolca-szeretete — ahol él és dolgozik — és Batsányi-szeretete. Aztán még egy fordításra hangolódást előidéző közvetlen indítóok. Ez is adódott 1989 augusztusában. *Kertész Károly* megajándékozta Németh István Pétert, ahogy ő írja a könyv utószavában: *„. . . egy paksaméta fénymásolattal. A Trattner könyvkiadó 1800-as Baumberg-kötetének verseit szorongattam. Így kezdődött életem egyik legizgalmasabb szellemi kalandja."*

A könyv kiadója a Batsányi János Emlékbizottság és a Tapolcai Városi Könyvtár. És a kiadást — a nemes példák mindig említést érdemelnek — Balatonfüred Város Önkormányzata támogatta.

(mátyás)

Batsányiné Baumberg Gabriella

Egy szólásra

„Kicsiny szikrából nagy tűz lehet."

Parányi vízcsöpp hány szivárványszínt ragyog!
Kicsiny dolog gyakorta lesz önmagánál nagyobb.
Végy teli pohárkát! Rendben. De tölts csupán
Egy árva csöppel többet és kidől már az ital.
A csordultig telt szív szerelme csókjaival
Is így jár, rögvest az első után.

Mikor barátja előtt önnön igazát bizonygatta

Szerelmem'tilos szeretnem: diktál a józan ész.
Barátom! búcsúlevelem már gondolatban kész.
Gyöngécske lány mit elhatároz, nem bízol abban;
Hisz' csak szívem tiltakozik kicsit hangosabban:
Láthattál könnyemből patakot.
Mindegy, Barátom, mit hiszel, tudd, hogy rég
Élt egy király, kit a részvét gyakorta meghatott,
Sírt, majd kimondta halálos ítéletét . . .

(Németh István Péter fordításai)

*

Ezek a fordítások a kötetben nem szerepelnek, itt közöljük először. (Szerk.)

Potyka bácsi kitüntetése visszavonható

Porubszky István nyugdíjas festőművész akció közben FOTÓ: MÜLLER JUDIT

A Köztársasági Elnöki Hivatal kitüntetési főosztálya nem nyomozóhivatal, ezért el kell fogadnia ténynek, ami a felterjesztő javaslatában szerepel – közölte Tóth Lajos, a Köztársasági Elnöki Hivatal illetékese. A kitüntetési főosztály vezetője elmondta: a miniszterelnök és a köztársasági elnök közösen dönt az elismerések odaítéléséről. A beérkezett javaslatokat a kitüntetési bizottság, a miniszterelnök döntését megalapozó testület vizsgálja. Tóth szerint a bizottság tagjai előtt nem volt ismeretes az, hogy az október 23-ai listán szereplő Porubszky István azonos Potyka bácsival. A Pofosz javaslatában a név mellett foglalkozásként festőművész volt feltüntetve, a munkahely rovatban pedig a nyugdíjas szó szerepelt. A Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjével kitüntetett Porubszky '56-os helytállásáért részesült elismerésben. Az indoklás szerint Porubszky a kispesti forradalmi bizottság elnöke volt, kétszer sebesült. 1956-ban elhagyta az országot, 1982-ben települt haza.

Tóth hangsúlyozta: a személyi jogok védelme miatt nincs lehetőségük a nyomozásra. A miniszterelnök által aláírt több száz nevet tartalmazó lista megváltoztatására csak Göncz Árpád köztársasági elnöknek lett volna joga. A kitüntetés visszavonására is van lehetőség, ezt vagy a javaslattevőnek, vagy a miniszterelnöknek és az államfőnek közösen kell kezdeményeznie. Erre már volt példa, de Porubszky István esetében egyelőre nem kezdeményezték.

Porubszky István, ismertebb nevén Potyka bácsi eleinte a Szabad Demokraták Szövetségének tagjaként tevékenykedett, de szélsőséges nézetei miatt kizárták az SZDSZ-ből. Nem sokkal ezután mint a szkinhed fiatalok felkarolója vált közismertté. Alapítója az '56-os Antifasiszta és Antibolsevista Szövetségnek. A bábáskodásával létrejött Leventeszövetség a fiatalok nemzeti-konzervatív szellemű nevelése mellett a trianoni békeszerződés jogi úton történő megváltoztatását is el szerette volna érni. „Potyka bácsi" nevéhez fűződik a „nemzeti konzervatív gondolkodású fiatalok" elnevezés is. Sokan az ő fiataljait gyanúsították azzal, hogy 1992. október 23-án randalíroztak a Kossuth téren, és kifütyülték a köztársasági elnököt. Porubszky ezt tagadta, és a 168 Órában úgy nyilatkozott, hogy nem ők, hanem olyan „fekete ruhába öltözött macskajancsik" voltak a rendbontók, akikkel ott találkoztak először.

„Potyka bácsi" az utóbbi időben eltűnt. Munkatársunknak címzett levelében két évvel ezelőtt azt írta, hogy 1988 óta több mint kétezer fiatal fordult meg nála, közöttük sok volt az állami gondozott és lelkileg sérült, akiken segített. De senki sem támogatta, a sajtó fasisztának könyvelte el, így nem érhetett el eredményeket. Levele tanúsága szerint azért is fontolgatta a visszavonulást, mert kétszer rálőttek, egyszer oldalba szúrták, valamint a metró alá lökték. „Be fogom fejezni a kopaszokkal való foglalkozásomat, szélnek fogom engedni őket, mivel a kormány és a médiumok örömére jött Potyka bácsi helyett egy Szabó Albert. Lesz új híranyag, de vajon mi lesz azzal a sok kopasszal, akivel Potyka bácsin kívül senki sem törődött" – írta.

Mécs Imre, az SZDSZ országgyűlési képviselője egy tegnapi sajtótájékoztatón hibának nevezte Porubszky kitüntetését. Én is, Göncz Árpád is megdöbbentünk az ünnepségen – mondta a politikus.

• H. Z. – Sz. D.

Magasépítő Ipari
azgatósága
részvényeseit
er 29-én,
tandó rendkívüli

ülésére

Szeged,
Csongrádi sgt. 11.

i tag megválasztása.

esen, törvényes képvise-
a útján vehet részt a köz-
az alapszabály szerinti jo-

Szegedi Mély-
agasépítő Ipari Rt.
igazgatósága

PÁLYÁZAT

Nagyhegyes Község Önkormányzata pályázatot hirdet Nagyhegyes-Elep külterületi lakott terület ivóvíz távvezeték építésére

Az építés önkormányzati beruházásként valósul meg, pályázaton nyert állami támogatással.

A vízjogi engedélyes terv rendelkezésre áll. Átvehető 15 000 Ft ellenében a polgármesteri hivatalban munkanapokon 8–12 óra között.
(A kiviteli terv eredményhirdetéskor átvehető.)
Az önkormányzat az ajánlatok elkészítéséért nem fizet és a dokumentáció díját nem fizeti vissza.

Az ajánlatoknak tartalmazniuk kell:
– az ajánlattevő nevét, pontos címét,
– a vállalkozási díjat, költségvetési összesítő, ill. főösszesítő mellékletével,
– az ajánlattevő szerződéstervezetét valamennyi – a vállalkozó által lényegesnek tartott – feltétellel,
– referenciamunkák megnevezését.

A munka kezdési időpontja: 1996. december hó.
A munka befejezésének időpontja: 1997. május 31.
A pályázat benyújtásának helye: polgármesteri hivatal
4064 Nagyhegyes, Kossuth utca 2.
Határideje: 1996. november 28. 13.30 óra.
Borítékbontás helye és ideje: ugyanott 14 óra.
Eredményhirdetés: aznap.
A pályázatokat „Nagyhegyes-Elep ivóvíz távvezeték" megjelöléssel 2 példányban, zárt borítékban kérjük leadni.

Nagyhegyes Község Önkormányzata

11647 MH

omolyan vesszük

MÁST!

tes tájékoztatásért
el a NOVORG
ációszolgálatát:
00, 160-3596,
66, 160-3790, vagy kérjen
vagy faxon tájékoztatást.
k: 1553 Budapest, Pf. 52
számunk: 160-2214

RLEGKÖZZÉTÉTELRŐL
ETES TÁJÉKOZTATÓT
JENEK

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Britannica

Hungarica

Az enciklopédiák fejedelmének magyar nyelvű változata 18 részből áll és a világ legkorszerűbb, legátfogóbb tudásanyagát tartalmazza.
November elejétől kapható a bőrkötésű sorozat 6. tagja, ezt márciusban követi a 7., az utolsó az ezredfordulóig lát napvilágot.

A könyvespolc nélkülözhetetlen kincsestára.

Kedvező vásárlási és előfizetési lehetőségek.

MAGYAR VILÁG KIADÓ 1137 Budapest, Szent István krt. 22.
Telefon: 112-0281, 302-2948 Fax: 112-0208

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

IGAZ SZÓ

1972 MÁR--

1021

Porzsolt Borbála

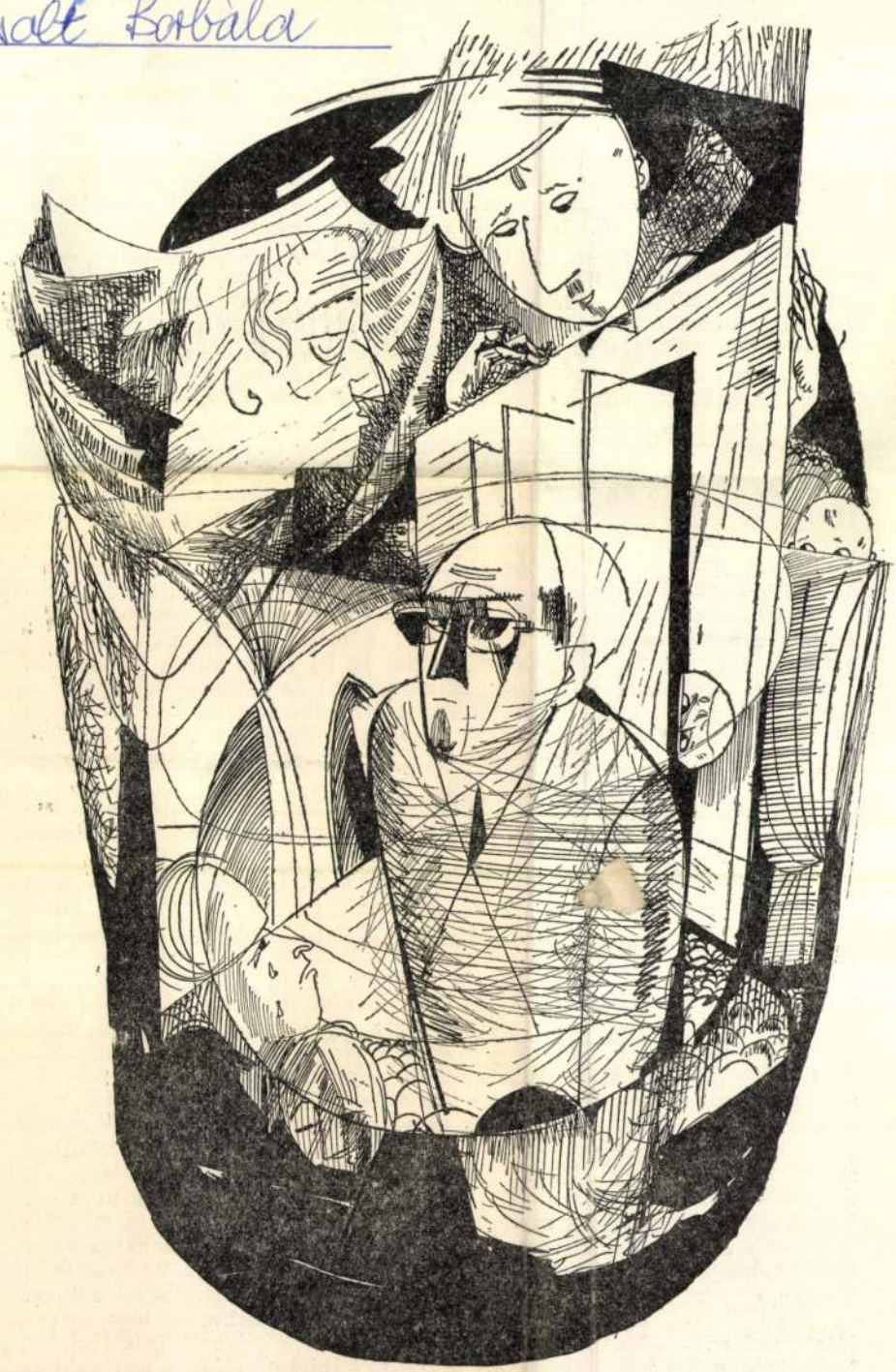

(PORZSOLT BORBALA illusztrációja)

távozást, hogy rövidesen megjelenik, és azt, amit magának megmondani oly nel

Talán a felidézett mosókonyhai emlek tette (amely most olyan furcsa-konokul nem tudott megnőni), talán más, lényegtelen, mert ismét Segszpir jutott eszébe. Egész pontosan az a tény, hogy elvesztette a fejét és ordítani kezdett. Azon belül is a kérdőjel, hogy miért? Mert ez teljességgel érthetetlen. Miért kellett neki ordítani? Mert kellett! Nem vitás. Itt nincs szó véletlenről. Olyan volt az indulata, mint szélvihar: a meleg levegő hirtelen megritkult s a helyébe tóduló hideg — ez a békés, középiskolai fizikai törvény — letépi a házak fedelét. Valami megritkult körülötte. Egészen pontosan: a lég. De másfelől itt van Segszpir. Miért érdeke Segszpirnek? Hisz ő talán az egyetlen vezető ember ebben a világmindenségben, aki hitt és talán még mindig hisz neki. És nem azoknak hitt — és talán még ma sem azoknak hisz —, akik azt mondták: Segszpir egy hülye, két-három év alatt mindenütt kiismerik és kirúgják. Ezenkívül is nagyon vitatható képességű — mondták —, és mellesleg egy lopkovic. Ezzel szemben ott állt Segszpir — akkor még Reinhardt Jakab —, megalázottan és szinte-szinte rongyosan. És ott állt ő, Tóbiás igazgató úr, a megalázottság fájó emlékeivel a lelkében és a társadalmi igazságtalanságokra talpig érzékenyen. — Vegyen fel, igazgató úr — mondotta a későbbi Segszpir —, nem fog bennem csalódni. Nem én vagyok erre a garancia, hanem Ön, aki rendes ember és hagy dolgozni. (Végzetes ütés ült ekkor a Diri állhegyén. Ezek a legveszedelmesebb ütések, mert érzékeny pontot érnek. Mert aki szemmel láthatóan rendes, az erre háklis is, míg a másfajta, akinek távolabbi életcélja van s emiatt megelégszik azzal is, ha nincs ellene bizonyíték, észre sem veszi, meg se kottyan az olyannak.) És Segszpir folytatta: — Bejön az igazgató a főpróbára és kezdi átrendezni a darabot. Mondom: halló, itt valami tévedés van, én vagyok a darab rendezője és nem maga. Erre valami átlátszó mesét talál ki, hogy az én koncepcióm politikailag... De mondom: az én koncepcióm a darabból következik, a darabot pedig maga találta helyesnek politikailag. Összeveszünk. Elhagyom a próbát, mert mást mit tehetek, másnap munkamegtagadás címén kitesznek.

Az érvek nagyon meggyőzőek, mert a Diri effélét valóban nem tenne meg. És ezzel az ügy el is veszti egyedi jellegét, általános lesz és közügy, a jó és a rossz harcának része, becsületbeli kérdés, amit csak súlyosbít — de épp a nagy tét miatt nem tehet semmissé — a tény, hogy a vélemények ellentmondóak. Egyik szerint Segszpir, a másik szerint épp ellenkezőleg. És most már tudja, hogy amit tenni fog, az döntő — nemcsak a város ilyen vagy olyan rétegeinek ilyen vagy amolyan véleményét illetően —, hanem elsősorban — saját önbecsülése szempontjából, csak épp azt nem tudja még: mit kell tennie. És akkor önmaga segítségére siet, és először is felháborodik: itt van a cégnél egy csomó olyan pacák, akinek a képességeiről — mivel ilyen nekik nincs — vitatkozni sem kell. Aztán felbuzdul, fellelkesedik, megnő önmaga előtt, és most már nem ismer akadályt. És a Tanácsnál azt mondják — bizonyos iratok áttanulmányozása után —, hogy embere politikailag zavaros. Ő könyv nélkül vágja rá: nem politikus kell nekem, hanem rendező. És ebben igaza van. Általában az a gyanús, hogy mindenben igaza van, és minden, amit ez ügyben tesz, nagyon derék cselekedet. Mert felmegy a legnagyobb megyei fejhez, az Elnökhöz. — Vigyázni kell, elvtársam! — mondja az idős, sokat látott ember. — Mire? Magunkra-e, vagy a ránk bízott igazságokra? És az idős, sokat látott ember felfigyel. A kérdésfelvetésben van valami

Kitüntették „Potyka bácsit”

Kormánykörökben megdöbbenést keltett, hogy szerdán a parlamentben a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjét kapta *Porubszky István* festőművész, akinek a parlamentben *Göncz Árpád* államfő adta át a kitüntetést a kormányfő és a házelnök jelenlétében.

Porubszkyt, akit a közvélemény Potyka bácsiként ismer, mint a kispesti forradalmi bizottság egykori vezetőjét ítélte elismerésre méltónak a Pofosz, s terjesztette fel az állami kitüntetési bizottsághoz. E testület elnöke *Kuncze Gábor* belügyminiszter, tagjai a minisztériumok, valamint a Köztársasági Elnöki Hivatal és a Miniszterelnöki Hivatal (MEH) képviselői. Az '56-os szervezetek javaslatainak a bizottság előzetes egyeztetés után elsőbbséget biztosított, ezt a munkát a MEH illetékese végezte. Az október 23-a alkalmából több száz nevet tartalmazó kitüntetési listát a belügyminiszter terjesztette a miniszterelnök elé, aki azt aláírta és felterjesztette az államfőnek. Ezzel kapcsolatban azt mondták az MTI-nek, hogy több, a kitüntetési listát összeállító köztisztviselő nem állt feladata magaslatán.

Potyka bácsi az elmúlt években nem művészi munkásságával, hanem az általa nemzeti érzelmű ifjaknak nevezett bőrfejűek támogatásával hívta fel magára a közvélemény figyelmét. A Képző- és Iparművészeti Lektorátuson nem ismernek ilyen nevű művészt. A BM-ben, a Miniszterelnöki és a Köztársasági Elnöki Hivatalnál csütörtökön egyaránt elzárkóztak a véleménynyilvánítástól. Információink szerint a Köztársasági Elnöki Hivatal kitüntetési főosztályára érkezett előterjesztésben Porubszky István nyugdíjas festőművész megjelölés szerepelt. Más forrásból úgy értesültünk, hogy az előterjesztést a Miniszterelnöki Hivatal Kabinetirodáján az a tanácsos koordinálta, aki az '56-os szervezetekkel tartja a kapcsolatot.

Nyomoz

A BRFK nyomozást rendelt el Szabó Albert ellen közösség elleni izgatás bűntettének alapos gyanúja miatt. A nyomozó hatóság szerint Szabó Albert a Magyar Népjóléti Szövetség szerdai demonstrációján gyűlöletre uszított. A Legfelsőbb Bíróságon ugyanakkor megkezdődött Szabó és társainak fellebbviteli tárgyalása.

A BRFK csütörtökön nyomozást rendelt el *Szabó Albert*, a Magyar Népjóléti Szövetség vezetője ellen a Btk. 269. paragrafusának b pontja szerinti közösség elleni izgatás alapos gyanúja miatt. (A törvénynek ez a rendelkezése június 15-én lépett hatályba.) A nyomozó hatóság álláspontja szerint Szabó a szövetség szerdai demonstrációján elmondott beszédében olyan kijelentéseket tett, amelyek alkalmasak lehetnek a kisebbségek elleni hangulatkeltésre és uszításra. A szélsőséges nézeteiről ismert és azok miatt több alkalommal is eljárás alá vont Szabó egyebek között a magyarországi zsidók Izraelbe telepítését követelte, valamint egy olyan törvény megalkotását, amely kizárná őket a politikai, gazdasági és kulturális élet vezető posztjairól. A rendőrség a bizonyítási eljáráshoz bekérette a televíziós társaságok tudósításait is.

A Legfelsőbb Bíróságon csütörtökön megkezdődött Szabó Albert és társainak fellebbviteli tárgyalása egy korábbi ügy-

PDSZ: a ko teljesített

A Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete szerint a kormány nem teljesítette a közalkalmazotti, illetve a pedagógusbérek emelésére tett ígéreteit – tartalmazza a PDSZ hét végi kongresszusának tegnap ismertetett állásfoglalása. A szakszervezet elfogadhatatlannak

taban, Szaddám Huszein valóságos áldás a hadiipari komplexumnak. Az ENSZ elleni hangulatkeltés pőre nacionalizmus, kiválóan eladható a világgazdasági nyitástól okkal, ok nélkül tartó kisembereknek. Ahol viszont nincs egyértelmű különérdek, ott az történik, ami például Boszniával: amíg a válság nem ássa alá a nagyhatalmi erőviszonyok alapjait, addig semmi. Vagy nincs, vagy túl sok a mérce. Így fordulhatott elő, hogy a törökök irthatják a „kurd terroristákat" az iraki északon, viszont Szaddámot megbüntetik délen, ha beavatkozik a „kurd hazafiak" Irakon belüli harcaiba. Így esik meg a haiti partraszállás, miközben Ruanda és Burundi kiirthatja magát, Kína fittyet hányhat az emberi jogokra, Burma nem. Kubával és Iránnal ne kereskedjünk, Indonéziával annál inkább. A csecseneket ágyúzhatják orosz gyarmatként, a felszabadult észtek viszont kikapnak, ha nem elég nagyvonalúak az orosz kisebbséggel. Így fordulhat elő, hogy a boszniai csapatküldést heteken át azzal indokolják, hogy magyar–román és magyar–szlovák háború alakulhat ki, majd egyformán szélsőségnek minősítsék a kisebbségek állami elnyomását és azok demokratikus küzdelmét az alapvető szabadságjogokért. Québec pedig arra jó, hogy a spanyol ajkú USA-polgárok nyelvi jogait próbálják megnyirbálni. Teoretikusan „a bevonásos-együttműködéses ráhatás és a kemény, büntető fellépés dialektikájának" nevezi ezt az USA nemzetbiztonsági főtanácsadója. Az ENSZ-nagykövet szelektív internacionalizmusról beszél, de elismeri: a prioritások kidolgozása hátravan.

Mindez kettes osztályzatot hozott Clintonnak a republikánus külpolitikai szaklapban, de a demokrata folyóirat is csak hármas alá érdemjegyet adott. Dole nem is fárasztotta magát „koncepciós izékkel". Kétségtelen, hogy most ez nem befolyásolja a választást. Annál inkább a külvilágot, amelynek nincs más választása, minthogy kivárja: mit tesz a világhatalom, ha nem halogatható tovább a NATO bővítése, Oroszország és Kína integrálása, Kelet-Európa stabilizálása, a Közel-Kelet és Közép-Ázsia átrendezése, a globális biztonsági problémának elismert kisebbségi problémakör átgondolása, Afrika megmentése és egyáltalán az új nagyhatalmi világrend megformálása. Ha Clinton, ha Dole: az amerikai választási lencse fókuszában kicsinek látszó problémák szabad szemmel nézve sokkal nagyobbak.

Füzes Oszkár

Tűzelhalás

Az idén április 29-én és 30-án pusztították el a 40 hektáros nyárlőrinci almaültetvényt a tűzelhalásos baktériumfertőzés miatt. A Földművelésügyi Minisztérium főosztályvezetője a gazdák képviselőivel folytatott tárgyaláson az ország érdekeire hivatkozott: csak az ültetvény teljes elpusztításával lehet megakadályozni a fertőzés továbbterjedését. Mivel az ország érdekéről volt szó, az FM képviselője ígéretet tett arra, hogy a tulajdonosokat kártalanítják.

Az almáskert tulajdonosai törvénytisztelő emberek, akik hittek a szakminisztérium szakértelmében, szavahihetőségében. A hatéves, éppen termőre fordult, virágban álló fákat lombtalanító vegyszerrel lepermetezték, kivágták és elégették. Maga Lakos László miniszter erősítette meg aláírásával az FM sajtóközleményét: „A tulajdonosok kárrendezése ügyében egyidejűleg történik intézkedés". A tulajdonosok azóta sem láttak egy vasat sem.

Időközben kiderült, hogy a tűzelhalás kórokozója szerte Európában fertőzi a fákat, de van olyan szer, amellyel lehet ellene védekezni. A baktérium komoly károkat okoz ugyan, de a tapasztalatok szerint nem pusztítja el a teljes állományt

Pósa Gusztáv

festő

1881. Budapest.

Cím a lakrajzák Frank-
lin

Porzsolt Borbála: Asszonyok

Porzsolt Borbála
Asszonyok, 1969, olaj-vá.
104

POPP AURÉL GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA KOLOZSVÁRON

Popp Aurél Erdély-szerte ismeretes művészi hagyatékának helyes értékeléséhez időre volt szükség. Ennek a robusztus, ugyanakkor ellentmondásokkal teli művészegyéniségnek a helyét elsőül a Raoul Şorban—Banner Zoltán monográfiája jelöli ki tárgyilagosan a román képzőművészet történetében.

Életében Popp Aurélról csak szélsőséges ítéletet alkottak: személyes varázsa valóságos mítoszt alakított ki baráti körében, ugyanakkor dinamikus, erővel teljes festészetét lebecsülték a lehelletszerű részletfinomságok hívei, akik egyoldalúan csak a tiszta festőiség szempontjából vizsgálták a műalkotást. Tény, hogy Popp Aurél a nagy egység, az erő kifejezésére törekedett, elsősorban érdekelte a *mit* kérdése és csak azután a *hogyan*.

Gyermekkori környezete — tulajdonképpen a nála idősebb s már írogató Adyval való barátsága — sem ösztönözte művészi pályára. Tehetséges volt, anélkül, hogy hivatását tudatosította volna csak az érettségi előtti vakáció idején sugallja egy diáktársa, iratkozzon be a festészetre, mert ez való neki. Érthető tehát, hogy nem indul üstökösként, hanem szívós munkával alakította ki művészegyéniségét, s a társadalmi események befolyásolták döntő módon.

Szorgalmas, lelkiismeretes gyakorlatokkal kezdte, és kompozíciós készsége már diákkorában megmutatkozott. Tanárai közül Székely Bertalan korrektúrája nyújtja neki azt az alapot, amelyet szerencsés körülmények folytán Bécsben és Párizsban továbbfejleszt.

Pályakezdő műveiből néhány sötétre hangolt, tisztarajzú tájat ismerünk, kevés zsánerképet és számos stúdiumszerű arcképet, olajfestmény, illetve szénrajz technikában, amelyek mind a nagy

Pósa Gusztáv

Somogyi Miklós: Magyarok a münchemi képzőművészeti akadémiáin. Művészet. 1912. 179. l.

Pósa Gusztáv, Beeshöb

Egy arabs mellképét

állítottak ki az 1847 iki pesti

műkiállításon.

Pesti Divatlap. 1847. 926. l.

M. kir. adóhivatal Vinga
1905 JAN 20
szám 395/905

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1965 ÁPR 9
CSEPEL

Porubszky Ernő

A VITA HEVESSÉGE...

Lapunk 1965. február 25-i számában cikket írtunk a képzőművészeti kör találkozójáról. *Porubszky Ernő*, a Csepeli Munkásotthon képzőművészeti körének vezetőségi tagja ezzel kapcsolatban a következőket írta:

Határozottan vissza kell utasítanom a cikk írójának ama állítását, mely szerint: *„A vita hevességét Porubszky Ernő váltotta ki naturalista törekvéseinek szilárd védelmezésével"*. Azt állítottam, hogy komoly művészetet nem lehet elképzelni iskolai előképzettség és rajztudás nélkül, melynek alapja az akadémiai elméleti tudás (távlattan, anatómia, fény- és árnyékszerkesztés, színelmélet, stb). Mindezek hiányában, mint mondottam, a „mű" 10—12 éves, e tekintetben tanulatlan gyermek munkájának fog kinézni. Ezen minden tudást nélkülöző „művek" ellen nyilatkoztam, azon a bizonyos értekezleten, mellyel célom művészetünk színvonalát emelni.

A szerk. megjegyzése:

Helyt adtunk Porubszky Ernő nyilatkozatának, remélve, hogy ez is hozzájárul a egyébként hasznosnak mondható művészeti viták tisztázásához.

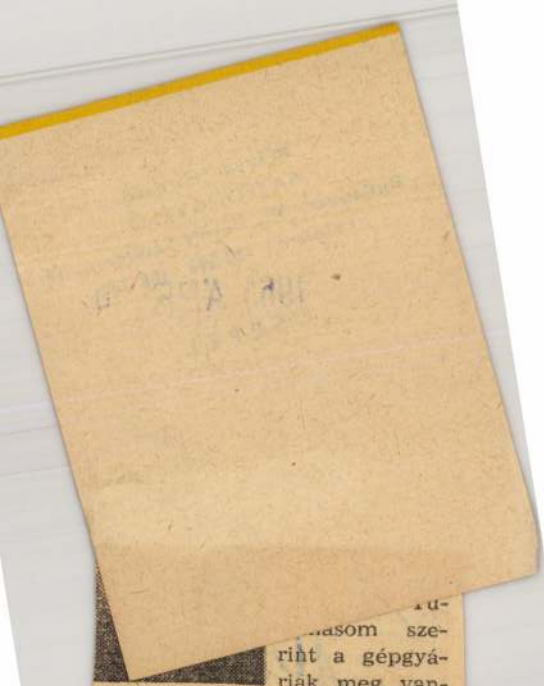

...asom szerint a gépgyáriak meg vannak elégedve munkánkkal. Csoportunkba negyven fő tartozik, a Bettes-brigád most kapta meg a szocialista címet. Célunk, hogy még több szocialista brigádunk legyen.

Kecskeméti József húsz éve a párt egyszerű katonája. Magáról beszél, amikor munkatársait, a folyton változó, fejlődő munkakörülményeket említi, amelyeket ő is alakít.

(c. j.)

...ztendő

...gálatában

...eken párttagságunk hazánk ...ulójára emlékezett, arra a ...t népünk, munkásosztá... arcát, s a párt, a kom... gond, nehézség ellenére ...g. Ugyanitt a húsz évnél ...nak átadták a Központi

Pósa Jusztáv

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő művekkel vett részt:

1878. júl. kiáll.: Tanulmányfej, olajf.

1879. máj. kiáll.: Gyermekarckép, olajf.

1882 be Pestre ült.

Posa Gusztáv festő.

Az 50-es években Pécsett élt. Madarász Victor tőle tanúlta a festészet elemeit.

Ernszt Lajos: Madarász Victor történeti festő műveiből rendezet kiállítás katalogusa. Budapest. 1904: 5. lap.

1879. tavaszi kiállításon:

Egy műve volt kiállítva, mept a képz. szemle azonban nem nevez meg.

Képzőművészeti szemle, 1879. 52. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KORUNK I 2
1969

Porzsolt
Borbála

PORZSOLT BORBALA

BALLADA

ZOLCSÁK SÁNDOR

ELÉGIA

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

René Portocarrero, kubai festőművész.

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1021

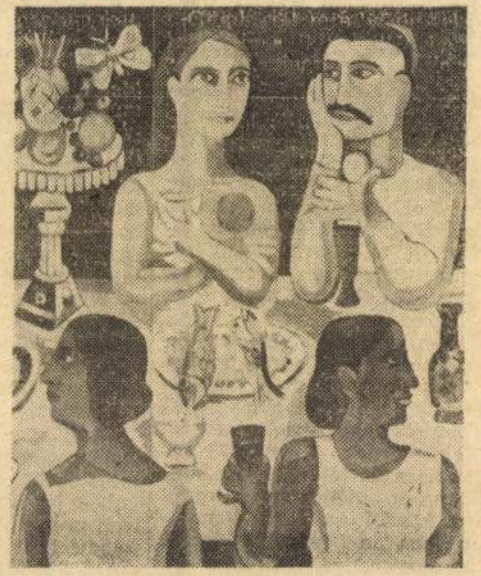

René Portocarrero képei Budapesten

René Portocarrero Kuba művészetének meghatározó mestere. Ez alkalommal átfogó képet kapunk a 70 éves művész munkásságáról, mert a havannai Museo Nacional de Bellas Artes gyűjteményéből 100 festményét és grafikáját tekinthetjük át Budapesten, az Ernst Múzeumban. Hogy milyen a művész festői világa, hadd szóljon erről ő maga: „Ez a világ az én esetemben Kuba: kolóniális tájai, falvai és városai: népünnepélyeinek színes forgataga: asszonyai, állhatatos szentjei, melyek szigetükön egy ősi erejű valamit hirdetnek: népük rendkívüli hősiessége történelmünk folyamán: és persze a sugárzó napfényben mindent elborító növényzet ereje." Képeinkén, balról jobbra: Nő szürkében; Vacsora; Párizsi Szent Borbála; Casablanca.

Beszámoló taggyűlés

Szentesen, az I. számú pártalapszervezet a közelmúltban tartotta éves beszámoló taggyűlését. Erdei Lászlóné alapszervezeti titkár sorjában elmondotta a végzett feladatokat, és megállapította, hogy a kitűzött tervet teljesítették. A tagság részt vett a kerület munkájában, annak ellenére, hogy döntő többségük nyugdíjas. Fiatalos lendülettel, hittel és odaadással dolgoztak a közért. Koordinálták a kerületekben levő tömegszervezetek munkáját, és segítettek a tanácsnak is. A városi pártbizottság részéről Dóczi Lászlóné köszönte meg a munkát. A hozzászólások pedig egytől egyig azt bizonyították, hogy jövőre ugyanilyen odaadással dolgozunk a közért, a pártért.

BESE LAJOS
Szentes

arról, hogy Csongrádon már nem a régi központ üzemel.

Száz százalékos rokkant vagyok. A lakást nem tudom elhagyni. A közért telefonügyeletet is vállalnék. Így hát kérésem teljesítése még a közt is szolgálná. Sajnos azonban csak abban reménykedhetem, amit november 18-án küldött TK-203/82 számú levél tartalmaz, s melyet a Csongrád megyei Távközlési Üzem vezetője írt alá: „Amint a kérés teljesítéséhez szükséges műszaki feltételek rendelkezésre állnak — további kérelem bevárása nélkül — ismételten tárgyalom. Ennek időpontja jelenleg még nem határozható meg."

Nem voltam rest, és megnéztem a nyomtatvány alján levő számadatot is, amelyet a Posta Központi Anyaghivatal Nyomda üzeme tüntetett fel. Ezen a gyártási év 1978. Való igaz, hogy a nyomtatvány elkészültekor még a szükséges műszaki feltételek nem álltak rendelkezésre. Kétlem azonban, hogy az időpont ismeretlen volt. Elvégre 1982-ben már Csongrád is

nádszállal felfújták és addig rugdosták, míg az szét nem pukkant. Mondják, hogy dédapám idejében még ennek is rendeltetése volt; a szegényebb kubikos ilyenben tartotta a dohányt. Nagy nap a disznóvágás. Serény munka folyik az udvaron, a fészerben, a konyhában, mindenütt. Megtalálja ki-ki a maga tennivalóját.

Estére kelve, úgy késő délután mindenki fáradt. Ilyenkor ülik meg a disznó halottj torát. Sok-sok ízes falat kerül az asztalra. Orjaleves, főtt hús tormával, paprikás, töltött káposzta, s a legvégén hurka meg kolbász. Ha még ekkor sem telt meg az ember gyomra, még mindig volt harapnivaló. Kisült már a hájas pogácsa is. A közmondás szerint: „Nem döglik meg a disznó bor nélkül." Nem bizony. Vacsora után kezdődött a poharazgatás, a beszélgetés. Néha igen magasra csapott a hangulat. A hetedik szomszédba is áthallatszott a nótázás. A vendégek, mert hát szokás volt ilyenkor a hívogatás is, késő éjjel tértek csak haza.

Mindezt így mesélik az

1983. november 12-i számában megjelent Kovács Sándorné csanádpalotai olvasónk írása. Üzemegységünk Távolsági és Különjárati Üzeme közlekedteti a Szeged —Csanádpalota—Battonya —Gyula közötti járatot. Sajnos, az írásból nem derül ki, hogy melyik vasárnap volt, amikor e járat nem vette fel a várakozó diákokat, utasokat. A felelősség megállapítása érdekében szeretnénk pontosan tudni a napot és az időpontot.

Megjegyezni kívánjuk: Tudomásunk van arról, hogy a tanév tartama alatt munkaszüneti napokon a megjelölt járaton nagy utazási igények jelentkeznek. Ezért 1983. november 20-tól munkaszüneti napokon ideiglenes jelleggel az utazási igények függvényében a túlzsúfoltság és utaslemaradás elkerülése érdekében mentesítő autóbuszjáratot közlekedtetünk. Úgy gondoljuk, ez biztosítja majd a térségben lakóknak azokat a lehetőségeket, amelyeket szolgáltatásként a Volán 10. sz. Vállalata végez.

BALOGH IMRE
üzemigazgató

Kisvállalkozások. Bé
megyében az országos üte
nél is gyorsabban sza
rodtak a kisvállalkozás
Jelenleg 222 vállalati m
kaközösség, 104 önálló g
dasági munkaközösség,
ipari szolgáltató szakcsop
és 4 polgári jogi társa
tevékenykedik a nagy ga
dasági egységek mellett. Az egyéves működési tapasztalatok igen jók. Több példa is bizonyítja, hogy a kisvállalkozások javítják a termelés biztonságát, részt vesznek a karbantartási munkákban stb. Kooperációs partnereiket határidőre kiszolgálják, s ami talán a leglényegesebb, bizonyos munkáknál olcsóbb a munkabér is. A kis közösségek igen gyorsan megoldanak célfeladatokat. Az ellenőrzést végző PM Ellenőrző Főigazgatóság Békés megyei Igazgatósága csak apróbb hibákat talált. A bonyolult jogszabályokat betartják, így jó úton haladnak a gazdálkodásban. Gondot jelent még, főként a szellemi munkásoknál, a fő munkaidőben

több száz hektárnyi mezőgazdasági művelésre alkalmatlan mocsaras, vizenyős területe van a tiszaőrsi Petőfi Tsz-nek. Csupán nád terem rajta. Ez azonban feldolgozva kemény valutát hoz az országnak. A számítások szerint, évente 600—700 ezer kévét dolgoznak fel, s küldenek exportra. A feldolgozás folyamán keletkező hulladékot kazánokban tüzelik el Az olcsó energiát az állattenyésztő telepek használják fel. Kiszámították, hogy a nádhulladék kalóriaértéke egyenlő a közepes minőségű szénével. A téli aratás a hideg idő beköszöntése után megkezdődött a tiszaőrsi nádasokban.

Az oldalt összeállította:
FÖRGETEG SZILVESZTER

60. Ismeretlen festő.

A XVIII. századból.

Fejérváry László arczképe.

Térden alólig látható és kissé jobbrafordultan áll. Jobbkezében parancsnoki pálczát tart. Prémes kalapja háromszögletes; haja, szemöldöke, szeme és bajusza sötétbarna; arcza leberetvált. Nyakkendője fekete; kék dolmányát, fehér prémes mentéjét és szűk nadrágját, aranyzsinórzás diszíti; oldalán kard lóg; derekát öv szorítja. Felirata fölül jobbra, a czímer alatt, négy sorban: »EFFIGIES *Domini Perillustris ac Generosi Ladislai Fehérváry Militiae Nationalis Comaromiensis Csaikistarum Emeriti Obervaivodae Annorum*« és alól balra: »*Restauravit G. Posa* 1884.«

Vászon, méretei 169 : 83 cm. — Lelt. sz. 60. — Értéke 120 K. — Angelics German ajándéka 1885 április 27 (15) napján (78–885).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok. 1884 : IV. 60. *Ismeretlen festő:* Fejérváry László. — 1894 : VII. 241. *Ismeretlen festő a XVIII. szból:* Fejérváry László, a csajkások kapitánya. — 1907 : V. 60. *Ismeretlen festő a XVIII. szból:* Fejérváry László, a komáromi csajkások vajdája.

Jegyzet. Korábban a karlóczai levéltárban őríztetett (34–884).

Pósa Gusztáv

festō.

Székely múlt

Portrik Sándor linómetszetei

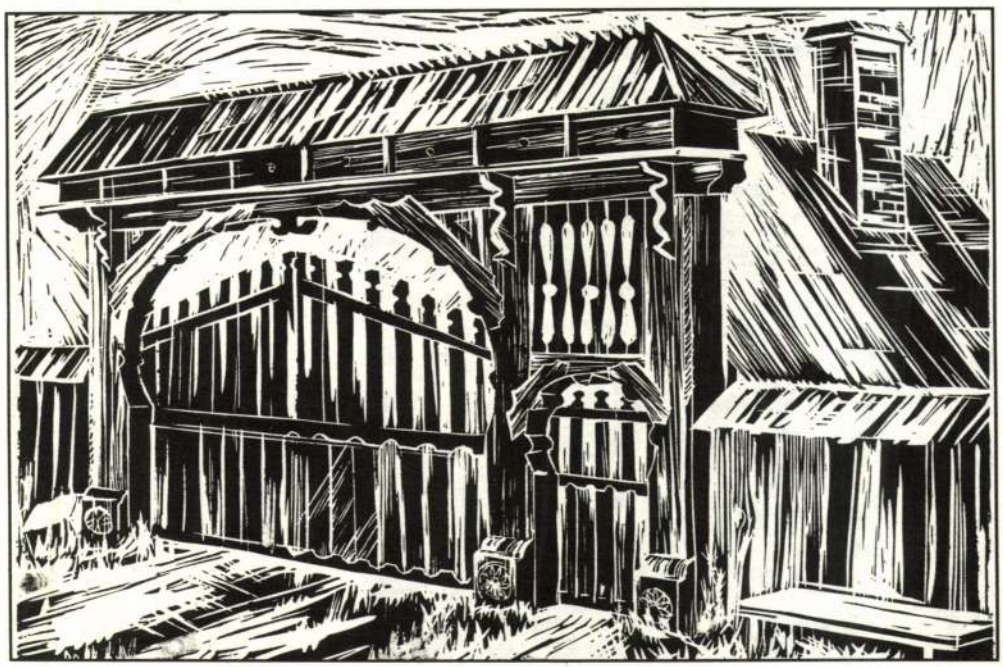

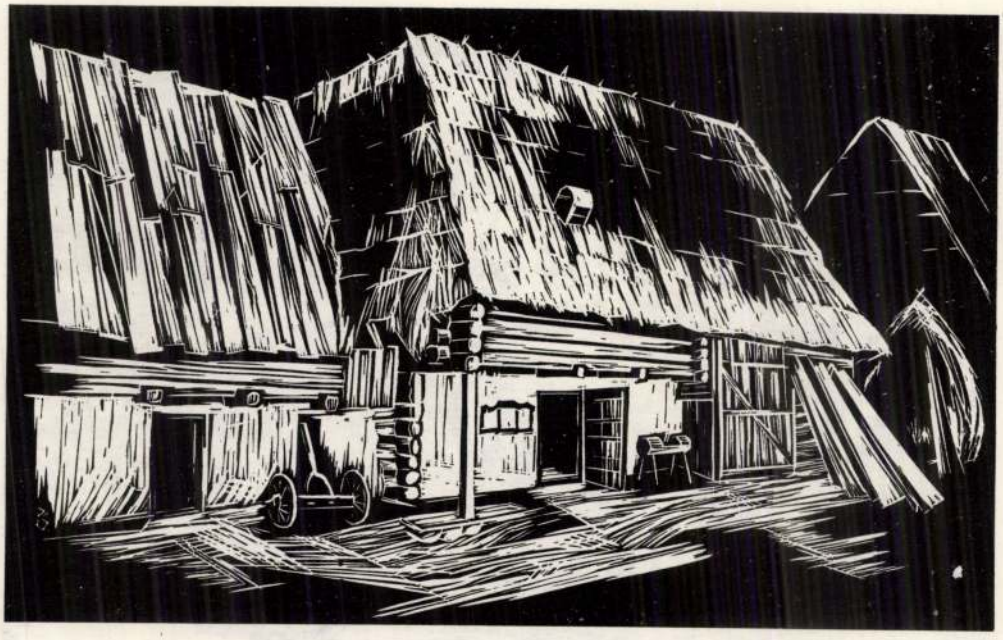

Székely múlt

Portrik Sándor linómetszetei

PORTRIK · Sándor Honismeret 1990/5-6

TÁRLAT

Székely múlt

Portrik Sándor linómetszetein

Az érzékletes szemléltetést, a megőrzött néprajzi kincsek vizuális bemutatását mindig lényeges, fontos feladatnak tekintette a múltat feltáró etnográfia, a népismeret tudománya. A részletes, szakszerű leírást kezdetben a valósághű, a tökéletes hitelességű rajz, majd a múlt század végétől kezdve a fénykép egészítette ki, tette teljesebbé. Legkiválóbb néprajztudósaink egyben jeles rajzolók, később a fényképkészítés mesterei is voltak. Gondoljunk csak Orbán Balázsra. Székelyföld szépségeit, népi értékeit feltáró fényképfelvételei nemcsak tudományos illusztrációk, de alkotójuk fáradhatatlan munkabírása és fotográfusi felkészültsége folytán – egyedülálló értéket képviselnek. Életrekeltői a múlt századi székelyföldi életnek. A kiváló székely polihisztorban harmonikusan egyesült a szenvedélyes tudományos kutató és a látványt művészi szemmel megörökítő fényképész. De nem kell messzire mennünk, ha újabb példát szeretnénk felmutatni. Dr. Kós Károly művészi kivitelű rajzai ugyancsak tanúsíthatják igazunkat. Tudományos igényű dolgozatai lényegesen szegényebbek, kevésbé közérthetőek lennének a nagyközönség számára – művészi értéket jelentő rajzai nélkül. A Gyergyószentmiklóson élő *Portik Sándor* nem néprajztudós. Csupán érzékeny idegrendszerű, lényeglátó művészember. És kiváló népismerő, nemzeti azonosságtudatához hűségesen ragaszkodó magyar. Művészi látásmódja nem csupán arra alkalmas, hogy újrateremtse a látható világot, de a valóság, a történelmi múltat hűséggel őrző látvány reális megörökítését is vállalja, művészi feladatnak tekinti. Nem fotográfiát, egyszerű illusztrációt végez, vésője alól többnyire nem a részletek valósága tárul fel, hanem a múlt megtartó, továbbéltető igazsága: az elmúlásra ítélt múlt hiteles *szelleme*. Nem néprajzi tárgyakról készít pontos képet; Portik Sándor művészete a székely népi világ eltűnőben lévő, de megbecsülésre méltó hagyományának igazi szellemét ragadja meg.

Ezáltal kerül közel az etnográfiához. Mert céljában ugyanazt akarja, mint a néprajztudomány: továbbörökíteni az ősi értékrendet, egy többévszázados hagyománykincsre felépült világot. A tudomány leírja, értékeli, elemzi a begyűjtött tárgyi anyagot, így közelít a valósághoz, így vetíti ki a megőrzésre méltó igazságot. Portik Sándor hangulatot kelt, a múlt szellemét idézi, a szívünkig hozza a letűnt világot. A többit, az értelmezést ránk bízza. Szemünkre, szívünkre, értelmünkre.

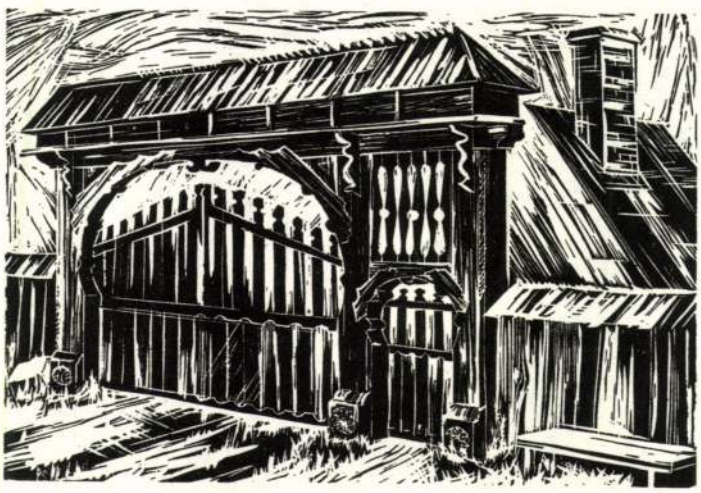

Hajdú Demeter Dénes

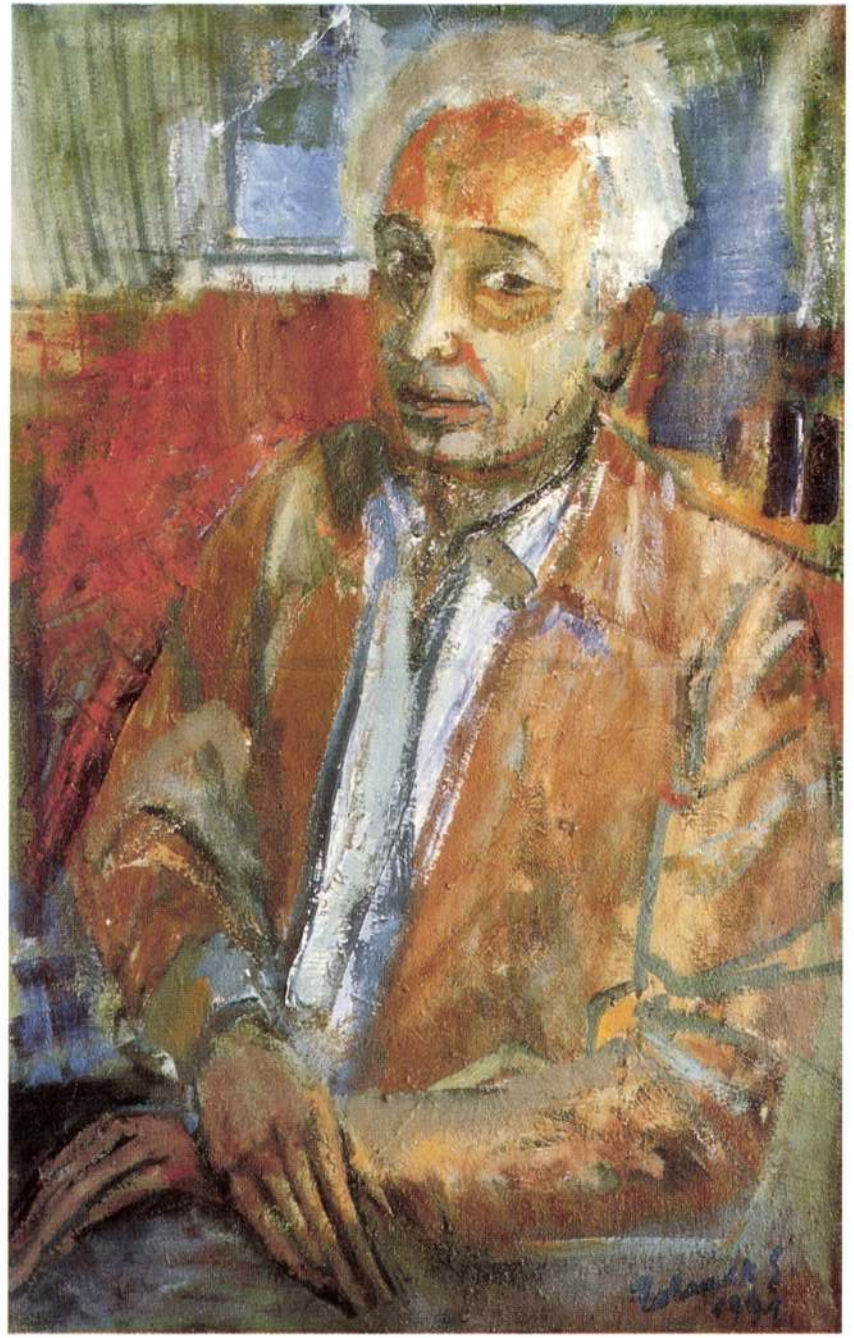

„Minden magyar felelős
minden magyarért"
Szabó Dezső

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

VÁRMEGYE GALÉRIA

Grafikai szerkesztő: Dunayné Döme Katalin
Kiállítás szervező: Kulcsár Edit

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY
VÁRMEGYE GALÉRIA
H-1052 Budapest V. Vármegye utca 11.
Telefon: 118-8148
1675 Budapest Pf. 133
MNB 217-98089-5421

Porzsolt Barbára

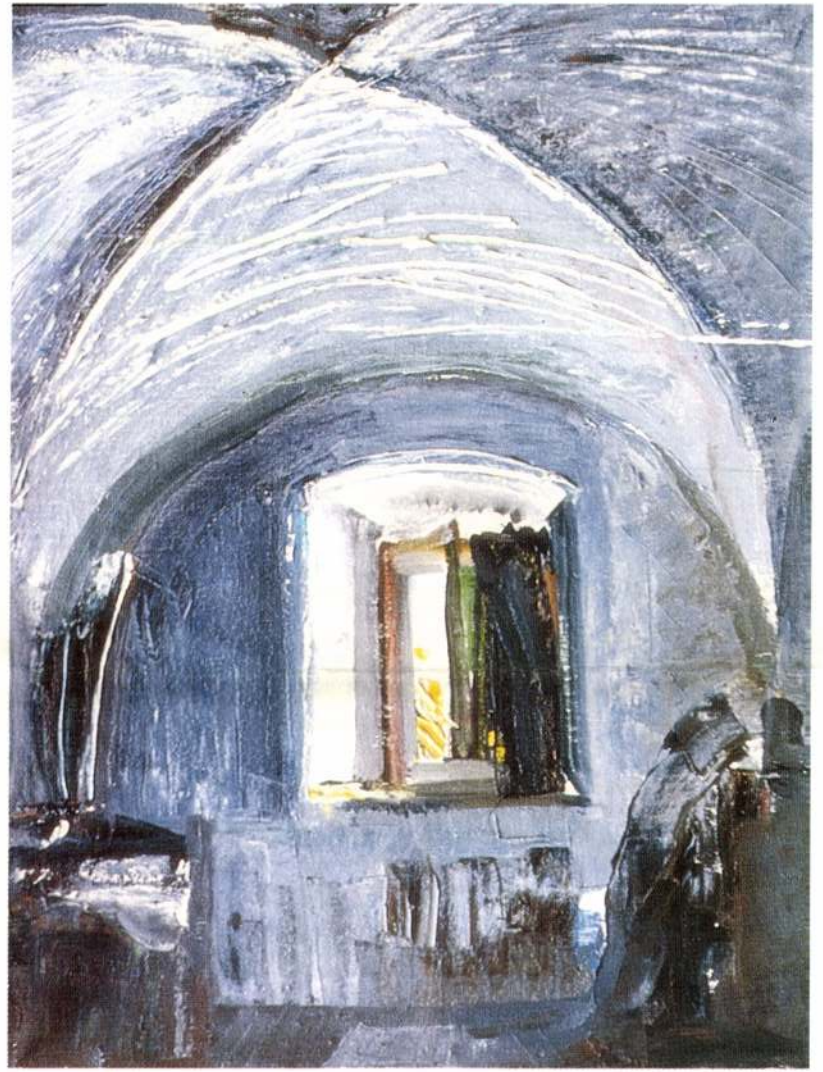

PORZSOLT BORBÁLA

és

ZOLCSÁK SÁNDOR

marosvásárhelyi festőművészek kiállítása

VÁRMEGYE GALÉRIA

A marosvásárhelyi Somos szépívű homloka alatt hullámzó domb szalad le a város felé. Oldalában kies ösvényeken ballaghat oda-vissza öreg fák és megszínesedett emlékek levegőjét szívni a beszélgetésre vágyó vándor. Lejjebb, ám még a nyüzsgő város felett vizszintes utcácskák szeletelik szalagokká a hegyoldalt.

Egyikében, a Szigliget utcában áll a műteremház. Alsó szintjén megfordult már fél kelet-középeurópa. Írók, színészek, építészek, tanárok, közművelők, politikusok, orvosok és újságírók adták itt egymásnak a kilincset. Voltak köztük hősök és szakadárok . . . Vagy húsz éve vájja itt medrét a születő, tűnő barátságok türelmes folyója. Nagy bánatok, heves indulatok, sziporkázó tervek, figyelemreméltó szövetkezések és viharzó szilveszteri táncok képei ivódtak a fehér falak vakolatfedte réseibe. Kétségtelen, sokak lábnyomára is emlékeznek a padlólapok.

Középső szintjén mindenki számára mindig vetettek ágyat. Nem volt különbség ismerős és ismeretlen között. Csak vendég volt, akinek jogai voltak és étvágya. Ezerkilométeres fáradságok szálltak itt ki a csontokból és a hagymahéj színű csergék melegét reggelbe nyúló hírcserék, konspiráló pusmogások fokozták.

A könyvespolc maga volt egy egész Magyarország.

A felső szinten születnek a művek. Olyan magas a tetősík, hogy alatta bátran kiegyenesedhetnek a mindúntalan tarkónvágott gondolatok. Ide száll fel háborítatlan a szellemi összecsapások, világmegváltó tervek, útiemlékek és a rejtett vágyak tartósító füstje, melege, hogy művekbe konzerválja a lengő-szálló-viharzó időt.

Borika sütés-főzés, lelki tanácsadás, gyógyszerszedés, ezernyi aggodalom, levélírás, varrás, szaladás, tiltakozás közepette fest. Ritkán. Az élet szűnideiben. Amikor az órák hajlandók megállni, a vegzatúrák szele is elül és elkezd énekelni a csend. Vékonyan, hosszan és lebegően. Csak úgy fest. Belülről régóta képekkel tapétázta ki szívét a Teremtő, s csak a jótékony idő szabhatja világrajöttük szerencsés idejét. A képek kékek. Kékek a zöldek, a sárgák, a pirosak is. És végtelenek. Végtelenek befelé, a mélységek irányába és kiterjednek a kereteken túl. Az emberek és a házak egyek, és egyek a fák a keresztekkel, mint mi magunk, saját sorsunkkal. A látvány csak kényszer, hogy legyen mire odafigyelni. A vizuális közvetítőszerep a fontos, mert ez ad egyedül alkalmat a visszaválaszolásra. A jó kép válaszra vár, eszköze a dialógusnak. És Borika nagyon szeret jókat beszélgetni. Bori nagy képei Nagy képek. Kis képei nagy érzések. Ami igazán asszonyi benne, éppen az érzés, és az a megszenvedett műgond, az a pontosság, aminek nem mértéke a centi, csak a minőség. A kompozíciók fénytöréseiből fészekmeleg árad. Mert asszony, minden képén van legalább egy parányi fénysugár, egy világító pont, egy szakrális momentum, hiszen két remek gyereket is szült, akik maguk a világosság. Az Isten szemei.

Sándor a fej bűvöletében él. A fej időnként kiterjed ugyan a testre (sokadik kamaszkorának álmai a női testekbe rándulnak újra), a váll vonalára, a derék tartására, a női ölre, de makacsul mindig visszatér az archoz. Szemek süppednek, tüzelnek, állak esnek türemkednek, történelmet szimatolnak az orrok, és a hajcsomók, a csak voltak és a még létezők rossz szelek viharzásáról tanúskodnak. Sándor az emberbe szorította vissza a Neki is teremtett mindenséget. Így mintázza meg egy ember az Emberről legárulkodóbban a tisztaság, a különösség, a nagyszerűség és a gyalázatosság eredendő természetét.

Marosvásárhelyen a Szigliget utcában két égi körgyűrű keresztezi egymást. Egy hosszúsági és egy szélességi. Mint tudjuk, minden keresztezésnél a találkozási pont a döntő. Ahol a szikra kipattan. Ezúttal is a művészet találkozott önmagával.

Mert kipattant és él!

Budapest, 1993. április

Fekete György

PORZSOLT BORBÁLA — festőművész

1933. november 1-én született BARÁTOS községben (Háromszék vármegye).

Középiskolás Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen.

A főiskolát Kolozsvárott végezte (Festészet szakon)

1958-tól férjével, ZOLCSÁK SÁNDORRAL Marosvásárhelyen élnek, dolgoznak. Két gyermekük van: Péter (műépítész, grafikus) és Katalin (textilmérnök).

Kiállításai Erdély városaiban, Bukarestben, Budapesten, Debrecenben, Makón, Pannonhalmán, Prágában és Németországban voltak.

Képei megtalálhatók romániai és külföldi múzeumokban és magángyűjteményekben (USA, Brazília, Németország, Oroszország, Svédország, Belgium, Svájc, Nagybritánia).

Képek jegyzéke:

1	Vigadalom	tempera	120 x 88
2	Csend	tempera	120 x 88
3	Kőmíves Kelemen	olaj	120 x 88
4	A Nap	olaj	120 x 88
5	Boltívek	olaj	60 x 43
6	Kapu	tempera	43 x 60
7	Lakatlan ház	aquarelle	82 x 60
8	Rengés	aquarelle	70 x 100
9	Vászonfehérítők	gouache	86 x 55
10	Árkosi házak	aquarelle	65 x 46
11	Szász falu	aquarelle	62 x 68
12	Erdélyi templomok	aquarelle	84 x 64
13	Erdélyi táj	aquarelle	84 x 64
14	Boltívben angyal	aquarelle	84 x 64
15	Napraforgó	aquarelle	84 x 64
16	Erdélyi táj templommal	aquarelle	64 x 84
17	Pannonhalmi táj	aquarelle	84 x 64
18	Kék ház	aquarelle	67 x 59
19	Vadvirágos domboldal	aquarelle	84 x 64
20	Kiszolgáltatott	aquarelle	76 x 59

ZOLCSÁK SÁNDOR — festőművész

1934. június 14-én született SÁNDORHOMOKON (Szatmár megye). Középiskolába a Római Katolikus Főgimnáziumba járt, majd a Szatmári Tanítóképzőben tanult.

A Képzőművészeti Főiskolát 1958-ban fejezte be. Tanárai Kádár T. Tibor és Abodi Nagy Béla voltak.

Kiállításai: 1959-től évente a Maros megyei Tárlat; kétévente a bukaresti Országos Tárlat.

Egyéni és csoportos kiállítások: Csíkszereda (1967), Bukarest (1970), Marosvásárhely (1970), Kézdivásárhely (1972), Sepsiszentgyörgy (1972), Korunk Galéria, Kolozsvár (1975), Új Élet Galéria, Marosvásárhely (1987), Albstadt Tailfingen, NSZK (1988), Stuttgart, NSZK (1989), Romániai Magyar Művészek kiállítása, Budapest (1991), Makó (1991), Petőfi Irodalmi Múzeum (1991).

Képek jegyzéke:

1	Petőfi	olaj, vászon	138 x 100
2	Kányádi	olaj, vászon	97 x 71
3	Székely János	olaj, vászon	85 x 70
4	Székely falu	olaj, vászon	70 x 80
5	Vörös és fekete	olaj, vászon	95 x 65
6	Anna	olaj, vászon	66 x 36
7	Álom	olaj, vászon	74 x 84
8	Fiatal nő	tempera, papír	100 x 64
9	Hasonfekvő nő	tempera, papír	64 x 90
10	Akt I.	tempera, papír	95 x 65
11	K. E. Akt	tempera, papír	70 x 100
12	Vörösruhás nő I.	tempera, papír	61 x 90
13	Éva	tempera, papír	75 x 55
14	Ábrándozás	tempera, papír	58 x 75
15	Nelly	tempera, papír	
16	Vörösruhás nő II.	tempera, papír	110 x 65
17	Szeletek	tempera, papír	51 x 64
18	Lohinszky Loránd színész	pasztell, papír	60 x 47
19	Mária	tempera, papír	60 x 48
20	Hangulat	tempera, papír	100 x 64

PORTIK SÁNDOR

Erdély Művészetéért Alapítvány

H–1675 Budapest, Postafiók 133.

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

Vármegye Galéria

H–1052 Budapest, Vármegye u. 11.
Tel./fax: 118–8148

Új művészet

Tisztelt Szerkesztőség!

Örömmel értesítjük Önöket, hogy december 3-án megnyitottuk Portik Sándor gyergyószentmiklósi grafikus kiállítását.
Véső Ágoston művészúr legutóbbi megbeszélésére hivatkozva mellékelten megküldünk Önöknek a Nagybányai Művésztelep 100. évfordulójára megjelenő cikkhez egy illusztrációt.
Mellékeljük továbbá a Vármegye Galéria 1997. évi előzetes programját és a Temesvári Tárlat katalógusát.
Kérjük, hogy a kiállításainkról szóló cikkel járuljanak hozzá az Erdélyben élő és alkotó művészek munkásságának megismertetéséhez.
Várjuk munkatársaikat a Vármegye Galériába.

Budapest, 1996. december 1.

Tisztelettel:

Kulcsár Edit

Kulcsár Edit
a kuratórium titkára

„Minden magyar felelős
minden magyarért"
Szabó Dezső

5 ÉVES
az
ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

VÁRMEGYE GALÉRIA

H-1052 Budapest V. Vármegye utca 11.
Telefon: 118-8148
1675 Budapest Pf. 133
MNB 217-98089-5421

A kiállítás megtekinthető
május 27-től július 17-ig.

Nyitva:
kedd - szerda - csütörtök - péntek
10—18 óráig

Az Erdély Művészetéért Alapítvány
Vármegye Galéria
(Bp. V. Vármegye u. 11.)

szeretettel meghívja

PORZSOLT BORBÁLA
és
ZOLCSÁK SÁNDOR

marosvásárhelyi festőművészek
kiállításának megnyitójára
1993. május 27-én 17 órakor

A kiállítást megnyitja
FEKETE GYÖRGY
h. államtitkár

Közreműködik
TOLCSVAY BÉLA

PORZSOLT BORBÁLA

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY 1675 Budapest Pf. 133 MNB 217-80089-5421

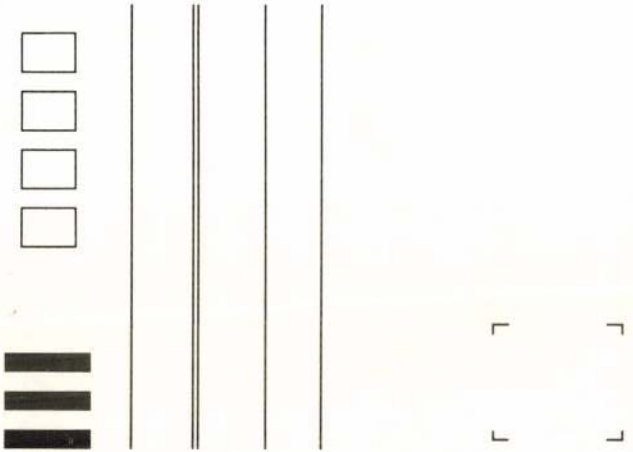

Erdély Művészetéért Alapítvány
H–1675 Budapest, Postafiók 133.

Vármegye Galéria
H–1052 Budapest, Vármegye u. 11.
Tel./fax: 118–8148

Portik Sándor

Az Erdély Művészetéért Alapítvány

1997. évi Vármegye Galéria

(Budapest, V. Vármegye u. 11., tel/fax: 118-8148)

kiállítási programja

1996. dec. 4. - 1997. márc. 10.	*Portik Sándor* gyergyószentmiklósi fametsző kiállítása kerül bemutatásra.
1997. március 20. - július	*Sükösd Ferenc* festőművész emlékkiállítás a Budapesti Tavaszi Fesztivál keretében.
1997. július - szeptember	*Benczédi Sándor* szobrászművész kiállítása 85. születésnapján.
1997. szeptember - november	*Kortárs Erdélyi Művészek Kiállítása* a Budapesti Őszi Fesztivál keretében.

Portik Sándor

kiállítása

Vármegye Galéria
1996. december 3. – 1997. március 10.

PORTIK SÁNDOR

„Minden magyar felelős,
minden magyarért."
Szabó Dezső

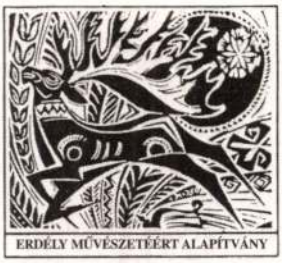

VÁRMEGYE GALÉRIA

Erdély Művészetéért Alapítvány
H-1675 Budapest, Postafiók 133.

Vármegye Galéria
H-1052 Budapest, Vármegye utca 11.
Tel./fax: (36-1) 118-8148

Adókedvezményre jogosító támogatásukat
az OTP 117-86001-20054214
számú számlánkra várjuk

A kiállítás 1996. december 3-tól
1997. március 10-ig tekinthető meg,
keddtől péntekig 10-18 óráig.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Portik László

1970 JAN 1 9

1021

Portik László: Dombormű

ÁN:

NDOZÁSOK

TEREMTÉS

KÖRÜL

Úr naplójából)

gyakor
persze
tak, h
zető
hogy
tal; er
zető utat még kevesebb találjon meg.
gyalaim — az én sugallatomra — a következő útbaigazító nótát daloltak el nekik:

Ne menj erre, ne menj arra,
menj csak mindig egyenest,
ne térj jobbra, ne nézz balra,
saját utad ne keresd,
ne menj arra, ne menj erre,
ne pillantgass kifele,
a középút visz a mennybe,
annak is a közepe.

Az Emberpár bólintott egy nagyot, azt mondták, hogy egyszer utóljára átöltöznek, és aztán elindulnak a megadott irányba.

ekasan ellenálltak a kísértő-
dalt költötték hozzám:

édes istenünk,
is légy velünk,
gy jó,
a kígyó.

ákat tart az ág,
nni csunyaság,
y jó,
a kígyó.

gen, kavics itt,
sszunk még kicsit,
y jó,
a kígyó.

nékünk semmi más,
dság és fohász,
gy jó.
a kígyó.

utolsó szakasz eldanolása
közösségukben beleharaptak
ezt onnan vettem észre, hogy
mindketten ágyékuk elé kap-
t. Számüzetésre ítéltem őket.

3.

t múlva angyalküldöttség út-
ésre szólítottam fel az Ember-
am őket arcuk verítéke miatt,
gyerüket keresték; de más
ltak. Megfigyeltem, hogy ők
uk elvannak Paradicsom nél-
aradicsom teljesen fölösleges
ha nincsenek lakosai. Az in-
nagyobb szüksége van az em-
az embernek az intézményre.
r azonban vonakodott; nem
azért, mert időközben nem-
nük elfedésében tettek szert

4.

Négy napig vártam teljes díszben az Emberpárt a Tiltott Fák alatt. Köröttem az angyalkórus dalolászott álmosítóan. Már-már türelmemet vesztve elaludtam, amikor a lombok közül lekúszott a Kígyó, az Emberpár üzenetével. Kéretlenül felöltötte régi, vöröshajzatú formáját, és rázendített a dalra:

Magasztaljuk újra őt,
éljen az ég ura —
életműve tiszta csőd,
hozsánna, glória,
hozsánna, glória!

Aggszakáll, sugáros arc,
égi, hatalmas atya —
életműve nagy kudarc,
hozsánna, glória,
hozsánna, glória!

Így magasztal, Szent Tudás,
téged a föld fia:
nagy művel jár nagy bukás,
hozsánna, glória,
hozsánna, glória!

Ez a dal néhány álmatlan éjszakát okozott nekem. Végül ma elhatároztam, hogy nem foglalkozom többé teremtéssel; ha nagy művel nagy bukás jár, akkor bölcsebb semmit sem csinálni. De az angyalkórusnak nem árulom ezt el: ők csak hadd dalolják a régi nótát.

OR EMÍLIÁT

BÁLINT JÁNOS MÁRTON MIKLÓS

Porter Paula

MAGYAR GAZDA LAKITS GYÖRGY

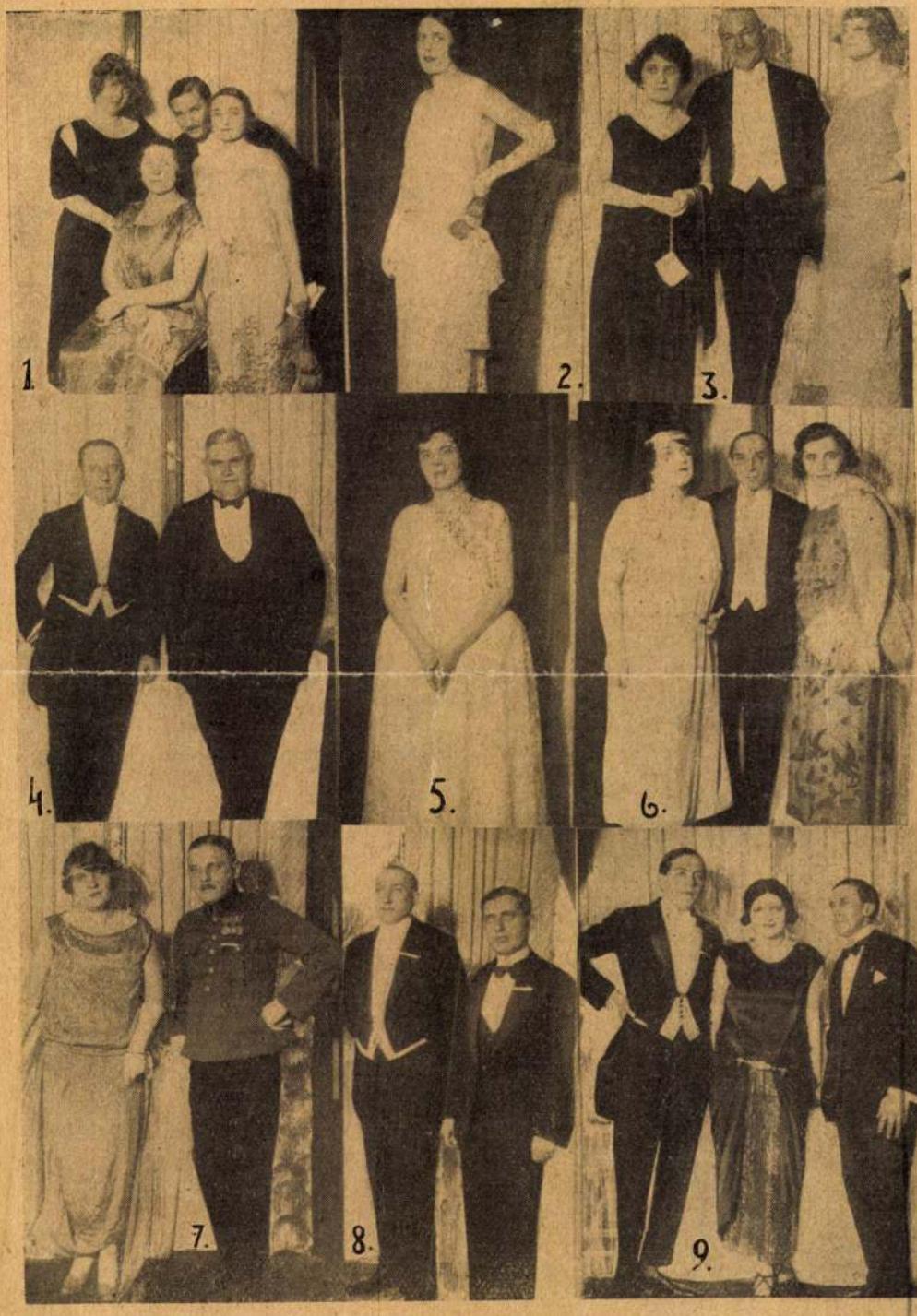

KÉPEK A FILMBÁLRÓL

1. Uwe Jens Krafftné, Barna Károlyné, Engel Fülöp, Komjáthy Mária. 2. Sims Klári. 3. Várdai Tódorné, Minder Frigyes, Radó Istvánné. 4. Barna Károly, Uwe Jens Krafft. 5. Vég Erzsébet. 6. Reznyikné, Balassa Emil, Mezey Cressy. 7. Radó Paula, dr. Makay László. 8. dr. Bajk Mihály, Várdai Tódor. 9. Fodor László, Szilágyi Éva, dr. Gábor Dezső

Egy magyar festőművésznő sikere Berlinben

Porter Paulának, a nagytehetségü fiatal magyar festőművészetnek a közelmultban döntő sikere volt Berlinben, olyan sikere, amilyen magyar festőművésznőnek eddig még nem igen jutott osztályrészül. Porter Paula olyan világnagyságok között állitotta ki képeit Berlinben, mint Max *Pechstein, Liebermann* és Lesser *Ury* és ezzel egyszersmindenkorra beérkezett a legjobb klaszszist képviselő festők sorába.

A *Szinházi Élet* a legelsők között volt, aki Porter Paula müvészi karriérjének minden étappját gondos figyelemmel kisérte és portálta, annál nagyobb örömmel kerestük fel most a festőművésznőt és kértünk tőle nyilatkozatot — önmagáról. De Porter Paula szinte tulzott szerénységgel utasitotta vissza kérésünket azzal, hogy önmagáról nem kiván beszélni, mert ami a festészetet illeti, azt látni kell és nem — olvasni.

— Ellenben, — mondotta — forduljanak a magyar müvészet néhány elsőrangu reprezentánsához, akik jól ismerik müvészi felfogásomat és munkáimat. Sokkal érdekesebb, ha az ő véleményük kerül lapjukba... Hiszen én magam is kiváncsi vagyok, mit mondanak rólam.

*

Elsősorban *Déry* Bélát, a Nemzeti Szalon igazgatóját kérdeztük meg, aki elsőnek mutatta be annak idején Porter Paulát a magyar közönségnek.

PORTER PAULA
(Mészöly felv.)

Déry Béla

a következőket mondotta munkatársunknak:

— Porter Paula nagyon tehetséges, értékes müvésznő, akiről mondhatom, hogy a magyar müvészgeneráció egyik legszámottevőbb tagja. Pályafutását itt kezdte nálunk, a Nemzeti Szalonnál, ahol müvészete nagy megértéssel találkozott. Nemcsak mi és a közönség, hanem a szaksajtó is nagyon biztatóan fogadta. Hogy mennyire helyesen értékelik itthon az ő müvészetét, legjobban mutatja ez a berlini siker, pláne ma, amikor a német sovinizmus igen erős ellenszenvet táplál a külföldi müvészek iránt. Porter Paula ebben a nehéz konjunkturában is kivivta magának a külföld elismerését. Ami szorosan véve a müvészetét illeti, ő inkább portraitista, mint tájképész, viszont tájképeiben egészen egyéni, ismert misztikus, ködös-párás hangulataival. Az ő értékét éppen ez az egyéni vonás adja meg. A budapesti közönség különben nemsokára ismét találkozhat nálunk Porter Paula képeivel, mert nemsokára kollektiv kiállitást rendezünk a magyar képzőmüvésznők reprezentáns müveiből.

Ernst Lajos,

az Ernst-muzeum igazgatója ennyit mondott:

— Porter Paulát ugy ismerem, mint aki a legjobb magyar müvésznők közé tartozik és meg van a remény arra, hogy rövid idő alatt a legelső magyar festők közé küzdi fel magát.

Fényes Adolf,

kit az Ernst-muzeum házában levő mütermében kerestünk fel, ezeket mondotta:

— Porter Paula berlini sikereiről én is tudok és nagyon örülök neki, hogy ez a fiatal müvésznő ilyen szépen érvényesül. A *mai* Porter Pauláról különben nem tudok véleményt mondani, mert ujabb képeit — sajnos — nem ismerem. Két és fél év előtt láttam Rátkay-portraitját, az nagyon tetszett. Irja meg, hogy Porter Paulát nagyon tehetséges festőművésznőnek tartom.

Iványi-Grünwald Béla

igy nyilatkozott:

— Sajnálom, nem tudok véleményt mondani, mert a müvésznő ujabb képeit egyáltalában nem ismerem. Azt pedig nem tartanám helyesnek és kielégitőnek, ha általános frázisokat mondanék Porter Pauláról, akit különben meglátogatok, megnézem képeit és akkor alkalmam lesz róla objektiv véleményt alkotni.

Porter Paula

Képzőművészet 1930

30. 7

PORTER PAULA: ARCKÉP

A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

finoman karakterizált portrék keltettek méltó feltünést. *Wallacher* László szép színskálájú tájképeivel és csendéleteivel aratott sikert.

A kiállítás erősségei közé tartozik *Miertl*

VISKI JÁNOS: CO

A Műcsarnok

sorozata, melynek gyöngyházszínei és artisztikus megoldásai kiváló izlésű és képességű művészre vallanak. *Farkas* Klári tehetsége minden évben erőteljesebben bontakozik ki a Berzsenyi-Társaság kiállításain. Különösen erdőrészle-

Porter Paula

gatóság, hogy *évenként vagy két évenként egyszer szerepelteti őket.*

Porter Paula az Új Szalon akt-kiállításán hat akttal szerepelt. Aranymárkás ezüstérmet kapott

Színházi Élet 1934.

Karácsonyi Kálmán

Posch Leonhard

Wobrain

Kazinczy-viasz
archoje

l.

Kazinczy Lev

XV k. 23 f.

sodott meg újra, összetévesztve embereket és eseményeket, s megnyugodva, mikor tévedéseik rendbejönnek.

Különös, hogy éppen a női főalak rajzában van felötlő hiányosság. A lány igazán szerelmes csábítójába, a miatt nem megy férjhez, mikor alkalma volna rá, egy iparoshoz; az úrfi azonban elhagyja, elköltözik a házból is, csak látogatóba jár oda s egy vacsora után Anna látja, amint táncközben egyik vendégasszonnyal csókolózik. Ezen az éjszakán öli meg csendes kínzóját, Vizynét, az asszonyát, s előbb annak ártatlan férjét. Az író ez okokat csoportosítja a tett előtt, s szándékkal teszi, hogy a lány egyszerű lelkében a mozgató rúgókat az ösztön homályában hagyja. E felfogását Moviszter orvos szájába adja, akivel azt mondatja: «Nem úgy bántak vele, mint egy emberrel, hanem mint egy géppel. Gépet csináltak belőle. Embertelenül bántak vele. Cudarul bántak vele.»

Moviszter doktornak igaza van, de ez az embertelen cudarság inkább passzív módon nyilatkozott. Kosztolányi maga is érzi, hogy Moviszter doktor szavai nem derítik fel a teljes igazságot, mert hozzáteszi: «A törvényszék elnöke sejtette, hogy itt lehet valami;

Posch Leonhard

bécsi mester

1788-ban viaszban mintázta Kazinczyt, ki e minvet gipszbe is öntette.

Kazinczy Evelezése I. k
422. l.

Mitrovics Gyula:

Kazinczy esztétikai törekvése. Budapesti Szemle

1929. 213 l.

febr.

Posch, Leonard

nobrait

Kaznicy viaszkepe

l.

Kaznicy lev

XXII. k. 511. l.

MDK

Posch, L.

I.Ferenc, festm.

Koronázási kiáll. Történelmi Képcs.1916.dec.

MDK

Posch Kató, iparmüv.

Teritö. Kunsági himzés.

Nagy Balogh János Egy. és a Tesz ált. rend. 1937. évi
karácsonyi Képzőmüv. Kiáll. Kat.
Kispest, Városháza.

TES BIZOTTSÁGÁNAK

Budapesten.

ám alatti szives értesitésüket vettem
gtett intézkedésüket hogy a " Magyar -
vet ujból átküldje czimemre a " Frank-

Pósch Károly

szobrász 2. 1565

Apja aradi fürdőtulajdonos. 16 évi van Párisban. Egy párisi magyar leányt vett feleségül az ostrom alatt is Párisban maradt. Levelet írt hazai a bombáktól Párisról

Pesti Napló

1914. szept. 26.

(Egy magyar szobrász levele Párisból.)

Pósch Károly

szobrász

U. 1565.

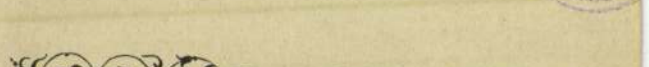

J. SIEBMA

grosses und allg

WAPPEN

in einer neuen vollständig

reich vermehrten

mit heraldischen und historisch-ge

neu herausge

Ehren-Diplom. Heraldische A

Posch Károly

nobrány

1892-93

Éjnuk 1930. 87. l.

Posch János, festöm. MDK

A kiállitással kapcsolatosan vette föl a rendezőség a Gebauer-Martyn-féle festöiskola növendékeinek csoportkiállitását. Egyes részeiben kiváló eredményeket mutatnak fel.

Nikelszky Géza: A pécsi képzőmüvészek őszi tárlata. Pécsi Vigadó.- Emlékkiállitás Weber X.Ferenc képeiből és a Gebauer -Martyn festöiskola növendékeinek munkáiból. Dunántul.1929.okt.20. 8.l.

RKAS BELA
PHINOK

Posch János

Győr 1836.

l.

Jankó Ötvös - apródok

13. l

MDK

Posch János kőmives

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból?MMvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

FRIEDLÄNDER LAJOS

BUTOR RAKTÁRA

BUDAPEST, I., BUDA, DÖBRENTEI-UTCA 6.

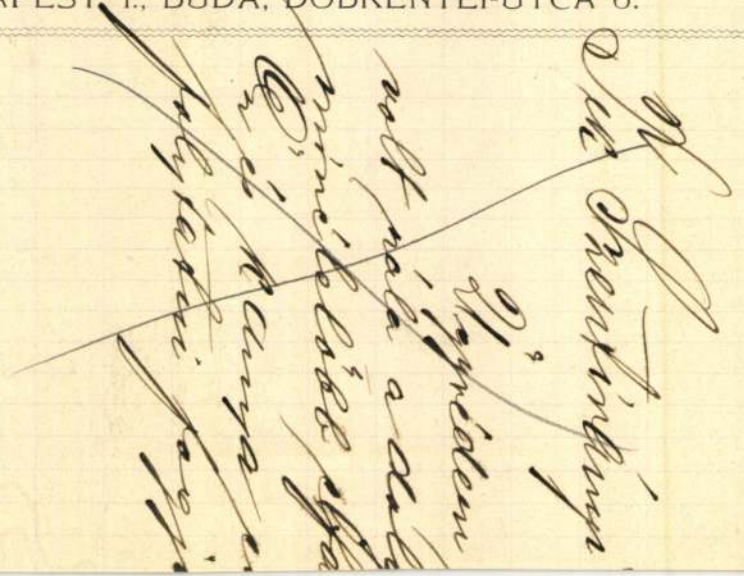

Posch Franz

l.

Haberlandt

23. l.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Posch F

ércmvési

lásd

Numizmatikai köfl

1906. 99. l.

Csányi Károly, Orsz. Iparmüzeszeti Museum igazgatója, Budapest, IX. Üllői u. 33-37.

Halaváts Gyula, ny. bányafőtanácsos, Budapest, VII. Stefánia u. Földtani Intézet.

Möller István, műegyetemi ny. r. tanár, Budapest, I. Krisztina körút 159.

Foerk Ernő, Felsőépítőipariskolai igazgató, Brest VII. Thököly út 74.

Wälder Gyula, műegyetemi ny. r. tanár, Budapest, I. Mányoky u. 14.

Medgyaszay István épitőmüvész, Budapest, I. Ménesi u. 59.

Dr Jbl Ervin, min. titkár, Budapest. Vall: és közokt. Ministerium. V. Hold u. 16.

Pösch Eszter

III. é.

pest mar

Ferképzomfoiskévk

1935-36. 71 l.

A most folya

céljából kivánatos volna a munkáka

Erre a célra a következő pénzössze

4 heti munkabérei stb. á

cement és mészszámla

nyerskő-számla

vaskereskedő számla

Helmrichnek állványért

különfélékre

Tisztelettel

kák fennakadásának elkerülése vége

sék.-

Pósch Eszter II/é

Ferk.pzomiolskevk

1933-34. 44. l.

Pósch Eszter

IV. éves fest. szakos hallg.

Ferkèpzomfoiskèvk

1936/37. 75. l.

Pósch Ester

1932/33

Ferképzomfoiskèvk

124 l.

Pósch Eszter

1937/38. V. évés
fest. nak, rendes hallg.
I-II. félév.

Ferkèpzomfoiskèvk
1937/39. 152. l.

Posch Anton

valószínű mestere a 1700 elejéről való
műnek: „Viola da Gamba". 25. sz. reprodukció. Magyar Nemzeti Muzeum.

Gálszy György: Régi hangszerek, Budapest, 1969

Posch Anton

A mester a művet 1700 körül készítette. Világossárga testű, hűrszekrényének végén művészien kivitelezett groteszk fej.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969

21 l

Posch Anton

hangszerkészítő mester feltehető szerzője a „Viola da Gamba" hangszernek; 6 húros; méretek: 91 × (50.5) × 23 × 29 cm.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969

MDK

Posch faszobr.

Tábori Kornél: Páris magyarjai. Bp. é.n.

82 l-

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühel

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél ....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ...., 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Posch

~~Magyar királyi államvasutak~~

érenvesö

lásd

Numizmat. Közl.

1910. 19.

Puskacsö IX. 80.

Posch

A Múbarát 1921. 252

Posch

magyar szobrász, legünkább fa faragványaival keltett feltűnést e szárad elején Párisban.

vrd

Táb Párismagy 82. l.

Posch Éva, jelmeztervező

DZsk

A „Táncoljon velünk" c. revűhöz terveste a jelmezeket.

–: Revűszínház nyílik a Blaha Lujza színház helyén

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 9. 8. l

M.D.K.

Postbichal,keramikus

1804 júl.végén elhagyta Holicsot és a pápai kerámia gyárba ment.

Mihalik Sándor:A Windschügl család szerepe a magyar kerámiagyártásban.74.o.

A Veszpeém Megyei Múzeumok Közleményei.3.Veszprém 1965

MDK

Posbtischel

Posbtischel és Schneller alapitották a papai köedény gyárat a XVIII.sz.masodik felében.

Horváth Pápa 116.1.

Posbtischel és

Schneller

alapítottak a papír

köedeny gyárat

a XVIII. n. második

felében.

Horvath Papa

116. l.

Mincs

Cedl

=

BU
42 II. 18 12

M.D.K.

POSBICHAL

Pápai polgár Schnellerrel Pápán kemény cserép gyorsat alapít

Csányi 1954. 43. l.

Posár Mária MDK

szerepelt a Pedagógus Szakszervezet Székely Bertalan művésztelepének bemutató kiállításán a Ságvári Endre Általános Iskolában.

Rózsa András: Jegyzetek egy kiállításról.

Dunaújváros. 1963. jul. 23.

Posár Mária MDK

Férfifej, gipsz

Mücsarnok 1960.Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

Posár Mária MDK

szerepelt a szegedi hallgatók évvégi kiállitásán.

D.E. A Pedagógiai Főiskola rajzszakos hallgatóinak kiállitásáról.

Tiszatáj, 1962. jun.

Pósa Magda

Feleki Sándor: "Tanács" c. költeményét illusztrálta -fiatal női arcot ábrázoló rajzzal.
Repr.

Délibáb, Bp. 1935. dec. 14. IX. évf. 51. sz. 90.lap.

Pósa Magda

Fejkendő fiatal parasztasszonyt ábrázol a müvész rajza, melyet bemutat a lap. Repr.

Délibáb, Bp. 1935. nov. 23. IX. évf. 48. sz. 23. lap.

PÓSA LAJOS, térképész, adjunktus

31.sz.kép.- Határrészek. 46.rész számozva. Pósa Lajos rajza a cikkhez.-80.old. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vazlata. 41.old

Móra Ferenc Múzeum Évkönyve, 1972-73. I. Szeged, 1974.

PÓSA LAJOS, térképész,adjunktus

27.sz.kép.-Sovány-Bánom házhelykiosztási vázlata.,194
Pósa rajza a cikkhez. 77.old. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. 1972/73. I.
Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész, adjunktus

1.sz.kép.-Középkori települések a mai Makó területén Pósa munkája. 42.old. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. 1972/73. I.
Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész, adjunktus

2.sz.kép.-Csanád megye az Árpád-korban. Részlet.
Györffy György nyomán.-Pósa rajza.-43.old.
Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. 1972/73. I.
Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész,adjunktus

3.sz.kép.-A környező falvak pusztulásával Makó mező
várossá fejlődik./Bohdaneczky Edvin nyomán/
45.old. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész, adjunktus

26.sz.kép.-Ardicsi munkásházak/Vertán telep/házhelyki osztási vázlata, 1924.-Pósa rajza a cikkhez. 76.old. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti Vázlata 41.old

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉVKÖNYVE, 1972/73. I.
Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész, adjunktus

28.sz.kép.- Gerizdes házhelykiosztási terve, 19[illegible] 19
Pósa Lajos rajza a cikkhez. 78.old. Feket
repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti Vázlata 41.old

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉVKÖNYVE, 1972/73. I.
Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész, adjunktus

24.sz.kép.- Kenyérvárói munkásházak kiosztási terve 1908.-A rajzot Pósa készitette a cikkhez 75.old. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti Vázlata 41.old

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉVKÖNYVE, 1972/73. I.
Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész,adjunktus

23.sz.kép.- Soványi munkásházak kiosztási vázlata. 1907.-A rajzot Pósa készitette a cikkhez 74.old. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti Vázlata 41.old

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉVKÖNYVE, 1972/73. I.
Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész, adjunktus

22.sz.kép.-A régi vásártér melletti munkáslakások kiosztási terve.1907.-A térképet készítette a cikkhez Pósa. 74.old. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti Vázlata 41.old

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉVKÖNYVE, 1972/73. I.
Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész,adjunktus

Jann És LACY főhadnagy,hadmérnökök 1784-es térkée alap
ján készitett másolata.
8.sz.kép.- Makó határa/az I.katonai felmérés alapján/
1784.- 52.old után. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész,adjunktus

29.sz.kép.- Kenderföld házhelykiosztási terve,1970. Pósa Lajos rajza a cikkhez. 78.old. Feke te repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész, adjunktus

30.sz.kép.- /Folytatás/.-25.b.KISZ lakótelep/1961-től
26.Ingó/szórványbeépités/.-27.Verebes.
28.Szentlőrinci szőlők.-29.Rákosi út men
ti ipartelep.-30.Vasártér.-31.Kenderföld.
Pósa rajza a cikkhez. 79.old. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténet vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész,adjunktus

25.sz.kép- A városi szőlőtelep felparcellázása,1923. A számozatlan házak a Tisztviselőtelep/felé pült 1924-ben/,a számozott házhelyek a késő Boneczos-telep/felépült lényeges módositással 1940-ben/.Psa rajza a cikkhez.-75.old.Feke te repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vá-lata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I. Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész,adjunktus

30.sz.kép.- Városrészek.-1.Buják/17005,2.Szentlőrinc/17
/1700/.-3.Zsidó fertály/1740-es évek/.-4.
Orosz fertály/1743/.-5.Főtér,városközpont
/18.sz.második fele/.-6.A szentlőrinci váro
rész terjeszkedése.-7.Ujváros.-7.a A zsidó
házak melletti új fertály.-7.b.Egyik Ujvá
ros.-7.c.Másik Ujváros.-7.d.Az 1932-es osz
tás. /Folytatódik/.Pósa rajza a cikkhez.
79.old. Fekete repr.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szefged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész, adjunktus

30.sz.kép.- Városrészek/Folytatás/.-19.ONCSA házak 1924-től/.-20.Dózsa-telep/Levente-telep 1942-től/.-21.Bánom/1949-től/.-22.Sovány.- 22.a.1949-es osztás.-22.b.1964-es osztás. 23.Kisújhegy/Öszegedi út menti házak/.-24. Lesi/szórványbeépitès/.-25.Gerizdes.25.a. "régi Gerizdes".Pósa rajza a cikkhez. 79.o. Fekete repr. Folytatjuk

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I. Szeged, 1974

PÓSA LAJOS, térképész,adjunktus

30.sz.kép.-Városrészek/Folyt./.-8.Cigánybécs/1811/.-9.Honvéd/1861/.-10.Cédulaház/1861/.-11.-Kelemenhid/1861/.-12.Vágóhid/1861/.-13.Szuszogó.14.Kenyérvárói munkásházak/1907-12/.-15.Soványi munkásházak/1907-12/.-16.Állami kislakások/Tisztviselőtelep,1924/.-17.Ardiesi munkásházak/Vertán-telep,/1924-27/.18.Táncsics-telep/Bonczos-telep,1940/.-Pósa rajza a cikkhez 79.old. Fekete repr. Folytatódik

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szefged, 1974

MDK

Pósa Lajos

építészmérnök

MMÉE Közl. 1938. jan. 8. 11. 1.

MDK

Posa Lajos sz.1863. okl.épitészm.

MMÉE Közl. 1927. dec. 4. 3o4. l.

Hirdetés tagfelvételről.

SZERZ

munkavégzésre irányuló egy

mely létrejött egyrészről a MTA Művészettörté

megbízó, másrészről

név (leánykori név is):

születési hely, év, hó, nap:

személyi száma:

anyja neve:

állandó lakcíme:

főállású munkaadó neve, címe:

törzsszáma:

mint megbízott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

PÓSA GUSZTÁV

1850

80. márc. 14. Ugyanaz hasonló tárgyban ír Pósa Gusztáv úrnak Bécsbe

életrajzát és arcképét kéri

Művtört Ért. 1990 1-2 128.

Jantyik János: Az arany-
bulla 29 (808), 2513 (726). —
riamur 29 (808), 2512 (726). — Sz
ka szabadalomlevelének kihirdetése
(619), 2511 (366).

Pósa Gusztáv

Művészet 1904. 24 p

– 1912. 179

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lélyezem:

k vagy helyettesének
láírása.

. — Endrényi Imre, Szeged.

Pósa Gusztáv

laid + 1900. Bjerk.

Müssarnok, 1901. 231

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

vagy helyettesének
irása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Posa G

Laid

Perlajst 87. l

< Pósa Gusztáv >

festő

ülkös uti műtermében ördekes régi kép látható: Fejérvány, Miklós XVII. századbeli naszádos fővajda, A nagybecsű régiség a karlóczai levéltárból került elő igen megrongált állapotban s Pósa restaurálta szép sikerrel.

<>. Ország Világ. 1884. 73 il

Pósa

stö

A pesti műegylet 1853. évi
decemberi-januári havi kiállí-
tásán: Tanúbizonyító, olajf.,
Ürményi József tulajdona.

Pósa

festő

A pesti műegylet 1853. évi december-január havi kiállításán: Tanúlmányfő, olajf., Ürményi József tulajdona.

Posa

Egy Posa nevű fiatal Arno-
snukre is (Barangából)
akadék itt, a festeszetet
tanulóra (München ben)
1844-ben.

P. H. L. Ujlevelek Emi-
liahoz Honderű 1845.
I. 9. l.

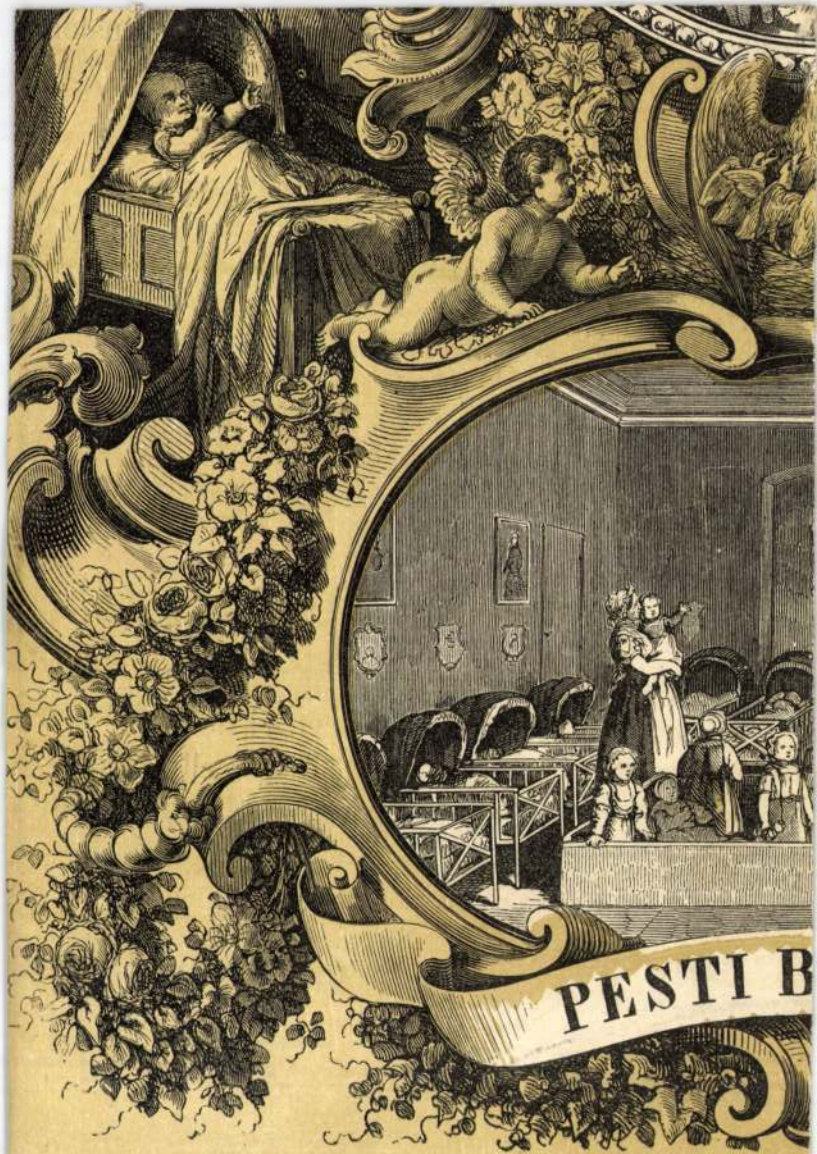
PESTI B

Pósa Gusztáv

Deák Ferenc archépe (200 frt) C. művet ajándékozta a Képzőművészeti Társulat sorsjátékára –

Fővárosi Lapok

1875, 369 l.

I. jelen

Pósa

festő

1853 = Pécsett

L.

Pósa Gusztáv

Bécs

1847. nüegyl.

Tanulmányfő o Cajt.

L.

Pósa Gusztáv

festő 1850. Béas

wód
z

Kapuinvérzőnéletr

34. l.

saponaria officinalis

Sfappanggöhr

Pósa Gusztáv

l.

Evang. templ.

333. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Pósa Gyuntáv

* 1825

Lsab. II. 63, 123

IV. 157

Pósa Gusztáv

lásd okr. festő

+ Budapest 1900

Révai XXI. 695. l.

ÁRA 120.— KORONA

FŐBIZOMÁNYOS:
AZ IFJUSÁG KÖNYVKIADÓ
VI. VASVÁRI PÁL-U. 9.

Rosa Luxemburg

Univ. Lexikon 648 f.

Pósa Gusztáv, festő; szül. 1825-ben Pesten

Atyja orvos volt. 1844 decz. 6-án iratkozott be a münchani képzőművészeti akadémia festészeti osztályára.

II. 324. Pósa Gusztáv, 19 éves, szül. Pesthen, lakik Bolyon, atyja orvos, festészet, 1844 dec. 6.

Som 179. l.

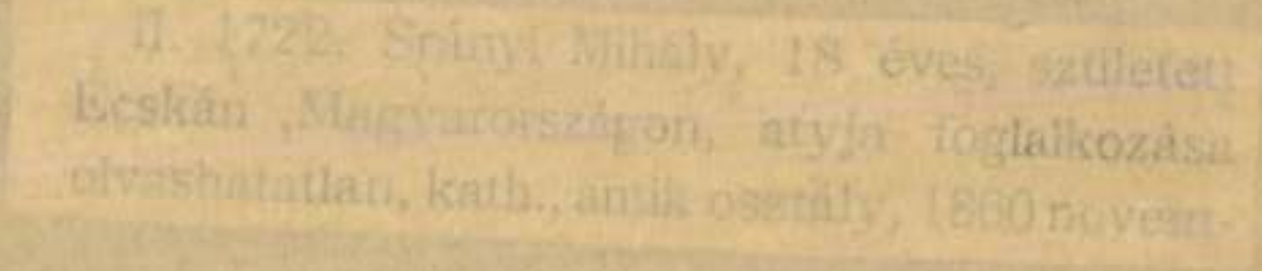

II. 1722. Spányi Mihály, 18 éves, sztiletett Ecskán ,Magyarországon, atyja foglalkozása olvashatatlan, kath., antik osztály, 1860 novem-

Pósa Pécsett

1853. dec. – 1854. jan. Kiáll. Müegylet.
Tanulmánytő, olajf., Ürményi
József tulajd.

Esztergomi székesegyház VII. 126.

MDK

Pósa Gusztáv

A Pesti Műegylet 1841-ben a redoute-épületében rendezett kiállitásan szerepelt.

Ujházy Ferenc: Föv.művészeti állapotai a mult század közepén.

Nyugat, 1922.márc.16. 377.l.

Pósa Gusztáv, festő; szül. 1825-ben Pesten

Atyja orvos volt. 1844 decz. 6-án iratkozott be a müncheni képzőművészeti akadémia festészeti osztályára.

Pósa Gy.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;
beiratkozás éve 1844.

Jászai Géza; München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Unharn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

Pósa Gusztáv

festő

† 1900-ban

Lajkafest 1896-1914

100.1.

Pósa Gusztáv

festő

Pesten fényképeket
szinezett egyéb
hiám

Lykaköröns

66. l.

Aladár 5 P-t, Kelléry Lajos 5 P-t, Várady Lajos
ry Zoltán 5 P-t, Kiss István 25 P-t, Benkő Gyula
Nagyrév egyház évi 200 P-t, *Rákóczifalva* egyház évi
Páll Dezső lelkész évi 10 P-t, *Tiszabura* egyház évi
Kacskó János lelkész 7 évi részletben 250 P-t,
Imre évi 10 P-t, *Tiszaderzs* egyház 6 éven át évi 20
Tiszaföldvár egyház f. évre 300 P-t, Dr. Gál Lajos
évre 100 P-t, *Tiszafüred* lelkész havi 3 P-t, Bagdy
-lelkész 4 P-t, Kolozsi Károly ig.-tanító havi 2 P-t,
ászló tanító havi 1 P-t, Tóth Károlyné tanítónő
Tiszaigar egyház évi 20 P-t, Nyitray Zoltán lelkész
t, *Tiszainoka* egyház évi 100 P-t, *Tiszakürt* egyház
-t, Tóth Dezső lelkész évi 50 P-t, *Tiszasas* egyház
-t, *Tiszaroff* egyház 800 P-t, *Tiszaszentimre* egyház
, Molnár Elemér lelkész évi 10 P-t, Loscnczy Lajos
k évi 10 P-t, Pápay Dezső tanító évi 5 P-t, Jakab
tanítónő évi 5 P-t, Sipos Ferenc tanító évi 5 P-t,
Ferenc évi 5 P-t, *Tiszaug* egyház évi 50 P-t,
Sándor lelkész évi 30 P-t, *Törökszentmiklós* egyház
letben 3000 P-t, Dr. v. Marton József 7 évi részlet-
-t, Olajos Pál ny. lelkész 20 P-t, Böör József segéd-
i 8·40 P-t, Török László s.-lelkész évi 8·40 P-t,
ndor s.-lelkész évi 8·40 P-t, U. Nagy László lelkész
t, Erdős Lajos tanító évi 20 P-t, Dr. Szirák Béla
i 5 P-t, *Túrkeve* egyház 7 évi részletben 1200 P-t,
os lelkész 7 évi részletben 150 P-t ajánlott meg.
s egyház évi 100 P-t, Vargha Zoltán lelkész a
egélyeket visszafizeti, *Kunmadaras* egyház évi
, Szilágyi Árpád lelkész évi 20 P-t.

borzsova egyház évi 23 P-t és 2 vasárnapi persely-
nként, *Dr. Mitrovics Gyula* orvos, Vámospércs,
vait törleszti, *Soós Dezső* ig.-tanító Tiszapalkonya
vi 2 P-t, *Molnár János* közp. ig.-tanító Debrecen,
ntjánosi" alapítványt létesít, *Dr. Törő Imre* egy.
ár, Debrecen, 3 évig évi 50 P-t, *Németh Károly*
eszthely, 120 P-t, *Demjén Ferenc* lelkész Hajdú-
míg rendes lelkész, évi 60 P-t ajánlott meg.

Kiss Géza m. kir. rendőr s.-fogalmazó, Békéscsaba,
gér a következő szép levél kíséretében :

nmel vettem kézhez a volt kollégiumi diákokhoz
örlevelet, mely egy régen vajúdó problémám meg-
nyujtott váratlan segítséget.

MDK

Pósa Gusztáv festő

„Deák Terézia arcképe" KT-nél bejelentve. 1875.

MDK-A-1-1/715.

- ١ - ١٠/٥٨

Pósa Gusztáv, festő

A fiatal Madarász Viktor nála tanult Pécsett.

—: A pécsi képzőművészet kistükre (4)
379-382.

JELENKOR, Pécs, 1971. április XIV/4.

Posa Gusztáv

Festő

Bárczay József

Lonyay Ottilia arcképe

1878-ból

Bárczay József arc-

képe; u. attól. Jelzés

nélkül.

Bárczay család kasselg Bár-

cán (Kassa dött.)

1940. Hervay István

tulajdona.

Zsebnaptár 1940.

Pósa Jeslő M.D.K.

Szák, cv. templom főoltárkép: Imádkozó Krisztus 1858

Genth. Müeml. 1959 I. 336

MDK.

Pósa Gusztáv

1864. Egy festménysét (?) eladja - szerinte oberón - a KT-nek.

MDK-A-I.-1/185.

Bajor parasol — Pós Gusztáv festményéről

Fővárosi Lapok 1866. XI. 3. 1030.

Hír

Pór Gusztáv festőművész

Fővárosi Lapok 1866. XI. 3. 1030.

Ifj. a Képzőművészeti Társulat kiállításáról

Patak Jenő

Pósa Gusztáv/19.sz./a Képzőm.Társ.
uj alapitó tagja.

Fővárosi Lapok 1864.I.VI.7.545.old.

Patak Jenő

Pósa Gusztáv festő/19.sz./müve a
Képzőművészeti Társulat kiállitásán

Fővárosi Lapok 1864.I.VI.17.581.old.

Patak Jenő

Táblakép.

"Egy igen csinos tanulmány".
Pósa Gusztáv müve a Képzőművészeti
Társulat kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.VI.17.581.old.

Pósa Gusztáv,festő

Pécset dolgozott a múlt században,arcképfestő volt. Nyomát már alig találjuk. 219.old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve.1967.Pécs,1968

Pösa Gusztáv, festő

Pósa gusztáv

Multnáradi festő. Műveivannak a pécsi múzeumban

Romváry Ferenc. Multnáradi festmények a pécsi múzeumban

Felenkor 1967 7-8 n. 734 old.

M.D.K.

Pósa Gusztáv, festő, fényképész

---

a müncheni akadémiát végezte és a hetvenes években nyitott fényképmütermet Pesten. 215.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora, 1855-1885. 209.o.

Folia Archaeologica. A. 1958. Bp. Képzőmüv. Alap Kiadóvál. Bp. 1958

Pósta Gusztáv
archépfestő

M.D.L

Madarán Vilbor mestere volt.

Pusztai József: Madarán Vilbor Pécsett.
Dunántúli Napló, 1955. dec. 21-2 lap

MDK

Pósa Gábor

Deák Ferenc arcképét küldte a Műcsarnok tarlatára.

Fővárosi Lapok 1875. 203.l. I.félév.

MDK

Pósa Gusztáv festő

Lyka Károly a képzőművészeti főisk.tanára levélben kérte Beck Soma a pécsi klinika igazgatóját, hogy Pósa Gusztáv pécsi festő magántulajdonban lévő képeit segitsen felkutatni.

Cikk: Egy elfelejtett pécsi festőművész.

Dunántul ,1927.marc.29. 3.l.

MDK

Pósa Gusztáv

Deák Ferencz olajfestményű arcképét adományozta a képzőművészeti társulat műsorsolásara.

Vas.Ujs.1874. 411.l.

Pósa Gusztáv

"Egy arabs mellképe, erőteljes szinezettel, szabályosan kidolgozva" "Tanulmányfő" c. képéről irja Vahot Imre: "A Pesti Műkiállitás 1847-ben" c. beszámolójában, melyben felsorolja és ismerteti a tárlaton szereplő müveket.

Pesti Divatlap, Bp. 1847. juli. 1.
27. sz. 923-927. lap

MDK

Pósa Gusztáv

Deák Ferenc arcképét /200 frt./ küldte a képcsarnok sorsjátékára.

Fővárosi Lapok 1875. 369.l. I.félév.

Patak Jenő

Pósa Eugén festő/19.sz./érdekében /Münchenben tanult/cikket ir a F.L.

Fővárosi Lapok 1864.I.V.22.497.old.

Patak Jenő

Pósa G.festő/19.sz./müvei a Képzőmüv.

Társulat kiállitásán

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.15.1192.ol

Táblakép. Patak Jenő.

"Bajor paraszt".Pósa G.festő müve a Képzőművészeti Társulat kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.15.1192.old

M.D.V.

Pósa Dénes M.D.K.

155-b en mint kőfejtő szerepel a számadásokban

Détshy Mihály: MUnkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964 I. Eger- .1964. 189.1.

Pósa Dénes

M.D.K.

mint kőfejtő dolgozik
1555-ben Felsőnémeten, az egri
vár számára.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 384. old.

M.D.K.

Fósa Dénes

1555 jan.8-tól márc.10-ig a felnémeti bányában lépcsőzetet vág napi 6-8 dénár napszámért.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein.~~xxk~~ 1493 és 1596 között.I.közl. 189.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963.

Pósa

"Tanulmányfeje Pécsről, jó festvény"-mondja a "December-januári mütárlat" c. beszámoló a "Müvészet" c. rovatban.

Családi Lapok, Pest. 1854. I. félév. 1. sz. 39-41. lap

Újszentiváni levelek VII. 245.

Pósa.

l.

Lykanemzromantika
201. l.

Patak Jenő

Pósa festő/19.sz./müve a Képzőművé-

szeti Társulat kiállitsán.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.15.1192.o

Borzsák Imre

műépítész

Fővárosi Lapok 1895. márc. 14. 827. old.

(Ujdonságok.)

Kalmár

Porzsolt Ernő

II. Ilona utcai
hat zemeletes
házat 1909-
ben Biró Gyula
tervezte.

Tehát fenti
nem épületi

Vállalkozók Köz-
lönye 1909.
máj. 26.

...

hoz

hogy

jegy

Porzsolt Borbála

1952 és 58 között végezte el a kolozsvári Ion Andreescu főiskolát. Zolcsák Sándor – felesleg férje – akkor évfolyamtársa volt.

Korunk, 1972. okt. 31. évf. 10 sz. 1529,..

Ponsolt Borbála

Kerítés (fotó).

Konvik, 1972. okt. 31. elf. 10m. 1530 p.

Ponsolt Borbála

A Zárt falu, az Euridiké és a Kőműves Kelemenné c. művei említve.

Konvik, 1972. okt. 31. cúg. 10 sz. 1530 r.

Ponsolt Barbála

1971-ben a marosvásárhelyi Stúdió-színpad előcsarnokában akt-kiállítás volt, amin tusrajzaival szerepelt.

Konunk, 1972 okt. 31. elf. 10 n. 1529 p.

Pozsolt Borbála

Neve említve.

A Het, 1973. júl. 27. 4. evf. 30 n. 11 n.

Porzsolt Zoltán

Részt vett az idei marosvásárhelyi találkozón

Kovács Iván kritikája

Igaz Szó 66/2 291-0.

Porzsolt Borbála

Részt vett a marosvásárhelyi téli tárlaton.

Kovács Iván kritikája

Igaz Szó 65/3 432.o.

Porzsolt Dorbóla linómetstete

1902 Szó 69/7 7 T.o.

Porzsolt Zoltán illusztrációi

Ipar fő 69/3 410, 426

Parzsolt Jorbálo
illusztrációi

Ipar Szó 69/1 171, 179,
193

Porzsolt Borbála vajzai

Ipar Ski 68/r 642, 654, 678.

Porzsolt Dorbála illusztrációi

Igaz Szó 68/4

477, 490, 999,
T14. o.

Porzsolt Borbála illusztrációi

333, 336,

Igor Szó 68/3 350, 359.o.

Porzsolt Porbála illusztrációi

Ipar Szó 67/4 476, 597.o.

Porzsolt Borbála festő

Részt vett az idei Manos-
vásárhelyi tárlaton.

Kovács Iván kritikája.

Igaz Szó 67/1 117-o.

Porzsolt Borbála illusztrációi

Ipar Szó 66/8 165, 173, 190,
194. o.

Porzsolt Forbóla festmájer

Igor Szó 67/7 61, 62.

Porzsolt Borbála illusztrációja

Ipar Kö 66/1 741. o.

Porzsolt Borbála rajzai

Igor Szó 66/4

480, 484, 486, 488
539, 553, 554, 555
556, 557, 558, 573
575, 616, 632.0

M.D.K.

Pozzo, Giovanni de, olasz kő-
művesmester

Valtellina mester mellett
dolgozik az egri várban 1553-
tól.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: dercsényi Dezsp.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 382. old.

K. D. 4

PORVINEANU Lyh. Anna

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya . -- 335. 4

M.D.K.

PORUINEANU Ana

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Hétl: Nagybánya . . . 336.

M. D. K.

PORVINEANU Nifus

1922-ben Nagybányán a Szabadskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp.1954 335.1.

MDK

Porzai Szuchy Ferenc, keramip,müv.

A kiáll.-t rendezte:OMTI és a Magy.Iparmüv.Orsz.Egyes.

"Magyarország" 1940 márc.16. 8.1.
Mária Valéria u. helys. -"Uj Magyar Otthon" kiáll.

MDK

Porzsolt Ernő
rendes tag, kilépett

Magy. Építőművészek Szöv. közgyülése.
Vállalkozók Közl. 1908. jun. 3. 4 l.

MDK

P.Bak János festő

B.A: XII. Tavaszi Szalon... Magyarság, 1937, máj. 16. 24 l.

Perzsolt Borbála

„Fadöntők" Grafika Repr.

Korunk, Kolozsvár XXII. 1963. 8. 1076. old.

Porzsolt Borbála

Díjat nyert a Műrészet szerkesztősége és a Marosvásárhelyi Építészeti Tröszt képzőműv.- i pályázatán /„Szoc. építésünk a képzőműv.-ben."/

Gazda József: Szoc. építésünk új képzőműv.- i alkotásokban.
Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. III. sz. 428.

Porzsolt Borbála

„A új Marosvásárhely" Rajz

Korunk, Kolozsvár XXII. 1963. 4. 498. old.

Porzolt Bořivoj

„Balada" Repr.

Kronika, Kolowrat 1968 · II. 197 - 198

Perzsolt Borbála

„A háború ehen" kepe.

Kosmak, Kolozsvár XXIII. 1964. 1. 114. old.

M.D.K.

Porzsolt Ernő müépitész

A Fővárosi Szegénygyermekek Menedékházát tervezte, -közli "A Hét Tükre" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. nov. 11.
16. évf. 46. sz. 735. lap

M.D.K.

Porrsolt Ernő, építész

Első díjat és hivitéli megbírást nyert a fővárosi szegény gyermekkert. egylet Akácfa-utcában felépítendő egyleti székházára kiírt pályázatón

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.

aug. 14. sz. 2. old.

Porzsolt Éva M.D.K.

Divatrajzokat készitett a "Divatmorzsák" c. divatcikk illusztrációjaként.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. ápr. 2. II. évf.
14. sz. 62-63. lap

Szinh
19. s

7. II. évf.

Porzsolt Ernő épitész

Pesti Hirlap. 1921. jan. 26.

Halálozás

ГОЛЬФ ЛАГ

«ДИАМАНТОШЛИФ» Г. ГОЛЬФБУРГ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИЙ ГИГАНТ-

ЛАГЕРЬ.

ГОЛЬФ ЛАГ

Porzolt Ernő építész

Pesti Hilap. 1921. jan. 26. 3

Halálozás

.Ş.G.

Torasolt Eva

"Divatmozgalmak" c. tovabban ajanlgelapok divat-rajzai.

M.D.K.

Porzsolt Éva

"Divatmorzsák" c. rovatban szerepelnek divatrajzai.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. május 7. II. évf. 19. sz. 58-60. lap

K.C.K.

M.D.K.

Porzsolt Éva

Divatrajzokat készitett a "Divatmorzsák" c. divatcikk illusztrációjaként.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. ápr. 2. II. évf. 14. sz. 62-63. lap

A Gammel József Képző- és Iparművészeti Kör és a József Attila Művelődési Ház

szeretettel meghívja Önt és kedves családját

2005.szeptember 30.-án 18 órára

Pósa Ede

festőművész

kiállításának megnyitójára.

Megnyitja:

Dr. Prohászka László
művészeti író

Közreműködik:

a Vecsési Zeneiskola

A kiállítás megtekinthető: 2005.október 9.

Helyszíne: Vecsési Kiállítóterem, Vértesi N. u. 9.
munkanapokon: 10-12, 13-18, szombat-vasárnap: 9-13 óráig

A kiállítást támogatta:

MINI Közért
ecsés, Dózsa Gy. u.18.

JÓZSEF ATTILA MŰVELŐDÉSI HÁZ
JAMHÁZ

Karamell Cukrászda
2220 Vecsés, Kinizsi u.13.

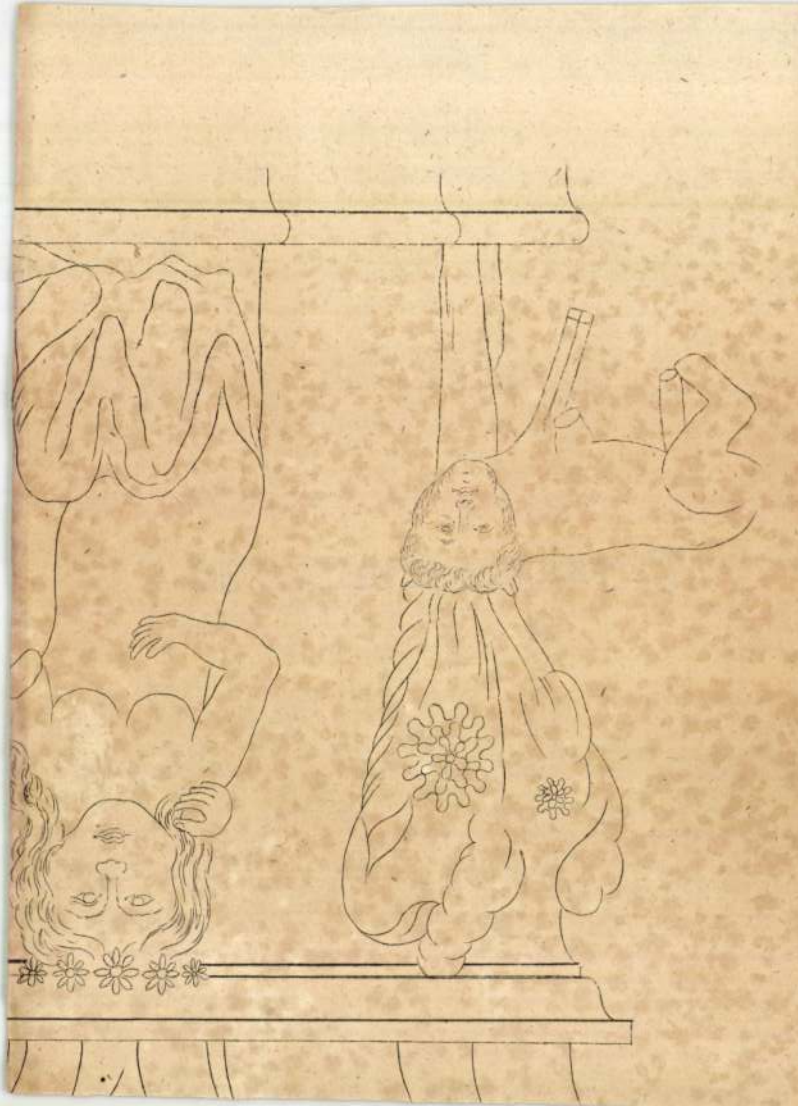

Pósa

l.

LykaMagyműI300-50
206,254.l.

Pos Gottlieb

Könyvkötő

Nagyszeben

~~75.~~

XVIII. sz

1776.

l.

Steinhofer

I. Fy. l.

Pós Éva

1967-ben a kaposvári színházhoz szerződött. Legsikerültebb munkái a varietémüsorokhoz tervezett ruhák.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969.

354 f.

Pós Éva

1953-tól két évadon keresztül a Magyar Néphadsereg Színházánál és a József Attila Színháznál dolgozott. 1962-67 között a Forrás színpad és a Komara Varieté számára készített jelmezterveket.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969.

354 l.

Pós Éva

Született Budapesten 1929. április 28.; jelmeztervező. A képzőművészeti Főiskola festő-művész szakán folytatott tanulmányokat 1952-ben az Ifjúsági Színházhoz szerződött.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi kislexikon, Budapest, 1969

354 f.

PÓSA EDE

Tolnai Népujság
1998. június 8.

Pasztellkiállítás Dunaföldváron

Pósa Ede Kistormáson élő és alkotó képzőművész képeiből nyílt kiállítás pénteken a dunaföldvári Vármúzeum Galériában. A csodálatos pasztelleket Lönhardt Ferenc, a tolnai művelődési központ igazgatója ajánlotta az érdeklődők figyelmébe. A megnyitón közreműködött a helyi komolyzenei trió: Cseharovszky Renáta hegedűn, Miru Ágnes gitáron, Cseharovszky Tatjána brácsán. A kiállítás július 10-ig látható hétfő kivételével naponta 10–18 óra között. ***pd***

Porzsolt Gyula

200 K államsegély

Eötvinisk 1900/1901. 23. l.

J. SIEBMAC

grosses und allge

WAPPEN

in einer neuen vollständig

reich vermehrten

mit heraldischen und historisch-gene

neu herausgege

Ehren-Diplom. Heraldische A

Porzsolt Gyula

butorterverő

1900–1903

Éinusk 1930. 87. l

Pozsgai Gyula

építési rajzoló

Kőbánya 1904/5-

18. l.

Porzsolt Gyula

laráskerendező

Végbíz, elégséges eredm.

Értimisk 1903/4

35 l.

Ponsolt Ernő-
építész

M.D.K

Ponsolt és Hauszmann alkotása az evangélikus templom. 1882-ben.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959.

118 l.

Vasárnap
7
Kat. Engelb.

Hétfő
8
Kat. Gottfried

Kedd
9
Kat. Tivadar

Szerda
10
Kat. A. Andr.

Csütörtök
11
Kat. Márton

Első negyed 10 óra 33 p

Péntek
12
Kat. Márt. p.

Szombat
13
Kat. K. Szan.

Izr. 9 S. Vajeze

November

1937 30 nap

Porvai pálos-templom
és rendház.

Agzirciapáts 52-55, l.

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Budapest

Porvai rk. Templom
(Veszprém m.)

Bélyeiszámlák
410 és
kv. A.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1935. október hó 19-én (szombaton) délután fél 6 órakor a Magyar Nemzeti Múzeum Baross-utcai előadótermében (VIII., Baross-utca 13.) tartandó

SZÉKELY BERTALAN-EMLÉKÜLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

Elnöki megnyitó.

Dr. Szentiványi Gyula: Székely Bertalan emlékezete. (Vetített képekkel.)

Utána választmányi ülés.

Vendégeket a Társulat szívesen lát.

Gerevich Tibor
elnök.

Porubszki Jenő MDK

Leányka, olf.

Mücsarnok 196o. Képző- és Diszitőmüvészeti körök kiáll.

Porubszky Tivadar, építész

Magánép. eng. ... Vállalk. Közl. 1900. ápr.7.

3. o.

Porubszky Tivadar

építőmester

tervezte és építette a
pesti domonkosrendiek
neogót stílű kápol-
náját 1904-1905-ben
és ideiglenes rendházát

Horváth Sándor dr

A szent Domonkos-rend
multjából és jelenéből
Bp. 1916. (Böle Kornél
cikkei) 350. l.

E kápolnát az új
templom építésekor
lebontották

kenzen megérezte a bécsi professzor

Porzsolt Borbála grafikus

- 5 db akt rajz

Igaz Szó: 1971/1 47, 81, 93, 120, 127. old

Pozsolt Borbála grafikus

1 illusztráció

Igaz Szó 1972/3 365 old

PORZSOLT Borbála *129, 131, 134, 157*
Barátos, 1933. november 1.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

Porzolt Borbála grafikus

- rajz

Igaz Szó 1971/4
563. old

Porzolt Borbála grafikus

-2 db illusztráció

Igaz Szó 1971/7 31, 33 old

Portrét Borbála

„ Kapu előtt "
„ Kapuk "
„ Vén kutya "
„ Kerítés "
„ Udvar "
„ Kerítésen "

A Hét. 1976. szept. 10.

PORZSOLT Borbála

és Zolcsák Sándor marosvásárhelyi festőművészek kiállitása, Bp., Vármegye Galéria, 1993. május 27. - julius 17. Bev. Fekete György. Bp. : Vármegye Galéria, 1993 [6] p. ill.

Porzsolt Borbála

Neve említve.

A Het, 1974. márc. 29. 5. evf. 13sz. 9p.

Ponsolt Borbála

Az 1971-es Marosmegyei tárlaton rezit vett művével.

A Hét, 1971. dec. 17. 2. elf. 51 sz. 9 p.

Poszsolt Borbála

Bivalycsorda vörös nappal (fotó)

A Hét, 1971. dec. 17. 2. evf. 51 sz. 9 p.

Porzsolt Borbála

Kömíves Kelemenné (fotó)

A Két, 1971. júl. 23. 2. elf. 30 s. 16 p.

Porzsolt Borbála

Temető (fotó)

A Két, 1971. júl. 23. 2. ed. 30 sz. 14 p.

Pozsgai Borbála

Euridiké (festmény)

A Hét, 1971. júl. 23. 2 cf. 30 sz. 9 p.

Porcsalt Borbála

Nemzedékek (festmény)

A Hét, 1971. júl. 23. 2. old. 30 m. 1 p.

Porzsolt Borbála

Napfogyatkozás (fotó)

A Két, 1971. júl. 23. 2. evf. 30 m. 7 p.

Porzsolt Borbála

„Bivalyok" c. képének
reprodukciója a képmelléklet-
ben

Igaz Szó 1972 november

Porzsolt Borbála

A „Napsugár" lap állandó rajzolója.

Korunk 1972. 2. a. 297.

Perssolt Borbála

Vegyipar, tempera 89 x 100

Képzőművészeti kiállítás.
Ötven éves a Román Kommunista Párt

Porubszky Ernő,

az RU képzőművészeti iskola festő-
növendéke.

Világosság, 1952. febr. 1.

MDK.

Porubszky Ernő

Kiállitási kritika

Csepel 1966 dec.16.

MDK

Porubszky Ernő

Szerepelt a dec. 2-án megnyilt kiállitáson.

"Tokaji házak", "Nagykalapács"

Gádor Emil: A csepeli képzőművész kör gyüjteményes kiállitása az Egressy Klubban.

Gádor Emil: A csepeli képzőművész kör gyüjteményes kiállitása az Egressy Klubban.

CSEPEL 1963 dec. 13.

r v é n y

ról, mely összeget a Műemlékek Ország-
gyarország Műemlékei" címen rendezett
márc..... hó ..9.....-án tartott elő-
kek Országos Bizottságától felvettem.

Dr Lechner Ferenc

Ponubrzky Ernő

Szabad Művészet

1957. 424. l.

M.D.K.

Porubszky Ernő
festő

A naturalista festészet képviselői
a Csepeli Szabad Iskola kiállításán

Urbach Erzsébet: Csepeli képek.
Művészet, 1961. június. – 42 l.

PORUBCSÁNSZKY György aranyozó

Jászberény, 1834-ben festi a Szt.Anna templom nyolc óratábláját

TAKÁCS József: Hogyan kapott toronyórát a debreceni Szent Anna-templom? = A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1989-1990 (1991) 226.

Pomberanszky György

Jestö

Lásd
2

Adatok az egri egyhm.
Történ. 1886. I. 217 l.

MDK

Porubcsánszky György, berényi festő, 1830.

Kondra Kabos: Adatok az egri egyházmegye történetéhez.
I.f. Eger,1885. 216, 217. l. MOB kvt. 1973.

A. Rodin.

ber 4-én, † 1910 november 4-én.

lnek ki és egymást olykép tartják
ő, ki hátra dül és felfelé tekint,
utóbbiakból egy térdre ereszke-
látható, egy pedig egészen meg-
Jelzése hátul balra: »*A. Rodin*«.
nagasságban 43, átméretben pedig 39
etett az 1900 július 25-iki 54465 sz.
vagyis 3844 K-án (406–900).

6

Porubai rk. templom

falképei

Nyitra vm.

l.

Szerecsfalképek

574, 575. l.

JOSEPH PORTZER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Stadt Pressburg.
Név.- 72.- Herr Joseph Portzer
Felvétel ideje: 1781. 27. Augs.
Hová vették fel: Günz,/ Kőszeg/. 156.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974

FLORIAN PORTZER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- H 131.- Herr Florian Portzer
Felvétel ideje: 1793. 16. Sept.
Hová vették fel: Kesztell, /Keszthely/. 157.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festő-céhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

FLORIAN PORTZER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Einer Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl:PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Stadt Pressburg.
Név: 6. Herr Florian Portzer,
Felvétel ideje: 1765. 25. Aug.
Hová vették fel: Günsz, /Kőszeg/, 154.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

AR ABONA, A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974

M.D.K.

Ports József, gyöngyösi aranyokat

1925-ben Gyöngyös városa
ban írják össze.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969: Akadémiai Kiadó, 382. old.

PORTS József gyöngyösi aranyozó, akit 1825-ben a város I., illetve II. negyedének 4. fertályában irnak össze.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Ports János
lakatos

M.D.K.

A toronykeresztet és sisakcirádákat készítette.

Bachó Kásrló: A gyöngyösi templomok története. 39 l.
A Szent Bertalan templom története

Ports János
lakatos

M.D.K.

A tornyon lévő keresztet Ports aranyozta le 220 váltó forintért.

Bachó Károly: A gyöngyösi templomok története 38 l.
A Szent Bertalan templom története.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
BUDAPEST IX, HÓGYES ENDRE-UTCA 10
Telefon: 186-556

.....

A Tárcaközi Bizottság javaslata alapjá
juttatta a ..... várm
községben lévő, egykor .....
kastélyt. A kastély a Műemlékek Országos
műemlék szerepel, s ezzel kapcsolatban van
A Földmívelésügyi miniszter 189.100/
Közlöny 1946. évi 266. számában) 5. §-ár
részesített a műemlékké nyilvánított épületek és
és megőrzéséről az 1881 : XXXIX., illetőleg a
szerint köteles gondoskodni".

Portner E.

Nassai órás

1840 évnél

Falióra kerettes fog-

balatban

XXVIII. aukc.

Postatakarék

1925. ápr.

PORTMANN, Peter Kőrűnes

1709-ben renováltja
a gard. épületeket Pozsonyligetfalun
a Pálffy-birtokon

Ars 1997/1-3. 228.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Portler János

Thieme Becker

XXVII. 301. l.

ROYAL FAMILIES

eigning monarchs and of certain other members
e found in their appropriate alphabetical order
hical section of this book

DENMARK

Reigning Queen

QUEEN MARGRETHE II; b. 16 April 1940; succeeded to the throne 14 January 1972, on the death of her father, King Frederik IX; married 10 June 1967, Count Henri de Laborde de Monpezat (Prince Henrik) (b. 11 June 1934).

Children of the Queen

Prince Frederik André Henrik Christian (heir-apparent); b. 26 May 1968.

Prince Joachim Holger Waldemar Christian; b. 7 June 1969.

Parents of the Queen

King Frederik IX; b. 11 March 1899; died 14 January 1972; son of King Christian X and Queen Alexandrine; married 24 May 1935, Princess Ingrid of Sweden (b. 28 March 1910).

Sisters of the Queen

Princess Benedikte; b. 29 April 1944; married 3 February 1968, Prince Richard zu Sayn-Wittgenstein-Berleburg; son Prince Gustav, b. 12 January 1969; daughter Princess Alexandra, b. 20 November 1970; daughter Princess Nathalie, b. 2 May 1975.

Queen Anne-Marie of the Hellenes; b. 30 August 1946; married 18 September 1964, King Constantine II of the Hellenes; sons Prince Paul, b. 20 May 1967, Prince Nicholas, b. 1 October 1969; daughters Princess Alexia, b. 10 July 1965, Princess Theodora, b. 9 June 1983.

JAPAN

Reigning Emperor

EMPEROR HIROHITO; b. 29 April 1901; succeeded his father 25 December 1926; married 26 January 1924, PRINCESS NAGAKO KUNI

PORTIK SÁNDOR grafikus

(Gyergyószentmiklós)

Erdély Müvészetéért Alapitvány pályázatán
III.dijat nyert.

Magyar Hirlap, 1990. dec.28. 15.p.

Dear Annabelle,
I am

PORTRIK Sándor

HAJDU DEMETER Dénes: Székely mult Portrik Sándor linómetszetein. = Honismeret, XVIII.évf-5/6.sz. 1990 51 - 54.p. ill.

PORTIK SÁNDOR

a gyergyószentmiklósi mester harmadik dijat nyert az Erdély Müvészetéért Alapítvány pályázatán 1991. - kiállitva OSZK, 1991. jan.

Szülőföld, haza, otthon : Erdélyi müvészek kiállítása a Budavári Palotában. = Magyar Nemzet, 1991. jan. 28. 7.p.

Portik László

"Dombormű" c. képének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. január 1o.
XIV. évf. 2. sz. 7. lap

MDK

Porter Paula

Szabad Művészet, 1947. 11.sz. 222 l.

Porter Paula

"Őszi kiállitás a Szalonban" cimmel a Müvészet c. rovatban közölt kritika felsorolja s általánosságban megdicséri a nagyjából fiatal müvészeket, de külön egyiküket sem méltaja: Ripszám Henrik, Somogyi Miklós, Csermely János, Porter Paula, Toplánszky Sándor, Diener Dénes Rezső, Nagy István, Oppel Magda, Frank Frigyes, Záhonyi Géza, Scheiber Hugó, Beron Gyula, Podvinecz Erzsébet, Berkes Antal, Korcsek, Fischer Edvin, Pogány Ferenc.

A HÉT, BP. 1915. szept. 19.
XXVI. évf. 38. sz. 531-532. lap.

Porter Paula

Az arcképfestő művészek áldoztak különös szer
vedéllyel az emberábrázolás mindennél nemesebb
művészetének" -irja kritikájában a Művészet
c. rovat sign. nélkül, a Nemzeti Szalon téli
kiállitásán szereplőkről: Pentelei Molnár Já-
nos, Szenes Fülöp. Markó Ernő, Ziffer Sándor,
Porter Paula, Schiffer Arthur, Győrffy Ist-
ván, Muszély Ágoston.

A HÉT, Bp. 1916. dec. 24.
XXVII. évf. 52. sz. 755-756. lap.

Porter Paula

Gazdag grafikai kollekcióval, közöttük néhány komoly értékkel szerepel Reich Kálmán a kiállitáson Pádua, Porter Paula és Pataky László müvésztársával együtt.
/k.i./ sign.-val /Kun Imre/ a Müvészet c. rovatban közölt kritikájában mind a négy müvészt s munkájukat elismeréssel méltatja.

A HÉT, Bp. 1921. juni. 2o.
XXXII. évf. 16. sz. 268. lap.

MDK

Porter Paula

Három téli kiáll. Nemzeti Szalon. Művész-Élet 1933. II.2.sz. 4.l.

MDK

Porter Paula

A Budai Szépművészeti Társulat kiáll. Képzőművészet 1932. 233.l.

megnyitó

(kukkozz)

kiállítás

győr árpád u. 44 fekete-fehér galéria
városi művelődési központ
petőfi sándor

pósa viktor

térsíkok

1999 november 8 17.00 → december 4

gelsei balázs animációja

Képek alkotói

Vajda Lajos Stúdió

Vajda János Múzeum

Vajda János Képtár

Vajda János Képtár

Vajda János Képtár

Vas. Ujs. 1866.

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

** *(Az Ökröss Bálint által szerkesztett „Országos Naptár“)* második évfolyama 1867-re Heckenast G. kiadásában megjelent. E nagy terjedelmü évkönyv gazdag és praktikus irányu tartalma által tünik ki s az ilynemü müvekhez kötött igényeknek teljesen megfelel. Magyarország és Erdély kimeritő tisztinévtára mellett részletes kimutatásokat hoz az egyházak és iskolák, közintézetek és egyletek állásáról, a pesti és budai házak és háztulajdonosok lajstromát, fővárosi kalauzt, hasznos tudnivalókat és adatokat a közlekedés: vasutak, gőzhajók, távirdák, póstákról, valamint a statistika és törvénykezés köréből, sőt a birodalmi és külföldi ügyek is figyelemmel vannak kisérve benne s külön czikkek szólanak az osztrák birod. területi viszonyairól, a birodalmi közp. legf. hatóságokról, kormányzatról, igazság-, pénz- s hadügyről és a népjogi képviseletről. A magyar országgyülésnek egy külön szakasz van szentelve, mig a „Magyarország a mult évben“ czimü a lefolyt év eseményeit foglalja össze. A czikkek sorából föl kell emlitenünk még „A sanctio pragmatika ismertetését“, a „Világkrónikát“ (Vértesi Arnoldtól), gr. Andrássy Gy., b. Eötvös J., Horváth Boldizsár, Szentkirályi M. és és gr. Bismark arczképekkel ellátott életrajzait. A „Különfélék“ rovatában találjuk a magyar-, erdély- és horvátországi takarékpénztárak, az ausztriai pénzverdék ismertetését, a m. kir. egyetem tanrendét, kisorsolási naptárt, 5 és 6% kamattáblát, adatokat a pénznemek, mértékek, bélyegekről s a vásárok jegyzékét. A sürün nyomtatott 30 ivre terjedő naptár ára 2 ft.

** *(Gelics Rikhárdnak)* a közelebbi háboru alatt megjelent, nagy figyelmet költött katonai czikkei, Bécsben Gerold és fia kiadásában önállóan is meg fognak jelenni. Gelics 1848-ban Görgey táborkarában volt tiszt; a forradalom után az angol idegen legioban ezredes.

— *(Zombori Gedő)*, az „*Uttörök*“ czimü prot. korrajz szerzője, e mű kedvező fogadtatása által bátoritva, annak folytatására ezen czim alatt: „*A magyar protestantismus aranykora*“ az előfizetési felhivásokat e napokban fogja szétküldeni. Ugyane szerzőtől: „*A ker. egyház multja*“ czim alatt, a középkori egyházi viszályokat s a magyar prot. egyház történetét terjedelmesen ismertető munka van sajtó alatt.

— *(„Spitzig Iczig naptára“ 1867-re.)* E napokban jelent meg, különösen a fametszetü torzképeket illetőleg, igen diszes kiállitásban. Tartalmára nézve a szokásos humorisztikus naptárak régi modorától sok tekintetben elválik. Sok sikerült élcz, eredeti humor és előadási ügyesség; másrészről azonban nem egy kiméletlen és gyöngédtelen gúny van benne. Valószinüleg igen kapós naptár lesz. Ára 90 kr.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

➶ *(A száraz időjárás)* folytonos panaszra ad okot az alföld gazdaközönségének, f. hó 10-kén hajnalban megeredtek ugyan az ég csatornái s az eső délig csaknem folytonosan esett, azonban — mint mondják — legalább is három napos esőre lenne szüksége a néhol vaskeménységü földnek. Mindamellett ez az eső is sok jót tett az elvetett magnak, mely most már kikelhet s zöld takarót vonhat a még eddig többnyire puszta, kopár földre.

➶ *(Méhtenyésztők gyülése.)* Ágfalván f. h. 3-dikán az e vidékbeli méhtenyésztők gyülést tartottak, hogy eddigi fáradozásaik eredményét számba vehessék. Az ott fennálló méhtenyésztő-társaság 1864-ben közönséges szalmakasokkal kezdette meg kisérleteit, de már a jelen év kezdetén áttért a Dzierzonféle sejt-rendszerre, s 132 fakast tenyésztett. A társaság egyik tagja, Lostorfer urnak két házában s az Ágfalva és Sopron közötti erdőben 103 nagyon népes kasa van; s e kasokból az idén 150 font legfinomabb lépesmézet nyert 60 ft. értékben, továbbá 150 font folyékony virág- s erdei mézet, hasonló értékben, mihez a viasz nincs hozzászámitva.

Közintézetek, egyletek.

** *(A magyar tud. akademia)* nyelv- és széptudományi osztályának nov. 13-ki ülésében *Tóth Kálmán* lev. tag székfoglalóul „A drámai nyelv“ czimü tanköltemenyét olvasta föl. Ezután a titkári közlemények következtek. A nyelvtud. bizottság inditványára a nagy szótár szerkesztése Czuczor elhunytával egészen Fogarassyra bizatott, e bizottság tagjául pedig Czuczor helyébe Vámbéryt nevezték ki. A titkár felolvasta a birálatot P. J.-nak értekezéséről, ki a magyar s az angol nyelv rokonságát akarja bizonyitgatni, de összes okoskodásai csak nevetést idéztek elő. Igy szerinte a féniciek rokonok a finnekkel, a finnek a magyarokkal, a féniciek — kiket összetéveszt a féniekkel — levén pedig Irland őslakosai, kitünik, hogy az angolok és magyarok is rokonok! Nyelvészeti okoskodásai szint ily badarok. Egy zemplénmegyei utbiztos, M. E. tudatja, hogy a német „Standrecht“-re a hosszu „rögtönitélő biróság“ helyett a „büntőr“ szót találta fel s ajánlja az akademiának. Természetesen szintén félretették. E furcsa közlemények felolvasása alkalmából inditvány tétetett, hogy jövőre minden küldeményt előbb a bizottságok vizsgáljanak meg, s csak azután kerülhessenek az akadémia elé. Ezt egyhangulag el is határozták.

** *(A középdunai gőzhajótársaság közgyülése)* nov. 14-én ment végbe a Köztelken. Az elnöki széket *Hajós* József eddigi alelnök foglalta el, s örömét fejezvén ki, hogy a részvényesek nagy érdekeltséget tanusitnak és számosan jelentek meg, bemutatta a választmány jelentését, melyet *Szatmáry* Károly titkár olvasott föl. A választmány több inditványát is előterjeszték, hogy t. i. a teherszállitás szintén vétessek föl a társulat üzletkörébe, s e czélból 3000 uj részvény bocsáttassék ki, mit a közgyülés elfogadott. Ezután az igazg. választmány megalakitására került a sor. Elnökké *Hajós* József, alelnökké *Wahrmann* Mór választattak meg.

** *(A kereskedő ifjak társulata)* Pesten „hely-eszközlési osztályt“ alakitott,, melynek feladata a főnökök felszólitására alkalmas szakavatott segédeket ajánlani. A hely-eszközlési osztály csak oly segédeket fog javaslatba hozni, a kiket kitünő bizonyitványok erre érdemesitenek.

— *(A pécsi kölcsönösen segélyző egylet)* szépen gyarapszik, 7—800 tagja van mintegy 1300 részvénynyel. Nem egészen egy év alatt 60,000 forintnyi forgalmat csinált.

— *(Pesti állatkert.)* Az állatkert számára 1866-iki októberben ajándékoztak: Gr. Károlyi István 200 csöbör és cserép üvegházi növényt, gr. Eszterházy Lászlóné 1 pár fehér pávát, Zách József egy gimszarvast, Hirsch Manó 6 házi nyulat, Szilágyi Mária 2 vadgerlét s 2 nevetőgerlét, Spillenberg 1 szürke darut, Szitányi Izidor 1 közönséges foglyot, Fülöp 1 vércsét, Peitler Antal püspök 1 nagy suholyt, 2 szürke darut, Okolicsányi Mária 2 mókust, Gömöry Julia 1 vörhenyes őrvölyt, Koczianovich 1 kis gázlót, Mezey Mihály 1 nagy suholyt, Maier ezredes 1 kövi nyestet, 4 fehér patkányt, 1 szári csókát, Egressy Samuel 1 vörhenyes örvölyt, Várady József 1 vörhenyes örvölyt, Dinelliné asszonyág 1 vöröslábu sirályt, dr. Barna Ign. 1 pézsma kacsát, Kunz János Csehországból 1 őzbikát, Amon Antalné 1 őztehenet, Bohus Zsigmond 1 túzokot s 2 vadludat, Vas János egy tarka keselyűt, Kandó kisasszony 3 tengeri malaczot. Mely adományokért köszönetünket ujolag kijelentjük s kertünket a t. közönség további figyelmébe ajánljuk. — *Xantus János*, igazgató.

Balesetek, elemi csapások.

➶ *(Vasuti szerencsétlenség.)* Z.-Egerszegen egy ottani törvényszéki ülnök, kiszállás alkalmával kabátját a waggonban felejtvén, a vonat után szaladt, és oly közel ért a mozdonyhoz, hogy a kerekek által elkapatva — összetiportatott.

➶ *(Vigyázatlanságból eredt halál.)* Nagy-Kanizsán a napokban egy ácsnak neje főzés alkalmával gyermekét karján tartván, a mig szobájába ment, addig a tüzhely mellé ültette; a tüzön levő fazék, melyben viz forrt, feldőlt, és a gyermek 24 órai kinos szenvedés után a borzasztó elemnek áldozatja lett.

➶ *(Rémes jelenet.)* Kolozsvártt nov. 9-kén este a szentegyház-utczából egy halott gyermeket kisért ki a katholikus főiskola gyermekserege. Az ünnepélyes menet alatt bivalyokat hajtottak ki egyik telekről, melyek a nagy tömegtől felbőszülve, neki rohantak az apró gyermekeknek s szarvaikon hányták szegénykéket a levegőbe. Tizenegy vagy tizenkét gyermek megsebesült.

Mi ujság?

— *(Ő Felsége)* november 12-ikén kelt legk. rendeletével b. Beust külügyminisztert egyszersmind a császári ház miniszterévé is kinevezte, s megengedte, hogy a külügyminiszteri czim mellett a császári ház minisztere czimet is viselje.

** *(A Deák-album)*, melyet a szegedi kaszinó mult vasárnap nyujtott át nagy hazánkfiának, igen jó izléssel s diszesen van kiállitva. Szederjes szinü ládikóban van, melynek fölirata: „*Deák Ferencznek Szeged városa.*“ Belől: „1866.“ Maga a könyv vörös bőrbe kötve arany szögletekkel, s izléssel rendezett arany- s beljebb kék csillagokkal leszegezett halvány márványkeretben oxydált ezüstből nem közönséges ügyességgel domboritott alakok vannak rajta. Fölül két genius a magyar koronát tartja a magyar czimer fölött, alatta pedig két allegoriai alak, egyik kezökben olajág, a másikban pedig babérkoszoru, melylyel a köztök ülő Deákot koszoruzzák, ki kezét a törvénykönyvön nyugtatja; magyar ruhában egész alakban van ábrázolva, lábaira a művészi igyények szerint csinosan redőzött köpeny vetve. A dombormü körzetén kivül a szögletben négy oroszlánfej, beljebb aranytalajra metszve e szavak: 1866. február 8., 1866. febr. 24., a másik oldalon: 1866. márczius 14., 1866. márczius 19., azon napok, melyeken Deák az idei országgyülésen nagyfontosságu beszédeit tartá. A könyv boritékának hátulsó oldalán szintén oxydált ezüstből Szeged városa czimere látható. Fölnyitva a nehéz külső táblát, az uj találmányu kettős sarkon forgó könyv czimlapján diszes szépirászati müvet látunk. A lap felső részén két genius magyar czimert tart, alatta van a czim, továbbá Deák családi czimere, naptól világitott irókéz, geniusok s jó izléssel és ügyességgel hajtogatott szépirászati czikornyázatok közt. Ezután kezdődnek, a nevezetesebb országgyülések évszámaival: 1791., 18$^{32}/_{36}$., 18$^{39}/_{40}$., 1848., 1861., 1866. ellátott lapon, az aláirók nevei, mindössze 6000. E szép albumot Posner pesti papirkereskedő készitteté.

** *(A förendek üléshelyére nézve)* a hiv. lap azt irja, hogy annak a muzeum termébe áttételéről, legalább ez év folytán szó sem lehet.

** *(Pestváros tanácsa)* legutóbbi gyülésében azt határozta, hogy miután Pest városa ujonczilletékét az idén kétszer szolgáltatta be, a kormányhoz feliratot intéz, hogy az ujabban elrendelt ujonczozástól mentessék fel, vagy, ha e kérelmet nem lehetne teljesiteni, engedtessék meg a rendes ujonczilletéket ismét önkéntesek által kiállitani.

** *(Gróf Széchenyi Ödön)* f. hó 12-én tette le Budán a helytartóságnál a dunai kereskedelmi kapitányságí vizsgálatot, melyre — mint a hajózás kedvelője — már évek óta készült. A gróf a jövő tavaszszal „Hableány“ nevü kis gőzösét maga fogja végig vezényelni a Dunán, egész a szulinai torkolatig.

** *(„Hirlapirói egylet“)* alakitása iránt tett inditványt Greguss Ágost nemrég a „Hon“-ban, s az eszme többfelől pártolásra találván, a mult vasárnap mintegy 30-an összegyültek tanácskozni a „Hon“ szerkesztőségében. Ez értekezlet eredménye az lett, hogy a jelenvoltak Greguss Ágost, Lonkay Antal, Ballagi Mór, Vadnay Károly és Ilméri-Kiss István urakból álló bizottmányt neveztek ki az alapszabályok tervezetének elkészitésére. Bizony még „seminarium“ lesz belőle!

** *(Purkyne, a prágai egyetem ősz tanára)* a magyar orvosok és természetvizsgálók mult évi nagy gyülésén megigérte, hogy a jövő gyülésen magyar nyelven fog előadást tartani, s ez igéretet oly komolyan vette, hogy rögtön hozzá fogott az előtte addig ismeretlen nyelv tanulásához, s most már a „Nar. Listy“ szerint oly tökéletesen birja, hogy csakugyan képes lesz magyar előadást tartani.

** *(Pécsett)* nov. 4-én a sétány melletti téren diszes ünnepély volt. Emléket állitottak a város két elhunyt jeles zenészének, Amtmann Prosper kitünő fuvola-, és a vak Weidinger Imre hires fagot-játszónak. Az emlékoszlopot Bartalits szobrász készité, s igen csinosnak mondják. Piramis alaku, felső előrészén egy lanttal, két oldalán a a müvészek mellképeivel, s a lant alatt e föliratal: „A kitünő zenemüvészeknek emelték barátai és tisztelőik.“ Fölállitására a kaszinó-egyesület s Majláth György kanczellár 200 forintot adott. Az ünnepélyen nagy közönség volt jelen, s a dalárda és egy katonai zenekar működött közre.

Amaz a tüzes vas próbája volt, az oroszoknál: *pravda zseljeza*, a szerbeknél: *mazija*. Csekélyebb ügyeknél a vizpróbát használták: *na vodu*. A párviadal is divatos volt az orosz törvénykezésnél. A *magyaroknál* hasonlóképen ismeretes volt az izzó vas és forró viz próbája, mint azokról többi közt Kovachich (Not. com. 19. l.) és Bél (Notit. 3. k.) megemlékeznek. A *görögöknél* a tűzpróbának két neme volt szokásban: a lángon való átszaladás és az izzó vas. Épen ugy ismeretes volt a régieknél a háboruknak csekély számu küzdő általi eldöntése. Ide tartozik Herodotból a kiválasztott háromszáz spártai és argoszi közti viadal, kik addig küzdöttek, mig végre amazok közül csak egy, emezek közül pedig kettő maradt. Ide tartozik továbbá Liviusból a Horatiusok és Curiatiusok közti küzdelem. Ezenkivül használták a különös ételek általi próbát is, nevezetesen, midőn rabszolgáik közt lopást akartak föl födözni.

A *celták* közt divatozott nehány próbát görög és római irók emlitenek. Strabo a következő esetet beszéli el: „A gall tengerparton a Loire torkolatánál fekszik a két holló öble, hol ez állatokból két példány látható, mindenik fehér jobb szárnynyal. Ha valaki mással pörbe elegyedik, elmennek e helyre s egy dombra egy deszkát helyeznek, s rá mindenik fél egy darab kalácsot. Egyiket a hollók megeszik, a másikat széttépik. A kié ez utóbbi volt, a pört megnyeri.“ — *Irlandban* a tűzpróbát ismerték. Midőn az áldozati láng elaludt, tekintélyes férfiunak kellett az áldozati állat beleit kezében tartva, mezitláb az izzó parázson háromszor keresztül mennie, hogy átellenben az oltár előtt álló druidnak bemutassa. A sértetlen lábak az ártatlanság jelei valának. — De sehol sem gyökereztek meg mélyebben és ki nem fejlődtek inkább az istenitéletek, mint Indiában, hol azokat a törvények és folytonos törvénykezési gyakorlat szentesitették. Nevezetesen különféle próba van nálok szokásban: 1. A suly mérték. 2. Tűz. 3. Viz. 4. Méreg. 5. Oly viz, melyben valamely bálványt mostak. 6. Rizs. 7. Forró olaj. 8. Izzó vas. 9. Ezüst és ólom kép. A 3. szám alatt emlitett vizpróba abban áll, hogy a magát igazolandó bizonyos ideig, melynek tartamát a nyil kilövése és elhozatala szerint határozták meg, tartozik a viz alatt maradni. A 7-ik szám alatti olajpróba egészen hasonlit a forró vizpróbához, csakhogy az illető forró olajjal tölt rézüstből volt kénytelen a belevetett gyürüt kivenni. A 8. szám alatti vaspróba ugy ment végbe, hogy az erre itéltnek az izzó vasat kilencz körön át kellett vinnie, és pedig a vasnak oly forrónak kellett lennie, hogy még az utolsó körben is az ott levő füvet megperzselje. Azonban az indusoknál divatozó e különféle istenitéleteket rangkülönbség szerint nem valamennyi osztálynál egyenlően alkalmazták, némelyek csak a brahmanok, mások csupán a férfiak, ismét mások egyedül a nők számára valók. Azonkivül az időhöz is alkalmazvák, miután némelyek csak bizonyos hónapokban vagy napokon használhatók.

Az indusoknál gyakorlatban levő több próba *Peguban* is szokásban van. *Tibetben* a forró vizbe egy fehér és egy fekete követ vetnek; mindkét fél egyszerre tartozik benyulni, s nyertes az, ki a fehér követ kihuzza. A vándor *araboknál* egy nagy vaskanalat tüzesitenek meg, melyet aztán a kadi két vagy három izben megfujván, a vádlottnak nyujt, ki azt mindkét végén tartozik megnyalni. Ha nyelvét megégeti, bünösnek nyilvánittatik, ha nem, fölmentetik. A régi *zsidók* a házasságtörés gyanujába esett nőnek bizonyos keserü vizet adtak inni, melytől — ha bünös volt — hasa felpuffadt, csipője leapadt; de ha tiszta volt, az ital ártalmatlan volt. (4. Móz. 5., 27., 28.) Némely utazók állitása szerint e szokás *nyugati Afrika* némely vad népeinél is uralkodik. — A *japánok* a tűzpróbát és ártatlanság italát ismerik.

Minél több hasonló esetet hozhatunk föl az ó-korból, annál inkább eltünik azon vád, mintha az istenitéletek csak a középkorban létesültek, és azokat csupán az egyház fejlesztette volna. Ha pedig azt az ellenvetést teszi valaki, hogy az egyház a kor izléséhez való lebocsátkozásában messzire ment, következőleg maga is hozzájárult a babona terjesztéséhez: ezt némileg meg kell ugyan engedni, de másfelől nem szabad megfeledkezni, hogy az állami és polgári s bünügyi törvényhozásnak is sokáig nem sikerült, kiirtani vagy ártalmatlanná tenni azt, mi az életben oly mélyen gyökerezett. Állam és egyház e tekintetben ugyanazon czélra törekedett; de egyesülten nem valának sokáig képesek üdvös reformokat előidézni. Ha pedig valakinek szemrehányást mégis tehetni, az inkább az államot, mint az egyházat illeti; a mennyiben amannak sokkal több nemzséggel kellett küzdenie, mint az államnak, mely szabadabban mozog. Az egyház általában az istenitéletek lehetőségét nem tagadhatta, hacsak Isten csodahatásáról le nem akart mondani, mit nem tehetett. Azonban e kérdés további vitatása nem tartozhatik ez értekezés körébe.

Nevezetes tünemény mindenesetre a IX. században két hires franczia érsek felszólalása ez ügyben, kiknek egyike, *Agobardus*, lyoni érsek († 840), mint szabadelvü iró az istenitéleteket határozottan megtámadta; másika pedig, *Hinemar*, rheimsi érsek († 882.) annál hevesebben pártjukat fogta.

Különben kétségtelenül szelidebben fogunk az istenitéletekről itélni, a mint azokat az egyház kezelte, ha a régi büntetőjog által nemcsak megengedett, de szükségesnek is nyilvánitott kinzással (tortura) szembeállitjuk. Azt bizonyosan senki sem fogja nyereségnek tekinteni, hogy amazokat emez váltotta föl és magát annyi ideig fönntartotta.

Hogy az istenitéletek a csodahiten alapultak, már az imént emlitettük. Általában nem képzelhető, mikép létesülhettek és mikép divatozhattak volna annyi ideig a nélkül. Okvetlenül kellett tényeknek lenniök, melyek e hitet gyámolitották, minthogy ezek nélkül magát e csodahitet kellene, mint legnagyobb csodát bámulnunk. Több iró, kik e tárgygyal foglalatoskodtak, fölteszi, hogy kellett számos eseteknek lenni, melyek szerencsés kimenetellel végződtek, mivel különben az iráutok táplált hit nem is képzelhető. Mások azon nézetben vannak, hogy némelyek ismertek oly szereket, melyek különösen a tűzpróbánál a bőrt megégés ellen biztositották. Ilyen lett volna némelyek állitása szerint a timsóból, kénsavból és szappanból álló keverék. Vajjon megállhat-e ezen vélemény, döntsék el a vegyészek.

Az is bizonyos, hogy azon körülmény, hogy az istenitéletek kezelését az egyház vette át, az emberiségnek inkább hasznára, mint kárára vált. A történelem ugyanis arról tanuskodik, hogy az istenitéletek azon fajai, melyekhez az egyház hozzájárult, mindinkább szelidültek, s végre meg is szüntek, mig a *párviadal*, melyet az egyház minden korban kárhoztatott sőt excommunicatioval fenyegetett, korunk gyalázatára még mais fönnáll.

Miután a fönebbiekben általánosan szóltunk az istenitéletekről, a következő czikkben az egyes fajokkal s az azok körül követett eljárással fogjuk az olvasót megismertetni. — *br—yi—s.*

(Vége következik.)

A „Hungaria biztositó bank“ rendkivüli közgyülése.

(Pozsonyban, november 11-dikén.)

A gyülés az intézet helyiségében d. e. 11 órakor vette kezdetét dr. Czilchert Róbert alelnök elnöklése mellett. Megjelent 91 részvényes, képviselve volt 723 részvény 371 szavazattal, és pedig személyesen 300 részvény 124 szavazattal, képviselve 423 db. 247 szavazattal.

Az igazgató-tanács jelentése felolvastatván, Dapsy és Lichtenstein urak jelentése pedig felolvasottnak tekintetvén, a mult aug. 26-ki rendkivüli közgyülés jegyzőkönyve hitelesittetett; ez alkalommal Lichtenstein felszólalt, hogy a jegyzőkönyv magyar szövegébe irályi és nyomtatási hibák csusztak be, azok kijavittatását kéri. Azonban miután a német szöveg nyilvánittatott hitelesnek s a magyar csak forditásnak, ez ellen többen méltó indignatióval szólaltak fel és Samarjay Károly azon nyilatkozata, hogy az alapszabályok értelmében a magyar nyelv levén az intézet hivatalos nyelve, csak az azon nyelven szerkesztett jegyzőkönyv tekintethetik hitelesnek, megnyugtatván a kedélyeket, a hibák kijavittattak s a magyar nyelv törvényes jogaiba visszahelyeztetett. Gróf Hoditz és Kussevics urak inditványára, a közgyülés által kiküldött vizsgáló bizottmánynak, Dapsy, Lichtenstein és Prileszky uraknak példás tevékenységök elismeréseül jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott.

Az igazgatótanács benyujtván lemondását, hat uj igazgatótanácsos megválasztására került a sor s a szavazati czédulák beszedetvén, a gyülés d. u. 1 órakor eloszlott.

D. u. 4 órakor a választás eredménye felolvastatván, az uj igazgatótanácsosok következő szavazatot nyertek: Kampfmüller Ferencz kir. tanácsos 351, Kánya János kereskedő 350, Fischer János kereskedő 268, gróf Hoditz Gyula 266, Gervay Nándor ügyvéd 219, Kolosváry Lajos 212, mindnyájan pozsonyi lakosok.

Kánya János ur elfoglalván az elnöki széket, s Gervay irásbeli lemondása felolvastatván, a részvényesek a tanács kiegészitésével az ujonnan választott igazgatótanácsot bizták meg. — Ezen sikerültnek mondható választás általános örömmel fogadtatott. Miután a nevezett férfiak nemcsak Pozsony városában, de az országban is közbecsülésben részesülnek, s valamint jellemök szilárdsága ismeretes, ugy a kereskedelmi s pénzügyi szakban mint tekintélyek rég kiérdemelték a közbizalmat: a távollévő részvényesek és biztositók is nyugodtsággal nézhetnek a jövő elé. Ezzel, ugy remélik, minden rágalom, polemia s ellenségeskedés is, mely ezen hazai vállalatot hitelében oly igen megingatá, véget fog érni.

A mi az intézet hitelének megszilárditására szolgáló több rendbeli inditványt illeti, mindez az ujonan választott igazgatótanácsba helyezett bizalomban öszpontosult; azokra ruházták a részvényesek a szükségesek elintézését, valamint az uj igazgató megválasztását is, miután az eddigi igazgató, Józsa István ur, visszalépett, ki azonban közkivánatra az intézet további vezetését ideiglenesen elfogadta.

Báró Sommaruga Lipót azon inditványa, mikép a veszélyes tűzbiztositási üzlet szükebb körbe szorittassék, ellenben a szállitás-, jég- és életbiztositási ágakra nagyobb suly helyeztessék, közhelyeslésre talált. — Végre a visszalépett igazgató tanácsosok ellen (kiknek becsületességét még eddig senki sem hozta kétségbe), többen a törvényes vizsgálat elrendelését kivánták jegyzőkönyvbe igtatni; ezen eljárás azonban sokaknál visszatetszést okozott, különösen az uj igazgatótanácsosok közül gróf Hoditz és Fischer szólaltak fel ezen méltatlan eljárás ellen, mire az ellenzék hallgatólag elállott inditványától s a gyülés esti 8 órakor szétoszlott. *Don José.*

Egyveleg.

— *(Eredeti és uj neme az adóbehajtásnak.)* Ha egy régi, tapasztalt igazmondó tudósitónk nem irná, magunk is bihetlennek tartanók, a mit nekünk Mező-Csáthról nov. 7-ről irnak: Mező-Csáthon ugyanis — irja tudósitónk — feltalálták a legegyszerübb módot: miképen kellessék a közmunka-hátrálékot, mindenkivel a legrövidebb idő alatt lerovatni? Történik pedig az következőképen: a közmunka-hátralékoshoz egy szép novemberi reggelen beállit két hivatalosan kiküldött férfiu, a kik a laktulajdonosoknak szerencsés jó reggelt kivánva, a szobák ajtait sarkairól, szépen leemelik, s megtöltvén a szobákat egészséges fris levegővel, a tulajdonostól azzal bucsuznak el, hogy mig a közmunka-hátralék le nem rovatik, az ajtók addiglan hatósági őrizet alá tétetnek; mivel pedig a mi éghajlatunk alatt november táján a szél szilaj nótákat is fütyörész, természetesen következik, hogy a hátralékos nem engedi sokáig apró gyermekeit fázlaltatni, s mentén igyekszik megoldani a hátraléki kérdést.

„Hogy ez a beszéd nem mese, azt én, mezőcsáthi becsületes csizmadiamester Ipi József, szállást adott házi gazdámon kivül még egy utitársammal is be tudnám bizonyitani, a kivel ilyen széllel bellelt, és megajtótalanitott szobában szenvedtem át egy tenger éjszakát, és a mennyiben az alvásról szó sem lehetett ilyen krimiai divattól utóleretett hajlékban, nem tehettünk egyebet, mint a bunda alól elmélkedve az emberi ész találékonysága felett, mint buzgó reformatusokhoz illik, kivilágos kiviradtig énekeltük a 79-ik zsoltárt! — *Egy utas.*

— *(Aczéltoll-gyártás.)* Birminghamban minden héten 48,000 csomag aczéltollat gyártanak; erre mintegy 10 tonna aczélt dolgoznak föl, a férfimunkások száma 360, a nőké 2050. 1839 ben még mit sem tudtak ott az aczéltoll gyártásáról, tiz évvel később e gyártmány már nevezetes helyet foglalt el a város iparában. Az aczéltollak egy csomagának ára most csak 1 frank 20 cent. Ily kevésbe kerül tehát 144 kisebb aczél, melynek legalább 12 müveleten kell átesni és 12 kézen átmennie.

— *(A törvényszéki birák fizetése Angliában.)* Az angol törvényszékek biráinak igen nagy fizetéseik vannak. A legfőbb törvényszék elnöke 60 000 ftot kap; az alkanczellár 50 000-et; a királyné törvényszékének elnöke 80,000-et; a főtörvényszék többi birái 50,000-et, s a polgári törvényszék elnöke 70,000 forintot. Igy aztán egyik sincs rászorulva, hogy a felektől is várjon, vagy elfogadjon valamit.

Posner

Vas. Ujs. 1866. 564. l.

** *(A Deák-album)*, melyet a szegedi kaszinó mult vasárnap nyujtott át nagy hazánkfiának, igen jó izléssel s diszesen van kiállitva. Szederjes szinü ládikóban van, melynek fölirata: „*Deák Ferencznek Szeged városa.*“ Belől: „1866.“ Maga a könyv vörös bőrbe kötve arany szögletekkel, s izléssel rendezett arany- s beljebb kék csillagokkal leszegezett halvány márványkeretben oxydált ezüstből nem közönséges ügyességgel domboritott alakok vannak rajta. Fölül két genius a magyar koronát tartja a magyar czimer fölött, alatta pedig két allegoriai alak, egyik kezökben olajág, a másikban pedig babérkoszoru, melylyel a köztök ülő Deákot koszoruzzák, ki kezét a törvénykönyvön nyugtatja; magyar ruhában egész alakban van ábrázolva, lábaira a művészi igyények szerint csinosan redőzött köpeny vetve. A dombormű körzetén kivül a szögletben négy oroszlánfej, beljebb aranytalajra metszve e szavak: 1866. február 8., 1866. febr. 24., a másik oldalon: 1866. márczius 14., 1866. márczius 19., azon napok, melyeken Deák az idei országgyülésen nagyfontosságu beszédeit tartá. A könyv boritékának hátulsó oldalán szintén oxydált ezüstből Szeged városa czimere látható. Fölnyitva a nehéz külső táblát, az uj találmányu kettős sarkon forgó könyv czimlapján diszes szépirászati müvet látunk. A lap felső részén két genius magyar czimert tart, alatta van a czim, továbbá Deák családi czimere, naptól világitott irókéz, geniusok s jó izléssel és ügyességgel hajtogatott szépirászati czikornyázatok közt. Ezután kezdődnek, a nevezetesebb országgyülések évszámaival: 1791., $18^{32}/_{36}$., $18^{39}/_{40}$., 1848., 1861., 1866. ellátott lapon, az aláirók nevei, mindössze 6000. E szép albumot Posner pesti papirkereskedő készitteté.

... *üléshelyére nézve)* a hiv. lap ... áttételé-

S Tempom - utca 16 - 17

516

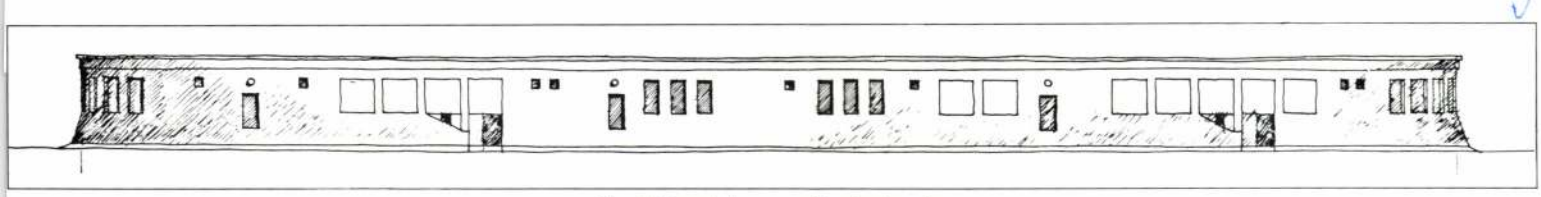

Északi homlokzat North elevation

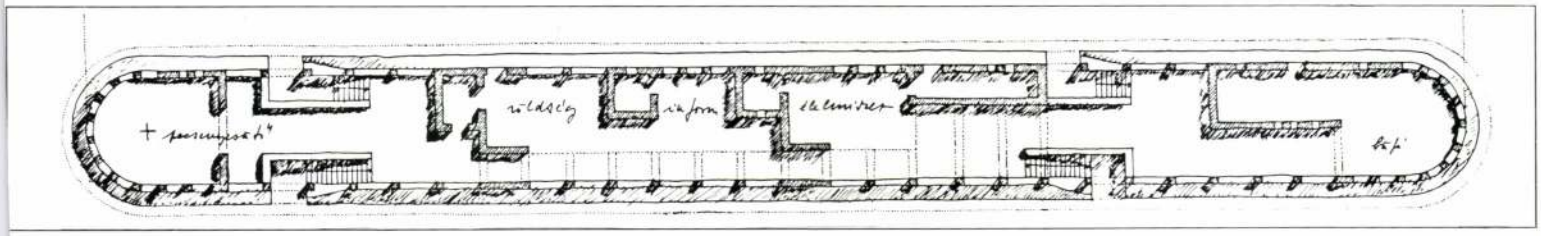

Alaprajz: pecsenyesütő, zöldséges, információ, élelmiszer és büfé Plan

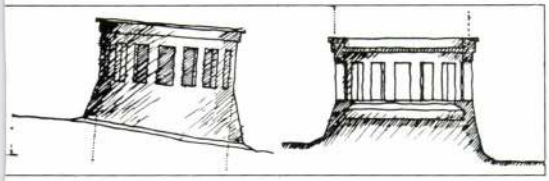

Keleti és nyugati homlokzat
East and West elevation

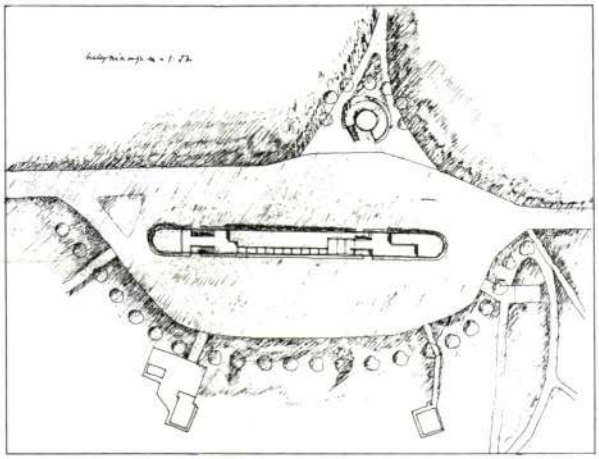

Helyszínrajz
Layout

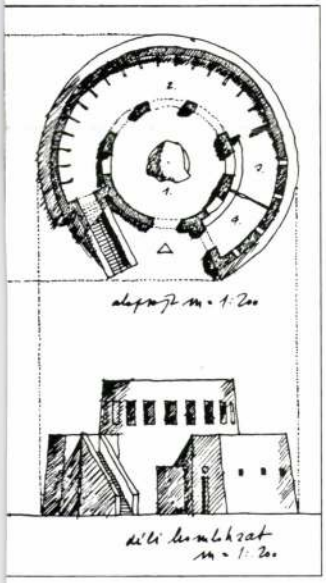

Alaprajz:
1. fedett tartózkodó
2. sportszer-
kölcsönző és megőrző
3. sportszerjavító
4. ajándék
Plan

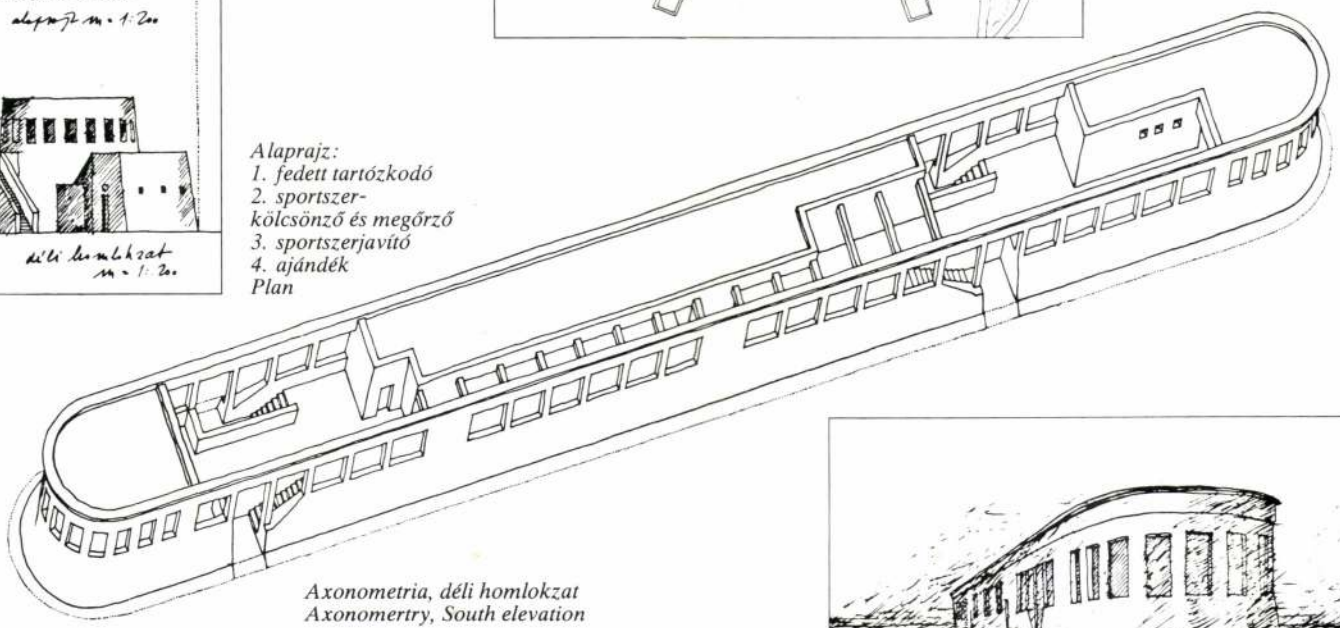

Axonometria, déli homlokzat
Axonomertry, South elevation

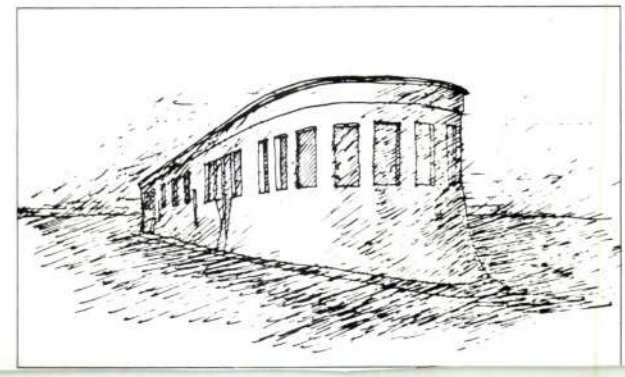

Perspektíva
Persprective

Posgay Eszter, építész.

DOBOGÓKŐ-KIRÁLYRÉT
TERVPÁLYÁZAT

POSGAY ESZTER

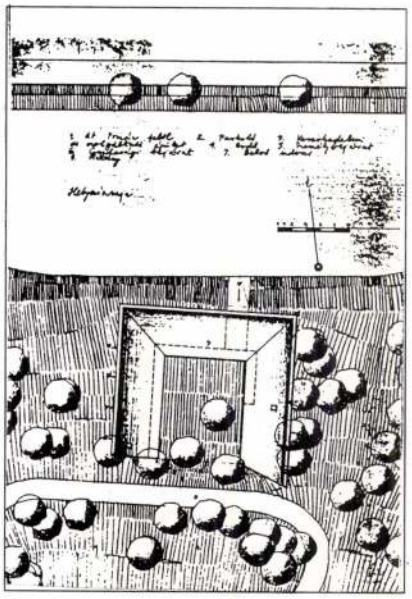

Helyszínrajz

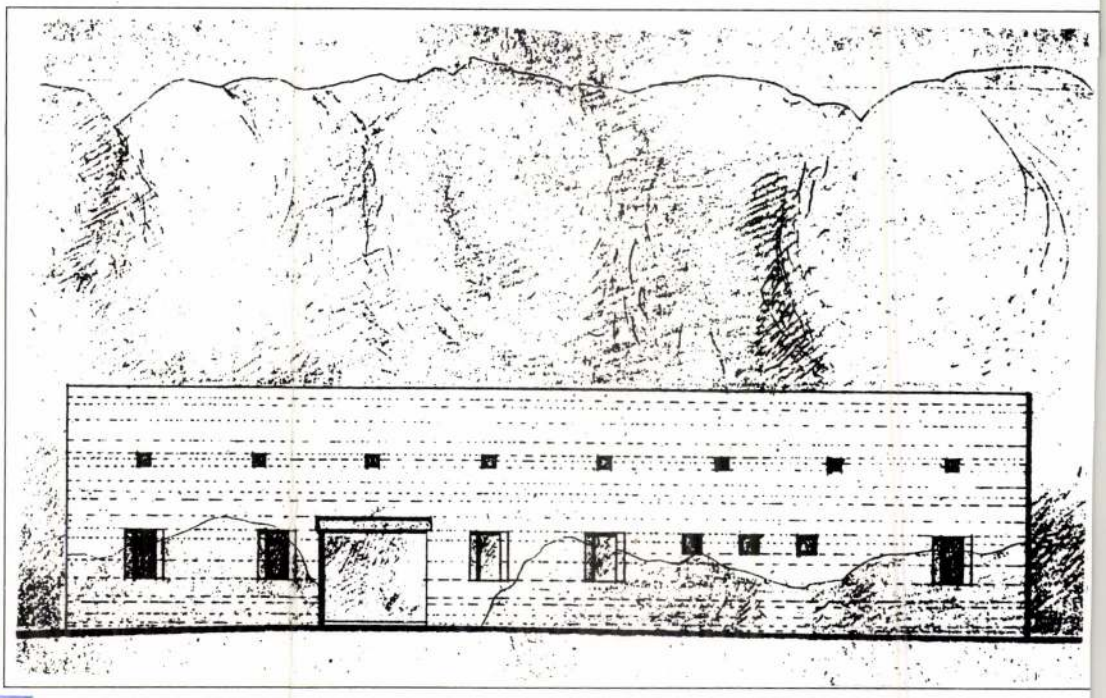

Északi homlokzat

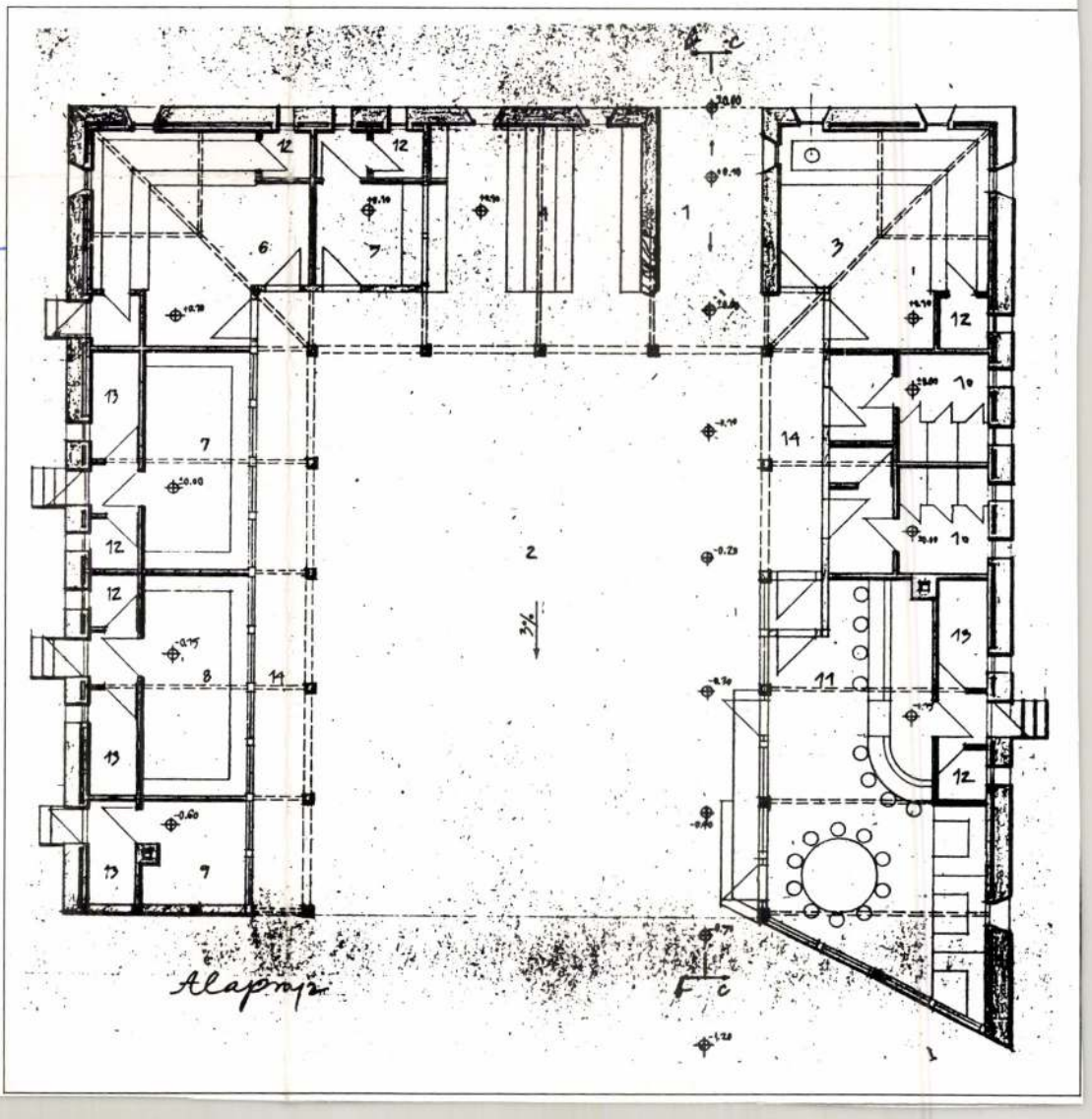

Alaprajz
1. Bejárat
2. Udvar
3. Pénztár és információ
4. Pihenő
5. Büfé
6. Sportszer kölcsönző-javító
7. Élelmiszerbolt
8. Gyümölcsbolt
9. Kazán
10. Mosdók
11. Grill vendéglő
12. és 13. Mosdók, raktárak

Posgay Eszter, építész útirajzai

Posgay Eszter útirajzai: Kolostorudvar Avignon környékén

Kápolna a Mont-Saint-Michel lábánál

Magyar Építőművészet, 1979, 1-2. szám, 51-old.

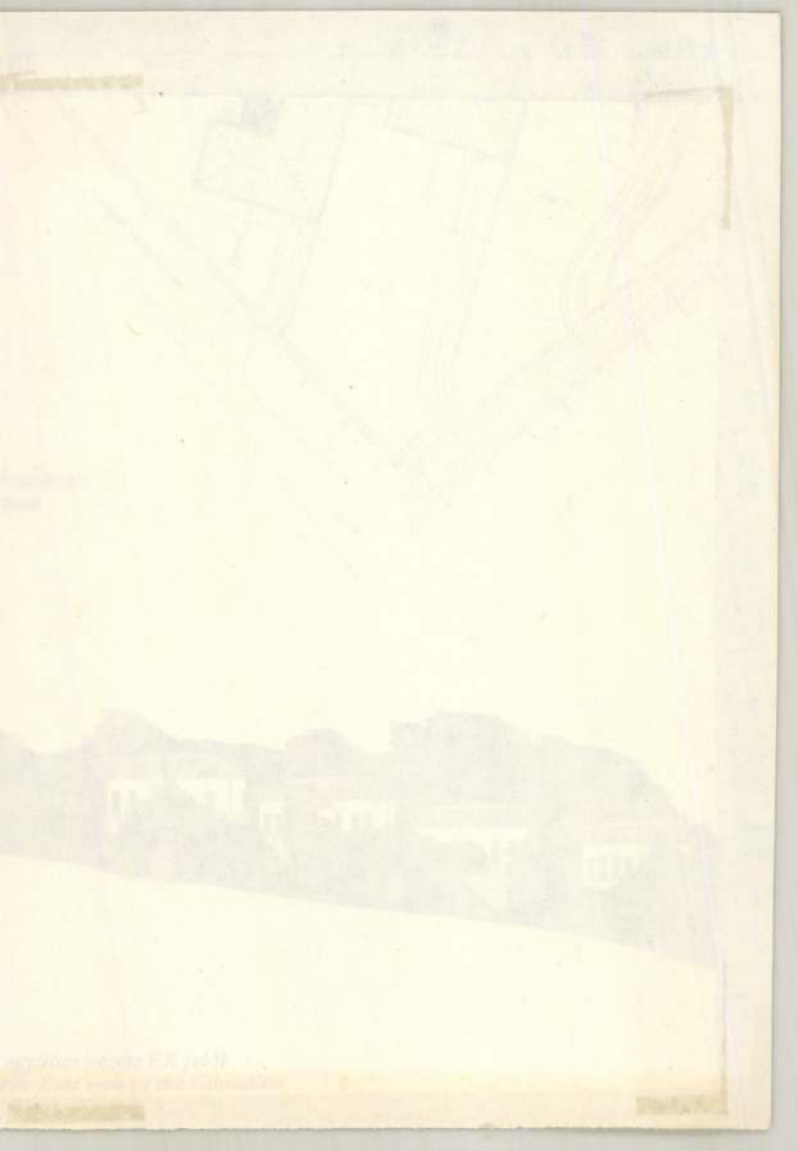

Posgay Eszter, építész 2.) Folytatás

Tállya, Postamúzeum és Kisszálloda, 1984. a VIII. ütem felvételi folyóratai.

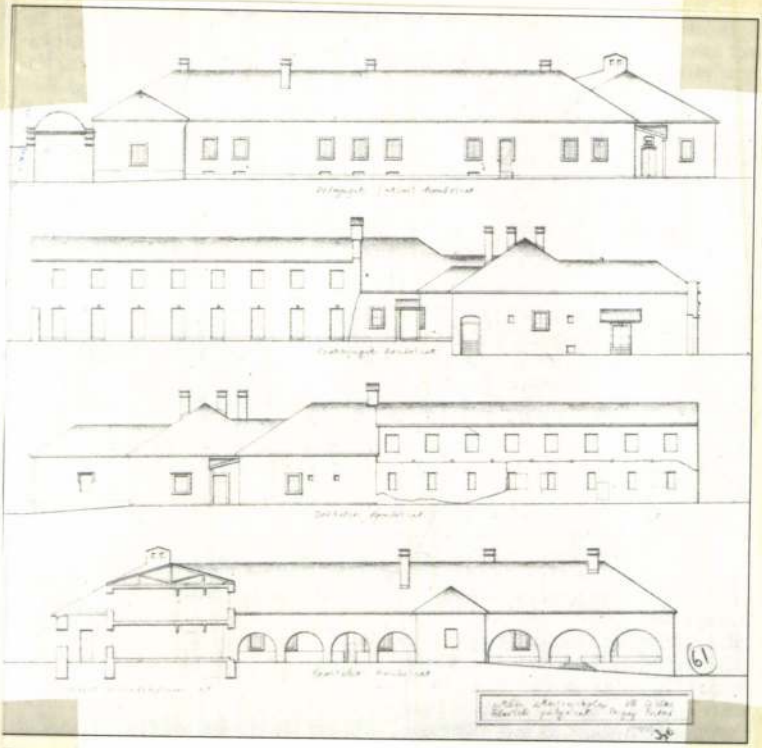

Posgay Eszter terve, homlokzatok

Design by Eszter Posgay, elevations

Magyar Építőművészet, 1989, r. 2. szám, 6-old.

Posfay Andor

fotóművén

A fotográfia hónapja keretében kiállítás nyílt a Műcsarnokban: „Magyar Tapcsolat" címen.

Új Tükör
1989. 4. 8.

Posfay Andor: Magyar vendég az orosz parasztszobában

párt keretein belül, akik különböző ideológiai alapokon állnak?

— A Szovjetuniónak az utóbbi hetvenvalahány év alatt először adatott meg az a lehetőség, hogy kitörjön a totalitariánus diktatúra ördögi köréből, és elkezdjen egy olyan társadalmat építeni, amelyben érdemes élni. A harcnak ebben a kezdeti szakaszában a független demokratikus mozgalomnak közös célkitűzései vannak, röviden: a demokratikus társadalom megteremtése. A DSZ elsősorban két meghatározó irányzatból szerveződött: a liberális demokratákból és a szociáldemokratákból, akik a Peresztrojka Klub radikálisabb szárnyához tar-
és a mensevik hagyo-

kommunista párt e
vaztunk.

— *Ha sikerülne v*
nyire megvalósítani
mokráciát, akkor v
lennének-e önök az
dozatai? Vajon ne
damentalisták nye

— Ez egyike a n
ternatívának. Ez a
zászokott ahhoz, ho
vagy valakik dönts
lyette, és nyilván e
gyarázható, hogy ol
vezetek is népszer
hattak, amelyek az
a rendcsinálás hív
az esetben valóban
válhatunk. De nem
alternatíva lehetsé
cin megválasztása
április 23-i tünte
bizonyítja, hogy az
kezdik elveszteni

PÓSFAI Péter

Magyar Nemzet 1989. dec. 23

...épe alatt

...ze-
...la-
...új
...an.
...ncs
...ar-
...je-
...ok
...na-
...vés
...ak
...an
...sá-
...a
...ok-
...ák
...ni-
...zi-
...at.

...s?

...ni-
...ől-
...u-
...e
...ég
...a-
...én
...a-
...o-
...at,
...zí-
...or-
...a-
...la-
...n-
...sí-
...a
...az
...k-
...n-
...a
...ig
...a-
...u-
...a
...k-
...eó
...ar
...et
...ak
...ri
...le-
...g-
...m-

...a

század- és ezredvég egyre inkább a totális képi kultúra csillagképe alatt közelít felénk. De ne feledkezzünk meg róla: a polcon, a videokazetták mellett még sokáig ott lesznek régi, meghitt, és új könyveink. Amelyeknek lapjait — akár a kazetták szalagját — bármikor pörgethetjük előre is, hátra is, kedvünk szerint.

Legfeljebb nem „schnell"-ben ...

Vértessy Péter

Egy kortárs

Áldásbiztos óvóhely

Ez már majdnem két éve volt, tavasszal. Örömünnep a faluban: felépült az új templom, jön a püspök, sőt osztrák püspökök is jönnek azokból az egyházmegyékből, amelyek anyagi segítséget adtak. Magyar kórusok Pannonhalmáról és Budapestről, burgenlandi fúvósok, tűzoltózenekar. Nagymise, főcelebráns az illetékes megyés püspök. Óriási t... a templomba, a ... áradt az orgona... tötte főutcára, ... kissé megakasz... lől jövő szomba...

Két fiatal ... messzire az o... szaki vállalat ... a templomépí... tek. Egy so... vállalatuknál ... házi építtető ... már két éve. ... műveseivel, ... saival, villa...

Zengett a ... főpapi besz... tor felszen... mindenki ... után a püs... sok, egyszó ... nagy mun... vettek rés...

A két m... hoz hívatta... lalat párttit... helyet az el... a tegnapi ... már hallotta... voltak ... Ig... két mérnök ... akarhat tőlü... ban a lényeg... akadna itt e... leg sejtik is... nem sejtik, ... tudják képz...

A párttitk... vett és aszta... lött a golyó... Ugyanis azt... pöki áldás is... nácstalanul... ra. Igen ... ne a tisztá... hallgató, u... számoltak ... is kifogá... megemlítet... közel álltak... kérdezte s... társak, szir... a párttitká... mint ezt m... ték, el kell... hiszen mi... többiek, ak... dolgoztak, ...

Advent, 1989

Családunkban ezt a mostani karácsonyt felfokozott várakozás előzte meg. Ez lesz kisfiunk első karácsonya. Vajon menynyit foghat fel az ünnepből egy tízhónapos kis lény? A sürgésforgást, a kis életrendjében történő apróbb-nagyobb kényszerű változásokat, vagy a megnövekedett forgalmat az amúgy is túlzsúfolt városrészben, ahol lakunk, esetleg csak az alkonyatkor kigyúló karácsonyi fények meghitt villódzását?

Örömteli és szorongató gondolatok foglalkoztatnak bennünket. Nem tudunk nagyobb boldogságot elképzelni, mint együtt lenni ezzel a parányi emberkével, bármilyen gondokkal, nehezen megoldható helyzetekkel jár is ez. El-

Pósfai Péter rajza

Igazából ma újra jelenthetne ajándékot a könyv, a lemez, a bérlet. A többség pénztárcája újra olyan, mint az ötvenes években vagy a hatvanas évek elején. Már újra csak könyvet, lemezt, bérletet tudunk venni, mert ezeket pár darab százasból megúszszuk, míg a szükséges cipő már ezrekbe kerül. Mi változott? A közvélemény, a közhangulat.

Nincs olyan könyv vagy lemez, vagy bármilyen kulturális cikk, amely a közmegegyezés szerint komoly értéknek számítana. Ajándékozható értéket. A kultúra lecsúszott a virág, a csokoládé, az ital szintjére, amit köztudomásúlag paraszolvenciaként adunk valamiért, amit forintban nem tudnánk megfizetni — olyan drága —, vagy zavarba hoznánk vele a megajándékozandót és magunkat is.

Bizonyára nem mi vagyunk az első olyan szülők Európába készülődő kis hazánkban, akik keserűen kénytelenek tudomásul venni, hogy az európai úthoz csak három dolog szükségeltetik: pénz, pénz, pénz.

Nézzük, mondjuk a könyvpiacot: jelen lehet bármi, horror, pornográfia, csillagjóslás, tenyérjóslás, szadi, sütés-főzés, politika, botrány, minden, csak a valódi irodalom nem, vagy elvétve.

Isten ments, erre nincs kereslet.

Ülünk majd a feldíszített fa alatt, nézegetjük egykori meséskönyveinket, de játszani a Capi-

Magyar Nemzet

gy mindenki csinálja

Álmodozók ter- is vannak, egy elképzelte, új építeni a Fu- — a valóság doltatta a fan- csodákban, a nem fogható- k az eredmé- állalkozásokba nek.

kereikhez, a ban ennél jó- véli a *ta-* külsőségek- a tekintély- nő emberi ezérlő elve. *egymást*. S igazmondás tben „funk- *törvénye* az *ának* is. Ja- évek mutat- t elhallgatni repülőjegyet, ni valamely előtt, avagy flörtöt, a bi- s az érintet- éppen kor- gszégyenülten zásra. E bu- em ingatták ég kevésbé a *yik sem sze-* hanem azon vezésen ala- *étosznak* is a hagyomá- .

ovácsai

köre, az ér- én vezérszál ukhoz", s eb- ulátornak a övidítés fo- tőségét, sú- fejlett vi- a nagy ri- enek azok- szemben. al kimond.

háború. 1960-ban az amerikai *IBM* termeltető egységet akart létesíteni Japánban. A MITI *megtagadta* az engedélyt, helyette *megvásárolta* a licenszet, s tizenöt hazai vállalattal — s már amerikai multiérdekeltséggel — megépítette a kérdéses gyárat. A texasi know-how azután megkezdte áldásos önálló életét: Japán, saját fejlesztésében, már a komputerek *ötödik generációjánál tart*. Hasonló utat jártak be más kiemelt ágazatok is, mindig a legújabbak, így a figyelem közepébe helyezett különleges kerámiaanyagok, a biokémiai reaktorok és a szupravezetők fejlesztése. E tökéletes összhang láttán nem alaptalanul jegyzik meg külföldön, hogy a MITI lassan az egész világpiac szervezője lesz.

Otthon mindenesetre tökéletesen sikerült e „demokratikus" kísérlet; minden a helyén maradhatott, jog, alkotmány, parlament, hiszen annak egyetlen garanciája a gazdasági stabilitás, amelynek viszont a *„szuperjó"* szakemberek a kovácsai.

Zsigovits Edit

Washingtoni tu

Ké

Amerika ablaka a világra szintén a tévé képernyője, ám a világ legtöbb televízió híradójától az különbözteti meg az ittenieket, hogy a nézőkért vetélkedő három nagy hálózat sztárolt műsorvezetőit — kerül, amibe kerül — *a tettek színhelyéről* kapcsolják. Hatalmas stábbal odarepítik őket a világ bármely sarkába, ahol megmozdul a föld, mint San Franciscóban valóságosan, és mint Kelet-Európában képletesen.

Sorsdöntő figyelem

Amerika azonban csak most kezd igazán gondolkodni is rólunk. Eddig a meglepetés és meghökkenés volt tapasztalható, s persze az ujjongás. A leegyszerűsítő televíziós világkép előny is, hátrány is. Egyfelől a politikát és csinálóit rákényszeríti arra, hogy — jelen esetben — Kelet-Európával *érdemben* foglalkozzanak, ami igazán ráfér a korábbi nagyhatalmi enyhülések idején annyira (és olykor szándékosan) elhanyagolt térségre. A tévé ugyanakkor szinte sugallja is *az egyszerű megoldásokat*. Nagy or-

„Fantasztikus ki

Legyen a fal az NDK oldalán is össznépi festőműhely, amelyre rákerülhet az ifjúság sprayfeliratairól a színes virágokig sok minden — ajánlotta a napokban egy keletnémet festőművész. Javaslatát nagy tetszés fogadta, s talán e szürke-fehér felületek — az kor megnyílik a Brandenburgi kapu, vagyis a keleti Berlint a nyugatitól elválasztó fal legnevezetesebb része. Mások nem így vélekedtek: e kapu — mondták — már régen nyitva lesz, de a két állam kapcsolataiban még mindig akadnak majd problémák.

TÉLAPÓ AZ NDK-BAN

Csak gerinces és becsületes emberek együttműködése hozhat jó eredményt az új, szociális munkában!

Kalandozás a lápvilágban

Irta: Tábor István

Lassan döcögött a motorosvonat a „tenger sík vidék"-en, ahol a szakállas susmók felett füstszínű hajnal legelgetett és csapott-tetejű, árva akácok őrizték az elárvult gólyafészkeket. Apró kis fehér tanyák szundikáltak az ezüsthátú talajvizek között és így a vonatablakból nézve, úgy néztek ki, mint egy-egy szárnyaszegett kis fehér galamb, mely reménytelenül gubbaszt a vadvizek szélén. Megrokkant, öreg kútgémek meredtek a derengő ég felé és ostorukon meg-meg himbálódzott a bemohásodott faveder. Egy-egy álmos, borzas kutya nézett a vonat után a tanyavégről, de ugatni egyiknek sem volt kedve a fülükön átzúgó savanyú szellőben. Majd apró falvak jöttek a vonat elé és a kis templomok felett úgy égett egy-egy elkésett virrasztó kis csillag, mintha a betlehemi csodát akarná jelképezni itt a magyar Alföld szívében. Pöfögött a kis motoros és vadkacsák riadtak fel a lápok szélében, átrepülték a vonatot és lekiáltottak a hallgatagon ülő utasoknak: — Gág!

— Zsákot kér ez — mosolyodott el egy idősebb gazda, aki Kecskeméten éjjelezett és most Árokszállásra tartott.

— Nem is volna bolondság egy néhányat zsákba rakni — vette át a szót egy fiatalabb gazdakülsejű ember; — jó paprikás lenne belőlük, úgy vadasan.

— Valamivel jobb lenne, mint a „szűzpaprikáskrumpli" — mondta egy harmadik, aki szőlőmunkára ment és a pad alatt a tarisznyája mellett ott feküdt a nyitókapa is.

— Itt kell éccakázni, aztán lehet lőnyi egy párat — mondta egy kormosképű cigánysuhanc a sarokból és a nevetése olyan magabiztos volt, hogy semmi kétség sem fért ahhoz, hogy így szokott friss húshoz jutni.

— Majd a fenekébe paprikáznak egyszer — mondta egy pirosképű, kövér gazda —, az orvvadászok nem szoktak természetes halállal kimúlni.

— Csákhogy in nem várom meg, hogy belim puskázzanak — mondta vigyorogva a fáraók elkorcsosodott utódja —, elszelelek, ha észreveszem, hogy mozog a susmó, meg jáú szaglásom van nékem kírem, megírzem én a puskaporszagot mán messziről.

Mosolyogva szemlélték a rongyos cigányt, aki kidüllesztette a lapos mellét és úgy élvezte a „népszerűséget".

— Holnap mán vályogot verek a Gazsival, oszt lesz lóvé elég — dörzsölte a füstös tenyerét.

Lassított a motoros és a bakter bekiáltott a vonatba „Ágosegyháza"!

— Átokegyháza az — mondta egy sovány szőlőmunkás és elfordult az ablaktól, én kimásztam a hajnali derengésben és tanácstalanul álltam meg a „vigyázz"-ba álló bakter előtt, aki az új állomásépület lépcsőjén állt és büszkén tisztelgett a tovább induló vonatnak.

— Kérem, a hetvennégyes számú tanyát keresem! — kezdtem bátortalanul; a fiatalember nem volt hajlandó leszállni a magaslatról, csak úgy a vállán át mondta:

— Új ember vagyok én itt, tegnap kaptam a kinevezésemet, fogalmam sincs arról, hogy merre lehet az a tanya.

— Tán a tiszt úr az... kezdtem a mondókámba.

— Az is tegnap jött.

Megkerültem az állomás épületét és nekivágtam az országútnak, gondoltam majd az útszéli csárdában megkérdem; de olyan korai volt, hogy ott is aludtak, így hát baktattam tovább, amíg elértem a pusztai kovácsműhelyhez; ott már neszezett a kisinas; nagyszemeket meregetett rám és amikor meghallotta, hogy milyen számú tanyát keresek, elnevette magát.

— Éppen ellenkezőleg tetszett jönni... vissza az állomásra és a kereszt előtt elhúzódó dűlőúton tessék menni.

— Nincs messze a tanya?

A fejét rázta és azt mondta, hogy jó óra alatt elérem, ha ismerem az utat a lápokon át. Én bizony nem ismertem, de már mindegy nekilendültem és a savanyú szellő nyomában eredve, elindultam a dűlőútnak csúfolt kocsicsapáson, a megadott irányba. Már az ég alja megvilágosodott és messze a puszta sík szélén valami derengés jelezte, hogy napkelte készül.

Kétoldalt az út mentén váltakozva szántó és nádas, szántó és vadnádas. A szürkületben sötét, apró testecskék cikáztak a vizeken és néha-néha fel-felkiáltott egy-egy madár. Tapostam az átnedvesedett talajt és egy-egy tanyánál megálltam, hogy kérdezősködjek; de még mélyen aludtak mindenhol; így csak gyúrtam a sarat és mentem előre át-átugrálva az út felett összecsapó vizeket. Már jól bentjártam a puszta lápvilágában, amikor hirtelen felragyogott a kigyúltarcú, piros nap. Túl a lápvilágon, a kékesszürke messzeségben egy tanyát nagyított fel és egy pillanatra úgy festett, mintha a tanyavégén lévő csonka jegenyén próbálgatná a piros szárnyait. A nap fényétől színt kapott a vidék, rózsaszínt öltöttek a vizek, a csobogók; a kúpokba rakott nádkévék az arany nehéz színét vették fel.

Jó kőhajításra bent a földeken tanya ébredezett, az udvaron tettvett a gazda. Tenyeremből tölcsért formáltam és bekiáltottam neki. A messzeségbe mutatott és azt mondta, hogy a szélsőtanya lesz az; de jólbent, a lápokon túl. Így bíztatva a gyaloglovaimat, továbbgyúrtam a sarat. Körülöttem éledt a vidék, nádiverebek perlekedtek, majd kacsák húztak el felettem; egy bíbic a füttyögetésével megállított, szinte azt hittem, ember ember füttyög utánam. Valami feketeség mozgott előttem, a messzeségből, majd nőtt, nőtt, s végül előttem állt egy cigányosképű kerékpáros. Érdeklődésemre elmutatott a kéklő messzeségbe és mosolyogva mondta:

— Éppen egy harmada utat tett meg az úr... Most menjen addig a tanyáig, amely véggel néz erre a pusztaszélen; ott egy kis erdő feketedik, azt az erdőt kerülje meg és ott érdeklődjön a hetvennégyes tanya felől.

Szépegve mondtam, hogy máris alig bírom a lábaimat és itt veszek a nádas között. Nevetve kapott fel a kerékpárjára.

— Hát ez bizony nem asztfal, de nem is parkét.

Magamban káromkodva s áldva az útépítés remekeit, reménytelenül baktattam tovább. Tapogattam a korgó gyomromat; reggeli után kiáltozott. Egy vekni kenyér volt a bőrtarisznyámban, de semmi más; megpróbáltam az egyik tanyán, hogy valami húsfélét vegyek hozzá.

— Húst? — mondta csodálkozva a gazdasszony — van olyan hónap, hogy a színét sem látjuk.

— Hát nincs bolt itt a tanyavilágban?

— Van, de annak sosincs semmije — mondta kiábrándult arccal —, egy hétrevaló kenyeret szoktunk elhozni — és mutatta a csonttá keményedett pékkenyeret; — ilyet eszünk...

Mentem tovább. Végre elértem a kiserdőt, amely szőlőkarónyi vastag fákból állt; ez volt a környék legnagyobb erdeje. Mire megkerültem, már alig tudtam emelni a lábaimat a fáradtságtól. Az erdő szélén tanya állt, egy fakumplás gazda jött elém.

— Nem tudok eligazodni — mondtam kétségbeesett hangon —, végre kivergődtem a lápokból és itt az erdő alatt megint vadvizek vannak.

— Erre egyenest át a vizeken, egy óra alatt elérné a keresett tanyát! De most nincs járható útja! Legjobb lesz, ha lefordul a kereszt mellett és megkerüli a rétet; ott az a nagyobb, sárga ház, túl a réten, a partok alatt, az iskola; onnét már nincs messze az a tanya.

Leültem a feszület alá és keseregtem. Ez is azt mondja, hogy nincs messze; de hisz az a maszatos kis kovácsinas is azt mondta, hogy egy ugrás és most már magasan jár felettem a nap és még itt ülök egy újabb lápvidék szélén és azt sem tudom, miként vergődök át rajta. Egy fiatalember jött, kapa csillogott a vállán; köszöntött és az utam felől érdeklődött. Amikor meghallotta, kit keresek, mellém szegődött.

— Az iskoláig megyek, onnét majd megmutatom az irányt.

Nekivágtunk a vadvizeknek; kísérőm már ismerte az utat; így szépen haladtunk.

— Szép vidék ez nyáron, de így talán rideg! — mondta a szemeit megfuttatva a víztől takart síkon; — ha utakat építenének és kanálisokat húznának át a határon, egy helyre vezetve ezt a sok vadvizet, szép tájat lehetne varázsolni ebből a vidékből; de így...

Bíbicek riadtak körülöttünk és egy eltévedt sirály sikongott bent a susmós világ közepén. Az iskolánál elbúcsúzkodtunk.

— Fiatal tanítónk van még, nőtlen; és szokatlan neki ez a vidék; de majd megszokja ő is.

Nem irigyeltem a fiatal tanítót, itt, a homokhegyek alatt, a lápok mellett; néztem az antennáját, amely egy féloldalas akácra volt kifeszítve; ez az egyszál drót kötí össze a kultúrával; ezen az egyszál dróton szívja magába, hogy továbbadja a fogékony gyereklelkekbe. Csóváltam a fejemet és baktattam a kertek alatt. Itt-ott már gyatra kis szőlőstelep nézett ki a hirtelen partossá vált tájból. Megálltam és néztem a szőlőt. Az egyik tőkét kiásta a szél, a másikat nyakig betemette. A parton ujjnyivastagságú kis akácosok váza csörgött és az akácosok között fehérhátú kecskék kutatgattak.

— Ott a parton túl, a völgyben, van a hetvennégyes tanya; a Tábornok tanya! — mondta egy fiatalember; és én mentem tovább, tovább, amíg kibontakozott előttem a keresett tanya körvonala. Csalódottan álltam meg a parton és néztem a kis rokkant vályogházat, amely nyugodtan beillett kunyhónak is. Nálunk a Dunántúlon különben a présházak a szőlőhegyekben, gondoltam, amíg szemléltem a tanyát. Három csenevész puli rontott nekem és két elvadult kis koca visongott a sovány baromfiak között. Megnyílt az ajtó, a küszöbön megjelent a rokonom és a szoknyája mögül kilesett a csepp fiam és az öklömnyi lánykám; lehajoltam és beléptem a tanyaházba; a karonülő kislánykám tágranyílt szemekkel nézett rám. Amikor megszegtem a szárazkenyeret, nekiestek és falták...

— Messze van Kecskemét — mondta a rokonom — és tudod, itt nem lehet kenyeret venni... tán jövőre már nekünk is lesz, ha kinem áztatja a talajvíz.

Meg sem vártam a bátyámat, aki valahol a Paltten-birtokon forgatta a földet; pakkoltam a gyerekeket és szekeret fogadtam, hogy elvigyen bennünket az állomásra. Újból át a vadvizeken, szügyig jártak a lovak a csillogó vízben; a savanyú szél dalolázott felettünk és mi alatta arról álmodtunk, eljön az idő, amikor itt köves út szalad a tanyavilág szívébe és tán még vicinális is lesz; lecsapolják a vadvizeket, megkötik a hurcolkodó poca homokot — a szikes talaj vágyával. Dúdolt a szél; kisgyermekeim elszunnyadtak a szekérderékban, a sovány kis szalmán. Talán ők is arról álmodtak, amiről mi. Az eljövendő termékeny békéről, amelyben nem kell a családnak szétszórtan élni. Békéről, amely életet ad az új településeknek is, akik a kezdet nehézségével birkózva, az egyetemes magyarság útját építik itt a puszta síkon is. Szép nagy gyümölcsösökről álmodtak, ringó búzatáblákról, ahol kövér galambok keringenek a fehér tanyák fölött.

Bíbicek rikoltottak felénk, vadkacsák húztak a puszta felett és a csillogó vadvizek háta borsódzott a a szél nyomán.

A
Dolgozó
Magyarság
MINDEN UJSÁGÁRUSNÁL,
IBUSZ PAVILLONBAN,
DOHÁNYTŐZSDÉBEN KAPHATÓ

Munkaadók! Ebben a választásban nem egymás ellen korteskedünk. Olyan munkásokat jelöljetek, akikről tudjátok, hogy pártérdekek és egyéni érdekek felett a közösség érdekeit nézik és akikben bízik a munkásság.

Tarló

Valahányszor felszólalt valaki a búgóhangú énekesnő feldúlt hangulatú, emelyítő slágerei ellen, amelyeket szívesen közvetített hanglemez, cigány, jazz, de még az éter hullámai is, rögtön jelentkezett a leintés fölényes szakértői pózban tetszelegve: a tömegnek ez kell, a közönség ezt szereti, s nem ért a tömeglélektanhoz, aki e magyartalan, művészietlen [redacted] mesteremberek műhelyében futószalagon készülő bárgyúságok ellen a józlés nevében tiltakozik. Így történt, hogy a jóízlésnek meg kellett hajolnia az ízléstelenség előtt; az erkölcs a perditahangú, keletiesen érzéki dalok áradatának nem vethetett gátat, — mert „ez kell" — mondta az üzleti „erkölcs". — De kinek kellett? — kérdezhetnők joggal most azoktól, akik nem voltak hajlandók elfogadni azt az érvelést, hogy a tömegízlést nem selejtes termékek dömpingjével kiszolgálni, hanem ellenkezőleg: nevelni, irányítani, javítani kell. Nincs kibúvó, ez a kötelessége minden művészeti tényezőnek kivétel nélkül. Ma már látjuk, hogy mennyire hazug volt a kényelmes védekezés, amellyel a tömegízlésre apelláltak: eltűnt a búgóhang, el a szekszuális-érzékek bujtogatására szánt dallam és szöveg, — s csodálatosképpen nem omlott össze a világ. Reméljük, hogy ez az egy eset is elég lesz tanulságul mindazoknak, akik eddig nem nagyon tettek bizonyságot arról, hogy tudják: a tömegízlés valóban alacsony, de éppen ezért kell — nem még jobban elsekélyesíteni —, hanem fejleszteni, felemelni.

*

A napokban parancsot kaptak a rendőrőrszemek, hogy a tereken ácsorgó és a padokon üldögélő, a parkokban sétálgató munkakerülőket igazoltassák. Akiről megállapítják, hogy semmiféle foglalkozása nincs, a legrövidebb időn belül közigazgatási eljárás útján internálják. A hírek szerint a rendőrség a napokban nagyszabású razziákat rendez a munkakerülés megszüntetésére. Ezeket az intézkedéseket nagy egyetértéssel vehetjük tudomásul. Régóta feltűnt már az a visszás kép, amelyet nap-nap után látott a munkából vagy munkába sietö ember a ligetek mellett elhaladó villamosokról, meg az útmenti padok környékén a nap legkülönbözőbb óráiban. Életerős férfiak és fiatalemberek nyüzsögtek mindenfelé, arcpirítóan megcsúfolva minden nemes intelmet, amely már évek óta annyiszor hangzik el a társadalom felé, hogy figyelmeztessen mindenkit a fokozott munkateljesítményre. Amíg a magyar férfiak legjobbjai a határokon túl igazi férfiakhoz, sőt igazi hősökhöz méltóan teljesítik a helytállás nehéz feladatát, s az itthonmaradtaknak legnagyobb részben lelkiismeretes munkásnépe szintén becsülettel kiveszi részét a küzdelemből s az asszonyok ezrei és ezrei vonulnak be olyan munkahelyekre, ahol eddig csak férfi dolgozott: akkor ezzel a nemzeti célokat megértő lelkes sereggel szemben, sőt annak soraiban megbújva, és annak harcos, vagy munkásverejtékén élősködve, teng-leng még ma is egy-egy mihaszna csoport. Ennek egyik tagja sem tudja, mit jelent a Haza, s a nagy figyelmeztetés: „Véred verejtékével keresd meg a mindennapi kenyeret". Csak helyeselhetjük, ha az élősködők ellen a társadalom hivatalos szervei felveszik a harcot és megtanítják őket arra (amitől a legjobban irtóznak): a betevő falatért való becsületes munkára.

(fián.)

Nők munkája

Tervezet a dolgozó nő problémáinak kivizsgálására

Bátor olvasóink hozzászólásait kérjük!

Olyan korszakot élünk, amelyben a nő világszerte kilép a család védettségéből; akár ösztönös szükségérzet indítja erre a lépésre, akár pedig valami belső fűtöttség, tehát az elhivatottság megérzése vagy az átélésnek vágya hajtja — szinte elháríthatatlan és elkerülhetetlen lendülettel — a közösségi munka felé. A nő így sokszor már egészen fiatalon kilép az életbe. Az pedig nem egyszer csaták színhelye s ott „megállj-t parancsol a pusztulásnak, a kallódó életnek, hogy — sebeket kötözve: segítsen!

Jobb és kedvezőbb eset a nő számára, ha másokon kell segítenie, ha módjában van közvetve, vagy közvetlenül segítést nyujtania. Nehezebb és fájdalmasabb, amikor a dolgozó nőnek sajátmagáért, puszta megélhetéséért, vagy közvetlen hozzátartozóiért kell vállalnia a kényszerű szürke és kimerítő hétköznapjait.

A női lélek gazdag érzésvilága manapság nyer-e, vagy veszít értékei állományából? Biztonsággal nem tudjuk megállapítani! Nagy, nemzeti megpróbáltatások igen alkalmasak arra, hogy a nőkről vallott régi és elavult felfogás és ezzel együtt maga a nő is megváltozzék, átalakuljon.

Amikor a nő kilép a dolgozó élet színpadára — ez a tény növeli a bátorságát és tettrekészségét. Ehhez csatlakozik a jólvégzett, hasznos munka büszke öntudata. Magasabbrendűbb, eszményibb hivatásról akkor beszélhetünk, ha érvényesülésre törő, sajátos lelki erői az öröklött vér tiszta forrásából sarjadnak és az Istenszolgálat meg a Nemzetszolgálat hagyományaival szentelődnek.

A nő jobban tudja a nemzeti eszme szolgálatát tanítani s ilyen értelmű életgyakorlata értékesebb, mert őszintesége folytán vonzóbb és elhihetőbb, mint az átlagférfié.

A problémák, amelyek a mai magyar nő életével kapcsolatban megvilágításra várnak, a következők:

1. Tájékoztatás általános érdekképviseleti és szakmai helyzetükről.

2. Tanácsadás egyéni vonatkozású kérdésekben.

3. A nők helyzetének társadalmi, gazdasági, jogi, kulturális és családi keretben való ismertetése és bírálata, különös tekintettel a közállapotok időszerűségeire.

4. A nők művelődési és szakmai továbbképzésének feltételei, szükségessége és alkalmazásuk lehetősége.

5. A szabadidő-kérdés helyes felhasználása a dolgozó nő életében, két vonatkozásban: a) amikor a szabadidő felhasználása fölött maga rendelkezik; b) amikor a közület vagy munkaadó, egyszóval a közösség kívánja a dolgozó nő szabadidejét lehető legjobban értékesíteni.

További tíz tételben jellemezhetők a következő problémák:

1. Nők az irodalomban. 2. Nők a művészetben. 3. Nők a tudományban. 4. Nők a társadalomban. 5. Nők a szellemi munkahelyeken. 6. Nők a gyakorlati munkahelyeken. 7. Nők a rádióban. 8. Nők a sportban. 9. Nők a honvédelemben. 10. Nők a szerencse forgandó szekerén.

Az így felkészülő munkatervnek valóban az életet kell szolgálnia, azzal a célzattal, hogy a dolgozó nő napi munkájának több értéket, nagyobb megbecsülést és szélesebbkörű érvényesülést szerezzen.

Műhelyben. (Pósfay István rajza.)

A sikerhez jó munkatársak és megértő olvasók együttmunkálkodására van szükség s ezt csak állandó kapcsolat teremtheti meg. Hinnünk kell, hogy kitartó olvasótáborunk ennek kétségtelen bizonyítékát adja. A hozzászólási szabadsággal s az álláspontok nyilvánosságra hozatalával kívánjuk felépíteni a dolgozó magyar nő erővárát és kimeríthetetlen értékkamaráját.

A magyar nők önfeláldozó hűségének, napi hősi mártíromságok névtelenjeinek akkor állíthatunk legszebb oltárt a lelkünkben, ha a „holnap" minél kevesebb, fájó áldozatot követel majd a soraikból.

H. Gy.

ÜZENETEINK

„Seprűgyár", Kisvárda. Teljesen egyéni elbírálás szerint történik, mennyi fizetést kapjon egy seprűkötő. Ez függ az üzem nagyságától, az alkalmazott rátermettségétől, a szolgálat idejétől és általában a munkapiacon mutatkozó kereslettől, amely — a mai viszonyokat figyelembevéve — nagyon jónak mondható. A részleteket nem ismerjük annyira, hogy az Ön számára összehasonlításokkal tudnánk szolgálni.

Nagy Kálmán, Debrecen. A zsidóüzletek kiutalása kérdésében nem történt intézkedés. Figyelje az idevonatkozó kormányrendelet megjelenését; a napilapok teljes terjedelmében ismertetni fogják idejekorán.

Tóth Béla, Dombóvár. Az ingatlanforgalom korlátozása csupán a mezőgazdasági ingatlanokra terjed ki. Házát nyugodtan áruba bocsáthatja és vehet is másat annak helyébe, ahogyan azt családi körülményei és boldogulásuk megkívánja. A ház-adásvételt is fel kell azonban terjeszteni jóváhagyás végett az illetékes hatóságokhoz. Ezt elintézi esetleg az ügyvéd, akivel az adásvételi szerződésüket megcsináltatják.

Raáb Béla, Kaposvár. A zsidó ingatlanok kérdésében — elsősorban ami a zsidó lakásokat illeti — még általános rendelkezés nem történt. A helyi hatóságok szükség szerint egyes lakrészeket igénybevesznek. A bentlévő ingóságokat azonban leltározzák és hatóságilag zár alá helyezik. Bővebb felvilágosításért forduljon a polgármesteri hivatalhoz; ott részletesen tájékoztatják.

Irodalmi üzenetek. *H. S., Bpest.* Csak éppen megnyugtatásul említem meg, hogy az elmult héten 18 verset adtunk nyomdába s hetenként 1—2 vers közlésére jut helyünk. Ime, láthatja, a késedelmes közlés inkább azon múlik, hogy sok *költő* van ebben a szegény *keresetű* honban. — *M. Z., Bpest.* Versein áttükrözik Ady és József Attila hatása, bár kétségtelen, hogy verseiben néhány szép, egyéni sort is találtunk. Ha valóban fiatal, bátran merjük biztatni, mert íráskészsége felismerhető, s jó mestereket választott. Most már csak arra törekedjék, hogy saját szemeivel nézze a világot. Irásaiból választottunk volna közlésre, sajnos, mindegyikben található valami szükségtelen fenegyerekeskedés, vagy képzavar, amely miatt egyik sem bocsátható nyilvánosság elé. Egyik versében feltűnő a képzavar is, előbb az *éj vadul szól* s három sorral alább *hallgat*. Apró, de kellemetlen hibák ezek s éppen: ilyenektől nem tudna megszabadulni? ... Küldjön más írásaiból is, mert véleményünk szerint találunk köztük igazi versre is. — *P. L., Kistarcsa.* Kedvessége lekötelező, amellyel a jövő hétre is megígéri a „másik" verset. Mielőtt feladná, olvassa el mostani számunk első üzenetét. Mi annak is örülünk, ha a most küldött versére is sort keríthetünk. — *G. R., Győr.* Sajnáljuk, hogy korábban nem keríthettünk sort írásaira; viszont ennek a rovatnak a figyelemmel kísérése eleve választ adott volna arra, hogy miért vagyunk kénytelenek pihentetni olyan írásokat is, amelyeket közlésre elfogadtunk. Ezen a helyen csaknem minden alkalommal hangoztatjuk, hogy olyan tömegű kézirat vár közlésre, amely egy hetilapnak szinte egy évi terét meghaladja. S mint a viszonyokkal ismerősnek, tudnia kell azt is, hogy bizonyos sajtóügyi rendelkezések következtében, s a nemzeti eszmékhez kitartó ragaszkodásunkkal — akaratlanul is — felkeltettük még a velünk szemben állt tábor érdeklődését is. A gyárak és műhelyek népe napról-napra bizonyítja, hogy a munkások felismerték lapunk jelentőségét. De ezt bizonyítja a beérkező sok kézirat is, amelyeknek — mint az Önéinek is — várnia kell (nem ismeretlen szempontból). — *F. J., honvéd.* Kedves Jánosunk, szeretettel köszöntünk s a magam részéről különösen hálás vagyok, hogy a forgatókönyv csak később érkezik. Pedig bizonyos vagyok benne, hogy sikerültebb lesz, mint amelyikről beszéltünk. Isten velünk, vigyázz magadra! — *A többi levélre* következő számunkban válaszolunk.

DOLGOZÓK HIRDETÉSEI

Hirdetési díjszabásunk ebben a rovatban szavankint 40 fillér. A **vastagon** szedett szavak kétszeres árban számítandók. A legkisebb hirdetés ára **négy pengő.** Munkát kereső hirdetőink 50 százalékos kedvezményben részesülnek. Kiadóhivatalunk hirdetési osztálya hétköznapokon reggel 8 órától délután 3-ig áll rendelkezésre. Vidéki olvasóink hirdetéseit a díj előzetes beküldése alapján közöljük. A díj postabélyegekben is küldhető. A hirdetések a „Dolgozó Magyarság" kiadóhivatala címére küldendők. (Budapest, VIII., Eszterházy-utca 36., I. em.)

KÁRPITOST KERESÜNK házikárpitos munkára. Cím a kiadóban.

KÖNYVSZEKRÉNYT megvételre keresek. Ajánlatokat ármegjelöléssel és a bútor leírásával „Mády" jeligére a kiadóba kérek.

BIEGELBAUER ILLATSZERTÁRÁBAN pipere- és háztartási cikkek olcsón és megbízható minőségben kaphatók. Előzékeny kiszolgálás. Budapest, XIV., Bosnyák-tér 3.

FIATAL, MAGYAR NYOMDÁSZMESTER nyomtatványok készítését korszerű kivitelben olcsón és gyorsan végzi. Budapest, VI., Székely Bertalan-u. 2/c. Telefon 110—258.

KÉT NYOMDÁSZTANONC 4 középiskola, vagy 8 elemiiskolai végzettséggel, egy kifutó és egy tanulóleány nyomdába felvételik. Jelentkezni lehet: Balla Dezső, Budapest, XI., Horthy Miklós-út 136. szám.

BEJÁRÓNŐT jó bizonyítvánnyal alkalmazunk. Árpásné, XIV., Gizella-u. 1/b.

BÁRMILYEN VÉSÉSI MUNKÁT olcsón és jól Engler és Heinrich cégnél végeztessen. Keresztény cég, a Baross Szövetség tagja, Bp., VIII., Kenyérmező-u. 1.

ELADÓ csőbútorból készült gyermekágy, sodronnyal és prima matracokkal. Cím a kiadóban.

Kiadótulajdonos: Fiatal Magyarság Szövetség. Felelős szerkesztő: Kenessey Péter. Szerkesztő: Pászti István és Pálfi István. Felelős kiadó: dr. Szilvássy Sándor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Esterházy-utca 36. Telefon 340—379.

Nyomatott Légrády Testvérek R.-T. körforgógépein. (Nyomdáért felelős Kertész Árpád igazgató.)

Salzburgban, majd 1774-ben a schönbrunni park szobrainak készítésekor, mint kőfaragó dolgozott Bécsben. Súlyosan megbetegedett és ekkor kezdett viaszmintázással foglalkozni. 1793–95-ben Itáliában járt tanulmányúton, majd visszatért Bécsbe. Fiatalkori műveként tartják számon az 1789-ben készült: Mozart barátai körében c. viaszdomborművét. 1803-ban Hamburgba, majd Berlinbe utazott, ahol később végleg le is telepedett. 1810–14 között Párizsban élt, mellszobrot készített Napoleonról. (Weimar, Goethe-museum) Később Berlinben a Porosz Királyi Vasöntöde részére készített viasz és gipsz modelleket mellszobrokhoz, érmekhez és domborművekhez. Közel 800 vasba öntött modellje ismert. Modelljei egész Európában elterjedtek, főként vasgyárak öntödéiben használták azokat mintául. A kiállításon bemutatott mintái után készült apostolplakettek a Schönborn grófok Munkácson működő vasöntödéjében készültek 1824-ben (Kat 295, 296).

295 Pál apostol arcképe 77. TÁBLA

öntöttvas, 14 x 8 cm
IM, ltsz. 74.161.

Ovális alakú öntöttvas plakett, Pál apostol jobbranéző arcképével. Aljánál lekerekített, a felületből erősen kiemelkedő dombormű követi a keret ívét. Pál apostol testét gazdag redővetésű palást borítja, bal kezét a mellére helyezi. Állán dús, melléig érő szakáll, fejét minden mesterkéltséget nélkülöző rendezetlen hajkoszorú övezi. A plasztikusan modellált arc festői részletei a reneszánszkori művészet apostol- és filozófusportréinak hatását mutatják.

Az öntvény hiteles adatokkal bizonyíthatóan a munkácsi vasöntödében készült 1824-ben.

Irod: Pusztai 1978, 120–121.

296 Péter apostol arcképe 77. TÁBLA

öntöttvas, 14 x 8 cm
Felirata: PETRUS
Pusztai László tulajdona, Bp.

Ovális alakú öntöttvas plakett Péter apostol balranéző mellképével. Dús redőzetű palástja kevésbé festői mint Pálé. Állán rövid, gyűrűs szakáll, nyakrésze teljesen szabad. Arca szelidebb kifejezésű, modellálása egyszerűbb. Készült a munkácsi vasöntödében 1824-ben.

Irod: Pusztai 1978, 120–121.

A dombormű a művész pozsonyi barátjának, Kiss Józsefnek gyűjteményében volt, aki 1813-ban a MNM-nak adományozta. A múzeum régiségtárából a MNM TKCs-ba, végül 1944-ben a SZM-be került. 1956-tól a Régi szoborosztály állandó kiállításának darabja.

Irod: Ilg 1885, 90–91; Gyűjtő 1912, 154.; Mailková 1965, 23–; Balogh 1966, 37–38; Balogh 1975, 257.

292 Önarckép paróka nélkül 77. TÁBLA

alabástrom, 8 cm átm.
SZM, Itsz. 8524

Kerek alabástromdombormű a művész jobbranéző profilképével. A váll vonalában levágott, fedetlen mell- és nyakrész. A komoly, megfontolt tekintetű arcképen erősen kihangsúlyozott az orrvonal és a felső ajkak vastagsága. Származása mint fent.

Irod: Ilg 1885, 90–91; Gyűjtő 1912, 154; Maliková 1965, 23–24; Balogh 1966, 37–38; Balogh 1975, 257.

293 Kiss József arcképe 77. TÁBLA

alabástrom, 13 cm átm.
Jelezve: F. M. SCH.
SZM, Itsz. 8528

Kerek alabástromdombormű, a művész pozsonyi barátjának, a Bács-Bodrogi csatornaépítés főfelügyelőjének balranéző profilképével. A felületből erősen kiemelkedik, a mell és vállvonalnál íves levágással. Származása mint Kat 291.

Irod: Ilg 1885, 90–91; Gyűjtő 1912, 154; Maliková 1965, 23–24. Balogh 1966, 37–38; Balogh 1975, 257.

294 A művész nevető önarcképe 77. TÁBLA

alabástrom, 9,5 cm átm.
SZM, Itsz. 8522.

Kerek alabástromdombormű Messerschmidt jobbranéző nevető arcképével. A mellrésznél ferde levágással, mellényt és sálat hord. Fiziognómiai típusú önportré, mint ilyen, rokontípusa a már leírt ólomszobroknak. Származása mint Kat 291.

Irod: Ilg 1885, 90–91; Gyűjtő 1912, 154; Maliková 1965, 23–24; Balogh 1966, 37–38; Balogh

295

222

POSCH, LEONHARDT (Zillertal, 1750 – Berlin, 1831)

Tiroli származású szobrász, éremvéső, viaszmodellőr. Apja vashámortulajdonos volt Zillertalban. 1766-ban Donner tanítványánál, J. B. Hagenauernél kezdett tanulni

Művészet Magyarországon 1780-1830
MTA MKCS - MNG Bp. 1980

A bécsi késődonneriánus iskolához tartozó morva származású osztrák szobrász. Tevékenységét főként magyarországi megrendelései határozzák meg. 19 éves koráig ci pészként dolgozik apja rohnsbergi műhelyében, később egy asztalosmesternél fafaragást

Posch Leonard

4. Kazinczy F. Aranka Györgynek 1789 aug. 13.

„... physiognomiámat mutatni fogja egy rövid nap alatt bé-küldendő gipsz képem, mellyet Leonard Posch nevű Bétsi Künstler készitett, és a' melly hozzám tökélletesen hasonlit; ki-vévén azt, hogy Római öltözetem és lobogó hajam azt nagyon el-idealisálja."

I. k. 422. l. (Kazinczy 1786-ban Bécsben járt, való-színü, hogy Posch műve akkor készült)

Kazinczy Ferenc levelesi I. k. Bp. 1890.

Váczy Sándor dr.

Karinczy Ferencz levelezése.

I. k. Bpest, 1890.
II. k. " 1891.

~~feldolgozva~~.

Postarovits Ferenc László

Győr 1747.

l.

Jankó Ötvös-apródok

9. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Postarovits László

1.

Jankó Ötvös-gyűrűk

15. l. 16. l.

SZILÁGYCSEH

POSTAROVICH TAMÁS

budai ötvös mester a XVIII. sz. második felében

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 230. l

Póstás Ignác

veszprém szűszabó

l. Györffy szűr

192. l

Postbischel és Schneller

keramikusok

Pápa

1802

nincs

céd

l.

Wartha 137. l.

1782-909-2

418. Szék. Művtörténeti képtár.

Esterhazy-féle

Három darab faragott keményfa karfás szék támláján és ülőkéjén nádbetéttel.

Méretei: 95 cm. magas, 62.5 cm. széles, 50 cm. mély.

Értéke..... 14 K.

Régi leltári száma:

~~[illegible]~~ Postbischel

1802-ben Schnellerrel Pápán keményeserépgyárat alapít.

p. Brestyán [illegible] Ilona: Akerámia és a porcelán története
104 rol Bss. 1966

M.D.K.

Postbichal János, keramikus

Másfél évtizedes bécsi és holicsi működés után jön Pápára. 1802-ben. 37 éves korában halt meg Pápán 1814. febr. 9-én. "Joannes Postbichal, uxoratus Fabricans". 222.o.

Mihalik Sándor: Dunántúli keramikus családok. 221.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém. 1965

Postbischel

1802-ben egik alapilo tagja
a pápai keményczerépgyárnak

p. Brestyánszky Ilona,
ismeretmeg a Kerámiát, Bp. 1966 104 l.

Postbichal János, korongos

1810-ben a pápai kemánycserépgyárban dolgozott. 173.o.

Mihalik Sándor: Pápai kőedény és porcelán kisérletek 169.o.

Folia Archaeologica. XV. 1963. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóvál. Bp.

Postbichal János,keramikus

1802-ben otthagyja a holicsi kőedénygyárat,ahola kőedényrészlegben dolgozott és Schneller Ferenccel Pápán kisérel meg egy gyárat alapitani. 169.o. Mintázó volt Holicsán,Bécsben is dolgozott.

Mihalik Sándor: Pápai ~~keménysssrép~~ kőedény- és porcelán kisérletek. 169.o.

Folia Archaeologica.XV.1963.Bpest.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp

Postek György üvegfestö.

Pesti Hirlap.1882.jun.17. 3.l.

Postel, Hermann

ötvös, Sopron 1628-1636

l.

Csatsoproniötv. 15. l

M.N.K.

POSTEL Laurentius

murariorum magister

Nagyszarton

1952

Művért. Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 137.l

Postel Hermann

ötvös Sopron

1636. jun. 4. polgár-
esků -

Hází

Post Agist

l.

Emlékkap. Sopr. 1897

25. l.

Post /Past/ Gáspár, festő

Sopronban dolgozott. Jelentékenyebb festő. 1722-ben a város elengedi adóját, mert sokszor távol van. Arcképfestő. 1731-ben az új vásári zászlót festi meg. 1725-ben nősült, neje Foger Kata. Tanúi: Roth Simon az toronyá zenész és Patzel tanító. 66.old. 8.jshyz

Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk művészethez. I. rész 64.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXII. évf. 1968 Sopron

M.D.K

POST (Pasit) Gáspár

1725-31 szerepel Sopronban

Garas XVIII.N 243.l.

Post, Caspar de

festő
1725. tartja erkövöjét
a soproni Szt. Mihály-
templomban.

Csatkörl

POSTA ANDREA ZSUZSA
1994. 11. 21.
Hajdú-Bihari Napló

MINDENFÉLE

● KIÁLLÍTÁSOK. Posta Andrea Zsuzsa kiállítása a Fókusz könyváruházban november 21-től december 4-ig látható. A „Karnevál" című Hamvas Béla-emlékkiállítást november 24-én 16.30 órakor a Medgyessy Galériában (Tócóskert, Angyalföld tér 2.) Bu Györgyi festőművész nyitja meg, s december 4-ig látható. Klotz Miklós fotográfus Berberek földjén című kiállítását Tréfás György operaénekes ajánlja a látogatók figyelmébe november 24-én 19 órakor a Kodak Express Galériában (Csapó utca 32.).

–12.00-ig.
d megával hozza
irdetést,
ényben részesül.
77-33, 348-116

499 Ft.

Db., Csapó u. 50.
Nyitva: h.–p. 8.00–17.00-ig, szo. 8.00–12.00-ig.

*49222

ÁZAT
Társa Kft.
ermékeinek
kesítésére
ÜLETI
SELŐT
keres
Bihar, Pest
megyében
területére.

FELADATA:
– a cég jelenlegi vevőkörével való kapcsolattartás,
– új vevőkör kialakítása,
– termékrendelések begyűjtése stb.

FELTÉTELEK:
– dinamikus, jó kapcsolatteremtő készség,
– középiskolai végzettség,
– élelmiszer-kereskedelmi tapasztalat,
– saját gépkocsi, B kategóriás jogosítvány,
– vállalkozói igazolvány, erkölcsi bizonyítvány.

*492229/1K

seket levélben – szakmai önéletrajz megküldésével – 1997.
az alábbi címre várjuk: VB és Társa Kft. 8060 Mór, Major u. 3.

ripan

, PÉKMESTEREK,
ÓSOK FIGYELEM!
recen, Füredi u. 72–74. sz.
kkal megnyitotta sütőipari,
ztronómiai alapanyagok
iráruházát.
s áron kínál:
r pudingporokat
MARGARINOKAT
usz élolajat
rémporokat, aromákat
tic jük pasztát
sztjavító szereket
pista sajtot
pánfigurákat
znap 7.30–16.00-ig

*492214/1K

CÍVIS CSALÁDI EBÉD

Minden vasárnap
12.00–15.00 óráig,
5 fogásos változó menüvel,
korlátlan üdítőital-fogyasztással
várjuk kedves vendégeinket.
MENÜ ÁRA: 990 Ft/fő.
Asztalfoglalás esetén további
10% engedményt adunk.
CÍVIS ÉTTEREM,
Db., Kálvin tér 4.

178/1H

Pósta Béla

I. éves hallg.

Képzm. Főisk. Esk

1936/37. 72. l.

Ferképzomfoiskévk

Posta István

ötvös inas.

Mestere Bonczidaj István Kassán 4 3/4 évre szegődött 1606. február 6án. Atyja Bálint. Felszabadulásának kelte nem ismeretes.

Mihalik József. Kassavárosi ötvösségének története. Budapest. 1900. 314 l.

Lippi, Filippino

festo

XV. st

MDK

Posta János
hajósmolnár.

Fehérváry Molnár István, Szilády Péter, Posta János és Németh János győr-ujvárosi pllgárok és molnármesterek a püspöki hatóság alatt álló győr-szigeti céhnek tagjai, győr királyi városc rangjára emelése után külön céhet alapitottak. Mária Terézia 1744- jun. 22-én a céhet jóvá-hagyta a szept 29-én tartott céhgyülésen Fehér várj Molnár István tették céhmesterré.

104.l.

Czigány Béla: Adatok a Győr megyei hajósmol-nárok életéből.
Arrabona 4. Győr. 1962. 97-116.l.

POSTA János asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 133.

1821

POSTA János antal

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 134.

POSTA MÁTÉ

VILLANÓFÉNYBEN

Barcsay-jutalmak

(MTI) A Magyar Képzőművészeti Egyetem diákjai közül az idén Pintér Balázs és Dorogi János szobrász-, Posta Máté, László Dániel, Siegmund Ákos festő-, illetve Hollósi Éva, valamint Szoboszlay Eszter képgrafikus-növendék részesül a Barcsay-jutalomban, a fiatal művészek pályázatának nyertese Kovács Lola festőművész lett. A Barcsay Alapítvány kuratóriumának díjait hétfőn – Barcsay Jenő születésnapja alkalmából – adják át a Magyar Képzőművészeti Egyetemen. Az alapítványt az 1988-ban elhunyt festő- és grafikusművész, a magyar és az egyetemes képzőművészet kimagasló egyénisége emlékére az alkotó testvére hozta létre. A díjazottak munkáit felvonultató kiállítást január 27-éig tekinthetik meg az érdeklődők a tanintézményben.

MDK

Posta Sándor

Sportkarikatura kiáll. Testnevelési Tudom. Tanács Sportmuz. 1958. 29 l.

MDK

Póstabélyegek. repr.

Magyar Iparművészet 1916. 121-124.o.

Posner Károly Lajos

könyvkötő

l.

Könyvkiáll. eml.

262. l.

264. l

POSNER Károly Szegedi

- Múzeum Kutatások Csongrád megyében
Szeged, 1997 138

Pósner János
festőművész
66 éves
(mágrák áttétek)
+ 1955. II. 22.
X. Uj Köztemető

Halotti főkönyv
1229 folyosz

[illegible]

Posner Alfred

l.

Novák VI. 8. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Posnerstlfréd lovag

l.

Közlesrkiall

197. l.

MDK.

Posner

nyomda

A millenniumi kiállításra levélbélyegeket állít elő. A bélyegen a kiállítás reklámjainak főcsoportjai Árpád pajzsra emelése látható. A Frei Künste szerkesztősége engedte át a bélyeg bemutatását.

— Kiállítási levélbélyegek.

MDK

Posner

nyomdatulajdonos

könyomdáját mutatja be egy bronz-nyomásu magyar történelmi tárgyu képpel (Birálat)

(!) A német nyomdász-egyesület nemzet köži mintacsereje.

Grafikai Szemle 1894 évf 3 z. 34 l.

Posilović Ágost, Zágrábban él. Legnivkább a horvát arhitekturával és ornamentikával foglalkozik. Ebben az értelemben több röpiratot irt, igy: Zágráb a nemzeti egyetértésben és Hazám. Kiállitott több tervrajzot és tervezetet a zágrábi asztalos egyesület kiállitásán. —

DMKE VII. 280.

Posha S.

Festő

Liszt Ferenc archive
(nem Esrabeli)
Repr.

Zarándy A. Gáspár

Huba vére Szemere.
Bp. 1910. 53. tabla

Müemlékek o

Dr. Crobor Béla előadó, b
terjesztő számadósát, az 1
évi fűtési, világítási és
tisztogatási költségekre us
ványozott 150 fitnyi átalány

Posgai Sándor
szürszabómester

1843 körül györ-ma-
jori polgár

Jerfy 260 l.

1	1	2		4	120	
1	1	1		4	120	
2	1	1		6	180	
2	2	2		8	240	
1	1	2		5	150	
			összesen:	35	1050	

Ogyezerözven korona értékben.

s hó 4-én.

P.H.

Fehér s.k. Nagy Ferenc s.k.

Posgay Katalin

1933

Ki tud róla?

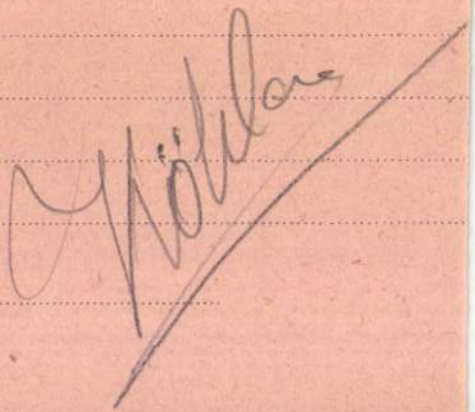

Kiadta :

Posgay Katalin

V. c.

tanári vár

Ferképzomfoisk vk

1933-34. 47. l.

tum vára, impozáns színházával, Italica, Trajanus, Hadrianus és Theodosius szülővárosa, amphitheatrumával. Tarragona ciklopos városfalaival, Segovia nagyszabású, rendkívüli technikai készültséget eláruló vízvezetékével tűnik ki.

A középkor legrégibb templomai északon, Asturiában vannak; egyenes folyományai a nyugati gótok templomépítési hagyományainak s ma is Obras de los Godos-nak hívják őket. A IX. sz.-ból való az Ovideo melletti centrális S. Miguel de Lino és a S. Maria de Naranco, a X. sz.-ból két régi katalóniai templom, a barcelonai S. Pablo del Campo és S. Pedro de las Puellas. A XI. és XII. sz. a román építészet kora, az emlékek jellege erőteljes, nemes és komoly. Az alaprajz hangsúlyozza a keresztalakot, uralkodó boltozat a donga; a négyzetet kiemelik és kiképezik. A korszak legkiválóbb alkotása Santiago de Compostela székesegyháza, a toulousei S. Sernin nyomán. Santiago iskolát csinált s a templomok egész soránál szerepelt példaképül.

A gótika elemei nagyon korán, már a XII. sz. végén beszivárognak. Átmeneti idő következik, amelynek architektúrája igen gazdag. A román formákban megkezdett templomokat gótikusan folytatják (Salamanca, Terragona katedrálisai, a palenciai S. Miguel, az avilai S. Vincente s a templomosok Vera Cruz-a Segoviában). Később idegen mesterek az érett francia gótikát plántálják át spanyol földre: Burgos, Toledo, León, Burgos teljesen

Pozgay Katalin

1929/30 – 1932/33

Ferképzomfoiskèvk

124. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Posgai Mátyas

gyulafehérvári (?)
ötvös 1592

l.

Szádeczky Ipartéjl

II 88. l.

MDK

Posgay Katalin
képzőmüv. főisk. hallg.

Budiparrajzisk 1933-34. 4o l.

MDK

Posgay Katalin

1932/33. polgári iskolai rajztanári oklevelet kapott.

Képzőm. Főisk. Évk. 1932/33. 57 l.

Posgay Eszter, építész

L: Eltér Jihán

–: hövetségi kirch

Magyar Építőművészet, Bp. 1983

10-12

83/4

Posgay Eszter, építeń

L: Torhasdy 2.

-. követségi hich

Magyar

Építőművészet Bn. 1983

6.

83/3

Possgay Eszter, építés

L. Harmos Zoltán

— Terpályázat

3–7.

Magyar

Építőművészet Br. 1983

83/4

Pongay Eszter, építész

Gyula, Szabadság tér és környéke rendezése, 1984-85. Tervpályázat. Hallgatók-mesterek munkacsoportja

Pongay Eszter és Rátkay Attila — Csontos Csaba.

Magyar Építőművészet, 1989, 1-2 száma, 14-old.

Porpáy Eszter, Építész

a MÉSZ Mesteriskolája VIII. ciklusának hallgatói:

Porpáy Eszter (1954, Budapest) BME Építészmérnöki Kar, 1980.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 2-old.

Posgay Eszter, építész

Tempályázat: Encs, Közösségi Ház. Építészek: Fekete Antal, ~~Gugo~~ Guczogi György, Posgay Eszter.

Helyszínrajz: 1. kämpotár, 2. nagyterem, 3. javasolt intézmény terület, 4. vegyes forgalmi út, 5. a park javasolt bővítése. (repr.)

Északi homlokzat,
Metszet az előcsarnokon át Észak felé,
-"- a nagytermen át -"- -"-
Déli homlokzat. (repr.)

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2. szám, 74- old.

Posgay Eszter, építész 1.) Folytatás

Tállya, Postamúzeum és Kis Szálloda, 1984. A VIII. ~~ciklus fehé~~ teli Pályázata. Posgay Eszter, Cigány Tamás.

A műemlék épült a 18. században apácazárdának épült. Mint pósta a századfordulóig működött. Felelős fenntartás híján, különösen a háború után elromosodott. — Építési program, Pósta múzeum: 3 helyiségből álló, összesen 100 m² alapterületű, külön lezárható egység, szükséges mellékhelyiségekről gondoskodni kell. Kis szálloda: 10 db. 2 ágyas szoba fürdővel, 2 db. 4 ágyas szoba tusolóval. Étterem-konyha, mellékhelyiségek, személyzeti öltöző, stb. — Póstamúzeum és fogadó Tállyán. Fehételi pályázat. Helyszínrajz. (repr.)

Posgay Eszter terve, homlokzatok. (repr.)

Magyar Építőművészet, 1989, 1-2 szám, 6-old.

Pósfai Péter

Grafikusművé

egyik a legfiatalabb réntvevőknek a
17 éves Vasi Műhelyben

Vas Néve
1984 nr. 17

NAPI KRÓ

— **Plenáris üléssel** fejeződött be pénteken az az elméleti-tudományos szeminárium, amelyet a budapesti moszkvai napok részeként a szovjet és magyar politikusok, akadémikusok, neves tudományos szakemberek részvételével rendeztek az MSZMP Budapesti Propaganda- és Művelődési Központjában. A tanácskozáson a szekcióülések vezetői összegezték az eszmecserék tapasztalatait.

— **Rendkívüli ülést** tartott pénteken Debrecenben az MSZMP Hajdú-Bihar Megyei Bizottsága. A testületet azért hívták össze, mert megalakult és a hét elején

— **A Budapesti Nemzetközi Vásárközpont** április 11. és 14. között négy nemzetközi szakkiállításnak ad otthont — tájékoztatták a szervezők pénteken az újságírókat. A sajtótájékoztatón elhangzott, hogy a külföldi vállalatok érdeklődése a magyar piac iránt növekvő, s az összes kiállító több mint fele fejlett tőkés országokból érkezik.

— Az
mányeg
képzésé
millió
az Orsz
Tröszt.
lió fori
dapest
Az alap
írták al
termébe

IDEÁLIS CSALÁDMOD

PÓSFAI Péter

MN 1989. IV. 8

Pósfai Péter rajza

Visky András

PÓSFAI

MDK.

Pósfai Lászlóné

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1967 okt.5.

Petrovitz János György Buda

Említik 1696—1736-ig. Szül.: Buda. †1736. IX. 9. Petrovitz Ferenc ötvös fia. 1707. I. 9-től 1712. I. 9-ig apjánál tanul. 1717. II. 7. mester. 1720. II. 5. polgárjogot kap.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Mihalik hagyaték: 45. p.

Posdarovics (Postarovics, Bosdarovics) Tamás Buda

Szül.: Buda. 1739-től Pohl Mátyásnál tanult, 1743. I. 20-ig. 1754. III. 4-én kapott polgárjogot. 1755. VI. 1. mester. *Inasai:* 1757. XII. 29. Meyer Antal (mostohafia); 1763. VI. 1. Adamovics Pál; 1768. IX. 4-én felszabadítja Tataranovics Mátyást; 1779. VII. 4. Eberhard János (későbbi eszéki ötvös).

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M.; Jungenbuch 1757. XII. 29.; Bp. Tört. M.; Gesellenbuch 1742., 1768. IX. 4.; Illyefalvy—Pallós; Kapossy 1954; Mihalik hagyaték: 81. p.; Dombi.

JOANNES Posewitz, textilfestőmester

A szepesolasziak 1804-tól alkottak külön céhet. Mesterlevelüket 1804-1826 között vezették igen diszes, kalligrafikus, néha szines kivitelben is.- "Stam-Buch"-nak nevezték.- 35 bejegyzés volt benne.- Ezek egyike:
25.- Joannes Posewitz, ~~xxxxxxxxx~~ Incorporirter 1817
123.old. 38.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Műz.Évkönyve, I. Győr, 1974.

JACOBUS POSEWITZ, textilfestőmester

A szepesolaszlak mesterkönyvüket 1804-1826 között vezet
ték diszes kivitelben.-"Stam-Buch"-nak nevezték.35 be-
jegyzés van benne. Ezek egyike:
4.- Jacobus Posewitz Erwerber
123.old. 38.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: Régi Magyarországi festőcéhek I. A tex-
tilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Kanizsai János Múz.Évkönyve, 16. Győr,
1974.

HEINRICH WILCHELM POSEWITZ, textilfestomester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
18[illegible].-Heinrich Wilchelm Posewitz, iglói, 1764.-152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARPADONA, A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974.

Posert (?) Janós

Budán öntötte a vörösbereiji ev. ref. templom harangját, meget 1811-ben átöntötte.

Gerecze. A nincsenlé
Ecl. 1018 l

POSEL GUSZTÁV, épitész

Szombathelyen Éhen Gyula polgármestersége alatt 1902-ben megépitették a pályaudvart Posel Gusztáv tervei alapján. Parkositott teret alakitottak ott ki. 327.old

HECKENAST JÁNOS: Szombathely város zöldterületei és zöldövezeti terve 321.old

VASI SZEMLE, XXII.évf, 3.szám, 1968. Szombathely

Az eredeti gyűjte
típusból állt:

- könyvek
- kéziratok
- metszetek
- térképek
- érmék

Az első könyvtárőr
A numizmatikai
1808-ban az Orszá
megalapította a
a II. világháborúig
Nemzeti Múzeum Szé
A múzeum alapítá
ismertett a könyvt
Széchényi könyvtárat
A kérdés hivatalos

POSEL Gantáv épitém

SS2 1997/3. 236.

1902 Sopron

Szekerészek.

Egész alakban, mene
helyezett képekben vannak á
ka, vállravetett barna beke
ros bő nadrág és magas szár
fölül: K.u.k.Traint
jelzése pedig alól balra: N
és jobbra:

Szines kőnyomat,

Sz.
18
Át.

Posel Gusztáv

építész.

Szül. Móór 1861.
Oklevelet nyert 1888.

Névjegyzménygyetem 16. l.

_____ *műhely.*

főnökség!

_____ hó____n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ számu _____

m.

vi _____ hó_____

_____

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Posel Gusztáv

tervezte a szombathelyi már
fölvételi épületet

vród

Bodányi Ödön. Szombathely
város fejl. tort. Épülő
Ipar 1910. 408. l. (kép-
pel)

életrajza bekérendő

mdk

Posegai Istvan es Csempelini Endre

1355-ben ezek mint budai Kamara-
ispánok szerepelnek

Huszár Lajos: A Budai Polgárság Története
a Középkorban 195-8. 49. L

Csontvár, ember IX. 81.

Posdarovics Tamás

ötvös

1754 Buda

Kapmagyarornötvösök 27 l.

Poschass Martin

Ötvös

1629. mesterré tett.
1633. meghalt.

BRASSO
RE. 211.

POSCHALDY GYÖRGY, textilfestőmester

1819.-Sok vidéki mestert, kik hosszabb ideje a pozsonyi céhben voltak, a budaiak magukhoz igényeltek, mert a Helytartó Tanács 1813-ban nem határozta meg pontosan a budai céh területét.-E mesterek egyike volt:
Poschaldi György, Nagysziget, /Szigetvár/. 130.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz.Évkönyve, 16. Győr, 1974.

MDK

Poschacher Antal
kőfaragó munkák

A szt. István tpl megnyitása. Vállalkozók Közl.
1905.nov. 22. 3-5.l.

MDK

Poschacher Antal épitén

1 Petőfi nobor talapzatának kéni
töje.

Petőfi Sándor nobrának leírása és története
Beth: Amtman G. Bp. 1892 11 1 19,

MDK

Poschacher Antal
gránit lépcsőfok

Bpesti Szt.István-templom. Építő Ipar. 1905.
nov. 2o. 391-94 l. képek.

Poschacher Antal kőfaragó Ybl

Budapesti Hirlap,1882,X.15.
284.sz.I.Melléklet.1.o.

SAMUEL POSCH, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig. 178.-Samuel Posch, Briesz,1770.--152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek V. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Posch,Matthies,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegé-
nyek jegyzéke:"Posch,Matthies,Innsbruck,1677.v.78"
118.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosművességének
történetéhez 93.xxx old

Arrabona,9. - Kantus János Múz.Győr,1967.
A Győri Múz.Évkönyve

Matthies Posch, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből: "Matthies Posch vom Ins Prugg Dischler ge3ell. 10?.old 1675-től

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

Posch M./Matthies/,asztaloslegény

Győrben ~~164~~ 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származasi hely szerint:"Innsbruck: Posch M." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9,- Xantus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz.Évkönyve

POSCH, Leonhard

Zichy Kaiser

Hunai: Szemeji ermek. Bp. 1999.

Nr. 581

MDK

Pósch Márta sokszorosító

mesterré avatták, bizonyitványt kapott.

Budiparrajzisk. 1932-33. 93 l.

POSCH, Leonard szobrász

Karincsyról készített mesztja melyet Ferencz is felhasznált szobrászál

Kovács ~~Hona~~ Ida

Holmi, 1995/3. 369-370.

Posilović Ágost, Zágrábban él. Legjobkább a horvát arhitekturával és ornamentikával foglalkozik. Ebben az értelemben több röpiratot irt, igy: Zágráb a nemzeti egyetértésben és Hazám. Kiállitott több tervrajzot és tervezetet a zágrábi sztalos egyesület kiállitásán. —

Strossmayer Koledar
za god. 1907, Biboldal

nak a szögletekben s egy nagy szakállu barna csuhás barát czipelgeti alólról a füstölgő kondért tele káposztával. Alig ürül ki egyik, a másik rögtön ott terem helyébe; de hiába osztja áldása jótéteményeit a jó nének konyhája, még sem birja legyőzni azok étvágyát, kik a rögtönzött asztalok köré csoportosulva, reszkető kezekkel nyujtják ki üres tálaikat, érthetetlen köszönő szókat rebegve.

De nemcsak étellel látja el a szegény nyomorultakat a szerzet alapitványának nemes intencziója. Egy idősebb apácza, mint valami keresztény Hébe, vérmelegitő jó piros borral tölti tele a bádog kupát. S látni kell e beteges arczokon az idegek görcsös játékát a mint bizseregve tüzeli fel a hosszu kortyokban szürcsölt bor nedve lanyhadt testüket. Mintha valami leszerelt húrú, régi kopott klaviaturán tapogatna valaki végig bizonytalan, tétova ujjakkal. De azért zsoltár az, a mit ezek az idegek, ezek a kintól és kéjtől vonagló izmok hallgatagon énekelnek. Szaggatott, elhaló dal, de ott benne az örök refrain: *hallelujah!*

Egy kis kosárka, elrejtve féli gakivánczsi szemek elől, kendővel letakarva fedez néhány kis vörös csomagot, hasonlót azokhoz, melyekben az orvosok a porokat szokták adni betegeiknek. Porok ezek is, csakhogy olyanok, a melyek a szükölködő zsebet gyógyitgatják, a mire nagy szükség van e szegény embereknél, kik hetenként egyszer ha látnak meleg ételt. Pénz van bennök, néhány krajczárka, a mit a fehér kenyér mellé csusztat oda nagy titokban a jó néne, bizonyos fukarsággal bánva vele, mert hiába, ki tudja, vajjon a könyörületesség áldása, mely a pénzalamizsnához füződik, nincs-e átokra kalapálva e kemény vörös krajczárokban? Egy falat kenyér, résztvevő szánalommal nyujtva, a mennyország jótéteménye; de a krajczárra nincs fölirva, hogy nem a pokol zsoldja-e?

Gœthenek igaza van, hogy «Lumpen sind bescheiden». Van bizonyos koldus-szemérem, mely nem bujja az utczasarkokat, nem rimánkodik összetett kezekkel, hanem «égre kiált bár, iszonyuan hallgat». Órahosszat állnak itt némelyek, mig a gőzölgő tál füstje orruk alatt kavarodik fel, a nélkül, hogy közeledni mernének, vagy kinyujtanák sovány kezüket, csak száraz nyeldeklésekkel, s elboruló szemeikben fel-felvillanó vágy tüzével árulják el, hogy részt kivánnának magoknak is az ingyen jóból, de nincs hozzá — tányérjok. Mert ennek a koldus-table-d'hôte-nak is megvan a maga arisztokracziája, az t. i., mely csuprokkal, fazekakkal fölfegyverezve jelenik meg, és megvan a maga parasztja, a kinek semmi egyebe nincs istenadta gyomránál és öt ujjánál.

Nem tesz semmit. Sorra vándorolnak a cseréptálak és fakanalak. Egymás kezéből kapdossák ki s némelyek ott álló helytökben, meggörbesztett nyakkal karéj-kenyeröket hónok alá szoritva habzsolják fel a forró főzeléket, mig mások, kik már némi czivilizáltabb hajlamokkal is birnak, csoportokat, társaságokat alakitanak, letelepedve az udvarban az eresz alá s tréfákkal is fűszerezve a falatot. Egyiköktől, egy bekötött lábu borzas öregtől, csapos szakállal, ingtelen barna teste körül csavart rongyos shawl-lal, valakinek eszébe jut megkérdezni, hogy honnan tudják hát, hogy itt ezen a napon ingyenbe megy az ebéd? — «Hogy ne tudná! Hiszen mindennap ujságot olvas!» röhögi rá cynikus élczelődéssel egy vásott suhancz s nosza megindul a kaczaj egyikről a másikra ragadva, démoni féktelenséggel, mint oly embereknél, a kik rég nem próbálták a nevetést, s most egy pillanat futó öröme kicsalja azt megdermedt ajkaikról, mint kovából a szikrát. Még annak a lángvörös, puffadt képü vén koldusnak arczán is, ki valaha Mexikóban hadakozott, s most nagy bajuszát lenéző világmegvetéssel mozgatja tányéra felett, mintha észrevétlen derü olvasztaná fel komor vonásait. Egy illanó napsugár, mely röptében odavilágit nyomoruk sötétjébe, s aztán soha többé nem tér vissza.

Pedig hát itt rejlik voltaképen a nagy miszterium, mely gondolkodásra ingerel. Nyolczszáz szegénye jelenik meg néha a fővárosnak az Erzsébet-napi ebédkiosztásokon. Maga a vörös arczu mexikói — mondják — egyike a törzsvendégeknek, a ki évről-évre jelen van. Nyolczszáz ember, a kik számára nem csináltak kalendáriumot, s a kik mégis pontosan eszökben tartják e napot, nem tereli el figyelmöket sem a szerb-bolgár kérdés, sem a miniszterelnöki jubileum, s a kitüzött időben megjelennek, mintha aranyos meghivón invitálták volna két szál gombóczra — vajjon nem pompásan szervezett társadalomnak kell-e annak lennie, melynek ilyen szabatos értesülései, ilyen pontos hagyományai vannak?

Künn már csak elhaló morajokban hallszik a kaput ostromló tömeg zavaros kiáltása. A nyitrai tót napszámos, fehéritett gyolcsszinü arczával, tüskés kese-bajszával, szuró sertéjü Adám-csutkájával, a krajnai vándorlólegény, hátára füzött pintlijével, a határszéli megyék csupasz képü *öszterájgere*, s a Ráczváros és a Gellérthegy-oldal földhöz ragadt sváb népsége, fagytól kékre csipett arczczal gomolyog mind szükebbre szoruló körben, melynek külső perifériáját asszonyok és gyermekek képezik. Mert ezeknek az embereknek, a kiknek Prudhon van szájukban, karjaik s ökleik ugyancsak Darwin mellett tanuskodnak. A kicsinyebbje jó soká várhat, mig a földi javak kapuja számára is feltárul. Addig ott zsivajlanak, mint éhesen csiripelő verebecskék a kopasz lombokon, dévajkodva és visitozva; egymást kézen tartó kis testvérkék, kiket anyjok küldött, nagy edényeiket czepelgetve, kuszált hajjal és sáros lábbelikkel, köténes inasgyerekek, kiknek jó alkalom ez a májsztrám sovány kosztját megpótolni, s végre nehány szemérmesebb nőalak is, tagjai felett jobb időkre való ruházat fakult szövetével, félénken titkolgatva a nagy kendő alatt az áruló tányért. És sipkák dobatnak a levegőbe, kaczaj és szitok, ütleg és szóváltás, susogás és éneklés, fenyegetés és pityergés egymást szakitja meg, ott kergetőznek és játszadoznak, néhol hajba is kapva mig a rendbiztos atyai közbelépése véget nem vet virgoncz dulakodásaiknak.

Konyháról kivert ebként, mely elégedetten nyalja száját és nyujtózkodik, gyülnek a plébánia tulfelőli oldalán azok, a kik már megebédeltek, s kiket ugyancsak nógatni kell a kimenésre az átjáró belső kapuján. Ki tudná megmondani, hánynak lelkiismeretét nyomja közülök a kidiplomatizált kettős adag? Sebaj, csakhogy a gyomrukat is nyomja! Ott látom mexikóimat is ujra, a mint nagyokat szuszogva veri ki tenyerébe törött cseréppipáját s keres a földön egy kis bagó-hulladék után, mely méltón fejezze be ezt a napot, a mire a koplalásnak háromszáz hatvannégy uj napja következik.

V—r.

A TISZA-JUBILEUMRÓL.

A disz-album táblájának közép-része.

Lezajlott a nagy ünnepély, melyet az ország szabadelvü pártja abból az alkalomból rendezett, hogy a párt vezére, Tisza Kálmán a kormányelnöki székben a tizedik esztendőt is betöltötte. Magáról az ünnepélyről volt már szó lapunkban is, lefolyásáról megemlékezett társlapunk, a «Politikai Ujdonságok», mi ez alkalommal csupán még nehány részletről kivánunk szólani.

Mult heti számunkban emlitést tettünk arról a diszes albumról, melyet az országgyülési szabadelvü párt nyujtott át a miniszterelnöknek. Ez emlékalbumnak nem csupán tartalma bir jelentékeny műbecscsel, a mennyiben a benne foglalt tizenkét kép mindenike elsőrendü magyar művész ecsete alól került ki; de figyelemreméltó maga az album kötése is, mely becsületére válik könyvkötő-műiparunk szép fejlődésének. Az album ugyanis nagy haránt-rétü, 56 cm. hosszu, 36 cm. magas alakban, finom angol sárga sertésbőrbe van kötve. Hátsó tábláján a miniszterelnök monogrammja látható, koronával, koszoruba fonva, alól egy bronz-táblácskán az 1875—1885 számokkal. Négy sarkán nagy zománczozott gombok, melyeken az album nyugszik.

Az *első* táblán, melynek középrészét rajzban itt bemutatjuk, a Tisza-család czimere áll, vert bronzból, melynek szinei tüzben vannak zománczozva. A tábla négy sarkán diszitményekül alkalmazott tulipánok magyar stilben vannak tartva. Az album zára a magyar czimerrel van diszitve. E diszmű, mint emlitők, Posner műintézetében készült.

A SZERB TÁBORBÓL.

Ugy látszik, az események nagyon rutul meghazudtolták azt a lelkesedést, mely a szerb népet eltöltötte a háboru megindulásakor. Milán király, ki a legvérmesebb reményekkel indult ki Nisből, hogy megfenyitse a terjeszkedő bolgárokat, ujra kénytelen volt oda visszatérni és pedig távolról sem abban a hangulatban, melyben a harczot megkezdte. Nis különben a legélénkebb pontja ma is a szerb hadiállásoknak, a katonák követelik a háboru folytatását s az elkeseredés az utóbb történtek felett csak még jobban izgatja a kedélyeket, melyek sehogysem akarnak szakitni harcz- és bosszuvágyó reményeikkel.

A város falain kivül álló és valaha bizonyosan temető-helyül szolgált mocsáros térségen vannak a szerb tábori sátrak felállitva, mely térség az utóbbi esőzések következtében bokáig érő sárral van boritva s a legénységnek sok betegséget okoz. Mindamellett a tábori élet szokott fesztelensége itt sem tagadja meg magát, s különösen vig volt az élet az első napokban, mikor 30,000 katona szállásolt itt a szabad ég alatt. A szerb katona különben is lelkesedő, könnyen lobbanékony és élénk, tüzes vérmérsékü. Nem csoda, hogy a nisi tábor mozgalmas látványt nyujt, a székhelyét oda áttett királyi udvar, a tóduló idegenek, a behivott tartalékosok, vállalkozó hirlapirók, vereskeresztesek stb. közepette. Két képünk egy-egy részletet mutat a tábori életből, egyiken a tisztek ebéde látszik, a mint egyre-másra hajtogatják a tüzes negotinit, Szerbia legjobb fajta borát, — a másik pedig a katonák sátrait tünteti fel, lobogó tábori tüzekkel, érdekes tarka csoportozatokkal. Mindkét kép Wlatiovics belgrádi fényképész fölvétele után készült.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A «**Budapesti Szemle**» deczemberi füzete legelől *Kölcsey* Ferencznek két levelét közli Szemere Pálhoz a Szemere tár gyüjteményéből. E levelek Kölcsey önéletrajzi jegyzeteit foglalják magukban s a költőnek számos, ugyane gyüjteményben levő még ismeretlen levelével együtt Kölcsey összes műveinek a Franklin-társulatuál jövő évben megjelenő uj kiadásában fognak közöltetni. Irodalom-történeti becsü még e füzetben *Stein* Aurél tanulmánya az ó-perzsa vallásos irodalomról és *Heinrich* Gusztávé Blumauer Alajosról, az Aeneis egykor oly hires travestálójáról. *Asbóth* János Jajczáról, a magyarok utolsó végváráról Boszniában közöl részletes leirást történeti viszszatekintésekkel. *Végh* Arthur a takarékpénztári betétek biztositásáról ir jogi tanulmányt. *Marczali* Henrik «A kamarai okiratok és Horvátország» czim alatt fejtegeti, hogy ama nagy politikai zajt okozott okiratcsomóhoz Magyarországnak joga van. *Láng* Lajos az országos statisztikai hivatal ujabb adataival bizonyitja, hogy 1880 óta Magyarország népessége örvendetesen szaporodott. — A szépirodalmi részben Washington Irwing «Rip van Winkle» beszélyét találjuk *Ács* Zsigmond forditásában, *Lévay* József Burns «Szép Zsanett» költeményének forditását adja és ifj. *Reményi* Ede az Euripidest követő görög irodalomból néhány epigrammát; van egy eredeti vers is *Horváth* Boldizsártól, mely, mint czime — «Arany halálakor egy talmi hazafihoz» is mutatja, az oly magyarokat akarja ostorozni, kik az aranyt többre becsülik — Aranynál. Az apróbb közlemények közt van Duka Körösi Csomáról, Max Müllernek Indiáról, Szinnyei Józsefnek a komáromi és K. Nagy Sándornak a nagyváradi magyar színészetről, dr.

KIRÁLYÉKNÁL.

Bizony rég ideje, hogy egy magyar király tudósaival együtt tanakodott tudományos munka létrehozása iránt; arra pedig, hogy uralkodó fejedelem levente fia saját készitette irodalmi müvet nyujtott volna át koronás atyjának, nem is emlékszem.

Épen a Tisza-jubileum előtti napon kaptam a trónörököstől levelet, melyben értesit, hogy ő Felsége deczember 1-én fogadja őt és az «Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képben» szerkesztőit kihallgatásra, átveendő a munka első füzetét; ugyanabban meghiv magához, a munka szerkesztősége megtisztelteséül adandó ebédre, megbizva, hogy a magyar szerkesztő és művészeti bizottság elnökeit, Haynald bibornokot és Keleti Gusztáv igazgatót is hijam meg a nevében. (A másik elnök, Benczur inkább elkészit egy képet, minthogy ünnepélyes lakomákban vagy gyülésekben részt vegyen.) Azonnal siettem a bibornokhoz; nem volt senki az előszobájában, ugy kellett hozzá bejelentetlenül berontanom. Munkában találtam, mint mindig. Ajánló leveleket diktált prælatusának. Mert Haynald senkitől sem tagad meg semmit; az ő jótékonyságának bőségszarvából hull minden, a mi aranyat ér; többek között az ajánló levelek: festő és zeneművész ugy számit azokra bel- és külföldön, mint hajdan az indulgentialis levelekre a másforma művészek.

A trónörökös azt irta a levelében, hogy elébb szép diplomatikusan puhatoljam ki, hogy nem lesz-e terhére a bibornoknak a Bécsbe utazás? mert bár nagyon nehezen nélkülözné a jelenlétét, nem szeretné, ha csupán az ő kedvéért venne magára ilyen öreg ur akkora fáradságot. Megmutattam a bibornoknak ezt a passzusát a levélnek. Nagyon tudta méltányolni annak az értékét. Csak az «öreg ur» ellen tett exceptivát, tréfás tiltakozással. — «Legyen megnyugodva eminenciád: majd elmondják az ellenségei, hogy «nem öreg ur!» (Már akkor fujták is a követ.)

A Tisza-jubileum után harmadnapra (ezt már a mamelukok igy fogják használni időszámitásra, mint az Izlám-hivők a Mahomed futását) odafenn voltunk a császári várpalotában a trónörökösnél pontban tizenegy órakor, Weilen barátom fekete frakkban, én kardosan és panyókáson: mindegyikünk a hóna alatt a maga füzetével, Weilen a némettel, én a magyarral (a mienk japáni papirra volt nyomva.) Ő Fensége előre figyelmeztetett, hogy elébb a magyar szöveget fogja ő Felségének átnyujtani; azért, mert Bécsben a magyar a vendég s a vendégé az elsőbbség.

Ő Felsége ez alkalommal legbenső dolgozószobájában fogadott; nem a diplomácziai kihallgatások helyiségében. Csendes kis szoba az; egyszerü, pompa nélküli otthon. De mégis van benne valami felbecsülhetetlen pompa; két életnagyságu arczkép. Mind a kettő ő Felségét a királynét ábrázolja, legvirulóbb ifjukorában; csaknem egymás mellett áll a két kép, csupán egy közbeeső ajtó által elválasztva: mind a kettő ugyanazon felfogásban, nem mint uralkodónőt, de mint hóditónőt örökité meg a királyasszonyt egyszerü eszményi fehér öltözetben, a mire hosszu, tömött gesztenyeszin fürtei térdein alul omlanak alá. Az első arczkép oly tündérien bájoló kifejezéssel tekint alá; a másodikon már uralkodik az anyai méltóság és boldogság kifejezése.

Ő Felsége igen derült kedélyben volt. Arczszine férfias erőfeszitő munkában edzett egészségre mutat, erőteljes kifejezésü vonásaiban, a nála megszokott fenséggel párosult nyilt nyájasságon kivül, ez uttal valami örömsugárzó gyöngédség volt a hangulatadó. Nem hódolatfogadó monarkha és tisztelgő álltak egymás előtt; hanem apa és fiu. A beszédek nem voltak irásból olvasva; hanem jöttek a szivből. Az egész ünnepélyes jelenet a valódi patriarkhalis üdvözlés és elfogadás szinét viselte magán. Mikor a király kezét nyujtá a trónörökösnek s ez megcsókolta a nyujtott kezet, ez a magunk saját puritán ősszokásainkra emlékezettett vissza.*

Ezután a trónörökös átnyujtá a királynak a mű magyar és német szövegü első füzeteit; mire ő Felsége hozzám fordult, s magyarul szólva, elismerését fejezte ki a szerkesztőség és a munkatársak iránt, hogy ily rövid idő alatt lehetővé tették ily sok nehézséggel járó munka megindítását. S azután mind a két szerkesztővel hosszasabban társalgott, értesülést kivánva a mű összeállitása és kiadása részleteiről: egyszer aztán ismét a fiához fordult: «Ezt a czikket te irtad, ugy-e bár?» kérdezé, a bevezető czikkre mutatva, s aztán a szerkesztőkhöz intézé rögtön a szavát: «Jól van az a czikk megirva?» a mire én, még az illemes válaszon túl azt is bátor voltam felelni, hogy a főherczeg a legjobb irója ennek a műnek. S ebben egy csepp hizelgés sincs. Oly rövid, tömör és kifejezésteljes irálya van Rudolf főherczegnek, néhány sorban egész képet viszszaadó, hogy azt mindnyájan mintául vehetjük: innen és túl a Lajthán.

Ez ünnepélyes átadás után visszatértünk a főherczeg lakosztályába, a hol együtt, Weilen tollviselése mellett, szerkesztődött meg a lapok számára való szövegezése a lefolyt jelenetnek.

Az elbocsátásnál tudatta velem a trönörökös, hogy a mai diszlakomán áldomást fog mondani a szerkesztőségre, a jelen és távollevő s még ezután közreműködendő munkatársakra; még pedig Haynaldot külön felköszöntve, mivelhogy egy bibornok egyenlő tisztességben részesül a a királyi herczegekkel.

Én rögtön siettem ezzel a hirrel a Hotel Londonba. Az Haynaldnak a szállója már negyven esztendő óta. Egész Bécs városában a legkezdetlegesebb fogadó: olyanforma, mint nálunk volt a Hattyu. Maga adomázta el egyszer a főpap, hogy mikor a bibornoki kalapot elnyerte, a bécsi papság sietett a szállásán tisztelegni s e miatt mindig nagy népcsoportosulás volt a London előtt. Egyszer lármát hall s az ablakon kinézve, látja, hogy egy embert a rendőrök a tömeg közül elfognak és bekisérnek. Felhivatta a rendőrbiztost s kérdezte tőle, hogy mit vétett a befogott ember? — «Hát azt mondta, hogy micsoda *kopott kardinális* lehet az, a ki egy ilyen szutykos vendéglőbe száll meg?» Természetesen azonnal kieszközölte, hogy szigoru birálóját szabadon bocsássák. — Hát azóta a Hotel London még mindig nem lett elegánsabb s a kardinális kapuját nem őrzik svájczi alabárdok; odalenn nem vár rá a gyaloghintó (hogy szentséges lábai a földdel ne érintkezzenek), előszobájában nem udvarol két prælátus selyem szutánban; hanem ugy kell megint (sikertelen kopogtatás után) berontanom *egyenesen* az elfogadó szobájába s felzavarnom a senki által nem őrzött bibornokot délutáni siestájából, és a mint értesült általam a mondandó főherczegi toasztról, rögtön fölfogta a helyzetét: «Akkor nekem viszont felköszöntőt kell mondanom a főherczegre a munkatársak nevében». — «Még pedig németül és magyarul, a dualizmus értelmében. Azt pedig le is kellene irni a nyilvánosság számára.» — «És én nekem nincs itt a prælatusom, a kinek diktálni szoktam.» — «Majd neki ülök én, tessék nekem diktálni.» És ugy történt. Haynald diktált, én meg irtam. (Annak is van már ötven esztendeje, hogy legutoljára diktandó után járt a toll a kezemben). Csak két órai határidő volt, s azalatt még le is kellett tisztázni az eredeti konczeptust. Ebben már kisegitett bennünket a Pázmáneum igazgatója, morvaországi születésü derék magyar ember.

A toaszt szövegét elhoztam magammal, ez volt a válasz arra az emlékezetes felköszöntésre, melylyel a monarkhia trónörököse a maga szellemi táborkarát, az osztrák és magyar irókat, saját asztalánál üdvözölte. Ugy hiszem, hogy mindnyájunk érzelmeit fejezte ki benne. Mikor hazaérkezve, egy irói körben megjelentem, azzal fogadtak, hogy: «Most már igazán és komolyan irónak ismerjük el a főherczeget, — mert lakomát adott és áldomást mondott.» — Tréfaként hangzik ez; de nagyon komoly értelme van.

JÓKAI MÓR.

* A beszédeket lapunk más helyén közöljük. Szerk.

EBÉDKIOSZTÁS ERZSÉBET NAPJÁN.

November 19-dike nevezetes nap a főváros szegényei életeiben. Lenn, a csöndes Budának egyik nyugalmas zugolyában, a Bomba-téren, melyet a balparti ember csak onnan ismer, hogy itt szokott állomást tartani a gőzhajó, midőn a Margitsziget árnyékos fái alá szállitja csevegő népét, szokatlan élénkség váltja fel ilyenkor a mindennapi egyhanguságot. Mintha a nagy város valamennyi koldusa itt adott volna találkát egymásnak. A kenyér- és zöldségárus kofák nagyrészt már mind betakarodtak, a szomszéd gőzmalom és hajógyár lármája déli siestájában szünetel, alant a Dunán füstölgő remorqueur-ök szállitják terheiket, hosszu uszályként vonszolva magok után a gerendákból összetákolt talpakat és tutajokat. Az ódon házak fáradtan bámulnak magok elé a téli szürületben, roskatag fedeleiket ritkás dér lepi el, mint agguló fejt az ősszes szálak, s a szemközti kaszárnyából kihangzik a napos káplár parancsosztogatása, meg a menázsit hordó katonák kiáltozása.

A mint a déli tizenkét órát elüti, az Erzsébet-rendi plébániának Dunára néző kapuját czafatos gyülevész nép veszi ostrom alá, piros orral ideoda tipegve, fazekakat, csuprokat tartva hóna alatt s valami meghatározhatlan zsivaj érthetetlen neszével rajzva körül. Breughel ecsetjére méltó kép e szétzüllt roskatag alakok, asszonyok, vének, gyermekek, a kora vénség redőivel könyfoltos arczaikon, szalmabocskorba tekert lábakkal, szakadó foltokkal, gyürött kalapokban, czipőkben, melyeket a kanális iszapjából kurhászhatott elé a rongyszedő botja, és mindezekhez az állatiasságban elbutult vonások ijesztő rutsága, melyekre ma az ingyenebéd reménye csal némi derengő lidérczfényt, a mit a jótékony magyar királyi szent emlékére évről-évre e napon szokott kiosztani a nevét viselő budai szerzet.

Semmi sem lehet megdöbbentőbb, mint ez az ostrom, melyet az éhség intéz a jótett kapuja ellen. Ah! a nyomornak erős karjai vannak. Két rendőrbiztos védi a zárt kapukat, melyeken át csak kis csoportokban juthatnak be a künnt állók, s minden kapunyitásnál egetrázó hurráh visszhangzik a sürü embertömegen végig s megindul a könyököknek, a karoknak és a térdeknek könyört nem ismerő harcza, melyben nincs rokon, nincs barát és jó ismerős, megvakit minden ösztönt az éhező gyomornak az a lázzal festett álma, mely odabenn a gőzölgő tányér körvonalaiban rajzolódik eléje.

Azt mondtam, hogy a nyomornak erős karjai vannak. Nos, van egy még erősebb is, és ez az ujságirói tudvágy által feszitett idegzetü kiváncsiságé. Magam sem tudom miként, de sikerült utat törnöm a nedves rongyok és pálinka bűzének kettős kereszttüze között, elég lelkiismeretlenül nem gondolva arra, hogy melyik szerencsétlennek nyujtom meg könnyelmüen éhezése óráit. A sötétes kapuszin egyik oldalán piszkos fészeren át vezet le a falba vágott lépcső a konyhának pinczehelyiségébe, hol ezuttal egész sereg apácza foglalatoskodik az ebéd elkészitésével. Kosarakban gulákba rakott gombóczok páráznak mint gyilkos kartácsgolyobisok, amott puha fehér kenyérkaréjok mosolyog-

*

Egy hatszor hasábzott petit sor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 krajczár; többszöri igtatásnál 10 krajczár. Bélyegdij külön minden igtatás után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad *Bécsben:* Haasenstein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse R. Sellerstätte Nr. 2 és Oppelik A. Wollzeile Nr. 22.

JEGYZÉKE

azon

NÉPISKOLAI KÖNYVEK ÉS TANSZEREKNEK

melyek

a magas vallás és közoktatási m. k. ministerium által adattak ki,

és

Budapesten, a magyar királyi egyetemi könyvnyomdánál

készpénzfizetés mellett kaphatók:

Gönczy P. **ABC olvasókönyv** a népiskolák első osztálya számára. Bolti ára 14, netto-ára 12 kr.
Gönczy P. **Vezérkönyv az ABC olvasókönyv** tanitásához, tanitók számára. Bolti ára 18, netto-ára 15 kr.
Gönczy P. **Fali tábla** 24 db. Bolti ára 2 frt 40 kr., netto-ára 2 forint.
Gönczy P. **Irásbeli mozgatható betük.** Bolti ára 70, netto-ára 60 kr.
Gönczy P. **Nyomtatásbeli mozgatható betük.** Bolti ára 60, netto ára 50 kr.
Gáspár J. **II. olvasókönyv.** Bolti ára 19, netto-ára 16 kr.
Gáspár J. **III. olvasókönyv.** Bolti ára 24, netto-ára 20 kr.
Gáspár J. **IV. olvasókönyv.** Bolti ára 30, netto-ára 24 kr.
Gáspár J. **V. és VI. olvasókönyv.** Bolti ára 64, netto-ára 54 kr.
Torkos László. **Magyar nyelv és irodalmi kézikönyv,** a felsőbb leányiskolák számára. (Sajtó alatt.)
Sonnenfeld Zsigmond. **Német nyelv és irodalmi kézikönyv** a felsőbb leányiskolák számára. (Sajtó alatt.)
Nagy L. **Vezérkönyv** a beszéd- és értelemgyakorlatok tanitásában a népisk. I. és II. osztálya számára. Bolti ára 24, netto-ára 20 kr.
Nagy L. **Vezérkönyv** a magyar nyelvtan tanitásában a népiskolák I. és II. osztálya számára. Bolti ára 20, netto-ára 16 kr.
Nagy L. **Vezérkönyv** a magyar nyelvtan tanitásában a népiskolák III. és IV. osztálya számára. Bolti ára 32, netto-ára 26 kr.
Nagy L. **Nyelvtani gyakorlókönyv** a népisk. II. osztálya számára. Bolti ára 8, netto ára 6 kr.
Nagy L. **Nyelvtani gyakorlókönyv** a népisk. III. és IV. osztálya számára. Bolti ára 20, netto-ára 16 kr.
Dr. Emericzy-Kárpáti. **Vezérkönyv a népiskolai földrajztanitásban** tanitók számára. Bolti ára 50, netto-ára 40 kr.
Dr. Emericzy-Kárpáti. **Földrajzi eredménytár** a népiskolák és ismétlő iskolák számára. Bolti ára 8, netto-ára 6 kr.
Dr. Emericzy-Kárpáti. **A lasz** a vezérkönyv a népiskola földrajztanitásban. Bolti ára 1 frt 25 kr., netto-ára 1 frt.
Maszák Hugó. I. **Utmutató** az elemi rajztanitásban. Bolti ára 60, netto-ára 50 kr.
Maszák Hugó. II. **Kivágott papirminták.** Bolti ára 36 kr., netto-ára 30 kr.
Maszák-féle **fali rajzminták** (24 falitábla). Bolti ára 1 frt 70 kr., netto-ára 1 frt 50 kr.
Bartalus István. **Éneklanitó vezérkönyv** a népiskolai tanitók számára, I. és II. évfolyam. Bolti ára 1 frt 20 kr., netto-ára 1 frt.
Bartalus István. **Énektanitó vezérkönyv** a népiskolai tanitók számára, III. és IV. évfolyam. Bolti ára 1 frt 20, netto-ára 1 frt.
Bartalus István. **Énektanitó vezérkönyv** a népiskolai tanitók számára, V. és VI. évfolyam. Bolti ára 1 frt 20 kr., n tto-ára 1 frt.
Bartalus I. **Éneklő ABC** a népiskola számára. I. évfolyam. Bolti ára 34, netto-ára 28 kr.
Bartalus I. **Éneklő ABC** a népiskola számára. II. évfoly. Bolti ára 48, netto ára 40.
Bartalus I. **Éneklő ABC** a népiskola számára. III. évfoly. Bolti ára 40, netto-ára 34 kr.
Bartalus I. **Éneklő ABC** a népiskola számára. IV. évfoly. Bolti ára 40, netto-ára 34 kr.
Bartalus I. **Éneklő ABC** a népiskola számára. V. évfoly. Bolti ára 40, netto-ára 34 kr.
Bartalus I. **Éneklő ABC** a népiskola számára. VI. évfoly. Bolti ára 40, netto-ára 34 kr.
Bartalus I. **Vezérkönyv** a zongora és orgona játszására. Bolti ára 5 frt, netto-ára 4 frt.
Sz. Nagy J. **Vezérkönyv** az énektanitásban elemi és népiskolák számára. Első évfolyam. I. füzet. Bolti ára 38, netto-ára 32 kr.
Sz. Nagy J. **Gyakorlókönyv** az énektanitásra az I. és II. elemi osztály számára. Bolti ára 34, netto-ára 28 kr.
Ábrányi Kornél. **A magyar dal és zene sajátságai.** Bolti ára 1 frt 80, netto-ára 1 frt 50 kr.
Abrányi Kornél. **Zenészeti aesthetika.** Bolti ára 1 frt 80, netto-ára 1 frt 50 kr.
Számolási gyakorlatkönyv a népiskolák számára. Netto-ára 25 kr.
Számolási gyakorlatkönyv a főelemi és városi iskolák 3. osztálya számára. Netto-ára 18 kr.
Számolási gyakorlatkönyv a főiskolák számára. Netto-ára 21 kr. (Ezen három számolási gyakorlatkönyv a magas ministerium által ajánlva, a méterrendszer szerint van átdolgozva.)

☞ Az utolsó három könyvnemtől, ha 10—20 db. rendeltetik, a kötöttől 10%, a kötetlentől 20% adatik.

Épülettervek.

Gönczy P. **Népiskolai épülettervek.** Bolti ára 1 frt 20 kr., netto-ára 1 frt.

Tantervek.

A népiskolák számára. 20 kr. (Kiadatott a vallás- és közokt. m. kir. miniszt. 1877. évi aug. hó 26-án 21678. sz. a. kelt rendeletéből.)
A felső népisk. számára. 15 kr.
A polgári népisk. számára. 12 kr. (Kiadatott a vallás- és közokt. m. kir. miniszt. 1877. aug. hó 26-án 21678. sz. a. kelt rendeletéből.)
A tanitóképezde szervezete. 15 kr.
A budapesti áll. polg. iskolai tanitó- és tanitónőképezdék tanterve. 10 kr.
Az áll. elemi tanitó- és tanitónőképezdék tanterve. 12 kr.

Szabályrendeletek az állami tanitó- és tanitónőképezdékben tartandó vizsgálatokról.

A népiskolák számára. 5 kr.
A felső nép és polgári iskolák számára. 6 kr.
Az áll. el. és polgári iskolai tanitó- és tanitónőképezdék igazgatásáról 8 kr.
Az áll. elemi tanitó- és tanitónőképezdék tanterve. 12 kr.
A budapesti állami polgári iskolai tanitó- és tanitónőképezdék tanterve. 10 kr.
Szabályrendelet a községi nép-, felső nép- és polgári iskol. tanitók testületekké alakulásáról és ezek működéséről. 5 kr.
A **kereskedelmi iskolák** szervezete 15 kr.
A budapesti m. kir. állami felsőbb leányiskola szervezete, részletes tanterve, rendtastási és fegyelmi szabályzata. 25 kr.

Népiskolai rendtartási nyomtatványok.

Felvételi napló. A minta 1 iv 5 kr.
Anyakönyv. B minta 1 iv 5 kr.
Mulasztási napló. C minta 1 iv 5 kr.
Nyilvántartási napló. D minta 1 iv 5 kr.

Képezdék számára.

Felvételi napló. A minta 1 iv. 5 kr.
Anyakönyv. B minta 1 iv. 5 kr.
Mulasztási napló. C minta 1. iv 5 kr.

Országos anyakönyv.

A népisk. tanitóságra képesitett tanitókról. 5 kr.
A felső nép- és polg. tanitóságra kép. tanitókról. 5 kr.
A népisk, tanitónőségre kép. tanitónőkről. 5 kr.
A felső nép- és polgári tanitónőségre képesitett tanitónőkről. 5 kr.
Polg. isk. tanitóságra képesitett tanitók anyakönyve. 5 kr.
Népisk. tanitóságra kép. tanitók anyakönyve. 5 kr.
Felső nép- és polgári tanitóságra kép. tanitók anyakönyve. 8 kr.

Bizonyitványok.

Népisk. (elemi) bizonyitvány. 2 kr.
Népiskolai értesitő. 5 kr.
Népisk. tanitói oklevél. 2 kr.
Felső nép- és polgári isk. tanitói oklevél. 2 kr.
Népisk. tanitónői oklevél 2 kr.
Felső nép- és polg. isk. tanitónői oklevél 2 kr.
Munkamesternői bizonyitvány. 2 kr.
Polgári fiuiskolai bizonyitvány. 2 kr.
Polgári leányiskolai bizonyitvány. 2 kr.
Tanitóképezdei bizonyitvány. 2 kr.
Tanitónőképezdei bizonyitvány 4 kr.
Felső népisk. bizonyitvány fiuk számára. 2 kr.
Felső népisk. bizonyitvány leányok számára. 2 kr.
Gazdasági szakosztálylyal megtoldott felső népiskolai bizonyitvány. 2 kr.
Ipari szakosztálylyal megtoldott felső népiskolai bizonyitvány. 2 kr.

Felkl-Gönczy földgömbök.

21 centimeter átmérőjü, **délkör nélküli földgömb.** 2 frt 50 kr. Pakolási költség 50 kr.
Ugyanaz **fél délkörrel.** 3 frt. Pakolási költség 60 kr.
Ugyanaz **egész délkörrel.** 6 frt. Pakolási költség 1 frt.
32½ centiméter átmérőjü, **délkör nélküli földgömb.** 5 frt. Pakolási költség 90 kr.
Ugyanaz **délkörrel.** 10 frt. Pakolási költség 1 frt. 60 kr.
Ugyanaz **délkörrel és emelkedési szinezettel.** 11 frt. Pakolási költség 1 frt 80 kr.
47 centimeter átmérőjü, **délkör nélküli földgömb.** 12 frt. Pakolási költség 2 frt.
Ugyanaz **délkörrel.** 25 frt. Pakolási költség 3 frt 80 kr.
Tellurium. 12 frt. Pakolási költség 2 frt.
Planetarium. 20 frt. Pakolási költség. 3 frt 50 kr.

Térképek.

Gönczy P. és Berghaus, **osztrák-magyar monarchia domboru térképe.** 20 frt 50 kr.
Gönczy. P. és Berghaus, **Magyarország fali térképe.** 4 frt 40 kr.
Gönczy P. és Berghaus, **Európa fali térképe.** 4 frt 40 kr.
Gönczy P. és Berghaus, **osztrák-magyar monarchia fali térképe.** 4 frt 40 kr.
Gönczy P. **A föld öt része fali térképe.** 4 frt 40 kr.
Gönczy P. **Ázsia fali térképe.** 4 frt 40 kr.
Gönczy P. **Afrika fali térképe.** 4 frt 40 kr.
Gönczy P. **Dél-Amerika fali térképe.** 4 frt 40 kr.
Gönczy P. **Afrika kézi térképe.** 20 kr.
Gönczy P. **Ázsia kézi térképe.** 20 kr.
Gönczy P. **Magyarország kézi térképe.** 20 kr.
Gönczy P. **Európa kézi térképe.** 20 kr.
Gönczy P. **osztrák-magyar monarchia kézi térképe.** 20 kr.
Gönczy P. **Dél-Amerika kézi térképe.** 20 kr.
Gönczy P. és Lauschman, **osztrák-magyar monarchia domboru térképe.** 10 frt.
Gönczy-Stieler iskolai atlasza. 2 frt 70 kr.

Szemléleti képek.

Az első szállitmány tartalma:

1. Az emberi test részei. — 2. A házi állatok és néhany kutyafaj. — 3. A tölgyfa és makk termése. — 4. Az iskola udvara. — 5. A falusi piacz. — 6. A földmives őszi foglalkozásai. — 7. A földmives téli foglalkozásai. — 8. A vásár. — 9. Marhavásár. — 10. Sertésvásár. — Mind a tiz kép bolti ára 6 frt 50 kr., netto-ára 5 frt 85 kr.

A második szállitmány tartalma:

1. Légi tünemények. — 2. Alma- és körtefák. — 3. Parasztszoba belseje. — 4. Juhászat és sajtkészités. — 5. A földmüves tavaszi foglalkozása. — 6. Konyhai életkép. — 7. Dió-, mogyoró-, gesztenye- és náspolyafák. — 8. Esti kép. — 9. Lóistálló belseje. — 10. A falu környéke és közlekedési eszközök. — Mind a 10 kép bolti ára 6 frt 50 kr., netto-ára 5 frt 85 kr.

A harmadik szállitmány tartalma:

1. Diszkeret és virágok. — 2. A nyirfa és feldolgozása. — 3. Szilva, cseresnye-, mandola-, nyári s őszi baraczkfák. — 4. Zöldséges és gyümölcsös kert. — 5. Tehenészet. — 6. Baromfiudvar. — 7. Különféle malmok. — 8. A fenyő feldolgozása. — 9. Kerékgyártó és kovács. — 10. Lóvásár. — Mind a tiz kép bolti ára 6 frt 50 kr., netto-ára 5 frt 85 kr.

A negyedik szállitmány tartalma:

1. Alföldi gazda udvara. 2. Felföldi gazda udvara. — 3. A földmives nyári foglalkozása. — 4. Zöldségpiacz. — 5. Gyümölcstárlat. — 6. Fazekas és takács. — 7. Épülőfélben levő házak. — 8. Iskolaterem belseje. — 9. A bükk- és gyertyánfa. — 10. Mocsáros vidék tájképe. — Mind a 10 kép bolti ára 6 frt 50 kr., netto-ára 5 frt 85 kr.

Hartinger: I. Szinezett fali táblák.

Az emberi test boncztana. 7 frt 50 kr.
A hazai mérges növények. (12 tábla.) 12 frt 60 kr.
Az ehető és mérges gombák. (12 tábla.) 12 frt 60 kr.

II. Gazdászati szinezett táblázatok.

Alagcsövelés. 5. szám. 1 frt.
Rétöntözés. 6. szám. 1 frt.
Dohánytermelés. 18. szám. 1 frt.
Lentermelés 19. sz. 1 frt.
Baromfitenyésztés. 26. szám. 1 frt.
Hasznos és nem hasznos madarak. 29. szám. 1 frt.
Baromfitenyésztés. 27. szám. 1 frt.
Hasznos és nem hasznos madarak. 30. szám 1 frt.

Tornatanitás. 1 frt 20 kr.
Utasitás földgömbhöz. 60 kr.
Métermérték fali táblája szöveggel. 50 kr.
Rasch természetrajzi fali ábrái. 6 frt 60 kr.
Bopp természettani fali ábrái. 4 frt.
Számológép golyókkal 141 centimeter. 6 frt.
Bopp métermértékek gyüjteménye. 5 frt. 4000

Minden iskolakönyv itt német, tót, szerb, román, orosz s vend nyelven is kapható.

plom be volt vonva feketével; itt állitották fel a ravatalt, melyen mindenki látni akarta még egyszer a megboldogultat; de a népnek csak egy része fért a templomba; körmenetben zarándokolt el a ravatal előtt és egy másik ajtón kibocsáttatott. A templomban a szertartás alatt jelen voltak az urodalmi lelkészek, Szathmármegye, Nagy-Károly városa és a környékbeli községek küldöttsége. A gyászmisét Schlauch Lőrincz megyés püspök végezte számos segédlettel, melyben több kanonok is részt vett. — A szertartás után uradalmi tisztek leemelték a ravatalról a koporsót és a sirboltba vitték, hol a család tagjai magukra hagyattak. Végül a templom előtt Szathmármegye nevében Luby Zsigmond, ki Károlyi György főispánsága alatt a megye főjegyzője volt, a nagy gyászközönséghez megható beszédet mondott, s ennek végeztével oszlott el a szomoru gyülekezet. Az elhunyt lelki nyugalmáért a fóthi templomban is gyász isteni tiszteletet tartatott gr. Károlyi István. A fővárosban pedig nov. 15-én az egyetemi templomban volt a gyászmise. A templom nagy része fekete lepellel volt burkolva, s a szintén feketével bevont padokban a családtagokon kivül az elhunytnak barátjai és tisztelői nagy számmal jelentek meg.

Öt kún-szent-miklósi pap. Kún-Szent-Miklós, tudvalevőleg, igen virágzó reform. egyház, egy lelkészszel; mindig gondja volt rá, hogy jeles egyéneket nyerjen meg papjául, s azért is érte gyakran az a szerencsétlen szerencse, hogy papjait nagyobb egyházak hivták el tőle. A mostani ref. konvent, esetleg, összehozta öt ilyen, egymást követő papját Kún-Szent-Miklósnak. Fördős Lajos (most kecskeméti 1847—57-ben volt kún-szent-miklósi lelkész), Szász Károly (1857—63) s Baksay Sándor (1867. óta), mindhárman a dunamelletti egyh. kerület részéről konvent-tagok, együtt látogatták meg a nemzeti szállodában levő szállásán Könyves Tóth Mihály tiszántúli konvent-tagot és debreczeni lelkészt, ki 1857-ben, a josefstadti börtönből szabadulásakor szintén megválasztott papja volt Kún-Szent-Miklósnak, bár helyét az absolut kormány tilalma miatt el nem foglalhatta. Nála találták fiát, K. Tóth Kálmán laczházi lelkészt, ki 1863—66-ban szintén kún-szent-miklósi lelkész volt. Igy jött össze egy egy-lelkészű egyháznak öt élő papja egyszerre. Kún-Szent-Miklós valóban büszke lehet az öt papjára, s hogy közülök négy konventi képviselő, a magyar protestáns egyház választott férfiai közt ül.

Két disz-oklevél. Alkalmunk volt megtekinteni azt a két disz-oklevelet, melyeket Sepsi-Sz.-György városa két, ujonnan választott tiszteletbeli polgára számára Posner Károly Lajosnál készittetett, s melyeket Posner, mint halljuk, a párisi világkiállításon is szándékozik bemutatni. Az egyik, mely Szentiványi Gyulának, most Brassómegye főispánjának szól, ki előbb Háromszéki főispán korában kitünő érdemeket szerzett magának a város körül, vörös-, a másik, Szász Károly miniszteri tanácsosnak „az irónak és hazafinak“ szóló, ki ezelőtt több mint húsz évvel, egy háromszéki közép-tanoda (most már a Székely-Mikó-tanoda) eszméjének megpenditésével Sepsi-Szent-György mivelődési érdekeinek felvirágoztatására alapot vetett, fehér szattyán bőrbe kötve, a város, az ország s Erdély külön czimereivel, s a megtiszteltnek arany domborművű monogrammjával ellátva, belül moire-selyem lappal, maga a disz-oklevél különböző színekben s aranyozással páratlanul irva s festve, nagy függő pecséttel, aranyzott kapsulában; a Szász Károlyé ezen kivül a selyem lapon babérkoszorútól köritett rózsabokrétával, gyönyörű himzetben, ékitve: oly művek, melyek nemcsak a készittető városnak s a megtisztelt két férfinak, hanem az előállitó Posner Károly Lajosnak és a rajtok dolgozott *magyar iparosok*nak is valóban nagy becsületére szolgálnak.

Vámbéry decz. 19-én fölolvasást tart Bécsben, hová a keleti muzeum fölolvasásaira kapott meghivást. Az ázsiai mozlim kereskedőket fogja ismertetni. Megemlitjük egyuttal, hogy Vámbéry legujabb művét: „La Turquie est-elle susceptible de reformes?“ („Reformképes-e Törökország?“) a franczia kormány lefoglalni rendelte, mert pár sorában a franczia kormányról oly módon nyilatkozik, melyet a kormánykörök zokon vettek.

Szerencsétlenség. A baranyamegyei *Nagyfaluból* irják nekünk: E hó 8-án délben három gyermek a falu közelében levő partos helyre mentek kocsival sárga földért. A legidősb egy 14 éves fiu volt, a másik kettő: egy 8 éves fiu és egy 4 éves lány. Ásás közben a magas part leszakadt, s két fiut maga alá temette. A kis lány távolabb állt, neki nem történt semmi baja, s hazafutott a szerencsétlenség hirével. A megrémült szülőkkel többen siettek a helyszinére, hol az idősb fiut még élve szabadithatták ki, de a másik már halott volt.

A háboru. Szinte jobban esik, hogy ha semmi hir sem jön a harcztérről, mert csak roszat várunk. *Plevna* körül fontosabb események még nem történtek. Szkobeleff hadosztályának voltak harczai, s elfoglalt egy jelentéktelen erődöt, melyet csak két ágyu védett és egy halmot. Konstantinápolyból bevallják, hogy semmi biztost nem tudnak Plevnából, mert az érintkezés megszakadt; nem tudják, hogy mennyi ideig tarthatja magát Ozmán pasa. Az oroszok azonban egész bizonyosra hiresztelik, hogy nemsokára eldől Plevna sorsa, s lesz belőle Metz, hol kapitulálni kell az egész seregnek. Az orosz positiókból már látni is vélik, hogy Ozmán készületeket tesz az áttörésre. Nem egészen hiteles forrásból eredő távirat tudatja, hogy Ozmán pasa felszólittatott a kapitulácziora, de visszautasitotta, azt felelvén, hogy még nem tett meg mindent, a mit kötelessége parancsol. A törökök azonban reménylik, hogy a kellő időre Mehemed Ali megalakithatja Szófiában az uj sereget, melylyel Plevna fölmentésére mehet, azonban épen e sereg megakadályozására készül harczba lépni Szerbia, mely most ujra vérszemet kapott. Az oroszok a *Sipka szoroshoz* is tetemes erősitést küldtek a sürü ködök oltalma alatt, s e hó 11-én nagy ágyuzást nyitottak a Nikoláj-erődből, mely a törököknek sok veszteséget okozott, s elesett tüzérségük parancsnoka, Lehman pasa is. — *Az ázsiai harcztéren* a téli időjárás és nagy havazás állott utjába a muszkáknak. A nov. 4-iki deve-bojuni csata után, melyben a törököknek nagy veszteségekkel kellett ott hagyni az Erzerum előtti magaslatokat, az oroszok már 9-én Erzerum erődítései ellen vezettek rohamot, de sulyos veszteséggel visszaverettek, s azóta semmi hir, hogy ujabb támadást intéztek volna.

Adakozás. *A török sebesültek számára* a hét folytán a következő adományok küldettek be szerkesztőségünkhöz:

Hető-Papiból Asztalos Ferencz ref. lelkész gyüjtése 5 frt 77 kr. Ez összeghez járultak:

Asztalos Ferencz 1 frt. Szabó János 1 frt. Dóbé Gerzson 1 frt. Gyarmathy Gyula 25 kr., Veres László 25 kr., Kőrösy János 20 kr., Szilvásy István 10 kr., id. Molnár József 20 kr., Vizsolyi Dániel 40 kr., Nyilas Sándorné 10 kr., Vizsolyiné 28 kr., Nagy Pál 4 kr., Pataky László 15 kr., Kún József 10 kr., Tóth István 10 kr., Győri Sándor 10 kr., Ruszkay Pál 50 kr. Össz. 5 frt 77 kr.

Magyar-Igenből Kiss Elek ref. néptanitó gyüjtése 8 frt. Ez összeghez járultak:

Tiszt. Elekes György ref. lelkész 1 frt. Náthán Klein 1 frt. Kiss Elek ref. tanitó. Herczeg Rozália urasszony 40 kr., Török József 50 kr., Szöcs Lajos 20 kr., Tyukodi Lajos 20 kr., N. N. 20 kr., Kőrösi Sándor 10 kr., Márkusz Hild 10 kr., Deusch Simon 50 kr., Sámuel József 12 kr., Eliász Reis 50 kr., Mihály József 50 kr., Rittersfeld Dávid 20 kr., Rosenfeld Sámson 14 kr., Izsák Leopold 20 kr., Padl József 30 kr., Egyedi János 1 frtot.

Tépésadományokat küldtek: Hodosról Magyar József lelkész (4 kiló 700 gram), Galántháról N. N. (3 kiló 300 gram), Nagy-Récséről Tóth Istvánné Julia (2 kiló 500 gram), végre Gödöllőről szintén egy nagy csomag tépést vettünk, melyet az ottani kisdedovóda gyermekei készitettek.

Halálozások.

Elhunytak a közelebbi napokban: Gyöngyi Babola Lajos élete 70-ik évében Darvason. — Nyilassy Ferencz szegedi fakereskedő és városi bizottsági tag, tevékeny polgár, 36 éves korában. — Nérai Szabó Ferencz ügyvéd, 50 éves korában Szombathelyen. — Reichlin-Meldegg József honvéd őhadnagy éves korában Kőszegen. — Özv. Benedek Imréné szül. Hajós Borbála, a nemzeti szinház érdemes tagjának Benedek Józsefnek édes anyja, 81 éves korában. Glais Bizoin, ki III. Napeleon alatt mint köztársasági képviselő és szónok tünt ki, meghalt 77 éves korában.

Szerkesztői mondanivaló.

Az erényhez. Aristoteles hirneves költeményének forditását nem mondhatjuk sikerültnek. A forma (a nibelung versszak, csak más sormetszettel) nincs jól választva hozzá; de ennél nagyobb baj a nehézkesség a kifejezésekben, mi miatt alig lehet megérteni. Néhol szó szerint fordit s a miatt nem jó; néhol nagyon is szabad s azzal vét. Elméleti fejtegetései (levelében) nem tehetik jóvá gyarlóságait a gyakorlatban. Nem szólva az eredetiről, ismerjük a szép költemény német forditását, mely bár ódon versmértékben s rimek nélkül, sokkal élvezhetőbb az önénél. (Ellissentől, Scher „Bildersaal der Weltliteratur“-jában).

Azokhoz a régi jó barátokhoz. Kevés örömük volna benne, ha nyomtatva olvasnák.

Boldog, ki még... A közlendők közé soroztatott.

D. Hugo. A természetből vett rajz elég érdekes, s csinos is. Közölni fogjuk. Styljén itt-ott eltűri az egyszerüsitést.

Baranyamegye. U. p. Siklós. Ó. L. A szerkesztőségnél nem alkalmazhatjuk; mert bár verseiben van jele a természetes észnek és némi tudákosságnak, de a helyesirással rosszabb lábon látszik állani, mint ily alkalmazásnál megkivántatnék. Más nemű „szolgálat“ pedig nincs rendelkezésünkre betöltés alatt; s arra nem is szokás versben folyamodni.

SAKKJÁTÉK.

937-dik számu feladvány Minkwitz J.-töl.

Sötét.

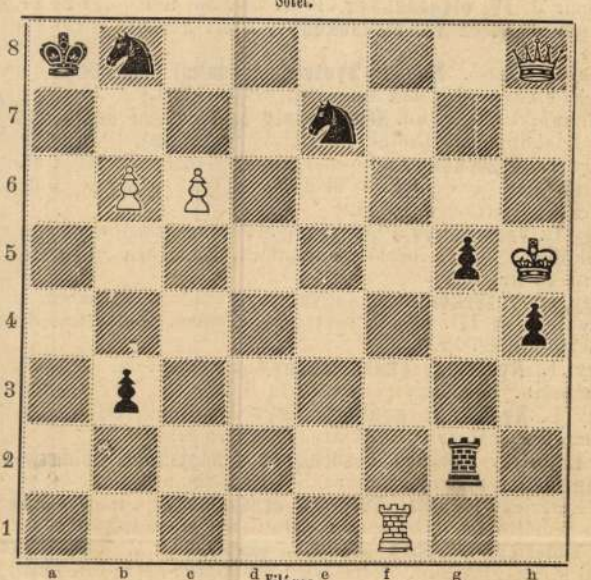

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

A 932. számu feladvány megfejtése.

(Berger J.-töl.)

Megfejtés.

Világos.	Sötét.	
1. Fe8—c6	.. .. d2—d1 V	(a)
2. Vd5—f4:†	.. .. Ke4—f4:—f5	
3. Va8—f8 mat.		
(a)		
1.	Ff1—h3:	(b)
2. Hd5—e3:†	.. .. .. Ke4—e3:—d3	
3. Va8—a3 mat.		
(b)		
1.	Ke4—d3	
2. Fc6—b5:†	.. .. .. K t. sz.	
3. V v. H mat.		

Helyesen fejtették meg: *Veszprémben:* Fülöp József. *Gelsén:* Glesinger Zsigmond. *Sárospatakon:* Gérecz Károly és Németh Péter. *Debreczenben:* Zagyva Imre. *Miskolczon:* Hartmann testvérek. *Bogláron:* Mayer Károly. *Budapesten:* K. J. és F. H. Blau és Spitzer, Schlenk Győző. *Kolozsvárt:* Csipkés Árpád. *Kolozsmonostoron:* Brauner Gyula. *Sarkadon:* Márki és Nuszbek. *A pesti sakkkör.*

HETI-NAPTÁR. Nov. hó.

Nap		Katholikus és protestans		Görög orosz		Izraelita
18	V	G 26 B. assz. olt.	G 25 Jenő, Odo	6 B 25 Pál püs.		12
19	H	Magy. Erzsébet	Erzsébet	7 33 vértanu		13
20	K	Bódog hitv.	Bódog	8 Mihály		14
21	S	B. Assz. avatt.	Ilma	9 Onesip		15
22	C	Cziczelle	Cziczelle	10 Erastus		16 Beer
23	P	Kelemen püsp.	Kelemen	11 Victor		17
24	S	Flóra szűz, Ján.	Firmina	12 János püsp.		18 S. Vejes.

Hold változásai. ☾ Utolsó negyed 27-én 11 óra 21 perczkor éjjel.

Tartalom: Gróf Károlyi György (arczkép). — Szeptember végén. — Thurzó György kincstára. — B. Kochmeister Frigyes és az orsz. prot. uj árvaház (arczkép és képpel). — Képek a tábori életből (öt képpel). — Servadac Hector kalandos vándorlása a naprendszeren át (két képpel). — Egyveleg. — **Melléklet:** A mücsarnokból. — A magyar nyomdászat történelmi fejlődése 1472—1877. — Egy negyed óra Ozman pasánál. — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Mi ujság? — Halálozások. — Adakozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Hetinaptár.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 2. sz.)

Posner Károly

Kossuth Lajos. 10770.

Czegléden.

A templom előtti piaczon a város férfiközönsége lelkesedetten hallgatja Kossuthnak fegyverre szólitó beszédét, ki az emelvényen jobbra fordultan áll, jobbkezével tollas kalapját felemelte, balját pedig keblén tartja. A hallgatóságból ketten lóháton ülnek, négyen a gatyás kocsis szekerében foglaltak helyet és néhányan térdre ereszkedtek. Felirata:

KOSSUTH FEGYVERRE SZÓLITJA A MAGYAR NEMZETET 1848. SZEPTEMBERBEN
(CZEGLÉDI JELENET.)

alól balra: KIADJA: TÓTH JÁNOS BUDAPEST-UJPEST
TÖRTÉNETI KÉPKIADÓ.
középütt: MINDEN JOG FENNTARTVA.
jobbra: TULAJDONOS POSNER KÁROLY LAJOS ÉSFIA.

Kny., alányomással, mér. 46.4: 62.8 cm.

HIMZETT TÜLLFÜGGÖNY. Közli: Pospesch Nelli
Ezt a mintát hímezhetjük nagyobb és kisebb anyagra is. Két méretben készül. Az egyik méret 50×80 cm, a másik 130×200. Az előbbi táblafüggönynek az utóbbi az egész ablakot beborító nagy függönynek alkalmas. A függöny kisebb, szúrt sablonjának az ára 1 pengő 20 fillér, a nagyobb sablon 2 pengő 40 fillérbe kerül. Az árat a megrendeléssel egyidejüleg, 10 fillér portóköltséggel együtt, bélyegben tessék beküldeni az *Uj Idők* kiadóhivatalába.

A szerkesztő üzenetei

Üzenetek kéziratokról

SCH. SÁRI. 3363. Versét, sajnálatunkra sem a legközelebbi, sem a legtávolabbi számunkban nem közölhetjük.

MIT ÜZENHETÜNK, ÖSSZEL, stb. 3452. A jó vers nem szorul „elnézésre". „Elnézésből" senkinek az írásait sem közölhetjük. Az Ön helyében mi nem is kérnénk ilyen kétesértékű dicsőségből.

F. L. 3368. Nagyon örülünk, hogy annyira szereti lapunkat, üzeneteinket és örülünk, hogy szereti Komáromi János írásait. „Örömmel üdvözlöm, — írja tovább — az Uj Idők kezdeményezését, *a Milliók könyve az ifjúságnak* című sorozatot. Hogy ennek milyen nagy a jelentősége s hogy milyen jókor érkezett, az tudja csak, aki a diákok között él. Mikor már ijesztően elszaporodott köztük a ponyvaregény-kultusz, éppen kapóra jelent meg a könyvpiacon a filléres és mégis irodalmi értékű sorozat első regénye, a somogyi földről a fővárosba szakadt tehetséges, fiatal írónak, Babay Józsefnek magyar levegőjű írása, a *Mi huszonketten.* Köszönet a kezdeményezőknek, mert látszik, hogy szeretik a magyar fiatalságot s bennük a magyar jövőt. Elvégre nem lehet közömbös számukra, hogy egy-két évtized mulva milyen irodalmi ízlésű generáció veszi kezébe a magyar irodalom kormányrúdját." Köszönjük, hogy ezt megírta nekünk. A verseket nem sok választja el a közölhetőség mértékétől. Öntől azonban még jobbat, még szebbet várunk.

Üzenetek levelekre

VIOLA JENŐ 3187. — POSCH SÁNDOR 1188. — BONYHÁDI 3149. Kérjük, közöljék pontos címüket, mert levélben szeretnénk válaszolni.

ELMEGYEK? 4128. Levele mélyen megindított minket. Nagyon szeretnénk megnyugtató tanácsot adni. Sajnos, azt hisszük, a férje nem fog egyhamar megváltozni. Nem azok közül való, akikre szelidséggel, szép szóval hatni lehet. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy durvaságára durvasággal feleljen. De azért nem kellene szótlanul, martirarccal eltűrni mindent. Attól tartunk, kevés az önbizalma. Elhitette önmagával, hogy úgyse tudná fölvenni a versenyt az első asszonnyal. Meg kellene próbálnia nagyon csinosnak lenni. A férfiak előbb a külsőt látják meg s csak a vonzó külsőn keresztül a lelki értékeket. Sokszor idéztük ezen a helyen, amit, néhány évvel ezelőtt, egy színdarabban hallottunk: *az igazgyöngy néha kénytelen hamisgyöngynek tettetni magát, hogy észrevegyék.* Minden nőnek erős fegyvere a gondosan ápolt külső, a vonzó megjelenés. Szép nem lehet mindenki, de *kevés az olyan nő a világon, aki, ha akarna, ne tudna vonzó lenni.* Egy elmés francia író mondja: „Olyan nő, aki jóvátehetetlenül csúnya, olyan nő nincs. *A csúnya nő csak azért csúnya, mert elhanyagolja magát és ezért mások is elhanyagolják őt.* A nőnek kötelessége a társadalommal szemben, hogy arcbőrét, haját, fogait rendbentartsa." Próbálja meg külső eszközökkel magára terelni az ura figyelmét. Higyje el: a frissen mosott, frissen hullámosított haj, vagy egy üde, divatos, jólálló ruha már nem egyszer fölkeltette a férfi érdeklődését olyan nő iránt, akit éveken keresztül észre sem vett. Egy kicsit másnak kell lennie, mint amilyen idáig volt. Ha mindig szomorú volt, most mosolyogjon. Ha sötét komoly ruhákban járt, most vegyen föl fiatalos, világos ruhát. Lehet, hogy mindez hiábavaló, de ki tudja *hátha nem.* Egy nagyon okos asszony mondotta egyszer, hogy *a női siker titka az, hogy sohasem szabad azt gondolni: „ma már így is jó lesz".* Nem lehet tudni, mikor találkozik a nő a királyfival. A véletlen rosszakarata folytán talán éppen akkor, amikor — egyetlenegyszer! — zsírosan, ápolatlanul lóg a haja, ráncos a harisnyája, fényes az orra. S ha már eljött a királyfi, ha már teljesült az álom és megtartották az esküvőt is, akkor sem szabad azt képzelni, hogy most már minden rendben van. *Az asszonynak mindennap újra meg kell hódítania a férjét.* Nem tudhatja, hogy nem éppen aznap találkozik-e a férje egy mosolygóarcú, ápolt, illatos tündérrel, amelyen őt otthon a felesége konyhaszagú, pecsétes pongyolában, mogorva arccal fogadta. Könnyű kitalálni, hogy az összehasonlítás ilyenkor nem a feleség javára üt ki. Ismertünk egy asszonyt, aki ha mégannyit dolgozott is, cseléd nélkül egész délelőtt, ha mégoly durva munkát végzett is: mielőtt az ura hazajött, átöltözött, kifényesítette a körmét, parfőmöt hintett a hajára és lefeküdt a diványra néhány percre, hogy az ura azt higyje: neki semmi dolga. A férfiak vannak olyan önzők, hogy nem kérdezik, nem kutatják: hogyan lett a lakás olyan csinos, barátságos, meleg, ki terítette meg olyan ízlésesen az asztalt és ki főzte meg a pompás ebédet. Ki tudja, hogy apró, asszonyi taktikákkal nem tarthatta volna-e meg az urát? Lehet, hogy nem. De akkor azt tanácsoljuk: ijesszen rá és hagyja őt ott. Nem ismerjük az anyagi viszonyait, de ha csak valami mód van rá, ha van hová menjen, tegye meg. Talán akkor észretér. És ha nem: akkor is jobb lesz egyedül, külön élni, mint így, vele, örökös rettegésben. Nagyon érdekel a sorsa. Irjon nemsokára újra. És mielőtt döntő lépést tenne, kérjen tőlünk tanácsot. Arra, hogy „véget vessen az életének", nem szabad gondolnia. Olyan fiatal, — még minden jóra fog fordulni!

FÖLDIEKKEL JÁTSZÓ, ÉGI TÜNEMÉNY. 4073. „Van-e vajjon hozzámvaló, jellemes, talpigember — kérdi — szere-

Uj Idők. 1933 május 14
20 f.

séges egy szvitter — azt hisszük mindenkinek van otthon — és a gyöngébb lábuaknak lábszártekercs. Kulacs, vajtartó, termofor, zseblámpa, fényképezőgép, messzelátó stb. jó, ha van, de nem nélkülözhetetlen.

Van valami, amit sok turista lenéz: ez a *turistabot*. Csínos szerszám, de vérbeli hegymászók szerint csak arra alkalmas, hogy rátámaszkodjék a díszturista, amikor a hegyi fürdő kurparkjában andalog a térzene mellett. Útközben csak alkalmatlan, ha pedig elfárad az ember, vagy különösen meredek helyre ér: úgyis talál egy jó husángot. Ha mégis ragaszkodunk a hegymászóbothoz, akkor se vegyünk cifrán faragott, kétméteres alpesi népművészeti remeket, hanem egy rövid, vastag, kampós furkót, amelynek szöges a vége.

Térkép csak a vezetőnek kell: nehéz rajta eligazodni és nézeteltérések elkerülése végett jobb, ha a társaságnak egyik tagja az, aki vállalja a felelősséget. Ugyancsak a vezető kötelessége az, hogy „kiismerje magát" a jelzésekben és összetartsa a társaságot. Ebből a célból tartson időnként pihenőt és számolja össze báránykáit, hogy azonnal keresésére indulhasson, illetve hívójelet adhasson, ha hiányzik valaki.

Ami már most a kirándulások technikai részét illeti: rendesen villamos, vicinális, vagy vasút visz egy bizonyos pontig, amelyen az „átszállás gyalogútra" kezdődik. Igy például a Dobogókőre a Pálffytérről kell indulni, félórai vicinális-út után Pomázra érünk, ahonnan autóbuszon lehet Pilis-Szentkeresztre jutni; onnan kis másfélórai gyaloglás után ér az ember a gyönyörü Dobogókőre, ahol turistaszálló várja.

A Hármashatárhegyre való kirándulásnál az ujlaki templomig visz a villamos, a Kevélyekre Békásmegyerig kell menni vicinálissal, onnan pedig két és félórai gyalogúttal a kettős hegyre, amelyek között menedékház van.

A Hegyestetőre vonattal megyünk Nagymarosig; onnan két óra a gyalogút, visszafelé pedig, miután élveztük a kilátást és pihentünk is, le lehet menni Zebegényig es onnan, ugyancsak vonattal, haza.

A kirándulók rendesen kétóra járás után tartanak rövid pihenőt, délben egyórás ebédszünetet — azután felfrissülten, hajukban, ruháikban a rétek, erdők mindennél üdítőbb parfömjével, tagjaikban egészséges fáradtsággal — amely idők folyamán egyre jobban elmarad és változik edzettséggé — térnek haza.

Ismét erőt gyűjtöttek egy hétre, amelyet megédesít a közelgő vasárnap, vagy egy-egy ajándékul kapott, hétközbe eső ünnep reménysége. Sajnálkozással néznek azokra, akik fülledt levegőjű kávéházakból vánszorognak elő, vagy akik autón, kocsin „rándultak ki", valamelyik divatos cukrászdába. Ők az igazi életművészek, nem amazok. Nem költöttek sokat, nem rontották drága ruhájukat, nem pletykáztak, nem unatkoztak. Éltek — és látták „Isten arcát: a Napban, az Égben, a hegyekben, a teremtés örök és soha meg nem únható csodáiban.

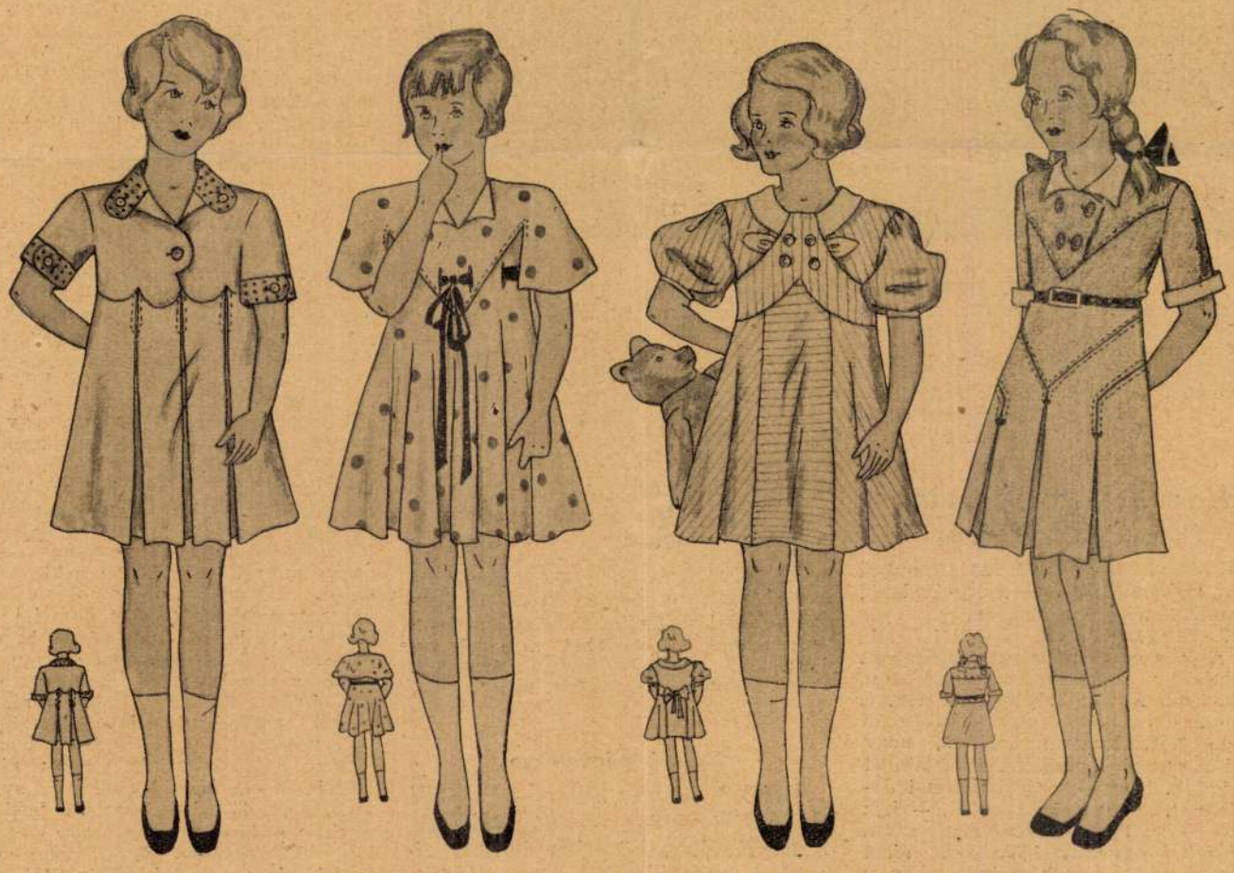

TAVASZI GYERMEKDIVAT. Radványi Magda rajzai

Nyersszínű krepp-ruha. A rövid felsőrész cakkozott, a szoknya elől berakott. A gallért és a kézelőt színes pánttal és gombbal díszítjük.

Mintás mosóceleyemruha, elől ékalakba szabott pelerinnel. Az öv átfűzött sötét bársonyszalag.

Csíkos mosószövetruha, fehér pikégallérral, az ujja buggyos, a szoknyát kétoldalt beletett harangrészszel bővítjük.

Levendulakék szövetruha, a szoknyarészt elől berakás díszíti, keskeny bőröv, kis gallér és kék gombok.

nem való feleségnek. Sajnáljuk Önt, de segíteni nem tudunk. Parancsszóra nem lehet szeretni. Talán az használna, ha a vőlegénye elhagyná. Akkor talán ráeszmélne, hogy a hű szívet meg kell becsülni.

ÉRIK A BÚZAKALÁSZ. 5137. Ezt a kérdést nem kell most megoldani, ezt majd csak az idő oldhatja meg. Ha szüleik beleegyeznek, ám tartsák meg az eljegyzést, bár mi, az igazat megvallva, korainak tartjuk, hogy két ilyen gyermek „menyasszonyosdit" játsszék, ha mégolyan komoly is a szerelmük. Mai eszükkel, mai tapasztalatukkal még fogalmuk sem lehet arról, hogy mi a komoly szerelem. Nem vállalhatnak felelősséget annak az énjüknek az érzelmeiért, akivé majd öt—hat év mulva érnek meg. De, ismételjük, ha a szüleiknek nincs ellene kifogásuk, tartsák meg az eljegyzést. Szívből kívánjuk, hogy mindig így szeressék egymást.

ANYÓKA. 5114. Kedves, szép levél ez és a maga egyszerű őszinteségében nagyon megindító. Ne higyje, hogy az első, aki ezzel a problémával fordul hozzánk. Nagyon sok, Önnel egykorú és idősebb leányolvasónkat foglalkoztatja ez a kérdés, amelyre tulajdonképpen azonnal felel a lelkiismeretük, a meggyőződésük és amelyet csak azért hoznak el hozzánk, mert jólesik valakivel beszélni róla. Ugyis tudja, hogy mi sem felelünk egyebet, mint amit önmagának felelt. Higyje el nekünk: *nem volt még olyan Margaréta a világon, aki meg nem bánta, hogy hallgatott Mefisztó szavára.* Az, hogy a női jóságnak, a női tisztaságnak, a szeretetnek, a türelemnek nincs ereje és nincs értéke többé: *mesebeszéd!* Éppen olyan gonosz mese, mint az, hogy „szegény lányok nem mennek férjhez". Maga még fiatal, ráér várni. Igen, tudjuk: ilyenkor, nyáron — (nyáron? ebben a pillanatban barátságtalanul hűvös szobánk csukott ablakán keresztül ólmosszürke ég néz be ránk) — nehezebb egyedül lenni. Szép volna kettesben sétálgatni a holdfényes kertben, de ha ma még nincs, aki megérdemelje, hogy azokat az ünnepi perceket megossza vele, inkább mondjon le az ábrándozásról. Reichard Piroska egyik szép versében olvassuk:

„Csillogó éjben holdfény alatt járni,
Mikor a fák s virágok alszanak
És szívdobogva egy csodára várni
Csak nagyon erős lelkeknek szabad."

Ha nem érzi elég erősnek magát, óvakodjék az ábrándozásra hívó hangulatoktól. Lesz ez még másképpen is, meglátja. Lesz még verőfényes tavasz és szerelem az életében és akkor hálát fog adni az Istennek, hogy nem szédült meg azoktól a betanult frázisoktól, amelyeket önző és korlátolt férfiak mondtak Önnek. Mindig örülni fogunk, ha ír.

BABY. 54391c. Kérdésére az Országos Stefánia Szövetség hivatalos kiadványával felelünk, amelynek ez a címe: Hogyan védjük meg csecsemőinket a nyári hasmenéstől? A közlemény szövege szó szerint így hangzik: 1. Anyák! Sohase válasszátok el nyáron csecsemőiteket. 2. A nem szoptatott csecsemők étkének elkészítésére mindig megbízható tejet vegyetek. 3. A friss tejet tiszta, sűrű szűrőn szűrjétek át és hideg helyen tartsátok. 4. A csecsemők táplálékát gondosan úgy kétszítsétek el, ahogy azt az orvos elrendelte. 5. A táplálékot mindig pontos időben és az orvos által előírt mennyiségben adjátok. 6. Mielőtt a csecsemővel megetetnétek, kóstoljátok meg. Összement, savanyú, sárga vagy büzös tejet ne adjatok neki. 7. Óvjátok csecsemőiteket a tűző napsugártól. 8. Nappal inkább hűvös szobában vagy árnyékos helyen tartsátok s estefelé, ha már kicsit lehűlt a levegő, vigyétek a szabadba. 9. Minél melegebb az idő, annál lengébben öltöztessétek a csecsemőt. 10. Óvjátok úgy őt, mint táplálékát a legyektől.

MAGYAROS DIVÁNYPÁRNA, rátéttel és szűcshímzéssel, de készíthetjük láncöltéses kitöltéssel is. Tervezte: Pospesch Nelly. Színei: napsütött homokszínű alapon barna, fekete, fehér, aranysárga, zöld, tompakék, püspöklila, terakotta, újpiros és citromsárga. Részletes színmagyarázatot a szúrt sablonon közlünk. Szúrt sablonja 1 pengő 40 fillérért rendelhető meg az *Uj Idők* kiadóhivatalában. A megrendeléssel egyidejűleg a sablon árát és 10 fillér portóköltséget bélyegben kérünk beküldeni.

ÉRZÉKENYSÉG. 5186. Azt méltóztatik kérdezni: ildomosan járt-e el az az úriember, aki, belépve egy üzlethelyiségbe, a kezében tartott cukorkásesomagból előbb kínált meg egy fiatal leányt és csak azután az üzlet tulajdonosát, aki a leánynál idősebb, de fiatalasszony. „A hűség kedvéért meg kell említenem, — méltóztatik írni, — hogy a leány a kiszolgálóasztal előtt állva, a belépő úrnak a közvetlen közelében volt, ezzel szemben az asszony az asztal mögött, kissé távolabb állt. A férfi azzal védekezik, hogy minden meggondolás nélkül, ösztönszerűen kínálta előbb a hozzá közelebb álló hölgyet, de megfontolás után sem döntött volna másképp, mert a leány és a fiatalasszony között rangkülönbséget nem látván, a korkülönbséget előnyben részesíteni majdnem

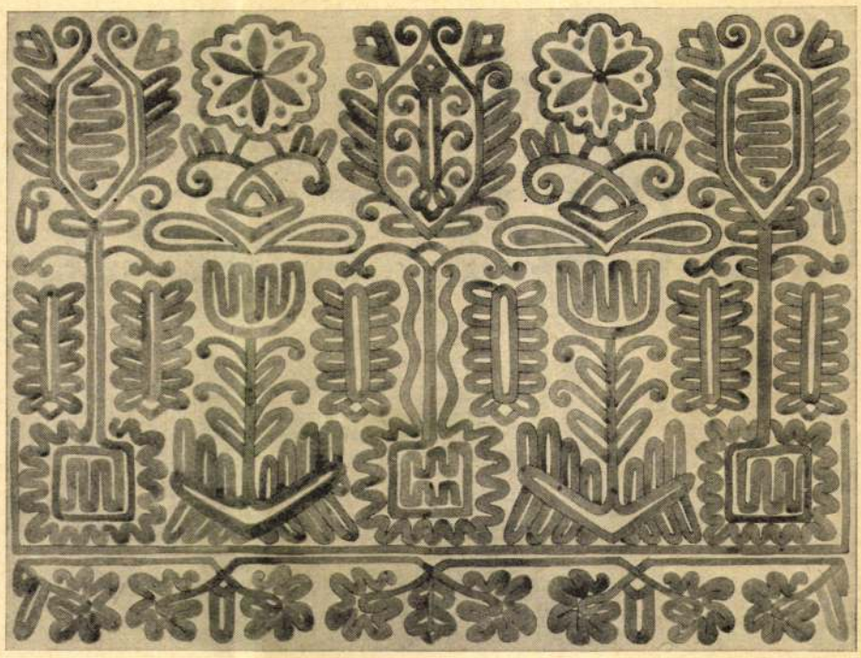

IRÁSOS MINTA, terítők, párnák, függönyök díszítésére alkalmas. Tervezte Pospesch Nelly. Szúrt sablonja 1 pengő 20 fillérért rendelhető meg az *Uj Idők* kiadóhivatalában. A megrendeléssel egyidejűleg a sablon árát és 10 fillér portóköltséget bélyegben kérünk beküldeni.

Uj Idők . 1933. jun. 25

26. 7.

A 30.000 pengős rejtvénymegfejtési verseny rejtvényei

XX. rejtvényszelvénye példányonként vásárlók számára.

Aki az ebben a rovatban megjelenő rejtvények közül akár csak egyetlenegynek a megfejtését is eljuttatja hozzánk és a sorsolás időpontjában előfizetőink sorába tartozik, részt vesz az *Uj Idők* harmincezerpengős rejtvénymegfejtési versenyének díjsorsolásában.

Nem kell, sőt: *teljesen felesleges* egynél több rejtvény megfejtését eljuttatni hozzánk.

A verseny résztvevői, a megfejtés beérkezése után, számozott Részvételi Igazolványt kapnak.

Ezzel a számozott Részvételi Igazolvánnyal vesznek részt a díjsorsolásban.

A sorsolásról és a díjakról a 24-ik szám 757. oldalán tájékoztattuk olvasóinkat.

Az ebben a rovatban közölt rejtvények megfejtését, a mai számhoz mellékelt levelezőlapon tessék elküldeni.

XX.-rejtvény

Magánhangzótlanul.

N . ncs cs . r . p . s t . ny . m . .

Egy jól ismert népdal kezdő sorának magánhangzói helyére csak pontokat írtunk.

Tessék elolvasni!

udvariatlanságnak tartaná. Ezzel szemben az asszony azon az álláspontón van, hogy a férfi igenis a társadalmi rangkülönbséget tartva szem előtt, követte el a tapintatlanságot és ezzel őt, a fiatalasszonyt, mintegy megalázta a leány előtt." Első gondolatunk az volt, mikor a levelet végigolvastuk: Tant de bruit pour une omelette! De minthogy Ön ennyivel nem elégednék meg, megmondhatjuk őszintén, hogy *aki ilyen semmiségen megsértődik, az betegesen érzékeny.* Meglehet különben, hogy ez a kínálás már csak az a bizonyos „utolsó csöpp" volt, amely kicsordította régebbi, vélt, vagy valóban megtörtént mellőzések keserű poharát. Mert a leírt eseten, előzmények és elfogultság nélkül senki nem sértődhetik meg. Természetesnek találjuk, hogy a férfi ösztönszerűen, minden meggondolás nélkül a hozzá közelebb álló hölgyet kínálta meg előbb. A cukorkával való kínálás utóvégre nem ünnepélyes szertartás, amelynek formaságait a spanyol etikett szigorúan meghatározza. A férfi védekezésének második tétele azonban, mely szerint megfontolás után is a leányt kínálta volna előbb, mert a korkülönbséget nem akarta előnyben részesíteni: kissé erőltetett. Ezt csak zavarában mondhatta és azért megbocsátjuk neki. A védekezés első tétele teljesen helytálló. Viszont nem szabad feltételezni egy okos asszonyról, hogy megsértődik, amiért egy fiatal leánynál idősebbnek nézik őt. Különben pedig, ha már erről van szó: két egyidős nő közül is az asszonyt illetné az elsőség akkor, ha valami komolyabb dologról lenne szó. A cukorka-üggyel kapcsolatban azonban, ismételjük, nem érdemes az elsőségről vitatkozni. Az asszonynak elnéző mosollyal napirendre kellett volna térnie az ügy fölött. Az ő helyében még akkor is szégyellnök bevallani, hogy megalázottnak, háttérbe szorítottnak éreztük magunkat, ha, mint említettük, oka volt szándékosságot látni a kínálás sorrendjében. Annál inkább úgy kellett volna tennie, mintha a „sértést" nem vette volna észre. Kérjük a Mindenhatót, hogy soha se legyenek nagyobb problémái se Önnek, se egyetlen olvasónknak sem.

TUDOK-E MÉG VÍGAN NEVETNI? 5039. Azért nehéz a felvetett probléma, mert a szíve egyik kérője felé se vonzza. A „józan ész" tulajdonképpen egyiküket mellett se szól, de ellenük sem. Amelyiket szeretni tudná, ahhoz hozzámehetne, mert azt hisszük, hogy egy olyan okos, melegszívű, szorgalmas feleség oldalán, amilyen Önből válnék, mind a két jelöltből jó férj lenne. Viszont a szerelem, vagy legalább a szeretet rózsaszínű pápaszeme nélkül, „a nyitott ablakon keresztül", ahogyan Ön írja, illúziómentes, prózai világításban egyik sem a leányálmok eszményképe. Ismerünk ugyan nem egy olyan asszonyt, aki habozás nélkül ment hozzá huszonöt évvel idősebb kérőjéhez és nem bánta meg, hogy hozzáment. Ismerünk nem egy, hatvan év körüli férfit, aki fölveszi a versenyt akárhány fiatalemberrel. De azért sohasem beszélnénk rá senkit, hogy menjen feleségül egy nálánál huszonöt évvel idősebb férfihoz. *Lehet,* hogy sikerül a házasság, az is könnyen meglehet, hogy a férfi jóegészségben éri meg a nyolcvanadik évét, — gyakori eset, hogy a sokkal fiatalabb feleség hozzáöregszik férjéhez — *de mindennek az ellenkezője is bekövetkezhet. Hiába: mégsem természetes az, ha a férj apja lehetne a feleségének.* Ha nagyon szeretné, azt mondanók: próbálja meg. Legalább egy-két évig boldog lesz. De ha idegenkedik tőle, ha aggodalmai vannak, inkább ne menjen hozzá. Ez nem jelenti azt, hogy most már feltétlenül a másikat kell választania. Nem kell ezt a két kérőt úgy tekintenie, mint „utolsó szalmaszálat". Először is: nem lenne katasztrófa az sem, ha egyáltalán nem menne férjhez. Másodszor pedig bizonyosra vesszük, hogy jelentkezik majd harmadik, sőt negyedik kérő is, aki minden tekintetben jobban

ÖRÖK SZÖVETSÉG

SZÉKELY TIBOR REGÉNYE
a mai huszonnégyévesek harcáról a kenyérért, a szerelemért és az életért

Most jelent meg a «MAGYAR REGÉNYEK» sorozatában

Pospesch Nelly

l. Budiparvajzisk.

1934-35. 32. l.

Utiszámlák

9 39.

zágos Bizottsága

ány
- száma: 17.772-III. 1939.
- kelte: VI/20. 1939.
- beérkezése: VI/30. 1939.

ek száma:

elintézett szám:

záma:

záma:

asta:

Pospichal Johann

Modellierer

XVIII n.

l.

Schirek Holitsch

122. l.

70384

A szó és a tett

A bejelentést nyomban tett követte. Kállay Miklós parlamenti bemutatkozó beszédében a zsidóbirtokok maradéktalan és gyors kisajátításának szükségességéről beszélt és — ha jól emlékszünk — nyolcnapos türelmet kért azoktól, akik már régóta rosszalóan szemlélték azt a huzavonát, ami a zsidóbirtokok kisajátítása körül történik. Nyolc nap mulva — mondhatnánk, boszorkányos gyorsasággal — elkészült a gyors kisajátításról szóló nyers törvénytervezet és ugyanekkor Kállay Miklós kormánya — okulva a mult tapasztalatain — azonnal lefoglalta az országban az összes zsidóbirtokokat. Berendezéseiket zár alá vette, megtiltotta azok elkótyavetyélését és megakadályozta, hogy addig is, amíg a törvényjavaslat jól átgondolt, végleges szövege elkészül, az érdekeltek — akiknek olyan kifinomult gyakorlatuk van a törvények, rendeletek, sőt készülő kormányintézkedések kijátszásában — meghiusítani próbálják a törvényhozás szándékait. A bejelentést tehát nyomban tett követte és az igéretet, amelynek tapsolt az egész ország, Kállay Miklós kormánya ma maradéktalanul beváltotta.

A zsidó ingatlanok kisajátításáról szóló törvényjavaslat a legnagyobb gondossággal és körültekintéssel elkészült, ismertette azt tegnap a pártban a földmüvelésügyi miniszter és ma délben be is nyujtja a képviselőházban. Kállay annakidején parlamenti bemutatkozásakor csupán annyit mondott, hogy maradéktalanul és azonnal rendet kell teremteni a zsidóbirtokok körül és ki kell azokat sajátítani a magyar nép megerősödése és boldogulása érdekében. Ennyit igért és — *jóval többet tett.* Mert hiszen, amint a Ház elé kerülő törvényjavaslat szövegéből kiderül, a törvényjavaslat *a legkeményebb fajvédelmi alapon áll* és az eddigi jogszabályoknál *jóval szigorúbb és hatályosabb rendelkezéseket tartalmaz.* A javaslat az összes zsidóföldbirtokokat érinti, sőt az eredeti elgondoláson túlmenően a zsidók kezéből nemcsak a mezőgazdasági, hanem az erdőgazdasági ingatlanokat is el kell venni, sőt bizonyos esetekben az élő és holt felszerelés átvételére is módot ad majd a törvény. A zsidóbirtokosok pedig nem pénzt kapnak, amivel károsan felduzzasztanák a pengőforgalmat, hanem kötvényeket, de azokat sem vehetik kézhez, mert a kötvények — *zárolt számlán maradnak.* A kisajátítás ellenértékét tehát senki sem használhatja fel arra, hogy hátbatámadja vele az ország gazdasági és pénzügyi érdekeit. *Szigorúbbnál szigorúbb rendelkezések* sorozata a törvényjavaslat, amely íme, bizonyítja, hogy Kállay Miklós nemcsak beváltja politikai igéreteit, hanem többet is cselekszik annál, amit mond, ha az ország érdekei úgy kívánják. Az egész nemzeti közvélemény tapsol Kállay Miklósnak és kormányának nem csupán azért, mert a magyar nép erősödése szempontjából olv fontos kérdést juttat el a megoldáshoz, hanem azért, mert látja, hogy az elhangzott szavakat komoly tettek követik, amelyek megalkuvás nélkül, fajvédő következetességgel és céltudatossággal szolgálják a magyarság jobb sorsát és az ország szebb jövőjét.

A tangóharmonika kiváló szakemberei és óriási választék **Sternberg** hangszergyárban, Rákóczi-út 60.

A német-olasz barátsági és szövetségi egyezmény aláírásának hároméves fordulója

Berlin, május 22. A Német Távirati Iroda diplomáciai tudósítója írja: *Ma három esztendeje* annak, hogy Berlinben ünnepélyesen aláírták *a német—olasz barátsági és szövetségi egyezményt.* A paktum jegyzőkönyvszerűen is *rögzítette az igazságos új rendért sikraszálló népeknek a versaillesi hatalmi politikából szükségképpen kifejlődő sorsközösséget.* »Acélegyezmény« név alatt Németországnak és Olaszországnak ez a sorsközössége *megállotta a tűzpróbát* a népeknek és világnézeteknek azóta világot átfogó küzdelmében.

Ha visszapillantást vetünk a legutóbbi három év eseményeire, különösen világossá válik az egyezményben kifejezésre jutó *politikai előrelátás,* amelytől vezettetve a tengely vezetői és népei életterük biztosítására és az európai kultúra alapjainak biztosítására *ráléptek arra az útra, amelyet számukra a történelem a nyugtalanság és a bomlás közepette kijelölt.* Ma, amikor Európa keleti részén a szövetséges nemzetek hatalmai felsorakoztak *a végső döntésre* az európai erkölcs és rend főellensége ellen, a tengelyegyezménynek ezek a vezető szavai szinte jövendölésszerűen hatnak.

Ugyanúgy beteljesedtek azok a kijelentések is, amelyekben a tengelyhatalmak külügyminiszterei az aláírás alkalmával kifejezésre juttatták akaratukat. Ezek a hatalmak ugyanis ma még kevésbé hajlandók magukat fenyegetésekkel vagy erőszak alkalmazásával eltéríttetni attól a kitűzött céljuktól, hogy *egyszersmindenkorra megteremtsék az igazságos békét és így népeiknek és egész Európának, de végeredményben az egész világnak biztosítsák a tartós és szilárdan megalapozott rend áldásait. (MTI)*

Személyvonatok, amelyekre pünkösdkor nem érvényesek a szabadjegyek

A *Magyar Országos Tudósító* jelenti, hogy május 23-ának 0 órájától május 26-ának déli 12 órájáig terjedő időben a *Budapestről induló és Budapestre érkező összes gyors- és sebesvonatokon,* továbbá a *Budapest—Keleti pályaudvarról* Hegyeshalomra 6 óra 30 perckor induló 12-es számú, Győrbe 17 óra 10 perckor induló 26-os számú, Szentgotthárdra 20 óra 55 perckor induló 1320 számú, Ujvidékre 22 óra 58 perckor induló 920 számú, Losoncra 23 óra 50 perckor induló 320 számú, Szolnokra 14 óra 45 perckor induló 2534 számú, Gyékényesre és Pécsre 21 óra 30 perckor induló 1020 illetőleg 1020/1920 számú, Volócra 23 óra 42 perckor induló 420 számú, Kassára 22 óra 50 perckor induló 1520 és 14 óra 21 perckor induló 234/458/1518 számú, Lökösházára 21 óra 55 perckor induló 620 számú, Kolozsvárra 17 óra 35 perckor induló 520 számú;

Budapest—Nyugati pályaudvarról Párkánynánára 7 óra 40 perckor induló 142—122/a és 15 óra 33 perckor induló 146 számú, Érsekujvárra 14 óra 17 perckor induló 134 számú, Kiskunfélegyházára 7 óra 42 perckor induló 722/712 számú, Máramarosszigetre 23 óra 07 perckor induló 1720 számú;

Budapest—Keleti pályaudvarra Hegyeshalomról 21 óra 55 perckor érkező 11 sz. és 17 óra 10 perckor érkező 13 számú, Szentgotthárdról 7 óra 40 perckor érkező 1319 számú, Ujvidékről 22 óra 50 perckor érkező 911 számú, Losoncról 22 óra 18 perckor érkező 311 számú, Szolnokról 22 óra 09 perckor érkező 2521 számú,

Gyékényesről és Pécsről 8 óra 10 perckor érkező 1019., illetőleg 1919/1019. számú, Volócról 5 óra 0 perckor érkező 419. számú, Kassáról 9 óra 15 perckor érkező 1519. számú, Lökösházáról 20 óra 16 perckor érkező 637/623/511. számú, Kolozsvárról 10 óra 18 perckor érkező 519. számú;

Budapest—Nyugati pályaudvarra Szenciről 11 óra 15 perckor érkező 117. számú, Érsekújvárról 17 óra 37 perckor érkező 112/233. számú, Párkánynánáról 21 óra 14 perckor érkező 121/a. számú, Kiskunfélegyházáról 17 óra 34 perckor érkező 733. számú, Szegedről 4 óra 56 perckor érkező 719. számú,

Máramarosszigetről 4 óra 34 perckor érkező 1719 számú személyvonatokon, valamint *Budapest—Csáktornya és Budapest—Tapolca között közlekedő valamennyi személyszállító vonaton, minden »Szabadjegy« elnevezéssel kiadott menetjegy érvénytelen.*

Május 23-ának 0 órájától május 24-ének déli 12 órájáig terjedő időben a most felsorolt Budapestről induló személyvonatokon, valamint a Budapestről Csáktornyára és Tapolcára induló valamennyi személyszállító vonaton *a kereskedelmi utazók mérsékeltáru bérletjegyei sem érvényesek.*

USA, JAPÁN, ANGLIA

A Magyar-Német Társaság meghívására tegnap este az Országház delegációs termében *Franz* Eugen würzburgi egyetemi tanár előadást tartott *USA, Japán, Anglia* címmel. Az előadás iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult meg, német részről megjelent rajta Dietrich von *Jagow,* budapesti német követ, *Wolff* titkos tanácsos, követségi sajtófőnök, a külügyminisztérium részéről *Zilahy-Sebess* Jenő helyettes külügyi sajtófőnök, a kultuszminisztérium részéről pedig *Stolpa* József államtitkár.

Báró *Feilitzsch* Berchtold megnyitójában magyarul, majd németül mutatta be a megjelenteknek az előadót és méltatta tudományos munkásságát.

Franz Eugen professzor rámutatott azokra a motivumokra, amelyek az USA-nak, Japánnak, Angliának és Oroszországnak a csendesóceáni térségért vívott küzdelmét jellemzik. Japánnak helyzeténél, népi jelleménél, számbeli erejénél és egységénél fogva itt különleges szerep jutott. Megemlékezett a nagyhatalmaknak a világháború kezdete óta tartó küzdelméről és arról, hogy 1939—40-ben milyen új tényezők érvényesítették hatásukat minden résztvevőre.

Az előadás után a társaság tisztújító közgyűlést, majd igazgatótanácsi ülést tartott. Este a Hungáriában szűkkörű vacsorát rendeztek az előadók tiszteletére.

A Müller-ügy az összeférhetetlenségi bizottságban

Ma délelőtt 11 órakor összeült a képviselőház állandó összeférhetetlenségi bizottsága. Az ülésen hitelesítik a vitéz gróf *Kornis* Elemér országgyűlési képviselő ellen bejelentett *összeférhetetlenségi ügy jegyzőkönyvét.*

— **Gyászrovat.** Kakaslomniczi és berzeviczei dr. *Berzeviczy* Károly hosszas betegség után május 19.-én 62 éves korában Budapesten elhúnyt. Ma délután 4 órakor temetik a farkasréti temetőben. Az engesztelő szentmiseáldozatot lelkiüdvéért 26.-án reggel 9 órakor mutatják be a krisztinavárosi plébániatemplomban.

Nyilttér

A rovatban közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Ebben a rovatban a hirdetések ára milliméter-soronként hétköznap 70, szombat 80 fillér. A legkisebb hirdetés ára 7, illetve 8 pengő.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Leszármazási okmányok
(nemesak nemességi) beszerzése ügyében forduljon
HERALDIKA NEMESSÉGI
irodához. IV., Gr. Károlyi-u. 14. T.: 381-199. 184-644

Urak! Hölgyek!
újrendszerű, bevált
cím propagandánknál
azonnali állandó kereset
Propaganda Iroda:
VII., Erzsébet-körút öt, III. 26.

LÓSPORT

Nem mindennapi turfbotrány az ügetőn

Kitiltás előtt áll egy ismert istállótulajdonos

Nem mindennapi esetet vizsgál napok óta *az Ügetversenyegylet vezetősége.*

Mint ismeretes, az elmult években népszerűvé vált ügetősportban igen élénk fogadási élet fejlődött ki s *az ügetőringben ma már valósággal mindennaposak a többezerpengős fogadások is.* Természetesen az egyesület vezetősége ellenőrzi a fogadások menetét, figyelve, hogy nem történik-e valami visszaélés.

Sportkörökben már régóta gyanus figyelemmel kisérték egy *Lichtmann* Sándor nevű istállótulajdonos fogadásait. A ring közönsége megfigyelte, hogy *Lichtmann sokszor ezerpengős összegeket is helyezett el papirszámítás szerint esélytelen lovakra* és nem egyszer előfordult, hogy *ezek a lovak feltünően jól szaladtak, ugyanakkor, amikor a favoritlovak csődöt mondtak.*

Az elmult napokban *feljelentés érkezett az egyesület vezetőségéhez,* amelynek alapján *Lichtmann* Sándor ellen *szigorú vizsgálat indult meg,* amely nagyon megdöbbentő adatokat produkált.

Megállapítást nyert, hogy

Lichtmann a közelmultban felkereste Reimer Géza ügetőtrénert és pénzt kinált fel neki, hogy ne nyerjen a Gala Peter nevű lovával,

hanem hagyja a *Kovács* János II. által hajtott *Billyt* nyerni. Kihallgatták *Mann Lajos tréner feleségét* és az egyik ismert *ügetőtulajdonost és amatőrhajtót* is, akik *egyöntetűen vallották,* hogy *Lichtmann* egy másik alkalommal azzal az ajánlattal jött hozzájuk, hogy

amennyiben Mann tréner az Erény nevű lóval nyerni akar, akkor ő elintézi, hogy Erény legveszélyesebb ellenfele ne nyerjen

és így a vetélytárstól megszabadulnak.

Természetesen *sem Reimer Géza, sem Mannék nem fogadták el az ajánlatot.*

A vizsgálat — amelyhez az elmult napokban *egy közismert istállótulajdonos vallomása is csatlakozott,* aki szintén *tudott a Reimer Gézának tett sportszerűtlen ajánlatról,* — befejezést nyert és az ügyben a következő napokban hirdet ítéletet az ügető vezetősége.

Az adatok alapján ez a vizsgálat kétségtelenül *Lichtmann* Sándor kitiltásával fog végződni.

Mai ügetőversenyek

A mai ügetőversenyek programjából a 2100 méteres *Nemzetközi hendikep* emelkedik ki, amelyben az esélyes lovak egész serege indul. Mellette a 4500 pengős *Dőry Lajos díj* számíthat különösebb érdeklődésre.

Jelöltjeink:

I. Cirâda—Várva-várt—Hypolit, II. Extra—Bell Hall—Udvarbíró, III. Dongo—Csalfa—Harcos, IV. Czifra II.—Pamuk Legény—Lilian Harvey, V. Bicskás—Negus II.—Magnézium, VI. Ciano—Lila—Csakugyan, VII. Ebadta—Figura—H. Palo, VIII. Virilis—Orao—Billy, IX. Csapodár—Erény—Étes, X. Tihany—Örvény—Fegyver.

— **Az Ujságkiadó Tisztviselők Nyugdíjegyesülete és halálozási segélyezőcsoportja** május 30-án este ½6 órakor tartja 52. évi rendes közgyűlését. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Évi jelentés. 3. Zárszámadások előterjesztése és a felmentvény iránti határozathozatal. 4. Jelentés a halálozási segélyezőcsoport működéséről. 5. A halálozási segélyezőcsoport zárószámadásainak előterjesztése. 6. Tisztikar és igazgatóság választása. 7. Alapszabálymódosítás. 8. Indítványok. Indítványok az alapszabályok 55. §-ának *g)* pontja értelmében legalább három nappal a közgyűlés előtt az igazgatósághoz írásban benyujtandók.

— **A Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára (Trust)** május 21.-én tartotta közgyűlését, amely jóváhagyta az 1941. évi mérleget és elhatározta, hogy a részvények 13. számú osztalékszelvényét május 26.-tól kezdve 2 pengővel váltják be a *Magyar Általános Hitelbanknál.* Az igazgatóság új tagjává dr. báró *Kaas* Albertet választották.

Magyar Lovaregylet
24-, 25-én d. u. 3 órakor **versenyt tart**

Kállay Miklós — véglegesen megbízott külügyminiszter

Magyarország kormányzója legfelsőbb kéziratot bocsátott ki s ebben *Kállay* Miklós miniszterelnököt *véglegesen megbízta a külügyminisztérium vezetésével.* A kormánypárt tegnapesti értekezletén a képviselők általános éljenzése közben maga a miniszterelnök jelentette ezt be. *Bárdossy* László, akinek Kállay miniszterelnök a külügyi tárcát fenntartotta, a magánéletbe óhajt visszavonulni s így a mai naptól fogva, mint véglegesen megbízott külügyminiszter, Kállay Miklós áll a magyar külügyek élén és biztos politikai érzékkel, nagy rátermettséggel s nyílt határozottsággal folytatja tovább azt a hagyományos magyar külpolitikát, amelynek alapjait *Gömbös* Gyula, majd *Kánya* Kálmán vetette meg s amely gróf *Csáky* István és *Bárdossy* László külügyminisztersége idején a szövetségeseinkhez való hűség jegyében vezette Magyarországot a megerősödés és a gyarapodás útján.

Kállay Miklós végleges külügyminiszteri megbízatása a magyar külpolitikai vonalvezetés szilárdságát és állandóságát jelenti. Amint bemutatkozó beszédében, majd a Magyar Élet Pártjának országos nagytanácsában ismételten hirdette, törhetetlen híve a kitűnően bevált és az események által igazolt eddigi magyar külpolitikának. Kiváló államférfiúi képességeit ezentúl egyaránt érvényesíti belpolitikában és külpolitikában, átérezve azt az óriási történelmi szerepet, amely Magyarországra vár az új Európa megteremtésében. Kállay Miklós minden eddigi külpolitikai megnyilatkozása bizonyítja, hogy széleskörű tudását, nagy tapasztalatát és kiváló államférfiúi ismereteit a magyar külpolitika irányításában is ugyanazok a magasztos szempontok hatják át, amelyek az országos politikában is érvényesülnek: az izzó hazaszeretet, a magyar fajtáért való rajongás, az ország megerősödése és a nemzet naggyátétele. Végleges külügyminiszteri megbízatása általános megelégedést és megnyugvást kelt, mert az országban mindenki tudja, hogy a tettek miniszterelnöke a külpolitika feladatköreiben is beváltja mindazokat a reményeket, amelyeket államférfiúi működéséhez fűz az ország.

Knappertsbusch az Operaházban

Operaházunk dicsérendő munkatempója folytán változatos műsortáblája fölényesen vezet a külföldi operaházak műsorpolitikai versenyében. A bemutatók szép száma után a vendégszereplők sorozata következik a legváltozatosabb szerepkörökben.

Most a »Rajna kincse« előadását Hans *Knappertsbuch*, a kitűnő Wagner-dirigens vezényelte, mint vendég. A vendégdirigens pálcáját nemcsak nagyvonalú koncepciójának nagyszerűségéért, dús fantáziájáért és ritmikájáért illeti dicséret, hanem a megszámlálhatatlan részletfinomságért és főleg azért a karmesteri »önzetlenségért«, ahogyan zenekarát valóságos kísérőhangszerként fogja, mindenkor gondosan ügyelve a színpadon történő cselekményre. *Knappertsbuch* »Rajna kincse« nemcsak drámai, hanem egyszerűen igaz, nagyszabású volta mellett naivan emberi, egy zseniális művész őszinte hitvallása. Esemény a vendégkarmester mellett hazai együttesünk szereplése is, amely tudásának most is legjavát adja: *Némethy* Ella, *Wargha* Livia, *Fodor* János, *Rösler* Endre, *Korék* Endre, *Székely* Mihály, *Udvardy* Tibor, *Maleczky* Oszkár és a többiek. (v. j.)

— **Betegsége miatt gázzal megölte magát.** A *Damjanich*-utca 26. számú házban *Gross* Arabella 33 éves leány ma hajnalban gázzal megmérgezte magát. A gáztűzhely egyik gumicsövét vette a szájába s úgy szívta fel a gyilkos világítógázt. Hozzátartozói már *holtan találtak rá.* »Betegségem miatt választottam az élet helyett a halált« — írta búcsúlevelében.

A kormányzóhelyettes felesége is vért adott katonáinknak

VITÉZ NAGYBÁNYAI HORTHY ISTVÁN NÉ, A KORMÁNYZÓHELYETTES HITVESE VÉRT AD HONVÉDEINKNEK

Néhány héttel ezelőtt jelent meg a honvédelmi miniszter rendelete, amelylyel a Magyar Vöröskeresztet megbízta, hogy az orosz fronton megsebesült katonák részére *vért vegyen.* A rendelet megjelenése után nagy számmal jelentkeztek önként a társadalom minden rétegéből.

Vitéz nagybányai Horthy Istvánné, a kormányzóhelyettes felesége is felajánlotta vérét katonáinknak.

Az önkéntes jelentkezőket a Magyar Vöröskereszt székházában dr. *Pitrolffy-Szabó* Béla egyetemi magántanár vezetésével működő véradó-központban törzskönyvezik, azután orvosi vizsgálatnak vetik alá s amennyiben alkalmasságukat megállapították, *vért vesznek tőlük.* Az így önkéntesen rendelkezésre bocsátott vérből készül a szárított vérsavó katonáink számára.

Vitéz nagybányai Horthy Istvánné, a kormányzóhelyettes felesége is átesett a szükséges orvosi vizsgálatokon,

csütörtökön délután megjelent az egyik sebészeti klinikán vérvétel céljából.

A Magyar Vöröskereszt véradóközpontjában máris szép számmal jelentkeztek önkéntes véradók és remélik, hogy a szükséglet biztosítva lesz.

A válság Angliában tovább harapódzik

Berlin, május 22
(A Pest berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

Sir Stafford Crippsnek az angol alsóházban elmondott beszédét az illetékes német tényezők Cripps eddigi megnyilatkozásainál nagyobb figyelemben részesítik. Ennek az az oka, hogy azok a kijelentések, amelyeket a sokat emlegetett második arcvonalról tett, berlini megítélés szerint azt jelentik, hogy

Nagybritannia teljesen letett erről a gondolatról.

A Wilhelmstrasse Crippsnek azokból az utalásaiból következteti ezt, hogy Nagybritanniát csapatok kiküldésével és légierők máshová helyezésével nem lehet védtelenül hagyni. Ugyancsak így értelmezendők Crippsnek azok az utalásai, hogy a tengelyhatalmak stratégiailag kedvező helyzetben vannak, mert az úgynevezett belső vonal az övék.

A további megjegyzések, amelyek között az is szerepel, hogy Cripps parlamenti szereplésével körmönfont módon tulajdonképpen

Churchillt hátbatámadta,

abban csúcsosodnak ki: Cripps beszéde sokatmondó mozzanat Anglia általános helyzete szempontjából és jogossá teszi azt a megállapítást, hogy a válság Angliában élénk ütemben továbbfejlődik. O. v. H.

A kercsi tisztogatás befejezés előtt

Berlin, május 22. *(Német TI)* Mint a védelmi főparancsnokság közli, a Kercs félszigeten győzelmesen lezárult harcok után a német csapatok most a sziklás terepen levő barlangokban és kőbányákban is kutatnak, hogy a megvert ellenség szétszórt maradványaitól megtisztítsák a területet. A tisztogatási akció befejezés előtt áll. A zsákmány összegyűjtése folyamán helyenként

valóságos hegyeket alkottak a bolsevikik holttestei.

így a Vojkov-kohó és a Jenikale-erőd mellett. Ezen a két helyen mindvégig folyt a harc. A német gyalogságnak itt lépésről-lépésre kellett magát előreküzdenie. Csupán ezen a helyen az ellenség vesztesége 4000 fogoly és 1800 halott volt. Az ipartelep nagykiterjedésű és részben földalatti helyiségeiben a tisztogatás során még mindig találtak bolsevistákat. A Jenikale-erők mellett a bolsevisták 3000 halottat hagytak hátra. Az erődért azért folyt oly elkeseredetten a harc, mert az ellenség számára itt nyílt az utolsó alkalom, hogy hajóra szállhasson.

A német légierő szerdán ismételten támadásokat intézett a szebasztopoli erőd ellen.

A német harci repülőgépek találatokat értek el a szebasztopoli déli öböltől nyugatra és keletre fekvő hadifontosságú berendezésekben.

Nagyobb tüzek mutatták a támadások sikerét.

Megerősítik, hogy Leningrád lakosságának kétharmadát részét, kétmillió embert a tél folyamán a Szovjetunió belsejébe szállították. *(MTI)*

Diáktemplom épül Szegeden

Amikor *Klebelsberg* Kunó elgondolása alapján megvalósult a szegedi Dóm-tér, már akkor szóbakerült, hogy Szegednek kevés temploma van, a diákságnak új templomot kell építenni. Ennek megvalósítására meg is alakult a *Szent István Diáktemplom Építőegyesület*, rögtön munkához látott, a Tisza Lajos-körúton telket vásárolt és a templom felépítésére pályázatot írt ki. Az egyesület legutóbbi ülésén *Possonyi* Zoltán tervének ítélte oda az első díjat. A diákttemplom felépítéséhez szükséges összeg felét máris biztosították.

Kedden temetik gróf Zichy Gyula kalocsai érseket

Gróf *Zichy* Gyula pápai trónálló, kalocsai érsek halála alkalmából a kormányzó részvéttáviratot intézett a kalocsai főkáptalanhoz.

Tegnap délelőtt ülésre ült össze a székeskáptalan, hogy megtegye az intézkedéseket az elhúnyt főpásztor temetésére és az egyházmegye ideiglenes kormányzására. Az ülés dr. *Horváth* Győző felszentelt püspököt, nagyprépostot választotta meg káptalani helynöknek, aki az új érsek kinevezéséig kormányozza az egyházmegyét.

Gróf *Zichy* Gyula temetése kedden, 26.-án délelőtt 10 órakor lesz a kalocsai székesegyházból, a székesegyház kriptájába.

Ullein-Reviczky Antal a tűzharcosok kolozsvári ünnepén

Nagy ünnepség színhelye lesz pünkösd első napján, május 24-én Kolozsvár. Ekkor avatják fel azokat a zászlókat, amelyeket a Magyar Tűzharcos Szövetség és az ózdi főcsoport ajándékozott kolozsvári bajtársaiknak hazatérésük alkalmából. Az ünnepségen a szövetség országos elnökét *Ullein-Reviczky* Antal rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, sajtófőnök képviseli, aki az avató beszédet mondja. Kíséretében Kolozsvárra utaznak *Kertész* Elemér országos ügyvezető alelnök, vitéz *Martsekényi* Imre, vitéz *Tóth* András és *Mézey* Lajos országgyűlési képviselők, a szövetség országos alelnökei és számos vezetőségi tag.

Kétszáz pengőt kap, aki Ilovszky János ellopott kabátja tolvajának nyomára vezet

Ilovszky Jánosnak, a *Baross Szövetség* elnökének tegnap este az Üllői-út 8. számú vitézi székház előtt álló AK 329. rendszámú gépkocsijából egy tolvaj ellopta 200 pengőt érő dupla ballonkabátját. A nyomravezetőnek *Ilovszky* János 200 pengő jutalmat, tehát a ballonkabát teljes értékét tűzte ki, ugyanis *a kabátban volt 2 darab wertheimszekrény kulcsa*, amelynek elvesztése most *pótolhatatlan*, mert a hivatali wertheimkasszát, amelyben fontos okmányokat őriznek, egyelőre nem tudják kinyitni.

Több mázsa papiranyag és faáru égett el egy textilüzemben

Tegnap este 8 óra tájban tűz pusztított Óbudán a *Raktár*-utca 5. számú házban *Papi* Kálmán textilgyári cikkeket gyártó üzemében. *Több henger papír és más gyúlékony anyag lobbant lángra*, eddig még meg nem állapított okból. A II. és III. kerületi tűzoltók nagy készültséggel vonultak ki. *Több mázsa papiranyag és faáru égett el.* A tűzoltók háromnegyedórai munka után elfojtották a lángokat.

— **Házasság.** Dr. *Sömjén* László és felesége, temesrékási *Vaszilievits* Dusy fia, *Vaszilievits-Sömjén* György, a Magyar Általános Útépítő Részvénytársaság mérnöke, vasárnap este félhét órakor tartja esküvőjét nemes *Pokorny* Tibor és felesége, ezeghi, latobári és nagykereki *Kerekess* Anna leányával, Lilivel, a tisztviselőtelepi Magyarok Nagyasszonya plébániatemplomban.

Néhány gyönyörű fekvésű nyári lakás a fürdőben még kapható

Pospišil Jožo

nobrár, szül 1897-ben Sziládon (Nyitra vm) A prágai akadémián tanult. Pozsonyban él

4 műve az alábbi muzeumban.

Kat Bratislavy
301. l.

Sbierky. 42. l.

Pospíšil Jožo

1

Wagner Profil.

66. l. 39. t

einigung, noch bevor diese im Jahre
rde. Seitdem verschmolz die Kunst
er anderen Teile Ungarns und wenn
viele ausgezeichnete Talente verliehen,
nderen Zug, keine besondere Schule
vorfinden. Ja es ist charakteristisch,
ungarischen Architektur und des Kunst-
der siebenbürgischen Kunst zurück-
n Körösfő, Alexander Nagy, Andreas
öti, nicht in Siebenbürgen gelebt.
ingeren Generation gehörende, aus
der sich in Siebenbürgen niedergelas-
nialen Sammler der siebenbürgischen
ltán Kodály keine Siebenbürger. Sie

 M. D. K.

Pospisil Józef, szobrász, 1897

a prágai akadémiai Štursa János tanítványa volt. Tehetséges szobrásznak indult és már fiatalon számos emlékmű elkészítésével bizták meg. Alkotásai két csoportra oszthatók: a nemzeti hősök emlékművei és mellszobrai és a saját művészi egyénisége-nek megnyilvánulásai, hamara szobrai alkotásai nem kiegyensúlyozottak

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918–1945.

1960. 146. 147. 148. old

 M. D. K.

Posßisil József, szobrász, 1897

ismétli önmagát, nem volt adélsága a monumentális emlékművek alkotásához, ehhez volt a Szlovák „képzőművészek egyesületének, az első kiállítást 1931.-ben rendezték Bratislavában. – „Kelet szlovák felhelés 1831.-ben" agyag, 1939. 147. old. „Nedbal O" mellszobra, bronz, 1934. 148. old. „ábrándozás" fa 1930 körül 571. oldal.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918–1945.

1960. 146. 147. 148. old.

 M. D. K.

Pospisil Józef, szobrász, 1897

„Leány fej", marvány, 1925. 572. old.

„Leány szőlővel", gipsz. 1933-34. 573. old.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960.

Posseniers, Adrian

rezin

Gróf Zrínyi Miklós
archyje, rezin

Repr.
Szécsy Károly

Gróf Zrínyi Miklós
1620-1664. III-k.
Bp. 1900. 115. l.

Fenti a szövegben

Posseriers Adorján
nak írva

kelt hb. soraira válaszolva közlöm,
konzerválása a magyar mult érde

MDK

Pospesch Kornélia

Képzőművészeti Főiskola évk. 1933-34.60.o
Középiskola rajztanári oklevelet kaptak.

M.D.K.

Johann Hospichal, keramikus

1802-ben Franz Schnellerrrel/holicsi munkások/ gyári jellegő gyártással kisérleteznek Pápán. 239.o Bécsben is tanult. Pápán maradt és az új gyárban dolgozik. 1814-ben halt meg.

Kéry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

Pospichal Károly
mükertész
Nyíregyháza

l. Betnár
119. l.

Pospischel v. Freyenfeld
1716
d. Eperjesy 1929
68. l.

21
0 Praxad.

kétfő
2
Magdolna

edd
3
ollinár pk.

erda
4
Kinga

törtök
5
kab ap.

ntek
6
na assz.

mbat
7
ataleon

Izr. 21. Matoth 1. P. Utolsó negyed 12 ó 29 p.

1940 **Julius** 31 nap

M.D.K.

Postpichal/Postbichal,Pospichal/Joannes,keramikus

A pápai keménycserépgyárban dolgozott."uxoratus fabricae cans".Holicson mintázó.1788.ápr.27-én Bécsbe helyezik. 1790-1794.és 1796-1802-ben újra Holicson az"Englisches Geschirr" részlegben.1802-ben jön Pápára.1814.márc.9-én halt meg. 270.o. 37 éves

Kéry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

M.D.K.

Postpichal/Postpichal, Postbichal/ Joannes, keramikus

Lásd: Postpichal név alatt. 270.o.

Kéry Bertalan: A pápai keményceréppgyár története.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

M.D.K.

Postbichal/Postpichal,Pospichal/Joannes,keramikus

Lásd: Postpichal név alatt. 270.o.

Kéry Bertalan: A pápai kemény cserépgyár története.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

a.D.K

POSPISCHIL József építőmester

1865-ben belső átalakítást végzett

a Medve u. 4. sz. lakóházban.

Budapest műemlékei II; Bp. 1962. 307.l.

POSSPISSIL, Joseph, pozsonyi kőművesegéd

J. P., Maurergesell, † 50 éves korában, Pozsony, 1842 szept. 6. (1842, 483 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Pospischil József

mesterfelvételi kérelmét az alábbi munka nem tárgyalja mivel budai illetőségü mester volt, s mesterjoggal már Budán is rendelkezett.

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX. században, Pesti mesterek és mesterjelöltek. Építés- Építészettudomány, 1971 /III/, 4.sz.379-418. l.

388.l.

K.D.K.

POSPISIL František fazekasmester

Hlaváč mester

XIX. sz. első fele

Csánzi 1954. 111.l. IV.t.

P o s n e r L a j o s

Fővárosi Lapok.1867.ápr.4. /Fővárosi hirek./ ~~A "Tokajhegyaljai albumot"...~~/

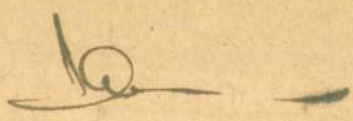

P o s n e r L a j o s

Fővárosi Lapok.1867.febr.9. /Fővárosi hirek: "Magyarok albuma"!/

P o s n e r L a j o s

Fővárosi Lapok.1867.febr.10. /Fővárosi hirek./~~P. L...~~/

Posner Lajos

Szül. Tasnádon 1873
apr. 17 Sz. 4 polg.
(1888)89 I. vendéglat

Terray József, ág. h. ev. kántor

V. 61.

Posner Lajos

stul. Tasnádon 1870

Isr. 4 gimn.

1890/91 I. vendégl.

1891/92 fest. ontag

1891/92 vendégl.

Litterae ligatae

Declaración [illegible]

Posner Lajos

1887/88 I., 1891/92

Ferkè pzomfoiskèvk

124. l.

idegen nép művészete nyitotta virágait. 711-ben keltek át a mórok a tengerszoroson s miután vezérük, Tarik, Jerez de la Fronteránál megverte a gótokat, hosszú időre megvetették lábukat a félszigeten, amelyet fájdalmas szívvel hagytak oda 1492-ben. Nagyon fejlett dekoratív érzékük volt, s művészetük főerőssége az ornamentikában állott, amely részben bizánci forrásokból táplálkozott. A legrégibb fennmaradt emlék, egyúttal a legnagyobb is, a córdobai mecset, ma székesegyház, amelyet még 785-ben kezdetett meg I. Abderrahman, s amely az egyiptomi nagy templomokra emlékeztető oszloperdős koncepciójával és hatalmas arányaival minden idők egyik legnagyszerűbb építészeti alkotása. Másik főműve az arab építészetnek spanyol földön a granadai Alhambra (l. ott), de egyéb városokban is sok figyelemreméltó alkotása maradt fenn, így Toledóban (El Cristo de la Luz, Casa de Mesa, Taller del Moro), Zaragozában (Aljaferia) és Sevillában (Giralda, Alcázar). A mórok fokozatos kiűzése után művészetük még sokáig él (mudéjar stílus, l. ott), elvegyülve a keresztény építészet formáival, s a XII. sz.-tól kezdve igen sok érdekes épületet hozott létre (Toledo: S. Maria la Blanca és El Tránsito).

Posner Lajos

1888

Éinusk 1930. 87. l

Verlag von Bauer &

Für Sammler von Conchylien, für naturhistorische Vereine, für Schul- und Lehrerbibliotheken empfehlen wir:

Dr. W. Kobelt's
Illustrirtes Conchylienbuch.

Complet in 11 Lieferungen, in gr. 4° geheftet à 6 Mark. — Das nun vollständige Werk enthält 49 Textbogen und 112 Tafeln und kann entweder in Lieferungen oder in 2 carton. Bänden (Ir. M. 32 IIr. M. 38) bezogen werden.

Es führt den Anfänger mit Leichtigkeit in die Conchylienkunde ein und bietet dem Liebhaber sowohl wie den verschiedenen Anstalten, die Sammlungen besitzen, ein nothwendiges, die theuren grossen Werke ersetzendes Handbuch zum Bestimmen ihrer Exempl.

S. Clessin,
Deutsche Excursions-Molluskenfauna,

2te vermehrte und verbesserte Auflage in 4 Lief. à 3 ℳ Gebunden 13 ℳ

Excursions-Molluskenfauna

Oesterreich-Ungarn und der Schweiz

Ueb

Bedeutung der

Von Pusikan.

Adelsbuch des

182(

Nach amtlichen Qu
an das gleichbetitel
Carl Heinrich von L
Gustav A. Seyler.

Die neue reich vern

GRO

CONCHYLIE

von Martini

in Verbi

Dr. Pfeiffer, Philip
Weinkauff, Clessin

neu heraus

Dr. H. C

nach dessen Tod

Dr. W.

umfasst bis jetzt 4
geht in rascher Folg
entg

Preis der Lieferun
220 und fol

Posoni György

Rézmetsző és aranyozó. 1799 körül: A kolozsvári magyar szabócéh vándorlevele a város képével. 1810-11 Kolozsvár: Toldalagi-Korda ház, a nappali fekete kanapéjának és egyéb bútorok figuráit aranyozza.

B. Nagy Margit: Renesznész és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970 320 l.

Posoni György

rezin

1799 Eömb Kolozsvár

Lásd. Bielz Graphik

13, 28-l.

1. -246. 11., 1+I-XVk. tábla

Budapest

Lampel R. 1906.

Posoni Lyóray

Thieme Becker

XXVII. 295. l.

Lyka

Posoni

l.

LykaMagyműI300-50

294. l.

Posoni

Ltáb. III. 36

Mathias Aurifaber ex Posonio

Egy 1472 évi oklevélből tudjuk, hogy Mátyás király ez évben Mátyás ötvöst küldte Pozsonyból Hainburg alatt levő táborába.

Ortvay T. Pozsony város története. Pozsony 1903. II. k. III. rész. 240 l.

MDK

Pospesch Kornélia

képzőműv. főisk. hallg.

Budiparrajzisk 1933-34. 4o 1.

POSOVITZ JÁNOS, festőmester

1799-ben Andres Pál és Posovitz János Lőcsén a világos nyomás miatt kaptak 3 Kr büntetést. Mivel megígérték, hogy többé nem teszik, hogy a többi mesternek kárt ne okozzanak, a büntetést elengedték. 66.old.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek II. Festendő anyagok, céhviták 49.old

ARRABONA, A győri Xantus János Múz. Evkönyve, 18. Győr, 1975

Pospesch Kornélia

V. é-

tanári szak

Ferkèpzomfoisk`vk

1933-34. 47. l.

á n y i Gy u l a urnak,

B u d a p e s t.

laszom: a templomban lehet dolgoz-
ncs is,ahol a főoltárképét föl-
épeit már lehetne esetleg az ovoda

forditott lesz most,mert a falfestés
is el lehet az oltárképeket készitenl
alfestés,valamint az oltárok mázolás
unkák elkészülése után szeretném
e.
saink vannak,,akik valószinüleg ki-

Pospesch Kornelia

l.

Ferkèpzomfoiskèvk

1933-34-62. l.

ır, az O. M. Szépművészeti Muzeum I. osztályú
és tisztelők nevében is mély fájdalommal, a pótol-
ebbezhetetlen akarata előtt alázatosan fejet hajtva
Édesatya, após, rokon és jó barát

N ÁRPÁD

zámvevőségi főigazgató,

nöke, a Ferenc József-rend lovagkeresztjének,

Pospesch Kornélia

1929/30 – 1932/33

Ferkèpzomfoiskèvk

24. l.

A XIX. sz.-beli spanyol építészet részint a klasszicizmus szellemében, részint a francia neorenaissance hatása alatt fejlődik. Klasszicizáló a még 1785. megkezdett madridi Prado-palota, *Juan de Villanueva* alkotása, s ugyancsak Madridban a Toledo-kapu, amelyen barokkos elemek is előfordulnak.

Az újabb építészetben nagy súlyt helyeznek a külső effektusokra. Leghatásosabbak az új madridi középületek, elsősorban az impozáns postapalota, a Banco de Espana palotája (*Adro* és *Sainz de la Lastra* műve), a Casino de Madrid épülete s több bankpalota (Banco de Bilbao, Rio de la Plata). Kevésbbé hangos architektúrájúak a régebbi, még a XIX. sz. 2. feléből származó középületek, így a tőzsdepalota és a nemzeti gyüjtemények palotája, az előbbi *E. M. Repullés y Vargas*, utóbbi *Jareno* alkotása; mindkettő tiszta klasszikus szellemű. Szívesen nyúlnak a modern építészek a mór hagyományokhoz is; mór formákban épült a madridi bika-aréna (Plaza de toros, *Ayuso* és *Capra* tervei szerint) s a toledói új pályaudvar. 1895 óta épül Madrid új gótikus székesegyháza, *Marqués de Cubas* tervei szerint. Sajátságos hajtása az újabb spanyol architektúrának a Barcelonában és vidékén kifejlődött, erősen dekoratív és festői *neokatalán* stílus, amelynek nagymestere a kiváló tehetségű *Antonio Gaudi*. Főműve a gótikus alapgondolatú, de szabad és fantasztikus felfogású Sagrada Familia-templom Barcelonában, amely mindmáig befejezetlen; lakóházai közül a nyugtalan és bizarr barcelónai Casa Milá y Camps minden konstruktív gondolat tagadása. A mai spanyol építészek jelentékeny része már a legújabb európai architektúra szellemében dolgozik.

Posner Károly Lajos

Erd

Képes Kiállítási Lapok

1873. II. 97. l. arcképed

Az 1873-iki bécsi
kiállításon való
részvétele és
magyar részről
irányító szerepe –
arckalmából

A «Magyar Hiradó» című
«Aktuális Filmujság» kiadója.
Filmfelvételek. Előhivás.
Másolás. Saját laboratórium.
Műtermi és egyéb fényképfelvételek.

Telefon: 145-510

Budapest, VIII, Sá

Posner Károly Lajos

Második kiadás.

Épen most jelent meg kiadásomban:

DEÁK FERENCZ

halhatatlan hazánkfiának jól talált és diszesen kiállitott arczképe

második kiadásban.

Ára 1 frt 30 kr.

A tiszta nyeremény a nemeskeblü hazafi intentiójának megfelelőleg, a budapesti két árvaház javára fog folajánltatni.

Posner Károly Lajos,
m. k. udv. szállitó.

1697

Második kiadás.

Vas. Lip. 1876. 128. l

questioni di elettrochimica, di chimica-fisica bidogica e farmaceutica. Importanti sono le sue ricerche sullo spettro ultrarosso e sullo spettro Raman. Si è interessato di ricerche sull'idrologia alto-atesina e sulle radioattività dei fanghi e delle acque.

Giovanni Giorgi, già direttore dell'Ufficio Tecnologico del Municipio di Roma, ordinario di Meccanica Superiore e direttore della R. Scuola di costruzioni aeronautiche, titolare di fisica matematica e incaricato di meccanica razionale presso la R. Università di Cagliari e presso quella di Palermo, dal 1934 è ordinario di trasmissioni, e di misure telegrafiche e telefoniche, e di comunicazioni elettriche presso l'Università di Roma. La sua fama di scienziato è dovuta soprattutto al nuovo sistema di unità di misura razionale di elettromagnetismo, adottato dalla commissione elettrotecnica internazionale. Altre ricerche del Giorgi sono state rivolte al campo della meccanica teoretica e

Posner Károly
könyvkötő

M.D.K

A magyar ipar egyik meg-
teremtője.

Dr. Belitzky János: A pest-budai magyar polgár születése
Városi Szemle, 1947 – 466 lap

Posner Károly nyomdász cég

Árjegyzék borító lap. Szép kivitel szines. Kus Ernő vas stb kereskedő megrendelése. „Melléklet a grafikai Szemle 1891. ki 9. i számához"

Melléklet
Grafikai Szemle 1891. 9 sz

MDK

Posner Károly Lajos

térképeket és müipari szinnyomatokat készit.

Szalay Imre: A müvészi ipar az Országos Tárlaton.
Müvészi Ipar 1885/86 évf. 156.l.

MDK

Posner Károly Lajos és Fia
nyomda cég

Két mintalapja meglepetést okozott az első (289 a) egy litográfiailag és könyvnyomdai uton előállított betűminta ciniap, a második (289 b) egy könyvnyomtató sajtón nyomott szines terkép, igen pontos kivitelben.

B-r. A német nemzetközi mintacsere
Grafikai Szemle 1895 évf. 4 z. 63 l.

MDK

Posner Károly Lisfia
nyomda

a német nemzetközi mintacserélen zerepelt
mintalapja mint melléklet

— mellékleteink

Grafikai Szemle 1895 évf 5 z. 86 l.

MOK

Posner K L és fia
nyomda

Naptár bírálat. Díszes chromolithográfiai naptár Block zerü.
Jól valaztott zinek. Rajza renaissance stylu
A bíráló hazai nyomtatványon a német halás mellizését
ohajtj;

Heller Ignácz: Az idei díznaptárak.
Grafikai Szemle 1891. 2 z 21 old.

MDK

Posner K. Lajos és Fia

nyomdája

Kiállítási tárgyai albumok, litografiák térképek stb birálata.

Tuly Ákos: A sokszorosító iparágak-kiállítási pavillonja

Grafikai Szemle 1896 évf. 6 z. 84 l.

MIK

Posner Károly Lajos

nyomdatulajdonos

a 70-es években alapított nyomdát a Teréz-városban

Firbinger Károly: Budapest nyomdái
Grafikai Szemle 1894 íof. 1z. 4l.

Posner Károly Lajos — M. D. U.

könyvtárban

1822–87

1) I. Ferenc József –

2.) Baranya megye térképe

3.) Bp. Erzsébet gőzmalom – társaság számlafejlése –

Gerson, A magy. Zőrajz. 1960 89

Posner Károly Lajos

Aljes életrap archegyel

l. Gedenkbuch zur Eröffnungsfeier des ungarischen Akademie-Palastes. Pest, 1865.

22, 23 l. 24. l.

sügyi m.kir.minisztertől.

szám alatt kelt rendeletemre való hi-
ek jegyzékét, a melyek a hatóságok be-
szerint rendszeres szükségletet képez-
elő nem állittatnak, idezárva azzal
nek, hogy a jegyzékben felsorolt cik-
ésére az engedélyt az 1916. év tarta-

n a Cimet egyuttal arra is, hogy a
eknek a külföldről leendő beszerzésé-
a értelmében az engedély a jövőben is
özlendő ki.

P o s n e r K. L a j o s

Mónagyról?

Fővárosi Lapok.1869.jul.4. /Fővárosi hirek./

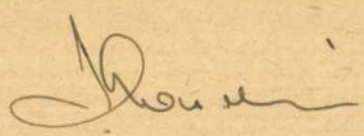

P o s n e r K. L.

Fővárosi Lapok.1868.szept.27. /Fővárosi hirek./

Posner K. Lajos

a Ferenc József-rend
lovagkeresztjét kapta-

Nefelejts. 1866.

446. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Posner Károly

készítette a szegedi polgárok díszes albumát Deák Ferenc részére.

Nefelejts. 1866. 17. f.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r. t. Budapest — 435418

Posner Károly Lajos

Irod

Nefelejts

1866. 398. f.

(A negedi kaszinó-egylet)

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 185418

Posner Károly Lajos

l.

Kurtz Vilmos

A budapest-ferencvárosi róm. Gath. plébániatemplom. Bp. 1879. 52. l. 53. l.

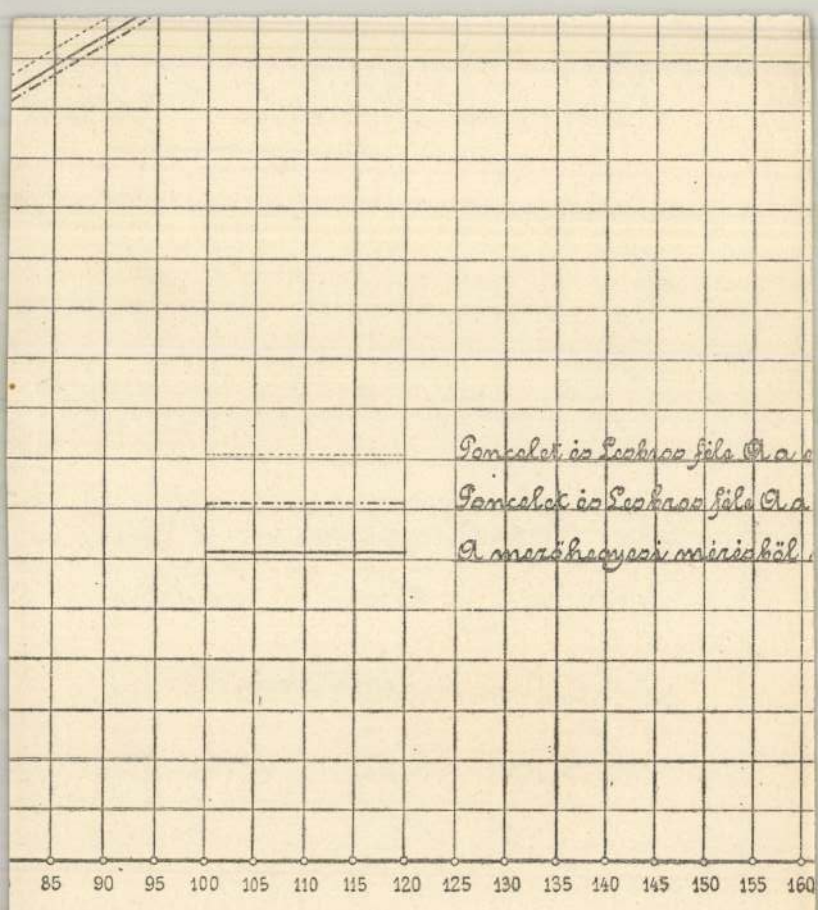

A másodpercenkint átb

A 75 *cm*-es buk

Posner Károly Lajos
könyvkötő szül. Pest 1822.
arcképe Blumberg
Lajos rajza után
repr.

Emlékkönyv a
Magyar Akadémia
palotájának meg-
nyitási ünnepélyére
Pest, 1865. 12. l
után

Fenti Készitette az akadé-
mia aranykönyvét és
vendégkönyvét.
A könyvek bő leirása
és fenti életrajza

u. a. 21–23 l.
okv. felh.

MOB kst. 2203.

Posner Károly Lajos

könyvkötő

mint író

lásd

Szinnyei Magyar

irók.

Iiúiskola
Hernád-utca 3. sz., iskola
Hernád-utca 52. sz., iskola

VIII. KERÜLETBEN:
Bezerédi-utca 16/a. sz., iskola
Práter-utca 11. sz., iskol
Jázmin-utca 6—14. sz., iskola
Mária Terézia-tér 8. sz., iskola
Erdélyi-utca 10. sz., iskola

IX. KERÜLETBEN:
Bakáts-tér 12. sz., iskola
Szvetenay-utca 23. sz., iskola
Ernő-utca 16. sz., iskola
Ranolder-utca 22. sz., iskola
Mester-utca 67—69. sz., iskola
Kis János-utca 40. sz., áll. el. tanítóképző

XIII. KERÜLETBEN:
Tomori-utca 70. sz., iskola
Váci-út 89. sz., iskola
Váci-út 57. sz., iskola
Gömb-utca 53. sz., iskola
Szent László-útca 61. sz., iskola

XIV. KERÜLETBEN:
Telepes-utca 32/b. sz., iskola
Miskolci-út 65—69. sz., iskola
Angol-utca 25. sz., iskola
Hungária-középkörút 170. sz., polgári iskola
Tatai-utca 1353—69. hr. sz., iskola

Beiratkozás és a tanfolyamok kezdete az iskolák fűtésétől, megnyitásától függ

Írja fel a következőket:

Név _____ *foglalkozás* _____

lakás _____ *kezdő v. haladó*

Nem kívánt szó törlendő!

Ezen lapot tépje ki és adja le az iskolában vagy a Népművelési Központban (20 filléres postai lapon is jelentkezhet) és a tanfolyam kezdetéről értesítést kap.

A tanfolyam ingyenes. Látogatási bizonyítványt adunk.

Posner Károly Lajos

l.

Novák VI. 8. l

Posner K. Lajos

Könyvkötő

az amsterdami kiállításra a következő munkáit küldte ki: Corvin-album, Kiraly tulajdona gr. Andrássy Gyula diszpolgári oklevele Arad városától, Concordia jótékony egylet diszalbuma, elefántcsontba kötött imakönyv stb.

Vasárnapi Ujság 1869. 335. l.
(P. K. L. munkáiről.)
371. l. (Az amsterdami kiállitás.)

Posner K. Lajos

Az alábbiaktól Deák Ferencnek átadott díszalbumot festői készítette.

Részletesen lírva

Nefelejts. 1867. 11. 1.

(A Pest városi polgári küldöttsége által Deák Ferencnek átnyújtott album.)

Kat. Gottfried Prot. Gottfried	A hold kelte 23.52 nyugta, 13.53 óra.	26.Demeter
CSÜTÖRTÖK **9** Kat. Tivadar vt. Prot. Tivadar	A hold kelte 0.00 nyugta, 14.20 óra.	27. Nesztor
PÉNTEK **10** Kat. A. András Prot. Luther	A hold kelte 0.55 nyugta, 14.44 óra.	28. Terenc
SZOMBAT **11** Kat. Márton pk. Prot. Márton	A hold kelte 1.57 nyugta, 15.05 óra.	29. Anasztáz.

Posner Károly Sajó

l.

Gellérí Mór

Ipartörténeti vázlatok

Bp 1906.

702. 1.

P o s n e r K á r o l y

Fővárosi Lapok.1867.okt.1. /Fővárosi hirek./

Posner Károly Sajós

lovag

budapesti nagyiparos

† 1887 dec. 7. 65 ikevében. Mintegy nagy grafikai intézet tulajdonosa a szakma a technikai előhaladásara befolyást gyakorolt.

Firtinger 106 l.

~~Tóth Lőrincz emléktárgyai a komáromi kulturházban VIII. 5.~~

Posner Károly Lajos

— **Posner Károly**

Lajos műintézetében egy igen diszes magyar fali naptár jelent meg, körülszegélyezve a fővárosi legszebb épületek és pontok tizenhét szines képével; e nemben ilynemű szép nyomdai munka nem jelent még meg nálunk. — **Hazánkban** a lókivitel mult évben érte el

Fővárosi Lapok.

1875. 4. l.

Posner Károly Lajos

orvod

Vas. Ujs. 1875. 76 l.
(Emlék a bécsi kiállításról.)

Posner Károly Lajos

Vas. Lajs. 1887. 840. l.

HALÁLOZÁSOK.

Posner Károly Lajos, a magyar ipar és kereskedelem egyik legkiválóbb képviselője, Budapesten elhunyt 65 éves korában. A papir-ipart, s az ezzel összefüggő ipart igen emelte tevékenysége. A kőnyomtatás, üzleti könyvek szerkesztése és a könyvkötés fejlesztése körül Posnernek kiváló érdemei vannak, melyekért többször érte kitüntetés. 1856-ban alapított üzletet, mely nagy gyorsasággal széles körben vált ismeretessé. Az első londoni világkiállítás alkalmával nem mindennapi kitüntetésben részesült. A vonalozás, könyvkötészet, kőnyomtatás terén igen szép sikereket jegyezhetett fel a Posner-czég és a szines nyomatu emlékiratok, diszalbumok mostanság jó részben Posner műhelyéből kerültek ki. Posner egyike volt az elsőknek, kik egy tekhnologiai muzeum felállítását sürgették. Műintézetét pár év előtt térképek nyomására is berendezte, és tiszta, korrekt kiállításu térképek kerültek ki innen.

Elhunytak [illegible]

P o s n e r K. L a j o s

Könyvtáros?

Fővárosi Lapok.1869.jul.4. /Fővárosi hirek./

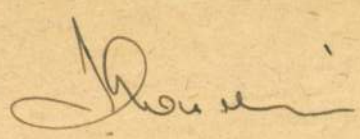

P o s n e r K. L.

Fővárosi Lapok.1868.szept.27. /Fővárosi hirek./

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Pósa Gusztáv.

Thieme Becker

XXVII. 292. l.

Lyka

Koppenhágában ma tárgyalják

Az Emberi Jogok Nemzetközi Ligája a marosvásárhelyi véres eseményekről

A helsinki folyamat részeként, ezen a héten is üléseznek Koppenhágában a hivatalos kormányküldöttségek. A heti téma: Románia.

A hivatalos ülésszakkal párhuzamosan összegyűltek Európa alternatív és emberi jogi szervezetei is, ugyancsak a dán fővárosban. Munkaprogramjuk is párhuzamos a kormányközi tárgyalásokéval. Ma, szombaton, például az Emberi Jogok Nemzetközi Ligájának jelentését hallgatják és vitatják meg.

A jelentés a marosvásárhelyi véres összecsapások körülményeit igyekszik tisztázni, a liga elnökének, Patrick *Baudoin*-nek és két munkatársának, a francia Alain *Girardet-nak* és a belga Nadine *Ranyak*nak a helyszínen, április 21. és 26. között szerzett tapasztalatai alapján.

A jelentés első fogalmazványát közvetlenül annak elkészülte után véleményezésre megküldték a magyar és a román ligáknak. A párizsi székhelyű *Emberi és Polgári Jogok Magyar Ligája* megtette — egyébként csak apróbb részletkérdéseket érintő — észrevételeit, amelyeket a végleges szöveg szerkesztésekor a nemzetközi liga vezetői figyelembe is vettek. A szintén párizsi székhelyű román liga, a szöveg lezárásának időpontjáig, a múlt hét végéig nem élt javaslati jogával.

A *Magyar Nemzet* — terjedelmi kötöttségek okán — a francia nyelvű eredetire támaszkodva most csak egy rövidített, szerkesztett változatot közölhet.

A szöveget közreadja és a bizottságot Romániába elkísérő *Méray* Tiborral az interjút készítette *Tardos* János.

Két tagszervezeténck, az Emberi és Polgári Jogok Magyar Ligájának és az Emberi Jogok Román Ligájának kérésére az Emberi Jogok Nemzetközi Ligája elhatározta, hogy vizsgálóbizottságot küld Romániába a magyar kisebbség helyzetének és a márciusi marosvásárhelyi nemzetiségi villongások hátterének tanulmányozására.

A bizottság számos személyt meghallgatott. Többek között Doina *Corneát; Kántor* Lajost, az RMDSZ kolozsvári alelnökét; Iustinian *Petrescut*, a Vatra Romaneasca kolozsvári alelnökét; dr. Victor *Bancu* sebészt, marosvásárhelyi orvosprofesszort; Smaranda *Enache* színházigazgatót; *Király* Istvánt, az RMDSZ marosvásárhelyi alelnökét; *Markó* Bélát, a *Látó* című irodalmi folyóirat főszerkesztőjét; Pasca *Viorelt*, a Nemzeti Parasztpárt marosvásárhelyi vezetőjét; *Király* Károlyt, az Ideiglenes Nemzeti Tanács kisebbségi kérdésekkel megbízott alelnökét; *Horváth* Andor kulturális miniszterhelyettest; Gabriel *Andreescut*, a bukaresti Emberi Jogi Liga elnökét, a Társadalmi Dialógus csoport tagját, valamint a bukaresti francia és magyar nagykövetet.

Március előtt

Az 1989. évi decemberi forradalom után Romániában mindenki várta a szabadságjogok eljövetelét, egy demokratikus rendszer alapjainak a lerakását és az életszínvonal emelkedését. Különösen a magyar kisebbség bízott sorsának jobbra fordulásában. A magyarok sietve megszervezték erőiket, megfogalmazták követeléseiket.

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) hivatalos párt. A szervezet célja, hogy fölvállalja a mintegy kétmilliónyira becsült erdélyi magyarság törekvéseit, érdekeit.

A magyarok gyors kulturális és politikai megszerveződése hamarosan nyugtalanítani kezdte a románokat, de legalábbis az erdélyi románságot, ezért nem sokkal az RMDSZ megalakulása után a románok is létrehozták saját szervezetüket, a Vatra Romaneascát. A Vatra nem tűzött ki maga elé politikai célt, kizárólag a román kultúra védelmén munkálkodik.

De Kolozsvárott és Marosvásárhelyen, ahová a bizottság ellátogatott, a Vatra kulturális aktivitása csupán szimbolikus lehet. Azok a vezetők, akik a szervezet által bérelt irodákban ültek, semmifajta kulturális tevékenységet nem végeztek, ellenben politikai gyűlések szervezésével voltak elfoglalva.

A Vatra tagjai az orvosok, jogászok, parasztok és munkások mellett az elmúlt rendszer funkcionáriusi gárdájából verbuválódtak, sőt ez utóbbi réteg a szervezet megalakulásában is aktív szerepet vállalt. A román kormány szoros kapcsolatokat ápol a Vatrával.

A régi rendszer bukásakor az új kormány számos ígéretet tett. A magyarok reménykedtek, hogy végre megszűnik a nemzetiségi megkülönböztetés az állami munkahelyek betöltésénél. Bíztak abban is, hogy rövidesen visszakapják magyar gimnáziumaikat és egyetemeiket. Hosszabb távon elérhetőnek tűnt az a kulturális és közigazgatási autonómia is, amelyet a magyar kisebbség a román állam keretein belül szeretett volna megvalósítani.

Sajnos, a miniszteriális ígéretek jó része holt betű maradt. A román lakosság és a helyi román közigazgatás ellenzi a magyar törekvéseket, s nincsenek is felkészülve a nagyarányú változásokra.

Azért december óta történtek jó irányba mutató fejlemények is. Magyarokat kooptáltak a helyi és területi közigazgatásba. Így például Marosvásárhelyen már csaknem arányos a magyarok és románok képviselete a helyi vezetésben. Súlyosabb a helyzet a hadseregben, a rendőrségen és az igazságszolgáltatásban, ahol magyart csak elvétve találni.

Januárban a nemzeti hatóságok kijelentették: újra megnyitják a Ceausescu-rezsim idején bezárt magyar iskolákat. Sajnos, ennek a programnak a megvalósítása nemcsak túl gyorsan folyt, de esetenként ügyetlenül is.

Az iskolákkal kapcsolatos viták januártól márciusig borzolták a kedélyeket.

A gyógyszertári csata

A decemberi forradalom óta folyamatosan jelennek meg Erdélyben a kétnyelvű feliratok a hivatalos épületeken és az utcatáblákon. E gyakorlatot központi döntés is megerősítette — kiváltva az erdélyi románok felháborodását.

A jelentés rövid politikai elemzést ad a romániai választási harc körülményeiről és a sajtó szerepéről. Megállapítja, hogy a szemben álló pártok program híján sokszor nacionalista jelszavakkal igyekeztek maguk mögé állítani a román tömegeket, a sajtó pedig nem riad vissza hamisítványok közlésétől sem.

Ebben a feszült, a nemzetiségi vitákban és a választási küzdelem során elmérgesedett légkörben robbantak ki a márciusi marosvásárhelyi incidensek.

Az erdélyi magyarok elhatározták, hogy megünneplik március 15-ét, az 1848-as forradalom emléknapját. Erre az alkalomra sok turista érkezett Magyarországról is.

Kolozsvárott nem volt incidens.

Szatmárban viszont, és néhány más erdélyi településen is, összetűzésekre került sor. Egy templomra a magyarok kitűzték a nemzeti zászlót, amelyet aztán a Vatra aktivistái erőszakkal távolítottak el.

Kétségtelen, hogy ezeknek az ünnepségeknek erősen nemzeti jellegük volt, s ez irritálta a románokat.

A magyar nemzeti ünnep másnapján Marosvásárhelyen súlyos incidens történt. Az események a 28-as számú gyógyszertár körül zajlottak. A bizottság által meghallgatott románok azt állítják, hogy egy vevőt azzal küldtek ki a gyógyszertárból, hogy „Itt románokat nem szolgálunk ki.".

A gyógyszertár magyar dolgozói ezzel szemben állítják, hogy ilyen mondat nem hangzott el. Szerintük két román vevőt azért kellett elutasítaniuk, mert az általuk kért gyógyszerek éppen nem voltak kaphatók.

A gyógyszertár előtt román tömeg gyűlt össze, s az üzlethelyiség kétnyelvű feliratát kifogásolta. Egyes románok bementek a patikába is, és fenyegetően léptek fel az ott dolgozó nőkkel szemben. Az időben értesített rendőrség nem mutatott különösebb hajlandóságot a beavatkozásra, a rend helyreállítására.

A „gyógyszertári csata" híre — felnagyítva, eltorzítva — hamarosan bejárta a várost, hangulatot teremtett a nagyobb szabású összecsapásokhoz.

Támadás a magyar székház ellen

Március 19-én reggel *Kincses* Előd, a helyi magyarság egyik vezetője, a Nemzeti Megmentés Tanácsa Maros Megyei Bizottsága elnökhelyettese a sorozatos román tüntetések nyomása alatt lemondott funkciójáról.

Késő délután a románok, elsősorban a Hodákról és Libánfalváról a városba érkezett parasztok, erőszakkal behatoltak a magyar szervezetek közös székházába. Az RMDSZ helyiségeit és vezetőit, köztük *Sütő* András keresve törtek-zúztak az épületben.

A magyarok a fenyegető románok elől a padlásra vonultak vissza. Ekkor a *Judea* ezredes parancsnoksága alatt álló katonai egység közbelépett, hogy kiszabadítsa az RMDSZ aktivistáit szorongatott helyzetükből. A hatvan éven felüli Sütő a katonák fedezete alatt, de a románok ökölcsapásaitól nem kímélve volt kénytelen lejönni a székház lépcsőin.

A kapu előtt a katonák a magyarokat egy teherautó platójára segítették fel, a gépkocsira azonban románok is felugráltak. A ponyva alatt tovább ütlegelték az írót, s egyik szemére megvakították.

Másnap a marosvásárhelyi magyarok sztrájkba léptek, s már reggel a Megmentési Tanács megyei épülete előtt, a főtéren gyülekeztek, hogy a lemondatott Kincses Előd visszahelyeztessék eredeti hivatalába.

Halottak és sebesültek

A tíz-tizenötezer vásárhelyi magyarral szemben a románok kora délután kezdtek összegyűlni. A két csoport egész délután farkasszemet nézett. Csak egy szinte jelképes katonai kordon választotta el őket.

Órákon át röpködtek a szitkok a katonák feje fölött, s eközben a románok számban egyre gyarapodtak. Hodákról és Libánfalváról ismét megérkezett az erősítés, a telefonon riasztott parasztok.

Délután a különféle pártok helyi vezetői mondtak beszédeket, igyekeztek hazatérésre buzdítani a tüntetőket — hiába.

Fél hat után kezdődött az első összecsapás, amely rendkívül gyorsan és különösen kegyetlen módon elfajult. A harc este tízig tartott, és kiterjedt néhány Marosvásárhely környéki településre is. A magyarok oldalán beavatkoztak a késő délután a városba érkezett cigányok is.

Az elszabadult erőszak négy vagy öt halálos áldozatot és körülbelül háromszáz sebesültet követelt. Mintegy száz sérültet kórházba kellett szállítani.

Az összecsapás súlyos következményeit látva egyesek rádöbbentek, hogy túl messzire mentek.

Talán ennek is köszönhető, hogy március vége óta nincs hír súlyosabb incidensről. Ennek ellenére az álláspontok semmit sem közeledtek egymáshoz.

Eleinte mindkét fél megnyugvással fogadta, hogy a kormány az események tisztázására vizsgálóbizottságot küld ki, melynek tagja a Republikánus Párt elnöke, a bukaresti főügyész helyettese és a rendőrség főfelügyelője. A kormánybizottságnak április 27-én kellett volna megtennie első jelentését, de ez mind a mai napig nem történt meg.

Következtetések

Ahhoz, hogy megpróbáljuk megérteni a márciusi marosvásárhelyi eseményeket, figyelembe kell venni a történelmi előzményeket, a Ceausescu bukásakor hirtelen feltámadt kisebbségi reményeket és a romániai választások előtti feszültség, bonyolult helyzetet. A feszültség növekedésében bizonyára szerepet játszott az RMDSZ gyors megerősödése és az erdélyi magyarság aktív harca jogainak visszaállítására.

Ugyanakkor az előzőeknél súlyosabban nyom a latban a sajtó és egyes román politikai erők szándékos manipulációja.

Nem lehet meglepődni a rendőrség és a katonaság feltűnő passzivitásán sem. A Vatra Romaneasca szerepe mindebben több mint gyanús. Bár azt állítják, hogy a Vatra nem politikai szervezet, mégis minden erdélyi román tüntetésen, tömeggyűlésen ők a hangadók, s a legszélsőségesebb nacionalista téziseket propagálják. A szervezet tagjai között szép számmal találhatók a bukott rendszer elnyomó gépezetének egykori kiszolgálói, sőt volt szekusok is.

Mindenesetre szükségesnek látszik, hogy az események kirobbantóinak személyére mihamarabb fény derüljön.

Fontosnak tűnik az is, hogy a kiküldött román kormánybizottság mielőbb közzétegye jelentését, s azt nyilvánosan megtárgyalhassák az érintett felek, hogy létrejöjjön végre a párbeszéd az állam és a kisebbségek képviselői között.

A mostani nagyon rossz helyzetben csak a pártatlan és minél teljesebb információ használhat. Szükségesnek látszik, hogy mindenütt helyi koordinációs bizottságok segítsék a dialógust.

Ezzel párhuzamosan elkerülhetetlen, hogy az alkotmány világosan kimondja, meghatározza a nemzetiségek jogait. De még ez sem elég: a kihirdetett jogokat a román államnak garantálnia kell.

Egyébként a románok annál is inkább megérthetnék a nemzetiségi jogok fontosságát, mert nagyszámú román nemzetiségű kisebbség él a Szovjetunióhoz tartozó Moldáviában, ahol éppen ezen jogok megszerzéséért küzdenek.

Mindezzel együtt látni kell azt is, hogy a Romániában élő kisebbségek problémáinak végleges megoldása csak egy valóban demokratikus rendszer létrejötte után képzelhető el.

*

Június 9-én, amikor a nemzetközi liga jelentését kézhez kaptuk, telefonon hívtuk Méray Tibort Párizsban.

— *Ön megfigyelőként elkísérte a vizsgálóbizottságot Bukarestbe és Erdélybe. Volna-e hozzáfűznivalója a liga jelentéséhez?*

— Mindenekelőtt köszönet illeti ennek a bizottságnak a tagjait, akik rendkívül elfoglalt, szakmájukban ismert, kiváló emberek, s akik nemcsak teljesen önzetlenül, ellenszolgáltatás nélkül, de valójában anyagi áldozatot vállalva végezték munkájukat. Ami magát a jelentést illeti, azt egészében véve rendkívül kiegyensúlyozottnak találom. A helyzetelemzés szinte hibátlan, az események ismertetése részletes és pontos, a kiváltó okok felkutatása és a felelősség megállapítása mintaszerű. Néhány szót az utóbbiakról, vagyis a marosvásárhelyi események okáról és felelőseiről. A bizottság jelentéséből egyértelműen kitűnik, hogy az egyik legfőbb kiváltó ok az erdélyi magyaroknak tett ígéretek megszegése volt. Megállapítható az is, hogy az események nem véletlenül következtek be, hanem előre megfontolt manipuláció és provokáció eredményeként. A nyugati megfigyelők, akik elfogultság és előítélet nélkül hallgatták meg az események tanúit, ezt meglátták, és a jelentésükben hangsúlyozták is.

— *Úgy tudom, beszéltek Doina Corneával is...*

— Doina Cornea a lakásán fogadott minket, és több mint két óra hosszat beszélhettünk vele. Ő maga a marosvásárhelyi eseményeket csak másodkézből ismeri. Azt viszont elégtétellel hallottam, hogy megváltoztatta korábbi álláspontját, s a bizottság előtt kijelentette: az erdélyi magyar egyetem felállításával egyetért.

— *Milyen módszerrel dolgozott a vizsgálóbizottság?*

— Élmény volt számomra a pártatlan nyugati megfigyelők munkamódszerének és gondolkodásmódjának megismerése. A módszer: a fáradhatatlanság. Nagyon rövid ideig voltunk Romániában, de akkor kora reggeltől az éjszakába nyúlóan dolgoztak, hogy minél több emberrel beszélhessenek. Természetesen ugyanúgy végighallgatták az RMDSZ demokratikus érzelmű vezetőit, mint a kórházi orvosokat vagy a szélsőséges Vatra Romaneasca helyi funkcionáriusait.

— *Hogyan jellemezné a pártatlan megfigyelők gondolkodásmódját?*

— Először is úgy, hogy rájuk csak a tényekkel és adatokkal megtámogatott érvek tudnak hatni. A képmutatás, a hazudozás, a gyűlölködő megjegyzések, a szájtépő nacionalizmus, amelyet például egyik-másik vatrás vezetőnél láttak — lepergett róluk. Általánosabban fogalmazva, a következő tanulságot vonhatjuk le: a mértéktartás, a józanság, a felkészültség és a pontosság a legjobb fegyver a nemzetközi fórumokon. A túlzás és a hazugság hosszú távon nem kifizetődő — azok ellen fordulnak, akik terjesztik őket.

Mi a reform?

Az Impact gazdasági folyóirat tavaszi számának egyik tanulmánya igyekszik átfogó elemzést adni a világméretű reformtörekvésekről. Célja elsősorban a jellemző vonások összegzése, mivel a szerzők szerint általános jelenségről van szó: különböző adottságú, földrajzi helyzetű, történelmi múltú és hagyományaikban is eltérő országok, országcsoportok szinte egyidőben kísérleteznek olyan jellegű átalakítással, amelynek célja *a piacgazdaság* valamilyen formájának a bevezetése, az állami irányítás, a központi beavatkozás csökkentése.

⊙

Gondokat okoz azonban már magának a *reform szónak* az értelmezése is. A szerzők elvetik azt a korábbi definíciót — amely egyébiránt a szocialista reformtörekvések jellemzője is volt, és sajnos magát a szót is lejáratta —, nevezetesen, hogy reformnak tekinthető olyan, akár *részleges* kormányzati intézkedés is, amelynek célja a piaci szemlélet. Ennél elfogadhatóbbat fogalmazott meg a *Világbank* 1988-ban: reformnak olyan intézkedéscsomag tekinthető, amely teljességgel felöleli a mikro- és makrogazdasági folyamatokat. Az Impact szerzőpárosa szerint a gazdasági reform olyan alapvető kormányzati politikát kell hogy jelentsen, amely *megváltoztatja* a termelők és a fogyasztók, a vállalatok, a cégek, az intézmények és az egyének gazdasági magatartását.

Bár a központ szerepének fontosságát hangsúlyozzák a szerzők, a változások elindításában, paradox módon arra is felhívják a figyelmet, hogy a siker folyamán maga a reform irányítása fokozatosan lehetetlenné válik. A cél éppen a központi befolyás csökkentése, így a valóban sikeres átalakítás egyik legfontosabb eredménye, hogy egy idő után öngerjesztővé lesz, *belső törvényszerűségei* révén fokozza a reform lendületét, immár szükségtelenné téve akár csak a sebészi jellegű központi beavatkozást is. Ami egyébként ebben a helyzetben már gátja lehet a reformnak.

A szerzők elismerik, hogy mindennek ellenére nincs általános recept, ez az elméleti konstrukció egyedi politikai gyakorlati közegben kell, hogy érvényesüljön. Azt azonban éppen ezért megint csak az általános követelmények szintjén fogalmazzák meg, hogy *a politikai elkötelezettség* a folyamatok elindításában döntő. Így a kockázati oldalon elsősorban a politikai összetevők jelentkeznek. A veszélyeknél maradva éppen a törekvések általános nemzetközi jellege miatt ugyancsak lényeges elem a *világgazdaság* fejlődése is, hiszen a kölcsönös függőség, az üzleti ciklusok szinkronja vagy éppen aszinkronja, az összefüggő adósságválság, a nemzetközi kereskedelem alakulása alapvetően befolyásolhatja a reformok sikerét, függetlenül attól, hogy egy-egy ország saját belső átalakításában mennyire elhivatott, következetes és sikeres.

A szerzők ugyanakkor ezt a logikát meg is fordítják, mondván, a sikeresség szempontjából nemcsak a gazdasági és a politikai tényezőket kell mérlegelni, vagy szembe állítani az adott reformországon belül, az is figyelmet érdemel, hogy az elkötelezettség mennyiben belső indíttatású, illetve mennyiben csak a külső kényszer — például valamiféle IMF-csomag — eredménye.

⊙

Végezetül a szerzőpáros csak arra mer vállalkozni, hogy megfogalmazzon a gazdasági reform fenntartása szempontjából négy — szerintük alapvető — kezdeti politikai követelményt: nyílt és egyértelmű *elkötelezettség* a központ részéről, ami a következetes politikai intézkedések sorozatában is meg kell hogy nyilvánuljon; a folyamat kezdetén jelenjen meg artikulálódott formában olyan *választói csoport*, amely egyértelműen érdekelt a reformok sikerében; kívánatos, hogy mielőbb érzékelhető legyen a reform valamiféle *sikere;* végezetül pedig mielőtt átalakítandók a régi irányítási rendszer jogi keretei.

(tisovszky)

Bevezető áron, kedvezményes házhozszállítással!

hebel falazóelem

Kiváló hőszigetelő tulajdonságú kézi falazóelemek.

A minőségbiztosítás
a nyugatnémet DIN 4165, 4166
és a KÖSZIG MF 14-90 előírásai szerint történik.

Kérje termékismertetőnket!

KÖSZIG

KÖSZIG RAKTÁRÁRUHÁZ
1103 Budapest X. Noszlopy u. 2
Telefon (1) 127-54-13

KÖSZIG KERESKEDELMI IRODA
1066 Budapest VI. Mozsár u. 16
Telefon (1) 111-52-06

MÁTRA GÁZBETONGYÁR
3201 Gyöngyös Pf. 155
Telefon (37) 11 649

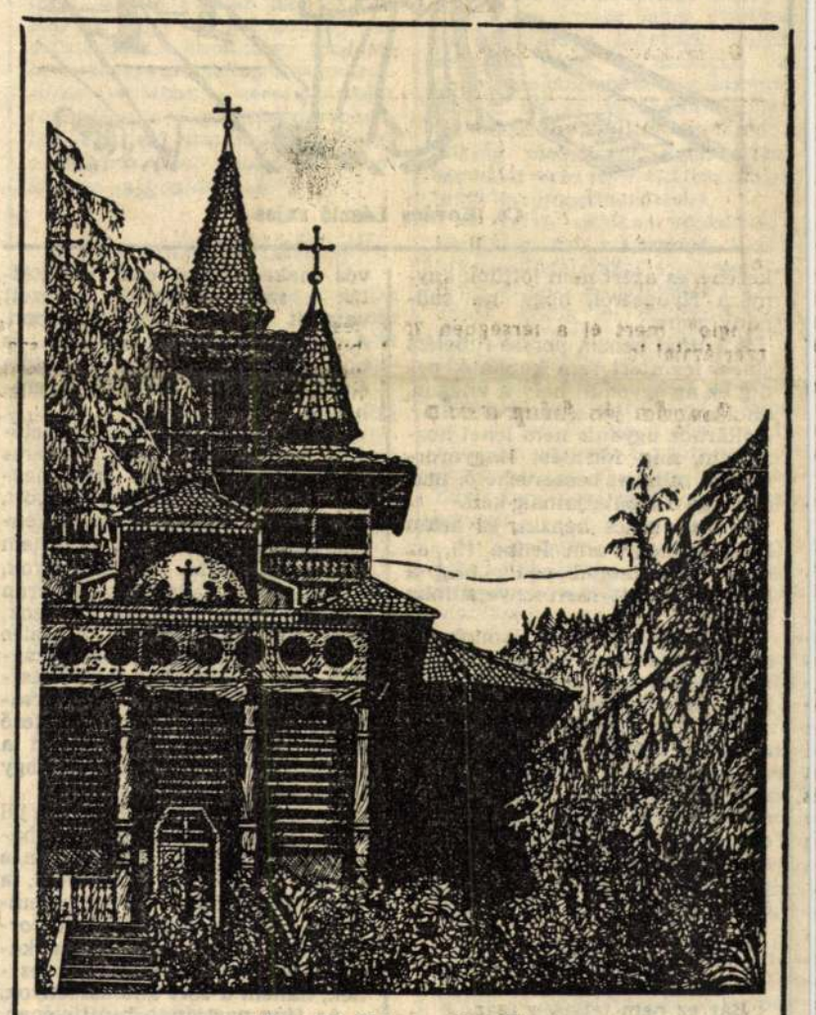

Porscht Frigyes: Szováta

Két, a megszokottnál bátrabb plébános, avagy:

Diktátum hitoktatásügyben

Tisztelt Igazgató Asszony!

Alulírott plébánosok —, megkönnyítve a tanévzárás feladatait —, jó előre közöljük határozott kívánságainkat a hitoktatás jövőbeli rendjével kapcsolatban.

1. Az új vallási törvény kapcsán a hittant jelen sorainkkal fakultációnak nyilvánítjuk. Ezért személyes ellenőrzésünkkel kívánunk nyomatékot adni az önök készségének, hogy az év végi bizonyítványban a hittan osztályzata is szerepeljen.

2. Megértve az órarendi tervezet összeállításának nehézségeit is, szintén időben közöljük, hogy a továbbiakban — tehát, a jövő tanévtől — a hittant a délelőtti órarendben kívánjuk tanítani, kivéve az utolsó órát, és természetesen a nulladik óra sem jöhet számításba.

3. Szíves tudomásulvétel végett közöljük, hogy az új tanév kezdete előtt egyházközségeinkben oktatásetikai bizottságot hozunk létre, melynek feladata az lesz, hogy az oktatásnak a keresztény szellemmel mindenben megegyező jellegét ellenőrizze az iskolában, és róla időközönként referáljon Juhász Péter és Kovács Gábor kereszténydemokrata képviselő uraknak, akiket ennek a vidéknek immár kereszténydemokrata népakarata választott meg.

Igazgató asszonytól jelen sorainkra 10 napon belül várunk írásos, iktatószámmal ellátott, és a plébániánkra postai úton, ajánlott levélben feladott választ. A válasz természetesen pozitív legyen, módosítások nélküli elfogadást tartalmazzon. Ennek nyilvánosságra hozatalához (templomi közösségeink vagy sajtó útján), a jogot fenntartjuk, ugyanígy a válasz határidőn belüli elmaradása esetén is. Megkívánjuk, hogy a válasz kézhez kapásáig ön velünk erről a témakörről még érintőlegesen se kezdeményezzen semmifajta beszélgetést.

Kérjük, hogy az esetleges igazgatócsere alkalmával az új iskola új vezetőjét is szíveskedjék tájékoztatni hozzáállásunkról, elkerülve a váratlan nehézségeket és konfliktusokat, megtartva a békés átmenet jellegét. Őszintén reméljük, hogy az iskola és a plébánia közötti — sajnos, csak a folyó tanév alatt tapasztalt —, békés együttműködés lehetővé teszi, hogy kívánságaink maradéktalan eléréséhez ez a levél elegendő legyen.

Tisztelettel és a felelős lelkipásztorok jókívánságaival: Fekete Péter, Pajor András.

Fekete Péter, a Nógrád megyei Magyarnándor, *Pajor* András, a három kilométerre lévő Mohora plébánosa — tavaly szeptember óta. Az idén, április 23-án keltezett levelük címzettje *Giebiszer* Gáborné, a két község magyarnándori székhelyű körzeti általános iskolájának az igazgatója.

Köszönni tudni kell

Lehetnek vagy tízen a testületből a tanáriban, mikor betoppanok, s szinte egybehangzóan *diktátumnak* minősítik a plébánosok levelét, amelynek stílusa egyáltalán nem méltó a hivatásukhoz. Főleg azt nem értik, miért nem jöttek be az iskolába, s hozakodtak elő, mit is akarnának valójában. Pedig rendszeresen találkoznak velük, miután az iskolában mindig is volt hitoktatás. Igaz, (a felsősöknek), a nulladik és a hatodik órában, illetve az „egész naposoknak" délután négy óra után. De eddig ez ellen a szülők soha nem emeltek kifogást, pedig a gyerekek több mint 60 százaléka járt az elmúlt tanévben is hittanra...

„Úgy viselkedtek a papok, mintha állam lennének az államban — került jegyzetfüzetembe —, *s mostantól kezdve csak nekik tartoznank engedelmességgel."* Egy fiatal tanár még keményebben fogalmazott: *„Ezt hívják direkt utasításnak, ami az állítólag letűnt sztálinista rendszer jellemzője volt."* A dologban az a meglepő, hogy Fekete plébános urat kulturált, intelligens embernek ismerték meg, ezért nyilvánvaló, hogy ő csak aláírta a szomszédos falu plébánosának levelét. Pajor Andrástól kitelik az ilyesmi. Ő még azt is megteszi, hogy nem fogadja az iskola épületében azoknak a tanároknak a köszönését, akik nem dicsértessékkel köszöntik. Az meg egyenesen elképzelhetetlen, hogy fiatalember létére előre köszönne a tanítónőknek, tanárnőknek...

— Amikor az igazgatónő megkapta az ominózus levelet — idézi fel a történteket *Smida* Tiborné igazgatóhelyettes —, megmutatta nekünk, s természetesen meglehetősen határozatlan volt, hiszen vele szemben a munkáltatói és a szakmai felügyeletet a helyi, illetve a megyei tanács gyakorolja. Írt hát április 26-án a megyei tanács művelődésügyi főosztályvezetőjének, hogy *„szíveskedjenek szakmai segítséget nyújtani neki a lelkipásztoroktól kapott — mellékelt —, levélben foglaltak törvényes, konfliktusmentes megoldásához".*

Részletes válaszában *Kapás* József főosztályvezető — „a két plébánián folytatott személyes konzultációt követően" — kifejtette, hogy *a vallásoktatás fakultációvá nyilvánítása nem helyi egyházi hatáskör.* Egyértelműen rendelkezik erről az 1990. évi IV. törvény *„Az egyház jogi személy az állam által fenntartott nevelési és oktatási intézményekben — a tanulók és a szülők igényei szerint — nem kötelező jelleggel (fakultatív tantárgyként) vallásoktatást tarthat. A fakultatív foglalkozáson részt vevő tanuló nem kap osztályzatot. Bizonyítványában fel kell tüntetni, hogy milyen fakultatív foglalkozáson vett részt. A lelkipásztorok levélben jelzett személyes ellenőrzési szándéka tehát nem lehet kényszerítő erő a hittanosztályzat ügyében, a jelenlegi szabályozás szerint"* — írta a főosztályvezető. Ami pedig a helyben tervezett oktatáspolitikai bizottság működtetését illeti, az az egyház belső ügye. Ám az, hogy ez a bizottság *„az oktatásnak a keresztény szellemben megegyező jellegét ellenőrizze az iskolában, s erről időnként referáljon a kereszténydemokrata képviselő uraknak, kizárólag az egyház által fenntartott iskolákban megvalósítható".*

A harmadik „közlöny"

Ezt követően a lelkipásztorok táviratban értesítették az iskola igazgatónőjét, hogy a levelükben megfogalmazott valamennyi követelésüket fenntartják.

— Június elején — folytatta Smida Tiborné, —, én helyettesítettem a kolléganőmet a megyei igazgatói értekezleten, ahol *dr. Szalánczay* György osztályvezető kijelentette, hogy *a hittan érdemjegy nem kerülhet a bizonyítványba.* Ettől függetlenül az utolsó tanítási napon beállítottak a plébánosok, s hozták az érdemjegyeket. Elmondtuk nekik, milyen döntés született a megyeszékhelyen, Salgótarjánban, ők azonban nem szerettek tudomást erről. Arra hivatkoztak, hogy valamilyen kompromisszumos megoldást szeretnének. Mi azonban csak olyan fakultációként kezelhettük a hittant, mint a többi fakultatív tantárgyat: a közlekedési, a háztartási ismereteket, amelyeket szintén nem osztályzunk. Így hát mindössze annyit tehettünk, hogy beírtuk a bizonyítványok *jegyzet* rovatába: *hittan fakultatív foglalkozáson részt vett.*

— *Megbékéltek ezzel a plébánosok?*

— Nem éppen. Határozottan kérték, hogy egy külön betétlapon regisztráljuk a katolikus hitoktatásban részt vett gyerekek eredményét. A betétlap elkészült, s Pajor András plébános úr még azt is rányomtatta: *„Mindez később megjelenő jogszabály alapján kerülhet a bizonyítványba."*

A betétlapot végül az igazgatónő, Giebiszer Gáborné aláírta, s a *pecsét* is rákerült a nyomtatványra. Függetlenül attól, hogy az állami iskolákban ez idő szerint kiknek van illetőségük a beavatkozásra. Ám, úgy tűnik, a plébánosok valamit megsejthettek, vagy egyszerűen csak olvasták az *Új Ember* című katolikus hetilapot. Valamivel meglepőbb, hogy a már megismert dr. Szalánczay György is erre hivatkozott az iskola igazgatónőjéhez írt, június 7-én kelt levelében. Idézem a levél elejét: *„Értesítem, hogy a Művelődési és Közoktatási Minisztérium az Új Ember című hetilapban közleményt jelentetett meg az iskolai hitoktatásról."* Ebből kiderül, hogy a lelkiismereti és a vallászabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény hitoktatásra vonatkozó végrehajtási rendelkezései hamarosan megjelennek, s addig is indokolt néhány szempontra felhívni az intézményvezetők figyelmét.

Kérdés csak az, hogy mi van akkor, ha a Nógrád Megyei Tanács művelődésügyi osztályvezetője történetesen nem olvassa az Új Embert? Továbbá: merőben szokatlan, hogy a művelődésügyi és oktatási tárca alapfokú és középfokú nevelési főosztályai egy *felekezeti* lapban hozzák első nyilvánosságra elképzeléseiket, mintegy arra késztetve „a nemzet napszámosait", hogy a *Magyar Közlöny* és a *Művelődési Közlöny* helyett a jövőben inkább az *Új Embert* böngésszék a tőlük elvárható ügybuzgalommal. Ha katolikusok, ha nem; hanem vallásosak, ha nem.

Helyi ügy

Pajor Istvánt, a mohorai plébánost nem sikerült szóra bírnom. Éppen indult valahová, s arra kért, jöjjek vissza három nap múlva. Trabantjában ülve, az ablakot félig lehúzva annyit azért elárult, hogy *ezzel az igazgatónővel csak így lehetett beszélni,* s ők lényegében csak egy *jegyzőkönyvet* próbáltak tartalommal megtölteni. S tapasztalhatom különben is, hogy az eseményeket őket igazolták.

Fekete Péter magyarnándori plébános készséggel ráállt a beszélgetésre.

— Nézze — mondta, miután kényelmesen helyet foglaltunk a plébánián —, ez egy *szín katolikus* környék, ahol az emberek azt szeretnék, ha a hitoktatást komolyan vennénk. Márpedig nekünk ez a szándékunk. Ám azt, amibe itt belekezdtünk, a Pest megyei Turán már nyolcvenkilenc évvel ezelőtt megvalósították. De milyen lehet itt a hozzáállás a hittanhoz, ha a gyerekeknek mindig emiatt kell *korábban* felkelniük. Vagy délután a már teljesen kimerült gyerekeknek hanem kell a cserháthalápi buszhoz... Éppen ezért mi úgy gondoljuk, hogy nulladik órában lehetne megtartani a testnevelést, az ének-, vagy a rajztanítást, esetleg az osztályfőnöki órát.

— *Ezen persze lehet vitatkozni is, nyilván lehetnek olyan szakmai érvek is, amelyek az önök kívánalmainak ellentmondanak. De az érdekelne jobban: mi késztette a két szomszédos község plébánosát ilyen ellentmondást nem tűrő, diktátumszerű levél megfogalmazására?*

— Talán valóban *szokatlan* a hangnem, de határozottan kívántuk megfogalmazni a nézeteinket. Hogy értsék: komolyak a szándékaink. Eddig mi egyháziak kértünk, jelentgettünk, s azután endre nem történt semmi. Am engem illet, azzal, hogy aláírtam a levelet, azonosultam vele. Mindegy, ki fogalmazta, s a stílusáért. Én magam a szövegetnem érzem bántónak. De ha elkezdünk bájologni, ma nem itt tartanánk...

— *De miért az iskola igazgatónőjének írtak, és nem a megyének, ahol manapság még a dolgok eldőlnek?*

— Úgy éreztük, ez *helyi* ügy. A megye különben sem merne lyen kérdésekben dönteni, nyilvánvaló, hogy a balhét nem akarják vinni... Az igazság az, hogy nagyobb zavart okoztunk, mint szerettük volna. De ez csak azért történt így, mert az igazgatónő *továbbküldte* mindenhová a levelünket, ahelyett, hogy maga intézkedett volna. Például úgy, hogy sima, törvényes úton visszautasította volna a követelésünket.

— *De hiszen önök azt írták, hogy a témakörről még érintőlegesen se kezdeményezzen semmifajta beszélgetést, s a válasz csak pozitív legyen, módosítások nélküli elfogadást tartalmazzon.*

— Ez igaz, de a hivatalos iktatott válasz után már mindent közösen megbeszéltünk volna...

Kovács Gábor kereszténydemokrata országgyűlési képviselő hosszan nézte a plébánosok levelét, majd annyit mondott: se igent, se nemet nem mondott illetően, tudott-e arról megbízóen, hogy e nagy port felkavart irományban rá is történik hivatkozás. Az kétségtelen, hogy a mohorai plébános úrral közös álláspontra jutottak a hitoktatás *hatékonyságának* növelését illetően. Ugyanakkor, tette hozzá neki, mint képviselőnek, természetesen, a törvényességet kell mindenekelőtt szem előtt tartania. Ilyen értelemben kétségtelen, hogy a plébánosok *kicsit lébe mentek* a törvénykezésnek. A levelük hangneme mégsem mondható sértőnek, legfeljebb *irrelmetlennek.* A 31 éves pedagógus múlttal rendelkező képviselő szerint *egy ilyen levél miatnem kellett volna olyan hangulatot kelteni, hogy Nógrád megyében keresztény diktatúra van ngvalósulóban.* Egyszerűbb lett olna a dolgokat helyben orvosolni, s nem elküldözgetni a levél ásolatát még az esztergomi egyházmegyéhez is. Ami pedig mohorai és magyarnándori plébánosokat illeti: *két elkötelezet nagyon lelkes lelkipásztorról van szó, akik talán bátrabbak,nint amit eddig megszoktunk.*

Gondolom, ez utóbbi megállapítással maradéktalanul egyérthetünk.

Kertész Per

Magyar Nemzet
Olvasd — és add tovább

Kárpáti rabszódia

Veterán trudá

Ülünk *Dési* Jancsival a kocsiban, Dáciában, amelyet itt, Ungváron a gyerekek ugyanúgy megbámulnak, mint odahaza a kisfiúk egy Jaguárt a Hilton előtt. Szóval, ülünk, és csak az Istenben bízhatunk, bár ezen a tájon, ahol az iskolákban még működnek a kis ateista szakkörök, nem nagyon lehet remélni Isten segítségét. *Fodó* Sándorra várunk, neki talán sikerül benzint szereznie, hogy eljussunk Beregszászra. Fodó Sándor a Kárpátaljai Magyarok Kulturális Szövetségének elnöke, afféle izgő-mozgó ember, képtelen megülni egy helyen, nem is nagyon értem, mit csinált, hogy bírta negyven éven át, a „boldog pangás" idején. Várjuk Fodót, és reménykedünk. Aztán hoz egy kövér KMKSZ-tagot, pénzt nyom a kezébe, és azért nem jöttünk annyira Nyugatról, hogy ne tudnánk, mire.

Cs. Kovács László rajza

A kútnál benzin persze rubelért sincs, forintért sem kapható, pedig ez az egyedüli hely a világon, ahol a forint jobb, mint a dollár. Dollárhoz ugyanis nem lehet hozzájutni, míg forintért Magyarországon minden beszerezhető, már ami egy kárpátaljainak kell.

Szóval, nincs benzin, és aztán kiderül, hogy ami lenne (!), az csak 76-os, annál pedig még a Pestről hozott cseresznyepálinka is jobb.

Ha nincs, hát nincs. Aminek viszont van, az a rengeteg rubel, kettőnknek úgy hétszáz van belőle. De hát teljesen mindegy, hogy tíz kopejka vagy ezer rubel van-e az ember zsebében, mert a pénzért semmit sem vásárolhat. Nincs mit megvenni. Az itteniek csak azt mondják, hogy boltjaik szexisek, merthogy valamennyi pucér, azaz üres, az eladókon és a csupasz polcokon kívül nemigen van bennük semmi.

A trombita

Bár ez nem teljesen igaz.

— Odanézz! Ápisz! — kiáltott föl Dési Jancsi, amikor meglátta a *Kanctovari* feliratot, és már rohant is az üzletbe.

Itt aztán minden volt: füzetek, dossziék, tollak és ecsetek...

— Trombita — mondja átszellemülten. — Oké, veszünk egy trombitát! — szögezi le. — Menynyibe kerül? — fordul az eladóhoz.

— Öt rubel ötven — válaszolja, és meggyőződhetünk róla, hogy igazi, minőségi tábori kürtöt vettünk, jó lesz a Fradi-meccsekre és a szilveszterekre...

Aztán Dési Jancsi újabb kincseket fedez föl: Komszomolszázlókat, önkéntes rendőri karszalagokat, majd egy amolyan, az anyakönyv-vezetőihez hasonló vörös mellszalagot, csak ez aranyszínóros, bojtos, és rajta a következő felirat olvasható: *Veteran truda*, azaz a *Munka veteránja.*

Azonnal leszurkoljuk érte az 1 rubel 65 kopejkát, és már előre élvezzük: otthon, amikor belépünk a szerkesztőségi szobánkba... jómagam — egynapos kürtöskiképzési gyakorlattal a hátam mögött, amelyet még mint az 5021-es számú Szőnyi Márton Úttörőcsapat pajtása, önként szenvedtem el — megfújom a trombitát, és szobánk „veteránját" e vörös szalaggal általövezzük.

Szóval, megyünk az ungvári utcán, cipeljük a trombitákat, a füzeteket és a rubeljeinket. A sétálóutcában szinte senki sem sétál. Sorban állnak az emberek. Hogy miért, azt a mindenkori helyzet dönti el. Hol ágyneműért, hol étkészletért. Húsért, cukorért, hátizsákért, atlétatrikóért, fazékért, búvárszemüvegért...

Lóbálom kezemben a trombitát, vós makacssággal csak kiböjtölték a szocializmusnak nevezett valamit itt Kelet-Európában. Amíg a férfiak politizáltak és börtönben ültek, addig a nők túléltek, a túlélésre nevelték gyerekeiket.

Nézem az egymáshoz préselődött testeket, az izmos, visszeres lábakat, a szájakban meg-megcsillanó viplafogakat, a gyűrött, ódivatú ruhákat, és ha nem vennének gúnyolódásnak, ha ezért nem vágnának szájba az asszonyok, akkor nekik adnám a Veterán trudá feliratú szalagot. Ők azok, akik megérdemlik. De hát mire mennének vele egy olyan országban, ahol a jelvények, vörös zászlók, Lenin-fejes lobogók, a társadalmi „megbecsülést" kifejező egyéb kellékek piacán olyan a túlkínálat és az infláció, hogy amellett eltörpül a forinté?

Az arcokon, a testtartásokon jól látszik, hogy ezek az emberek hálásan kimerültek. Elegük van a sorban állásból, a nyomorból, a reménytelenségből. Az jut eszembe, ha valakik megbuktatják *Gorbacsovot*, akkor azok nem a katonák, de nem is a KGB-sek lesznek, hanem a sort álló asszonyok.

Az Ung partján, a híd tövében, ahol kékre festett autóbuszban céllövölde működik, ahol alumíniumbodegákban újságokat, kisdobosjelvényeket, képeslapokat, műanyag szandált és virágot árulnak, egy öregasszony kínálja a rózsáit. Fejkendős parasztasszony, savós szemű, elesett. Olyan esdeklően néz ránk, hogy Dési Jancsinak megesik rajta a szíve, széttárt karral, kifogásképpen mondja:

Akik túlélték

— *Nincs, akinek megvegyük.*

— Vegye meg a barátjának — mondja az asszony.

Tudom, gesztusértéke lenne a vásárlásnak, tulajdonképpen azt a nyomorult négy rubelt ingyen is odaadná az ember, ha nem lenne ez az egész olyan megalázó: az öregasszony férfinak vásároltatna rózsát, mi pedig alamizsnát adnánk.

— *Néni, veszik a rózsát?* — kérdezi Jancsi.

— Nem nágyon venni! — igazgatja meg a kendőjét, és látszatra semmiben sem különbözik a határ túloldalán levő asszonytársaitól. Csupán annyiban, hogy ő a határ innenső oldalán lakik, ahol cirill betűvel írják a neveket. Őt pedig törvény szerint *Eva Alekszandrovnának* hívják, pedig az apja becsületes keresztneve *Sándor volt.* De nemcsak ez bántja, illetve már rég nem ez bántja.

— Kilenc éve lesz augusztusban, hogy meghalt a férjem. Bizony... — ingatja a fejét. — Válámiből kell élni. Árulni kell. Právdá?

— *Mennyi a nyugdíja?*

— Ötvenkét rubel.

— *A szállodában egy éjszakára hatvanat fizetünk* — és Eva Alekszandrovna elkerekedett szemmel néz rám, mintha nem akarna hinni a fülének.

— *Hogy tud ennyi pénzből megélni?*

— Láthassa. Így — és végigmutat magán. Ócska mamuszcipőt, szakadt pamutharisnyát, virágmintás kartonpongyolát visel valami megállapíthatatlan színű ruhán. Óvatosan körbepillant, és halkan megkérdezi: — Nem hoztak valamit? Eladni?

Nahát, akkor most a sort álló asszonyoktól vissza kell vennem a Veteran truda feliratú szalagot, és ennek az asszonynak odaadni, aki azt a produkciót mutatja be, hogy meg tud élni havi 52 rubelből. Igaz, nyögvenyelősen, hibásan beszél magyarul, de kárpótlás is lenne neki ez a szalag, mert nem véletlen, hogy rosszul beszéli az anyanyelvét. Ami Ungváron azonnal feltűnt, hogy itt még sokszor a magyarság vezetői is hibásan fejezik ki magukat. Nem lehet akkor az ilyen asszony szemére vetni semmit. Az itteniek negyven évig jóformán csak gondolni gondolhattak arra, hogy magyarok, de kimondani ezt nem volt éppen ajánlatos. Hallgatni, igen, hallgatni kellett, hiszen megbélyegezettek, egy „bűnös" nemzet tagjai voltak. Hiába működött magyar iskola már az ötvenes évek elején, ha az eloroszosítás, az elukránosítás, az ehhez kapcsolódó ideológiai elnyomás kilúgozta ennek a százhetvenezernyi magyarnak az életét. Ha valahol, akkor ezen a tájon eltöretett a magyarok gerince. Csak közhelyeket lehet sorolni: Trianon után jöttek a csehek, majd 45-öt követően az oroszok. A tizennyolc és ötvenöt év közötti férfiak majd mindegyikét lágerekbe hurcolták, csak a töredékük tért haza a fogságból. Az iskolában odavetett magyar szó pedig olyan volt, mint az indiánoknak adott gyöngy: csillogó, de értéktelen, hiszen *Sevcsenkóról* többet kellett tanulni és tudni, mint *Petőfiről.* És ez a százhetvenezres közösség ahhoz meglehetősen kicsiny, hogy belső kohéziója folytán önmaga ápolhassa anyanyelvét, védje magyarságát és öntudatát. Hiszen sokáig még rendes újságjuk sem volt. A *Kárpáti Igaz Szó* évekig a *Zakarpatszka Pravda* tükörfordítása volt, amely a helyesírás szempontjából megfelelt a követelményeknek, de az írások gondolati tartalma, logikája mélységesen idegen volt a magyarétól. Soroljam még? Valójában mindenki megérdemelné ezt a rohadt Veteran truda szalagot, aki kibírta, túlélte, megszenvedte, aki mégis, mindennek ellenére kitartott egy rögeszme mellett, hogy ez a szülőföldje, neki ez a sorsa, és magyarnak vallja magát. A tisztességről pedig nekünk innen, Magyarországról nem illik beszélni, se számon kérni azt.

Petőfi és a többiek...

Igen, kérem: Kárpátalja nem Erdély. Itt nincs színház, nem lehetett utazni, még az országon belül sem nagyon, hát még külföldre! Szóval, itt semmi sincs! Ez a provincia, a csendes haldoklás színtere. A hosszú, de biztos agóniáé. Legalábbis két évvel ezelőtt még így tetszett. És most, amikor a nagy birodalom recsegropog, amikor mindenki azt találgatja, mikor omlik össze, és összeomoltában kiket zúz agyon, akkor csillannak föl a lehetőségek. Ma már nem viszi el Fodó Sándort a KGB, hagyják, hadd szervezze a magyarokat. És Fodó nyugodt szívvel vállhatja magát MDF-esnek, dicsekedhet vele, hogy ott volt Lakitelken. Az is a világ legtermészetesebb dolga, hogy az emberek magyar idő szerint járatják óráikat, s nem a moszkvai szerint, amely két órával többet mutat. Mindenki a pesti tévé műsorát nézi, gyakorlatilag ez az egyetlen eleven szál, amely az anyaországhoz köti őket. Így talán sikerül legyűrnünk a múltat. De vajon sikerül-e a jelennel és a jövővel megbirkóznunk? Lehet-e megbirkózni az ukránokban föltámadó nemzeti öntudattal, amely oly gyakran nem tolerálja a kisebbségi szándékokat, értetlen azokkal szemben?

Egy este Fodó Sándor feldúltan mesélte a júniusban fölavatásra kerülő Petőfi-szoborról:

— Az egyetemen az egyik kollégám, akivel egyébként mindig nagyon jól megértettük egymást, most méltatlankodva fakadt ki, mondván, mit keres egy Petőfi-szobor ukrán földön. Persze, mondta, állítsanak Petőfinek szobrot Ungváron, ahogy *Chopinnek* és *Mozartnak* is.

Ez az a pont, ahol azt hiszem, megoldódott a gondom, hogy kinek is adjam a Veteran truda feliratú melldíszt. Én ennek az önmagát egyébként írónak tartó, s jelentős íróként elismert férfiúnak adnám. Kürtszó kíséretével őt díszíteném föl, hogy embertől és Istentől egyaránt idegen eszméivel menjen végre... nyugdíjba...

Boros István